

**РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
УНИВЕРЗИТЕТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

ISSN-1857-9779

**Б И Л Т Е Н
НА
УНИВЕРЗИТЕТОТ „СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ“
ВО СКОПЈЕ**

Број 1162

Скопје, 1 февруари 2018 година

Издание на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје

Ул. „Гоце Делчев“ бр. 9, 1000 Скопје

ПРВИОТ БРОЈ НА БИЛТЕНОТ Е ОБЈАВЕН ВО МАЈ 1957 ГОДИНА

Уредник на издавачката дејност на УКИМ:

проф. д-р Никола ЈАНКУЛОВСКИ, ректор

Уредник на Билтенот: Томислав БАШЕВСКИ

Лектор: Весна Илиевска - Цветановска

Бр. _____

5.8. 2013

Скопје

Предмет: Материјали за Билтенот за објавување на веб-страницата на УКИМ

Согласно член 132, став 5 од Законот за високото образование („Сл. весник на РМ” бр. 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011 и 123/2012), на веб-страницата на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје, од бројот 1059 од 15 август 2013 година, ќе се објавуваат рефератите за избор во наставно-научни, научни и соработнички звања, рецензиите за подобност на темата и оспособеноста на кандидатот за вршење научна работа, прегледите на одобрените докторски дисертации, прифатените магистерски и специјалистички теми, рецензиите на учебници и учебни помагала, како и рефератите за доделување на звањето почесен професор и титулата почесен доктор на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј”. По објавување на материјалите на веб-страницата, факултетите и институтите за своите потреби, истите треба да ги отпечатаат во материјална форма за да можат да ги достават на членовите на наставно-научниот, односно научниот совет. Поради тоа, потребно е сите материјали што се предвидени за објавување во Билтенот на Универзитетот, благовремено да ги доставувате во **електронска форма**.

Поради усогласеност и униформност на текстовите потребно е материјалите за објавување да се доставуваат како Microsoft Word 2003 документи во кои исклучиво ќе се користи системскиот фонт **Georgia**. Овој фонт содржи богато множество на кирилични (македонски, српски, руски), латинични (со различни видови на наредени знаци), грчки и други знаци. Варијанта на овој фонт со корегирани знаци во италијанскиот формат за македонските букви ‘**г**’, ‘**џ**’, ‘**џ**’, ‘**џ**’ може да се добие во компјутерскиот центар на УКИМ на барање на факултетот. Исто така, таму може да се добие софтверско решение со кое може да се испрограмира тастатурата на персонален сметач кога работи под Windows XP оперативниот систем при притискање на копчето ‘`’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**џ**’, а при притискање на копчето ‘~’ во македонска поддршка да се добие знакот ‘**џ**’.

Поради запазување на роковите за објавување на материјалите во Билтенот, но и на веб-страницата, ве молиме, рефератите откако ќе бидат лекторирани, да ја доставите оригиналната верзија (лекторирана со потписите), а електронската верзија да ја доставите на e-mail адресата: t.basevski@ukim.edu.mk (so mali bukvi).

Неблаговремено доставените материјали и оние кои нема да бидат напишани согласно упатството нема да бидат објавени во тој број, туку ќе бидат поместени за објавување во наредниот број од Билтенот, односно откако ќе ја добиеме бараната верзија.

Ви благодариме за соработката.

Со почит,

УКИМ-Ректорат

Изготвил:Т.Б.

Одобрил:К.М.

Содржина на Билтен број 1162 од 1 февруари 2018 година

ЕКОНОМСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Трансформација на глобалната финансиска криза (2008-2010) во глобална должничка криза (2011-)** од м-р **Елена Гоцевски**, пријавена на Економскиот факултет во Скопје.....9-20
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Емпириски анализи за финансиската стабилност на земјите од Централна и Југоисточна Европа** од м-р **Благица Петрески**, пријавена на Економскиот факултет во Скопје.....21-29
3. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Управување со патната инфраструктура и нејзино влијание врз економскиот развој на Република Македонија** изработена од кандидатот м-р **Седат Аручи**, пријавена на Економскиот факултет во Скопје.....30-35
4. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Ефектите на глобалната финансиска криза врз управувањето со комерцијалните банки-со посебен осврт врз управувањето со кредитниот ризик** од м-р **Биљана Буторац**, пријавена на Економскиот факултет во Скопје.....36-45
5. Преглед на одобрени теми за изработка на докторска дисертација на Економскиот факултет во Скопје (**м-р Александар Николоски**).....46

МЕДИЦИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област (дисциплина) **патолошка физиологија и нуклеарна медицина** на Медицинскиот факултет во Скопје (**д-р Синиша Стојаноски**).....47-57
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Евалуација на резултати од примена на оперативна техника на минимално инвазивна остеосинтеза со заклучна плочка во решавање на фрактури на дистална тибија** од д-р **Илир Хасани**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....58-68
3. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Елективна конформална радиотерапија надополнета со сегментни полиња наспроти конформална радиотерапија со тангенцијални полиња кај пациенти со рак на дојка** од д-р **Дева Петрова**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....69-80
4. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Електрокардиографскиот запис како индикатор на степенот на тренираност кај спортисти во Република Македонија: значајноста на електрокардиографскиот скрининг во превенцијата и детекцијата на патолошки промени на срцето кај спортисти** од д-р **Ивана Караџозова**, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје.....81-87

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област **економски науки** на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (**д-р Биљана Петревска**).....88-109
2. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област **историја на правото** на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (**д-р Мелина Гризо**).....110-128
3. Реферат за избор на наставник на научната област **казненопроцесно право** на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (**д-р Бобан Мисоски**).....129-144

ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на еден наставник во сите звања по група предмети од наставно-научните области: зоологија и зоофизиологија, (цитологија, хистологија и ембриологија) на Институтот за биологија на Природно-математичкиот факултет во Скопје (**д-р Катерина Ребок**).....145-178
2. Реферат за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања по група предмети од областа на зоологијата и зоофизиологијата, ентомологијата и екологијата (систематика и филогенија на безрбетници, форензичка ентомологија и органска еволуција) на Институтот за биологија на Природно-математичкиот факултет во Скопје (**д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ**).....179-215
3. Рецензија за оценка на докторската дисертација **Примена на сеизмолошки методи во определувањето на брзинскиот модел на земјината кора под територијата на Република Македонија** од **м-р Јасмина Најдовска**, пријавена на Природно-математичкиот факултет во Скопје.....216-221
4. Преглед на одобрени теми за изработка на докторска дисертација на Природно-математичкиот факултет во Скопје (**с-ци Ели д-р Ханџиска, м-р Кимет Јусуфи, м-р Исак Алији**).....222
5. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Природно-математичкиот факултет во Скопје (**Ирена Костовска, Јасмина Маркоска, Пеце Шеровски**).....223

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на четири лица во сите наставно-научни звања во наставно-научната област орална патологија и пародонтологија на Стоматолошкиот факултет во Скопје (**д-р Снежана Пешевска, д-р Силвана Георгиева, д-р Маја Пандилова, д-р Анета Атанасовска-Стојановска**).....224-309
2. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област ортодонција на Катедрата за ортодонција на Стоматолошкиот факултет во Скопје (**д-р Лидија Кануркова**).....310-331
3. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област ортодонција на Стоматолошкиот факултет во Скопје (**д-р Габриела Курчиева Чучкова**).....332-354
4. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област дентална патологија во стоматологијата на Стоматолошкиот факултет во Скопје (**д-р Лидија Поповска, д-р Соња Апостолска**).....355-476
5. Рецензија за оценка на докторската дисертација **Дијагностичко-прогностички можности на ортопантомограмот во детерминирање на положбата на импактирани максиларни канини** од **д-р Јасна Петровска**, пријавена на Стоматолошкиот факултет во Скопје.....477-482
6. Рецензија за оценка на докторската дисертација **Третман на ортодонтските неправилности со два вида на атхезиви** од **д-р Газменд Јусуфи**, пријавена на Стоматолошкиот факултет во Скопје.....483-491

ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите научни звања во наставно-научните области: биоинженерство; технологија на прехранбени производи – (друго) под број 22108 според класификацијата на научни области, полиња и гранки на истражување, усогласена со стандардите на OECD и UNESCO, биотехнологија (друго) под број 41305 според

класификацијата на научни области, полиња и гранки на истражување, усогласена со стандардите на OECD и UNESCO, на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје (д-р Ирина Младеноска).....	492-520

ФАКУЛТЕТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје (**д-р Александра Дединец**).....521-543
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Рамка за развој на научни апликации** од **м-р Бојана Котеска**, пријавена на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје.....544-554

ФАКУЛТЕТ ЗА МУЗИЧКА УМЕТНОСТ

1. Реферат за избор на еден наставник во сите наставно-научни звања по наставните предмети: светски музички фолклор, традиционално пеење и група предмети од областа на етномузикологијата на Факултетот за музичка уметност во Скопје (**д-р Велика Стојкова Серафимовска**).....555-573

ФАКУЛТЕТ ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ

1. Рецензија на учебникот **Основи на боксот** од авторот **Руждија Калач**, пријавен на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје.....574-576
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Ефекти на редовната аеробна физичка активност врз хормоналниот статус кај стаорци** од **м-р Арбноре Ибрахимај Гаши**, пријавен на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје.....577-585
3. Преглед на одобрена тема за изработка на докторска дисертација на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје (**м-р Егзон Шања**).....586

ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Организациско однесување и комуницирање како фактор за развој на високообразовна институција** од **Наташа Лазарева**, пријавена на Филозофскиот факултет во Скопје.....587-593
2. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Филозофскиот факултет во Скопје (**Драгана Гелева, Лидија Шулази, Елена Радеска, Мартина Димовска, Милена Лесноска, Душица Велкова, Биљана Парнациева, Елена Спасова, Гордана Анастасова**).....594-595
3. Преглед на прифатени теми за изработка на специјалистички труд на Филозофскиот факултет во Скопје (**Јорданче Јосифов**).....596

ФИЛОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област историја на албанската книжевност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје (**д-р Мирлинда Крифца Бекири**).....597-621
2. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област романистика/граматика на францускиот јазик и споредбена граматика на романските

- јазици на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје **(д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска)**.....622-645
3. Рецензија за оцена на докторската дисертација под наслов **Јазици во контакт: мешање и префрлање кодови (code-mixing/code-switching) меѓу германскиот и албанскиот јазик во Швајцарија** од м-р Ѓулијано Исеини, пријавена на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.....646-651

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Современи аспекти на маркетингот на туристичките дестинации и неговата улога во развојот на туристичките дестинации во Република Македонија** од м-р Катерина Мијалова, поднесена на Економскиот институт во Скопје.....652-657
2. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Можности за унапредување на функционирањето на Централниот депозитар за хартии од вредност во Република Македонија** од м-р Ѓорѓи Палевски, поднесена на Економскиот институт во Скопје.....658-666

ИНСТИТУТ ЗА МАКЕДОНСКА ЛИТЕРАТУРА

1. Преглед на прифатени теми за изработка на магистерски труд на Институтот за македонска литература во Скопје **(Наташа Петровска)**.....667

СТОМАТОЛОШКИ ФАКУЛТЕТ

1. Реферат за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област ортодонција на Катедрата за ортодонција на Стоматолошкиот факултет во Скопје **(д-р Лидија Кануркова – англиска верзија, прилог кон рефератот-стр. 310-331)**...668-688

МАШИНСКИ ФАКУЛТЕТ

1. Рецензија за оцена на докторската дисертација **Детекција на оштетувања и примена на површински пиезоелектрични претворувачи во системи за следење на состојбата на континуирани витки елементи изработена од м-р Марјан Цидров,** пријавена на Машинскиот факултет во Скопје.....689-696

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ТРАНСФОРМАЦИЈАТА НА ГЛОБАЛНАТА ФИНАНСИСКА КРИЗА (2008-2010) ВО ГЛОБАЛНА ДОЛЖНИЧКА КРИЗА (2011-)” ОД М-Р ЕЛЕНА ГОЦЕВСКИ, ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 31.8.2017 година, со Одлука бр. 02-1545/2, формираше Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Елена Гоцевски со наслов **ТРАНСФОРМАЦИЈАТА НА ГЛОБАЛНАТА ФИНАНСИСКА КРИЗА (2008-2010) ВО ГЛОБАЛНА ДОЛЖНИЧКА КРИЗА (2011-)**, во состав: проф. д-р Михаил Петковски (ментор), академик д-р Таки Фити (член), проф. д-р Владимир Филиповски (член), проф. д-р Горан Петревски (член), и доц. д-р Кирил Јовановски (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Елена Гоцевски, со наслов **ТРАНСФОРМАЦИЈАТА НА ГЛОБАЛНАТА ФИНАНСИСКА КРИЗА (2008-2010) ВО ГЛОБАЛНА ДОЛЖНИЧКА КРИЗА (2011-)**, содржи 235 страници компјутерски обработен текст, со 1,5 проред и големина на букви 12.

Трудот е структуриран во 4 поглавја, воведни и заклучни согледувања и дел кој се однесува на користената литература. Сите глави се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Овој докторски труд е систематизиран во вовед, три поглавја и заклучни разгледувања. Воведниот дел на трудот ги вклучува актуелноста на проблематиката на истражувањето, предметот и целите на истражувањето, планот на презентирање на материјата и методологијата на истражувањето. Притоа, ставен е акцент на актуелната глобална должничка криза, и процесот на нејзиното појавување преку трансформација на глобалната финансиска криза 2008-2010 година. Всушност глобалната должничка криза може да се каже дека е најголемата последица од глобалната финансиска криза од 2008 година. По генералниот вовед, втората глава нуди објаснување на поимот за глобална финансиска криза. Тука се објаснуваат трите основни видови финансиски кризи, систематизирани според причинителите на кризата. На крајот од втората глава следува осврт кон светските финансиски кризи и берзански крахови низ историјата. Се прави компарација помеѓу различните финансиски кризи од аспект на нивните причинители и последици.

Следната глава го претставува првиот поголем дел од овој труд. Се зборува за причините и последиците од глобалната финансиска криза од 2008 до 2010 година. Посебно се истакнуваат причините за појавата на глобалната финансиска криза, при што може да се заклучи дека оваа финансиска криза е всушност банкарска криза. Најпрво се истакнува улогата на кредитната криза на хипотекарниот пазар врз развојот на глобалната криза. Потоа, следствено, се продолжува со објаснување на растот на станбениот меур поврзан токму со појавата на кредитната криза. Се нагласува ефектот на финансиските иновации врз појавата на кризата, особено на секјуритизацијата и кредитните деривативи. Големо значење за појавата на глобалната финансиска криза имаат несоодветната финансиска регулација, како и несоодветното вреднување на ризикот од страна на кредит рејтинг агенциите, па затоа се посебно обработени во овој дел од трудот. Од причина што оваа финансиска криза де факто претставува глобална банкарска криза, во оваа глава се анализирани токму ризиците со кои се соочуваат банките во услови на криза. Следствено, овие причини, опишан е развојот на една системска криза, која во светски рамки опфатила многу земји. Следува елаборирање на последиците од глобалната финансиска криза, каде што најпрво се согледуваат ефектите на кризата врз финансиските пазари и ефектите од кризата врз глобалната економија. Потоа е изнесен одговорот на владите на ефектите од глобалната финансиска криза, преку краткорочни решенија и регулација. Анализирани е ефектот на контракцикличната макроекономска политика врз глобалната финансиска криза. Во овој дел, всушност, се разгледуваат ефектите од кризата од аспект на различните теории на бизнис-циклуси. На крајот на третата глава се зачнува развојот на глобалната

должничка криза, како една од последиците на глобалната финансиска криза. Притоа се истакнува и феноменот на кризи близначки, што претставува истовремено постоење на банкарска и должничка финансиска криза во одредени земји.

Во четвртата глава од овој труд, кандидатот продолжува кон анализирање на глобалната должничка криза од 2011 година. Најпрво се разгледува меѓународната димензија на кризата. Потоа се одредува должничката изложеност на земјите преку прикажувањена меѓусебните врски на долгови помеѓу земјите. Во овој дел кандидатот најмногу се задржува на најактуелниот проблем, а тоа е европската должничка криза. Тука се согледува како се појавила европската должничка криза. Имено, нејзините зачетоци лежат во најразвиените европски земји, кои не се и најпогодени од кризата. Најсилните ефекти од кризата се гледаат кај фискално најслабите земји од еврозоната. Поради тоа се разгледуваат причините поради кои овие земји влегле во должничката криза, а потоа поодделно се разработуваат овие земји. Станува збор за Грција, Ирска, Италија, Португалија и Шпанија.

Потоа се елаборираат предлозите за излез од должничката криза. Како прв предлог се разгледува можноста за реструктурирање на долгот. Втор предлог би бил имплементација на иновативна фискална стратегија во рамките на озборнскиот план на Велика Британија. Трет излез од кризата би била употребата на странски инвестиции за стимулација и подобрување на економската состојба на погодените земји. Четвртиот и петтиот предлог се земјата да излезе од европската монетарна унија, односно да излезе целосно од Европската Унија (ЕУ), соодветно. Шестиот предлог е воведување на договор на фискална стабилност во рамки на ЕУ. Седмиот предлог за излез од кризата е преку издавање еврообврзници. Осмиот предлог е излез од кризата преку формирање европска фискална унија. Деветтиот предлог е излез од кризата преку опоравување на европските банки и воведување авторитет за излез од криза. Десеттиот предлог за излез од кризата е преку формирање европски монетарен фонд. Единаесеттиот предлог за излез од кризата е преку формирање банкарска унија во рамки на ЕУ. Потоа се елаборираат краткорочните мерки преземени од страна на Европската Унија (ЕУ) за справување со должничката криза. Следува одговор на се уште отвореното прашање, дали ќе преживее еврото. Исто така, второ отворено прашање е дали должничката криза ќе ги погоди и САД, Кина и Јапонија. Понатаму, се анализира влијанието на должничката криза во балканските земји, а во посебен наслов се разгледуваат и ефектите од должничката криза во Македонија.

На крајот на овој докторски труд следат заклучните разгледувања, каде што се изнесуваат резултатите од ова истражување, преку дијагностицирање на состојбата на светските

економии во период на глобалната должничка криза. Преку изнесување на причините за појава на глобалната должничка криза, како и ефектите кои таа ги предизвикала, се нудат можни решенија за излез од кризата на земјите кои се најпогодени од неа. Тука се даваат и насоки на македонските експерти, во случај кризата да навлезе во нашата земја, да имаат на располагање можни начини за справување со неа, и спречување на нејзино понатамошно развивање во земјата.

Последниот дел од овој докторски труд се референците кои се користеле при изработка и анализа на главната тема на трудот.

Предмет и цели на истражувањето

Предмет на ова истражување е актуелната глобална должничка криза и нејзините последици. Глобалната должничка криза од 2011 година е од таканаречената трета генерација на должнички кризи. Првата генерација на должнички кризи е, всушност, валутна криза според моделот на Кругман (1979), а настанува како последица на шпекулативен напад на валутата, која завршува со промена на девизниот режим. Втората генерација на должнички кризи настанува претежно по криза на европскиот монетарен систем, кога доаѓа до криза и покрај релативно стабилните макроекономски показатели. Кризата е предизвикана од промени во очекувањата, па се развиваат модели кои имаат за цел да проценат колку е извесно напуштањето на националниот девизен курс. Кај должничките кризи од третата генерација како најважна причина за нивното настанување се јавуваат нарушувања во пазарната структура и/или нарушувања во финансискиот систем.

Оттука, цел на ова истражување е да се анализира процесот на трансформација на глобалната банкарска криза 2008-2010 година, во глобална должничка криза, да се навлезе подлабоко во глобалната должничка криза од 2011 година, и да се анализираат и да се објаснат последиците од неа и можните решенија за нејзино сузбивање. За да може подобро да се објаснат и лоцираат последиците од глобалната должничка криза потребно е најпрво да се разгледа меѓународната димензија на кризата, и да се согледаат меѓусебните врски на задолженост помеѓу земјите.

Целта на ова истражување не е да се даде детален опис на глобалната финансиска криза, туку да се прикаже процесот на нејзина трансформација во глобална должничка криза. За

да се оствари оваа цел, најпрво се пристапува кон објаснување на поимот за финансиски кризи, како и причините и последиците од глобалната финансиска криза, за понатаму да може јасно да се нагласи нејзината врска со глобалната должничка криза, и да се продолжи со детална разработка и анализа на оваа актуелна должничка криза.

Во секој случај, многу е битно да имаме солидно ниво на разбирање на феноменот глобална финансиска криза, со цел да можеме да ги лоцираме нејзините ефекти врз меѓусебната задолженост на светските економии. Оттука, во овој труд е елаборирана комплетна студија на овој настан. Причините, последиците и конкретното влијание на глобалната финансиска криза врз појавата на глобалната должничка криза се анализирани на високо научно ниво.

Краток опис на применетите методи

Ова истражување се заснова на основните карактеристики на еден научен труд: објективност, веродостојност, прецизност, систематичност и сеопфатност. Докторската дисертација е напишана на јасен и разбирлив стил, со логично и конзистентно упатување на добиените заклучоци од извршените анализи. Користени се бројни расположливи информации од различна литература од областа на финансиските кризи, конференции и дискусии, блогови, форуми и статии од списанија и дневни весници, како и веб-страници од централни банки и различни регулаторни тела. При обработка на предметната материја, сите релевантни податоци се систематизирани и анализирани со помош на неколку научни методи кои наоѓаат примена во научните истражувања од областа на општествените науки.

Од методолошки аспект, најпрво се користени методите на индукција и дедукција. Индуктивниот метод подразбира поаѓање од она што е познато и изучено, а потоа врз основа на доследна и систематска примена на индуктивен начин на заклучување, се доаѓа до она што не е изучено. Во овој докторски труд, појдовна точка се сите познати настани поврзани со глобалната финансиска криза, а потоа преку нив се покажува како таа се трансформирала во глобална должничка криза. Наспроти индуктивниот метод, дедуктивниот метод се темели на донесување заклучоци од општи судови кон поединечни или кон други општи судови. Служи за објаснување на ставови и закони, предвидување на идни движења и случувања, откривање нови ставови и закони и сл. Тука, поаѓајќи од глобалната финансиска криза, донесени се заклучоци за случувањата кои следат во врска со новата глобална должничка криза.

Потоа користени се методите на анализа и синтеза. Методот на анализа опфаќа расчленување на сложените поими, судови и заклучоци, на нивните едноставни составни делови, а потоа изучување на секој дел поединечно, како и во однос на другите делови. Тука, пред сè, повторно е расчленет комплексниот поим на глобална финансиска криза на неговите составни делови, и елаборирани се меѓусебните врски помеѓу овие делови. Дали поголемо влијание на глобалната финансиска криза имала слабата регулативна рамка, институциите или новите финансиски инструменти, односно финансиските иновации, кои се составни делови на глобалната должничка криза. Методот на синтеза претставува научно истражување по пат на спојување на делови или елементи во една целина, составување на едноставни мисловни единици во сложени, и на сложените во уште посложени. Со методот на синтеза синтетизирани се ефектите на глобалната должничка криза врз развиените земји, балканските земји, и сумирани се во заклучоци околу понатамошното одвивање на оваа криза.

За споредба на зафатеноста од должничката криза на поодделните земји користен е компаративниот метод на економска анализа. На овој метод се надоврзани и статистички методи за анализа на ефектите од глобалната банкарска и должничка криза преку статистички резултати, графикони и табели. На тој начин имаме можност да ги откриеме карактеристиките и структурата на појавите, како и причинско-последичните врски помеѓу истражените појави, конкретно кризи. Статистичката метода е индуктивно-генерализаторска метода, бидејќи врз основа на карактеристиките на одреден број елементи се изведуваат генерални заклучоци за целиот предмет на истражување.

Практичното значење на оваа докторска дисертација се огледа во тоа понудените резултати и заклучоци да се искористат од страна на македонските експерти во поглед на преземање акции за спречување на влез на глобалната должничка криза на нашите простори, а доколку сепак се појават негативни ефекти, тие да можат да преземат вистински акции за правилно справување со кризата.

Всушност, научниот придонес на овој докторски труд произлегува од правилното дијагностицирање на причините за појавата на глобалната должничка криза, а според тоа и донесување на правилна одлука при избор на стратегиите за излез од кризата.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Девет години од почетокот на глобалната финансиска криза од 2008 година се доволен период за да може да се направи детална анализа на тогашната ситуација во светот, и на

развојот на настаните во периодот кој следеше. Во овој труд е елаборирана трансформацијата на глобалната финансиска криза од 2008 година во глобална должничка криза, која започна во 2011 година, а и сеуште постои во одредени земји. И двете кризи, чии ефекти се надополнуваа како алки од синџир, не оставија ниту една светска економија недопрена. Тоа што започна во најразвиените светски економии, се прошири кон економски зависните земји од нив. Секако дека послабите економии се покажаа како поранливи на кризната состојба.

Последиците од глобалната финансиска криза беа огромни и не беа ограничени само на ниво на една држава, туку на светско ниво. Иако кризата започна во една земја, се рашири на сите континенти, зафати по повеќе земји од секој континент, вклучително најголемите светски велесили, а ги зафати секако и најголемите финансиски пазари во овие земји. Токму овие карактеристики ја идентификуваа кризата од 2008 година како глобална финансиска криза. Поради нејзиниот замав, кризата остави последици во секој домен. Пред сè ефектите од кризата се раширија на финансиските пазари, на светските текови на извоз и увоз, на намалување на стапката на економски раст, пораст на стапката на невработеност, јавните приходи и расходи, како и на политичкиот ризик во одредени земји. Истовремениот пад на економската активност низ земјите од светот укажуваше дека развиените земји и земјите во развој се во голема мера поврзани со индустриските земји, а владите не можеа да се потпрат само на извозот со цел да ги извлечат од состојбата на рецесија.

Се појави потреба од владина интервенција за справување со новонастанатата состојба, за спасување на финансиските пазари и обид за излез на економиите од рецесија.

Владите кои секоја година растеа со помош на големи позајмици со цел да ги финансираат нивните буџети, и кои притоа акумулираа огромни долгови, беа соочени со недостиг на финансиски средства, бидејќи во услови на криза пазарите одбиваа да им даваат дополнителни финансиски средства.

Поради влијанието на глобалната финансиска криза, неколку централно и источноевропски земји беа соочени со неминовна потреба од итно позајмување средства од ММФ со цел да ги финансираат нивните платни биланси.

Овие јавни долгови на земјите кон странство доведоа до должнички кризи во многу земји, особено во европските земји. Глобалната финансиска криза го доведе јавниот долг на земјите од Евразиската до такви високи нивоа, што многу економисти се плашеа од колапс

на еврото. Најпогодени земји беа Грција, Португалија, Шпанија, Ирска и Италија. Драматично се зголеми разликата во стапките на принос на обврзниците помеѓу овие земји и останатите земји членки на Европската унија, особено во однос на Германија.

Финансиската нестабилност во Еврозоната почна да влијае на забавување на економскиот раст, што доведе до намалување на даночните приходи на земјите, а ги зголеми владините долгови. Високите долгови ги зголемија трошоците за позајмување на владите, притоа уште повеќе потхранувајќи ја финансиската нестабилност.

Банките и владите на Грција, Ирска, Италија, Шпанија и Франција меѓусебно си должеа милијарди евра (обично во споредбите изразени во американски долари, поради што кризата беше иницирана во САД), а секоја од овие земји имаше уште поголеми долгови кон Велика Британија, Франција и Германија.

Должничката криза во еврозоната се појави главно како резултат на рецесијата предизвикана од глобалната финансиска криза, паричните трансфери за помош на банките, и како резултат на слабото управување со јавните финансии во последните години, што беше неконзистентно со поставените принципи во Пактот за стабилност и економски раст и Мاستришкиот договор. До крајот на 2010 година, должничката криза се продлабочи и стана уште покомплицирана идејата за буџетска консолидација.

Земјите од еврозоната беа соочени со огромна потреба од комплементарна економска унија со добро дефинирани пропишани правила, кои мора да се почитуваат од страна на сите земји членки и да се поддржани од страна на клучните институции. Ова би ја зајакнало реалната економија и би довело до враќање на планираното ниво на економски раст во рамки на Унијата.

Четири земји членки на еврозоната мораа да бидат спасени со помош на финансиски програми за излез од кризата, обезбедени заеднички од страна на ММФ и Европската комисија, со дополнителна техничка поддршка од страна на Европската централна банка. Овие три меѓународни организации кои за време на должничката криза се јавија во функција на кредитори, се познати под заедничкото име Тројка. Должничката криза во еврозоната во најголем обем се разви во Грција, Ирска, Италија, Шпанија и Португалија. Но и покрај тоа, должничката криза продолжи да постои како проблем за целата еврозона, водејќи кон шпекулации во врска со нејзиното прелевање во други земји од Европската Унија, и потенцијален распад на еврозоната. Овие пет земји членки на еврозоната продолжија да бараат помош од останатите земји до крајот на 2012 година.

На средината на 2012 година, поради успешната фискална консолидација и имплементацијата на структурни реформи во земјите кои беа најзафатени од кризата, и различните политички мерки преземени од лидерите на Европската Унија и Европската централна банка, финансиската стабилност во еврозоната значајно беше подобрена, а каматните стапки почнаа да опаѓаат. Ова придонесе намалување на ризикот од пренесување на кризата во земјите кои не беа погодени од неа. Од октомври 2012 само три од земјите од Еврозоната (Грција, Португалија и Кипар) сè уште се справуваа со високи долгорочни каматни стапки (над 6%). До јануари 2013 година, успешните аукции низ Еврозоната, пред се во Ирска, Шпанија и Португалија, покажаа дека инвеститорите почнуваат да ја враќаат довербата во овие земји и дека тие веруваат во успешноста на активностите превземени од страна на Европската централна банка за справување со кризата. Во ноември 2013 година Европската централна банка ја намали нејзината стапка на 0,25% за да овозможи опоравување на Еврозоната од должничката криза. Во мај 2014 година само на две земји од еврозоната (Грција и Кипар) сè уште им беше потребна финансиска помош од останатите земји.

Како клучни слабости на системот на ЕУ се детектирани преголемиот фокус на буџетскиот дефицит на земјите, наместо и на нивото на владиниот долг; недостигот на следење на конкурентноста и макроекономските нерамнотежи; слабиот притисок за наметнување на правилата на ЕУ; бавниот капацитет на донесување одлуки на ниво на ЕУ во целост; непостоење на механизам за итно финансирање. Поради овие слабости на системот, Грција, Ирска, Португалија, Шпанија и Кипар, не беа во можност да позајмуваат на финансиските пазари по пристапни каматни стапки. Неопходно беше да пристапи ЕУ на помош, што резултираше со креирање на механизам за справување со кризи и финансиско оградување, така што голем износ на средства беа ставени на располагање да се искористат од страна на земјите членки кои беа соочени со финансиски проблеми, во итни случаи.

Европската должничка криза, како и поконкретно, грчката должничка криза, создадоа нови негативни состојби и нови услови под кои ќе се спроведува процесот за пристап на нови земји во ЕУ. Како резултат на исклучително високата меѓузависност на повеќето балкански економии со оние од еврозоната, еврокризата, а особено пропаѓањето на грчката економија, имаа штетни последици врз економиите од регионот, во смисла на макроекономска реализација, странски директни инвестиции, трговски текови, дознаки од странство итн. Овие негативни ефекти врз економиите од балканскиот регион ќе

придонесат потешко постигнување на условите, додека критериумите и условите за влез во ЕУ, согласно со процесот за стабилизација и асоцијација, ќе станат уште потешки.

Грција е земја која доживеа непроценлива економска криза, проследена со дезинтеграција на нејзината инфраструктура, нарушување на нејзиниот политички систем и подвоеност на нејзината социјална структура. Мерките за штедење водени последниве години од страна на Грчкиот парламент претставуваат најагресивно фискално и социјално приспособување во една демократска земја во повоениот период во Европа.

Како подолгорочни решенија на целата криза, владите од сите земји мораа да направат измени во нивните регулативи. Со новата регулатива и со новите владини реформи би се коригирале недостатоците во системот кои се лоцирале како резултат на настанување на кризата, иако тоа не значи дека нема да има отворен простор за нови кризи. Фундаменталните реформи во финансискиот систем се состојат од реформи на меѓународното банкарство и финансии (како законот за хармонизирано опоравување на банките и воведување механизам за излез од криза од 2012 година, реформи за кредитните деривативи преку шалтер, реформи за подобрување на процесот на секјуритизација), реформи на меѓународната трговија и светската трговска организација, реформи на бретонвудските институции (ММФ и Светска банка), реформи за давање поголемо право на глас и поголема моќ на земјите во развој и сиромашните земји од глобалната економија.

Со повисоко ниво на интеграција во сите сегменти во рамки на ЕУ и пошироко во меѓународни размери, со поцврсти и хармонизирани регулативни рамки, зголемена контрола и поголема транспарентност, се намалуваат можностите за развој на глобални кризи.

Оцена на трудот

Докторската дисертација на кандидатката м-р Елена Гоцевски, со наслов **ТРАНСФОРМАЦИЈАТА НА ГЛОБАЛНАТА ФИНАНСИСКА КРИЗА (2008-2010) ВО ГЛОБАЛНА ДОЛЖНИЧКА КРИЗА (2011-)**, претставува научно истражување од областа на економските кризи и нивното пренесување помеѓу земјите, како и трансформацијата од финансиска во должничка криза. Структурата на докторската дисертација (глави точки, потточки, нивните пропорции и по обем и взаемна поврзаност на деловите, табелите и сликите) е јасна и концизна. Содржината на докторската дисертација е соодветна на усвоените тези.

Проверката на оригиналноста и самостојноста на докторската дисертација на тема со наслов **ТРАНСФОРМАЦИЈАТА НА ГЛОБАЛНАТА ФИНАНСИСКА КРИЗА (2008-2010) ВО ГЛОБАЛНА ДОЛЖНИЧКА КРИЗА (2011-)**, изработена од кандидатката м-р Елена Гоцевски, во системот за анализа и пронаоѓање на плагијати на Министерството за образование и наука на Република Македонија, е иницирана од менторот проф. д-р Михаил Петковски. Резултатот за документот е: документот содржи 72.544 збора, од кои за 1.950 или 2.69 % е пронајдено совпаѓање во документите од базата.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Елена Гоцевски, со наслов: **ТРАНСФОРМАЦИЈАТА НА ГЛОБАЛНАТА ФИНАНСИСКА КРИЗА (2008-2010) ВО ГЛОБАЛНА ДОЛЖНИЧКА КРИЗА (2011-)**, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за изработка на докторски труд.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Елена Гоцевски на тема: **ТРАНСФОРМАЦИЈАТА НА ГЛОБАЛНАТА ФИНАНСИСКА КРИЗА (2008-2010) ВО ГЛОБАЛНА ДОЛЖНИЧКА КРИЗА (2011-)**, претставува анализа на значајно прашање од областа на финансиите, кое се интересира за феноменологијата на економските кризи.

- Кандидатката содржински целосно успеала да опфати значајни прашања од областа која ја истражува.
- Темата е актуелна и обработена на концизен начин, при што кандидатката користела релевантна домашна и странска литература.
- Анализата е извршена со примена на современи квантитативни техники и методи, што ѝ овозможило да дојде до релевантни констатации и заклучоци.
- Прибирањето, систематизирањето и анализирањето на расположливите податоци, како и толкувањето на добиените резултати од истражувањата во докторската дисертација е извршено со примена на логичен и конзистентен пристап.
- Резултатите од истражувањата во докторската дисертација се искажани на јасен и разбирлив начин.

Врз основа на погоре изнесените констатации и оцени, Комисијата заклучува дека поднесената дисертација наполно ги задоволува критериумите за докторска дисертација.

Со оглед на тоа, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје:

1. да го прифати извештајот за позитивна оценка на докторската дисертација на тема: **ТРАНСФОРМАЦИЈАТА НА ГЛОБАЛНАТА ФИНАНСИСКА КРИЗА (2008-2010) ВО ГЛОБАЛНА ДОЛЖНИЧКА КРИЗА (2011-),**
2. да ѝ одобри на кандидатката м-р Елена Гоцевски јавна одбрана на докторската дисертација.

КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Михаил Петковски, ментор, с. р.**
- 2. Академик д-р Таки Фити, член, с. р.**
- 3. Проф. д-р Владимир Филиповски, член, с. р.**
- 4. Проф. д-р Горан Петревски, член, с. р.**
- 5. Доц. д-р Кирил Јовановски, член, с. р.**

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ЕМПИРИСКИ АНАЛИЗИ ЗА ФИНАНСИСКАТА СТАБИЛНОСТ НА ЗЕМЈИТЕ ОД ЦЕНТРАЛНА И ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА“ ОД М-Р БЛАГИЦА ПЕТРЕСКИ, ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 19.12.2017 година, со Одлука бр. 02-2374/2, формираше Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Благица Петрески со наслов **ЕМПИРИСКИ АНАЛИЗИ ЗА ФИНАНСИСКАТА СТАБИЛНОСТ НА ЗЕМЈИТЕ ОД ЦЕНТРАЛНА И ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА**, во состав: проф. д-р Михаил Петковски (претседател), проф. д-р Горан Петревски (ментор), проф. д-р Љубе Трпески (член), проф. д-р Ѓорѓи Гоцков (член) и доц. д-р Елена Наумовска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Благица Петрески, со наслов **ЕМПИРИСКИ АНАЛИЗИ ЗА ФИНАНСИСКАТА СТАБИЛНОСТ НА ЗЕМЈИТЕ ОД ЦЕНТРАЛНА И ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА**, содржи 135 страници компјутерски обработен текст, со 1,5 проред и големина на букви 12, 107 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии и книги.

Трудот е структуриран во вовед, 3 глави, од кои последната се заклучни согледувања, користена литература и прилози. Сите глави се систематизирани во точки и

потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Трудот започнува со **воведниот дел**, во кој кандидатката ги презентира мотивите и причините за проучување на финансиската стабилност, а исто така ги објаснува предметот, целите и методите на истражувањето.

Во **првиот дел, Модели за рано предупредување и идентификување на финансиската ранливост во земјите на Централна и на Југоисточна Европа**, е даден теоретски осврт и преглед на емпириската литература на системскиот ризик, изворите за акумулација и за материјализација на ризикот и на трансмисијата на шоките што предизвикуваат нарушувања на финансискиот систем. Исто така, кандидатката ги разгледува прашањата на процикличноста на финансискиот систем и на циклусот на системскиот ризик. Потоа, во овој дел на трудот се прави дескриптивна споредбена анализа на изворите на ризици и на ранливоста на финансиските системи на земјите од Централна и Источна Европа, како и на земјите од Југоисточна Европа во периодот 2002-2012 година. Притоа, најпрвин се прави анализа на процикличноста на финансиските системи и се утврдуваат периодите во кои се појавил кредитен бум, потоа емпириски се испитува ранливоста на финансиските системи и се развива модел за идентификување на веројатноста од финансиска ранливост. Исто така, во овој дел се развива индекс за финансиска стабилност за секоја од земјите, индикатори за рано предупредување на финансиската крехкост и, на крај, се развива модел за веројатност од финансиска ранливост во кој индексот за финансиска стабилност служи како зависна променлива на индикаторите со најголем потенцијал за рано предупредување, во случаи на слаба и висока ранливост..

Во **вториот дел, Емпириска анализа на ризиците и на отпорноста на шокови на македонскиот осигурителен сектор**, најпрвин се претставени неколку општи факти за ризиците и за стабилноста на осигурителниот сектор во Македонија, во периодот 2008-2012 година. Потоа, се прави теоретска анализа на ризиците во осигурувањето, улогата и целта на стрес-тестот за индивидуалните осигурителни компании и за регулативните тела, како и преглед на литературата. На крајот од овој дел се претставени економскиот модел што служи како основа на емпириската анализа, методологијата, податоците, резултатите од анализата, како и стрес-тестот на осигурителниот сектор заснован врз Монте Карло - симулации.

Во **третиот дел, Заклучни согледувања**, кандидатката ги сублимира сите препораки, дилеми и заклучоци од анализата во двете подрачја на истражување: прво, оценувањето на системскиот ризик и финансиската ранливост во земјите од Југоисточна Европа и од Централна и Источна Европа и второ, спроведениот стрес-тест на отпорноста на осигурителниот сектор во Република Македонија. Потоа, кандидатката ги посочува насоките за евентуалните понатамошни истражувања во оваа област.

Предмет цели и задачи на истражувањето

Предмет на овој труд е анализа и оценување на системскиот ризик и финансиската стабилност во земјите од Југоисточна Европа и од Централна и Источна Европа, како и проверка на отпорноста на осигурителниот сектор во Република Македонија.

Целите на истражувањето, во основа, се конципирани на следниов начин:

1. да ја истражи теоретската литература за акумулацијата и за материјализацијата на системскиот ризик и неговата трансмисија во финансиска кривкост;
2. да даде критички осврт на емпириската литература за начинот на анализирање и добиените резултати од испитувањето на оваа врска;
3. да понуди споредбена и историска описна анализа на финансиската кривкост и изворите во земјите од ЦИЕ и од ЈИЕ;
4. да изгради емпириски модели за мерење на финансиската стабилност, рано дијагностицирање финансиска кривкост и фактори за веројатноста на појава на финансиска кривкост во земјите од ЦИЕ и од ЈИЕ;
5. да изгради емпириски модел за стрес-тест и за издржливоста на шокови на индивидуалните осигурителни компании и на вкупниот осигурителен систем во Македонија.

Задачите на истражувањето се двострани:

- I. оцена на перформансите на неколку модели за оцена на финансиската стабилност;

II. оцена на степенот на отпорност на македонските друштва за осигурување во случај на појава на значајни шокови.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Ранливоста на финансискиот систем е нов концепт за кој не постои стандардизирано меѓународно дефинирање. Иако не постои општ консензус за дефинирањето, повеќето дефиниции ги имаат овие два елемента: анализа на ниво на целиот банкарски систем, и меѓусебна поврзаност на банкарскиот систем со макроекономијата. Во литературата, во дефинирањето на ранливоста на финансискиот систем се акцентира пропаѓањето на финансиските институции. Но, секоја ранливост не се одразува со пропаѓање на финансиските институции. Ранливоста на финансискиот систем може да се манифестира преку појава на финансиска криза или финансиска нестабилност.

Во литературата постои дебата за дефинирањето и за мерењето на ранливоста на финансискиот систем. Како пионерско емпириско истражување е истражувањето на Камински во кое е дадена дефиницијата за финансиска криза. Почетокот на банкарската криза зависи од два вида настани: кога постои масовно повлекување депозити, што води до затворање, спојување или преземање финансиски институции од страна на јавниот сектор; или и кога не постои масовно повлекување депозити, доколку постои затворање, преземање или државна помош за опстојување на идното работење на значајна финансиска институција. Во ова дефинирање не се вклучени состојби кога постои финансиска нестабилност на финансискиот систем, без пропаѓање на некои финансиски институции и екстремни државни интервенции.

Други автори, пак, прават разлика меѓу финансиска криза и финансиска нестабилност. Како критериуми за диференцирање на овие појави се користат комбинација од настани како: државна интервенција за спасување и преземање клучни финансиски институции, негативни шокови во реалната економија и квалитетот на портфолиото и издржливоста на банкарските системи на шокови. Во зависност од интензитетот на нестабилноста на финансискиот систем, Борио и Дреман даваат две дефиниции, и тоа: финансиска криза и финансиска нестабилност. Финансиската криза ја дефинираат како состојба кога финансиските институции остваруваат загуби или некоја банка пропаѓа предизвикувајќи негативни последици врз реалната економија, како, на пример,, загуби во домашниот бруто производ. Финансиската нестабилност се појавува како резултат на

шокови од нормална големина, кои можат да доаѓаат од реалната економија или финансискиот систем, кога не настануваат пропаѓања на финансиски институции.

Во емпириските истражувања, предмет на анализа е и системската криза. Како елементи во дефинирањата на системската криза се вклучуваат: ризикот од прелевање на проблемите меѓу финансиските институции поради нивната меѓусебна поврзаност; и ризикот од прелевање на проблемите од финансискиот систем врз реалната економија. Притоа, во дефинирањето на системската криза се појавуваат бројни разлики во однос на размерот на дестабилизација на финансискиот систем.

Краток опис на применетите методи

Докторската дисертација е напишана на јасен, разбирлив стил, со логично и конзистентно изведување на заклучоците од извршените анализи. Сите релевантни податоци се систематизирани и анализирани со помош на неколку научни методи применливи при ваков вид на научно истражување. Притоа, кандидатката применува три модела, кои ги идентификуваат периодите на ранливост на банкарските системи во 15 земји од Југоисточна Европа и од Централна и источна Европа. Во рамките на овие модели се идентификуваат индикатори за рано предупредување од можностите за финансиска ранливост и се идентификуваат факторите што влијаеле на ранливоста на банкарските системи. Методолошкиот пристап што е користен во овој докторат се состои од три чекори: 1. конструирање индекс на финансиска стабилност што ја одразува состојбата на финансиската ранливост и служеше како зависна променлива; 2. утврдување низа променливи како индикатори за рано предупредување; 3. спроведување модел на дискретен избор со кој индексот од првиот чекор се регресира со утврдените променливи за рано предупредување од вториот чекор, со цел да се оцени веројатноста од почнување финансиска ранливост.

Краток опис на резултатите од истражувањето

- Спроведеното емпириско истражување покажува дека земјите од Централна и Источна Европа имале кредитен бум во периодот од 2004 година до 2007 година, додека во земјите од Југоисточна Европа кредитниот бум бил присутен во периодот од 2003 до средината на 2007 година. Слично на тоа, во регионот на Централна и Источна Европа бил забележан брз кредитен пораст во периодот 2004-2006 година, додека во Југоисточна Европа брзиот кредитен пораст бил

карактеристичен за периодот 2006-2007 година, кога порастот на приватните кредити / БДП надминал 1,5 стандардно отстапување од неговиот долгорочен тренд.

- Индексот на финансиска стабилност утврди 78 периоди со финансиска ранливост кај сите земји во анализираните периоди, што е околу 50 проценти од вкупните периоди, при што една половина од нив се со ниска магнитуда (во опсег од 0 до 0,5 стандардно отстапување), а само 12 проценти (9 периоди) се со висока магнитуда (над едно стандардно отстапување) на ранливоста. До 2008 година, бројот на земјите што претрпеле финансиска ранливост не надминува шест и тие, главно, се карактеризираат со ниска магнитуда на ранливоста. Од 2008 година, финансиската ранливост се проширува во речиси сите земји од анализата и го достигнува врвот во 2010 година, а магнитудата на ранливоста станува посилна.
- Резултатите од емпириското истражување покажуваат дека отстапувањето на приватните кредити / БДП над долгорочниот тренд ја зголемува веројатноста на финансиската ранливост, магнитудата на отстапувањето е поголема кај средната финансиска ранливост. Негативното отстапување на странскиот капитал во сопственичката структура на банките ја зголемува веројатноста на ранливоста со ниска магнитуда. Паралелно, негативното отстапување на нето-приливот на странски директни инвестиции (како процент од БДП) ја зголемува веројатноста на финансиската ранливост со средна магнитуда. Позитивното отстапување на цените на недвижен имот од долгорочниот тренд ја зголемува веројатноста на финансиска ранливост со средна магнитуда. Од емпириската анализа може да заклучиме дека резултатите покажуваат дека анализирањето на повеќе сигнали истовремено, кои ги мерат различните услови во финансискиот систем и во економијата се посеопфатна алатка, отколку користењето самостојни индикатори. Меѓутоа, индикаторите за рано предупредување се корисна алатка за креаторите на политика бидејќи ја сигнализираат потенцијалната ранливост, додека моделите на дискретен избор се користат за да им помогнат на креаторите на политика да ја евалуираат и предвидат финансиската ранливост.
- Истражувањето на ранливоста на македонскиот осигурителен сектор покажа дека врз маргината на солвентност влијаат само две променливи: исплатените штети во однос на полисираните бруто премии и каматната стапка на депозитите. Оценетите коефициенти укажуваат дека пораст на ликвидираниите

- штети во полисираната бруто премија од еден процент ќе предизвика пораст на маргината на солвентност / капитал од 0,477 проценти, во просек; додека пораст на каматната стапка за еден процент ќе предизвика пад на солвентноста во капиталот од 4,663 проценти, во просек. Оттука, поголемо значење за македонскиот осигурителен сектор имаат пазарните од индивидуалните ризици.
- Резултатите од стрес-тестот укажуваат дека во сите сценарија на 95-процентно ниво на доверба, вредноста на солвентната маргина изложена на ризик во осигурителниот сектор е умерена. На 95-процентно ниво, вредноста на ризикот се движи од минимум 71,4 процент во основното сценарио, до максимум 98,7 проценти, во екстремното сценарио, и не го надминува критичниот праг од 100 проценти, што укажува дека и при екстремни шокови, македонскиот осигурителен сектор ќе остане стабилен. При стрес-тест на индивидуалните компании, една од единаесет компании го надминува критичниот праг уште во основното сценарио, додека во повисоките сценарија, вредноста на ризикот беше за 50 проценти повисока од критичниот праг на солвентност.

Оцена на трудот

Докторската дисертација на кандидатката м-р Благица Петрески, со наслов **ЕМПИРИСКИ АНАЛИЗИ ЗА ФИНАНСИСКАТА СТАБИЛНОСТ НА ЗЕМЈИТЕ ОД ЦЕНТРАЛНА И ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА**, претставува научно истражување од областа на финансиската стабилност. Кандидатката елаборира значајна и актуелна проблематика проврзана со мерењето на системскиот ризик, оценувањето на стабилноста на банкарскиот систем и тестирањето на отпорноста на финансиските институции при појава на неповолни шокови. Во трудот се претставени композитен модел на финансиска стабилност составен од четири компоненти и модел на рано предупредување заснован врз 14 индикатори.

Докторската дисертација се одликува со цврста теоретска заснованост и со примена на современа и софистицирана методологија која овозможува оригинален, критичен и аналитичен пристап кон предметот на истражувањето. Истражувањето спроведено во докторската дисертација не само што ги збогатува академските сознанија во областа на финансиската стабилност, туку има и исклучително големо значење за супервизијата и за макропрudentната политика во Република Македонија.

Проверката на оригиналноста и самостојноста на докторската дисертација на тема со наслов **ЕМПИРИСКИ АНАЛИЗИ ЗА ФИНАНСИСКАТА СТАБИЛНОСТ НА ЗЕМЈИТЕ**

ОД ЦЕНТРАЛНА И ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА, изработена од кандидатката м-р Благица Петрески, во Системот за анализа и пронаоѓање на плагијати на Министерството за образование и наука на Република Македонија, е иницирана од менторот проф. д-р Горан Петревски. Резултатот за документот е: документот содржи 41 608 збора, од кои за 12,96% е пронајдено совпаѓање во 590 документи од базата.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Трудот обработува актуелна тема, која во поново време го преокупира вниманието на академските економисти и на супервизорите на финансискиот систем. Притоа, посебноста на овој труд се состои во примената на пристап кој е релативно нов и речиси непознат во македонската финансиска литература. Поставениот модел во трудот е сеопфатен од аспект на вклучувањето не само на современите теоретски поставки, туку и од аспект на специфичните карактеристики на земјите од Југоисточна Европа.

Покрај научниот придонес, овој труд нуди и практично применливи насоки и резултати. Резултатите од оваа дисертација кои се однесуваат на индексот на финансиска стабилност и на системот на рано предупредување, многу лесно може да се искористат од страна на супервизорските тела, како многу сериозна алатка при формулирањето и спроведувањето на макропрudentната политика.

Врз основа на погоре изнесените констатации и оценки, Комисијата заклучува дека поднесената дисертација напoлно ги задоволува критериумите за докторска дисертација. Со оглед на тоа, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје:

1. да го прифати извештајот за позитивна оценка на докторската дисертација на тема **ЕМПИРИСКИ АНАЛИЗИ ЗА ФИНАНСИСКАТА СТАБИЛНОСТ НА ЗЕМЈИТЕ ОД ЦЕНТРАЛНА И ЈУГОИСТОЧНА ЕВРОПА**;

2. да ѝ одобри на кандидатката м-р м-р Благица Петрески јавна одбрана на докторската дисертација.

КОМИСИЈА

**Проф. д-р Михаил Петковски, претседател,
с.р.**

Проф. д-р Горан Петревски, ментор, с.р.

Проф. д-р Љубе Трпески, член, с.р.

Проф. д-р Ѓорѓи Гоцков, член, с.р.

Доц. д-р Елена Наумовска, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА
НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА
УПРАВУВАЊЕ СО ПАТНАТА ИНФРАСТРУКТУРА И НЕЈЗИНО
ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЕКОНОМСКИОТ РАЗВОЈ НА РЕПУБЛИКА
МАКЕДОНИЈА

ИЗРАБОТЕНА ОД КАНДИДАТОТ М-Р СЕДАТ АРУЧИ
 ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 120 од Законот за високото образование (Сл. весник на РМ бр. 64/00, 49/03, 113/05 и 51/07), членовите 56, 57, 58, 59, 60 и 61 од Правилникот за единствените основи за организирање на постдипломски и докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје (Универзитетски гласник бр. 7/2001) и член 39 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Економскиот факултет во Скопје во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а според Одлуката на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, под бр. 02-2445/2 донесена на 19.12.2017 година, определени сме за членови на Комисијата за оцена и одбрана на докторската дисертација под наслов **УПРАВУВАЊЕ СО ПАТНАТА ИНФРАСТРУКТУРА И НЕЈЗИНО ВЛИЈАНИЕ ВРЗ ЕКОНОМСКИОТ РАЗВОЈ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**, поднесена од кандидатот м-р Седат Аручи.

По внимателното и опстојно прегледување на докторската дисертација, Комисијата му го поднесува на Наставно-научниот совет следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. ОПФАТ И СОДРЖИНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

Докторската дисертација содржи вкупно 229 страници, од кои на текст отпаѓаат 214 страници, 2 страници на прилози, а користената литература е приложена на 13 страници.

Концепциски погледнато, содржината на дисертацијата е логично систематизирана и се состои од следниве поглавја:

Вовед	(стр. 10-16)
Глава I – Теоретски аспекти на влијанието на патната инфраструктура врз економскиот развој	(стр. 17-55)
Глава II – Управување со патната инфраструктура	(стр. 56-72)
Глава III – Компаративна анализа на управувањето со магистралните патишта/автопатишта – светски, европски и балкански искуства од практиката	(стр. 73-124)
Глава IV – Управување со автопатиштата во Република Македонија	(стр. 125-176)
Глава V – Предлози за унапредување на управувањето со автопатиштата во функција на економскиот развој на Р. Македонија	(стр. 177-208)

Заклучни согледувања

(стр. 209-214)

Прилози

(стр. 215-216)

Користена литература

(стр. 217-229)

Во воведоѝ на дисертацијата, кандидатот најпрвин ја појаснува актуелноста на истражуваната проблематика. Потоа ги дефинира предметот и целите на истражувањето, како и користениот методолошки пристап. Во завршниот дел од воведот, м-р Аручи ги презентира очекуваните резултати и научниот придонес на дисертацијата.

Во *прваѝа глава* од трудот под наслов „Теоретски аспекти на влијанието на патната инфраструктура врз економскиот развој“, кандидатот се осврнува на односот помеѓу патната инфраструктурата и економскиот развој. Поконкретно, во оваа глава е образложено влијанието на патната инфраструктура врз економскиот развој, односно посебно внимание се посветува на влијанието на автопатиштата врз развојот на економијата. Потоа се анализира нивното влијание врз одделните сектори на економијата. Тука во прв ред се мисли на индустријата и земјоделството, но се анализира и влијанието на автопатишта или, воопшто, патната инфраструктура врз развојот на туризмот, како гранка на економијата која во одредени случаи (како што е примерот со нашата земја), може да игра голема улога за развојот на економијата. Во продолжение, се анализира како автопатиштата влијаат врз локалниот економски развој. Во овој контекст, анализата се занимава со проучување на влијанието на автопатиштата врз севкупниот развој на руралните средини, откривајќи дали постои и колкаво е влијанието врз овие средини, што е од големо значење за согледување на тековите на миграција на населението од руралните во урбаните средини. На крајот од главата се анализира влијанието на автопатиштата врз урбаните средини, односно дали и како патната инфраструктура може да има влијание врз нивниот побрз развој.

Втораѝа глава носи наслов „Управување со патната инфраструктура“. Во неа, подетално се разработени стратешките опции кои овозможуваат подобрување на патната инфраструктура, модернизација на истата, проширување, развој итн. Детално се анализираат начините на управување со патната инфраструктура, поточно како се менаџира со автопатиштата воопшто. Исто така, посебно внимание се обрнува на начинот на менаџирање со овие ресурси на патната инфраструктура. Системот на наплата по автопатиштата или, поточно, валоризацијата на нивното искористување, предизвикува посебен интерес бидејќи треба да се пронајде одговор на прашањето каков систем на наплата треба да се применува кај нас, т.е. како да се собираат средствата што би можеле да се добијат по оваа основа. Искористеноста на автопатиштата е од голема важност. Предуслов за тоа е нивниот повисок квалитет, бидејќи подобрите автопатишта подразбираат и поголема искористеност, а тоа значи и поголем обем на финансиски средства, но и заштеда во време за патниците. Секако, квалитетот на патиштата е од извонредно значење, бидејќи при возењето по квалитетни патишта помалку се оштетуваат моторните возила, а тоа е придонес за вкупната благосостојба.

Во рамките на оваа глава анализирана е поврзаноста на населените места со автопатишта. Колку повеќе се поврзани населените места со автопатишта толку повеќе се придонесува за нивниот понатамошен развој. Анализирајќи ги сите овие детали не може да биде оставена на страна поврзаноста на индустриските зони, бидејќи нивното постоење би ја изгубило смислата без поврзување со целата патна

инфраструктура, посебно поврзувањето со автопатиштата.

Во шрејшаа глава со наслов „Компаративна анализа на управувањето со магистралните патишта/автопатиштата – светски, европски и балкански искуства од практиката“, кандидатот м-р Аручи ги анализира примерите и искуствата на низа земји, кои можат да бидат релевантни за нашиот случај. Користејќи го компаративниот метод, анализата најнапред се фокусира на управувањето со автопатиштата во САД, а потоа вниманието е насочено кон одделни европски држави, пред сè Германија и Швајцарија. Анализата би била нецелосна без додавање соодветно внимание на примерите на избрани балкански држави во нашето окружување. Примерите на Хрватска и Србија се земени како најсоодветни од аспект на развивање на патната инфраструктура во нашата земја.

Главата finiшира со сумирање на компаративните искуства. По обработката на оделни примери, се прави напор да се извлечат позитивните сознанија за начините на управување со автопатиштата во одделни држави, какви системи за наплата поседуваат, кои од нив се најефикасни, кои субјекти имаат најзначајна улога во искористувањето на автопатиштата и нивното менаџирање, итн. Исто така од голема важност е согледувањето и анализирањето на процентот или, поточно, учеството на автопатиштата во патната инфраструктура во одделни држави. Анализирана е поврзаноста на индустриските зони и видовите патишта околу нив, каква е поврзаноста на урбаните и руралните средини со патишта итн.

Чешвршаа глава е насловена „Управување со автопатиштата во Република Македонија“ и во неа кандидатот обрнува посебно внимание на постојната состојба со автопатиштата во нашата земја. Тој ја анализира патната инфраструктура, аспектите на управување со патната инфраструктура, како се менаџира со неа и други прашања. Посебно внимание предизвикува состојбата со автопатиштата во Македонија во текот на последните 50 години. Користејќи ја историската метода, анализирана е состојбата со патната инфраструктура во непосредното минато и каква е состојбата денес. Посебен акцент се става на менаџирањето со автопатиштата, имено како се менаџира со овој дел од патната инфраструктура која има големо значење за развојот на државата. Анализирани се приходите кои се добиваат од искористувањето на автопатиштата и направените расходи. На крајот се даваат предлози за подобро менаџирање со автопатиштата, какви системи или модели за наплата треба да се применат, кои се најреалните предлози за изградба на нови автопатишта, кои патни правци имаат потреба за целосно или делумно реновирање итн.

Во џејшаа глава под наслов „Предлози за унапредување на управувањето со автопатиштата во функција на економскиот развој на Република Македонија“, кандидатот ги заокружува направените анализи и истражувања во претходните глави од овој труд. Всушност, во оваа глава се прават дополнителни детални истражувања и научни анализи и дадени се предлози за понатамошниот развој и напредок на патната инфраструктура. При анализа на состојбата на патната инфраструктура идентификувани се добрите и слабите страни и предложени се мерки за подобрување на состојбите со автопатиштата. Предлозите се однесуваат на подобреното менаџирање со автопатиштата, каде и во кои делови и региони треба да се изградат нови автопатишта, односно каде треба да се реновираат тие. Исто така, се даваат научно засновани предлози за подобрување на целокупната патна инфраструктура во Република Македонија. Посебен осврт е направен на

системите и моделите за наплата со цел поефикасна наплата и искористување на автопатиштата. Сите претходно спомнати предлози ја заокружуваат постапката за анализа и можни решенија за моменталните недостатоци со патната инфраструктура.

Во рамки на последниот дел насловен *Заклучни соопредувања*, кандидатот м-р Аручи ги сумира сознанијата до кои доаѓа во текот на истражувањето.

Литературата која е користена од страна на кандидатот при изработката на докторската дисертација содржи 184 библиографски единици. Насловите во основа се од странски автори и тоа во најголем број од англосаксонското говорно подрачје, но користени се и низа наслови на стручна литература од домашни автори.

II. ОЦЕНА НА ТРУДОТ И ПРЕДЛОГ

Трудот на кандидатот м-р Седат Аручи со наслов „Управување со патната инфраструктура и нејзино влијание врз економскиот развој на Република Македонија“ претставува комплексна и научно издржана докторска дисертација, која по пат на теоретско и емпириско истражување пристапува кон современа и актуелна проблематика.

Во фокусот на овој труд се наоѓа процесот на управување со патната инфраструктура во Македонија и анализа на нејзиното влијание врз економскиот развој на државата. Анализата поаѓа од моменталната состојба и развојот на целокупната патна инфраструктура во нашата земја, а потоа се преоѓа на полето на нормативната економија за да се предложат мерки за нејзино подобрување. На тој начин се настојува да се даде придонес кон подобро управување со автопатиштата и со патната инфраструктура.

Поаѓајќи од вака дефинираниот предмет на истражување, кандидатот деривира неколку конкретни задачи, кои требаше да добијат адекватен одговор во текот на истражувањето:

- анализа на постојното менаџирање со автопатиштата во Република Македонија;
- начини за подобрување на севкупната патна инфраструктура;
- подобрување на процентот на учество на автопатиштата во патната инфраструктура;
- унапредување на структурата на автопатишта во Македонија и изнаоѓање начини и можности за изградба на нови автопатишта;
- анализа на поврзаноста на автопатиштата со останатите сегменти на инфраструктурата и изнаоѓање начин за нејзино подобрување;
- анализа на системите за наплата на искористувањето на автопатиштата и можности за нивно имплементирање во македонската практика.

Во дисертацијата е потенцирано дека патната инфраструктура во Република Македонија иако своевременно добро планирана, солидно изградена и делумно одржувана, сепак со текот на времето покажува знаци на застареност. Оттука, се наметнува впечотокот дека Република Македонија нема доволно автопатишта во согласност со барањата на времето во кое живееме. Затоа, дел од постојните патни правци низ државата треба да прераснат во автопатишта, односно во претстојниот период државата треба да планира на долг рок и тоа кои коридори треба да се

доизградат, но да се планираат и други патни правци. Со неопходните капитални реконструкции, треба да се подигне нивото на транспортните услуги на магистралните и регионалните патишта, водејќи сметка за изборот на геометријата и елементите при реконструкција на регионалните патишта, како и видот на коловозните конструкции од аспект на идна трансформација на тие магистрални патишта во автопатишта. Кандидатот констатира дека на овој начин за локалните самоуправи станува сè поприоритетно, на проблемот за развој на локалните патишта да му посветат далеку поголемо внимание отколку досега, посебно во делот на финансирањето.

Особено е важно каков модел ќе се примени при реконструкцијата и новата категоризација на патиштата. Затоа, според кандидатот, треба да се изградат нови критериуми за категоризација на постарите регионални патишта, за да се избегне тежнењето на општините да бараат преименување на локалните патишта во регионални. Во таков случај, трошоците за изградба и одржување, паѓаат на товар на централната власт т.е. владата.

Кандидатот заклучува дека во дадениот момент, Република Македонија има потреба од мултимодална транспортна политика, како неизбежен императив на современиот живот. Тоа подразбира планирање на патиштата што ќе биде усогласено со животните потреби на луѓето, т.е. во согласност со тие потреби треба да произлезе современа патна инфраструктура на самата држава. Потоа ваквата инфраструктура треба да се вклучи во меѓународната патна мрежа, како што се европските и светските патни инфраструктурни проекти. Впрочем, светот денес е опфатен со досега невиден интерактивен транспортен процес. Технологијата на транспортот се развива со брзо темпо благодарение и на правно-економската меѓународна регулатива која ги руши административните бариери. Тоа го бара пазарната економија, а за таа цел се усогласуваат транссообраќајните политики меѓу државите.

За потребите на дисертацијата беше проучена релевантна литература од домашни и странски автори, како и извештаи од соодветни домашни и меѓународни организации и институции. Добиените теоретски сознанија потоа беа проверени преку спроведување емпириско истражување за ставовите на бизнис секторот во Општина Гостивар (опфатени беа 18 економски субјекти), во врска со степенот на развиеност и користење на патната инфраструктура во Република Македонија.

Трудот на м-р Седат Аручи е добиен со користење истражувачка методологија што се одликува со аналитички и критички пристап. Кандидатот вложува континуиран напор за постигнување што поголема објективност во проучување на проблематиката, без внесување предрасуди и лични предубедувања. На тој начин, тој самостојно извлекува заклучоци кои се одликуваат со неопходната доза на објективност и се стручно и научно засновани.

Имајќи го предвид претходното, се доаѓа до констатацијата дека на предметот на истражување кандидатот му пристапил со адекватен степен на научна објективност и сериозност. Тоа му овозможило исполнување на целта на истражувањето односно добивање сознанија за унапредено управување со патната инфраструктура во Македонија и нејзиното соодветно влијание врз економскиот развој на државата. Ова му дозволи на кандидатот извлекување компетентни констатации за неопходните стратешки насоки кон кои треба да се стреми

Република Македонија во сферата на унапредување на својата патна инфраструктура.

Од аспект на општата структурираност (глави, точки и потточки, нивната големина и пропорции, како и меѓусебната поврзаност на деловите), трудот претставува конзистентна целина. Во технички поглед, дисертацијата е коректно оформена. Текстот е добро компјутерски среден и лектуриран.

Поаѓајќи од фактот дека докторската дисертација е работена врз основа на претходно дефинирани предмет и цели на истражување, со користење релевантна стручна и научна литература, како и сознанието дека анализираните теоретски концепти беа дополнети со презентирање неколку меѓународни искуства во управување со патната инфраструктура, кои подоцна беа проверени преку анализа на состојбите во Македонија, ни претставува чест да констатираме дека кандидатот ги реализирал очекуваните резултати од истражувањето.

На 22.12.2017 година, текстот на докторската дисертација на кандидатот м-р Седат Аручи, на тема „Управување со патната инфраструктура и нејзино влијание врз економскиот развој на Република Македонија“, од страна на менторот беше подложен на проверка за плагијаторство преку софтверскиот пакет на Министерството за образование и наука. Притоа е констатиран степен на совпаѓање од 8,79 %.

III. ЗАКЛУЧОК

Врз основа на сето претходно истакнато, Комисијата има посебно задоволство да констатира дека кандидатот м-р Седат Аручи самостојно изработил труд што ги задоволува научно-методолошките критериуми и апликативните стандарди за изработка на докторска дисертација. Оттука, Комисијата има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет:

1. да донесе одлука за прифаќање на рецензијата за успешно изработена докторска дисертација на кандидатот м-р Седат Аручи, под наслов „Управување со патната инфраструктура и нејзино влијание врз економскиот развој на Република Македонија“;
2. да определи комисија за одбрана на докторската дисертација;
3. да одобри закажување датум за јавна одбрана на докторската дисертација.

Комисија
за оцена на докторската дисертација

1. Проф. д-р Пеце Недановски с.р.
2. Проф. д-р Предраг Трпески с.р.
3. Проф. д-р Методија Несторовски с.р.
4. Проф. д-р Наталија Николовска с.р.
5. Проф. д-р Ангел Георгиев с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА
„ЕФЕКТИТЕ НА ГЛОБАЛНАТА ФИНАНСИСКА КРИЗА ВРЗ УПРАВУВАЊЕТО
СО КОМЕРЦИЈАЛНИТЕ БАНКИ – СО ПОСЕБЕН ОСВРТ ВРЗ УПРАВУВАЊЕТО
СО КРЕДИТНИОТ РИЗИК“
ОД М-Р БИЉАНА БУТОРАЦ, ПРИЈАВЕНА НА ЕКОНОМСКИОТ ФАКУЛТЕТ
ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 7.4.2017 година, со Одлука бр. 02-571/2, формираше Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација на кандидатката м-р Биљана Буторац со наслов **ЕФЕКТИТЕ НА ГЛОБАЛНАТА ФИНАНСИСКА КРИЗА ВРЗ УПРАВУВАЊЕТО СО КОМЕРЦИЈАЛНИТЕ БАНКИ – СО ПОСЕБЕН ОСВРТ ВРЗ УПРАВУВАЊЕТО СО КРЕДИТНИОТ РИЗИК**, во состав: проф. д-р Владимир Филиповски (претседател), проф. д-р Михаил Петковски (ментор), проф. д-р Горан Петревски (член), проф. д-р Љубе Трпески (член) и доц. д-р Елена Наумовска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Биљана Буторац, со наслов **ЕФЕКТИТЕ НА ГЛОБАЛНАТА ФИНАНСИСКА КРИЗА ВРЗ УПРАВУВАЊЕТО СО КОМЕРЦИЈАЛНИТЕ БАНКИ – СО ПОСЕБЕН ОСВРТ ВРЗ УПРАВУВАЊЕТО СО КРЕДИТНИОТ РИЗИК**, содржи 181 страница компјутерски обработен текст, со 1,5 проред и големина на букви 12, 173 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги и меѓународни акти.

Трудот е структуриран во вовед, 4 глави, заклучни согледувања, користена литература и прилози. Сите глави се систематизирани во точки и потточки со наслови и

поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Трудот започнува со **воведниот дел** во кој кандидатката ги презентира мотивите и причините за изборот на проблематиката на истражувањето, а исто така ги објаснува и предметот, целите и методите на истражувањето.

Во првиот дел од трудот со наслов **Глобалната финансиска криза од 2008 година – причини и последици во различни групи на земји**, кандидатката го елаборира прашањето кое се однесува на одразот на цикличните движења на економската активност и влијанието на глобалните финансиски кризи врз националните економии. Во продолжение, вниманието е фокусирано на причините за настанување на глобалната финансиска криза. Во таа насока, во фокусот на вниманието се следниве фактори: недостигот на транспарентност и одговорност кај хипотекарното кредитирање, непромисленото хипотекарно кредитирање, односот на рејтинг-агенциите, процесот на секјуритизација, настанувањето на глобалните неурамнотежености и многубројните меури, неуспех во управувањето со ризикот, постојното законодавство, запоставеноста на банкарскиот систем, примената на финансиските иновации и др. Првото поглавје е заокружено со осврт на последиците од глобалната финансиска криза и начините за нивно надминување во развиените западни економии и во транзиционите економии, поодделно.

Во вториот дел на трудот со наслов **Ефектите на глобалната финансиска криза врз корпоративното управување и управувањето со кредитниот ризиик во комерцијалните банки** се анализираат слабостите на корпоративното управување во банките и управувањето со кредитниот ризик кои придонесоа за појавата на финансиската криза. Во овој контекст се опфатени прашањата поврзани со транспарентноста кон инвеститорите, системите на наградување и одредување на компензациите за банкарските менаџери, односите помеѓу органите во структурата на внатрешното корпоративно управување на банките, конфликтите на интереси, системите на внатрешна ревизија и контрола, односите со регулациските и супервизорски тела итн. Дополнително, во рамките на ова поглавје, кандидатката се осврнува на промените и реформите во системот на корпоративно управување на банките, кои беа наметнати од потребата за справување со финансиската криза, а кои беа предлагани од меѓународните регулаторни и професионални асоцијации. Во рамките на овој дел на трудот, посебен акцент е ставен на мерењето и квантификацијата на кредитниот ризик, како и потребата од менување на законската регулатива во земјите и инерните акти на банките за управување со кредитниот

ризик. Во таа насока, кандидатката се осврнува на промените кои кризата ги иницира во насока на подобрување на методите и процесите на управување со ризиците кај комерцијалните банки во услови кога финансиската криза и рецесија која произлезе од неа го ставија управувањето со кредитните портфолија во фокусот на приспособувањето на банките кон макроекономското окружување кое се карактеризира со влошени финансиски перформанси на реалниот сектор. Од особено значење во рамките на ова поглавје е делот во кој кандидатката се осврнува на досегашните истражувања кои се однесуваат на ефектите на глобалната финансиска криза врз корпоративното управување и управувањето со кредитниот ризик во комерцијалните банки.

Во третиот дел на трудот со наслов **Влијанието на глобалната финансиска криза врз македонскиот банкарски систем**, најнапред се разгледани ефектите на глобалната финансиска криза врз перформансите на банкарскиот систем во РМ, од аспект на неговата активност, стабилност и профитабилност. Во таа насока, во фокусот на вниманието е вкупната кредитна изложеност, стапката на раст на кредитите, квалитетот на кредитното портфолио, покриеноста на кредитите со резервации, капитализираноста, стапката на поврат на актовата и стапката на поврат на капиталот. Во продолжение, еден сегмент од анализата е посветен на аспектите на корпоративното управување во македонските банки, поврзани како со регулациската рамка, т.е. релевантните прописи кои ја регулираат таа област, така и со спецификите на имплементирањето на принципите на добро корпоративно управување во македонските банки. Настојувањето ќе биде да се одреди дали и во колкава мера глобалната финансиска криза влијаеше врз промените во системот на корпоративно управување во банкарскиот систем на РМ. Посебен сегмент на анализата во оваа глава е прашањето на управувањето со ризиците во македонските банки. По освртот на управувањето со ризиците на генерално ниво, посебно внимание е посветено на управувањето со кредитниот ризик.

Четвртиот дел на трудот претставува студија на случај која преку анкетно истражување ги анализира промените во управувањето со кредитниот ризик во македонските банки во периодот по финансиската криза. Структурата на испитаниците се состои претежно од лица на нераководни позиции вработени во експозитури. Кандидатката истакнува дека ваквата структура на испитаниците е поради тоа што смета дека е исклучително битен личниот став за промените во управувањето со кредитниот ризик по финансиската криза токму на лицата кои се во непосреден контакт со кредитобарателите чија кредитна способност се влошува. Дополнително, тие директно ги

применуваат кредитните процедури кои како резултат на кризата трпат измени. Анкетниот прашалник е составен од 3 групи прашања: 1) промени во условите и критериумите кои ги нуди банката по однос на обем, каматна стапка и колатерал; 2) Промени во работењето на банката кои се однесуваат на квалитет на кредитирањето, задржување на пазарното учество, пролонгирање на времето за одобрување на кредити како резултат на заострените кредитни политики и процедури и промена во политиките за управување со кредитен ризик и 3) промени во делот на корпоративното управување и транспарентноста. Споредбата на резултатите од ова анкетно истражување со резултатите од анкети кои на редовна основа ги спроведува НБРМ овозможува да се направи паралела на сличностите и разликите во ставот на анкетираниите поединци, со ставот кој произлегува од официјалните структури од дирекциите на банките кои ги испорачуваат одговорите на анкетните прашалници на НБРМ.

Во заклучните согледувања се дава резиме на клучните резултати добиени како резултат на анализата на досегашните истражувања од предметната проблематика, анализата на перформансите на банкарскиот сектор на Република Македонија, како и спроведеното анкетно истражување.

Предмет и цели на истражувањето

Предмет на анализа на оваа докторска дисертација се промените настанати во доменот на управување со кредитниот ризик и системот на корпоративно управување во комерцијалните банки како резултат на финансиската криза.

Основни цели на трудот се следниве:

- да ги истражи ефектите на финансиската криза и рецесијата од 2007 до 2009 г. врз кредитниот ризик и управувањето со кредитните портфолија и промените во регулациските и супервизорските стандарди поврзани со кредитниот ризик;

- да ја анализира и оцени меѓусебната поврзаност и условеност на корпоративното управување во банките и финансиската криза, како и промените и реформите во корпоративното управување на банките иницирани и имплементирани како резултат на финансиската криза;
- да ја анализира и оцени меѓусебната поврзаност на системите на управување со ризиците во комерцијалните банки и глобалната финансиска криза;
- да ги анализира и оцени ефектите на финансиската криза и рецесијата врз перформансите на македонскиот банкарски систем, со посебен акцент врз кредитниот ризик и квалитетот на кредитното портфолио;
- да ги истражи ефектите на финансиската криза врз системот на корпоративно управување во банките во РМ, посебно од аспект на транспарентноста на работењето, отчетноста на органите на управување и усогласување на интересите на сите засегнати субјекти;
- да изработи студија на случај, истражување кое ќе анализира како се рефлектираше финансиската криза и рецесијата врз корпоративното управување и управувањето со кредитниот ризик кај комерцијални банки во Република Македонија.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Банкарскиот сектор на Македонија не почувствува позначајни негативни последици од турбулентните движења на светските финансиски пазари започнати во 2007 година. Ова претставува резултат на неговиот релативно мал степен на интеграција во глобалните финансиски текови, релативно едноставната пазарна структура без присуство на сложени финансиски групации, претежната ориентираност кон работење со домашни субјекти, како и отсуството на сложени структурирани производи во активностите на домашните финансиски институции.

Последиците од глобалната финансиска криза во Македонија почнуваат да се чувствуваат во 2009 година и следи забавување на кредитната активност на банките како резултат на следниве фактори: намалената активност на домашната економија, забавениот раст на депозитите како основен извор на финансирање на банките, заострените услови за задолжување на меѓународните финансиски пазари, курсот на затегната монетарна политика, како и зголемената внимателност на банките при одобрување на кредити.

Банките се пренасочуваат кон следниве главни цели: стабилност и ликвидност, како и одржување на квалитетно кредитно портфолио. Кредитната активност се забавува, а квалитетот на кредитното портфолио се влошува. Квалитетот на проектите за финансирање е значајна детерминанта при донесувањето на одлуки за одобрување на кредити. Банките преземаат засилена активности за унапредување на системот на управување со кредитниот ризик. Особено значење добива и јакнењето на концептот на корпоративното управување.

Краток опис на применетите методи

Докторската дисертација е напишана на јасен, разбирлив стил, со логично и конзистентно упатување на добиените заклучоци од извршените анализи. Сите релевантни податоци се систематизирани и анализирани со помош на неколку квалитативни научни методи применливи при ваков вид на научно истражување.

Како квалитативни научни методи се користат следниве методи: методите на анализа и синтеза, методите на индукција и дедукција, методот на компаративна анализа, како и методот на анкетно истражување.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Врз основа на направеното истражување, кандидатката констатира дека во периодот по кризата од 2008 година, банките пристапиле кон промена на условите за кредитирање и ги заостриле критериумите за одобрување на кредити на правни и физички лица (станбени и потрошувачки кредити), дошло до заострување на критериумот за квалитетот на колатералот и покриеност на изложеноста со колатерал, се заострило оценувањето на кредитната способност и бонитет на правните и физичките лица, а сето тоа во услови на ненамалена побарувачка за кредити од страна на правни и физички лица, значително не дошло до зголемување на нефункционалното портфолио.

Истражувањето укажува на тоа дека во периодот по кризата, а со цел за соодветно мерење, контролирање и управување со кредитниот ризик од особена круцијална природа е соодветната, темелна и сеопфатна проценка на кредитната способност на клиентите.

И по однос на етаблирањето на системот на добро корпоративно управување, истражувањето потврдува дека банките пристапиле кон менување на интерните акти кои го регулираат корпоративното управување, во поглед на поголема транспарентност, позначително обелоденување на информации како дел од корпоративното управување, одржување на трајна комуникација со акционерите и потенцијалните инвеститори, менаџерите се фокусирани кон барање на иновации и унапредување на работењето, како и нивна подготвеност за оптимизација на користењето на постојните ресурси за постигнување на целите на банката.

Оцена на трудот

Докторската дисертација на кандидатката м-р Биљана Буторац, со наслов **ЕФЕКТИТЕ НА ГЛОБАЛНАТА ФИНАНСИСКА КРИЗА ВРЗ УПРАВУВАЊЕТО СО КОМЕРЦИЈАЛНИТЕ БАНКИ – СО ПОСЕБЕН ОСВРТ ВРЗ УПРАВУВАЊЕТО СО КРЕДИТНИОТ РИЗИК**, претставува научно истражување од областа на банкарството. Кандидатката елаборира значајна и актуелна проблематика поврзана со промените настанати во доменот на управување со кредитниот ризик и системот на корпоративно управување во комерцијалните банки како резултат на финансиската криза.

Научниот и стручниот придонес претставува фактот што кандидатката успеа да спроведе сеопфатно и детално истражување на причините и начините на справување со последиците од финансиската криза во банкарскиот сектор.

Структурата на докторската дисертација (глави точки, потточки, нивните пропорции и по обем и взаемна поврзаност на деловите, табелите и сликите) е јасна. Текстот во дисертацијата е компјутерски обработен и среден, лектуриран, отпечатен на хартија и технички квалитетно укоричен. Техничкото формување на докторската дисертација е на високо ниво, а приодот кон материјата е доволно селективен. Содржината на докторската дисертација е соодветна на усвоените тези. Докторската дисертација содржи 70 графикони, 17 табели и 3 прилози (прашалници од спроведената анкета доставена до банките во Република Македонија), кои се во функција на истражувањето и заклучоците до кои дошла кандидатката.

Проверката на оригиналноста и самостојноста на докторската дисертација на тема со наслов **ЕФЕКТИТЕ НА ГЛОБАЛНАТА ФИНАНСИСКА КРИЗА ВРЗ УПРАВУВАЊЕТО СО КОМЕРЦИЈАЛНИТЕ БАНКИ – СО ПОСЕБЕН ОСВРТ ВРЗ УПРАВУВАЊЕТО СО КРЕДИТНИОТ РИЗИК**, изработена од кандидатката м-р Биљана Буторац, во Системот за анализа и пронаоѓање на плагијати на Министерството за образование и наука на Република Македонија, е иницирана од менторот проф. д-р Михаил Петковски. Резултатот за документот е: документот содржи 57 280 зборови, од кои за 4 827 (8,43%) е пронајдено сповпаѓање во 926 документи од базата.

Докторската дисертација ја содржи потребната теоретска и методолошка заснованост која овозможува оригинален, критичен и аналитичен пристап кон научно-теоретските и апликативните истражувања. Истражувањето овозможува сеопфатно осознавање на теоретското и практичното значење кое го имаат различните пристапи при анализата на заднината на глобалната финансиска криза, причините за појавата и настанувањето на кризата и негативностите кои произлегоа од неа, промените во доменот на банкарското работење настанати како резултат на кризата, укажувањето на важноста на адекватниот систем на управување со ризици и корпоративното управување за одржување на стабилноста на банкарскиот сектор.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Биљана Буторац, со наслов **ЕФЕКТИТЕ НА ГЛОБАЛНАТА ФИНАНСИСКА КРИЗА ВРЗ УПРАВУВАЊЕТО СО КОМЕРЦИЈАЛНИТЕ БАНКИ – СО ПОСЕБЕН ОСВРТ ВРЗ УПРАВУВАЊЕТО СО КРЕДИТНИОТ РИЗИК**, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за изработка на докторски труд.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

- Докторската дисертација на кандидатката м-р Биљана Буторац на тема **ЕФЕКТИТЕ НА ГЛОБАЛНАТА ФИНАНСИСКА КРИЗА ВРЗ УПРАВУВАЊЕТО СО КОМЕРЦИЈАЛНИТЕ БАНКИ – СО ПОСЕБЕН ОСВРТ ВРЗ УПРАВУВАЊЕТО СО КРЕДИТНИОТ РИЗИК**, претставува анализа и оцена на ефектите од финансиската криза врз перформансите на македонскиот банкарски систем, со посебен акцент врз кредитниот ризик и квалитетот на кредитното портфолио. Исто така, кандидатката врши анализа и оценка на меѓусебната поврзаност и условеност на финансиската криза и корпоративното управување во банките, како и промените и реформите во системот на корпоративно управување и системот на управување со ризици во банките иницирани и имплементирани како резултат на финансиската криза.
- Кандидатката содржински успеала да опфати значајни прашања од областа која ја истражува.
- Темата е актуелна и обработена на концизен начин, при што кандидатката користела релевантна домашна и странска литература.
- Прибирањето, систематизирањето и анализирањето на расположливите податоци, како и толкувањето на добиените резултати од истражувањата во докторската дисертација е извршено со примена на логичен, конзистентен и научно фундиран пристап.
- Резултатите од истражувањата во докторската дисертација се искажани на јасен и разбирлив начин.
- Презентираната структура на докторската дисертација ја остварува својата основна цел, а тоа е преку спроведеното истражување со кое ќе открие како се рефлектирале финансиската криза и рецесијата врз работењето на банките и нивните перформанси, да укаже на важноста на корпоративното управување и управувањето со кредитниот ризик кај комерцијални банки во Република Македонија.

Врз основа на погоре изнесените констатации и оценки, Комисијата заклучува дека поднесената дисертација напълно ги задоволува критериумите за докторска дисертација.

Со оглед на тоа, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Економскиот факултет во Скопје:

1. да го прифати извештајот за позитивна оценка на докторската дисертација на тема **ЕФЕКТИТЕ НА ГЛОБАЛНАТА ФИНАНСИСКА КРИЗА ВРЗ УПРАВУВАЊЕТО СО КОМЕРЦИЈАЛНИТЕ БАНКИ – СО ПОСЕБЕН ОСВРТ ВРЗ УПРАВУВАЊЕТО СО КРЕДИТНИОТ РИЗИК;**
2. да и одобри на кандидатката м-р Биљана Буторац јавна одбрана на докторската дисертација.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Владимир Филиповски, претседател
с.р.
2. Проф. д-р Михаил Петковски, ментор, с.р.
3. Проф. д-р Горан Петревски, член, с.р.
4. Проф. д-р Љубе Трпески, член, с.р.
5. Доц. д-р Елена Наумовска, член, с.р.

ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ЕКОНОМСКИОТ
ФАКУЛТЕТ

1. Докторски трудови

Ред. Бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС / НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1	Александар Николоски	„Влијанието на фискалната политика врз економскиот раст и развој- осврт врз случајот на Република Македонија”	„The influence of fiscal policy on the economic growth and development-the case of the Republic of Macedonia”	Проф.д-р Пеце Недановски	02-2342/3 од 19.12.2017 година

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: ПАТОЛОШКА ФИЗИОЛОГИЈА И НУКЛЕАРНА МЕДИЦИНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје -Медицински факултет, објавен во весниците „Нова Македонија“, „Вечер“ и „Коха“ од 07.12.2017 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: патолошка физиологија и нуклеарна медицина, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 02-6353/40, донесена на 28.12.2017 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Даниела Миладинова, редовен професор на Медицинскиот факултет, д-р Оливија Васкова, редовен професор на Медицинскиот факултет и д-р Даниела ПопЃорчева, редовен професор на Медицинскиот факултет.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: патолошка физиологија и нуклеарна медицина, во предвидениот рок се пријави асистент докторанд д-р Синиша Стојаноски.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот асистент докторанд д-р Синиша Стојаноски е роден на 31.3.1978 година, во Струмица. Средно образование завршил во Скопје, МУЦ „Д-р Панче Караџов“, на 10. 6.1996 год. Со високо образование се стекнал на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Дипломирал на 2.10.2002 година, со просечен успех 9,8.

Кандидатот активно се служи со англиски, германски, шпански и италијански јазик.

Во учебната 2006/07 год. се запишал на втор циклус (магистерски) студии на Медицинскиот факултет во Скопје. Студиите ги завршил 2008 година, со просечен успех 10,00. На 30.6.2011 година го одбрал магистерскиот труд на тема: „Неинвазивни ин vivo и ин vitro методи за евалуација на гломеруларна филтрациона рата кај анимален експериментален модел на тироидна дисфункција“.

Докторска дисертација пријавил на 10.10.2014 година на тема: „Концепт на откривање сентинелен лимфен јазол со радиоколоид обележан со ^{99m}Tc кај кацином на дојка, малиген меланом и колоректален карцином – воведување и стандардизација на методот“, а ја одбрал на 3.11.2017 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Никола Јанкуловски, проф. д-р Зоран Спировски, проф. д-р Оливија Васкова, проф. д-р Даниела Поп Ѓорчева и проф. д-р Глигор Димитров. Со тоа се стекнал со научниот степен доктор на науки од научната област базична медицина - нуклеарна медицина.

На 25.5. 2004 година е избран во звањето помлад асистент на Медицинскиот факултет во Скопје во областа патолошка физиологија и нуклеарна медицина.

Во моментот е асистент докторанд. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ од 2015 година.

Оценка од самоевалуација

Кандидатот ас. д-р Синиша Стојаноски, за изминатите години, доби позитивна просечна оценка (9,84) од анонимно спроведената анкета на студентите на Медицинскиот факултет, а воедно беше прогласен и за најинспиративен асистент на Медицинскиот факултет.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот на УКИМ, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Медицински факултет, кандидатот ас. д-р Синиша Стојаноски изведува наставно-образовна дејност (настава, вежби, теренска настава) на I и II циклус студии на студиската програма при Медицинскиот, Стоматолошкиот и Фармацевтскиот факултет.

Наставно-образовна дејност

	Назив на активноста	Поени
1	Одржување на претклинички лабораториски вежби од I циклус на настава (за сите години во настава, број на часови неделно по број на недели во семестар по 0.03 поени)	
	1/1 За студенти по општа медицина предмет: Патолошка физиологија предмет: Нуклеарна медицина	45,6 14,4
	1/2 За студенти по стоматологија предмет: Патолошка физиологија	1,2
	1/3 За студенти по фармација предмет: Патолошка физиологија	0,6
2	Одржување настава од II циклус студии (одржани часови по 0,05 поени)	
	2/1 За специјализанти по интерна медицина	0,2

3	Настава во школи и работилници	
	3/1 Раководител на работилница „Breast carcinoma – awareness makes a change and can save life“, во склоп на 39. Интернационален конгрес за студенти и млади лекари – Охрид, 2016 година.	1,5
4	Ментор и едукатор на здравствена едукација	
	4/1 Едукатор во рамките на проектот „Romaversitas – академска поддршка за студенти Роми во Р. Македонија“, поддржан од УСАИД во период од 2011 до 2017 година.	4,8
	4/2 Ментор и коментор на студенти при изработка на научно истражувачки теми за конгрес	0,4
	Вкупно	68,7

Научноистражувачка дејност

Ас. д-р Синиша Стојаноски има објавено вкупно 38 научни трудови од областа на клиничката (патолошка) физиологија, тироидологијата и нуклеарната медицина, од кои 7 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 14 труда во меѓународни научни списанија и 17 труда во зборници од научни собири.

Научноистражувачка дејност

	Назив на активноста	Поени
1	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание со импакт - фактор	
	1/1 Стојаноски С , Поп Ѓорчева Д, Груев Т, Мицева Ристевска С, Ристевска Н, Трипуноски Т: Sarcoidosis of the thyroid gland with concomitant Hürthle cell adenoma: case report. Journal of Medical Biochemistry. 2009; 28 (2): 129-131.	3,6
	1/2 Pop Gjorceva D, Miceva Ristevska S, Miladinova D, Ristevska N, Stojanoski S : SPECT scintigraphy: precise and more sensitive method in detection of small lesions of hepatic haemangiomas. Eur J Nucl Med Mol Imaging. 2010; 37 (suppl 2- S333-S481): 334.	3,6
	1/3 Ristevska N, Pop Gjorceva D, Stojanoski S , Ivkovski L, Angeleska M, Miceva Ristevska S, Antevski B: The usefulness of double-phase 99mTc-MIBI scintigraphy for preoperative localization of enlarged parathyroid glands. Eur J Nucl Med Mol Imaging. 2010; 37 (suppl 2- S333-S481): 335.	3,6
	1/4 D. Pop Gjorceva, M. Vavlukis, V. Majstorov, N. Ristevska, M. Zdraveska Kocovska, I. Ahmeti, S.Stojanoski , M. Zdravkovska. Rest-dypiridamol 99mTc-MIBI lower limb muscle perfusion	3,6

	scintigraphy and myocardial perfusion scintigraphy in non diabetic and diabetic patients (one-day protocol). Journal of Nuclear Cardiology Supplement 2013; 20 (Suppl 1): S59	
	1/5 M. Vavlukis, D. Pop Gjorcheva, V. Majstorov, N. Kostova, M. Zdraveska Kocovska, <u>S. Stojanoski</u> , M. Zdravkovska, I. Pejovska, N. Ristevska. Relationship between patients risk profile, myocardial and leg muscle perfusion obtained by rest-dypiridamol 99mTc-MIBI scintigraphy. Journal of Nuclear Cardiology Supplement 2013; 20 (Suppl 1): S60-61	3,6
	1/6 One day rest-dypiridamole 99mTc-MIBI scintigraphy for assessment of myocardial and lower limb muscle perfusion in diabetic and non-diabetic patients. N.Ristevska, P. Daniela, L. Todorovska, <u>S.Stojanoski</u> et al. Eur J Nucl Med Mol Imaging. 2014 (41) suppl 2:S151-S705	3,6
	1/7 N. Ristevska , D. Pop Gjorcheva , L. Todorovska , M. Vavlukis , I. Ahmeti , <u>S. Stojanoski</u> , M. Zdraveska Kocovska. Simultaneous evaluation of coronary and peripheral artery disease with 99mTc-MIBI scintigraphy in diabetic and nondiabetic patients. A pilot study. Eur J Nucl Med Mol Imaging 2013; 40 (Suppl 2):S268-9	3,6
	1/8 M. Kochovska , V. Majstorov , V. Spasic Jokic , N. Ristevska, <u>S. Stojanoski</u> , A. Bogdanovska , D. Miladinova , O. Vaskova. Calculation of Effective Doses at Thyroid Cancer Patients Treated with 131I. Eur J Nucl Med Mol Imaging 2014; 41 (Suppl 2):S537	3,6
	1/9 Appearance of hurthle cell carcinoma after surgical extirpation of hurthle cell adenoma and follicular adenoma of the thyroid gland. Ristevska N, <u>Stojanoski S</u> , Pop Gjorceva D. Radiol Oncol. 2015; 49(1): 26-31	4,8
	1/10 Tissue muscle perfusion scintigraphy of the lower limbs in a patient with type 2 diabetes mellitus and	3,6

	peripheral arterial disease. Manevska N, Pop Gjorceva D, Ahmeti I, Todorovska L, <u>Stojanoski S</u> , Kocovska M. Mol Imaging Radionucl Ter. 2016; 25: 42-46	
2	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
	2/1 <u>Stojanoski S</u> , Pop Gjorceva D, Miceva Ristevska S, Tripunovski T, Subevska Stratrova S: Detection of metastatic calcification with ^{99m} Tc MDP scintigraphy: case report. Acta morphologica; 2006	1,8
	2/2 <u>Stojanoski S</u> , Pop Gjorceva D, Gruev T, Ristevska-Miceva S, Ristevska N: Impact of Thyroid Dysfunction on Serum Cystatin C, Serum Creatinine and Glomerular Filtration Rate. Maced J Med Sci. 2011; 4(1):25-30	1,8
	2/3 Ahmeti I, Ristevska N, Strateska Shubeska S, Pop Gjorceva D, <u>Stojanoski S</u> . Toxic Adenoma a Risk Factor for Thyrotoxic Heart Failure. Eur Thyroid J 2013;2(suppl 1):75-194	1,8
	2/4 Application of sentinel lymph node detection in axilla in patients surgically treated for early breast cancer. Kondov B, Milenkovikj Z, Spirovski Z, Pop Gjorceva D, <u>Stojanoski S</u> et al. Pysioacta. 10 (2), 2016: 53-62	1,8
	2/5 Scintigraphic evaluation of multifocal osteolytic lesions in a patient with primary hyperparathyroidism: a case report. Ristevska N, <u>Stojanoski S</u> , Pop Gjorceva D, Angeleska M. Iran J Nucl Med. 2015; 23 (2): 134-138	1,8
	2/6 Manual anal dilatation in treatment of primary chronic anal fissures: old but succesfull procedure? Andreevski B, Joksimovic N, Jota Gj, Genadieva Dimitrova M, Stojanoski S. Mac Med Review. 2015; 69(3): 137-141	1,8

	2/7 The significance of the sentinel lymph node in colorectal cancer and its isolation with radioactive colloid – a pilot study. Antovic S, Jankulovski N, <u>Stojanoski S</u> . Mac Med Review. 2014; 68(2): 89-92	2,4
	2/8 Sentinel lymph node mapping in patients with melanoma. Noveski L, Dzonov B, Stojmenski S, Angelevska M, <u>Stojanoski S</u> . Acta morphol. 2012; 9 (2): 34-37	1,8
	2/9 Normal values of tissue muscle perfusion indexes of lower limbs obtained with a scintigraphic method. Manevska N, <u>Stojanoski S</u> , Pop Gjorceva D et al. Contributions. 2017; 38(2): 55-60	1,8
	2/10 Vesicoureteral reflux detected with 99mTc-DTPA renal scintigraphy during evaluation of renal function. Manevska N, <u>Stojanoski S</u> , Majstorov V, Pop Gjorceva D et al. Mac J Med Sci. 2016; 4(1): 135-138	1,8
	2/11 Demographic and clinical features of thyroid carcinomas in Republic of Macedonia (1999-2010). Makazlieva T, Vaskova O, Majstorov V, <u>Stojanoski S</u> , Manevska N, Jovanovic R. Mac J Med Sci. 2017; 5(7): 1-6	1,8
	2/12 Internal mammary sentinel lymph nodes in breast cancer-effects on disease prognosis and therapeutic protocols. <u>Stojanoski S</u> , Ristevska N, Pop Gjorceva D et al. Mac J Med Sci. 2015; 3(1): 139-142	1,8
	2/13 Sentinel lymph node detection in breast cancer-first experience. <u>Stojanoski S</u> , Ristevska N, Pop Gjorceva D et al. Contributions. 2015; 36(1): 145-151	1,8

	2/14 Sentinel lymph node detection in colorectal cancer-first experience. <u>Stojanoski S</u> , Manevska N, Antovic S, Pop Gjorceva D et al. Mac J Med Sci. 2017; 5(6): 744-750	1,8
3	Апстракти објавени во зборник на конференција или научен собир	
	3/1 Vaskova O, D Pop Djorceva, E Janevic, D Miladinova, S Miceva Ristevska, S Loparska, S Stojanoski : Clinical and laboratory findings in subclinical hypothyroidism. Banja Luka-2003;Abstr.B:20-21	1
	3/2 Vaskova O, Kuzmanovska S, Josifovska T, Bogdanovska A, Majstorov V, Zdravkovska M, Stojanoski S , Tripunovski T, Zdravevska M: Thyroid malignomas before and after correction of mild iodine deficit. Radioactive isotopes in clinical medicine and research, 2006; Abstr.B:211	1
	3/3 Лопарска С, Стојаноски С , Ристевска Н, Маказлиева Т, Мицева Ристевска С, Поп Ѓорчева Д: Effects of levothyroxine therapy in reducing the volume of benign thyroid nodules. Abstract book.3th Macedonian congress on endocrinology. 2008: 73-74:	0,5
	3/4 Ристевска Н, Стојаноски С , Маказлиева Т, Мицева Ристевска С, Поп Ѓорчева Д: Clinical features of De Quervain thyroiditis. Abstract book.3th Macedonian congress on endocrinology. 2008: 75	0,5
	3/5 Стојаноски С , Поп Ѓорчева Д, Груев Т, Мицева Ристевска С, Ристевска Н: Impact of hyperthyroidism on serum Cystatin C, serum creatinine and glomerular filtration rate. Abstract book.3th Macedonian congress on endocrinology. 2008: 75	0,5
	3/6 Stojanoski S , Pop Gjorceva D, Grujev T, Miceva - Ristevska S, Ristevska N: Changes in the values of serum Cystatin C, serum	

	creatinine and glomerular filtration rate in hyperthyroid patients. Abstract book. 18th European congress of Clinical Chemistry and Laboratory medicine Euromedlab Innsbruck, 2009	1
	3/7 Ristevska N, Stojanoski S , Pop Gjorceva D, Miladinova D, Miceva Ristevska S: Clinical and pathological characteristics and treatment of thyroid carcinoma in Macedonia (2005-2009). Abstract book 3th Congress of surgeons of Macedonia Ohrid, 2010: 127	0,5
	3/8 Ristevska N, Stojanoski S , Angeleska M, Pop Gjorceva D: Detection of pathological axillar accumulation of 99mTc-MIBI during parathyroid scintigraphy. Abstract book. XVIII congress of the doctors of Republic of Macedonia Ohrid, 2011: 142	0,5
	3/9 Pop Gjorceva D, Vavlukis M, Ristevska N, Zdraveska-Kocovska M, Miladinova D, Majstorov V, Stojanoski S , Zdravkovska M, Ahmeti I. Assessment of Lower Limb Tissue Perfusion with Rest-Dipyridamol 99mTc-MIBI Scintigraphy in Nondiabetic and Diabetic Patients. Abstract book. 2nd Balcan Congress of Nuclear Medicine, Belgrade, 2013	1
	3/10 Ristevska N, Stojanoski S , Pop Gjorceva D, Miladinova D, Angeleska M, Kocovska Zdraveska Hurthle Cell Carcinoma of the Thyroid Gland Concomitant with Hurthle Cell Adenoma and Follicular Adenoma M. Abstract book. 2nd Balcan Congress of Nuclear Medicine, Belgrade, 2013	1
	3/11 Papillary thyroid carcinoma in accessory thyroid gland – a case report. Stojanoski S , Angeleska M, Ristevska N, Pop Gjorceva D. 10 th Central European Oncology Congress. 2014: 36	1
	3/12 Evaluation of haematological radiotoxicity of Rhenium-188 hydroxyethylidene diphosphonate in animal model. Tripunoski T, Mathe D, Kuzmanovska S,	0,5

	Ugrinska A, Janoki G, <u>Stojanoski S</u> et al. Abstract book, Days of veterinary medicine, 2010: 60	
	3/13 Ectopic thyroid gland – case reports. Srbinovska M, Kimoski H, Ilievska M, Ristevska N, <u>Stojanoski S</u> . Abstract book. 36 th International medical scientific congress. 2013: 90	0,5
	3/14 TSH effects on thyroid morphology and function – case report. Kimoski H, Srbinovska M, Ilievska M, Ristevska N, <u>Stojanoski S</u> . Abstract book. 36 th International medical scientific congress. 2013: 45	0,5
4	Учесник во национален проект поддржан од IAEA – FS-MAK 6015 -1701462	3
5	Поканет предавач на BCNM-Sofia 2017	3
6	Учество на научен собир со реферат (усна презентација) – BCNM-Orid 2015	1
	Вкупно	79,05

Стручно-апликативна дејност

	Назив на активност	Поени
1	Експертски активности: евалуација или стручна ревизија	
	1/1 Рецензент во списанието Acta Morphologica	1
	1/2 Рецензент во списанието Macedonian Journal of Medical Sciences	1
2	2/1 Специјализација по нуклеарна медицина	2
3	Прв пат воведена метода	
	3/1 Во државата (детекција на сентинелен лимфен јазол кај пациенти со колоректален карцином)	4
	3/2 Во институцијата (детекција на сентинелен лимфен јазол кај пациенти со колоректален карцином)	1

	Вкупно	9

Дејности од поширок интерес

	Назив на активност	Поени
1	Член на организационен одбор на меѓународен стручен собир	
	1/1 Член на организационен одбор на BCNM-Ohrid 2016	1
2	Учество во комисии, тела, здруженија	
	2/1 Заменик-претседател на Здружението по нуклерана медицина	1
	2/2 Young EANM national delegate for Macedonia 2010-2013	3
3	Студиски престој до 3 месеци	
	3/1 Медицински центар- Загреб, Клиника „Ребро“ – 2013	0,5
	3/2 Медицински центар- Загреб, Клиника „Ребро“ - 2017	0,5
4	Раководител на внатрешна организациона единица	
	4/1 Раководител на тироидната единица при Институтот за патофизиологија и нуклеарна медицина	3
	4/2 Одговорен асистент за настава	3
	Вкупно	12

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	ПОЕНИ
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	68,7
НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	79,05
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	9
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	12
ВКУПНО	168,75

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Даниела Миладинова с.р.**
- 2. Проф. д-р Оливија Васкова с.р.**
- 3. Проф. д-р Даниела Поп Ѓорчева с.р.**

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатот, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно бразовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на ас. д-р Синиша Стојаноски.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Синиша Стојаноски поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето доцент во наставно-научните области: патолошка физиологија и нуклеарна медицина.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, д-р Синиша Стојаноски да биде избран во звањето доцент во наставно-научните области: патолошка физиологија и нуклеарна медицина.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Даниела Миладинова с.р.**
- 2. Проф. д-р Оливија Васкова с.р.**
- 3. Проф. д-р Даниела Поп Ѓорчева с.р.**

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ЕВАЛУАЦИЈА НА РЕЗУЛТАТИ ОД ПРИМЕНА НА ОПЕРАТИВНА ТЕХНИКА НА МИНИМАЛНО ИНВАЗИВНА ОСТЕОСИНТЕЗА СО ЗАКЛУЧНА ПЛОЧКА ВО РЕШАВАЊЕ НА ФРАКТУРИ НА ДИСТАЛНА ТИБИЈА“ ОД Д-Р ИЛИР ХАСАНИ, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 28.12.2017 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот д-р Илир Хасани со наслов „Евалуација на резултати од примена на оперативна техника на минимално инвазивна остеосинтеза со заклучна плочка во решавање на фрактури на дистална тибиа“, во состав: проф. д-р Игор Кафтанџиев (претседател), проф. д-р Ѓорѓи Велковски (ментор), проф. д-р Илија Тодоров (член), проф. д-р Милан Самарџиски (член) и проф. д-р Теди Цицвариќ (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатот д-р Илир Хасани со наслов „Евалуација на резултати од примена на оперативна техника на минимално инвазивна остеосинтеза со заклучна плочка во решавање на фрактури на дистална тибиа“, содржи 135 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 11, со 102 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 12 глави, вклучени и воведот и заклучните согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно и прегледно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот** на трудот, изложени се основните карактеристики на повредата, епидемиолошкиот аспект, биомеханичките околности во кои таа настанува, морфологијата

и класификацијата на повредите на скршениците на дистална тибија. Во посебно потпоглавје се изложени и повредата на меките ткива и е нагласено нивното значење во лекувањето на овие повреди како една од клучните компоненти, иницијалниот третман на пациентите со можните опции на лекување, а даден е и посебен осврт на еволуцијата на модалитетите на третман на скршениците на дисталната тибија.

Кандидатот укажува на комплексноста на проблемот во трауматологија и од историски аспект, но и од аспект на лош исход на третманот на повредите на дистална тибија, со посебен осврт на постепеното, односно долготрајно унапредување на техниките во решавањето на ваков тежок проблем во трауматологијата, сè со цел намалување на компликациите и последиците и подобрување на функционалните резултати. Се укажува дека скршениците на дисталната тибија се поделени на екстраартикуларни и интраартикуларни скршеници. Интраартикуларните скршеници или пилон скршениците се дистрибуирани карактеристично по однос на возраста, со унимодална дистрибуција кај млади мажи и бимодална дистрибуција кај жени. Високо енергетските повреди се главно поврзани со интраартикуларни скршеници, и настануваат како резултат на дејство на директна сила, додека екстраартикуларните скршеници настануваат главно како резултат на дејство на помала сила, со ротационен правец на дејство и во принцип кај постари пациенти. Сето ова е опишано детално во поглавјето на биомеханика на настанување на повредата. Радиографската евалуација зазема специјален дел во оваа докторска дисертација. Во таа смисла, кандидатот го опишува значењето на конвенционалните радиографии, но дава и посебен осврт на значењето на компјутеризираната томографија, особено на можноста за форматирање – реконструкција на повредата, што претставува клучен елемент во процесот на одлучување. Имено, нагласено е дека основниот чекор во успешното лекување на овие повреди е осознавањето на природата на секоја повреда посебно, што во крајна линија е овозможено со употребата на новите дијагностички технологии. Посебен дел зазема и описот на морфологијата на скршениците на дистална тибија со осврт на поделбата на Топлис и соработниците. Оваа методологија на анализа на повредата е особено корисна, и овозможува класифицирање на фрактурите врз основа на поставеноста на фрактурините линии, односно главните фрактурини фрагменти, и на тој начин го олеснува процесот на одлучување низ кој поминува хирургот исправен пред овие повреди. Следува детален опис на класификационите системи за дескрипција на скршениците на дистална тибија, при што одделно се опишани Класификациониот систем по Руди и Алговер, АО/ОТА, како и Густило-Андерсон за отворени фрактури и Черне-Остерн за затворените скршеници. На крај на воведот е опишан иницијалниот третман на пациентите со скршеница на дистална тибија, како и краток преглед на еволуцијата на модалитетите на третманот на скршениците на дистална тибија, вклучувајќи ги тука отворената репозиција и остеосинтеза, иницијалните искуства за ограничен пристап,

третманот во две времиња, развој на имплантите, како и посебен осврт на биолошкиот концепт при примена на минимално инвазивниот пристап со заклучни плочки.

Како **мотив** на истражувањето на овој докторски труд е честата појава на скршениците на дистална тибија и непропорционално на тоа, честите компликации по нивниот третман. Примената на минимално инвазивната метода со заклучна плочка во лекувањето на повредите резултирала со охрабрувачки сознанија. Основниот мотив за изработка на докторската дисертација било потребата и желбата на кандидатот научно да ги презентира податоците и резултатите добиени од работата на Клиниката за трауматологија, со цел да го верифицира генералниот впечаток дека оваа метода е супериорна во однос на останатите хируршки техники во решавањето на скршениците на дистална тибија.

Шестата глава се однесува на **целите** на истражувањето. Кандидатот наведува една главна цел, и тоа да се изврши проценка на исходот и квалитетот на живот, кај пациенти со скршеници на дистална тибија оперирани со минимално инвазивна остеосинтеза со заклучна плочка. Но, исто така, наведува и специфични цели:

1. да се изврши дистрибуција на испитаниците со фрактури на дистална тибија, во однос на социо-демографските, предоперативните, интраоперативните и непосредно постоперативните клинички и радиолошки параметри;
2. да се изврши евалуација на функционалните резултати и компликации по 3-тиот и 6-тиот месец постоперативно;
3. да се изврши проценка на квалитетот на живот по 6 месеци од извршената оперативна интервенција;
4. да се направи компаративна анализа на функционалните резултати и компликации на минимално инвазивната остеосинтеза со заклучна плочка со другите хируршки техники кои се користат во решавање на скршеници на дистална тибија.

Во поглавјето **Материјал и методи**, опишан е дизајнот на студијата како проспективна студија, спроведена на Универзитетската клиника за трауматологија, при што се испитувани пациентите со скршеница на дистална тибија. Бројот на испитаници е 91, распоредени на тој начин што репрезентативниот примерок за првата група е 35, додека останатиот дел се испитаници оперирани со други методи. Испитаниците се поделени во четири групи, и тоа:

- првата група претставува испитувана група и ја сочинуваат испитаници оперирани со минимално инвазивна остеосинтеза со заклучна плочка;

- втората група ја сочинуваат испитаници со скршеници на дистална тибија оперирани со техниката на интрамедуларна фиксација;
- третата група ја сочинуваат испитаници оперирани со техниката отворена репозиција и остеосинтеза;
- четвртата група ја сочинуваат испитаниците кај кои е аплициран надворешен фиксатор.

За исполнување на целите се користени податоци од тест-листите кои што се пополнети за секој учесник во студијата. Селекцијата на испитаниците за студијата е направена според однапред поставените критериуми за вклучување во студијата, и тоа: пациенти на возраст над 16 години со затворена или отворена скршеница на дистална тибија, кои се согласуваат да учествуваат во студијата. Додека пак биле исклучени сите пациенти помлади од 16 години, пациенти со АСА скор V(5), како и пациенти со отворени скршеници придружени со неуроваскуларни повреди, и оние пациенти кои одбивале да учествуваат во студијата. Последователно е опишан и оперативниот пристап за првата испитувана група, каде што биле вклучени пациенти третирани со минимално инвазивен пристап, фиксирани со заклучна плочка. Оперативната техника е опишана во детали како за екстраартикуларните скршеници, така и за интраартикуларните скршеници. Пациентите се следени постоперативно непосредно, во смисла на испитување на болка, како и дорзифлексија, додека по 6-тиот месец, пополнети биле формуларите за функционалните резултати, и тоа: скалата за скочен зглоб и заден тарзус од Американската ортопедска асоцијација за стопало и скочен зглоб, како и Олеруд Моландеровиот скор на симптомите после скршеница на скочен зглоб.

Статистичка анализа на податоците добиени од истражувањето е направена во статистичките програми Statistics for Windows 7,0 и SPSS 17,0. За тестирање на нормалноста на податоците се користени Shapiro -Wilk'W - тестот, како мерките на Skewness и Kurtosis. Добиените податоци се прикажани табеларно и графички.

Категориските варијабли се прикажани со апсолутни и релативни броеви. Квантитативни варијабли со симетрична дистрибуција се прикажани со просек, минимални и максимални вредности, квантитативни варијабли со асиметрична дистрибуција со медијана и интерквартилен ранг. За компарирање на анализираниите варијабли беа користени непараметарски (Pearson Chi square test, Fisher exact test) и параметарски тестови (Student t-test, Analysis of Variance). Поврзаноста меѓу одредени варијабли беше анализирана со Pearson-ов коефициент на корелација. Статистичката сигнификантност беше дефинирана на ниво на $p < 0,05$ и $p < 0,01$.

Резултатите во оваа докторска дисертација се детално и прегледно опишани. За изнесените наоди е даден прецизен вербален коментар, а тие се и графички прикажани со помош на бројни графикони и табели. Презентирани се резултатите кои се однесуваат на испитуваната група во целина и вкрстена анализа на параметрите кои се анализираат според претходно дефинираните групи испитаници.

Во статистичката анализа на целиот примерок изнесени се резултатите од епидемиолошките карактеристики на истиот, даден е преглед на примерокот според типот на повредата и тоа по класификационите системи на Руди и Алгевер и познатиот АО класификационен систем. Исто така, прикажани се и резултатите за наодите од состојбата на меките ткива во смисла на отворени грактури според класификациониот систем на Густилџо и Андерсон, но и резултатите за степенот на мекоткивното оштетување според класификациониот систем на Черне и Остерн. Авторот дава податоци и за терминот на хируршката процедура во смисла на примарна или одложена интервенција, како и за времетраењето на интервенцијата.

Во делот непосредно постоперативни параметри анализирани се постоперативната болка според VAS-скалата, радиолошката евалуација на квалитетот на репозицијата, појавата на рани компликации и времетраењето на хоспитализацијата и дорзифлексијата на стапалото. Постоперативната болка била регистрирана во повеќе интервали, првиот, третиот, петтиот ден, две недели, 1,5 месеци и три месеци по оперативната процедура. За анализа на квалитетот на репозицијата е употребен системот по Тени и Вис. Компликациите се анализирани како рани постоперативни компликации, и компликации 6 месеци по повредата односно интервенцијата. Дорзифлексијата е исто така анализирана во повеќе временски точки. Резултатите во веска со функционалниот исход се презентирани според АОФАС-скорот и Олеруд Моландеровиот скор. На крајот од овој дел, детално се прикажани резултатите од краткиот прашалник за квалитет на живот – SF-36.

Во делот на вкрстената анализа прикажани се резултати од бројни параметри добиени според претходно дефинираните групи испитаници. Во таа смисла, прикажани се демографските и епидемиолошките карактеристики по групи, а дадени се и податоци за механизмот на повредата, присуството на конкомитантни повреди и придружните хронични состојби кај испитаниците. Статистички се коментирани терминот на хируршката процедура, времетраењето на интервенцијата и фиксацијата на фибулата. Во делот што се однесува на непосредни постоперативни параметри детално е анализирана болката во повеќе временски точки според групи испитаници, појавата на компликации, исто така во повеќе временски точки и дорзифлексијата на стапалото. Во продолжение се наведени резултатите од вкрстената анализа на прашалникот за квалитет на живот, кои се детално табеларно и графички обработени.

Во дискусијата, авторот на оваа докторска дисертација ги коментира резултатите кои произлегуваат од истражувањето, ги изнесува своите размислувања за нив, и истовремено добиените резултати ги споредува и ги коментира со досегашните научни сознанија од оваа област. Иницијално, нагласена е сериозноста на повредата и долгата еволуција на модалитетите на третман, како и причините за макотрпниот развој на начините на лекување на овие повреди. Особено е нагласено значењето на состојбата на меките ткива, како клучен елемент во постигнувањето добар функционален резултат.

Во делот кој се однесува на општите карактеристики на примерокот, нагласено е дека големината на примерокот овозможува носење на релевантни заклучоци, особено имајќи предвид дека досегашните научни истражувања фокусирани на оваа област се базираат на мали примероци. Покрај тоа, нагласено е дека во актуелната група, и покрај преминацијата на испитаниците од машки пол, сепак нивната стапка е помала во споредба со онаа од досега објавените студии. Во врска со класификацијата на повредите, авторот забележал дека во презентираната докторска дисертација доминираа испитаниците кои се здониле со типот A1 според АО-класификациониот систем, што е уште една разлика со досега објавените сознанија, кај кои доминира типот A2. Во продолжение е анализирана и состојбата на меките ткива при овие повреди. Во врска со постоперативната болка, авторот го нагласува нејзиното значење, особено во смисла на ограничувањата што таа може да ги предизвика во спроведувањето на рехабилитацијата, која доколку е со инсуфициентен напредок, уште повеќе ја потенцира болката. Во таа смисла е нагласено значењето на сите терапевтски мерки кои може да се употребат во справувањето со постоперативната болка. Во делот кој се однесува на функционалниот исход, коментирани се наодите од АОФАС-скорот и од Олеруд Моландеровиот скор, а исто така анализирана е и дорзифлексијата како засебен параметар.

Во дискусијата која се однесува на компликациите, авторот ја нагласува нивната улогата во лошите функционални резултати кои со децении ги следат овие повреди и го изнесува мислењето дека токму значајната стапка на компликации е движечката сила во истражувањето на овие повреди. Во продолжение, дискутирани се компликациите кои биле забележани во ова истражување.

Посебен дел од дискусијата се однесува на вкрстената анализа на резултатите добиени по групи на учесници. Демографските и епидемиолошките карактеристики на учесниците не влијаеле на изборот на оперативната процедура која била спроведувана. Меѓутоа, испитаниците кај кои бил аплициран надворешен фиксатор биле сигнификантно постари од останатите. Покрај тоа, присуството на коморбидитети било значајно позастапено во групата кај која бил аплициран надворешен фиксатор, што упатува на заклучок дека оваа метода на третман во голем број од случаите била принудно избрана.

Кога станува збор за терминот на хируршката процедура и времетраењето на интервенцијата, забележана е сигнификантна разлика во параметрите примарна/одложена операција меѓу испитуваната група и втората контролна група. Разликата, пак, меѓу испитуваната група и првата контролна група не била статистички сигнификантна. Резултатите од ова истражување покажале дека одложувањето на оперативната интервенција негативно влијае на крајните функционални резултати, што оди во прилог на констатацијата дека дефинитивната оперативна интервенција треба да се направи колку што е можно порано. По однос на времетраењето на интервенцијата, заклучено е дека интрамедуларната фиксација претставува брза метода, но имајќи ја предвид долгата предоперативна подготовка за позиционирање на пациентот, оваа предност сепак добива релативно значење.

Во врска со постоперативната болка, петтиот постоперативен ден била сигнификантно помала во испитуваната група во споредба со втората контролна група, додека пак разликата со првата контролна група иако била присутна, не била сигнификантна. Од горенаведеното произлегува заклучокот дека отворената репозиција секогаш е проследена со поголема болка. Тенденцијата, пак, пациентите лекувани со минимално инвазивна остесинтеза со плочка да имаат помала болка од оние оперирани со интрамедуларна фиксација, веројатно се должи на поштедата на интрамедуларниот канал. Динамиката на вредностите на VAS-скалата по групи испитаници е прегледно прикажана со линеарен дијаграм.

Средните вредности на дорзифлексијата биле значајно различни меѓу испитуваната група и групата кај која била применета интрамедуларна фиксација, што го нагласува значењето на поштедата на меките ткива околу скочниот зглоб, кои при интрамедуларната фиксација воопшто не се атакувани. Оваа разлика во периодот 6 месеци по операцијата е минимална, односно незначајна.

Според анализата на резултатите на испитаниците со екстраартикуларни фрактури, крајните резултати помеѓу испитуваната група и првата контролна група се компарабилни и се заклучува дека интрамедуларната фиксација не е супериорна метода во однос на МИОП дури и при екстраартикуларните фрактури. Оваа констатација уште повеќе се потврдува кога се забележува дека нема регистрирани компликации при употребата на МИОП кај екстраартикуларните скршеници.

Во продолжение се дискутирани резултатите кои произлегуваат од анализата на квалитетот на живот според групите испитаници. Краткиот прашалник за квалитет на живот SF-36 досега не бил широко употребуван во вакви истражувања, но од него произлегуваат корисни заклучоци. Генерално, квалитетот на живот бил оценет како одличен во испитуваната група, а оваа стапка се намалувала во останатите групи, додека во групата кај

која бил употребен надворешниот фиксатор, ниту еден испитаник својата здравствена состојба не ја оценил како одлична. Кога станува збор за изведување енергични активности, учесниците од испитуваната група и првата контролна група реферирале минимално ограничување, додека кај оние од втората и третата контролна група оваа стапка се зголемува. Кога станува збор за изведувањето умерени активности, забележана е сигнификантна разлика во одговорите на испитаниците од втората и третата контролна група, наспроти оние од испитуваната група.

Во делот кој се однесува на применливоста на принципите на интрамедуларна и екстрамедуларна остеосинтеза кај скршениците на дисталната тибија, нагласена е неопходноста од реставрирањето на нормалната биомеханика на долниот екстремитет по настанувањето на повредата. Токму постигнувањето соодветни биомеханички околности при посттравматската реконструкција е основата за развој на палета импланти кои можат да се применат кај овие повреди. Кај скршениците на дисталната тибија со успех се употребуваат интрамедуларните и екстрамедуларните импланти. Употребата на интрамедуларните импланти доживува значаен напредок во тек на последните децении. Имено, интрамедуларната остеосинтеза, по правило, овозможува подобри биомеханички услови во споредба со екстрамедуларните. Од АО-групата за остеосинтеза нагласуваат дека за овој тип повреди, основен принцип во лекувањето е постигнување на анатомска репозиција со апсолутна стабилност. Токму овој принцип ја поддржува употребата на екстрамедуларните импланти во решавањето на метафизарните фрактури на дисталната тибија со интраартикуларна компонента. Тенденцијата да се избегнат компликациите кои потекнуваат од обемиот хируршки пристап кој е неопходен за формална отворена репозиција и стабилна фиксација, од своја страна се движечката сила за развој на минимално инвазивната техника, со која преку мал хируршки пристап се пласира екстрамедуларниот имплант. Новите конструкции на импланти овозможуваат со употреба на заклучната плочка која е поставена со перкутана техника да се постигне апсолутна стабилност, како еден од основните услови за санација на периартикуларните фрактури со интраартикуларна екстензија. Минимално инвазивната остеосинтеза со заклучна плочка како техника нуди решение кое ги содржи позитивните страни на интрамедуларната и екстрамедуларната остеосинтеза, а негативните компоненти се минимизирани.

Во десеттата глава, кандидатот **заклучува** дека минимално инвазивната остеосинтеза со заклучна плочка е убедливо супериорна метода во споредба со отворената репозиција и внатрешна фиксација, како и со надворешната фиксација кога таа се користи како дефинитивен третман, а истотака супериорна и во споредба со техниката на интрамедуларна фиксација, како за екстраартикуларните, така и за интраартикуларните скршеници. Исто така заклучува дека единствено ова метода обезбедува два основни

принципа на современата трауматологија, и тоа биолошките принципи на поштеда на меките ткива и принципот на апсолутна стабилност.

Единаесеттото поглавје содржи како додаток тест-листа или CRF (Case report form), кои се пополнети за секој пациент поединечно, но и од каде што се исцрпени податоците за статистичка анализа на оваа докторска дисертација.

Во дванаесеттото поглавје е цитирана литературата, во која се содржани 102 референции, правилно нумерирани и цитирани, и ги опфаќа последните податоци објавени од оваа област.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Илир Хасани, со наслов „Евалуација на резултати од примена на оперативна техника на минимално инвазивна остеосинтеза со заклучна плочка во решавање на фрактури на дистална тибија“, претставува истражување во трауматологијата. Изработката на темата на оваа докторска дисертација ја оствари главната цел. Научно и методолошки прецизно, кандидатот д-р Илир Хасани ја истражи примената на минимално инвазивната остеосинтеза со заклучна плочка при третман на скршениците на дисталната тибија, од каде што произлегоа и препораките за неговата супериорност во споредба со останатите методи кои се користат во секојдневната трауматолошка практика.

Докторската дисертација на кандидатот д-р Илир Хасани, со наслов „Евалуација на резултати од примена на оперативна техника на минимално инвазивна остеосинтеза со заклучна плочка во решавање на фрактури на дистална тибија“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавил (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. Hasani I, Kaftandziev I, Stojmenski S, Trpeski S, Kostov H, Nikolov Lj, Arsovski O, Emini S. **Two stage minimally invasive method with locking plate application on distal tibia fractures - our experience.** Open Access Maced J Med Sci. published on July 26, 2017 as <https://doi.org/103889/oamjms.2017.099>

2. Hasani I, Stojmenski S, Kaftandziev I, Arsovski O, Kostov H, Velkovski V, Emini S, Saveski A, Dalipi R. **A minimally invasive approach to treating distal tibia fractures - case study.** Acta orthopaedica et traumatologica Macedonica. 2017; Vol.9:26-35

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатот се: примена на минимално инвазивната остеосинтеза со заклучна плочка, и укажување на нејзина предност спрема останатите хируршки техники во решавањето на скршениците на дистална тибија, и тоа: интрамедуларната фиксација, отворената репозиција и внатрешна фиксација, и надворешната фиксација, при што има помала болка, подобрување на функционалниот статус и квалитет на живот кај испитаниците оперирани со оваа техника.

Подрачјето на примена и ограничувањата се: главното подрачје на примена е во трауматологијата и ортопедијата.

Скршениците на дисталната тибија претставуваат тешки и опасни скршеници, не само за пациентот туку и за самиот оператор, и голем предизвик за двајцата, како и за здравствениот систем воопшто, заради историски високата стапка на компликации и лоши резултати. Нема стандарден идеален метод со кој можеме да ги елиминираме сите компликации и да постигнеме комплетна рехабилитација при овие повреди, а заради тоа ставовите во светот во однос на методите на третман се дијаметрално различни. Заради постигнување на подобри резултати неопходно е големо знаење, вештина, инпланти, апаратура и други услови. Скршеницата на дисталниот дел на тибијата може да предизвика големи дистурбанции и во функционирањето на скочниот зглоб и екстремитетот, може да предизвика големи нарушувања во физичката, психичката и емоционалната благосостојба на организмот, но истотака предизвикува големи консеквенции и оптоварување во општеството. Иако литературата не содржи убедливи протоколи во третманот на овие скршеници, примената на минимално инвазивниот концепт е општо прифатен концепт заради неговите биолошки предности, додека примената на анатомско премоделираната заклучната плочка е истотака широко прифатена во третманот на предметните скршеници, заради апсолутната стабилност на интраартикуларната компонента на скршеницата и релативната стабилност на метафизарната компонента на скршеницата. Ваквата комбинација на двата принципа доведува до помал број на компликации, помала болка, рана рехабилитација и подобри функционални резултати, кои што директно влијаат на квалитетот на животот на повредениот.

Можните понатамошни истражувања се: студијата отвора можност да се направат дополнителни истражувања со поголем број на испитаници, и тоа со останатите понови методи на фиксација на скршениците на дистална тибија.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатот д-р Илир Хасани, со наслов **„Евалуација на резултати од примена на оперативна техника на минимално инвазивна остеосинтеза со заклучна плочка во решавање на фрактури на дистална тибија“**.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Игор Кафтанџиев, претседател с.р.

Проф. д-р Ѓорѓи Велковски, ментор с.р.

Проф. д-р Илија Тодоров, член с.р.

Проф. д-р Милан Самарџиски, член с.р.

Проф. д-р Теди Цицвариќ, член с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ЕЛЕКТИВНА КОНФОРМАЛНА РАДИОТЕРАПИЈА НАДОПОЛНЕТА СО СЕГМЕНТНИ ПОЛИЊА НАСПРОТИ КОНФОРМАЛНА РАДИОТЕРАПИЈА СО ТАНГЕНЦИЈАЛНИ ПОЛИЊА КАЈ ПАЦИЕНТИ СО РАК НА ДОЈКА,, ОД Д-Р ДЕВА ПЕТРОВА, ПРИЈАВЕНА НА МЕДИЦИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата VII редовна седница одржана на 21.11.2017 година, со Одлука бр.0905-5686/3 од 21.11.2017 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката д-р Дева Петрова со наслов **Елективна конформална радиотерапија надополнета со сегментни полиња наспроти конформална радиотерапија со тангенцијални полиња кај пациенти со рак на дојка**, во состав: проф. д-р Светлана Антевска-Грујовска, проф. д-р Снежана Смичкоска, проф. д-р Зоран Спировски, проф. д-р Валентина Крстевска и проф. д-р Андреј Арсовски. Комисијата со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката д-р Дева Петрова, со наслов **„Елективна конформална радиотерапија надополнета со сегментни полиња наспроти конформална радиотерапија со тангенцијални полиња кај пациенти со рак на дојка,,** содржи 131 страница компјутерски обработен текст со 106 библиографски единици, меѓу нив научни трудови и книги. Трудот е структуриран во 9 глави, вклучувајќи ги воведот, заклучните согледувања и прилозите. Деловите се систематизирани со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во првиот сегмент од поднесокот насловен како **Содржина**, рационално, систематично и последователно се набројани елементите кои се содржани во целосниот докторат.

Во првиот дел од **воведот**, систематично и разбирливо се презентирани податоците поврзани со значењето на радиотерапијата во третманот на карциномот на дојка и нејзиното влијание врз локалната рецидивност и вкупното преживување, што е релевантно со темата на дисертацијата. Во понатамошниот дел од текстот, поединечно се прикажани прогностичките фактори кои влијаат врз резултатите од лекувањето кај ракот на дојка, и тоа: големина на туморот, постоење на мултицентрична болест, нуклеарен градус, хистолошки тип на карциномот, генетски фактори, Her-2/neu рецепторски статус, статус на лимфните јазли, статус на хируршките маргини, лимфоваскуларна инвазија и статус на хормонските рецептори. Кандидатката преку реферирање на соодветна литература, укажува на значењето на секој од овие прогностички фактори врз појавата на релапс на болеста. Направена е анализа и на значењето на типот на хируршкиот третман врз појавата на локален рецидив на болеста, при што, согласно со цитираната литература, кандидатката заклучува дека не постои разлика помеѓу радикалниот хируршки третман и презервирачкиот хируршки третман надополнет со елективна радиотерапија. Во четвртиот дел од воведот, прикажани се несаканите реакции поврзани со радиотерапијата кај рак на дојка, како и факторите кои можат да влијаат на интензитетот на тие реакции. Најчестата несакана реакција поврзана со радиотерапијата кај пациентите со рак на дојка е радијациониот дерматит или реакцијата на кожата во зрачната регија. Согласно со цитираната литература, кандидатката забележува дека интензитетот на оваа несакана реакција може да биде поврзана со фактори кои се однесуваат на пациентот и фактори кои се поврзани со спроведениот радиотераписки третман како што се висината на дневната доза, вкупно остварената доза, волуменот на ткивото кое е третирано, типот на радиотерапија, како и додавањето на хемотерапија. Имајќи предвид дека најчесто токсичноста поврзана со радиотерапијата е последица на нехомогеноста на дозата и појавата на жешки точки, од особена важност е подобрувањето на дозната хомогеност во текот на планирањето на радиотерапискиот третман. За таа цел, во последниот дел од воведот, кандидатката го прикажува значењето на напредокот на радиотерапијата во третманот на пациенти со рак на дојка и значењето на попрецизни техники на зрачење. Развојот на дијагностичките процедури со подобар анатомски приказ на органите се користи во радиотерапиското планирање со воведување на тродимензионалното конформално планирање базирано на претходно направена компјутеризирана томографија. Напредокот во компјутерските техники кои станале достапни за калкулирање на дозната дистрибуција, контролата на функцијата на акцелераторите и употребата на повеќелисниот колиматор, како и можноста за проверка на позицијата на

третманските полиња, овозможуваат третман кој е многу попрецизен и побезбеден. Кандидатката ,во понатамошниот текст од воведот, врз база на релевантни податоци и публикации дава приказ на радиотераписките техники кои се користат во третманот на ракот на дојка со осврт на придобивките и слабостите на секоја од овие техники поединечно. Опишани се тродимензионалната конформална радиотерапија, интензитет-модулирачката радиотерапија, парцијалната акцелерирана радиотерапија, како и радиотерапијата со користење на техниката ”поле во поле”. Согласно со изнесените податоци во овој дел од воведот, кандидатката заклучува дека од особена важност е промовирањето и употребата на техники во рамките на конвенционалната радиотераписка техничка опременост кои не влијаат на зголемувањето на ангажманот на персоналот, трошоците и траењето на третманот, а придонесуваат за подобрувањето на квалитетот на радиотерапискиот третман.

Мотивот за изработка на оваа студија произлегол од секојдневната практика во планирањето на радиотерапијата кај пациентките со рак на дојка. Соочувањето со дозната нехомоеност при изработката на одделни радиотераписки планови претставува предизвик да се изнајде начин за надминување на проблемот со воведување на дополнителни сегментни полиња во рамките на стандардните две тангенцијални полиња, при тродимензионалното конформално планирање на радиотерапијата. Кандидатката укажува дека анализата во овој труд има цел да ја прикаже придобивката од користењето на оваа техника на зрачење кај одредени пациенти со рак на дојка, каде што не може да се постигне соодветна дозна покриеност со користење на стандардната техника со две тангенцијални полиња.

Во втората глава од докторатот, кандидатката прецизно и јасно ги дефинира **целите** на студијата. Основната цел на трудот е да се процени дали кај пациентите со рак на дојка по реализирана презервирачка хируршка интервенција или модифицирана радикална мастектомија, техниката на 3Дконформална постоперативна радиотерапија со тангенцијални полиња надополнета со сегментини полиња ќе обезбеди подобра дистрибуција на пропишаната доза во целниот волумен отколку стандардната техника со две тангенцијални полиња, без да се надмине дозата на толеранција во органите од ризик.

Целта е да се направи споредбена анализа на зрачните параметри релевантни за двете радиотераписки техники, и тоа: анализа на дозите во планираниот целен волумен и анализа на дозите во органите од ризик.

Во однос на дозите во планираниот целен волумен, направена е споредбена анализа на: максималната доза во целниот волумен изразена во проценти од препишаната доза, средната доза во целниот волумен изразена во проценти од препишаната доза, минималната доза во целниот волумен изразена во процент од препишаната доза, планираниот целен волумен кој прима 95 % од препишаната доза, конформалниот индекс на зрачење и индексот за хомогеност на дозата

Во однос на дозите во органите од ризик, анализирани се: волуменот на истостраниот бел дроб кој прима доза од 20 греи изразен во проценти, средната доза која ја прима истостраниот бел дроб изразена во греи, максималната доза која ја прима истостраниот бел дроб изразена во греи, средната доза која ја прима срцето изразена во греи, максималната доза која ја прима срцето изразена во греи, волуменот од срцето кој прима доза од 30 греи изразен во проценти.

Кандидатката прецизно ги навела и секундарните цели на трудот, и тоа: анализа на локалната рецидивност две години по завршениот зрачен третман со техниката со сегментни полиња, анализа на појава на акутната и доцна кожна токсичност по спроведување на зрачниот третман со користење на техниката со сегментни полиња, појава на доцните несакани ефекти од спроведениот зрачен третман со користење на техника со сегментни полиња како што се: фиброза во дојката, хиперпигментации, телеангиектазии, хронична болка во зрачната регија и респираторни тешкотии (постирадијациона пулмонална фиброза).

Третата глава ги прикажува **материјалот и методите**. Кандидатката објаснува дека предмет на испитување се 100 пациенти со рак на дојка, третирани и следени на Универзитетската клиника за радиотерапија и онкологија и Клиничката болница „Ацибадемсистина“ во периодот од 2011 до 2016. Во оваа глава постапно се наведени инклузионите и ексклузионите критериуми за вклучување на пациентите. Во истражувањето се вклучени пациентки со претходно хируршки и онколошки третиран рак на дојка кај кои постои јасно дефинирана индикација за спроведување на елективна радиотерапија според препораките за третман на дојка на Radiation Therapy and Oncology Group, RTOG (радиотераписка онколошка група). Според протоколот на студијата, елективна радиотерапија е спроведувана во јасно дефинирани случаи кои се детално изложени во текстот на ова поглавје. Покрај инклузионите и ексклузионите критериуми во делот во кој е образложено третманското планирање, прикажан е принципот за подготовка и спроведување на зрачниот третман, појаснета е техниката на зрачење и условите кои се

користат во планирањето и спроведувањето на радиотерапијата кај пациентите со рак на дојка со дополнителни сегментни полиња, како и употребата на стандардната техника со тангенцијални полиња. Целниот волумен и препишувањето на дозата се дефинирани според 50- 62 препораките на Интернационалната комисија за радијациони единици и мерки - ICRU (Internacional comision for radiation units and mesurments). Според нив, целниот волумен на дојката или торакалниот сид треба да бидат покриени со 95 % од препишаната доза или со 95 % изодозна линија. Дефинирањето на планираниот целен волумен (PTV) на торакалниот сид и дојката е направено според атласот за планирање на радиотерапија кај карцином на дојка, што претставува консензус на Радиотераписката онколошка група (RTOG). PTV кај пациентите кај кои е реализирана модифицирана радикална мастектомија го вклучува торакалниот сид со пекторалниот мускул, мускулите на торакалниот сид и ребрата и исклучува 5 мм од суперфицијалната кожна површина. Овој целен волумен според протоколот на студијата по ексклузијата на суперфицијалната кожна површина е дефиниран како PTV- EVAL (PTV-евалуација). PTV кај пациентите со презервирачки оперативен третман го вклучува жлездениот паренхим на дојката со исклучување на 5 мм од суперфицијалната кожна површина, што исто така е дефинирано според протоколот на студијата како PTV-EVAL. Срцето е дефинирано како целокупен видлив миокард од апексот до десната аурикула, атриумот и инфундибулумот на вентрикулите со исклучување на големите крвни садови. Истостраниот бел дроб е дефиниран како истостран белодробен паренхим. За потребите на планирање на зрачниот третман кај сите пациенти вклучени во студијата била спроведена симулација со користење на компјутерска томографија без контраст. Компјутерската томографија била спроведена во позиција на супинација на "Brest bord" со кренати раце над главата и глава централно поставена, при што позициите се прецизно регистрирани во листот за податоците за позиционирање во тек на симулацијата. Симулационата компјутеризирана томографија била реализирана со дебелина на пресеците од 5мм. За одбележување на целните волумени и органите од ризик е користен софтвер *Varian SomaVision™*. Тродимензионалните конформални радиотераписки планови се пресметани со системот за третманско планирање *Varian Eclipse™*. Третманот е спроведуван на линеарен акцелератор со двојна фотонска енергија од 6 и 15 МВ и повеќелисен колиматор со дебелина на оловните ливчиња на ниво на изоцентарот од 1 см. Планираната препишана вкупна доза била 50 Gy со користење на стандарден режим на фракционирање и дневна доза од 2 Gy. При планирање на зрачниот третман за секој вклучен пациент биле генерирани два плана за спроведување на зрачен третман, и тоа еден план со користење на

две тангенцијални полиња и еден план со користење на две тангенцијални полиња, надополнети со сегментни полиња. Зависно од статусот на лимфните јазли кај некои од плановите биле генерирани и полиња за спроведување на зрачен третман на супраклавикуларната лимфна регија со користење на моноизоцентрична техника на зрачење. При планирање на зрачниот третман со две спротивни тангенцијални полиња користени биле клинесте филтри и повеќелисен колиматор. Аглите на зраците, аглите на филтрите и тежинскиот сооднос се користени за оптимизирање на покриеноста на планираниот целен волумен, како и за минимизирање на дозата во ипсилатералниот бел дроб, срцето и контралатералната дојка. Дозата е препишувана во ICRU референтната точка, што најчесто е изоцентар лоциран приближно централно во планираниот целен волумен. Изодозниот распоред бил нормализиран така што изодозниот распоред во планираниот целен волумен е хомоген и во граници -5% и + 7% од препишаната доза во планираниот целен волумен. Неправилната контура на дојката и торакалниот сид била причина да не се постигне бараната хомогеност на изодозниот распоред во целниот волумен. И покрај користењето на клинестите филтри со што се постигнува одредено модулирање на протокот на фотони, често пати големи делови од целниот волумен биле субдозирани, т.е. примаале дози помали од 95 % и најчесто токму овој недостаток бил надоместен со дополнителните сегментни полиња. Основни карактеристики на дополнителните сегментни полиња биле:

1. аглите на поставени сегментните полиња се идентични со аглите на тангенцијалните полиња;
2. бројот на сегментните полиња е одреден со хомогеноста на дозата;
3. димензијата на сегментите полиња треба да исклучува ефект на мали полиња.

По јасно дефинираните услови на планирање и спроведување на зрачниот третман, во понатамошниот текст, или според содржината, во петтиот дел од поглавјето „Материјал и методи“ кандидатката дава опис на дозно-волуменските хистограми и на анализираните параметри поединечно. Во завршниот дел е опишан методот и начинот на анализа на несаканите реакции од спроведениот зрачен третман и принципот на следење на релапсот на болеста.

Статистичката анализа на податоците е направена во статистичката програма SPSS за Windows 13,0. За тестирање на нормалноста на податоците, користен е Shapiro Wilks тест. Категориските варијабли се прикажани со апсолутни и релативни броеви, додека квантитативните варијабли се прикажани со просечни вредности (mean), средни вредности (median), стандардна девијација (SD), стандардна грешка (SE), минимални и

максимални вредности. За тестирање на разликите во анализираните параметри меѓу двата плана користена е диференцијална статистика и во зависност од дистрибуцијата на податоците, користени се Student t-test или Wilcoxon Matched тест. Вредноста на $p < 0,05$ е земена како статистички сигнификантна.

Во четвртата глава се прикажани **резултатите** во 5 компактни целини. На почетокот е даден дескриптивен опис на карактеристиките на анализираните пациенти, и тоа : типот на хируршкиот третман, возраста на пациентот, големината на туморот, степенот на диференцираност, статусот на лимфните јазли, стадиумот на болест, Her2 neu статусот, хормонскиот статус, како и применетата адјувантна хемотерапија, хормонска терапија или биолошка терапија. Следува приказ на податоците добиени од обемната анализа на зрачните параметри релевантни за споредба на групите. Во вториот дел од резултатите е прикажана споредбена анализа на зрачните параметри во зависност од видот на радиотераписката техника. Во третиот дел е прикажана споредбена анализа на зрачните параметри во зависност од типот на хируршкиот третман и видот на радиотераписката техника. Резултатите се прикажани табеларно и графички и јасно може да се види статистички сигнификантната разлика помеѓу споредуваните параметри добиена по статистичката обработка на податоците со користење на Student t-test и Wilcoxon Matched Pairs test. Следува анализа на несаканите ефекти поврзани со зрачниот третман. Резултатите се детално обработени во 58 табели, 37 слики и графикони за секој од анализираните параметри поединечно и споредбено согласно со користената техника на зрачење и спроведениот хируршки третман.

Дискусијата на докторската студија е прикажана во петтото поглавје и опфаќа детална анализа на добиените резултати од направената споредбена анализа на двете техники на зрачење, како и споредба на испитуваните параметри со резултатите објавени во литературата. Во дискусијата поткрепена со цитати од литературата и објавени публикации може да се потврди вредноста на техниката со дополнителни сегментни полиња во елективниот зрачен третман на пациенти со рак на дојка во смисла на подобра дозна покриеност на целниот волумен и позитивен ефект врз органите од ризик како што е белиот дроб, а без значајна промена на дозата во срцето као орган од ризик. Во однос на несаканите реакции од радиотерапијата надолполнета со сегментни полиња, преку аргументите наведени во дискусијата може да се заклучи дека најчестиот несакан ефект е акутната кожна реакција или акутниот радијационен дерматит по што следуваат фиброза, хиперпигментации, телеангиектазии, хронична болка. Во дискусијата, кандидатката

наведува аргументи со кои укажува дека зголемениот интензитет на одредени несакани реакции, особено акутната кожна токсичност и постирадијационата фиброза, се поврзани со големината на зрачниот волумен, присуството или отсуството на постоперативен едем, лимфоцела или инфекција на раната, навиката за пушење кај пациентите и применетата хемотерапија. Во однос на локалната рецидивност, стапката на локални рецидиви во испитуваната група на пациентите корелира со податоците од литературата. Во завршниот дел од дискусијата, кандидатката наведува дека важен сегмент во планирањето на третманот е индивидуализацијата на третманот. За правилна индивидуализација потребно е да земат предвид неколку фактори, и тоа: прогностичките фактори, ризик-добивка факторот, очекувањата на пациентот и специфичната анатомија. Поради тоа, потребно е секој пациент да го гледаме како уникатна комбинација на генетски фактори, фактори поврзани со болеста и анатомијата на пациентот. Со техниката на тродимензионалното конформално планирање, радиотерапијата кај ракот на дојка може потполно да се индивидуализира согласно со анатомијата на пациентот и делинеираниот целен волумен, земајќи ја предвид и дозата во органите од ризик. Техниката со дополнителни сегментни полиња кај одредени пациенти нуди предност во однос на покриеноста на целниот волумен и дозата во органите од ризик. Промовирањето на интитуционалните искуства во оваа смисла придонесува кон зголемување на можностите за индивидуализирање на радиотераписките третмани кај пациентки со карцином на дојка.

Во шестата глава, кандидатката ги изведува следниве **заклучоци**: резултатите од оваа студија покажале дека техниката со сегментни полиња споредена со стандардната техника со две тангенцијални полиња во одредени случаи кај пациентки со хируршки радикален третман или презервирачки третиран рак на дојка, обезбедува:

- помала максимална доза во целниот волумен;
- поголема средна доза во целниот волумен;
- поголема покриеност на целниот волумен со 95% од препишаната доза;
- подобар индекс на хомогеност;
- подобар конформален индекс;
- незначителна разлика во дозата во срцето;
- помала максимална доза во истостраниот бел дроб ;
- помал волумен на истостраниот бел дроб кој прима 20Gy од препишаната доза.

Во однос на акутната кожна токсичност, таа е во рамките на реакции на кожата кои се движат по својот интензитет во рангот од прв и втор степен на реакции. Што се однесува до доцните реакции поврзани со белите дробови, како и доцните кожни реакции, освен постирадијационата фиброза во дојката, нема присуство на други несакани постирадиациони доцни реакции.

Во седмото поглавје „**Цитирана литература**” со 106 референци таа е правилно нумерирана и цитирана и ги опфаќа последните објавени податоци од оваа област.

Предмет на истражување

Предмет на истражување во оваа докторска дисертација претставува евалуација на предноста на елективната радиотерапија, надополнета со сегментни полиња, наспроти елективна радиотерапија со две тангенцијални полиња кај пациенти со рак на дојка.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Во последниве 10 години, предизвиците поврзани со радиотерапијата кај карциномот на дојка се движат во два правци, и тоа: да се обезбеди прецизна техника за доставување на препишаната доза во целниот волумен и да се намали дозата во органите од ризик и да се утврди оптимален режим на фракционирање на вкупната доза, односно да се скрати времетраењето на радиотерапијата со оптимален тераписки ефект.

Краток опис на применетите методи

Во оваа проспективна студија беа вклучени вкупно 100 пациенти со карцином на дојка претходно хируршки и онколошки третирани, кај кои е спроведена елективна радиотерапија надополнета со сегментни полиња. Во студијата детално се објаснети процедурите на подготовка на пациентите за радиотерапија, генерирањето на планови со стандардни тангенцијални полиња и планови со дополнителни сегментни полиња кои се користени за спроведување на зрачниот третман. Со помош на генерираните дозно-волуменски хистограми направена е анализа на зрачните параметри за целниот волумен и органите од ризик споредбено за двете техники, како и кај двата типа на хируршки третман радикален и презервирачки. Направена е анализа на акутните и доцните несакани ефекти од спроведениот зрачен третман, како и анализа на релапсот на болеста кај третираните пациенти, за што податоците се добиени од редовното следење на пациентите.

Краток опис на резултатите од истражувањет

Добиените резултати покажаа дека елективната радиотерапија надополнета со сегментни полиња кај испитуваната група на пациенти обезбеди помала максимална доза во целниот волумен, поголема средна доза во целниот волумен поголема покриеност на целниот волумен со 95 % од препишаната доза, подобар индекс на хомогеност, подобар конформален индекс, незначителна разлика во дозата во срцето, помала максимална доза во истостраниот бел дроб, помал волумен на истостраниот бел дроб кој прима 20Gy од препишаната доза.

Во однос на акутната кожна токсичност, таа е во рамките на реакции на кожата кои се движат по својот интензитет во рангот од прв и втор степен на реакции. Што се однесува до доцните реакции поврзани со белите дробови, како и доцните кожни реакции, освен постирадијационата фиброза во дојката, немаше присуство на други несакани постирадијациони ефекти.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Согласно со комплетно приложената документација, деталната анализа на докторската дисертација, актуелноста на темата, како и досегашната стручна и научна работа на кандидатката, Комисијата смета дека докторската дисертација со наслов: **Елективна конформална радиотерапија надополнета со сегментни полиња наспроти конформална радиотерапија со тангенцијални полиња кај пациенти со рак на дојка** од кандидатката **д-р Дева Петрова**, според актуелноста, зацртаните цели, прикажаниот материјал и методологија, статистичката обработка и добиените резултати кои се адекватно обработени и презентирани во корелација со литературата, целосно ги задоволува правилата и критериумите на квалитетна докторска дисертација. Истражувањето е спроведено во согласност со Хелсиншкинската декларација, што е потврдено со доставеното решение за согласност од Етичката комисија за истражување на луѓе на Медицинскиот факултет при УКИМ.

Според тоа, Комисијата позитивно го оценува приложениот труд како докторска дисертација и има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје да го прифати и да донесе одлука за завршување на процедурата за негова одбрана.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

[1] Автори Petrova D, Smichkoska S, Lazarevska E. “Conformity Index and Homogeneity Index of the Postoperative Whole Breast Radiotherapy “ објавен во *Oppen Access Macedonian J Med Sci.* 2017 Oct 15; 5 (6):736-739.

[2] Автори: Petrova D, Smickoska S, LS tefanovski Z. “Elective conformal radiotherapy with additional segment fields in patients with breast cancer “ објавен во *Physioacta, Journal of Macedonian Association of Physiologists and Antropologist*, Vol.10(1):41-50.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главни научни придонеси на кандидатката се: промовирањето и употребата на техники во рамките на конвенционалната радиотераписка техничка опременост кои не

влијаат на зголемување на ангажманот на персоналот, трошоците и траењето на третманот, а придонесуваат за подобрување на квалитетот на радиотерапискиот третман. Етаблирањето на нови техники во елективниот радиотераписки третман на ракот на дојка, меѓу кои е и техниката со сегментни полиња, овозможува подобрување на квалитетот на третманот, а со тоа и подобрување на исходот од третманот што е од особена важност. Подрачје на примена: елективна радиотерапија кај рак на дојка независно од претходно спроведениот хируршки третман и онколошка терапија. Можни натамошни истражувања: проширување на истражувањето кај поголема група на пациенти со подолго време на следење, со цел да се процени евентуалното влијание на оваа техника на зрачење врз локалната рецидивност, т.е колку дозиметриските придобивки од примената на оваа техника на зрачење ќе влијаат на локалната контрола на болеста.

Комисијата позитивно го оценува приложениот труд како докторска дисертација и има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да донесе одлука за завршување на процедурата за одбрана на докторската дисертација со наслов „Елективна конформална радиотерапија надополнета со сегментни полиња наспроти конформална радиотерапија со тангенцијални полиња кај пациенти со рак на дојка“ од кандидатката д-р Дева Петрова.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Светлана Антевска Грујовска, с.р.

Проф. д-р Снежана Смичкоска, с.р.

Проф. д-р Зоран Спировски, с.р.

Проф. д-р Валентина Крстевска, с.р.

Проф. д-р Андреј Арсовски, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

„ЕЛЕКТРОКАРДИОГРАФСКИОТ ЗАПИС КАКО ИНДИКАТОР НА СТЕПЕНОТ НА ТРЕНИРАНОСТ КАЈ СПОРТИСТИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА: ЗНАЧАЈНОСТА НА ЕЛЕКТРОКАРДИОГРАФСКИОТ СКРИНИНГ ВО ПРЕВЕНЦИЈАТА И ДЕТЕКЦИЈА НА ПАТОЛОШКИ ПРОМЕНИ НА СРЦЕТО КАЈ СПОРТИСТИ“ од д-р Иванка Караѓозова, пријавена на Медицинскиот факултет во Скопје

Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет во Скопје, на својата VIII редовна седница одржана на 28.12.2017 година, по предлог на Советот на III циклус-докторски студии, а врз основа на член 63 од Законот за високото образование и член 53 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Медицинскиот факултет, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесе Одлука за формирање на Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката **ас. д-р Иванка Караѓозова**, вработена на Институтот за МЕ физиологија со антропологија, Медицински факултет во Скопје, со наслов **„Електрокардиографскиот запис како индикатор на степенот на тренираност кај спортисти во Република Македонија: значајноста на електрокардиографскиот скрининг во превенцијата и детекцијата на патолошки промени на срцето кај спортисти“** во следниов состав:

1. проф. д-р Бети Дејанова (претседател)
2. проф. д-р Сунчица Петровска (ментор)
3. проф. д-р Љубица Георгиевска-Исмаил (член)
4. проф. д-р Слободан Николиќ (член)
5. проф. д-р Милка Здравковска (член)

Комисијата во наведениот состав, ја разгледа и ја оцени докторска дисертација и на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација на кандидатката ас. д-р Иванка Караѓозова, со наслов „Електрокардиографскиот запис како индикатор на степенот на тренираност кај спортисти во Република Македонија: значајноста на електрокардиографскиот скрининг во превенцијата и детекцијата на патолошки промени на срцето кај спортисти“, содржи 224 страници, 42 табели, 35 графикони и 56 слики, како и 155 библиографски единици кои одговараат на пишаниот текст во целина.

Доставената докторска дисертација обработува актуелна апликативно-научна проблематика од областа спортска медицина и ги содржи сите потребни елементи на една научно истражувачка студија: вовед, мотив, цели на студијата, материјал и методи, протокол на студијата, резултати, дискусија и литература, вклучувајќи го апстрактот на македонски јазик и на англиски јазик со соодветни клучни зборови.

Во воведот е даден актуелен пресек на историските податоци врзани за проблемот на препознавање и утврдување на причините на кардиоваскуларните абнормалности кај спортисти. Наведени се децидно извештаите за препораките врзани за претпартиципирачкиот скрининг, со главна цел – идентификација на недијагностицирани кардиооваскуларни нарушувања. Во овој дел, детално се објаснети: класификацијата на спортови, ненадејна смрт кај спортисти вклучувајќи ги епидемиолошкиот пристап и етиологијата за смртта, кардиоваскуларен скрининг кај спортисти пред спортски натпревар со препораки од Интернационалниот олимписки комитет, препораки за интерпретација на ЕКГ кај спортисти (нормални и патолошки промени), хронична адаптација на кардиоваскуларниот систем на физички тренинг и можности за негова визуелизација со еходијагностика, секундарна превенција со препораки за занимавање со натпреварувачки спорт кај спортисти со срцеви абнормалности и болести кои предизвикуваат појава на ненадејна смрт при спортување.

Понатаму, детално се опишани промените на електрокардиографскиот (ЕКГ) запис поврзани со спортски тренинг или „спортско срце“. При тоа, акцентот се става врз можноста со ЕКГ - скринингот да бидат откриени високо ризични индивидуи, без голем

број на лажно позитивни или лажно негативни резултати. Притоа, се потенцира дека студиите за причините на ненајдена смрт кај спортистите укажуваат на тоа дека најмалку 70 % од спортистите се високо ризични поради претходно постојни нарушувања кои можат да се идентификуваат со ЕКГ - скринингот. На крајот се укажува за диференцијација на физиолошка адаптација од патолошки промени на срцето, укажувајќи на тоа дека треба добро да се познаваат суштествените разлики помеѓу структурните и функционалните промени на срцето кои настануваат како одговор на адаптацијата на организмот во услови на физичко оптоварување, познати во литературата како “спортско срце” и почетни изразени форми на срцевите заболувања како што се: хипертрофична кардиомиопатија (HCM), дилатирана кардиомиопатија (DCM) и кардиомиопатија на десната комора проследена со аритмија (ARVC). Во овој дел, дадени се 18 слики и 3 табели кои го појаснуваат текстот и се соодветно поставени.

Како **мотив** за изработка на студијата се наведува потребата од ваков вид истражување со цел обезбедување сознанија за морфолошките карактеристики на ЕКГ - записот, кај нашата спортска популација, неговите промени зависно од степенот на тренираност, а со цел за превенција и навремено откривање на патолошките промени на срцето.

Целите на студијата се јасни и таксативно наброени: да се утврди степенот на тренираност врз база на електрокардиографскиот запис, да се направи диференцијација помеѓу електрокардиографскиот запис што е резултат на физиолошки и на патолошки промени на срцето и да се воспостават критериуми на скрининг - протоколот за спортистите во Р Македонија.

Во делот **Материјал и методи** е наведено дека студијата се извела на 285 испитаници од двата пола, на возраст од 7 до 36 години. Испитаниците се поделени во 3 групи, до 16 год., 16 – 21 год. и над 22 год., а опишани се детално ексклузивните и инклузивните критериуми од студијата. Студијата има проспективен карактер, и е изведена на Институтот за МЕ физиологија со антропологија, како и на Универзитетската клиника за кардиологија при Медицинскиот факултет во Скопје.

Во студијата се користени следниве методи: анамнеза, физикален преглед со антропометриски мерења, спортскомедицински прашалник, електрокардиографија (ЕКГ), тест на оптоварување - субмаксимален повеќестепен тест според протокол на Bruce, дводимензионална трансторакална ехокардиографија (2D ECHO). Во анамнезата се вклучени личната анамнеза, како и ризик - факторите за кардиоваскуларните заболувања. Физикалниот преглед и антропометриските мерења се однесуваат на аускултација на срцето, палпација на феморални пулсеви, мерење на крвен притисок и пулс како и мерење на телесна маса и висина со одредување на телесна површина и индексот на телесна маса. Користените методи, како што се електрокардиографијата, тестот на оптоварување и ехокардиографијата, се јасно и детално опишани. Статистичката обработка на податоците е изведена со програмата SPSS (22.0 верзија – IBM SPSS, Inc., Chicago, Illinois), со примена на соодветни статистички методи (анализа на варијанса со ANOVA, категоријските параметри со Pearson Chi-square и бинарна логистичка регресиона анализа). На крајот од докторската дисертација се дадени формуларите кои се користени во студијата за лични податоци, спортска анамнеза, анамнеза, физикален преглед, електрокардиографски наод, ехокардиографски наод, како и наод од коронарен - стрес тест, со дополнително објаснување за кратенките од формуларот, формулите за добивање одредени параметри и соодноси, како и променливите величини при испитувањето.

Резултатите се прикажани на 41 табела, 35 графикони и 51 слика, што соодветствува на текстот од овој дел. Се опишуваат базалните карактеристики на испитуваната популација според возрасни групи и според полот, како и спортската историја на испитаниците. Потоа се опишани физиолошките промени на ЕКГ: синус брадикардија, респираторна аритмија, ектопичен преткоморен ритам, продолжен PR - интервал, волтажни критериуми, рана реполаризација, елевација на ST - сегментот, инверзија на T - бранот. Сите овие параметри се опишани како нормални ЕКГ - наоди, гранични ЕКГ-наоди и патолошки ЕКГ - наоди кај спортисти. Резултатите за тестот за оптоварување се објаснети со повеќе параметри, што укажува на сестран и темелен преглед на секој од испитаниците. Добиените резултати укажуваат на задолжителни прегледи пред спортување, како и регуларни годишни прегледи за навреме да се откријат и превенираат одредени патолошки промени кај срцето на спортистот со согласно ЕКГ - параметрите: патолошки Q - запци, депресија на ST - сегмент, облик на напрегање, WPW - облик на ЕКГ, негативни T бранови итн. Притоа, се укажува на тоа дека ЕКГ - записот има исклучителна

важност за степенот на тренираност на спортистот согласно со тестот на оптоварување, во согласност со следниве параметри: субјективни симптоми - замор, градна болка, болки во нозете, траење на тестот, капацитет на оптоварување, пресметан $\text{VO}_2 \text{ max}$, срцева фреквенција и резерва на опоравување, крвен притисок, како и евентуално нарушување на срцевиот ритам. Ехокардиографските параметри за проценката на срцевата работа на спортистот се однесуваат на систолната функција на левата комора, вклучувајќи ја проценката на левата преткомора, потоа десната преткомора и комора, како и пулмоналниот притисок, и проценката на дијастолната функција на левата комора. Со овој метод се измерени и присутните деформации на левата комора и преткомора, како и десната комора, вклучувајќи и други морфолошки промени на срцето. На крајот се направени споредби на ЕКГ - наодот во однос на антропометриските и клиничките карактеристики, во однос на спортските карактеристики, во однос на функционалните параметри пред, за време и непосредно по оптоварувањето, како и во однос на ехокардиографските наоди. Посебно значење е дадено на статистичките значајни предиктори за патолошки промени на ЕКГ - наодот кај спортисти.

Во **дискусијата**, добиените резултати се уредно толкувани со осврт на базалните карактеристики на испитуваните спортисти, евалуацијата на ЕКГ и нејзина споредба со антропометриските, клиничките и спортските карактеристики, евалуацијата од тестот за оптоварување и ехокардиографскиот наод согласно со систолната и дијастолната функција на срцето. Се укажува на посебното значење на поврзаноста на ехокардиографскиот наод со наодот од ЕКГ. Во овој дел, литературата е соодветно коментирана со што се покажани сличностите и разликите во споредба со други исти или слични студии од цитираната литература. Притоа, на едноставен и јасен начин се образложени придобивките од оваа студија и значењето на одредени резултати во проценката на спортските перформанси на спортистот, при што се укажува на важноста во превенцијата и уредната контрола на срцевата работа.

Во **заклучокот** се содржи сублимираната содржина од добиените резултати со истакнување на важноста на одредени испитувања кои се фокус на интерес на студија, со особен осврт на превенцијата и детекцијата на промените на срцето кај спортистите.

Користената **литература** содржи 155 референции, кои се од понов датум и се релевантни за темата на истражувањето, а истите се уредно цитирани.

Запазување на етичкиот кодекс за изработка на докторската дисертација

Истражувањето е извршено во согласност со декларацијата од Хелсинки, што се потврдува со доставеното решение за согласност на Етичката комисија за истражување на луѓе на Медицинскиот факултет при УКИМ, како и од стручниот колегиум на Институтот за МЕ физиологија и антропологија при Медицинскиот факултет во Скопје.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. Karagjozova I, Petrovska S, Nikolic S, Maleska-Ivanovska V, Georgievski-ismail Lj. *Frequency of electrocardiographic changes in trained athletes in the Republic of Macedonia. Open Access Maced J Med Sci.* <https://doi.org/10.3889/oamjms.2017.174>.
2. Karagjozova I, Efremovska Lj, Nikolikj S, Maleska Ivanovska V, Pluncevikj Gligoroska J, Petrovska S. *Anthropometric parameters in soccer players aged between 14 and 17 in the Republic of Macedonia. Physioacta 2017; 11(1): 81-7.*

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на анализата на поднесениот материјал за докторската теза, актуелноста на темата и изработката на студијата, Рецензентската комисија е на мислење дека докторската дисертација на ас. д-р Иванка Караџозова, со наслов **Електрокардиографскиот запис како индикатор на степенот на тренираност**

кај спортисти во Република Македонија: значајноста на електрокардиографскиот скрининг во превенцијата и детекцијата на патолошки промени на срцето кај спортисти според поставените цели, изборот на материјалот и методологијата на истражување, како и добиените резултати, во целост ги исполнува критериумите за квалитетен научен труд.

Според тоа, Рецензентската комисија позитивно ја оценува докторската дисертација и има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Медицинскиот факултет Скопје да ја прифати рецензијата и да ја проследи за понатамошна постапка.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Бети Дејанова

с.р

Проф. д-р Сунчица Петровска

с.р

Проф. д-р Љубица Георгиевска-Исмаил с.р

Проф. д-р Слободан Николиќ

с.р

Проф. д-р Милка Здравковска

с.р

РЕФЕРАТ
**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-
 НАУЧНАТА ОБЛАСТ ЕКОНОМСКИ НАУКИ НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН
 ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ**

Врз основа на конкурсот на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 20.12.2017 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област економски науки и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“, донесена на 26.1.2018 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Софија Тодорова, редовен професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје (во пензија), д-р Владимир Кандиќан, редовен професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје и д-р Ванчо Узунов, редовен професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во сите наставно-научни звања во научната област економски науки, во предвидениот рок се пријави доц. д-р Биљана Петревска.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Биљана Петревска е родена на 23.12.1983 година, во Скопје. Средно образование завршила во Скопје во 2002 година со континуиран одличен успех како првенец на својата генерација. Со високо образование се стекнала на Економскиот факултет во Скопје, каде што дипломирала во јуни 2006 година, со просечен успех 9,7. Во учебната 2006/2007 година, кандидатката се запишала на постдипломски (магистерски) студии на Економскиот факултет во Скопје, кои ги завршила во 2009 година, со просечен успех 9,89. Во јуни 2009 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Управување со кусорочните средства и извори на средства на банките“. Во февруари 2013 година кандидатката ја одбрала својата докторска дисертација на тема: „Ризиците во банкарскиот сектор во Република Македонија - помеѓу правната регулатива и практиката“. Кандидатката активно говори англиски јазик, како и српски и хрватски јазик и има познавања од компјутерските техники и интернет-пребарувањата.

На 8.6.2007 година, кандидатката д-р Биљана Петревска е избрана во звањето помлад асистент на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје во научната област економски науки. На 27.6.2011 година, кандидатката е избрана во звањето асистент на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје во научната област економски науки. На 28.6.2013 година, кандидатката е избрана во звањето доцент на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, во научната област економски науки. Последниот реферат за нејзиниот избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1055 од 31.5.2013 година.

Во текот на својот работен ангажман на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, д-р Биљана Петревска активно учествувала во реализацијата на предвидените активности од научен и едукативен карактер.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 918 од 27.4.2007 година, бр. 1009 од 1.6.2011 година и бр. 1055 од 31.5.2013 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, во периодот по изборот во звањето доцент (од учебната 2013/2014 година) до денес, кандидатката доц. д-р Биљана Петревска ја изведувала наставата на следниве предмети:

- *Применета економика* (задолжителен предмет на прв циклус на правните студии);
- *Економска политика* (задолжителен предмет на прв циклус на политичките студии, до 2014 година);
- *Економски систем и економска политика* (задолжителен предмет на прв циклус на политичките студии на македонски и на англиски јазик, од 2015 година);
- *Применета економика* (задолжителен предмет на прв циклус на студиите по новинарство);
- *Маркетинг* (задолжителен предмет на прв циклус на студиите по односи со јавноста);
- *Основи на маркетинг* (задолжителен предмет на втор циклус студии – мастер деловно право);
- *Деловно окружување на РМ* (изборен предмет на втор циклус студии – мастер деловно право, модул А трговско право);
- *Банки, берзи, инвестициони фондови* (опционен предмет на втор циклус студии);
- *Осигурување* (опционен предмет на втор циклус студии);
- *Маркетинг и медиуми* (изборен предмет на втор циклус студии – мастер медиуми и комуникации, како менторска настава);
- *Маркетинг и односи со јавноста* (изборен предмет на втор циклус студии – мастер односи со јавноста, како менторска настава);
- *Брендирање и рекламирање* (задолжителен предмет на втор циклус студии – мастер односи со јавноста, како менторска настава).

Во периодот по изборот во звањето доцент, кандидатката во соработка со д-р Ванчо Узунов учествувала во подготовка на нови предмети и материјали на втор циклус студии, и тоа за предметите: Деловно окружување на РМ и Брендирање и рекламирање. Кандидатката учествувала и на бројни работилници, школи и обуки.

Од последниот избор во звањето доцент до денес, кандидатката д-р Биљана Петревска учествувала како член во комисија за оцена и одбрана на вкупно 232 магистерски трудови и на 4 докторски дисертации.

Кандидатката е коавтор на рецензиран учебник под наслов „Применета економика“, заедно со д-р Софија Тодорова и д-р Ванчо Узунов.

Научноистражувачка дејност

Во периодот од нејзиниот последен избор во звањето доцент до денес, кандидатката д-р Биљана Петревска, како автор или коавтор, има објавено вкупно 28 релевантни научни трудови, објавени во респектабилни научни списанија и годишници со меѓународен уредувачки одбор во земјата и во странство.

Д-р Биљана Петревска учествувала во четири научноистражувачки проекти, од кои еден национален и три меѓународни проекти.

Кандидатката била менторка на 74 магистерски трудови.

Д-р Биљана Петревска била учесник и излагач на трудови на 14 научни/стручни собири и конференции со меѓународно учество во земјата и во странство.

(Насловите и другите информации за трудовите и проектите кои ги изработила кандидатката се наведени во табелата во анексот на овој Извештај, која е составена согласно со образецот кон извештајот за избор во наставно-научно, научно и наставно-стручно звање, од Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје).

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Кандидатката д-р Биљана Петревска во периодот од нејзиниот последен избор во звањето доцент до денес, активно е вклучена во стручно-апликативната работа. Учествувала во промотивни активности на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, а исто така предавала и на институции од јавен интерес и културно-информативни центри.

Кандидатката покажува активност и во дејности од поширок интерес. Имено, таа е член на уредувачки одбор на меѓународни списанија, како и член на организационен одбор на меѓународни научни собири во странство. Кандидатката е секретар на колегиумот на магистерските студии на насоката деловно право.

Кандидатката била и ментор на тимот на студенти на меѓународни натпревари, при што освоила четврто, второ и прво место.

Кандидатката како член била вклучена и во работата на повеќе стручни комисии и работни групи при Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.

(Поконкретни податоци за овие активности се наведени во табелата во анексот на овој Извештај).

Оценки од самоевалуации

На самоевалуациите кои се спроведени преку анонимно анкетирање на студентите на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, кандидатката доц. д-р Биљана Петревска добивала високи оценки за изведувањето на наставата на предметите од првиот и вториот циклус студии на кои била ангажирана. Оценките се прикажани во следнава табела:

	Академска 2013/14 г.	Академска 2014/15 г.	Академска 2015/16 г.	Академска 2016/17 г.
Применета економика (правни студии)	4,73	4,94	4,68	4,72
Економска политика (политички студии)	4,7	5		
Економски систем и економска политика (политички студии)			4,54	4,71
Применета економика (студии по новинарство)		5	4,9	5
Маркетинг – односи со јавноста		5	4,78	4,9
Основи на маркетинг – деловно право	4,72	4,95	5	

Забелешка: оценките од самоевалуациите на Правниот факултет се рангираат на скала од 1 до 5.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација, досегашната соработка и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Биљана Петревска.

Кандидатката д-р Биљана Петревска е континуирано и активно вклучена во наставно-образовниот процес на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, и тоа од изборот за демонстратор, помлад асистент, асистент и доцент на предметите на кои е ангажирана. Од последниот избор во звањето доцент па до денес, д-р Биљана Петревска навремено и посветено ги исполнува своите работни задачи на високо професионално и квалитетно ниво. На констатацијата за професионалното и квалитетното реализирање на наставната дејност, како и за успешната соработка со студентите, упатуваат и високите оценки добиени во рамките на процесот на евалуација која се изведува на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје. Истовремено, кандидатката била член на значаен број комисији за оцена и одбрана на магистерски трудови на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје и комисији за оцена и одбрана на докторски дисертации, а успешно менторирала и повеќе магистранди на истиот Факултет. Комисијата смета дека д-р Биљана Петревска е успешна како во образувањето на студентите, така и во промовирањето на институцијата Правен факултет „Јустинијан Први“ во Скопје на меѓународни натпревари во земјава и во странство.

Кандидатката како коавтор има објавено учебник, како и дваесет и осум научни трудови објавени во респектабилни научни списанија со меѓународен уредувачки одбор во земјата и во странство. Воедно, кандидатката учествувала во повеќе научноистражувачки проекти. Кандидатката била учесник и излагач на трудови на бројни семинари, работилници и конференции во земјата и во странство. Сето ова говори за исклучителната посветеност на д-р Биљана Петревска во научноистражувачката и апликативната работа.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Биљана Петревска поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во

наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува условите да биде избрана во звањето **вонреден професор** во научната област економски науки.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, д-р Биљана Петревска да биде избрана во звањето **вонреден професор** во научната област економски науки.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Софија Тодорова с.р.
2. Проф. д-р Владимир Кандикјан с.р.
3. Проф. д-р Ванчо Узунов с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: д-р Биљана Љупчо Петревска

Институција: Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје

Научна област: економски науки

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
1.	Одржување на настава ¹	75,375
1.1	Од прв циклус студии	31,8
	Применета економика – правни студии	
	2013/14 8*15*0,04	4,8
	2014/15 4*15*0,04	2,4
	2015/16 4*15*0,04	2,4
	2016/17 4*15*0,04	2,4
	2017/18 4*15*0,04	2,4

¹ Вкупниот број поени во семестар се добива на следниов начин: неделен број на часови * бр. на работни недели во семестар (15) * по бодување (0,04/0,05/0,06). Пример: 3 (часа неделно)* 15 (недели)* 0,04 (поени за одржување настава од прв циклус студии) = поени.

Економска политика – политички студии		
2013/14	1,75*15*0,04	1,05
2014/15	1,75*15*0,04	1,05
Економски систем и економска политика – политички студии – македонски јазик		
2015/16	2*15*0,04	1,2
2016/17	2*15*0,04	1,2
2017/18	2*15*0,04	1,2
Економски систем и економска политика – политички студии – англиски јазик		
2015/16	2*15*0,04	1,2
2016/17	2*15*0,04	1,2
2017/18	2*15*0,04	1,2
Применета економика – студии по новинарство		
2013/14	1,5*15*0,04	0,9
2014/15	1,5*15*0,04	0,9
2015/16	1,5*15*0,04	0,9
2016/17	1,5*15*0,04	0,9
2017/18	1,5*15*0,04	0,9
Маркетинг – студии по односи со јавноста		
2014/15	1,5*15*0,04	0,9
2015/16	1,5*15*0,04	0,9
2016/17	1,5*15*0,04	0,9

	2017/18 1,5*15*0,04	0,9 0,9
1.2	Од втор циклус студии:	43,575
	Основи на маркетинг – деловно право	
	2013/14 (37,5 часа) 2,5*15*0,05	1,875
	2014/15 (37,5 часа) 2,5*15*0,05	1,875
	2015/16 (37,5 часа) 2,5*15*0,05	1,875
	2016/17 (37,5 часа) 2,5*15*0,05	1,875
	2017/18 (37,5 часа) 2,5*15*0,05	1,875
	Деловно окружување на РМ – деловно право	
	2014/15 (26 часа) 1,73*15*0,05	1,3
	2015/16 (26 часа) 1,73*15*0,05	1,3
	2016/17 (26 часа) 1,73*15*0,05	1,3
	2017/18 (26 часа) 1,73*15*0,05	1,3
	Банки, берзи, инвестициони фондови – деловно право	
	2013/14 (52,5 часа) 3,5*15*0,05	2,625
	2014/15 (52,5 часа) 3,5*15*0,05	2,625
	2015/16 (52,5 часа) 3,5*15*0,05	2,625
	2016/17 (52,5 часа) 3,5*15*0,05	2,625
	2017/18 (52,5 часа) 3,5*15*0,05	2,625
	Осигурување – деловно право	
	2013/14 (52,5 часа) 3,5*15*0,05	2,625

	2014/15 (52,5 часа) 3,5*15*0,05	2,625
	2015/16 (52,5 часа) 3,5*15*0,05	2,625
	2016/17 (52,5 часа) 3,5*15*0,05	2,625
	2017/18 (52,5 часа) 3,5*15*0,05	2,625
	Маркетинг и медиуми – медиуми и комуникации	
	2013/14 (5 часа) 0,33*15*0,05	0,25
	2014/15 (5 часа) 0,33*15*0,05	0,25
	2015/16 (5 часа) 0,33*15*0,05	0,25
	2016/17 (5 часа) 0,33*15*0,05	0,25
	2017/18 (5 часа) 0,33*15*0,05	0,25
	Маркетинг и односи со јавност – односи со јавноста	
	2013/14 (5 часа) 0,33*15*0,05	0,25
	2014/15 (5 часа) 0,33*15*0,05	0,25
	2015/16 (5 часа) 0,33*15*0,05	0,25
	2016/17 (5 часа) 0,33*15*0,05	0,25
	Брендирање и рекламирање – односи со јавноста	
	2016/17 (5 часа) 0,33*15*0,05	0,25
	2017/18 (5 часа) 0,33*15*0,05	0,25
2.	Настава во школи и работилници (учесник * 1 поен)	3
	1. Challenge Yourself! EY Program for Development of Young Potentials 2014, Ernst & Young, Скопје, 2014 година.	
		1

	2. Правни разговори за данокот на добивка – новата правна регулатива, спогодби за избегнување на двојно одданочување и искуства од регионот, Karanovic & Nikolic, Скопје 26.11.2015. 3. Workshop for appropriation and sharing practices of evaluation techniques, EU Twinning Project „Developing cooperation between higher education institutions, the private sector and relevant public bodies“, Скопје 2017.	1 1
3.	Подготовка на нов предмет (*1 поен) - Деловно окружување на РМ, во соработка со д-р Ванчо Узунов - Брендирање и рекламирање, во соработка со д-р Ванчо Узунов	2 1 1
4.	Консултации со студенти ² 2013/14 400*0,002 2014/15 400*0,002 2015/16 400*0,002 2016/17 400*0,002 2017/18 400*0,002	4 0,8 0,8 0,8 0,8 0,8
5.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат (0,5 поени) * 4 докторати	2
6.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура (0,3 поени) * 232 магистерски	69,6

² Вкупниот број поени во семестар се добива на следниов начин: број на студенти * бодување. Пример: 100 (студенти во семестар) * 0,002 (бодување) = 0,2 поени.

7.	Позитивно рецензиран универзитетски учебник (коавтор * 6 поени) <i>Применета економика</i> , Скопје, Култура 2015 година, во коавторство со д-р Софија Тодорова и д-р Ванчо Узунов.	6 6
8.	Пакет материјали за одреден предмет (*1 поен) - Деловно окружување на РМ, во соработка со проф. д-р Ванчо Узунов - Брендирање и рекламирање, во соработка со проф. д-р Ванчо Узунов	2 1 1
	Вкупно	163,975

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa (научноистражувачка):	Поени
1.	Ментор на магистерска работа(1 поен)*74 менторства	74
2.	Учесник во национален научен проект (*3 поени) 1. Евроинтеграција на општествениот, правниот и политичкиот систем на Република Македонија, Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, 2013-2017.	3 3

3.	Учесник во меѓународни научни проекти (*5 поени) 1. Preparation of technical specification for supply of equipment for the judiciary institutions, financed by the European Union, short-term expert for the period June 2014-November 2014. 2. Strengthening the financial management and internal control system in the Employment Service Agency, financed by the European Union, short-term expert for the period February 2015-September 2015. 3. World Universities Comparative Law Project „Legal rating of Republic of Macedonia“, Allen & Overy Global Law Intelligence Unit, May 2017.	15 5 5 5
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание (*4 поени) 1. <i>Legal and institutional framework of the deposit insurance system in the Republic of Macedonia</i>, Iustinianus Primus Law Review № 07, volume IV, Summer 2013. 2. <i>Solvency II – Supervision of the insurance undertakings risk management systems</i>, Iustinianus Primus Law Review № 08, volume V, Winter 2013. 3. <i>The television advertising market in the Republic of Macedonia</i>, Media and Communication № 02, Montenegro, June 2014, ISSN 2336-9981, COBISS.CG-ID 25072912, стр. 299-309. 4. <i>Legal and institutional framework of life insurance in the Republic of Macedonia</i>, Iustinianus Primus Law Review № 09, volume V, Summer 2014. 5. <i>The new insurance regulative of the European Union – Solvency 2 and the necessary reforms for its implementation in Macedonia</i>, Journal Aktualnosti 26, Banja Luka, Bosnia and Herzegovina, 2014, str. 60-74. 6. <i>Upravljanje sa pravnim rizicima u ugovorima o osiguranju</i>, Akademik, Belgrade, Serbia, 2014 (во коавторство со д-р Димитар Гелев) (90% од 4 поени = 3,6 поени). 7. <i>Правни ризик у банкарском половању</i>, Pravni život – časopis za pravnu teoriju i praksu, broj 11, Beograd, decembar 2014, Tom III, str.641-648.	88,8 4 4 4 4

	8. <i>Пошребни измени во законот за супервизија на осигурувањето на Македонија на патиот кон ЕУ</i>, Меѓународен дијалог Исток-Запад, Свети Николе, Р Македонија, 2015 година, ISSN: 1857-9299, str.39-42. 9. <i>Legal risk in banking operations</i>, Iustinianus Primus Law Review № 10, volume VI, Winter 2014. 10. <i>The role of compliance officer in the commercial banks</i>, Iustinianus Primus Law Review № 11, volume VI, Autumn 2015. 11. <i>Bankarske panike – dali postoji opasnost za makedonske banke</i>, Pravni život – časopis za pravnu teoriju i praksu, broj 11, Beograd, decembar 2015, Tom III, str.407-419. 12. <i>Creation of Information Asymmetry Through Television Advertising in the Republic of Macedonia</i>, Iustinianus Primus Law Review № 12, volume VII, Winter 2015 (во коавторство со д-р Ванчо Узунов) (90% од 4 поени = 3,6 поени). 13. <i>Пошребни карактеристики на правната рамка на Македонија на патиот кон ЕУ</i>, Меѓународен Дијалог Исток-Запад, Свети Николе, Р. Македонија, 2016 година, ISSN: 1857-9299, Vol.3, 7/2016, str.37-41. 14. <i>The unemployment in the Republic of Macedonia</i>, Iustinianus Primus Law Review № 13, volume VII, Summer 2016 (во коавторство со д-р Ванчо Узунов) (90% од 4 поени = 3,6 поени). 15. <i>(Non)Fulfilment of the economic criteria in Macedonia in the EU Accession Process</i>, Journal Aktualnosti, Banja Luka, Bosnia and Herzegovina, December 2016. 16. <i>360 степени фидбек (360 degree feedback) како значајна алатка во менаџментот на човечки ресурси</i>, Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“, во чест на проф. д-р Љиљана Спировиќ-Трпеновска, Скопје, ноември 2013, ТОМ 49, UDK 34, ISBN 0583-5062, стр.743-754. 17. <i>Менаџирање на изведбата на вработениите (performance management)</i>, Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“, во чест на проф. д-р Кики Мангова-Поњавиќ, Скопје, ноември 2014, ТОМ 50, UDK 34, ISSN 0583-5062, стр.171-182. 18. <i>Начинот на управување со ризиците во банкарското работење</i>, Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“, во чест на проф. д-р Лазар Китановски, Скопје, 2015, ТОМ 52, UDK 34, ISSN 0583-5062, стр.375-386 (во коавторство со д-р Ванчо Узунов) (90% од 4 поени = 3,6 поени). 19. <i>Исламско банкарство</i>, Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“, во чест на проф. д-р Славко Милосавлевски, Скопје, 2015, ТОМ 53, UDK 34, ISBN 0583-	4 3,6 4 4 4 4 4 3,6

	5062, стр.247-259 (во коавторство со д-р Ванчо Узунов) (90% од 4 поени = 3,6 поени). 20. <i>Правен ризик во банкарското работење</i>, Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“, во чест на проф. д-р Симеон Гелевски, Скопје, 2014, ТОМ 51, UDK 34, ISBN 0583-5062, стр.437-448. 21. <i>Market for television advertising, information asymmetry and the political situation in the Republic of Macedonia</i>, Institute of Journalism, Media and Communications, Faculty of Law „Iustinianus Primus“, Ss. Cyril and Methodius, December 2016, pp. 199-215 (во коавторство со д-р Ванчо Узунов) (90% од 4 поени = 3,6 поени). 22. <i>Правна сигурност као подстицајни фактор за директне странe инвестиције у Македонији</i>, Правни Факултет, Универзитета у Крагујевцу, Крагујевац, 2016 године, стр.452-458 (во коавторство со д-р Димитар Гелев) (90% од 4 поени = 3,6 поени). 23. <i>Економика на криминалој: базични аспекти</i>, Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“, во чест на проф. д-р Јане Миљовски, Скопје, 2016, ТОМ 54, UDK 34, ISBN 0583-5062, стр.237-255 (во коавторство со д-р Ванчо Узунов) (90% од 4 поени = 3,6 поени).	4 3,6 4 4 4 3,6

		3,6
		4
		3,6
		3,6
		3,6
5.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно списание со меѓународен уредувачки одбор (*6 поени)	27

	1. <i>Economic policy for decreasing the unemployment in Macedonia</i>, Odrzivi ekonomski razvoj – savremeni i multidisciplinarni pristupi, Belgrade, 2015, ISBN 978-86-80194-01-1, COBISS.SR-ID 216614924, str.59-69 (во коавторство со д-р Ванчо Узунов) (90% од 6 поени = 5,4 поени). 2. <i>Social Inequality in the Republic of Macedonia</i>, Odrzivi ekonomski razvoj – savremeni i multidisciplinarni pristupi, Belgrade, 2015, ISBN 978-86-80194-01-1, COBISS.SR-ID 216614924, str.136-144 (во коавторство со д-р Ванчо Узунов) (90% од 6 поени = 5,4 поени). 3. <i>Pravni rizik u bankarskom poslovanju u Makedoniji</i>, Financial Management and Banking, Belgrade, 2015, str. 449-457 (во коавторство со д-р Ванчо Узунов) (90% од 6 поени = 5,4 поени). 4. <i>Contemporary forms of organizational structure and organizational design – criteria for success of the international market</i>, Leadership and Management, Belgrade, 2016, pp.286-294 (во коавторство со д-р Јасмина Мишоска) (90% од 6 поени = 5,4 поени). 5. <i>Traditional forms of organizational structure of the companies</i>, Integrated Politics of Research and Innovations, Belgrade, 2017 (во коавторство со д-р Јасмина Мишоска) (90% од 6 поени = 5,4 поени).	5,4 5,4 5,4 5,4 5,4

6.	Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество (*3 поени)	42
	1. Second International Scientific-Expert Conference Media and PR, Montenegro, 13-15 June 2014 (учесник и излагач на труд).	3
	2. International Conference „European Union – Challenges of enlargement and Western Balkans“, Banja Luka, Bosnia and Herzegovina, 29 May 2014 (учесник и излагач на труд).	3
	3. Akademik Legal Risk Management Conference, Hyatt Regency Belgrade, Serbia, 19 May 2014 (учесник и излагач на труд).	
	4. XXVII susret Kopaoničke škole prirodnog prava, Kopaonik, Srbija, 13-17 декември 2014 (учесник и излагач на труд).	3
	5. Шеста меѓународна научна конференција „Меѓународен дијалог Исток-Запад“, Меѓународен славјански универзитет „Гаврило Романович Державин“, Свети Николе, Р Македонија, 17-18 април 2015 година (учесник и излагач на труд). „	3
	6. ERAZ Conference, Belgrade, Serbia, 11 June 2015 (учесник и излагач на два труда).	3
	7. LIMEN Conference, Belgrade, Serbia, December 2015 (учесник и излагач на труд).	3
	8. XXVIII susret Kopaoničke škole prirodnog prava, Kopaonik, Srbija, 13-17 декември 2015 (учесник и излагач на труд).	3
	9. International Conference „Media and Human Rights“, Faculty of Law „Iustinianus Primus“, Ss. Cyril and Methodius, December, 2015 (учесник и излагач на труд).	3
	10. International Scientific Conference EUBAL III, Banja Luka, Bosnia and Herzegovina, December 2016 (учесник и излагач на труд).	
	11. Second International Scientific Business Conference LIMEN 2016, Belgrade, Serbia, December 15, 2016 (учесник и излагач на труд).	3
	12. Седма меѓународна научна конференција „Меѓународен дијалог Исток-Запад“, Меѓународен славјански универзитет	

	„Гаврило Романович Державин“, Свети Николе, Р Македонија, Април, 2016 година (учесник и излагач на труд).	3
	13. International Scientific Conference „Legal security as enhancing factor for the foreign direct investments“, Faculty of Law, University in Kragujevac, Kragujevac 13-14 April 2016 (учесник и излагач на труд).	3
	14. Third International Scientific Business Conference LIMEN 2017, Belgrade, Serbia, December 2017 (учесник и излагач на труд).	3
		3
		3
		3
	Вкупно	249,8

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
1.	Учество во промотивни активности на факултетот/институтот (*0,5 поени)	1,5

	- Учество на промотивни активности на Правниот факултет „Јустинијан Први“ на Отворен ден на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје за 2014, 2015 и 2017 година.	1,5
2.	Предавања на институции од јавен интерес, културно-информативни центри: (*0,5 поени) - Моќта на современиот маркетинг – Прва Goclick и Google конференција за современиот маркетинг во Македонија, 19.6.2013. - Моќта на современиот маркетинг – Втора Goclick и Google конференција за современиот маркетинг во Македонија, Скопје, Конгресен центар „Ера“, Скопски саем, 11.3.2014. - StartUp Europe Week Skopje – Supporting the Startup Community, EU Info Centre, Skopje, 5.2.2016.	1,5 0,5 0,5 0,5
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		
3.	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание (*1 поен) - The Justinian Journal of Commercial Law and Economics, (Одлука од ННС 8.4.2015); - член на уредувачки одбор за Годишникот по повод 40 години од основањето на студиите по новинарство (Одлука од ННС, 31.8.2017); - именувана за секретар на Годишникот во чест на проф.д-р Софија Тодорова (ННС, 30.3.2017);	4 1 1 1

	- член на уредувачки одбор на: „Journal of Business and Economics“, ISSN: 2115-7950, Academic Star Publishing Company.	1
4.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир (*1 поен) - International Scientific Conference LIMEN 2015, Hotel Excelsior, Belgrade, Serbia, 10.12.2015. - International Scientific Conference LIMEN 2016, Hotel Moskva, Belgrade, Serbia, 15.12.2016. - International Scientific Conference LIMEN 2017, Hotel Moskva, Belgrade, Serbia, 14.12.2017.	3 1 1 1
5.	Награда од струкова организација (учесник во тим) * (1 поен) - Big Deal Company Law Competition, Belgrade, Serbia 4.12.2015 - 4 место. - Big Deal Company Law Competition, Skopje, Macedonia, 24.11.2016 – 2 место. - Big Deal Company Law Competition, Ljubljana, Slovenia, 1.12.2017 - 2 место. - Ernst & Young, Skopje, Macedonia, 2016 – 1 место. - Ernst & Young, Skopje, Macedonia, 2017 – 1 место.	5 1 1 1 1 1
6.	Член на факултетски комисији (*0,5 поени) - секретар на колегиумот на мастер студиите на насоката деловно право, 2013-2017;	2,5 0,5

- член на Центарот за кариера на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, решение бр. 02-1029/20В, 21.10.2016;	0,5
- Комисија за изработка на веб-страница на факултетот (ННС, 30.3.2017);	0,5
- Конкурсна комисија за упис на студенти на втор циклус студии во учебната 2017/2018 година, решение бр. 02-901/119 (ННС, 28.6.2017);	0,5
- Комисија за попис и утврдување на паричните и другите форми на побарувања и обврски, 2017 година, решение бр. 02-1506/19.	0,5
Вкупно	17,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ – ДОЦЕНТ (рецензирани во Универзитетски билтен бр. 1055 од 31.5.2013)	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	81,34
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	74
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	5
Вкупно	160,34

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ ПО ИЗБОРОТ ВО ЗВАЊЕТО ДОЦЕНТ	Поени

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	163,975
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	249,8
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	17,5
Вкупно	431,275

КУМУЛАТИВНО:	Поени
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ	
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	245,315
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	323,8
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	22,5
Вкупно	591,615

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

- 1. Проф. д-р Софија Тодорова, претседател с.р.**
- 2. Проф. д-р Владимир Кандиќјан, член с.р.**
- 3. Проф. д-р Ванчо Узунов, член с.р.**

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ИСТОРИЈА НА ПРАВОТО НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ“ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 3.1.2018 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област историја на правото, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет бр. 10, донесена на 26.1.2018, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Владо Поповски, редовен професор во пензија на Правниот факултет „Јустинијан Први“, д-р Билјана Поповска, редовен професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“ и д-р Владо Бучковски, редовен професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област историја на правото, во предвидениот рок се пријави еден кандидат, д-р Мелина Гризо, вонреден професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“.

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатот д-р Мелина Гризо, вонреден професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“ е родена на 17.3.1973 во Скопје. Средно образование завршила во 1991 година, во гимназијата „Јосип Броз Тито“ во Скопје. Со високо образование се стекнала на 25.9.1996 година на Правниот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, со просечен успех 9,69.

Кандидатката активно се служи со англискиот и францускиот јазик.

Во учебната 1998/1999 се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Правниот факултет „Јустинијан Први“. Студиите ги завршила со просечен успех 9,66. На 12.1.2004 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Државно-правните аспекти на разграничувањето меѓу Република Албанија и Кралството СХС кај манастирот Св. Наум“.

Во учебната 2006/2007 се запишала на втор циклус (магистерски студии) на Правен факултет на Универзитетот во Оксфорд, Велика Британија. Студиите ги завршила на 28 јули 2007 година.

Докторска дисертација пријавила на Правен факултет на Универзитетот во Ниш. Дисертацијата на тема: „Македонија во политичките планови и надворешната политика на балканските земји 1918-1934 година“ ја одбрала на 23 мај 2008 година, пред Комисија во состав: д-р Драган Николиќ, д-р Зоран Ѓорѓевиќ и д-р Зоран Радивојевиќ. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област историја на правото.

Во 2013 година е избрана во звањето вонреден професор на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во областа историја на правото. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр.1055 од 31.5.2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот на УКИМ број 851 од 14.5.2004 (избор за асистент), број 951 од 3.11.2008 (избор за доцент) и бр. 1055 од 31 мај 2013 (избор за вонреден професор), како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Правен факултет „Јустинијан Први“, кандидатката д-р Мелина Гризо, вонреден професор, изведува настава на прв циклус студии на студиската програма Правни студии - Историја на правото (задолжителен предмет) и на Политички науки (Современа европска историја и идејата за Европа (задолжителен предмет, програма на англиски јазик) и Историја на дипломатијата (изборен предмет).

Кандидатката д-р Мелина Гризо, вонреден професор, изведува настава на втор циклус студии на студиската програма Историја на правото - Црковно право (задолжителен предмет), Методологија на правно-историските науки (задолжителен предмет), Историја на француското право (изборен предмет), Правото во Македонија под османска власт (изборен предмет), Македонија во меѓународните политички односи и меѓународните договори (19-20 век) (опционен предмет), Македонија во меѓународните односи (1991-2005) (опционен предмет), Источното прашање и Македонија (опционен предмет), Историја на дипломатијата (опционен предмет) и Историја на европските интеграции (опционен предмет).

Кандидатката д-р Мелина Гризо, вонреден професор, изведува настава на докторските студии од областа на историјата на право: Споредбена правна традиција I; Споредбена правна традиција II; Македонија во меѓународните односи и меѓународните договори.

Кандидатката била ментор и учествувала како член во комисии за оцена и одбрана на магистерски трудови и на докторски дисертации.

Кандидатката е коавтор на рецензиран учебник под наслов „Историја на правото“, Стоби Трејд, Скопје, 2017 (изменето издание).

Конкретните активности се наведени во табелата во Анекс 2 (член 2) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Научноистражувачка дејност

Д-р Мелина Гризо има објавено вкупно 11 научни трудови од историско-правната област, од кои:

- 1 дел од монографија објавена во странство, Велика Британија, и чии уредници се двајца професори на Универзитетот во Оксфорд. Делот е позитивно рецензиран во следниве прикази на монографијата: RoseMarie T.Eichler, University of Akron, Akron, Ohio, The Journal of Military History, October 2016, стр. 1236-1238; Dmtar Tasic, University College Dublin Centre for War Studies, Ireland, European History Quarterly 47(3), стр. 576-578; 1 труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание; 6 труда со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор (од кои еден е индексиран во базата Web of science, SSCI); 2 труда со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборници на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор и 1 труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир.

Д-р Мелина Гризо била учесник во 1 национален, односно 1 меѓународен научен проект. Кандидатката била ментор на 2 магистерски и 1 докторски труд, одржала пленарно предавање на 3 научни и 1 стручен собир со меѓународно учество, одржала 1 пленарно предавање на научен/стручен собир и објавила 3 апстракти во зборници од меѓународна конференција.

Називите на трудовите, проектите и сл. се наведени во табелата во Анекс 2 (член 3) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Мелина Гризо објавила една стручна монографија, учествувала како член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание „Iustinianus Primus Law Review“, остварила 6 студиски престои во Универзитет во Стразбург, Франција, била член на 1 факултетска комисија, член на 1 рецензентска комисија за избор на лица во наставно-научно звање, учествувала во подготовка на 1 национален документ, во 1 тело на државни и други органи и работела на 1 стручно-апликативен проект. Во изборниот период, д-р Мелина Гризо учествувала во изготвување и пријавување на 1 научен/образовен меѓународен проект и 1 стручно-апликативен проект.

Конкретните активности се наведени во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Мелина Гризо континуирано добива позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Правниот факултет „Јустинијан Први“.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Мелина Гризо.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Мелина Гризо поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на

Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето редовен професор во научната област историја на правото.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, д-р Мелина Гризо, вонреден професор, да биде избрана во звањето редовен професор во научната област историја на правото.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Владо Поповски с.р.

2. Проф. д-р Билјана Поповска с.р.

3. Проф. д-р Владо Бучковски с.р.

ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

МЕЛИНА НАУМ ГРИЗО

Институција:

ПРАВЕН ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ”

Научна област:

ИСТОРИЈА НА ПРАВОТО

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
1.	Одржување на настава - од прв циклус студии Историја на правото, правни студии, задолжителен предмет 2013/14 – 60 часа $60 \cdot 0,04 = 2,4$ 2014/15 – 60 часа $60 \cdot 0,04 = 2,4$ 2015/16 – 60 часа $60 \cdot 0,04 = 2,4$ 2016/17 – 60 часа $60 \cdot 0,04 = 2,4$ 2017/18 – 60 часа $60 \cdot 0,04 = 2,4$ Вкупно: 12	21,46

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
	Историја на дипломатијата, политички науки 2013/14 (задолжителен предмет)– 26,5 часа, македонски ј. $26,5 * 0,04 = 1,06$ 2013/14 (изборен предмет) – 22,5 часа, македонски ј. $22,5 * 0,04 = 0,9$ 2014/15 (задолжителен предмет)– 52,5 часа, македонски ј. $52,5 * 0,04 = 2,1$ 2014/15 (изборен предмет) – 30 часа, англиски ј. $30 * 0,04 = 1,2$ (20% од наставата = 0,24) 2015/16 (изборен предмет)-45 часа, македонски ј. $45 * 0,04 = 1,8$ (20% од наставата = 0,36) 2016/17 (изборен предмет)-45 часа, македонски ј. $45 * 0,04 = 1,8$ 2017/18 (изборен предмет) – 45 часа, македонски ј. $45 * 0,04 = 1,8$ Вкупно: 8,26 Современа европска историја и идејата за Европа (политички науки, задолжителен предмет, англиски јазик, осми семестар) 2016/17 – 30 часа $30 * 0,04 = 1,2$	
2.	Одржување на настава - од втор циклус студии	25,92

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
	Црковно право (мастер по историја на право) 2013/14 - 75 часа $75 \cdot 0,05 = 3,75$ (20% од наставата=0,75) 2014/15 - 75 часа $75 \cdot 0,05 = 3,75$ (20% од наставата=0,75) 2015/16 - 75 часа $75 \cdot 0,05 = 3,75$ (20% од наставата=0,75) 2016/17 - 75 часа $75 \cdot 0,05 = 3,75$ (20% од наставата=0,75) 2017/18 - 75 часа $75 \cdot 0,05 = 3,75$ (20% од наставата=0,75) Вкупно: 3,75 Методологија на правно-историските науки (мастер по историја на право) 2013/14 - 37,5 $37,5 \cdot 0,05 = 1,87$ (20% од наставата=0,37) 2014/15-37,5 $37,5 \cdot 0,05 = 1,87$ (20% од наставата=0,37) 2015/16 – 37,5 $37,5 \cdot 0,05 = 1,87$ (20% од наставата=0,37) 2016/17 – 37,5 $37,5 \cdot 0,05 = 1,87$ (20% од наставата=0,37) 2017/18 – 37,5	

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
	37,5*0,05=1,87 (20% од наставата=0,37) Вкупно: 1,85 Историја на француското право (мастер по историја на право) 2015/16 – 52,5 52,5*0,05=2,62(20% од наставата =0,52) 2016/17 – 52,5 52,5*0,05=2,62(20% од наставата =0,52) Вкупно: 1,04 Правото во Македонија под османска власт (мастер по историја на право) 2013/14 – 52,5 52,5*0,05=2,62(20% од наставата =0,52) 2014/15 – 52,5 52,5*0,05=2,62(20% од наставата =0,52) 2015/16 – 52,5 52,5*0,05=2,62(20% од наставата =0,52) 2016/17 – 52,5 52,5*0,05=2,62(20% од наставата =0,52) 2017/18 – 52,5 52,5*0,05=2,62(20% од наставата =0,52) Вкупно: 2,6	

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
	Македонија во меѓународните политички односи и меѓународните договори (19-20 век) (опционен предмет) 2013/14 – 52,5 $52,5 * 0,05 = 2,62$ (20% од наставата = 0,52) 2014/15 – 52,5 $52,5 * 0,05 = 2,62$ (20% од наставата = 0,52) 2015/16 – 52,5 $52,5 * 0,05 = 2,62$ (20% од наставата = 0,52) 2016/17 – 52,5 $52,5 * 0,05 = 2,62$ (20% од наставата = 0,52) Вкупно: 2,08 Македонија во меѓународните односи (1991-2005) (опционен предмет) 2013/14 – 52,5 $52,5 * 0,05 = 2,62$ (20% од наставата = 0,52) 2014/15 – 52,5 $52,5 * 0,05 = 2,62$ (20% од наставата = 0,52) 2015/16 – 52,5 $52,5 * 0,05 = 2,62$ (20% од наставата = 0,52) 2016/17 – 52,5 $52,5 * 0,05 = 2,62$ (20% од наставата = 0,52) 2017/18 – 52,5 $52,5 * 0,05 = 2,62$ (20% од наставата = 0,52) Вкупно: 2,6	

Ред. број	Назив на активностa (наставно-образовна):	Поени
	Источното прашање и Македонија (опционен предмет) 2013/14 – 52,5 $52,5 * 0,05 = 2,62$ (20% од наставата = 0,52) 2014/15 – 52,5 $52,5 * 0,05 = 2,62$ (20% од наставата = 0,52) 2015/16 – 52,5 $52,5 * 0,05 = 2,62$ (20% од наставата = 0,52) 2016/17 – 52,5 $52,5 * 0,05 = 2,62$ (20% од наставата = 0,52) 2017/18 – 52,5 $52,5 * 0,05 = 2,62$ (20% од наставата = 0,52) Вкупно: 2,6 Историја на дипломатијата (опционен предмет) 2013/14 – 52,5 $52,5 * 0,05 = 2,62$ (20% од наставата = 0,52) 2016/17 – 52,5 $52,5 * 0,05 = 2,62$ (20% од наставата = 0,52) 2017/18 – 52,5 $52,5 * 0,05 = 2,62$ (20% од наставата = 0,52) Вкупно: 1,56 Историја на дипломатијата (изборен предмет, мастер меѓународно право и меѓународни односи) 2013/14 - 52,5 часа	

Ред. број	Назив на активностa (наставно-образовна):	Поени
	52,5*0,05=2,62 2014/15 – 52,5 часа 52,5*0,05=2,62 Вкупно: 5,24 Историја на дипломатијата (изборен предмет, мастер политички науки) 2014/15 – 52,5 52,5*0,05=2,62(20% од наставата =0,52) 2015/16 – 52,5 52,5*0,05=2,62(20% од наставата =0,52) Вкупно: 1,04 Историја на европските интеграции (изборен предмет, мастер политички науки) 2013/14 – 52,5 52,5*0,05=2,62 (20% од наставата =0,52) 2014/15 – 52,5 52,5*0,05=2,62(20% од наставата =0,52) 2015/16 – 52,5 52,5*0,05=2,62(20% од наставата =0,52) Вкупно: 1,56	
3.	Одржување на настава - од трет циклус студии Македонија во меѓународните односи и меѓународните договори	0,63

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
	2014/15 – 52,5 $52,5 * 0,06 = 3,15$ (20% од наставата = 063)	
4.	Подготовка на нов предмет – предавања Современа европска историја и идејата за Европа (политички науки, задолжителен предмет, англиски јазик, осми семестар) Историја на дипломатијата (политички науки, изборен предмет, англиски јазик) Вкупно: $1+1=2$	2
5.	Консултации со студенти $735 * 0,002 = 1,47$	1,47
6.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура $0,3 * 14$	4,2
7.	Пакет материјали за одреден предмет Современа европска историја и идејата за Европа (политички науки, задолжителен предмет, англиски јазик, осми семестар); Историја на дипломатијата (изборен предмет, англиски јазик); Црковно право (мастер по историја на правото); Методологија на правно-историските науки (мастер по историја на право); Историја на француското право (мастер по историја на правото); Правото во Македонија под османска власт (мастер по историја на правото); Македонија во меѓународните политички односи и меѓународните договори (19-20 век) (опционен предмет); Македонија во меѓународните односи (1991-2005) (опционен предмет); Источното прашање и Македонија (опционен предмет) $9 * 1 = 9$	9

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
	Бодови од претходен избор	55,09
	Вкупно	64,68

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
	Ментор на докторска дисертација (1)	3
	Ментор на магистерска работа (2)	2
	Учесник во национален научен проект „Евроинтеграција на општествениот, правниот и политичкиот систем на Република Македонија“, мега-проект на Правен факултет „Јустинијан Први“ УКИМ, група професори, повеќегодишен проект.	3
	Учесник во меѓународен научен проект „Политика, административна и правна култура на локално ниво во Република Македонија и Руската Федерација“, Правен факултет, Универзитет „Гоце Делчев“, Македонија и „Воронежки државен универзитет“, Руска Федерација, 2016, повеќегодишен проект.	5
	Дел од монографија објавен во странство “Macedonia – The Crisis After the Paris Peace Conference” in: “War in the Balkans. Conflict and Diplomacy before World War I.” Edited by James Pettifer and Tom Buchanan, I.B.TAURIS, 2016, стр. 183-202.	6

Ред. број	Назив на активност (научноистражувачка):	Поени
	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание “European Union’s policy of Regional Approach: Case of Republic of Macedonia”, Balkan Social Sciences Review, University Goce Delchev, Stip, volume 3, 2014.	4
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор Автор “Citizenship Regulation in Macedonia and the Roma: Historical and Contemporary Analysis”, Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, том 49, 2013, стр. 637-659. “The EU Policy of SAP: The Principle of Conditionality”, Годишник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, том 52, 2015, стр.267-280. “The Promotion of Respect for Human Rights as an Objective of the EU Foreign Policy toward Macedonia in the period 1995-1999”, Iustinianus Primus Law Review Volume 16 Year 2017. Коавтор BILANA POPOVSKA, MELINA GRIZO, “The Foreign Policy of France and the Macedonian Problem after the World War One”, Iustinianus Primus Law Review Volume 14 Year 2017. MELINA GRIZO, JOVAN ANANIEV & ZANETA POPOVSKA, “The Right of the Minorities to Participate in the Public Life on Local Level: The Case of Republic of Macedonia in the Framework of the EU Policy of ‘Regional Approach’ ”, LEX LOCALIS - JOURNAL OF LOCAL SELF-GOVERNMENT Vol. 13, No. 3, pp. 875 - 891, July 2015. Списание индексирано во базата Social Sciences Citation	33,6

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
	Index (SSCI) – дел од Web of science: http://pub.lex-localis.info/index.php/LexLocalis MELINA GRIZO, JOVAN ANANIEV “The Policy of the European Union toward the Yugoslav Successor States 1996–1999: Stabilization through Regional Cooperation”, New Balkans Politics, vol. 16, 2014. Вкупно: 6+6+6+5,4+4,8+5,4=33,6	
	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки „Lex Salica Karolina u svetlu pravne teorije H.L.A. Harta”, Zbornik radova 1700 godina Milanskog edikta, Pravni fakultet Univerziteta u Nisu, Nis, 2013 “The EU Policy of SAP toward the Western Balkans: Elements of Regional Approach”, Conference Proceedings, First International Scientific Conference “Social Change in the Global World”, Center for Legal and Political Research on Faculty of Law University “Goce Delchev”- Shtip, Macedonia, September 11-13, 2014. Вкупно: 3+3=6	6
	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир Коавтор ЈОВАН АНАНИЕВ, МЕЛИНА ГРИЗО, СУЗАНА ЦАМТОСКА-ЗДРАВКОВСКА, „Концепт и историски развој на политичката пропаганда во глобален контекст”, Петта меѓународна конференција „Меѓународен дијалог: исток-запад” (култура, славјанство и економија), Корпоративен меѓународен славјански универзитет „Г.Р.Державин”, Свети Николе, Р Македонија – Тамбов, Руска Федерација, 2014.	1,6
	Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество	12

Ред. број	Назив на активностa (научноистражувачка):	Поени
	“The Right of the Minorities to Participate in the Public Life on Local Level: The Case of Republic of Macedonia in the Framework of the EU Policy of ‘Regional Approach’ ”, Lex localis - JOURNAL of Local Self-Government Annual Conference 2015 – Bled, Slovenia (11-12 јуни 2015). “The EU Policy of SAP toward the Western Balkans: Elements of Regional Approach”, First International Scientific Conference “Social Change in the Global World”, Center for Legal and Political Research on Faculty of Law University “Goce Delchev”- Shtip, Macedonia 11-13 септември 2014. “The development of the human rights conditionality in the framework of the European Union policy of Regional Approach toward the states from the Western Balkans (1995-1999)”, Third International Scientific Conference “Social Change in the Global World”, Center for Legal and Political Research on Faculty of Law University “Goce Delchev” - Shtip, Macedonia, (септември 2016). “ Draft Opinion on Macedonia”, 55th meeting of the Advisory Committee on the Framework Convention for the Protection of National Minorities, Council of Europe, Strasbourg, France (22-26 февруари 2016). Вкупно:3+3+3+3=12	
	Пленарно предавање на научен/стручен собир „Презентација на наодите за „Имплементацијата на правото на ефективна партиципација на заедниците во културниот живот“. Агенција за остварување на правата на заедниците, ОБСЕ, Скопје (7 ноември 2013).	2
	Апстракти објавени во зборник на конференција – меѓународна “The EU Policy of SAP toward the Western Balkans: Elements of Regional Approach”, Book of abstracts - First International Scientific Conference “Social Change in the Global World”, Center for Legal and Political Research on Faculty of Law University “Goce Delchev”- Shtip, Macedonia 11-13 септември 2014. “The development of the human rights conditionality in the framework of the European Union policy of Regional Approach toward the states from the Western Balkans (1995-1999)”, Book of abstracts - Third International Scientific Conference	3

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
	“Social Change in the Global World”, Center for Legal and Political Research on Faculty of Law University “Goce Delchev” - Shtip, Macedonia, 2016. „Новиот пристап кон принципот на владеење на правото во рамките на политиката на условеност на Европската Унија кон земјите од Западниот Балкан” (“The new approach toward the principle of rule of law in the framework of the European Union conditionality toward the states from the Western Balkans”), International Scientific Conference Summer Ohrid School of Law 2016: “The Legal Certainty as a Main Factor for the Rule of Law in The Contemporary Societies” Iuridica Prima, Institute for Legal-Economic Research and Education, 5-8 May 2016, Ohrid) Вкупно:1+1+1=3	
	Претходен избор	46
	Вкупно	81,2

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста (стручно-апликативна):	Поени
	Стручна монографија „Имплементација на правото на ефективна партиципација на заедниците во културниот живот” (превод на албански, турски, влашки и српски јазик), Агенција за остварување на правата на заедниците, издание поддржано од ОБСЕ, Polyesterday, 2013.	8
	Бодови од претходен избор	46,15
	Вкупно	8

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активнoста (од поширок интерес):	Поени
	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание Iustinianus Primus Law Review.	1
	Студиски престој во странство - до три месеци Универзитет во Стразбург, Франција. 0,5*6=3	3
	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект - соработник „Политика, административна и правна култура на локално ниво во Република Македонија и Руската федерација”, Правен факултет Универзитетот Гоце Делчев и Воронежки државен универзитет.	1
	Член на факултетска комисија Комисија за упис на студенти на втор циклус за учебната 2017/18 година.	0,5
	Член на комисија за избор во звање (1)	0,2
	Подготовка на национални документи (стратегии, закони и сл.) Учество во работата на Советодавниот комитет при Рамковната конвенција за правата на националните малцинства, Совет на Европа при донесувањето на 4-тото мислење за Република Македонија (февруари 2016).	2

Ред. број	Назив на активнoста (од поширок интерес):	Поени
	Учество во комисији и тела на државни и други органи Претставник од Република Македонија во Советодавниот комитет при Рамковната конвенција за правата на националните малцинства во Совет на Европа во Стразбург, Франција.	1
	Бодови од претходен избор	8,1
	Вкупно	8,7
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ		Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		64,68
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ		81,20
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ		8,00
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		8,70
Бодови од претходен избор		155,34
Вкупно		162,58

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

1. Проф. д-р Владо Поповски с.р.

2. Проф. д-р Билјана Поповска с.р.

3. Проф. д-р Владо Бучковски с.р.

РЕФЕРАТ ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК НА НАУЧНАТА ОБЛАСТ КАЗНЕНОПРОЦЕСНО ПРАВО НА ПРАВНИОТ ФАКУЛТЕТ „ЈУСТИНИЈАН ПРВИ” ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први” во Скопје, донесена на седницата одржана на 26 јануари 2018 година, бевме определени за членови на Рецензентската комисија за избор на наставник на научната област казненопроцесно право, врз основа на конкурсот објавен во дневниот весник „Нова Македонија” од 30 декември 2017 година.

Во ова својство, на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први” во Скопје му го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот објавен во дневниот весник „Нова Македонија” од 30 декември 2017 година, за избор на наставник на научната област казненопроцесно право се пријави само еден кандидат - д-р Бобан Мисоски.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

1.1 Д-р Бобан МИСОСКИ е роден во Тетово, на 7 јануари 1981 година. На 13 февруари 2013 година успешно ја одбранил докторската дисертација со наслов **Гаранцијата како мерка за обезбедување присуство на обвинетиот во текот на казнената постапка** во Скопје, со што се стекнал со научен степен - доктор на правни науки.

Со научниот степен **магистер на правни науки од областа на казненото право** одбранувајќи го магистерскиот труд насловен **Постапка за спогодување за вината како начин за забрзување на казнената постапка** на Правниот факултет „Јустинијан Први” - Универзитет „Св. Кирил и Методиј”, Скопје, се стекнал на 12 мај 2008 година. Предвидените испити од постдипломските студии ги положил со просечна оценка 10,00. Дипломирал во 2003 година на Правниот факултет „Јустинијан Први” во Скопје, со просечен успех 8,83.

Активно се служи со англискиот јазик. Одлично се служи со оперативните програми од Microsoft Office - апликативниот пакет.

1.2. РАБОТНО ИСКУСТВО

Кандидатот д-р Бобан Мисоски, со Одлука на ННС на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје број 02-836/13 од 28 јуни 2013 година е избран во наставно-научно звање - доцент на научната област казненопроцесно право, додека Одлука на ННС на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје од 10 септември 2008 година е избран во соработничко звање - асистент на научната област казненопроцесно право, а повторно избран во истото звање со одлука на ННС во мај 2011 година од страна на Правниот факултет „Јустинијан Први“ при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Со одлуки на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, д-р Мисоски бил избран за демонстратор на Институтот за казнено право во учебните 2003/04, 2004/05, 2005/06, 2006/07 и 2007/08 година.

Претходно, во периодот од февруари 2004 до февруари 2007 година бил ангажиран како правен координатор при Стручната служба на Судскиот буџетски совет при Врховниот суд на Република Македонија, во рамките на Проектот за модернизација на судството во Македонија - УСАИД.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТОТ ОД ИЗБОРОТ ВО ДОЦЕНТ ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

2.1. НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Кандидатот доц. д-р Бобан Мисоски има повеќегодишно искуство во наставно-образовната дејност. Во рамките на наставно-образовната дејност на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, во периодот по изборот во звањето доцент, кандидатот доц. д-р Бобан Мисоски учествувал во изведувањето на наставата на следниве предмети:

- *Казненопроцесно право* (задолжителен предмет на прв циклус правни студии);
- *Основни институции на јавно и приватно право* (задолжителен предмет на прв циклус студии по новинарство);
- *Малолетничко казнено право* (задолжителен предмет на втор циклус студии – казнено право);
- *Судско право* (задолжителен предмет на втор циклус студии – казнено право);
- *Казненопроцесно право - применета програма* (задолжителен предмет на втор циклус студии – казнено право);
- *Посебни казнени институции* (предмет од модул Б на втор циклус студии – казнено право);
- *Компаративно казненопроцесно право* (предмет од модул Б на втор циклус студии – казнено право);

Кандидатот се стреми да внесе современ пристап во изведувањето на наставата, да оствари интеракција и да поттикне аргументирана комуникација со студентите.

Во периодот по изборот во звањето доцент, д-р Мисоски учествувал како член во комисија за оцена и одбрана на вкупно 87 магистерски трудови.

Кандидатот е коавтор на универзитетското учебно помагало по предметот Казненопроцесно право и на една научно-популарна книга.

Кандидатот бележи високи оценки и од спроведените процеси на самоевалуација преку анонимно анкетаирање на студентите на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје. Добиените оценки, според предмет и според академска година, се прикажани во табелата подолу:

Предмет/година	2013/2014	2014/2015	2015/2016	2016/2017
Казненопроцесно право	4,63	4,64	3,77	4,71
Малолетничко право	4,22	3,5	4,43	4,61
Судско право	4,38	4,2	/	4,45
Компаративно казненопроцесно право	/	/	4,87	4,01
Казненопроцесно право – применета програма	/	4,32	/	/

2.2. НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Во рамките на научноистражувачката дејност, во периодот по изборот во звањето доцент, кандидатот д-р Бобан Мисоски покажал забележителен интерес во областите од нејзин научен интерес.

Во периодот од изборот во звањето доцент во 2013 година, кандидатот објавил вкупно 19 научни трудови, од кои 12 во референтни научни/стручни списанија со меѓународен уредувачки одбор, 3 труда во зборници на трудови на високообразовна институција и 4 труда во зборници на трудови од научни/стручни собири.

Д-р Бобан Мисоски учествувал во 3 научни проекти, од кои 2 национални научни проекта и 1 меѓународен научен проект.

Кандидатот бил ментор на 24 магистерски трудови.

Кандидатот одржал вкупно 12 предавања на научни собири, од кои 4 биле пленарни предавања на научни собири со домашно учество, 2 пленарни предавања на научни собири со меѓународно учество, а останатите предавања биле на секциски предавања на научни собири со меѓународно учество.

Другите активности кои припаѓаат во научноистражувачката дејност, податоците за објавените трудови, за проектите во кои учествувала кандидатката и за одржаните предавања, се наведени во табелата во Анекс 1 – Образец кон извештајот за избор во наставно-научно звање.

2.3. СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Од изборот во звањето доцент, кандидатот бил активен и во делот на стручно-апликативната дејност, како и во дејностите од поширок интерес. Кандидатот е коавтор на 2 експертски анализи за состојбите со неоснованото лишување од слобода и имплементацијата на меѓународните стандарди за фер судење во Република Македонија.

Својот придонес го дал и во изработката на еден законски текст чиј носител е Министерството за правда на Република Македонија.

Во рамките на дејностите од поширок интерес, доц. Мисоски членува во издавачки и уредувачки одбор на едно научно списание што се издава на територијата на Европската Унија.

Конечно, во периодот од изборот во звањето доцент, кандидатот остварил и пократок студиски престој на Правниот факултет на Нортвестерн - универзитетот во Чикаго, Илиноис, САД.

3. ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Откако со внимание ја разгледа пријавата на кандидатот, со сите прилози и објавени трудови, Комисијата заклучи дека пријавениот кандидат – д-р Бобан Мисоски ги исполнува законските услови и условите на конкурсот.

Кандидатот д-р Бобан Мисоски членовите на Комисијата лично го познаваат како повеќегодишен соработник, амбициозен млад човек и научен работник, кој сериозно е посветен на научната кариера и дава голем придонес за развитокот на научната мисла во сферата на казненорправните науки.

Комисијата одлучи дека пријавениот кандидат д-р Бобан Мисоски е соодветен кандидат за прием за наставник во звањето вонреден професор поради следниве причини:

- кандидатот бележи долгогодишен успешен ангажман во наставно-образовниот процес од областа на казненото и казненопроцесното право, почнувајќи како демонстратор, потоа асистент и доцент на научната област казненопроцесно право, при што се покажа како исклучително вреден, посветен и одговорен наставник, кој со успех ги извршуваше сите обврски и професионални задачи;

- кандидатот е успешен и како обучувач на тимот на Правниот факултет „Јустинијан Први“ за симулирано судење врз основа на Законот за кривичната постапка;

- кандидатот бележи богата научноистражувачка дејност од областа на казненопроцесното право, а покажува особен успех и во ангажманите надвор од Факултетот, во проекти од областа на казненото право и казненопроцесното право преку Министерството за правда на РМ, Академијата за обука на судии и јавни обвинители, МАНУ, Здружението за казнено право и криминологија на Македонија, ОБСЕ и бројни невладини организации од областа на судството, корупцијата и имплементацијата на законите од пошироката казнена област;

- кандидатот поседува одлични способности за тимска работа, како и комуникациски, креативни и аналитички квалитети;

- кандидатот д-р Бобан Мисоски има забележителен опус со објавени повеќе стручни и научни трудови, во домашни и странски списанија, а особено е значајно и неговото учество на бројни конференции и семинари на теми од казнената област;

- кандидатот д-р Бобан Мисоски е еден од авторите на учебникот „Компаративно казненопроцесно право“, а се јавува и како коавтор на повеќе публикации на актуелни теми од казнената област.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатот од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Бобан Мисоски поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избран во звањето вонреден професор во научната област казненопроцесно право.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство на Наставно-научниот совет на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје, да му го даде следниов

ПРЕДЛОГ

Д-р Бобан Мисоски да биде избран за наставник во звање на вонреден професор на научната област казненопроцесно право.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Методија Каневчев с.р.

Проф. д-р Гордана Лажетик с.р.

Проф. д-р Гордан Калајчиев с.р.

О Б Р А З Е Ц

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО ЗВАЊЕ

Кандидат: д-р Бобан Јоанче Мисоски

Институција: Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје

Научна област: казненопроцесно право

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Одржување на настава	
1.1.	Прв циклус студии - Учебна 2013/14 година = 5 (часа неделно – половина од две групи по 5 часа неделно) x 15 (недели) x 0,04 (поени) = вкупно 3 поени - Учебна 2014/15 година = 2,5 (часа неделно – половина од една група по 5 часа неделно) x 15 (недели) x 0,04 (поени) = вкупно 1,5 поени - Учебна 2015/16 година = 2,5 (часа неделно – половина од една група по 5 часа неделно) x 15 (недели) x 0,04 (поени) = вкупно 1,5 поени - Учебна 2016/17 година = 2,5 (часа неделно – половина од една група по 5 часа неделно) x 15 (недели) x 0,04 (поени) = вкупно 1,5 поени	7,5
1.2.	Втор циклус студии Учебна 2013/14 година = 75 часа x 0,04 (поени) = вкупно 3 поени	17,12

	- Учебна 2014/15 година = 111 часа x 0,04 (поени) = вкупно 4,44 поени - Учебна 2015/16 година = 107 часа x 0,04 (поени) = вкупно 4,28 поени - Учебна 2016/17 година = 107 часа x 0,04 (поени) = вкупно 4,28 поени - Учебна 2017/18 година само зимски семестар = 28 часа x 0,04 (поени) = вкупно 1,12 поени	
2.	Консултации со студенти (2013/14 - 0,78; 2014/15 – 0,78; 2015/16 – 0,78; 2016/17 – 0,4; 2017/18 – 0,2)	2,94
3.	Настава во школи и работилници 1. 18-22 септември 2017 година, Охрид, Р Македонија, предавач на: „Охридска школа на природното право - Криминал од омраза и поврзани облици на криминалитет“, МАНУ, ОБСЕ Мисија во Скопје. 2. 22 август - 10 септември 2015 г., Загреб и Сплит, Р Хрватска, предавач на летната школа под наслов: „ SEE-EU Law Net – 2015 Summer Academy ‘EU Open Markets’ for Master students “, во организација на: SEELS Network. 3. 7 август - 13 септември 2014 г., Загреб и Риека, Р Хрватска, предавач на летната школа под наслов: „ Essentials of European law “, во организација на: Europa Institut, Saarland University and SEELS Network. 4. 3 - 7 септември 2014 г., Скопје, предавач на летната школа под наслов „ 1-st Itinerant Summer University in the Balkans – the Balkans Way to Europe “, во организација на: Universite Franco-Allemande, Universite Paris Ouest, Nanterre La Defense, Westfalische Wilhelms-Universitat Munster и Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје.	4
4.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат (1*0,5)	0,5
5.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура (87*0,3)	26,1
6.	Научно-популарна книга Ефективна одбрана во кривичните постапки во Република Македонија , коавтор со проф. д-р Гордан Калајџиев и доц. д-р Дивна Илиќ Димоски, Фондација „Отворено општество – Македонија“, 2014.	4

7.	Пакет материјали за одреден предмет 1. Развивање на модул за е-учење под наслов: „The effectiveness of mutual trust in civil and in criminal matters in the EU“, во рамките на SEE EU Cluster of Excellence in European and International Law (коавторски со доц. д-р Александар Спасов и ас. д-р Илија Руменов), мај 2017. 2. Казненопроцесно право - учебно помагало (коавторски со Г. Калајчиев, Б. Мисоски и Д. Илиќ-Димоски), Правен факултет „Јустинијан Први“, Скопје, февруари 2015.	2
	Вкупно	60,16

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Ментор на магистерска работа (24* 1)	24
2.	Дел од монографија (2*4 =8) 1. Анализа на податоците од набљудуваните судски постапки во 2016 година, коавтор со Натали Петровска, Коалиција „Сите за правично судење“ и ОБСЕ Скопје, 2017 г. 2. Судска ефикасност во справувањето со организираниот криминал и корупцијата - Извештај од проектот „Следење на предмети од областа на организиран криминал и корупцијата“ во Република Македонија, коавтор со: проф. д-р Гордан Калајчиев, доц. д-р Александра Груевска Дракулевски и ас. м-р Дивна Илиќ, објавено на македонски и англиски јазик, Коалиција „Сите за правично судење“, Скопје, 2013 г.	8

3.	Учесник во национални научни проекти (2*3) 1. “Unjust Detention - Legal and Budgetary Implications”, Здружение за заштита на човековите права и слободи „Сведок“, поддржан од Амбасадата на Кралството Холандија, 2016. 2. Зајакнување на улогата на одбраната во кривичната постапка, ЗКПКМ и Амбасада на САД, Скопје-Битола-Охрид, 2014-2015.	6
4.	Учесник во меѓународен научен проект 1. International Survey on Crime and Justice for University Students, Faculty of Criminal Justice and Security, University of Maribor, Slovenia, 2012/2013.	5
5.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор (6+5,4+3,6+4,8+6+6+5,4+5,4+6+6+5,4+5,4) 1. Постапката за спогодување кај кривичните дела на семејно насилство, МРКПК, бр. 1 и 2, 2013 година. 2. Компаративна анализа на механизмите на упатстава за одмерување казна: Упатството за одмерување казна во САД, коавтор со доц. д-р Александра Груевска Дракулевски, МРКПК, бр. 1, 2014 година. 3. Students’ Views on the Police in the Republic of Macedonia, Misoski et al., Varstvoslovje, Journal of Criminal Justice and Security, year 16, no. 4, pp. 435–452, http://www.fvv.um.si/rV/arhiv/2014-4/03 Buzarovska et al. pdf. 4. Унапредување на можностите за ефикасна одбрана во кривичните судења, коавтор со проф. д-р Гордан Калајџијев и доц. д-р Дивна Илиќ Димоски, МРКПК, бр. 1, 2015 година 5. Delayed Justice - Macedonian Experience with Guilty Plea and Sentence Bargaining, SEEU Review. Volume 11, Issue 1, (Dec. 2015) Pages 99–110, ISSN (Online) 1857-8462, DOI: 10.1515/seeur-2015-0013, January 2016. 6. Measures for providing the presence of the juveniles during the criminal trials, Iustinianus Primus Law Review, Vol. 7,	65,4

	No. 1, (electronic journal at Law School Iustinianus Primus, Skopje), 2016. 7. Judges' Role in the Evaluation of the Defendant's Plea within the Sentence Bargaining Procedure, коавтор со доц. д-р Дивна Илиќ, Journal of the Faculty of Security, Skopje, University St. Klement of Ohrid, Bitola, 2016. 8. Новите европски тенденции за признанието на обвинетиот во постапката за спогодување низ одредбите од Законот за кривичната постапка на Република Македонија, коавтор со доц. д-р Дивна Илиќ, МРКПК, бр. 2, 2016 година. 9. The Impact of the ECtHR Jurisprudence to the Macedonian CPC's regarding the Measures for Providing the Defendant's Presence, објавен во Зборникот на Правниот факултет во Сплит, Р Хрватска, 2017 г., http://www.pravos.unios.hr/eu-and-comparative-law-issues-and-challenges-series/impressum 10. Законот за пробација и мерките за обезбедување присуство на обвинетиот во текот на кривичната постапка, Macedonian Journal for Criminal Law and Criminology, МРКПК, бр. 1, 2017 година. 11. The Effectiveness of Mutual Trust in Civil and Criminal Law in the EU, ко-автор со м-р Илија Руменов, Zbornik radova Pravnog Fakulteta u Osijeku, 2017. 12. Некои дилеми околу улогата на исказот/признанието на сообвинетите, коавтор со доц. д-р Дивна Илиќ Димоски, Macedonian Journal for Criminal Law and Criminology, МРКПК, бр. 2, 2017 година.	
6.	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир (1,8+1,8+2+2) 1. Postupak sporazumevanja prema ZKP Republike Makedonije, (Lažetić – Bužarovska/Misoski), Zbornik radova regionalne konferencije: "Pojednostavljene forme postupanja u krivičnim stvarima – regionalna krivičnoprocesna zakonodavstva i iskustva u primeni", Beograd, hotel "Falkensteiner", 20. i 21. jun 2013, OSCE, Mission to Serbia 2. Гаранцијата како мерка за обезбедување присуство— легислативни и практични аспекти (коавторски труд со д-р Бужаровска), Четврти скопско-загребски колоквиум, 2013. 3. Protection of the Right to Bail as a Derived Human Right from The Article 5 of the ECHR in Macedonia, SEE-LAW NET: Networking of Lawyers in Advanced Teaching and Research of EU Law post-Lisbon Outcome of the SEE Graduates EU Law Teaching	7,6

	& Research Academy Collection of Papers, Saarbrücken, Germany 2013. 4. Bail, precaution measures and/or house detention: analysis and recommendations for their more frequent use, Proceedings of the Post Doc Colloquium in Public Law, Tirana and Skopje, SEELS Network, 2014.	
7.	Трудови објавени во зборник на трудови на в.о. институција (1,8+2+1,6) 1. Restorative Aspects of Juvenile Justice System in Republic of Macedonia, co-author with Gordana Buzarovska PhD, Proceedings in Honour of prof. Berisav Pavisic, University of Rijeka, Croatia, 2014. 2. Гаранција, мерки на претпазливост и/или куќен притвор, анализи и препораки за нивна пофреквентна примена, Зборник во чест на проф. д-р Славко Милосавлевски, Правен факултет „Јустинијан Први“ - Скопје, 2015. 3. Медиумите и криминалитетот и делинквенцијата, коавтор со проф. д-р Александра Груевска Дракулевски и доц. д-р Дивна Илиќ Димоски, Зборник на Правниот факултет „Јустинијан Први“ – Скопје, 2016.	5,4
8.	Пленарни предавања на научен/стручен собир (4*2) 1. 23 ноември 2016 г., Скопје, Р Македонија, на: „Судско одмерување на казните и практична примена на алтернативните мерки во македонското право и правото на други континентални европски држави“, во организација на ЗКПКМ и IRZ. 2. 9 - 10 мај 2015 г., Охрид, на: „Нов ЗКП – Правичен баланс помеѓу ефективноста на кривичниот прогон и ефективната одбрана“ во рамките на проектот „Зајакнување на улогата на одбраната во кривичната постапка“, спроведен од ЗКПКМ, финансиски поддржано од Амбасадата на САД во РМ. 3. 5 јуни 2014 г., Скопје, на научното советување на тема: „Казнената политика во РМ – одмерување на казната согласно измените на КЗМ од 2014 година“, во организација на ЗКПКМ.	8

	4. 9- 11 април 2014 г., Тирана, Албанија, на Пост-докторскиот колоквиум по јавно право, во организација на SEELS - мрежата и Правниот факултет во Тирана.	
9.	Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество (2*3) 1. 15 – 17 октомври 2015 г., Сплит, Р Хрватска, на меѓународната научна конференција: „The Europeanisation of Criminal Law and Protection of Human Rights in Criminal Proceedings and the Process of Execution of Criminal Sanctions”, во организација на Правните факултети во Сплит и Осијек, Р Хрватска. 2. 17 јуни 2015 г., Тетово, на меѓународната конференција: „To No One Will We Sell, To No One Deny or Delay Right or Justice” – the Legacy of Magna Carta 1215 for the Western Balkans, во организација на Универзитетот на Југоисточна Европа.	6
10.	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество (6*2) 1. 13 декември 2017 г., Скопје, Р Македонија, на International Scientific Conference: “Freedom of Expression in the XXI Century”, во организација на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во Скопје. 2. 30 јуни 2017 г. Тетово, Р Македонија, на меѓународната научна конференција: “Judicial Reforms and Anti-Corruption Practices: Challenges, Prospects and Transfer of Experiences”, во организација на УЈИЕ, Тетово. 3. 6 - 7 април 2017 г., Осијек, Р Хрватска, на: International Scientific Conference: “Procedural aspects of EU law”, во организација на Правниот факултет во Осијек, Р Хрватска. 4. 30 - 31 мај 2016 г., Охрид, Р Македонија, на меѓународната конференција „Contemporary Trends in Social Control of Crime“, во организација на Факултетот за безбедност при Универзитетот „Св. Климент Охридски“ во Битола. 5. 9 декември 2014 г., Скопје, на The 4-th Symposium of French/Macedonian Comparative Law: Juvenile Justice, во организација на Правниот факултет „Јустинијан Први“ во	12

	Скопје и Правниот факултет при Универзитот во Каен, Р Франција. 6. 15 – 17 септември 2014 г., Љубљана, Р Словенија, на: “10-th Biennial International Conference: Criminal Justice and Security in Central and Eastern Europe: Understanding Professionalism, Trust and Legitimacy”, во организација на Faculty of Criminal Justice and Security, Maribor University, Slovenia and Faculty of Criminal Justice, Michigan State University, USA.	
	Вкупно	147,4

СТРУЧНО –АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, проценка на капитал, систематизација, методологија (2*1) 1. Анализа на правните и буџетските импликации на неоснованото притворање, интердисциплинарна правна анализа, проф. д-р Г. Бужаровска/проф. д-р В. Узунов/доц. д-р Н. Здравева/доц. д-р Б. Мисоски, ЗГ „Сведок“ со финансиска поддршка на Амбасадата на Кралството Холандија во Македонија, Скопје, ноември 2016 г. 2. Имплементација на меѓународните стандарди за фер и правично судење, коавтор со Натали Петровска, Коалиција „Сите за правично судење“, Скопје, 2017 г.	2
2.	Член во комисија за изработка на закон (1*4) - Член на Работна група за анализа на степенот на усогласеност на националното законодавство со законодавството на ЕУ од областа	4

	на судската соработка во кривичната материја, Решение на министерот за правда на РМ, бр. 07-1630/1 од 25.4.2013 година.	
3.	Учество во промотивни активности на Факултетот (4*0,5) Член на Организациониот одбор на Правниот факултет за спроведување на манифестацијата „Отворени денови на УКИМ“, 2014, 2015, 2016, 2017 г.	2
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		
1.	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание EU AND COMPARATIVE LAW ISSUES AND CHALLENGES SERIES (ECLIC) ISSN 2459-9425, Pravni fakultet Osijek, R. Hrvatska, http://www.pravos.unios.hr/eu-and-comparative-law-issues-and-challenges-series/impressum	1
2.	Студиски престој во странство Northwestern University in Chicago, 19-25.4.2015, организиран и финансиски поддржан од Амбасадата на САД во РМ.	0,5
3.	Член на факултетска комисија (2*0,5) 1. Комисија за попис на инвентар, 2016 г. 2. Комисија за попис на финансиски средства, 2017 г.	1

4.	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир (3*0,5) Обучувач на тимот на Правниот факултет „Јустинијан Први“ за симулирано судење по Казненопроцесно право што се одржува на Правниот факултет на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, во 2015, 2016 и 2017 г.	1,5
	Вкупно	12

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	60,16
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	147,4
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	12
Вкупно	219,56

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Методија Каневчев с.р.

Проф. д-р Гордана Лажетиќ с.р.

Проф. д-р Гордан Калајџиев с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ПО ГРУПА ПРЕДМЕТИ ОД НАСТАВНО-НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ: ЗООЛОГИЈА И ЗООФИЗИОЛОГИЈА, (ЦИТОЛОГИЈА, ХИСТОЛОГИЈА И ЕМБРИОЛОГИЈА) НА ИНСТИТУТОТ ЗА БИОЛОГИЈА ПРИ ПРИРОДНО- МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на седницата одржана на 21.12.2017 (бр. 02-2678/3 од 27.12.2017), избрани сме за членови на Рецензентската комисија за избор на еден наставник во сите звања по група предмети од наставно-научните области: зоологија и зоофизиологија (цитологија, хистологија и ембриологија), на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Комисијата во состав: д-р Маја Јорданова, редовен професор на Природно-математичкиот факултет, д-р Ирена Тавчиовска-Василева, редовен професор на Природно-математичкиот факултет и д-р Нада Митева, редовен професор на Природно-математичкиот факултет (во пензија), детално ја разгледа единствената пријава поднесена од д-р Катерина Ребок, по објавениот конкурс во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 30.11.2017 година, и има чест и задоволство да го поднесе следниот

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Д-р Катерина Ребок е родена на 28.7.1972 година во Скопје, каде што го завршила основното и средното образование. Во академската 1991/92 година се запишала на студии по биологија, наставна насока, при Природно-математичкиот факултет во Скопје, а дипломирала на 14.10.1998 година. По дипломирањето, во академската 1998/99 година се запишала на постдипломски студии на Институтот за биологија (биохемиско-физиолошка насока), а на 3.7.2006 година, го одбрала својот магистерски труд под наслов: **Микроскопски испитувања на слезината кај женски единки од природна популација на Охридска пастрмка, *Salmo letnica* Kar. (Teleostei, Salmonidae)**, изработен под менторство на д-р

Нада Митева, редовен професор на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје, со што се стекнала со научен степен - магистер на биолошки науки.

Во периодот од 1998 до 2005 година, кандидатката била ангажирана за демонстратор на Одделението за цитологија, хистологија и ембриологија при Зоолошкиот завод на Институтот за биологија. На 25.12.2005 година, Катерина Ребок е примена како помлад асистент при Зоолошкиот завод. За асистент е избрана на 25.9.2008 година, а на 15.3.2011 година е реизбрана во истото звање. За доцент е избрана на 30.5.2013 година.

Во тек на сите тие години кандидатката беше обучувана и активно учествуваше во истражувањата на Одделението, кои беа насочени кон истражување на микроанатомијата, на ниво на светлосна и електронска микроскопија, на различни органи и на различни видови риби. Покрај ова, кандидатката е обучена и поседува добри познавања од патологијата и хематологијата кај рибите. Како резултат на овие истражувања и знаења, кандидатката Катерина Ребок изработи докторска дисертација под наслов: **Токсикопатолошки мониторинг на реката Брегалница со примена на црната мрена (*Barbus peloponnesius*, Valenciennes, 1844) како биоиндикатор.** Докторската дисертација, под менторство на д-р Маја Јорданова, вонреден професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, и коменторство на д-р Едуардо Роча, редовен професор на Биомедицинскиот факултет „Абел Салазар“ при Универзитетот во Порто (Португалија), кандидатката успешно ја одбрани на 14.2.2013 и се стекна со научен степен -доктор на биолошки науки.

Наставно - образовна дејност

По изборот во звањето доцент, кандидатката беше ангажирана во изведување на настава по повеќе предмети на прв циклус студии, и тоа: Цитологија (студии по биологија); Хистологија со ембриологија (студии по биологија); Општа зоологија (двопредметни студии биологија-хемија); Зоологија (студии по екологија); Токсиколошка хистопатологија на риби (студии по биологија, студии по **биохемија и физиологија и студии по екологија**); Радијациона биологија (студии по биологија, студии по **биохемија и физиологија, студии по екологија и студии по молекуларна биологија**). Кандидатката беше вклучена и во изведувањето на наставата од втор циклус студии по предметите: Одбрани поглавја од клеточната биологија; Одбрани поглавја од микроскопски техники; Одбрани поглавја од микроанатомија; Стереологија и алометрија и Структура и функции на клетката.

Кандидатката има учествувано во изработка на дипломски работи, ментор е на 2 дипломски, а член на 4 комисии за одбрана на дипломска работа. Во изминатиот период, д-р Катерина Ребок била и член на комисија за одбрана на еден магистерски труд и на една докторска дисертација, а ментор е и на еден магистерски труд. Исто така, била учесник на пет работилници, и тоа:

1. Workshop on the convention on the protection and use of transboundary watercourses and international lakes (November, Skopje, Macedonia), 2013 Ministry for environment and physical planning.
2. Influence of active mines on freshwater ecosystems“, International scientific workshop (May 12-16, Zagreb, Croatia) , 2014
3. Четврта работилница со засегнатите страни на тема: „Разгледување на нацрт Стратегијата за биолошка разновидност со акциски план и планови за имплементација“, 11.12.2014 година, Скопје
4. Работилница за Национална стратегија за заштита на природата во рамките на проектот: „Програма за зачувување на природата во Македонија“ (29 февруари), Скопје, Македонија), 2016
5. Истражувачки кампови наменети за студентите по биологија во рамките на проектот: “Развивање на капацитети за одржливост на Дојранското Езеро“ одржани на: 1) 6-9 мај 2015 год.;2) 1-5 јули 2015 год. и 3) 24-27 септември 2015 год., Дојран, Р Македонија
Strategic Planning Workshop 9-10 April 2016, Hotel Romantik, Dojran Macedonian Ecological Society

Кандидатката д-р Катерина Ребок е позитивно оценета од Комисијата за самоевалуација.

Научноистражувачка дејност

Објавени научни трудови

Во врска со научноистражувачката дејност на кандидатката Катерина Ребок може да се констатира дека, покрај големиот ангажман во наставата, таа има остварено и забележителни резултати во научноистражувачката дејност. Од нејзиниот избор во звањето доцент, кандидатката има објавено 15 труда (како автор, или коавтор), од кои 9 научни труда се со фактор на влијание. Сите трудови на кандидатката се објавени во списанија во кои трудовите подлежат на рецензија и/или имаат меѓународен научен одбор. Трудовите објавени во зборник на трудови од конгреси или симпозиуми, исто така се со меѓународен научен одбор.

Список на трудови објавени по изборот во звањето доцент

1. Tavchiovsk-Vasileva, I., Rebok, K., Jordanova, M. (2012): Electron Microscopic Analysis of Degenerative Changes of Sertoli Cells as Somatic Component of Seminiferous Lobules of Salmonide from Ohrid Lake During the Reproduction. IV Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation. Ohrid, Macedonia, 12-15 October, 2012. Proceedings, pp. 156-162.
2. Tavchiovsk-Vasileva, I., Rebok, K., Jordanova, M. (2013): Ultrastructural findings on the new spermatogonial generation of Ohrid belvica (*Acantholingua ohridana*) during spermatogenetic cycle. *Biologia Macedonica*, 63: 19-27.
3. Naskovska, M., Rebok, K., Tavchiovsk-Vasileva, I., Jordanova, M. (2013): Changes in the pigmented macrophage in the spleen of barbell from the river Bregalnica. Preliminary study. *Biologia Macedonica*, 63: 43-55.
4. Jordanova, M., Rocha, M.J., Rebok, K., Rocha, E. (2013): Variations in the volumes of parenchyma and stroma of the liver and in the cytology of hepatocytes are associated with gonadal stages in female Ohrid trout (*Salmo letnica*). *Ichthyological Research*, 60(1): 26-35.
5. Rebok, K., Tavchiovsk-Vasileva, I., Jordanova, M. (2015): Do spleen macrophage aggregates undergo season-dependent changes? A stereomicroscopic investigation in wild Ohrid trout (*Salmo letnica*, Kar.). *Contributions, Sec. Nat. Math. Biotech. Sci., MASA*, 36(1): 11-17.
6. Jordanova, M., Rebok, K., Naskovska, M., Kostov, V. (2016): Macrophage aggregates in brook barbel *Barbus cf. peloponnesius* spleen as indicators of environmental pollution. *Contributions, Sec. Nat. Math. Biotech. Sci., MASA*, 37(2): 185-189.
7. Barišić, J., Dragun, Z., Ramani, Sh., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Čož -Rakovac, R., Kostov, V., Rebok, K., Jordanova, M. (2015): Evaluation of histopathological alterations in the gills of Vardar chub (*Squalius vardarensis* Karaman) as an indicator of river pollution. *Ecotoxicology and Environmental Safety*, 118: 158 – 166. (IF = 3.13)
8. Jordanova, M., Rebok, K., Ivanova, L. (2016): The utility of body mass index as measure of overweight and obesity among adults in Republic of Macedonia. Screening study. *Indian Journal of Public Health Research & Development*, 7 (4): 97-101. (IF = 0.5)
9. Ivanova, L., Popovska-Percinic, F., Slavevska-Stamenkovic, V., Jordanova, M., Rebok K. (2016): Micronuclei and nuclear abnormalities in erythrocytes from barbel *Barbus peloponnesius* revealing genotoxic pollution of the river Bregalnica. *Macedonian Veterinary Review*, 39(2): 159-166.
10. Jordanova, M., Rebok, K., Dragun, Z., Ramani, Sh., Ivanova, L., Kostov, V., Valić, D., Krasnići, N., Filipović Marijić, V., Kapetanović, D. (2016): Histopathology investigation on the Vardar chub (*Squalius vardarensis*) populations captured from the rivers impacted by mining activities. *Ecotoxicology and Environmental Safety*, 129: 35 – 42. (IF = 3.13)
11. Jordanova, M., Rebok, K., Malhão, F; Rocha, M.J., Rocha, E. (2016): Seasonal Changes in Hepatocytic Lipid Droplets, Glycogen Deposits, and Rough Endoplasmic Reticulum along the Natural Breeding Cycle of Female Ohrid Trout (*Salmo letnica* Kar.) – A Semiquantitative Ultrastructural Study. *Microscopy Research and Technique*, 79: 700-706. (IF = 0.48).
12. Jordanova, M., Rebok, K., Rocha, E. (2016): Liver Pathology of Female Ohrid Trout (*Salmo letnica* Kar.) from the Eastern Coast of Lake Ohrid: Baseline Data Suggesting

- the Presence of a Pollution Gradient. Turkish Journal of Fisheries and Aquatic Sciences, 16: 241-250 (IF = 0.82).
13. Jordanova, M., Rebok, K., Naskovska, M., Kostov, V., Rocha, E. (2016): Splenic Pigmented Macrophage Aggregates in Barbel (*Barbus peloponnesius*, Valenciennes, 1844) from River Bregalnica — Influences of Age, Sex and Season on a Pollution Biomarker. Turkish Journal of Fisheries and Aquatic Sciences, 16: 881-890 (IF = 0.82).
 14. Iseni, G., Beadini, N., Jordanova, M., Rebok, K., Iseni, A., Beadini, Sh., Aliu, H., Abdija, Xh. (2017): Use of biochemical and histological markers of *Barbus peloponnesius* for the assessment of pollutant contamination of the Vardar River, R. Macedonia. International Journal of Ecosystems and ecology Science, 7(2): 235-244 (IF= 0.765).
 15. Klekovska, D., Slavevska-Stamenković, V., Smiljkov, S., Hinić, J., Rebok, K., Janeska, B. (2017): Forensic use of *Chrysomya albiceps* (Wiedemann, 1819): the first cases indicating postmortem interval for human corpses in Republic of Macedonia. Journal of Entomology and Zoology Studies, 5(2): 320-323 (IF = 0.555).

Кус приказ на трудовите објавени по изборот во помлад асистент

Во трудот под број 1 детално се опишани Sertoli клетките кај салмонидни риби од Охридското Езеро. Особено треба да се истакне дека испитувањата на овие клетки се направени на ниво на електронска микроскопија. Во трудот, авторите ја потенцираат улогата на Sertoli клетките како интегрален дел од семиниферните лобули, како и промените (вклучувајќи ја и нивната целосна дегенерација) кои настануваат на ниво на овие клетки. Овие промени, како што истакнуваат авторите, следени се со видливи и карактеристични цитоморфолошки карактеристики. Ваквите промени на Sertoli клетките предизвикуваат нивна инволуција, а дегенеративните промени на овие клетки резултираат со екстремна вакуолизација, дезинтеграција на митохондријалните кристи следени со дезорганизација на ендоплазматичниот ретикулум, па дури и со лизија и дегенерација на митохондриите и одделни региони во цитоплазмата.

Ултраструктурата на тестисите кај охридската белвица е презентирана во трудот под број 2. Имено, во трудот се дадени генералните карактеристики на градбата на гонадите кај единки од машки пол. При тоа, во овој труд е направена компарација помеѓу двата вида на сперматогонии и тоа на нивните карактеристики на ниво на електронска микроскопија.

Во трудот број 3, анализирани се пигментираниите макрофаги во слезината на мренки изловени од реката Брегалница од референтен (условно чист) регион и загаден регион во средниот дел на течението на реката. Испитувани се стереолошки пигментираниите макрофаги и влијанието на локалитетот, сезоната и полот на рибите врз овие клетки. Добиените резултати покажале дека промени настануваат

само кај мажјаците и тоа кај единките изловени од загадениот локалитет во есенско-зимскиот период. Ваквите промени според авторите веројатно се резултат на загадувањето предизвикано од антропогени активности.

Авторите на трудот под број 4, пред сè, укажуваат на фактот дека не постојат никакви податоци за сезонските промени во црниот дроб кај диви популации на риби. Нивната студија е прва од тој тип во која кај рибите е следено варирањето на стромалниот компартман во тек на гонадалниот циклус. Според добиените резултати, кај охридската пастрмка, тоталниот волумен на паренхимот и стромата се зголемуваат од предвителогенеза до доцната вителогенеза. Овие промени се придружени и со промени на тоталниот волумен на црниот дроб. По мрستهњето стромалниот волумен продолжува да се зголемува за разлика од паренхималниот кој незначително се намалува. Овие промени кај паренхимот, како што истакнуваат авторите, се во корелација со гонадосоматскиот индекс и концентрацијата на естрадиолот во плазмата. Во трудот е следена и цитологијата на хепатоцитите, при што е евидентирано семиквантитативно дека од предвителогенезата кон постмрестителниот период вакуолизацијата на хепатоцитите значително се намалува, а се зголемува од друга страна базофилијата. Ваквите промени, според авторите, се, пред сè, резултат на постоење на интервидови разлики кај рибите.

Во трудот пак, под, реден број 5, анализирани се пигментираниите макрофагни агрегати во слезината кај дивата популација на охридската пастрмка, нивниот волумен, дијаметар и број на единица површина во зависност од сезоната. Резултатите покажале дека сите испитувани параметри имаат повисоки вредности кај единките колекционирани во пролет и зима. Врз база на сите испитувани параметри, истражувачите укажуваат дека при примена на овие клетки во мониторинг-студии неопходно е да се води сметка за сезонските промени кои нормално настануваат барем кај овој вид на риба, во спротивно резултатите би биле невалидни.

Пигментираниите макрофаги се клетки од неспецифичниот имун систем кои ја претставуваат првата одбранбена линија кај рибите. Во трудот е направена стереолошка анализа (труд број 6) за проценка на овие клетки како потенцијални биомаркери. Покрај тоа што нивниот број во слезината е значително поголем во загадените локалитети, евидентирано е дека во овие агрегати доминантен пигмент е хемосидеринот. Резултатите од авторите потврдуваат дека зголемувањето на макрофагните агрегати може да се користи како предупредување за потенцијално загадување на акватичните екосистеми. Имајќи предвид дека макрофагите се користат како биоиндикатори при мониторинг на квалитетот на средината во акватичните екосистеми, особено се значајни резултатите од овие трудови во кои се применуваат квантитативни методи во истражувањата.

Во трудот под број 7 е направена патолошка анализа на жабрите од вардарскиот клен колекциониран од реката Брегалница и од две реки силно загадени со метали: Злетовска и Крива Река. Резултатите од истражувањето покажале дека кај единките од Крива Река која е загадена со метали, сулфати и хлориди, евидентирани се хистопатолошки промени на жабрите, и тоа регресивни промени како на епителот, така и на околното ткиво. Имено, покрај атрофија забележано е и истенчување на епителните клетки, некроза на епителот и на хлоридните клетки и деформација на ламеларната рскавична основа. Уште повеќе попрогресивни патолошки промени се евидентирани во Злетовска Река, хиперплазија на жабрите, многу поизразени прогресивни промени, хиперплазија на мукозните клетки, фузија на ламелите и хипертрофија на хлоридните клетки. Компарацијата помеѓу сезоните покажала поголем интензитет на прогресивни промени во сите три реки во есенскиот период. Според истражувачите, причина за ваквата појава е најверојатно пониското ниво на водата, со што и контаминацијата на водата е поизразена.

Појавата на зголемена телесна тежина и дебелеење е светски проблем како во развиените така и во неразвиените земји во светот (труд број 8). Кај луѓето со прекумерна телесна тежина како што укажуваат авторите поголем е и ризикот за развиток на различни заболувања. Во овој прелиминарен труд за прв пат е определен индексот на телесната тежина кај адултна популација во Република Македонија. Добиените резултати покажале дека преваленцијата на особи со покачена тежина е многу висока кај мажите 50,95% за разлика од жените (20,38%). Што се однесува, пак, кон дебелеењето преваленцијата е многу пониска како кај мажите така и кај жените. Во однос на возраста, прекумерната тежина е поизразена кај постарите лица. Генерално, 33,245 од испитуваната популација има прекумерна тежина, а само 7,925 се дебели. И покрај ваквите релативно ниски вредности за дебелеење, авторите укажуваат дека е неопходно да се превземат превентивни мерки за да се спречи евентуалното зголемување на дебелеењето кај луѓето имајќи го предвид начинот на живот и консумирањето на брза храна.

Податоци за фреквенцијата на микронуклеусот и нуклеарните абнормалности на еритроцитите кај црната мрена се презентирани во трудот број 9. Добиените податоци од овие истражувања покажале дека по должината на реката Брегалница во средниот и долниот тек, кои се под силно антропогено влијание, се јавуваат различни абнормалности на ниво на јадрата на еритроцитите (бинуклеарни, вакуолорани нуклеуси и нуклеуси со неправилна форма), како и зголемување на бројот на еритроцити во кои се присутни микронуклеуси кои укажуваат на присуство на токсични агенси во реката Брегалница кои имаат генотоксичен ефект врз локалната рибна популација. Највисоки вредности за сите испитувани параметри се евидентирани во средниот тек на реката, што, според авторите, се должи на органското и неорганското загадување во тој регион.

Во трудот број 10, авторите ги следат микроанатомските промени на црниот дроб и гонадите кај единки од вардарскиот клен изловени од реки загадени со тешки метали (Крива Река и Злетовска Река). Притоа е констатирано според хистолошката анализа на гонадите дека рибите се со добро репродуктивно здравје што според авторите укажува на висока толеранција на гонадите на контаминација на животната средина. Спротивно на гонадите, кај црниот дроб се евидентирани низа патолошки појави како лимфоцитна инфилтрација, фиброза, паразитски грануломи, пролиферација на билијарното стебло, некроза, мегалоцитоза, светло-темни хепатоцити и хепатоцелуларна регенерација. Преваленцијата на овие лезии била поголема во Крива Река споредено со Злетовска Река. Резултатите несомнено укажуваат дека присуството на високи концентрации на тешки метали во овие реки има значително токсично влијание врз вардарскиот клен и ја загрозува неговата здравствена состојба.

Истражувањата на женски единки од охридската пастрмка се направени со цел да се определи влијанието на репродуктивниот циклус врз одделни карактеристики на хепатоцитите (труд број 11). Структурни модификации биле забележани во однос на липидниот депозит, гликогенот и ендоплазматичниот ретикулум (RER) во хепатоцитите во тек на репродуктивниот циклус. Сезонските промени во RER биле во позитивна корелација со репродуктивниот циклус, односно се зголемувале од превителогенеза до постмрестителниот период. Сосема обратен тренд бил евидентиран за липидната содржина на хепатоцитите, а гликогенот кај овој вид риба иако бил ретко застапен во хепатоцитите бил во позитивна корелација со нивото на естрадиолот во крвта. Авторите ги компарираат во трудот добиените резултати со резултатите добиени кај речната и виножито пастрмката од аквакултура и констатираат дека постојат контрадикторни разлики. Овие разлики, според авторите, се најверојатно резултат на интервидовите разлики, или се можеби поврзани со исхраната на охридската пастрмка во природни услови споредено со контролираната исхрана на пастрмките во аквакултура.

Во трудот под број 12, анализирана е патологијата на женски единки од охридската пастрмка по должината на источната обала од езерото од Вели Даб до Андон Дуков. Евидентирани се бројни хепатални лезии (лимфоцитна инфилтрација, некроза, фиброза на стромалните трактови, холангиофиброза, хиперплазија на билијарните канали, регресивни промени на билијарните канали, паразити во билијарните канали) чија преваленција значително се зголемува на потегот од Вели Даб кон Андон Дуков што сугерира според авторите на постоење на полуциски градиент, но и дека охридската пастрмка е изложена на делување на различни ксенобиотици присутни во езерскиот екосистем. Покрај ова, авторите ги анализирале и пигментираниите макрофаги и констатирале дека нивниот број се зголемува кај рибите со лезии.

Промените во пигментираните макрофаги често се користат како биомаркери за загаденост на водните екосистеми. Во повеќето мониторинг- студии во кои се користат макрофагите како биоиндикатори податоците се квалитативни, а квантитативни податоци за влијанието на возраста на рибите, полот и сезоната скоро и да нема. Поради ова авторите во трудот број 13 презентираат податоци за релативниот и тоталниот број на пигментирани макрофаги во слезината кај црната мрена колекционирана од реката Брегалница. Добиените податоци од истражувањето покажале дека женките имаат значително поголема слезина, телесна тежина и должина споредено со мажјаците. Пигментираните макрофагни агрегати се дифузно распоредени и исполнети со пигментите липофусцин/цериод и хемосидерин. Сезоната има слабо влијание врз содржината на макрофагите за разлика од полот. Мажјаците во однос на женките имаат значително повисок релативен волумен на пигментираните макрофагни агрегати. Иста тенденција се забележува и во однос на тоталниот волумен на пигментираните макрофагни агрегати. Што се однесува пак на возраста, постои позитивна корелација помеѓу возраста на рибите и количеството на пигментираните макрофагни агрегати. Врз база на добиените резултати авторите сугерираат дека при примена на макрофагите во мониторинг студиите треба да се земе во предвид и влијанието на ендогените фактори врз овие клетки, во спротивно резултатите можат да бидат невалидни.

Во трудот под број 14 направена е хистопатолошка и биохемиска анализа на црната мрена од реката Вардар колекционирана од Вруток, кај Јегуновце, по градот Скопје и по градот Велес. Биохемискиот маркер EROD покажал повисоки вредности во сите три наведени загадени локалитети споредено со Вруток, со највисока вредност во Јегуновце. Хистопатолошката анализа, пак, на црниот дроб исто така покажала дека, споредено со Вруток, во останатите локалитети се евидентирани патолошки појави, и тоа: паразити, паразитски цисти и грануломи, хеморагија, лимфоцитна инфилтрација и слаба пролиферација на билијарното стебло. Кај неколку единки од Јегуновце била забележана и некроза на билијарните епителни клетки. Според авторите, високото ниво на EROD по течението на реката Вардар и хистопатолошките наоди укажуваат дека речниот екосистем е контаминиран со различни токсични материи.

Што се однесува на трудот под број 15, во него авторите прават анализа на употребата на *Chrysomya albiceps* во форензиката. Овој вид е за прв пат користен за да се определи времето помеѓу настанувањето на смртта и откривањето на лешот, односно определувањето на постмортниот интервал (PMI). За соодветно определување на PMI авторите препорачуваат врз база на добиените резултати кооперација помеѓу форензичката ентомологија и форензичката патологија. Поконкретно, сугерираат дека покрај стандардните постапки и форензичката ентомологија би требала да се применува во определување на PMI, со што би се

добиле порелевантни резултати за временската рамка кога настанала смртта на индивидуата.

Список на трудови презентирани на научни и стручни собири

Кандидатката Катерина Ребок досега има презентирано 23 соопштенија, објавени на 9 научни собири како во земјата, така и во странство. При тоа, на научните собири, резултатите од истражувањата ги презентирала преку усни презентации – 14, а 6 во форма на постер. Сите презентирани резултати се објавени во книги на апстракти од соодветниот научен собир.

1. Kapetanović, D., Valić D., Vardić Smrzlić, I., Jordanova, M., Rebok, K., Ramani, S., Dragun, Z., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Uzunov, R., Cvetkovikj, A., Hajrulai-Musliu, Z., Stojanovski, S., Nastova, R., Kostov, V. (2014): Water quality of mining impacted rivers in the north-eastern Macedonia: II. Microbiological water quality of rivers Bregalnica, Zletovska and Kriva – Preliminary results. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 7-8.
2. Rebok, K., Ramani, S., Ivanova, L., Kostov, V., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Valić, D., Kapetanović, D., Dragun, Z., Jordanova, M. (2014): Morphometric data of Vardar chub (*Squalius vardarensis*) in the rivers under the impact of mining activity. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 9-10.
3. Ramani, S., Dragun, Z., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Valić, D., Kapetanović, D., Jordanova, M., Rebok, K., Hajrulai-Musliu, Z., Erk, M., Kostov, V., Accumulation of metals and metalloids in the liver and gills of Vardar chub (*Squalius vardarensis*) from three mining impacted rivers in north eastern Macedonia. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 11-12.
4. Filipović Marijić, V., Dragun, Z., Krasnići, N., Valić, D., Ramani, S., Kostov, V., Rebok, K., Kapetanović, D., Jordanova, M., Erk, M. (2014): Evaluation of dietary metal exposure of *Squalius vardarensis* dwelling in mining impacted rivers in the north-eastern Macedonia. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 13-14.
5. Vardić Smrzlić, I., Kapetanović, D., Valić, D., Dragun, Z., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Gjurgević, E., Jordanova, M., Rebok, K., Ramani, S., Uzunov, R., Cvetkovikj, A., Hajrulai-Musliu, Z., Stojanovski, S., Nastova, R., Kostov, V. (2014): Molecular characterisation of the metazoan parasites of Vardar chub (*Squalius vardarensis*) from three rivers in north eastern Macedonia. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 17-18.
6. Filipović Marijić, V., Dragun, Z., Krasnići, N., Vardić Smrzlić, I., Valić, D., Ramani, S., Kostov, V., Rebok, K., Kapetanović, D., Jordanova, M., Erk, M. (2014): Acanthocephalans, fish intestinal parasites, as bioindicators of metal exposure in rivers

- impacted by mining waste. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 19-20.
7. Dragun, Z., Krasnići, N., Filipović Marijić, V., Ramani, S., Rebok, K., Erk, M., Kostov, V., Jordanova, M. (2014): Metallothionein and total protein concentrations in gills and liver of Vardar chub (*Squalius vardarensis*) as biomarkers of water contamination in three rivers in Macedonia. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 21-22.
 8. Kapetanović, D., Valić, D., Vardić Smrzlić, I., Jordanova, M., Rebok, K., Ramani, S., Dragun, Z., Filipović Marijić, V., Cvetkovikj, A., Kostov, V. (2014): Bacterial community of Vardar chub (*Squalius vardarensis*): Preliminary results. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 23-24.
 9. Valić, D., Kapetanović, D., Vardić Smrzlić, I., Jordanova, M., Rebok, K., Ramani, S., Dragun, Z., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Uzunov, R., Cvetkovikj, A., Hajrulai-Musliu, Z., Stojanovski, S., Nastova, R., Kostov, V. (2014): Hematological assessment of Vardar chub (*Squalius vardarensis*) from three rivers in the north-eastern Macedonia. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 25-26.
 10. Barišić, J., Dragun, Z., Ramani, S., Rebok, K., Čož-Rakovac, R., Kostov, V., Jordanova, M. (2014): Spatial and seasonal variability of histopathological alterations on the gills of Vardar chub (*Squalius vardarensis*) from mining impacted rivers in the north-eastern Macedonia. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 27-28.
 11. Jordanova, M., Rebok, K., Ramani, S., Kostov, V., Dragun, Z. (2014): Toxicopathic changes in Vardar chub (*Squalius vardarensis*) in rivers under the impact of mining activities. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 29-30.
 12. Славевска Стаменковиќ, В., Пауновиќ, М., Стафилов, Т., Смиљков, С., Ребок, К., Костов, В., Ристовска, М., Прелиќ, Д. (2014): Преглед на состојбата со диверзитетот на водните безрбетници од реката Брегалница. Прв Симпозиум - Истражувања од областа на животната средина и материјалите – Состојби и перспективи, 21-22 ноември 2014, Скопје, Книга на апстракти, р. 9-10.
 13. Ребок, К., Тавчиовска-Василева, И., Јорданова, М. (2014): Дали макрофагните агрегати во слезината претрпуваат сезонско-зависни промени? Стереомикроскопски истражувања кај дива популација на Охридска пастрмка (*Salmo letnica*, Kar.). Прв Симпозиум - Истражувања од областа на животната средина и материјалите – Состојби и перспективи, 21-22 ноември 2014, Скопје, Книга на апстракти, р. 32-33.
 14. Grgić, I., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Dragun, Z., Valić, D., Kapetanović, D., Kostov, V., Kružlicová, D., Ramani, S., Rebok, K., Jordanova, M. (2016): Electrochemical determination of metallothioneins in the intestine of Vardar chub – evaluation of biological metal effect in rivers under the impact of mining wastewaters. 6th ISE Satellite Student Regional Symposium on Electrochemistry, Zagreb, Croatia, 8th July 2016, Book of abstracts 43-44.
 15. Redžović, Z., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Dragun, Z., Valić, D., Kapetanović, D., Kostov, V., Kružlicová, D., Ramani, S., Rebok, K., Jordanova, M. (2016): Application of differential pulse voltammetry in determination of metallothioneins as biomarkers of metal exposure in Macedonian rivers under the impact of mining activity. 6th ISE Satellite Student Regional Symposium on Electrochemistry, Zagreb, Croatia, 8th July 2016, Book of abstracts 41-42.

16. Slavevska-Stamenković, V., Rimcheska, B., Ibrahimi, H., Rebok, K., Paunović, M. (2016): First records of *Polycentropus irroratus* Curtis, 1835 and *Wormaldia juliani* Kumanski, 1979 (Insecta, Trichoptera) for the fauna of Republic of Macedonia. 5th Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation, 19-22 October, Ohrid, Macedonia.
17. Blinkova, M., Slavevska-Stamenković, V., Smiljkov, S., Stafilov, T., Rimcheska, B., Rebok, K., Paunović, M. (2016): Factors affecting distribution pattern of chironomidae larvae (Diptera: Chironomidae) in Bregalnica River, Republic of Macedonia. 5th Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation, 19-22 October, Ohrid, Macedonia.
18. Ramani, S., Dragun, Z., Krasnići, N., Rebok, K., Erk, M., Kostov, V., Jordanova, M., and Hajrulai-Musliu, Z. (2013): Accumulation of Pb and Cd in the gills and liver of Vardar chub (*Squalius vardarensis*) from the mining impacted rivers in the north-eastern Macedonia. Proceedings. 4th International Scientific Meeting, Days of veterinary medicine, September, Struga, Republic of Macedonia, pp. 91-92.
19. Barišić, J., Dragun, Z., Ramani, S., Rebok, K., Čož-Rakovac, R., Kostov, V. and Jordanova, M. (2013): Histopathological alterations on the gills of Vardar chub (*Squalius vardarensis*) from the mining impacted rivers in the north-eastern Macedonia. Proceedings. 4th International Scientific Meeting, Days of veterinary medicine, September, Struga, Republic of Macedonia, pp. 85-86.
20. Dragun, Z., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Ramani, S., Valić, D., Rebok, K., Kapetanović, D., Kostov, V., Jordanova, M., Erk, M. (2014): Koncentracija malondialdehida, biomarkera oksidativnog stresa, u odabranim organima Vardarskog klana iz rijeka onečišćenih otpadnim vodama rudnika. 13-ti stručni sastanak laboratorija ovlaštenih za ispitivanje voda. 18-21.11.2014, Vodice, Hrvatska.
21. Jordanova, M., Rebok, K., Rocha, R., Rocha, M. J. (2016): Changes in the copper content of the liver of feral female ohrid trout (*Salmo letnica* Kar.) along the breeding cycle. Microscopy and microanalysis in material and life sciences, 29-30 June Porto, Portugal, Abstract book 47-48.
22. Ivanova, L., Jordanova, M., Dragun, Z., Valić, D., Krasnići, N., Filipović Marijić, V., Kapetanović, D., Ramani, Sh., Kostov, V., Rebok, K. (2016): The effect of metal exposure on melanomacrophage aggregates and their pigment content in the spleen of the Vardar chub (*Squalius vardarensis*). 5th Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation, 19-22 October, Ohrid, Macedonia.
23. Jordanova, M., Rebok, K., Spasova, A., Roganovic-Zafirova, D. (2016): Evaluation of the histopathological alterations in the gills of the Prespa barbell (*Barbus prespensis*) inhabiting a polluted area of Lake Prespa. 5th Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation, 19-22 October, Ohrid, Macedonia.

Покрај ова, кандидатката д-р Катерина Ребок има одржано и едно пленарно предавање на научен собир „Состојба со реката Брегалница според хемиски параметри и биоиндикатори (риби и макроинвертебрати)“, на научната трибина: „Состојби со животната средина во Република Македонија“, организирана од Македонското еколошко друштво и две предавања на покана на институтот Рудер Бошковиќ, и тоа:

- „Природно-математички факултет – 66 години постоење; Наставно-научна активност на Институтот за биологија“, Институт „Рудер Бошковиќ“, Загреб, Хрватска, 21-25.5.2013;

- „Хистологијата во мониторинг на реката Брегалница со примена на црната мрена (*Barbus peloponnesius*, Valenciennes, 1844) како биоиндикатор“, Институт „Руџер Бошковиќ“, Загреб, Хрватска, 21-25.5.2013.

Други научни и стручни активности

Во изминатиот период, кандидатката учествуваше на 4 натпревари како член на комисија за државни натпревари по биологија. Исто така Катерина Ребок беше инволвирана во подготовка на 2 меѓународни предлог-проект. Покрај ова, во изминатиот период, кандидатката учествувала во подготовка на 30 национални стратегии и закони.

Други активности

Кандидатката д-р Катерина Ребок е раководител на Заводот за цитологија, хистологија и ембриологија. Кандидатката во изминатиот период учествуваше и даде значителен придонес во работата на Институтот за биологија и Природно-математичкиот факултет како член на Дисциплинска Комисија на Природно-математичкиот факултет (2015-2016), член на пописна комисија на Институтот за биологија (2015-2016), координатор на студиска програма за двопрредметни студии биологија-хемија (2013-2016), Проект 45, наставна, еколошка насока и двопрредметни студии биологија-хемија (2013-15;2015/16) и за молекуларна биологија (2014-2016). Покрај ова, кандидатката учествувала во подготовка на елаборат за прв и втор циклус студии на Институтот за биологија.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на доставениот материјал, изнесеното во извештајот и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија е едногласна во мислењето дека д-р Катерина Ребок има покажано завидни резултати како од научен, така и од наставен аспект. Д-р Катерина Ребок има коректен однос кон студентите, колегите и вработените на Природно-математичкиот факултет. Имајќи го предвид развојниот пат на кандидатката, сметаме дека се работи за сериозен кандидат кој има дадено значителен научен придонес во Заводот за цитологија, хистологија и ембриологија. Од претходно изнесеното, јасно се гледа дека кандидатката постојано ги усовршува и ги продлабочува своите познавања од областа на

цитологијата, хистологијата и хистопатологијата. Исто така, треба да се истакне нејзиниот сериозен пристап кон наставниот процес.

Врз основа на резултатите што кандидатката ги постигнала во досегашната научна, наставна и стручна дејност, а притоа имајќи го предвид нејзиниот сериозен пристап кон наставата и науката, истовремено ценејќи ги квалитетите и потенцијалот што го поседува оваа кандидатка, убедени сме дека таа ќе се развива во солиден наставник и научен работник.

Поради сето горе изнесено, Рецензентската комисија има чест и задоволство на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје топло да му препорача д-р Катерина Ребок досегашен доцент, да ја избере и унапреди во повисоко звање - вонреден професор по група предмети од областа на зоологијата и зоофизиологијата (цитологија, хистологија и ембриологија) на Институтот за биологија.

Рецензентска комисија

1. Д-р Маја Јорданова, редовен професор на Природно-математичкиот факултет, с.р.
2. Д-р Ирена Тавчиовска-Василева, редовен професор на Природно-математичкиот факултет, с.р.
3. Д-р Нада Митева, редовен професор на Природно-математичкиот факултет (во пензија), с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Катерина Ребок

Институција: Природно-математички факултет, Институт за биологија

Научна област: биологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Пое и
	Одржување на настава	
1.	Настава во школи и работилници (учесник)	
	„Workshop on the convention on the protection and use of transboundary watercourses and international lakes” (November, Skopje, Macedonia) 2013 Ministry for environment and physical planning.	1
	„Influence of active mines on freshwater ecosystems“, International scientific workshop (May 12-16, Zagreb, Croatia) , 2014	1
	Четврта работилница со засегнатите страни на тема: „Разгледување на нацрт Стратегијата за биолошка разновидност со акциски план и планови за имплементација“, 11.12.2014 година, Скопје	1

	Работилница за Национална стратегија за заштита на природата во рамките на проектот: „Програма за зачувување на природата во Македонија“ (февруари 29, Скопје, Македонија), 2016	1
	Истражувачки кампови наменети за студентите по биологија во рамките на проектот “Развивање на капацитети за одржливост на Дојранското Езеро“ одржани на: 1) 6-9 мај 2015 год.;2) 1-5јули 2015 год. и 3) 24-27 септември 2015 год, Дојран, Р. Македонија	3
	Strategic Planning Workshop 9-10 April 2016, Hotel Romantik, Dojran Macedonian Ecological Society	1
2.	Одржување на настава (од прв циклус студии)	
	Цитологија (наставна, 4+4, зимски семестар), 2013/2014	1,2
	Зоологија (еколошка насока, 3+4, зимски семестар) 2013/2014	1,8
	Токсиколошка хистопатологија на риби (изборен, биохемија и физиологија, 2+2, зимски семестар) 2013/14	1,2
	Хистологија и ембриологија (наставна, 3+3, летен семестар)2013/14	1,8
	Општа зоологија (двопредметни студии биологија-хемија, 3+4, летен семестар) 2013/14	1,8
	Радијациона биологија (изборен, биохемија и физиологија и еколошка, физика, 2+2, летен семестар) 2013/14	1,2
	Цитологија (наставна, 4+4, зимски семестар), 2014/2015	1,2
	Зоологија (еколошка насока, 3+4, зимски семестар) 2014/2015	1,8
	Токсиколошка хистопатологија на риби (изборен, биохемија и физиологија, 2+2, зимски семестар) 2014/15	1,2
	Хистологија и ембриологија (задолжителен, наставна насока, 3+3, летен семестар) (13 студенти) 2014/15	1,8
	Цитологија (наставна, 4+4, зимски семестар), 2015/2016	1,2
	Зоологија (еколошка насока, 3+4, зимски семестар) 2015/2016	1,8

	Хистологија со ембриологија (задолжителен, наставна насока, 3+3, летен семестар) 2015/16	1,8
	Радијациона биологија (изборен, биохемија и физиологија и молекуларна биологија, физика, 2+2, летен семестар) 2015/16	1,2
	Цитологија (наставна, 4+4, зимски семестар), 2016/2017	1,2
	Зоологија (еколошка насока, 3+4, зимски семестар) 2016/2017	1,8
	Хистологија со ембриологија (задолжителен, наставна насока, 3+3, летен семестар) 2016/17	1,8
	Радијациона биологија (изборен, биохемија и физиологија и молекуларна биологија, физика, 2+2, летен семестар) 2016/17	1,2
	Општа зоологија (двопредметни студии биологија-хемија, 3+4, летен семестар) 2016/17	1,8
3.	Одржување на вежби (лабораториски, клинички, аудиториски или изработка на семинарски труд), прв циклус студии	
	Клеточна биологија (биохемија-физиологија, 4+4, зимски семестар), 2013/2014	0,9
	Цитологија (наставна, 4+4, зимски семестар), 2013/2014	0,9
	Општа биологија (аналитичка биохемија, 4+3, зимски семестар), 2013/2014	1,35
	Зоологија (еколошка насока, 3+4, зимски семестар) 2013/2014	1,8
	Хистологија и ембриологија (биохемија-физиологија и наставна, 3+3, летен семестар) 2013/14	1,35
	Општа зоологија (двопредметни студии биологија-хемија, 3+4, зимски семестар) 2013/14	1,8
	Токсиколошка хистопатологија на риби (изборен, биохемија и физиологија, 2+2, зимски семестар) 2013/14	0,9
	Општа зоологија (двопредметни студии биологија-хемија, 3+4, летен семестар) 2013/14	1,8

	Радијациона биологија (изборен, биохемија и физиологија и еколошка, физика, 2+2, летен семестар) 2013/14	0,9
	Цитологија (наставна, 4+4, зимски семестар) 2014/2015	0,9
	Зоологија (еколошка насока, 3+4, зимски семестар) 2014/2015	1,8
	Токсиколошка хистопатологија на риби (изборен, биохемија и физиологија, 2+2, зимски семестар) 2014/15	0,9
	Хистологија и ембриологија (задолжителен, наставна насока, 3+3, летен семестар) (13 студенти) 2014/15	1,35
4.	Одржување на настава (од втор циклус студии)	
	Стереологија и алометрија	2.25
5.	Ментор на дипломска работа	
	2 кандидати	0,4
6.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	
	4 кандидати	0,4
7.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура	
	1 кандидат	0,3
8.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат	
	1 кандидат	0,5
9.	Консултации со студенти	
	2013/2014 - 121	0.242
	2014/15 - 51	0.102
	2015/16 - 105	0.210
	2016/17 - 85	0.17
	Вкупно	58,02
		4

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста:	Поени
1.	Учесник во национален научен проект	
	„Развивање на капацитетите за одржливост на Дојранското Езеро”, кој го спроведува Регионалниот центар за животна средина за Централна и Источна Европа (РЕЦ) Канцеларија во Македонија во соработка со Општина Дојран	3
2.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
	Rebok, K., Tavciovска-Vasileva, I., Jordanova, M. (2015): Do spleen macrophage aggregates undergo season-dependent changes? A stereomicroscopic investigation in wild Ohrid trout (<i>Salmo letnica</i> , Kar.). Contributions, Sec. Nat. Math. Biotech. Sci., MASA, 36(1):11–17.	3.2
	Ivanova, L., Popovска-Percinic, F., Slavevска-Stamenkovic, V., Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> (2016): Micronuclei and nuclear abnormalities in erythrocytes from barbel <i>Barbus peloponnesius</i> revealing genotoxic pollution of the river Bregalnica. Macedonian Veterinary Review, 39(2): 159-166.	2.4
	Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Naskovска, M., Kostov, V. (2016): Macrophage aggregates in brook barbel <i>Barbus cf. peloponnesius</i> spleen as indicators of environmental pollution. Contributions, Sec. Nat. Math. Biotech. Sci., MASA, 37(2):185-189.	2.4
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
	Jordanova, M., Rocha, M.J., <u>Rebok, K.</u> , Rocha, E. (2013): Variations in the volumes of parenchyma and stroma of the liver and in the cytology of hepatocytes are associated with gonadal stages in female Ohrid trout (<i>Salmo letnica</i>). Ichthyological Research, 60(1): 26-35. (IF = 0.962)	4.562
	Barišić, J., Dragun, Z., Ramani, Sh., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Čož-Rakovac, R., Kostov, V., <u>Rebok, K.</u> , Jordanova, M. (2015): Evaluation of histopathological alterations in the gills of Vardar chub (<i>Squalius</i>	6.73

	<i>vardarensis</i> Karaman) as an indicator of river pollution. <i>Ecotoxicology and Environmental Safety</i> , 118: 158 – 166. (IF = 3.13)	
	Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Ivanova, L. (2016): The utility of body mass index as measure of overweight and obesity among adults in Republic of Macedonia. <i>Screening study. Indian Journal of Public Health Research & Development</i> , 7 (4):97-101. (IF = 0.5)	5.3
	Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Dragun, Z., Ramani, Sh., Ivanova, L., Kostov, V., Valić, D., Krasnići, N., Filipović Marijić, V., Kapetanović, D. (2016): Histopathology investigation on the Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) populations captured from the rivers impacted by mining activities. <i>Ecotoxicology and Environmental Safety</i> , 129: 35 – 42. (IF = 3.13)	6.73
	Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Malhão, F; Rocha, M.J., Rocha, E. (2016): Seasonal Changes in Hepatocytic Lipid Droplets, Glycogen Deposits, and Rough Endoplasmic Reticulum along the Natural Breeding Cycle of Female Ohrid Trout (<i>Salmo letnica</i> Kar.) – A Semiquantitative Ultrastructural Study. <i>Microscopy Research and Technique</i> , 79:700-706. (IF = 0.48).	4.08
	Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Rocha, E. (2016): Liver Pathology of Female Ohrid Trout (<i>Salmo letnica</i> Kar.) from the Eastern Coast of Lake Ohrid: Baseline Data Suggesting the Presence of a Pollution Gradient. <i>Turkish Journal of Fisheries and Aquatic Sciences</i> , 16: 241-250 (IF = 0.82).	5.62
	Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Naskovska, M., Kostov, V., Rocha, E. (2016): Splenic Pigmented Macrophage Aggregates in Barbel (<i>Barbus peloponnesius</i> , Valenciennes, 1844) from River Bregalnica — Influences of Age, Sex and Season on a Pollution Biomarker. <i>Turkish Journal of Fisheries and Aquatic Sciences</i> , 16: 881-890 (IF = 0.82).	4.42
	Iseni, G., Beadini, N., Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Iseni, A., Beadini, Sh., Aliu, H., Abdija, Xh. (2017): Use of biochemical and histological markers of <i>Barbus peloponnesius</i> for the assessment of pollutant contamination of the Vardar River, R. Macedonia. <i>International Journal of Ecosystems and ecology Science</i> 7(2): 235-244 (IF= 0.765).	4.365
	Klekovska, D., Slavevska-Stamenković, V., Smiljkov, S., Hinić, J., <u>Rebok, K.</u> , Janeska, B. (2017): Forensic use of <i>Chrysomya albiceps</i> (Wiedemann, 1819): the first cases indicating postmortem interval for human corpses in Republic of Macedonia. <i>Journal of Entomology and Zoology Studies</i> 5(2): 320-323 (IF = 0.555).	4.155

4.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
	Tavchiovaska-Vasileva, I., <u>Rebok, K.</u> , Jordanova, M. (2012): Electron Microscopic Analysis of Degenerative Changes of Sertoli Cells as Somatic Component of Seminiferous Lobules of Salmonide from Ohrid Lake During the Reproduction. IV Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation. Ohrid, Macedonia, 12-15 October, 2012. Proceedings, pp. 156-162.	2.4
5.	Трудови објавени во зборник на трудови на в.о. институција	
	Tavciovaska-Vasileva, I., <u>Rebok, K.</u> , Jordanova, M. (2013): Ultrastructural findings on the new spermatogonial generation of Ohrid belvica (<i>Acantholingua ohridana</i>) during spermatogenetic cycle. Biologia Macedonica, 63:19-27.	1.6
	Naskovska, M., <u>Rebok, K.</u> , Tavciovaska-Vasileva, I., Jordanova, M. (2013): Changes in the pigmented macrophage in the spleen of barbell from the river Bregalnica. Preliminary study. Biologia Macedonica, 63:43-55.	1.2
6.	Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација)	
	Kapetanović, D., Valić D., Vardić Smrzlić, I., Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Ramani, S., Dragun, Z., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Uzunov, R., Cvetkovikj, A., Hajrulai-Musliu, Z., Stojanovski, S., Nastova, R., Kostov, V. (2014): Water quality of mining impacted rivers in the north-eastern Macedonia: II. Microbiological water quality of rivers Bregalnica, Zletovska and Kriva – Preliminary results. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 7-8.	1
	<u>Rebok, K.</u> , Ramani, S., Ivanova, L., Kostov, V., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Valić, D., Kapetanović, D., Dragun, Z., Jordanova, M. (2014): Morphometric data of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) in the rivers under the impact of mining activity. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 9-10.	1

	Ramani, S., Dragun, Z., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Valić, D., Kapetanović, D., Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Hajrulai-Musliu, Z., Erk, M., Kostov, V., Accumulation of metals and metalloids in the liver and gills of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) from three mining impacted rivers in north eastern Macedonia. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 11-12.	1
	Filipović Marijić, V., Dragun, Z., Krasnići, N., Valić, D., Ramani, S., Kostov, V., <u>Rebok, K.</u> , Kapetanović, D., Jordanova, M., Erk, M. (2014): Evaluation of dietary metal exposure of <i>Squalius vardarensis</i> dwelling in mining impacted rivers in the north-eastern Macedonia. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 13-14.	1
	Vardić Smrzlić, I., Kapetanović, D., Valić, D., Dragun, Z., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Gjurčević, E., Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Ramani, S., Uzunov, R., Cvetkovikj, A., Hajrulai-Musliu, Z., Stojanovski, S., Nastova, R., Kostov, V. (2014): Molecular characterisation of the metazoan parasites of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) from three rivers in north eastern Macedonia. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 17-18.	1
	Filipović Marijić, V., Dragun, Z., Krasnići, N., Vardić Smrzlić, I., Valić, D., Ramani, S., Kostov, V., <u>Rebok, K.</u> , Kapetanović, D., Jordanova, M., Erk, M. (2014): Acanthocephalans, fish intestinal parasites, as bioindicators of metal exposure in rivers impacted by mining waste. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 19-20.	1

	Dragun, Z., Krasnići, N., Filipović Marijić, V., Ramani, S., <u>Rebok, K.</u> , Erk, M., Kostov, V., Jordanova, M. (2014): Metallothionein and total protein concentrations in gills and liver of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) as biomarkers of water contamination in three rivers in Macedonia. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 21-22.	1
	Kapetanović, D., Valić, D., Vardić Smrzlić, I., Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Ramani, S., Dragun, Z., Filipović Marijić, V., Cvetkovikj, A., Kostov, V. (2014): Bacterial community of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>): Preliminary results. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 23-24.	1
	Valić, D., Kapetanović, D., Vardić Smrzlić, I., Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Ramani, S., Dragun, Z., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Uzunov, R., Cvetkovikj, A., Hajrulai-Musliu, Z., Stojanovski, S., Nastova, R., Kostov, V. (2014): Hematological assessment of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) from three rivers in the north-eastern Macedonia. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 25-26.	1
	Barišić, J., Dragun, Z., Ramani, S., <u>Rebok, K.</u> , Čož-Rakovac, R., Kostov, V., Jordanova, M. (2014): Spatial and seasonal variability of histopathological alterations on the gills of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) from mining impacted rivers in the north-eastern Macedonia. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 27-28.	1
	Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Ramani, S., Kostov, V., Dragun, Z. (2014): Toxicopathic changes in Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) in rivers under the impact of mining activities. International scientific workshop	1

	„Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 29-30.	
	Славевска Стаменковиќ, В., Пауновиќ, М., Стафилов, Т., Смиљков, С., <u>Ребок, К.</u> , Костов, В., Ристовска, М., Прелиќ, Д. (2014): Преглед на состојбата со диверзитетот на водните безрбетници од реката Брегалница. Прв Симпозиум - Истражувања од областа на животната средина и материјалите – Состојби и перспективи, 21-22 ноември 2014, Скопје, Книга на апстракти, р. 9-10.	1
	<u>Ребок, К.</u> , Тавчиовска-Василева, И., Јорданова, М. (2014): Дали макрофагните агрегати во слезината претрпуваат сезонско-зависни промени? Стереомикроскопски истражувања кај дива популација на Охридска пастрмка (<i>Salmo letnica</i> , Kar.). Прв Симпозиум - Истражувања од областа на животната средина и материјалите – Состојби и перспективи, 21-22 ноември 2014, Скопје, Книга на апстракти, р. 32-33.	1
	Grgić, I., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Dragun, Z., Valić, D., Kapetanović, D., Kostov, V., Kružlicová, D., Ramani, S., <u>Rebok, K.</u> , Jordanova, M. (2016): Electrochemical determination of metallothioneins in the intestine of Vardar chub – evaluation of biological metal effect in rivers under the impact of mining wastewaters. 6 th ISE Satellite Student Regional Symposium on Electrochemistry, Zagreb, Croatia, 8 th July 2016, Book of abstracts 43-44.	1
	Redžović, Z., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Dragun, Z., Valić, D., Kapetanović, D., Kostov, V., Kružlicová, D., Ramani, S., <u>Rebok, K.</u> , Jordanova, M. (2016): Application of differential pulse voltammetry in determination of metallothioneins as biomarkers of metal exposure in Macedonian rivers under the impact of mining activity. 6 th ISE Satellite Student Regional Symposium on Electrochemistry, Zagreb, Croatia, 8 th July 2016, Book of abstracts 41-42.	1

	Slavevska-Stamenković, V., Rimcheska, B., Ibrahimi, H., <u>Rebok, K.</u> , Paunović, M. (2016): First records of <i>Polycentropus irroratus</i> Curtis, 1835 and <i>Wormaldia juliani</i> Kumanski, 1979 (Insecta, Trichoptera) for the fauna of Republic of Macedonia. 5 th Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation, 19-22 October, Ohrid, Macedonia.	1
	Blinkova, M., Slavevska-Stamenković, V., Smiljkov, S., Stafilov, T., Rimcheska, B., <u>Rebok, K.</u> , Paunović, M. (2016): Factors affecting distribution pattern of chironomidae larvae (Diptera: Chironomidae) in Bregalnica River, Republic of Macedonia. 5 th Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation, 19-22 October, Ohrid, Macedonia.	1
7.	Учество на научен/стручен собир со реферат (постер)	
	Ramani, S., Dragun, Z., Krasnići, N., <u>Rebok, K.</u> , Erk, M., Kostov, V., Jordanova, M., and Hajrulai-Musliu, Z. (2013): Accumulation of Pb and Cd in the gills and liver of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) from the mining impacted rivers in the north-eastern Macedonia. Proceedings. 4 th International Scientific Meeting, Days of veterinary medicine, September, Struga, Republic of Macedonia, pp. 91-92.	0.5
	Barišić, J., Dragun, Z., Ramani, S., <u>Rebok, K.</u> , Čož-Rakovac, R., Kostov, V. and Jordanova, M. (2013): Histopathological alterations on the gills of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) from the mining impacted rivers in the north-eastern Macedonia. Proceedings. 4 th International Scientific Meeting, Days of veterinary medicine, September, Struga, Republic of Macedonia, pp. 85-86.	0.5
	Dragun, Z., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Ramani, S., Valić, D., <u>Rebok, K.</u> , Kapetanović, D., Kostov, V., Jordanova, M., Erk, M. (2014): Koncentracija malondialdehida, biomarkera oksidativnog stresa, u odabranim organima Vardarskog klana iz rijeka onečišćenih otpadnim vodama rudnika. 13-ti stručni sastanak laboratorija ovlaštenih za ispitivanje voda. 18-21.11.2014, Vodice, Hrvatska.	0.5
	Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Rocha, R., Rocha, M. J. (2016): Changes in the copper content of the liver of feral female ohrid trout (<i>Salmo letnica</i> Kar.) along the breeding cycle. Microscopy and microanalysis in material and life sciences, 29-30 June Porto, Portugal, Abstract book 47-48.	0.5

	Ivanova, L., Jordanova, M., Dragun, Z., Valić, D., Krasnići, N., Filipović Marijić, V., Kapetanović, D., Ramani, Sh., Kostov, V., <u>Rebok, K.</u> (2016): The effect of metal exposure on melanomacrophage aggregates and their pigment content in the spleen of the Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>). 5 th Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation, 19-22 October, Ohrid, Macedonia.	0.5
	Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Spasova, A., Roganovic-Zafirova, D. (2016): Evaluation of the histopathological alterations in the gills of the Prespa barbell (<i>Barbus prespensis</i>) inhabiting a polluted area of Lake Prespa. 5 th Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation, 19-22 October, Ohrid, Macedonia.	0.5
8.	Апстракти објавени во зборник на конференција (меѓународна)	
	Ramani, S., Dragun, Z., Krasnići, N., <u>Rebok, K.</u> , Erk, M., Kostov, V., Jordanova, M., and Hajrulai-Musliu, Z. (2013): Accumulation of Pb and Cd in the gills and liver of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) from the mining impacted rivers in the north-eastern Macedonia. Proceedings. 4 th International Scientific Meeting, Days of veterinary medicine, September, Struga, Republic of Macedonia, pp. 91-92.	1
	Barišić, J., Dragun, Z., Ramani, S., <u>Rebok, K.</u> , Čož-Rakovac, R., Kostov, V. and Jordanova, M. (2013): Histopathological alterations on the gills of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) from the mining impacted rivers in the north-eastern Macedonia. 4 th International Scientific Meeting, Days of veterinary medicine, September, Struga, Republic of Macedonia, pp. 85-86.	1
	Kapetanović, D., Valić D., Vardić Smrzlić, I., Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Ramani, S., Dragun, Z., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Uzunov, R., Cvetkovikj, A., Hajrulai-Musliu, Z., Stojanovski, S., Nastova, R., Kostov, V. (2014): Water quality of mining impacted rivers in the north-eastern Macedonia: II. Microbiological water quality of rivers Bregalnica, Zletovska and Kriva – Preliminary results. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 7-8.	1
	<u>Rebok, K.</u> , Ramani, S., Ivanova, L., Kostov, V., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Valić, D., Kapetanović, D., Dragun, Z., Jordanova, M. (2014): Morphometric data of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) in the rivers under the impact of mining activity. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 9-10.	1

	Ramani, S., Dragun, Z., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Valić, D., Kapetanović, D., Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Hajrulai-Musliu, Z., Erk, M., Kostov, V., Accumulation of metals and metalloids in the liver and gills of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) from three mining impacted rivers in north eastern Macedonia. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 11-12.	1
	Filipović Marijić, V., Dragun, Z., Krasnići, N., Valić, D., Ramani, S., Kostov, V., <u>Rebok, K.</u> , Kapetanović, D., Jordanova, M., Erk, M. (2014): Evaluation of dietary metal exposure of <i>Squalius vardarensis</i> dwelling in mining impacted rivers in the north-eastern Macedonia. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 13-14.	1
	Vardić Smrzlić, I., Kapetanović, D., Valić, D., Dragun, Z., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Gjurčević, E., Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Ramani, S., Uzunov, R., Cvetkovikj, A., Hajrulai-Musliu, Z., Stojanovski, S., Nastova, R., Kostov, V. (2014): Molecular characterisation of the metazoan parasites of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) from three rivers in north eastern Macedonia. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 17-18.	1
	Filipović Marijić, V., Dragun, Z., Krasnići, N., Vardić Smrzlić, I., Valić, D., Ramani, S., Kostov, V., <u>Rebok, K.</u> , Kapetanović, D., Jordanova, M., Erk, M. (2014): Acanthocephalans, fish intestinal parasites, as bioindicators of metal exposure in rivers impacted by mining waste. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 19-20.	1
	Dragun, Z., Krasnići, N., Filipović Marijić, V., Ramani, S., <u>Rebok, K.</u> , Erk, M., Kostov, V., Jordanova, M. (2014): Metallothionein and total protein concentrations in gills and liver of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) as biomarkers of water contamination in three rivers in Macedonia. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 21-22.	1
	Kapetanović, D., Valić, D., Vardić Smrzlić, I., Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Ramani, S., Dragun, Z., Filipović Marijić, V., Cvetkovikj, A., Kostov, V. (2014): Bacterial community of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>): Preliminary results. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 23-24.	1

	Valić, D., Kapetanović, D., Vardić Smrzlić, I., Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Ramani, S., Dragun, Z., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Uzunov, R., Cvetkovikj, A., Hajrulai-Musliu, Z., Stojanovski, S., Nastova, R., Kostov, V. (2014): Hematological assessment of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) from three rivers in the north-eastern Macedonia. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 25-26.	1
	Barišić, J., Dragun, Z., Ramani, S., <u>Rebok, K.</u> , Čož-Rakovac, R., Kostov, V., Jordanova, M. (2014): Spatial and seasonal variability of histopathological alterations on the gills of Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) from mining impacted rivers in the north-eastern Macedonia. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 27-28.	1
	Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Ramani, S., Kostov, V., Dragun, Z. (2014): Toxicopathic changes in Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>) in rivers under the impact of mining activities. International scientific workshop „Influence of active mines on freshwater ecosystems“, May 12-16, Zagreb, Croatia. Abstract book. pp. 29-30.	1
	Dragun, Z., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Ramani, S., Sheriban Ramani ² , Valić, D., <u>Rebok, K.</u> , Kapetanović, D., Kostov, V., Jordanova, M., Erki, M. (2014): Koncentracija malondialdehida, biomarkera oksidativnog stresa, u odabranim organima Vardarskog klana iz rijeka onečišćenih otpadnim vodama rudnika. 13-ti stručni sastanak laboratorija ovlaštenih za ispitivanje voda. 18-21.11.2014, Vodice, Hrvatska.	1
	Славевска Стаменковиќ, В., Пауновиќ, М., Стафилов, Т., Смиљков, С., <u>Ребок, К.</u> , Костов, В., Ристовска, М., Прелиќ, Д. (2014): Преглед на состојбата со диверзитетот на водните безрбетници од реката Брегалница. Прв Симпозиум - Истражувања од областа на животната средина и материјалите – Состојби и перспективи, 21-22 ноември 2014, Скопје, Книга на апстракти, р. 9-10.	0,5
	<u>Ребок, К.</u> , Тавчиовска-Василева, И., Јорданова, М. (2014): Дали макрофагните агрегати во слезината претрпуваат сезонско-зависни промени? Стереомикроскопски истражувања кај дива популација на Охридска пастрмка (<i>Salmo letnica</i> , Кар. Прв Симпозиум - Истражувања од областа на животната средина и материјалите – Состојби и перспективи, 21-22 ноември 2014, Скопје, Книга на апстракти, р. 32-33.	0,5

	Grgić, I., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Dragun, Z., Valić, D., Kapetanović, D., Kostov, V., Kružlicová, D., Ramani, S., <u>Rebok, K.</u> , Jordanova, M. (2016): Electrochemical determination of metallothioneins in the intestine of Vardar chub – evaluation of biological metal effect in rivers under the impact of mining wastewaters. 6 th ISE Satellite Student Regional Symposium on Electrochemistry, Zagreb, Croatia, 8 th July 2016, Book of abstracts 43-44.	1
	Redžović, Z., Filipović Marijić, V., Krasnići, N., Dragun, Z., Valić, D., Kapetanović, D., Kostov, V., Kružlicová, D., Ramani, S., <u>Rebok, K.</u> , Jordanova, M. (2016): Application of differential pulse voltammetry in determination of metallothioneins as biomarkers of metal exposure in Macedonian rivers under the impact of mining activity. 6 th ISE Satellite Student Regional Symposium on Electrochemistry, Zagreb, Croatia, 8 th July 2016, Book of abstracts 41-42.	1
	Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Rocha, R., Rocha, M. J. (2016): Changes in the copper content of the liver of feral female ohrid trout (<i>Salmo letnica</i> Kar.) along the breeding cycle. Microscopy and microanalysis in material and life sciences, 29-30 June Porto, Portugal, Abstract book 47-48.	1
	Slavevska-Stamenković, V., Rimcheska, B., Ibrahimi, H., <u>Rebok, K.</u> , Paunović, M (2016): First records of <i>Polycentropus irroratus</i> Curtis, 1835 and <i>Wormaldia juliani</i> Kumanski, 1979 (Insecta, Trichoptera) for the fauna of Republic of Macedonia. 5 th Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation, 19-22 October, Ohrid, Macedonia, Abstract book, 58.	1
	Blinkova, M., Slavevska-Stamenković, V., Smiljkov, S., Stafilov, T., Rimcheska, B., <u>Rebok, K.</u> , Paunović, M. (2016): Factors affecting distribution pattern of chironomidae larvae (Diptera: Chironomidae) in Bregalnica River, Republic of Macedonia. 5 th Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation, 19-22 October, Ohrid, Macedonia, Abstract book, 108.	1
	Ivanova, L., Jordanova, M., Dragun, Z., Valić, D., Krasnići, N., Filipović Marijić, V., Kapetanović, D., Ramani, Sh., Kostov, V., <u>Rebok, K.</u> (2016): The effect of metal exposure on melanomacrophage aggregates and their pigment content in the spleen of the Vardar chub (<i>Squalius vardarensis</i>). 5 th Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation, 19-22 October, Ohrid, Macedonia, Abstract book, 177.	1
	Jordanova, M., <u>Rebok, K.</u> , Spasova, A., Roganovic-Zafirova, D. (2016): Evaluation of the histopathological alterations in the gills of the Prespa barbell (<i>Barbus prespensis</i>) inhabiting a polluted area of Lake Prespa. 5 th	1

	Congress of ecologists of the Republic of Macedonia with international participation, 19-22 October, Ohrid, Macedonia, Abstract book, 178.	
	Isemi, G., Beadini, N., Jordanova, M., Gjorgoski, I., Rebok, K., Beadini, Sh., Aliu, H., (2017): The Comparative Enzyme And Histological Analysis Of The Barbus Peloponnesius From The Aquaculture And Natural Population In The Vardar River In The Republic Of Macedonia. International Conference "Smart Bio", 18-20 May, Kaunas, Lithuania, Abstract book, 34.	1
9.	Пленарно предавање на научен/стручен собир	
	„Состојба со реката Брегалница според хемиски параметри и биоиндикатори (риби и макроинвертебрати)“. Научна трибина: „Состојби со животната средина во Република Македонија“, Македонско еколошко друштво, 12.2.2016, Скопје	2
10.	Одржано предавање по покана на универзитет	
	„Природно-математички факултет – 66 години постоење; Наставно-научна активност на Институтот за биологија“, Институт „Руџер Бошковиќ“, Загреб, Хрватска, 21-25.5.2013	1
	„Хистологијата во мониторинг на реката Брегалница со примена на црната мрена (<i>Barbus peloponnesius</i> , Valenciennes, 1844) како биоиндикатор“, Институт „Руџер Бошковиќ“, Загреб, Хрватска, 21-25.5.2013	1
	Вкупно	109,162

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Учество во работата на комисији за државни натпревари	
	Натпревари по биологија (2013/2014)	1

	Натпревари по биологија (2014/2015)	1
	Натпревари по биологија (2015/2016)	1
	Натпревари по биологија (2016/2017)	1
Дејности од поширок интерес		
2.	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект	
	„Cellular metal distribution assessed by nanosims in fish exposed to mining waste“ NATO Emerging Security Challenges Division, SPS Programme“ (2014, учесник)	1
	„Development of a common framework and tool for the assessment and mitigation of nitrate water pollution in the Balkan Rivers“ (2016, учесник)	1
3.	Член на факултетска комисија	
	Член на дисциплинска комисија на ПМФ, 2015-2016	0.5
	Член на пописна комисија на ПМФ, 2015 и 2016	1
4.	Раководител на внатрешна организациона единица (завод) Мандатен период 2016-2020	3
5.	Подготовка на национални документи (стратегии, закони)	
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на река Брегалница“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на Црна Река“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Дојранско Езеро“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Глажња“ за период 2018 – 2024 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Глобочица“ за период 2018 – 2024 година.	2

	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Калиманци“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулации Конче 1 и Конче 3“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Козјак“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Липково“ за период 2018 – 2024 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Мантово“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Матка“ за период 2018 – 2024 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Мавровица“ за период 2018 – 2024 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Маврово“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Младост“ за период 2018 – 2024 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Охридско Езеро“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на река Пчиња“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Преспанско Езеро“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Ратевево – Беровско Езеро“ за период 2018 – 2024 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Шпилје“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на река Струмица“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Тиквеш“ за период 2017 – 2023 година.	2

	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на река Треска“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Турија“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на Вардар – долно течение“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на Вардар – горно течение“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на Вардар – средно течение“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Водоча“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на Црн Дрим“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Стрежево“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Паљурци“ за период 2016 – 2022 година.	2
6.	Координатор на студиска програма	
	Двопредметни студии биологија-хемија (2013-15;2015/16)	2
	Проект 45 – наставна, еколошка насока и двопредметни студии биологија-хемија (2013-15;2015/16)	2
	Молекуларна биологија (2014-16)	1
7.	Координатор во подготовка на елаборат за нова студиска програма	
	Подготовка на елаборат за прв циклус студии на Институтот за биологија	1
	Подготовка на елаборат за втор циклус студии на Институтот за биологија	1
	Вкупно	77,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	59,024
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	109,162
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	77,5
Вкупно	244,686

Членови на Комисијата

Д-р Маја Јорданова,

редовен професор на Институтот за
биологија, ПМФ – Скопје, с.р.

Д-р Ирена Тавчиовска-Василева,

редовен професор на Институтот за
биологија, ПМФ – Скопје, с.р.

Д-р Нада Митева,

редовен професор на Институтот за
биологија, ПМФ - Скопје (во пензија), с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ПО ГРУПА
ПРЕДМЕТИ ОД ОБЛАСТА НА ЗООЛОГИЈАТА И ЗООФИЗИОЛОГИЈАТА,
ЕНТОМОЛОГИЈАТА И ЕКОЛОГИЈАТА (СИСТЕМАТИКА И ФИЛОГЕНИЈА НА
БЕЗРБЕТНИЦИ, ФОРЕНЗИЧКА ЕНТОМОЛОГИЈА И ОРГАНСКА ЕВОЛУЦИЈА) НА
ИНСТИТУТОТ ЗА БИОЛОГИЈА ПРИ
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на седницата одржана на 21.12.2017 година (бр.02-2679/3 од 27.12.2017 година), избрани сме за членови на Рецензентската комисија за избор на еден наставник во сите звања по група предмети од областа на зоологија и зоофизиологија, ентомологија и екологија (систематика и филогенија на безрбетници, форензичка ентомологија и органска еволуција), на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

На конкурсот објавен во јавното гласило „Нова Македонија“ од 30.11.2017 година се пријави само еден кандидат, д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ, доцент на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Рецензентската комисија во состав: д-р Стое Смиљков, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, д-р Дана Прелиќ, редовен професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје и д-р Милица Ристовска, вонреден професор на Природно-математичкиот факултет во Скопје, има чест на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје да му го поднесе следниов

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ

Кандидатката д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ е родена на 14.12.1972 година во Скопје, каде што го завршила основното и средното образование. Во академската 1991/1992 се запишала на Природно-математичкиот факултет во Скопје, група биологија, наставна насока. Дипломската работа под наслов „Сапробен систем“ ја одбрала во јули 1996 година. Во текот на студиите била активен член во Друштвото на студенти биолози.

По дипломирањето, во учебната 1997/1998 година кандидатката Славевска-Стаменковиќ се запишала на постдипломски студии на Природно-математичкиот факултет во Скопје, група биологија, еколошко-таксономската насока. Постдипломските студии ги завршила со среден успех 10,00. На 13.3.2007 година, со јавната одбрана на магистерскиот труд под наслов **Биоценолошка анализа на макрзообентосот од акумулационото езеро Мантово и вливот од реката Крива Лакавица**, се здобила со академскиот степен магистер на биолошки науки.

Докторската дисертација под наслов **Макроинвертебратите од реката Брегалница - структура на заедницата и проценка на еколошкиот статус на екосистемот** ја одбрала на 15.2.2013 година и се стекнала со звањето доктор на биолошки науки.

Од септември 1997 до октомври 2001 година, д-р Славевска-Стаменковиќ работела како професор по биологија во проектот „Пекснас“, кој се реализираше во ДСУ „Р. Ј. Корчагин“ во Скопје. Во учебната 2000/2001 година, како волонтер, д-р Славевска-Стаменковиќ била активно вклучена во изведувањето на практичната настава по предметот Инвертебрата кај проф. д-р Стое Смиљков. На 1.11.2001 година е избрана за помлад асистент на Зоолошкиот завод при Институтот за биологија на Природно-математичкиот факултет во Скопје. Врз основа на извештајот од Рецензентската комисија објавен во Билтенот бр. 946 од 15.7.2008 на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, во звањето асистент е избрана на 25.9.2008 година. Реизбрана е во истото звање (Билтен бр. 1026 од 1.3.2012) на 29.3.2012 година. Во звањето доцент на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје е избрана на 30.5.2013 година.

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

По изборот во звањето доцент, д-р Славевска-Стаменковиќ била активно вклучена во подготовка и во изведување на практичната и теоретската настава на прв циклус студии по биологија по следниве предмети: Основи на екологија и еволуција - дел еволуција (молекуларна насока), Инвертебрата (еколошка насока), Зоологија на водни безрбетници (еколошка насока), како и во изведување на практичната настава по предметот Типологија на животни за биохемиско-физиолошка и молекуларна насока. Во истиот период, кандидатката учествува во воведување, подготовка и реализација на

теоретската и практичната настава по предметот Форензичка ентомологија за студентите од биохемиско-физиолошка и молекуларна насока.

Во изминатиот петгодишен период, наставно-образовната активност на кандидатката била насочена и во подготовка на интерни скрипти од предавања за предмети на прв циклус студии по биологија, и тоа: Инвертебрата за студентите од еколошка насока, Основи на екологија и еволуција (дел еволуција) за студентите од молекуларна насока и Форензичка ентомологија за студентите од биохемиско-физиолошка и молекуларна насока.

Како доцент на Институтот за биологија, д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ била вклучена и во реализација на настава од втор циклус студии на еколошко-таксономска насока по предметите: Одбрани поглавја од акватична екологија, Макроинвертебратите како биоиндикатори, Одбрани поглавја од биогеографија, Екологија на екосистеми и Современи истражувања во екологијата.

Од изборот во звањето доцент па сè до денес, кандидатката била ментор на 10 дипломски и 2 магистерски работи, како и член на комисија за оцена и одбрана на 11 дипломски, 3 магистерски работи и 1 докторска дисертација.

За одбележување е учеството на д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ во работата на 15 работилници и консултативни состаноци во земјата и во странство, дадени во Образецот кон извештајот за избор во наставно-научно, научно, наставно-стручно и соработничко звање.

Врз основа на добиените резултати од анкетата на студентите, поткомисијата за самоевалуација на Институтот за биологија заклучи дека д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ, доцент на Институтот за биологија, има позитивна оценка од спроведената самоевалуација (средна оценка - 9,74).

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Во изминатиот пегодишен изборен период, покрај успешното ангажирање во наставно-образовната дејност, д-р Славевска-Стаменковиќ активно е вклучена и во научноистражувачката работа на Катедрата за систематика и филогенија на безрбетници на Институтот за биологија при Факултетот.

Научниот интерес на кандидатката се одвива во доменот на две биолошки дисциплини: фаунистички диверзитет и хидробиологија. Резултатите од научните истражувања на д-р Славевска-Стаменковиќ имаат значаен придонес од фаунистички и таксономски аспект. Имено, кандидатката опишува нови видови за науката и утврдува нови видови на акватични безрбетници за Р Македонија.

Рецензентската комисија посебно истакнува дека во извештајниот период, кандидатката ги следи европските стандарди и барањата на европската легислатива за води, и својот научен интерес го усмерува кон примена на макроинвертебратите во проценка на еколошкиот статус на водните екосистеми. Со оглед на тоа што во Република Македонија не постои ефикасен систем за проценка на еколошкиот статус на водните екосистеми, научниот пристап на кандидатката има значаен придонес во процесот на имплементација на макроинвертебратите како задолжителна компонента во мониторинг-студии.

Во периодот од изборот во звањето доцент, кандидатката се залага за проширување на хоризонтите на дејноста на Катедрата за инвертебрата преку отворање на нови полиња и области за истражување. На посебно место се издвојува визијата и залагањата за вклучување на форензичката ентомологија не само како наставен предмет во додипломските студии туку и како можност за навлегување во една нова сфера на научни истражувања на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Во изборниот период, д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ учествувала во реализација на националниот научен проект: „Развивање на капацитети за одржливост на Дојранското Езеро“. По изборот во звањето доцент, кандидатката одржала две пленарни предавања на научен собир на тема: „Форензичката ентомологија и нејзината примена во судската медицина“, на покана на Институтот за судска медицина, криминалистика и медицинска деонтологија, во рамки на состанокот на Здружението за судска медицина во Демир Капија, 18.10.2013 и „Состојба со реката Брегалница според хемиски параметри и биоиндикатори (риби и макроинвертебрати)“, на покана на Македонско еколошко друштво во Скопје, 12.2.2016.

Резултатите од научноистражувачката работа, д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ ги презентирала во 60 соопштенија на научни собири од државен и меѓународен карактер, од кои 33 соопштенија (20 усни и 13 постер презентации) по изборот во звањето доцент (Образец кон извештајот за избор во наставно-научно, научно, наставно-стручно и соработничко звање).

Д-р Славевска-Стаменковиќ има објавено вкупно 36 трудови, од кои 16 научни труда до изборот во звањето доцент (Билтен бр. 916 од 2.4.2007, Билтен бр. 946 од 15.7.2008, Билтен бр. 1026 од 1.3.2012 и Билтен бр. 1053 од 30.4.2013 година). Во изминатиот пегодишен изборен период, кандидатката објавила 20 оригинални научни трудови, меѓу кои 8 труда во списание со фактор на влијание.

Список на трудови објавени по изборот во звањето доцент

17. Rimcheska, B., Georgieva, G., **Slavevska-Stamenković, V.**, Smiljkov, S., Uzunov, Y. & **Mitić-Kopanja, D.** (2014): New data about occurrence of epibiotic branchiobdellid (Annelida: Branchiobdellea) species on the stone crayfish *Austropotamobius torrentium* (Schrank, 1803) in the Republic of Macedonia. *Acta Zoologica Bulgarica*, 66 (2): 261-263. **(IF = 0.532)**
18. Arsovska, J., Ristovska, M., Kostov, V., Prelic, D. & **Slavevska-Stamenkovic, V.** (2014): Osteological description of *Zingel balcanicus* (Teleostei: Percidae). *Biologia*, 69(12): 1742-1756. **(IF = 0.759)**
19. Gloer, P., Shoreva, I. & **Slavevska-Stamenkovic, V.** (2015): *Bithynia shapkarevi* n. sp., a new species from Prespa Lake, R. Macedonia (Gastropoda: Bithyniidae). *Ecologica Montenegrina* 2 (2): 143-146.
20. Gloer, P., **Slavevska-Stamenkovic, V.** (2015): *Bythinella melovskii* n. sp., a new species from R. Macedonia (Gastropoda: Hydrobiidae). *Ecologica Montenegrina* 2 (2): 150-154.
21. Paunović M., **Slavevska-Stamenković V.**, Smiljkov S., Prelić D., Ristovska M., Kostov V., Shoreva I. & Rimcheska, B. (2015): The status of the Mantovo Reservoir and Management Perspectives. *Water Research and Management*, 5(1): 1-4.
22. Rimcheska, B., **Slavevska-Stamenković, V.**, Ibrahim, H., Smiljkov, S., Ristovska, M. & Paunović, M. (2015): First record of the genus *Helicopsyche* von Siebold 1856 (Trichoptera: Helicopsychidae) from the Republic of Macedonia. *Acta Zoologica Bulgarica*, 67 (3): 443-446. **(IF = 0.532)**
23. Hristovski, S., **Slavevska-Stamenković, V.**, Hristovski, N., Arsovski, K., Bekchiev, R., Chobanov, D., Dedov, I., Devetak, D., Karaman, I., Kitanova, D., Komnenov, M., Ljubomirov, t., Melovski, d., Pešić, V. & Simov, N. (2015). Diversity of invertebrates in the Republic of Macedonia. *Macedonian Journal of Ecology and Environment*, 17(1): 5-44.
24. Cvetkovska-Gorgievska, A., Chobanov, D. P., Prelić, D., Hristovski, S., **Slavevska-Stamenković, V.** & Ristovska, M. (2015): Contribution to the knowledge of Orthoptera on Belasitsa Mountain, south-east Macedonia. *Contributions. Section of Natural, Mathematical & Biotechnical Sciences*, 36(2).
25. Devetak, D., **Slavevska-Stamenković, V.** & Sivec, I. (2016): Alderflies (Insecta: Megaloptera: Sialidae) from Serbia and Macedonia, with Notes on their Occurrence in the Neighbouring Balkan Countries *Acta Zoologica Bulgarica*, 68 (1): 39-42. **(IF = 0.532)**
26. **Slavevska-Stamenković, V.**, Rimcheska, B., Vidinova, Y., Tyufekchieva, V., Ristovska, M., Smiljkov, S., Paunović, M. & Prelić, D. (2016): Contribution to the knowledge of Ephemeroptera, Plecoptera and Trichoptera species from Republic of Macedonia: Distribution and conservation implication. *Acta Zoologica Bulgarica*, 68 (2): 199-206. **(IF = 0.532)**
27. Rimcheska, B., Marković, V., Ilić, M., **Slavevska-Stamenković, V.**, Cheshmedjiev, S., Zorić, K., Csányi, B., Paunović, M. & Subchev, M. (2016): First report of *Branchiobdella kozarovi* Subchev, 1978 (Annelida: Clitellata) from the western Bulgaria, with remarks on its recent distribution. *Water Research and Management*, 6 (2): 11-14.

28. Krstić, S., Stafilov, T., Zdravkovski, Z., Kostadinovski, M., **Slavevska-Stamenković, V.** & Kostov, V. (2016): Problems Associated with not Properly Conducted WFD Based Monitoring During Preparation of River Basin Management Plans - Bregalnica River Case Study. *Water Research and Management*, 6 (2): 35-43.
29. Ivanova, L., Popovska-Percinic, F., **Slavevska-Stamenkovic, V.**, Jordanova, M. & Rebok, K. (2016): Micronuclei and Nuclear Abnormalities in Erythrocytes from Barbel Barbus peloponnesius Revealing Genotoxic Pollution of the River Bregalnica. *Macedonian Veterinary Review*, 39 (2): 159-166.
30. **Slavevska-Stamenković, V.**, Rimcheska, B., Stojkoska, E., Stefanovska, N., Hinić, J. & Kostov, V. (2006): The Catalogue of the freshwater Decapoda (Decapoda: [Potamonidae](#), [Astacidae](#), [Atyidae](#)) from Republic of Macedonia in the collection of Macedonian Museum of Natural History. Section of Natural, Mathematical & Biotechnical Sciences, 37 (2): 173-183.
31. Ibrahim, H., **Slavevska-Stamenković, V.**, Rimcheska, B., Bilalli, A. & Musliu, M. (2016): New data of Potamophylax rotundipennis (Brauer, 1857) and the first record of Stenophylax permistus McLachlan, 1895 (Trichoptera: Limnephilidae) from Kosovo. *Natura Croatica*, 25(2), 259-266.
32. Klekovska, D., **Slavevska-Stamenković, V.**, Smiljkov, S., Hinić, J., Rebok, K. & Janeska, B. (2017): Forensic use of *Chrysomya albiceps* (Wiedemann, 1819): the first cases indicating postmortem interval for human corpses in Republic of Macedonia. *J Entomol Zool Stud.*, 3(3): 320-323. (IF = 0.555)
33. Gloer, P., **Slavevska-Stamenkovic, V.** & Hinić, J. (2017): The Stagnicola spp. of the Republic of Macedonia with the first record of Stagnicola fuscus (C. Pfeiffer, 1821) (Mollusca: Gastropoda: Lymnaeidae). *Ecologica Montenegrina* 11: 6-8.
34. Cvetkovska-Gjorgjievska, A., Hristovski, S., Prelić, D., Jelaska, L. Š., **Slavevska-Stamenković, V.** & Ristovska, M. (2017): Body size and mean individual biomass variation of ground-beetles community (Coleoptera: Carabidae) as a response to increasing altitude and associated vegetation types in mountainous ecosystem. *Biologia*, 72(9): 1059-1066. (IF = 0.759)
35. Blazevska, R., Prelić, D., Cvetkovska-Gjorgjievska, A., Hristovski, S., **Slavevska-Stamenković, V.** & Arsovska, J. (2017): Contribution to the knowledge of Coleoptera fauna of Skopje valley and Vodno Mt. In R. Macedonia. Proceedings of the 5th Congress of the ecologists of Macedonia with International participation (Ohrid, 19th - 22nd October 2016). Special issues of the Macedonian Ecological Society 13, pp. 37-43, Skopje.
36. Boeters, H. D., Glöer, P. & **Slavevska Stamenković, V.** (2017): The Radomaniola/Grossuana group from the Balkan Peninsula, with a description of *Grossuana maceradica* n. sp. and the designation of a neotype of *Paludina hohenackeri* Küster, 1853 (Caenogastropoda: Truncatelloidea: Hydrobiidae). *Archiv für Molluskenkunde International Journal of Malacology*, 187-202 (IF 1.077).

Анализа на трудовите објавени по изборот во звање доцент

Во фокусот на вниманието на авторите на трудот под реден број 17 е фамилијата Branchibdellidae, чии претставници главно се изоставени во досегашните истражувања на прстенестите црви во Р Македонија. Токму затоа резултатите презентирани во трудот имаат значаен придонес во збогатување на сознанијата за дистрибуција на епibiонтите на речниот (*Astacus astacus*) и поточниот (*Austropotamobius torrentium*) рак, како и во детално осознавање на взаемните односи меѓу претставниците од фамилијата Branchibdellidae и

декаподните ракови. Авторите реферираат три вида колекционирани од поточниот рак во Оревовечка река, и тоа: *Branchiobdella pentadonta* Withman, 1882, *B. parasita* (Braun, 1805), и *B. hexadonta* Grube, 1883, со кое го потврдуваат присуството на овие таксони во земјата.

Во трудот под реден **број 18** за прв пат е даден комплетен остеолошки опис на еден претставник на родот *Zingel* (Teleostei: Percidae). Компарацијата на остеолошките податоци со други претставници од истиот род потврди постоење на задоволителен број стабилни остеолошки карактеристики кои можат да бидат искористени за остео-таксономска идентификација во рамките на родот *Zingel*. Резултатите од оваа студија овозможуваат предлагање на нови прашања и научни предизвици во користењето на остеолошките податоци како значајни маркери во компаративните студии не само за претставниците на родот *Zingel*, туку исто така и за претставниците на целата фамилија Percidae.

Во рамките на истражувањата на гастроподната фауна од Преспанското Езеро, авторите на трудот под реден **број 19** идентификуваат нов вид за науката *Bithynia shapkarevi* n. sp. Во трудот е даден детален опис на видот со назначување на холотипски и паратипски материјал. Видот е именуван по Проф. д-р Јонче Шапкарев, во чест на неговиот значаен придонес во развојот на Катедрата за систематика и филогенија на безрбетници.

Во рамките на истражувањата на високопланинските потоци на планината Јабланица (труд **број 20**), евидентиран е нов вид за науката *Bythinella melovskii* n. sp. (Gastropoda: Hydrobiidae). Типскиот локалитет е мал поток во близина на Беличка Река на 1866 m надморска височина. Во трудот, даден е детален опис на таксонот со назначување на холотипски и паратипски материјал. Паратипот е депониран во Македонската национална колекција на безрбетници.

Резултатите презентирани во трудот **број 21** имаат значаен придонес кон оптимизација на мониторинг-активностите на акумулацијата Мантово, сместена во југоисточниот дел на Република Македонија. Авторите предлагаат ефективни мерки за редукција на притисокот и за подобрување на состојбата со акумулацијата. Предложено е месечно следење на бројни физичко-хемиски параметри и метали (железо, манган и бакар) во водата, како и биолошки мониторинг врз основа на бентосната фауна во текот на периодот на летна стратификација на водата и во периодот на високи води. Дополнително, дадени се мерки за подобрување на состојбата со акумулацијата во согласност со принципите на одржлив развој, како што се: хидротехнички активности на вливот на реката Крива Лакавица за намалување на внесот на загадувачки материји, регулација на конструкциските активности и стабилизација на брегот на акумулацијата, намалено загадување на акумулација со отпадни води од околните селски населби, како и соодветно управување со спортските активности на акумулацијата Мантово.

Авторите на трудот под реден **број 22** презентираат резултати од истражувањето спроведено на Ореовечка Река, во чии рамки за прв пат се регистрирани ларви од родот *Helicopsyche* (Trichoptera). Воедно, ова е прв наод на единки од овој род во нашата земја. Деталната таксономска анализа покажа дека станува збор за вид од родот *Helicopsyche* чиј ларвен стадиум досега не е опишан. Авторите претпоставуваат дека единките припаѓаат кон видот *Helicopsyche bacescui*, земајќи ја предвид неговата широка дистрибуција во соседните земји, но напоменуваат дека за конечна потврда на таксономскиот статус неопходни се дополнителни истражувања со особен осврт на адултните форми од овие единки.

Проценката на биолошката разновидност на безрбетниците во Република Македонија е прикажана во трудот под реден **број 23**. Врз основа на претходни проценки и анализа на објавени податоци во периодот 2003-2013 година авторите констатираат дека вкупниот број видови изнесува над 13400. Типот Arthropoda вклучува најголем дел од видовите (над 11800), поточно класата Insecta со повеќе од 10000 видови. Авторите истакнуваат дека во периодот 2003-2013, од Македонија се опишани 64 нови видови безрбетници за науката: за поголемиот дел од нив *locus typicus* се наоѓа во Македонија, а за останатите барем дел од типската серија потекнува од земјата. Најголем дел од ендемичните и реликтните видови безрбетници живеат во Охридското и Преспанското Езеро, како и на планинските подрачја, особено во западна Македонија. Меѓу другото, авторите надополнуваат дека достапните информации за алохтоните и инвазивните видови безрбетници во Македонија се многу оскудни и дека според досегашните сознанија во оваа листа се вклучени околу 50 видови. Деталниот преглед и систематизацијата на податоците јасно го отсликува диверзитетот на безрбетната фауна на Р Македонија и истовремено ја истакнува потребата од преземање мерки за нивна заштита.

Фаунистички податоци за биолошката разновидност на Orthoptera од планината Беласица, позната по својата биолошка вредност, се дадени во трудот под реден **број 24**. Истражувањето е спроведено на локалитети по должина на височинскиот градиент на северната страна од планината, во периодот април–ноември 2010 година. Врз основа на анализата на резултатите, авторите утврдиле присуство на 16 видови правокрилци, кои припаѓаат на 6 фамилии, 9 потфамилии и 16 родови.

Во трудот **број 25** се презентирани податоци за присуството на четири видови мрежокрилци (Insecta: Megaloptera) на Балканскиот Полуостров. Два вида се нотирани за прв пат на територијата на истражуваниот регион, и тоа: *Sialis nigripes* Pictet, 1865 во Србија и *Sialis fuliginosa* Pictet, 1836 во Македонија. Придонесот на сознанијата во овој труд е огромен имајќи предвид дека фауната на мрежокрилците во Р Македонија досега не била предмет на детални истражувања.

Авторите на трудот под реден **број 26** презентираат нови податоци за фауната на Ephemeroptera, Plecoptera и Trichoptera од Република Македонија. Врз основа на материјали колекционирани од речните екосистеми во периодот 2007-2014 година, извршена е детална анализа на дистрибуцијата на 4 видови еднодневки (*Serratella ikonovski*, *Ephemerella mucronata*, *Heptagenia longicauda* и *Caenis pseudorivulorum*), 2 вида пролетници (*Brachyptera beali* и *Taeniopteryx hubaulti*) и 1 вид водни молци (*Thremma anomalum*). Треба да се истакне дека во рамките на овие истражувања за првпат е регистрирано присуството на видот *Caenis pseudorivulorum* Keffermüller, 1960 (Ephemeroptera) во земјата. Авторите ја истакнуваат потребата од идни истражувања насочени кон проценка на севкупниот диверзитет на овие групи водни инсекти во Р Македонија, како и кон проценка на статусот на популациите и ризикот од исчезнување на ЕРТ-таксоните согласно со IUCN-критериумите. Резултатите презентирани во овој труд може да најдат своја примена и при избор на региони со високи конзервациски вредности, каде што неопходна е примена на ефективни мерки за заштита на биолошката разновидност.

Во трудот под реден **број 27** се прикажани дел од резултатите од истражувањето на безрбетната фауна на Чоклиово Блато (Р Бугарија) спроведено во октомври 2015 година. Утврдено е присуството на 336 единки од епибионтот *Branchiobdella kozarovi* (Subchev, 1978) на декаподниот рак *Astacus leptodactylus* (Eschscholtz, 1823). Во трудот е прикажана дистрибуцијата на *B. kozarovi*, при што авторите констатираат дека ареалот на распространување на видот се шири кон западниот дел на Балканскиот Полуостров. Присуството на епибионтот на веќе споменатиот локалитет, согласно анализата на авторите, најверојатно се должи на секундарна интродукција на домаќинот на *B. kozarovi*, бидејќи по пресушувањето во 70-тите години на минатиот век, една декада подоцна Чоклиово Блато било обновено.

Трудот под реден **број 28** ја објаснува моменталната состојба со биолошкиот мониторинг на водните тела во Р Македонија и главните ограничувања на истиот. Изоставената имплементација на Рамковната Директива за води во мониторинг студиите во земјата, е едно од главните ограничувања кон исполнување на европските стандарди во мониторингот на водните екосистеми. Авторите ги презентираат резултатите од мониторинг кампањата спроведена на реката Брегалница која ги запазува правилата и протоколите наведени во Рамковната директива за води, имајќи за цел оваа комплексна студија да стане достапна за научната јавност.

Податоци за фреквенцијата на микронуклеусот и нуклеарните абнормалности на еритроцитите кај црната мрена се презентирани во трудот **број 29**. Добиените податоци од овие истражувања покажале дека вдоль реката Брегалница, во средниот и долниот тек кои се под силно антропогено влијание, се јавуваат различни абнормалности на ниво на јадрата на еритроцитите

(бинуклеарни, вакуолорани нуклеуси и нуклеуси со неправилна форма) како и зголемување на бројот на еритроцити во кои се присутни микронуклеуси кои укажуваат на присуство на токсични агенси во реката Брегалница кои имаат генотоксичен ефект врз локалната рибна популација. Највисоки вредности за сите испитувани параметри се евидентирани во средниот тек на реката што според авторите се должи на органското и неорганското загадување во тој регион.

Авторите на трудот под реден **број 30** ги сумираат податоците од колекцијата на декаподни ракови (Decapoda: Potamonidae, Astacidae, Atyidae) депонирана во Природонаучниот музеј на Македонија, Скопје, Република Македонија. Во трудот е даден критички осврт на историските податоци за присуството и дистрибуцијата на декаподните претставници кои се среќаваат во земјата. Популациите на декаподните ракови на територијата на Македонија, до денес не биле континуирано проучувани, така што овој каталог, истакнуваат авторите, може да послужи како важен извор на податоци за зачувување и заштита на декаподните ракови и нивните живеалишта.

Истражувањата прикажани во трудот под реден **број 31** се однесуваат на фауната на водни молци (Trichoptera) од Република Косово. Авторите презентираат два нови наоди на реткиот вид *Potamophylax rotundipennis* (Brauer, 1857). Според авторите, на еден од локалитетите *P. rotundipennis* е регистриран заедно со *Stenophylax permistus* McLachlan, 1895, вид кој во раките на овие истражувањ за прв пат е нотирани на територијата на Република Косово.

Во трудот под реден **број 32**, авторите за предмет на свој научен интерес го избираат видот *Chrysomya albiceps* (Diptera). Во оваа публикација, за прв пат во Р. Македонија е искористен потенцијалот на видот во определување на времето поминато од настанување на смртта до откривање на мртвото тело, односно во определување на постмортниот интервал (*postmortem interval* - *PMI*). За соодветно определување на *PMI* авторите препорачуваат соработка помеѓу форензичките ентомолози и форензичките патолози. Поконкретно, тие сугерираат дека покрај стандардните рутински постапки во определување на *PMI*, неопходна е примена и на форензичката ентомологија за добивање на порелевантни резултати за временската рамка кога настанала смртта на жртвата.

Авторите на трудот под реден **број 33** ги ревидираат достапните податоци за видовите од родот *Stagnicola* (Mollusca: Gastropoda) кои се среќаваат во Р. Македонија и за прв пат го евидентираат присуството на видот *Stagnicola fuscus* во земјата. Во трудот се прикажани и детално образложени карактерите врз основа на кои се врши прецизна таксономска идентификација на видовите од овој род. Од направените светлосни микроскопски фотографии на половиот систем констатирано е дека главната разлика меѓу видовите се состои во градбата на простатната жлезда.

Трудот со **број 34** претставува прва студија која нуди информации за разликата меѓу телесната маса и должината на тркачите на планината Беласица. Од добиените резултати во трудот може да се заклучи дека надморската височина е најважниот параметар кој укажува на овие разлики. Популациите кои ги населуваат истражуваните локалитети на пониски надморски височини се карактеризираат со индивидуи кои имаат поголеми димензии на телото и кои ги преферираат условите во дабовите шуми. Од друга страна, повисоките надморски височини се карактеризираат со голема густина на популации на по големина мали единки кои населуваат широк дијапазон на хабитати над шумскиот појас. Со овие резултати авторите го потврдуваат големото видово разнообразие на подрачјето како и неопходноста од дополнителни активности за зачувување на природните вредности на планината Беласица.

Трудот под реден **број 35** презентира нови информации за дистрибуцијата на тврдокрилиците (Coleoptera) на подрачјето на Скопската Котлина. Материјали се колекционирани на пет локалитети со месечна динамика во текот на 2015 година, при што биле нотирали 44 таксони од кои 21 таксон од Harpalini, правејќи го овој трибус доминантен. Резултатите презентирани во трудот придонесуваат кон познавањето на фауната на тврдокрилците во градот Скопје, истовремено претставувајќи богат извор на податоци за диверзитетот на инсекти во Р. Македонија.

За утврдување на таксономската припадност на непознат вид од фамилијата Hydrobiidae колекционирани во Националниот парк Маврово, направена е детална таксономска ревизија на видовите од *Belgrandiella*, *Pontobelgrandiella*, *Radomaniola* и *Grossuana* кои го населуваат Балканскиот Полуостров. Типскиот локалитет на новоопишаниот вид *Grossuana maceradica* n. sp. е изворишниот регион на Росочка Река, на 1010 m надморска височина. Во трудот е даден илустративен приказ на анатомските карактеристики на половиот систем, како и варијабилните морфолошки карактеристики на черупката на таксонот. Исто така, во оваа публикација е назначен неотипот на видот *Paludina hohenackeri* Küster, 1853 и за прв пат се направени светлосни микроскопски фотографии на веќе опишаните таксони *Amnicola filiola* Westerlund, 1881 и *Hydrobia haesitans* Westerlund, 1881.

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Во изминатиот петгодишен период, д-р Славевска-Стаменковиќ била активно вклучена во повеќе дејности од стручно-апликативен карактер и дејности од поширок интерес. Имено, кандидатката учествувала во подготовка на 30 национални документи (стратегии), во изработка на 15 физибилити-студии од областа на хидробиологијата и заштитата на животната средина, како и во изготвување и пријавување на меѓународниот научен проект: „Development of a

common framework and tool for the assessment and mitigation of nitrate water pollution in the Balkan Rivers“.

Кандидатката е член на тимот странски истражувачи во COST Action CA15219 „Developing new genetic tools for bioassessment of aquatic ecosystems in Europe“ (2016 - 2020) кој активно работи на имплементација на молекуларните ДНК техники во детекција на интерпопулациски генетски разлики кај одредени групи акватични инсекти кои широко се применуваат во мониторинг студии.

Во периодот од изборот во звањето доцент, д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ е коавтор на две книги од стручна област, и тоа:

1. Христовски, С., Брајаноска, Р., Саров, А., Стојанов, А., Стеријовски, Б., **Славевска-Стаменковиќ, В.**, Авукатов, В., Џабирски, В., Матевски, В., Јовановска, Д., Китанова, Д., Меловски, Д., Иванов, Ѓ., Јордановска, Е., Левков, З., Русевска, К., Томовиќ, Љ., Велевски, М., Костадиновски, М., Меловска, Н., Велковски, Н., Пејовиќ, С., Ивановска, С. (2015): Биолошка разновидност во сливот на реката Брегалница. Завршен извештај по проектот „Анализа на недостатоци во еколошки податоци и изработка на карта на еколошка сензитивност за подрачјето на сливот на река Брегалница“, Книга 2, Скопје.
2. Брајаноска, Р., Христовски, С., Спиrowsка, М., Саров, А., Стојанов, А., Стеријовски, Б., **Славевска-Стаменковиќ, В.**, Авукатов, В., Џабирски, В., Матевски, В., Јовановска, Д., Китанова, Д., Меловски, М., Јордановска, Е., Левков, З., Русевска, К., Томовиќ, Љ., Меловски, Љ., Велевски, М., Костадиновски, М., Меловска, Н., Велковски, Н., Пејовиќ, С., Ивановска, С. (2015): Извештај за состојбата со заштитените подрачја подрачја во сливот на реката Брегалница. Завршен извештај по проектот „Анализа на недостатоци во еколошки податоци и изработка на карта на еколошка сензитивност за подрачјето на сливот на река Брегалница“, Книга 4, Скопје.

Како член на Институтот за биологија, д-р Славевска-Стаменковиќ учествувала во подготовка на елаборатите за акредитација/реакредитација на сите студиски програми за прв (биохемија и физиологија, молекуларна биологија и генетика, биологија, екологија и нутриционизам), втор (биохемија и физиологија, биологија - микробиологија, екологија и таксономија, форензичка биологија и молекуларна биологија и генетика) и трет циклус студии. Како предавач, кандидатката била ангажирана во популаризација на студиите на Институтот за биологија во средните училишта. Во последните 4 години кандидатката била вклучена во организација и одржување на натпреварите по биологија за учениците од основните и средните училишта.

Во изминатиот петгодишен период, д-р Славевска-Стаменковиќ била член на Комисијата за самоевалуација на Природно-математичкиот факултет, како и член на Конкурсната комисија за запишување студенти на прв циклус студии на студиските програми на Природно-математичкиот факултет во Скопје (учебна 2017/2018 год.). Од 2017 година, кандидатката е назначена за член на

Дисциплинската комисија на Факултетот. Како претставник од Институтот за биологија, кандидатката учествувала во изработка на монографијата „70 години Природно-математички факултет, Скопје“.

Д-р Славевска-Стаменковиќ е раководител на секцијата „Биодиверзитет“ при Македонското еколошко друштво, член на претседателството на Друштвото на биолози на Р. Македонија, член на Ентомолошкото друштво на Србија, како и ментор на потсекцијата „Макрозообентос“, во рамките на Истражувачкото друштво на студенти биолози (ИДСБ).

Како доцент, кандидатката започна активности за официјално регистрирање на Македонската национална колекција на безрбетници со цел здобивање меѓународна легитимност. Во соработка со наставно-научниот кадар на Катедрата за анимална екологија, д-р Славевска-Стаменковиќ активно е вклучена во дополнување и одржување на оваа импозантна збирка на акватични и копнени безрбетници.

Во периодот од 13 до 24.03.2017 година, д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ престојувала на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Загреб, Р Хрватска, каде што ја специјализирала примената на современи методи и техники за идентификација на акватичните инсекти од редот Trichoptera.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на досегашната активност на кандидатката, Рецензентската комисија е едногласна во мислењето дека д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ во својата досегашна работа покажала забележителни резултати, како во наставно-образовната работа, така и на полето на научноистражувачката и стручно-апликативната дејност.

Во изборниот период, кандидатката сериозно и совесно ги извршува сите поставени задачи и постојано стручно и научно се усовршува. Особено се залага за осовременување на теоретската и практичната настава и подигање на нејзиниот квалитет. Се истакнува со коректен и непосреден однос кон колегите и студентите. Од изборот во звањето доцент, па сè до денес, д-р Славевска-Стаменковиќ активно е вклучена во проширување на научноистражувачката дејност на Катедрата за систематика и филогенија на безрбетници преку отворање на нови полиња и области за истражување.

Сето ова укажува дека д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ се развива во добар стручен, педагошки и научен работник, а со тоа ги исполнува сите основни

предуслови за понатамошен успешен развој во наставната и научноистражувачката област.

Имајќи го предвид изнесеното, Рецензентската комисија има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет, кандидатката д-р Валентина Славевска-Стаменковиќ да биде избрана во наставно-научното звање **вонреден професор** по група предмети од областа на зоологијата и зоофизиологијата, ентомологијата и екологијата (систематика и филогенија на безрбетници, форензичка ентомологија и органска еволуција), на Институтот за биологија при Природно-математичкиот факултет во Скопје.

Рецензентска комисија

Д-р Стое Смиљков, редовен професор на
Природно-математичкиот факултет во
Скопје, с.р.

Д-р Дана Прелиќ, редовен професор на
Природно-математичкиот факултет во
Скопје, с.р.

Д-р Милица Ристовска, вонреден професор на
Природно-математичкиот факултет во
Скопје, с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: **Валентина Славевска Стаменковиќ**

Институција: **Институт за биологија, Природно-математички факултет - Скопје**

Научна област: **биологија**

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1.	Настава во школи и работилници (учесник)	
	Учесник на „Workshop on the convention on the protection and use of transboundary watercourses and international lakes“ (November, 2013) Ministry for environment and physical planning, Skopje.	1
	Учесник на работилница на тема: „Резултати од анализата на ранливост на одредени сектори од климатските промени, препораки за адаптација и акционен план“, Министерство за животна средина и просторно планирање во соработка со Програмата за развој на Обединетите Нации - УНДП, 28.06.2013, Скопје.	1
	Учесник на втора работилница со засегнатите страни во рамки на проектот: „Поддршка на Република Македонија за ревизија на Националната стратегија за биолошка разновидност со акционен план и изработка на петтиот национален извештај кон Конвенцијата за биолошка разновидност“, 23.11.2013, Берово.	1
	Учесник на трета работилница со засегнатите страни во рамки на проектот: „Поддршка на Република Македонија за ревизија на Националната стратегија за биолошка разновидност со акционен план и изработка на петтиот национален извештај кон Конвенцијата за биолошка разновидност“, 04.02.2014, Струмица.	1

	Учесник на меѓународната работилница/курс за Diptera од форензичко значење (Forensically important Diptera identification Workshop), 17.03 - 31.03. 2014, Торун, Полска	1
	Учесник на четврта работилница со засегнатите страни на тема: „Разгледување на нацрт Стратегијата за биолошка разновидност со акциски план и планови за имплементација“, 11.12.2014, Скопје.	1
	Учесник на истражувачки кампови наменети за студентите по биологија во рамките на проектот “Развивање на капацитети за одржливост на Дојранското Езеро“ одржани на: 1) 6-9 мај 2015 год.; 2) 1-5 јули 2015 год. и 3) 24-27 септември 2015 год., Дојран, Р. Македонија	3
	Учесник на обука на тема: „Определување на НАТУРА 2000 подрачја“, 11-13 Ноември 2015, Охрид.	1
	Учесник на обука на тема: "Проценка на еколошки квалитет - резултати и толкувања", во рамки на проектот "Technical assistance for strengthening the institutional capacities for approximation and implementation of environmental legislation in the area of water management in the Republic of Macedonia", 25.11.2015, МЖСП, Скопје.	1
	Учесник на “Initial elements of Vardar River Basin Management Plan“, International workshop, 1 December 2015, TS Hotel Grand Plaza, Skopje.	1
	Учесник на работилница на тема: "Шумите, ерозијата и еколошкиот статус на водите на меѓународно ниво на Јабланица-Шебеник", во рамки на проектот "Вода за 11езерата, блатата и изворите на Планината Јабланица", 02.12.2015, Либраш, Албанија.	1
	Учесник на работилница за Национална стратегија за заштита на природата во рамките на проектот: „Програма за зачувување на природата во Македонија“, 29 февруари 2016, Скопје, Македонија.	1
	Учесник на четврта работилница на тема: Mediterranean Basin Biodiversity Hotspot BirdLife International, July 2017, Skopje.	1
2.	Одржување на настава (од прв циклус студии)	
	Основи на екологија и еволуција (молекуларна насока, V семестар, 2+1), 2013/2014	1,2
	Основи на екологија и еволуција (молекуларна насока, IV семестар, 2+2), 2013/2014	1,2
	Инвертебрата (еколошка насока, II семестар, 4+6), 2013/14	2,4
	Зоологија на водни безрбетници (еколошка насока, II семестар, 2+2), 2013/14	1,2
	Основи на екологија и еволуција (молекуларна насока, IV семестар, 2+2), 2014/2015	1,2
	Инвертебрата (еколошка насока, II семестар, 4+6), 2014/15	2,4
	Форензичка ентомологија (биохемиско-физиолошка насока, III семестар, 2+2), 2015/2016	1,2

	Форензичка ентомологија (молекуларна насока, III семестар, 2+2), 2015/2016	1,2
	Основи на екологија и еволуција (молекуларна насока, V семестар, 2+2), 2015/2016	1,2
	Основи на екологија и еволуција (молекуларна насока, IV семестар, 2+2), 2015/2016	1,2
	Инвертебрата (еколошка насока, II семестар, 4+6), 2015/16	2,4
	Зоологија на водни безрбетници (еколошка насока, II семестар, 2+2), 2015/16	1,2
	Форензичка ентомологија (биохемиско-физиолошка насока, III семестар, 2+2), 2016/2017	1,2
	Форензичка ентомологија (молекуларна насока, III семестар, 2+2), 2016/2017	1,2
	Основи на екологија и еволуција (молекуларна насока, IV семестар, 2+2), 2016/2017	1,2
	Инвертебрата (еколошка насока, II семестар, 4+6), 2016/17	2,4
	Форензичка ентомологија (биохемиско-физиолошка насока, III семестар, 2+2), 2017/2018	1,2
	Форензичка ентомологија (молекуларна насока, III семестар, 2+2), 2017/2018	1,2
3.	Одржување на вежби (лабораториски, клинички, аудиториски или изработка на семинарски труд) прв циклус студии	
	Типологија на животни (биохемиско-физиолошка насока, III семестар, 4+4), 2013/2014	1,8
	Типологија на животни (молекуларна насока, III семестар, 3+3), 2013/2014	1,35
	Основи на екологија и еволуција (молекуларна насока, V семестар, 2+1), 2013/2014	0,45
	Зоологија на водни безрбетници (еколошка и наставна насока, V семестар 2 + 2), 2013/2014	0,9

	Основи на екологија и еволуција (молекуларна насока, IV семестар, 2+2), 2013/2014	0,9
	Инвертебрата (еколошка насока, II семестар, 4+6), 2013/14	2,7
	Зоологија на водни безрбетници (еколошка насока, II семестар, 2+2), 2013/14	0,9
	Типологија на животни (биохемиско-физиолошка насока, III семестар, 4+4), 2014/2015	1,8
	Основи на екологија и еволуција (молекуларна насока, IV семестар, 2+2), 2014/2015	0,9
	Инвертебрата (еколошка насока, II семестар, 4+6), 2014/15	2,7
	Форензичка ентомологија (биохемиско-физиолошка насока, III семестар, 2+2), 2015/2016	0,9
	Форензичка ентомологија (молекуларна насока, III семестар, 2+2), 2015/2016	0,9
	Основи на екологија и еволуција (молекуларна насока, V семестар, 2+2), 2015/2016	0,9
4.	Подготовка на нов предмет (предавања) 2015/2016: Форензичка ентомологија (биохемиско-физиолошка и молекуларна насока, 2+2)	1
5.	Подготовка на нов предмет (вежби) 2015/2016: Форензичка ентомологија (биохемиско-физиолошка и молекуларна насока, 2+2)	0,5
6.	Консултации со студенти	
	2013/2014 - 123	0,246
	2014/2015 - 60	0,12
	2015/2016 - 23	0,046
	2016/2017 - 58	0,116
	2017/2018 - 24	0,048
7.	Одржување на настава (од втор циклус студии)	

	Одбрани поглавја од акватична екологија 2015/16, еколошко-таксономска насока	2.25
	Макроинвертебратите како биоиндикатори 2015/16, еколошко-таксономска насока	2.25
	Одбрани поглавја од биогеографија 2016/17, еколошко-таксономска насока	2.25
	Екологија на екосистеми 2016/17, еколошко-таксономска насока	2.25
	Современи истражувања во екологијата 2016/17, еколошко-таксономска насока	2.25
8.	Ментор на дипломска работа 10 кандидати	2
9.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат 1 кандидат	0,5
10.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура 3 кандидати	0,9
11.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа 11 кандидати	1,1
12.	Интерна скрипта од предавања Инвертебрата (еколошка насока) Основи на екологија и еволуција - дел еволуција (молекуларна насока) Форензичка ентомологија (биохемиско-физиолошка и молекуларна насока)	12
	Вкупно	88,326

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени

1.	Ментор на магистерска работа 2 кандидати	2
2.	Учесник во национален научен проект	
	“Развивање на капацитетите за одржливост на Дојранското Езеро”, кој го спроведува Регионалниот центар за животна средина за Централна и Источна Европа (РЕЦ) Канцеларија во Македонија во соработка со Општина Дојран	3
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
	Cvetkovska-Gorgievska, A., Chobanov, D. P., Prelić, D., Hristovski, S., Slavevska-Stamenković, V. & Ristovska, M. (2015): Contribution to the knowledge of Orthoptera on Belasitsa Mountain, south-east Macedonia. Contributions. Section of Natural, Mathematical & Biotechnical Sciences, 36(2).	2,4
	Ivanova, L., Popovska-Percinic, F., Slavevska-Stamenkovic, V. , Jordanova, M. & Rebok, K. (2016): Micronuclei and Nuclear Abnormalities in Erythrocytes from Barbel <i>Barbus peloponnesius</i> Revealing Genotoxic Pollution of the River Bregalnica. Macedonian Veterinary Review, 39 (2): 159-166.	2,4
	Slavevska-Stamenković, V. , Rimcheska, B., Stojkoska, E., Stefanovska, N., Hinić, J. & Kostov, V. (2006): The Catalogue of the freshwater Decapoda (Decapoda: Potamonidae, Astacidae, Atyidae) from Republic of Macedonia in the collection of Macedonian Museum of Natural History. Section of Natural, Mathematical & Biotechnical Sciences, 37 (2): 173-183.	2,4
	Gloer, P., Shoreva, I. & Slavevska-Stamenkovic, V. (2015): <i>Bithynia shapkarevi</i> n. sp., a new species from Prespa Lake, R. Macedonia (Gastropoda: Bithyniidae). Ecologica Montenegrina 2 (2): 143-146.	3,2
	Gloer, P. & Slavevska-Stamenkovic, V. (2015): <i>Bythinella melovskii</i> n.sp., a new species from R. Macedonia (Gastropoda: Hydrobiidae). Ecologica Montenegrina 2 (2): 150-154.	3,6
	Paunović M., Slavevska-Stamenković V. , Smiljkov S., Prelić D., Ristovska M., Kostov V., Shoreva I. & Rimcheska, B. (2015): The status of the Mantovo Reservoir and Management Perspectives. Water Research and Management, 5(1): 1-4.	2,4
	Hristovski, S., Slavevska-Stamenković, V. , Hristovski, N., Arsovski, K., Bekchiev, R., Chobanov, D., Dedov, I., Devetak, D., Karaman, I., Kitanova, D., Komnenov, M., Ljubomirov, T., Melovski, D., Pešić, V. &	2,4

	Simov, N. (2015). Diversity of invertebrates in the Republic of Macedonia. Macedonian Journal of Ecology and Environment, 17(1): 5-44.	
	Rimcheska, B., Marković, V., Ilić, M., Slavevska-Stamenković, V. , Cheshmedjiev, S., Zorić, K., Csányi, B., Paunović, M. & Subchev, M. (2016): First report of <i>Branchiobdella kozarovi</i> Subchev, 1978 (Annelida: Clitellata) from the western Bulgaria, with remarks on its recent distribution. Water Research and Management, 6 (2): 11-14.	2,4
	Krstić, S., Stafilov, T., Zdravkovski, Z., Kostadinovski, M., Slavevska-Stamenković, V. & Kostov, V. (2016): Problems Associated with not Properly Conducted WFD Based Monitoring During Preparation of River Basin Management Plans - Bregalnica River Case Study. Water Research and Management, 6 (2): 35-43.	2,4
	Ibrahimi, H., Slavevska-Stamenković, V. , Rimcheska, B., Bilalli, A. & Musliu, M. (2016): New data of <i>Potamophylax rotundipennis</i> (Brauer, 1857) and the first record of <i>Stenophylax permistus</i> McLachlan, 1895 (Trichoptera: Limnephilidae) from Kosovo. Natura Croatica, 25(2), 259-266.	2,4
	Gloer, P., Slavevska-Stamenkovic, V. & Hinić, J. (2017): The <i>Stagnicola</i> spp. of the Republic of Macedonia with the first record of <i>Stagnicola fuscus</i> (C. Pfeiffer, 1821) (Mollusca: Gastropoda: Lymnaeidae). Ecologica Montenegrina 11: 6-8.	3,2
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
	Rimcheska, B., Georgieva, G., Slavevska-Stamenković, V. , Smiljkov, S., Uzunov, Y. & Mitić-Kopanja, D. (2014): New data about occurrence of epibiotic branchiobdellid (Annelida: Branchiobdellea) species on the stone crayfish <i>Austropotamobius torrentium</i> (Schränk, 1803) in the Republic of Macedonia. Acta Zoologica Bulgarica, 66 (2): 261-263 (IF = 0.532).	4,132
	Arsovska, J., Ristovska, M., Kostov, V., Prelic, D. & Slavevska-Stamenkovic, V. (2014): Osteological description of <i>Zingel balcanicus</i> (Teleostei: Percidae). Biologia, 69(12): 1742-1756 (IF = 0.759).	4,359
	Rimcheska, B., Slavevska-Stamenković, V. , Ibrahimi, H., Smiljkov, S., Ristovska, M. & Paunović, M. (2015): First record of the genus <i>Helicopsyche</i> von Siebold 1856 (Trichoptera: Helicopsychidae) from the Republic of Macedonia. Acta Zoologica Bulgarica, 67 (3): 443-446 (IF = 0.532).	4,132

	Devetak, D., Slavevska-Stamenković, V. & Sivec, I. (2016): Alderflies (Insecta: Megaloptera: Sialidae) from Serbia and Macedonia, with Notes on their Occurrence in the Neighbouring Balkan Countries Acta Zoologica Bulgarica, 68 (1): 39-42 (IF = 0.532).	5,332
	Slavevska-Stamenković, V. , Rimcheska, B., Vidinova, Y., Tyufekchieva, V., Ristovska, M., Smiljkov, S., & Paunović, M. & Prelić, D. (2016): Contribution to the knowledge of Ephemeroptera, Plecoptera and Trichoptera species from Republic of Macedonia: Distribution and conservation implication. Acta Zoologica Bulgarica, 68 (2): 199-206 (IF = 0.532).	4,132
	Klekovska, D., Slavevska-Stamenković, V. , Smiljkov, S., Hinić, J., Rebok, K. & Janeska, B. (2017): Forensic use of <i>Chrysomya albiceps</i> (Wiedemann, 1819): the first cases indicating posmortem interval for human corpses in Republic of Macedonia. J Entomol Zool Stud., 3(3): 320-323 (IF = 0.555).	4,155
	Cvetkovska-Gjorgjievska, A., Hristovski, S., Prelić, D., Jelaska, L. Š., Slavevska-Stamenković, V. & Ristovska, M. (2017): Body size and mean individual biomass variation of ground-beetles community (Coleoptera: Carabidae) as a response to increasing altitude and associated vegetation types in mountainous ecosystem. Biologia, 72(9): 1059-1066 (IF 0.759).	4,359
	Boeters, H. D., Glöer, P. & Slavevska Stamenković, V. (2017): The Radomaniola/Grossuana group from the Balkan Peninsula, with a description of <i>Grossuana maceradica</i> n. sp. and the designation of a neotype of <i>Paludina hohenackeri</i> Küster, 1853 (Caenogastropoda: Truncatelloidea: Hydrobiidae). Archiv für Molluskenkunde International Journal of Malacology, 187-202 (IF 1.077).	5,877
5.	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
	Blazhevskaja, R., Prelić, D., Cvetkovska-Gjorgjievska, A., Hristovski, S., Slavevska-Stamenković, V. & Arsovska, J. (2017): Contribution to the knowledge of Coleoptera fauna of Skopje valley and Vodno Mt. In R. Macedonia. Proceedings of the 5th Congress of the ecologists of Macedonia with International participation (Ohrid, 19th - 22nd October 2016). Special issues of the Macedonian Ecological Society 13, pp. 37-43, Skopje.	1,8
6.	Учество на научен/стручен собир со реферат (усна презентација)	

	Slavevska-Stamenković, V. , Paunović, M., Stafilov, T., Smiljkov, S., Rebok, K., Kostov, V., Ristovska, M. & Prelić, D. (2014): Review of the diversity of aquatic macroinvertebrates from the River Bregalnica. First Symposium – Research in the Field of Environment and Materials, November 21-22, 2014, Skopje, Book of Abstracts.	1
	Klekovska, D., Slavevska-Stamenković, V. , Chehlarov, E., Guéorguiev, B., Smiljkov, S., Hristovski, S. & Janeska, B. (2014): Contribution to the knowledge of necrophagous Coleoptera and Diptera species in Republic of Macedonia. First Symposium – Research in the Field of Environment and Materials, November 21-22, 2014, Skopje, Book of Abstracts.	1
	Shoreva, I., Slavevska-Stamenković, V. , Smiljkov, S., Stanković-Jovanović, S. & Paunović, M. (2014): New data about Gastropod fauna in the ancient Lake Prespa. First Symposium – Research in the Field of Environment and Materials, November 21-22, 2014, Skopje, Book of Abstracts	1
	Ristovska, M., Arsovska, J., Kostov, V., Prelić, D., Slavevska-Stamenković, V. & Cvetkovska-Georgievska, A. (2014): Phenotypic plasticity or something more. Skeletal ontogeny of hatchery reared <i>Salmo faroides</i> and <i>Salmo macedonicus</i> . First Symposium – Research in the Field of Environment and Materials, November 21-22, 2014, Skopje, Book of Abstracts.	1
	Cvetkovska Georgievska A., Komenov M., Prelik D., Slavevska Stamenkovic V. & Ristovska M. (2014): Altitudinal distribution of spider community of Belasica Mountain, Republic of Macedonia First Symposium – Research in the Field of Environment and Materials, November 21-22, 2014, Skopje, Book of Abstracts.	1
	Cvetkovska-Gjorgjievska, A., Hristovski, S., Guéorguiev, B., Prelić, D., Slavevska-Stamenković, V. & Ristovska, M. (2015): Contribution to the knowledge of Carabid (Coleoptera:Carabidae) and Cerambycid fauna (Coleoptera: Cerambycidae) of Belasitsa Mountain in R. Macedonia. Seminar of Ecology with International participation 23-24 April 2015. Union of scientists in Bulgaria, Section Biology, Institute of Biodiversity and Ecosystem Research- BAS.	1
	Vidinova, Y., Slavevska-Stamenković, V. , Rimcheska, B., Tyufekchieva, Y., Stoe Smiljkov, S., Prelić, D., Ristovska, M. & Paunović, M. (2015): Contribution to the knowledge of Ephemeroptera, Plecoptera and Trichoptera (EPT) species from Republic of Macedonia. Seminar of Ecology with International participation 23-24 April 2015. Union of scientists in Bulgaria, Section Biology, Institute of Biodiversity and Ecosystem Research- BAS.	1

	Cvetkovska-Gjorgievska A., Komnenov M., Prelić D., Slavevska-Stamenković V. & Ristovska M. (2016): Spider community (Araneae) on Belasica Mountain , South-East Macedonia . Seminar of Ecology – 2016. 21 - 22 April 2016, Sofia.	1
	Rimcheska, B., Marković, V., Ilić, M., Slavevska-Stamenković, V. , Cheshmedjiev, S., Csányi, B., Zorić, K., Paunović, M. & Subchev, M. (2016): First report of <i>Branchiobdella kozarovi</i> SUBCHEV, 1978 (Annelida: Clitellata) from the western Bulgaria. 21-22 04. 2016, Seminar of ecology, IBER-BAS, Sofia, Bulgaria.	1
	Georgieva, G., Rimcheska, B., Atanacković, A., Slavevska-Stamenković, V. , Smiljkov, S., Paunović, M. & Uzunov, Y. (2016): First data for the Oligochaeta (Annelidae: Oligochaeta) fauna from Prip Rezervoir and Orevovechka Reka river, R. Macedonia. 21-22 04. 2016, Seminar of ecology, IBER-BAS, Sofia, Bulgaria.	1
	Slavevska-Stamenković, V. , Rimcheska, B., Stojkoska, E., Stefanovska, N., Hinić, J. & Kostov, V. (2016): Distribution of decapod crustaceans (Decapoda: Potamonidae, Astacidae, Atyidae) in Republic of Macedonia: conservation approach. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Cvetkovska-Gjorgievska, A., Prelić, D., Hristovski, S., Slaveska-Stamenković V. & Ristovska, M. (2016): Zoogeographic structure, habitat and humidity preference of ground beetles (Coleoptera: Carabidae) on Belasitsa Mt. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Arsovska, J., Ristovska, M., Kostov, V., Slaveska-Stamenković V. & Cvetkovska-Gjorgievska, A. (2016): An evaluation of meristic characters in gudgeons (Cyprinidae: Gobioninae) from R. Macedonia. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Prelić, D., Cvetkovska-Gjorgievska, A., Hristovski, S., Slaveska-Stamenković V. & Ristovska, M. (2016): Biocenological study of arthropod community along altitudinal gradient on Belasitsa Mt. (R. Macedonia). 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Jovanovska, D., Slaveska-Stamenković V. , Hristovski, S., Avukatov, V. & Melovski, Lj. (2016): Assessing the watershed habitat evaluation and stream integrity protocol (WHEBIP) applicability in assessing stream integrity in river Bregalnica Watershed. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Slaveska-Stamenković V. , Rimcheska, B., Ibrahimi, H., Rebok, K. & Paunović, M. (2016): First records of <i>Polycentrops irroratus</i> Curtis 1835 and <i>Wormaldia juliani</i> Kumanski, 1979 (Insecta, Trichoptera) for the fauna of Republic of Macedonia. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1

	Dinova, D., Slaveska-Stamenković V. & Conze, K. (2016): Diversity and distribution of Dragonflies (Odonata) in the river catchment of Bregalnica and their importance in defining the protected areas in East Planning Region of Macedonia. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Blinkova M., Slaveska-Stamenković V. , Smiljkov, S., Stafilov, T., Rimcheska, B., Rebok K. & Paunović, M. (2016): Factors affecting distribution pattern of chironomidae larvae (Diptera: Chironomidae) in Bregalnica River, Republic of Macedonia. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Pavlov, A., Gorgiev, V., Pavlovska, T., Kiselovski, F., Anovski, A. & Slaveska-Stamenković V. (2016): Ecological status assessment based on aquatic macroinvertebrates – the Belicka River (R. Macedonia) case study. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Ibrahimi, H., Kucinić, M., Slavevska-Stamenković, V. , Bjelanović, K. & Hinić, J. (2017): Contribution to the knowledge of the caddisfly fauna (Insecta: Trichoptera) of the Republic of Macedonia. XI Symposium of Serbian Entomologists with International Participation. 17-21 September 2017	1
7.	Учество на научен/стручен собир со реферат (постер)	
	Smiljkov, S., Slavevska-Stamenkovic, V. , Smiljkov, Z., Stojanovski, S., Blažeković, D., Hristovski, N. & Stojanova, I. (2013): Prirodna ishrana šarana (<i>Cyprinus carpio</i>) u akumulaciji Gratce (R. Makedonija). 9. međunarodni gospodarsko - znanstveni skup o ribarstvu "Hrvatska akvakultura u Europskoj uniji - sadašnjost i budućnost". 09-10. May 2013, Vukovar, Republika Hrvatska.	0,5
	Slavevska-Stamenković, V. , Kungulovski, Dzoko., Atanasova-Pancevska, N., Smiljkov, S., Paunović, M. & Kolevska, E. (2013): Microbiological water quality of the river Bregalnica (Republic of Macedonia). 8th Balkan Congress of Microbiology - Microbiologia Balkanica, 2013. 02-05 October 2013, Veliko Tarnovo, Bulgaria.	0,5
	Arsovska, J., Ristovska, M., Kostov, V., Prelić, D., Slavevska-Stamenković, V. & Cvetkovska-Gjorgjievska. (2014): A contribution to the morphological characterisation of <i>Zingel balcanicus</i> (Karaman, 1937). Ecology of fish in Lakes and Reservoirs 8-11 September 2014, Ceske Budejovice, Czech Republic.	0,5
	Arsovska, J., Ristovska, M., Kostov, V., Prelić, D. & Slavevska-Stamenković, V. (2014): Osteological characters of <i>Zingel balcanicus</i>	0,5

	(Karaman, 1937). Aquaculture Europe 2015, October 14-17, 2014, Donostia–San Sebastián, Spain.	
	Smiljkov, S., Gusheski, D., Slavevska-Stamenković, V. , Ilieska, R., Krstevska, K. & Stojanovski, S. (2015): Qualitative analysis of representatives from Annelida (Oligochaeta and Hirudinea) from Kumanovo Bath. 12 th Croatian Biological congress with International Participation 18-23 September 2015. Sveti Martin na Muri, Croatia.	0,5
	Cvetkovska-Gjorgjievska, A., Hristovski, S., Prelić, D., Šerić-Jelaska, L., Slavevska-Stamenković, V. & Ristovska, M. (2015): Body Size Differences, Mean Individual Biomass (MIB) and Wing Development of Ground Beetle Communities (Coleoptera: Carabidae) along an Altitudinal Gradient on the Belasitsa Mountain, Macedonia. XVIIth European Carabidologists Meeting Primošten, Croatia, 20 – 25 September 2015.	0,5
	Hinić, J., Slavevska-Stamenković, V. , Tasevska, O., Smiljkov, S., Kostoski, G., Rimcheska, B., Ilieska, R. & Cvetkovska-Gjorgjievska, A. (2016): Seasonal zooplankton dynamics of Dojran Lake (Republic of Macedonia). 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	0,5
	Pavlovska, T., Pavlov A., Anovski A., Gjorgjiev V., Klekovska D., Hinić J. & Slaveska-Stamenković, V. (2016): Succession of necrophagous fauna on pig and rat carrion insuburban area in Skopje (R. Macedonia). 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	0,5
	Cvetkovska-Gjorgjievska, A., Prelić, D., Hristovski, S., Slaveska-Stamenković, V. & Ristovska, M. (2016): Spatial distribution and community structure of ground-beetles (Coleoptera: Carabidae) along altitudinal gradient on Belasitsa Mt., R. Macedonia. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	0,5
	Prelić, D., Cvetkovska-Gjorgjievska, A., Hristovski, S., Slaveska-Stamenković, V. & Ristovska, M. (2016): Effects of altitude on distribution and structure of beetle community (Coleoptera) on Belasitsa Mt. (R. Macedonia). 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	0,5
	Anovski, A., Gjorgiev, V., Pavlovska, T., Pavlov, A., Klekovska, D., Hristovski, S., Cvetkovska-Gjorgjievska, A. & Slaveska-Stamenković, V. (2016): Rove beetle <i>Dinothenarus flavocephalus</i> (Goeze, 1777) (Coleoptera: Staphylinidae) new forensic indicator of season of death 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	0,5

	Blazhevskaja, R., Prelić, D., Cvetkovska-Gjorgievska, A., Hristovski, S., Slavevska-Stamenković, V. & Arsovska, J. (2016): Contribution to the knowledge of Coleoptera fauna of Skopje valley and Vodno Mt. in R. Macedonia. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	0,5
	Hinić, J., Slavevska-Stamenković, V. , Vidinova, Y., Rimcheska, B., Aleksovska, M. & Bojkovska, R. (2017): Contribution to the knowledge of <i>Rhithrogena</i> - species (Ephemeroptera: Heptageniidae) from Republic of Macedonia. XI Symposium of Serbian Entomologists with International Participation. 17-21 September 2017	0,5
8.	Апстрактни објавени во зборник на конференција (меѓународна)	
	Smiljkov, S., Slavevska-Stamenković, V. , Smiljkov, Z., Stojanovski, S., Blažeković, D., Hristovski, N. & Stojanova, I. (2013): Prirodna ishrana šarana (<i>Cyprinus carpio</i>) u akumulaciji Gratce (R. Makedonija). 9. međunarodni gospodarsko - znanstveni skup o ribarstvu "Hrvatska akvakultura u Europskoj uniji - sadašnjost i budućnost". 09-10. May 2013, Vukovar, Republika Hrvatska.	1
	Slavevska-Stamenković, V. , Kungulovski, Dzoko., Atanasova-Pancevska, N., Smiljkov, S., Paunović, M. & Kolevska, E. (2013): Microbiological water quality of the river Bregalnica (Republic of Macedonia). 8th Balkan Congress of Microbiology - Microbiologia Balkanica, 2013. 02-05 October 2013, Veliko Tarnovo, Bulgaria.	1
	Slavevska-Stamenković, V. , Paunović, M., Stafilov, T., Smiljkov, S., Rebok, K., Kostov, V., Ristovska, M. & Prelić, D. (2014): Review of the diversity of aquatic macroinvertebrates from the River Bregalnica. First Symposium – Research in the Field of Environment and Materials, November 21-22, 2014, Skopje, Book of Abstracts.	1
	Klekovska, D., Slavevska-Stamenković, V. , Chehlarov, E., Guéorguiev, B., Smiljkov, S., Hristovski, S. & Janeska, B. (2014): Contribution to the knowledge of necrophagous Coleoptera and Diptera species in Republic of Macedonia. First Symposium – Research in the Field of Environment and Materials, November 21-22, 2014, Skopje, Book of Abstracts.	1
	Shoreva, I., Slavevska-Stamenković, V. , Smiljkov, S., Stanković-Jovanović, S. & Paunović, M. (2014): New data about Gastropod fauna in the ancient Lake Prespa. First Symposium – Research in the Field of Environment and Materials, November 21-22, 2014, Skopje, Book of Abstracts	1
	Ristovska, M., Arsovska, J., Kostov, V., Prelić, D., Slavevska-Stamenković, V. & Cvetkovska-Georgievska, A. (2014): Phenotypic plasticity or something more? Skeletal ontogeny of hatchery reared	1

	<i>Salmo faroides</i> and <i>Salmo macedonicus</i> . First Symposium – Research in the Field of Environment and Materials, November 21-22, 2014, Skopje, Book of Abstracts.	
	Cvetkovska Georgievska A., Komenov M., Prelik D., Slavevska Stamenković, V. & Ristovska M. (2014): Altitudinal distribution of spider community of Belasica Mountain, Republic of Macedonia First Symposium – Research in the Field of Environment and Materials, November 21-22, 2014, Skopje, Book of Abstracts.	1
	Arsovska, J., Ristovska, M., Kostov, V., Prelić, D., Slavevska-Stamenković, V. & Cvetkovska-Gjorgjievska. (2014): A contribution to the morphological characterisation of <i>Zingel balcanicus</i> (Karaman, 1937). Ecology of fish in Lakes and Reservoirs 8-11 September 2014, Ceske Budejovice , Czech Republic .	1
	Arsovska, J., Ristovska, M., Kostov, V., Prelić, D. & Slavevska-Stamenković, V. (2014): Osteological characters of <i>Zingel balcanicus</i> (Karaman, 1937). Aquaculture Europe 2015, October 14-17, 2014, Donostia–San Sebastián, Spain.	1
	Cvetkovska-Gjorgjievska, A., Hristovski, S., Gúeorguiev, B., Prelić, D., Slavevska-Stamenković, V. & Ristovska, M. (2015): Contribution to the knowledge of Carabid (Coleoptera: Carabidae) and Cerambycid fauna (Coleoptera: Cerambycidae) of Belasitsa Mountain in R. Macedonia. Seminar of Ecology with International participation 23-24 April 2015. Union of scientists in Bulgaria, Section Biology, Institute of Biodiversity and Ecosystem Research- BAS.	1
	Vidinova, Y., Slavevska-Stamenković, V. , Rimcheska, B., Tyufekchieva, Y., Stoe Smiljkov, S., Prelić, D., Ristovska, M. & Paunović, M. (2015): Contribution to the knowledge of Ephemeroptera, Plecoptera and Trichoptera (EPT) species from Republic of Macedonia. Seminar of Ecology with International participation 23-24 April 2015. Union of scientists in Bulgaria, Section Biology, Institute of Biodiversity and Ecosystem Research- BAS.	1
	Smiljkov, S., Gusheski, D., Slavevska-Stamenković, V. , Ilieska, R., Krstevska, K. & Stojanovski, S. (2015): Qualitative analysis of representatives from Annelida (Oligochaeta and Hirudinea) from Kumanovo Bath. 12 th Croatian Biological congress with International Participation 18-23 September 2015. Sveti Martin na Muri, Croatia.	1
	Cvetkovska-Gjorgjievska, A., Hristovski, S., Prelić, D., Šerić-Jelaska, L., Slavevska-Stamenković, V. & Ristovska, M. (2015): Body Size Differences, Mean Individual Biomass (MIB) and Wing Development	1

	of Ground Beetle Communities (Coleoptera: Carabidae) along an Altitudinal Gradient on the Belasitsa Mountain, Macedonia. XVIIth European Carabidologists Meeting Primošten, Croatia, 20 – 25 September 2015.	
	Cvetkovska-Gjorgievska A., Komnenov M., Prelić D., Slavevska-Stamenković V. & Ristovska M. (2016): Spider community (Araneae) on Belasica Mountain, South-East Macedonia. Seminar of Ecology – 2016. 21 - 22 April 2016, Sofia.	1
	Rimcheska, B., Marković, V., Ilić, M., Slavevska-Stamenković, V. , Cheshmedjiev, S., Csányi, B., Zorić, K., Paunović, M. & Subchev, M. (2016): First report of <i>Branchiobdella kozarovi</i> SUBCHEV, 1978 (Annelida: Clitellata) from the western Bulgaria. 21-22 04. 2016, Seminar of ecology, IBER-BAS, Sofia, Bulgaria.	1
	Georgieva, G., Rimcheska, B., Atanacković, A., Slavevska-Stamenković, V. , Smiljkov, S., Paunović, M. & Uzunov, Y. (2016): First data for the Oligochaeta (Annelidae: Oligochaeta) fauna from Priep Rezervoir and Orevovechka Reka river, R. Macedonia. 21-22 04. 2016, Seminar of ecology, IBER-BAS, Sofia, Bulgaria.	1
	Hinić, J., Slavevska-Stamenković, V. , Tasevska, O., Smiljkov, S., Kostoski, G., Rimcheska, B., Ileska, R. & Cvetkovska-Gjorgievska, A. (2016): Seasonal zooplankton dynamics of Dojran Lake (Republic of Macedonia). 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Slavevska-Stamenković, V. , Rimcheska, B., Stojkoska, E., Stefanovska, N., Hinić, J., Kostov, V. (2016): Distribution of decapod crustaceans (Decapoda: Potamonidae, Astacidae, Atyidae) in Republic of Macedonia: conservation approach. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Pavlovska, T., Pavlov A., Anovski A., Gjorgjiev V., Klekovska D., Hinić J. & Slavevska-Stamenković, V. (2016): Succession of necrophagous fauna on pig and rat carrion in suburban area in Skopje (R. Macedonia). 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Cvetkovska-Gjorgievska, A., Prelić, D., Hristovski, S., Slavevska-Stamenković, V. & Ristovska, M. (2016): Spatial distribution and community structure of ground-beetles (Coleoptera: Carabidae) along altitudinal gradient on Belasitsa Mt., R. Macedonia. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Cvetkovska-Gjorgievska, A., Prelić, D., Hristovski, S., Slavevska-Stamenković, V. & Ristovska, M. (2016): Zoogeographic structure, habitat and humidity preference of groundbeetles (Coleoptera: Carabidae) on Belasitsa Mt. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1

	Arsovska, J., Ristovska, M., Kostov, V., Slaveska-Stamenković V. & Cvetkovska-Gjorgievska, A. (2016): An evaluation of meristic characters in gudgeons (Cyprinidae: Gobioninae) from R. Macedonia. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Prelić, D., Cvetkovska-Gjorgievska, A., Hristovski, S., Slaveska-Stamenković V. & Ristovska, M. (2016): Biocenological study of arthropod community along altitudinal gradient on Belasitsa Mt. (R. Macedonia). 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Prelić, D., Cvetkovska-Gjorgievska, A., Hristovski, S., Slaveska-Stamenković V. & Ristovska, M. (2016): Effects of altitude on distribution and structure of beetle community (Coleoptera) on Belasitsa Mt. (R. Macedonia). 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Jovanovska, D., Slaveska-Stamenković V. , Hristovski, S., Avukatov, V. & Melovski, Lj. (2016): Assessing the watershed habitat evaluation and stream integrity protocol (WHEBIP) applicability in assessing stream integrity in river Bregalnica Watershed. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Slaveska-Stamenković V. , Rimcheska, B., Ibrahimi, H., Rebok, K. & Paunović, M. (2016): First records of <i>Polycentrops irroratus</i> Curtis 1835 and <i>Wormaldi ajuliani</i> Kumanski, 1979 (Insecta, Trichoptera) for the fauna of Republic of Macedonia. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Dinova, D., Slaveska-Stamenković V. & Conze, K. (2016): Diversity and distribution of Dragonflies (Odonata) in the river catchment of Bregalnica and their importance in defining the protected areas in East Planning Region of Macedonia. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Blinkova M., Slaveska-Stamenković V. , Smiljkov, S., Stafilov, T., Rimcheska, B., Rebok K. & Paunović, M. (2016): Factors affecting distribution pattern of chironomidae larvae (Diptera: Chironomidae) in Bregalnica River, Republic of Macedonia. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Pavlov, A., Gorgiev, V., Pavlovska, T., Kiselovski, F., Anovski, A. & Slaveska-Stamenković, V. (2016): Ecological status assessment based on aquatic macroinvertebrates – the Belicka River (R. Macedonia) case study. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1

	Anovski, A., Gorgiev, V., Pavlovska, T., Pavlov, A., Klekovska, D., Hristovski, S., Cvetkovska-Gjorgievska, A. & Slaveska-Stamenković V. (2016): Rove beetle <i>Dinothenarus flavocephalus</i> (Goeze, 1777) (Coleoptera: Staphylinidae) new forensic indicator of season of death. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Blazhevska, R., Prelić, D., Cvetkovska-Gjorgievska, A., Hristovski, S., Slaveska-Stamenković V. & Arsovska, J. (2016): Contribution to the knowledge of Coleoptera fauna of Skopje valley and Vodno Mt. in R. Macedonia. 5th Congress of Ecologists of the Republic of Macedonia with International Participation. 19-22 October 2016	1
	Hinić, J., Slavevska-Stamenković, V. , Vidinova, Y., Rimcheska, B., Aleksovska, M. & Bojkovska, R. (2017): Contribution to the knowledge of <i>Rhithrogena</i> - species (Ephemeroptera: Heptageniidae) from Republic of Macedonia. XI Symposium of Serbian Entomologists with International Participation. 17-21 September 2017	1
	Ibrahimi, H., Kucinić, M., Slavevska-Stamenković, V. , Bjelanović, K. & Hinić, J. (2017): Contribution to the knowledge of the caddisfly fauna (Insecta: Trichoptera) of the Republic of Macedonia. XI Symposium of Serbian Entomologists with International Participation. 17-21 September 2017	1
9.	Пленарно предавање на научен/стручен собир	
	„Состојба со реката Брегалница според хемиски параметри и биоиндикатори (риби и макроинвертебрати)“. Научна трибина: „Состојби со животната средина во Република Македонија“, Македонско еколошко друштво, 12.02.2016, Скопје	2
	„Форензичка ентомологија и нејзина примена во судска медицина“. Пленарно предавање на покана на Институтот за судска медицина, криминалистика и медицинска деонтологија, во рамки на состанокот на Здружението за судска медицина во Демир Капија, 18.10.2013	2
	Вкупно	135,978

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1.	Книга од стручна област (коавтор)	
	Христовски, С., Брајаноска, Р., Саров, А., Стојанов, А., Стеријовски, Б., Славевска-Стаменковиќ, В. , Авукатов, В., Џабирски, В.,	7

	Матевски, В., Јовановска, Д., Китанова, Д., Меловски, Д., Иванов, Ѓ., Јордановска, Е., Левков, З., Русевска, К., Томовиќ, Љ., Велевски, М., Костадиновски, М., Меловска, Н., Велковски, Н., Пејовиќ, С., Ивановска, С. (2015): Биолошка разновидност во сливот на реката Брегалница. Завршен извештај по проектот „Анализа на недостатоци во еколошки податоци и изработка на карта на еколошка сензитивност за подрачјето на сливот на река Брегалница“, Книга 2, Скопје.	
	Брајаноска, Р., Христовски, С., Спиrowsка, М., Саров, А., Стојанов, А., Стеријовски, Б., Славевска-Стаменковиќ, В. , Авукатов, В., Џабирски, В., Матевски, В., Јовановска, Д., Китанова, Д., Меловски, Јордановска, Е., Левков, З., Русевска, К., Томовиќ, Љ., Меловски, Љ., Велевски, М., Костадиновски, М., Меловска, Н., Велковски, Н., Пејовиќ, С., Ивановска, С. (2015): Извештај за состојбата со заштитените подрачја подрачја во сливот на реката Брегалница. Завршен извештај по проектот „Анализа на недостатоци во еколошки податоци и изработка на карта на еколошка сензитивност за подрачјето на сливот на река Брегалница“, Книга 4, Скопје.	7
2.	Студија, физибилиити-студија, истражување на пазарот (соработник)	
	Bregalnica River Basin Management Plan (2013-2014). SECO	1
	Support to the Republic of Macedonia for revision of National Biodiversity Strategy and Action Plan (NBSAP) and preparation of the Fifth National Report to the Convention on Biological Diversity (2013-2015). Macedonian Ecological Society, Ministry of Environment and Physical Planning	1
	Water for lakes, bogs, streams and people on Jablanica Mountain (2014-2015). Critical Ecosystem Partnership Fund (CEPF) and Macedonian Ecological Society (MES)	1
	Ecological Data Gap Analysis and Ecological Sensitivity Map Development for the Bregalnica River Watershed (2014-2015). DEKONS - EMA & Macedonian Ecological Society	1
	Developing capacities for sustainability of Dojran Lake (2015). REC	1
	Monitoring Programme for the Strumica River Basin (2015). UNDP	1

	Technical assistance for strengthening the institutional capacities for approximation and implementation of environmental legislation in the area of water management in the Republic of Macedonia (2015). CFCD	1
	Restoration of the Prespa Lake Ecosystem (2015-2016). UNDP	1
	Developing capacities for sustainability of Dojran Lake: "Valorization study of Dojran Lake" (2016). REC	1
	Hydropower plant "Krapaska River". Environmental and Social Action Plan (2016). Macedonian Power Plants (ELEM)	1
	Strengthening the capacities for implementation of Natura 2000 in Republic of Macedonia (2016-2017). Particip GmbH	1
	Restoration of the Strumica River Basin (2016-2017). UNDP	1
	Restoration of the Strumica River Basin (SRB) – Implementation of the Strumica River Basin Management Plan (Phase II) (2017-2018). UNDP	1
	Biological Monitoring in Drin River Basin in Former Yugoslav Republic of Macedonia (2017). GEF/UNDP/GWP-Med	1
	Achieving Biodiversity Conservation through Creation and Effective Management of Protected Areas and Mainstreaming Biodiversity and Land Use Planning. Component: Valorisation of Biodiversity of Sharr Mountain (2017-2018). GEF/UNEP	1
3.	Учество во работата на комисији за државни натпревари	
	Натпревари по биологија (2013/2014)	1
	Натпревари по биологија (2014/2015)	1
	Натпревари по биологија (2015/2016)	1
	Натпревари по биологија (2016/2017)	1
4.	Учество во промотивни активности на факултетот/институтот	
	Популаризација на студиите на Институтот за биологија во средните училишта (2014, 2015, 2016)	1,5
Дејности од поширок интерес		

5.	Студиски престој во странство	
	Во периодот од 13 до 24.3.2017 година студиски престој на Институтот за биологија при ПМФ - Загреб, Р Хрватска	0,5
6.	Членство во извршно тело на меѓународна организација која поддржува/организира научноистражувашка дејност (FP7, COST, ICGEB, IEAE и сл.)	
	Член на COST Action CA15219 Developing new genetic tools for bioassessment of aquatic ecosystems in Europe	2
7.	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект	
	„Development of a common framework and tool for the assessment and mitigation of nitrate water pollution in the Balkan Rivers” (2016, учесник)	1
8.	Член на факултетска комисија	
	Член на Комисијата за самоевалуација на Природно-математичкиот факултет, 2015/2016	0,5
	Член на Дисциплинска комисија на ПМФ, 2017/2018 год.	0,5
	Член на Конкурсна комисија за запишување студенти на прв циклус студии на студиските програми на Природно-математичкиот факултет во Скопје, во учебната 2017/2018 год.	0,5
9.	Член на комисија за избор во звање	0,2
	1 кандидат	
10.	Координатор во подготовка на елаборат за нова студиска програма	
	Подготовка на елаборат за прв циклус студии на Институтот за биологија: 1) Студиска програма по биохемија и физиологија, 2) Студиска програма по молекуларна биологија и генетика, 3) Студиска програма по биологија, 4) Студиска програма по екологија, 5) Студиска програма по нутриционизам	5
	Подготовка на елаборат за втор циклус студии на Институтот за биологија: 1) Студиска програма по биохемија и физиологија, 2) Студиска програма по биологија - микробиологија, 3) Студиска програма по екологија и таксономија, 4) Студиска програма по	5

	форензичка биологија, 5) Студиска програма по молекуларна биологија и генетика	
	Подготовка на елаборат за трет циклус студии на Институтот за биологија	1
11.	Подготовка на национални документи (стратегии, закони)	
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на река Брегалница“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на Црна Река“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Дојранско Езеро“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Глажња“ за период 2018 – 2024 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Глобочица“ за период 2018 – 2024 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Калиманци“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулации Конче 1 и Конче 3“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Козјак“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Липково“ за период 2018 – 2024 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Мантово“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Матка“ за период 2018 – 2024 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Мавровица“ за период 2018 – 2024 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Маврово“ за период 2017 – 2023 година.	2

	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Младост“ за период 2018 – 2024 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Охридско Езеро“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на река Пчиња“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Преспанско Езеро“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Ратеве – Беровско Езеро“ за период 2018 – 2024 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Шпилје“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на река Струмица“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Тиквеш“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на река Треска“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Турија“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на Вардар – долно течение“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на Вардар – горно течение“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на Вардар – средно течение“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Водоча“ за период 2017 – 2023 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Слив на Црн Дрим“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Стрежево“ за период 2016 – 2022 година.	2

	Риболовна основа за риболовна вода „Акумулација Паљурци“ за период 2016 – 2022 година.	2
	Вкупно	110,7

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	88,326
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	135,978
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	110,7
Вкупно	335,004

Членови на Комисијата

Д-р Стое Смиљков, редовен професор на
Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.

Д-р Дана Прелиќ, редовен професор на
Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.

Д-р Милица Ристовска, вонреден професор на
Природно-математичкиот факултет во Скопје, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ПРИМЕНА НА СЕЙЗМОЛОШКИ МЕТОДИ ВО ОПРЕДЕЛУВАЊЕТО НА БРЗИНСКИОТ МОДЕЛ НА ЗЕМЈИНАТА КОРА ПОД ТЕРИТОРИЈАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА “ ОД М-Р ЈАСМИНА НАЈДОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА ПРИРОДНО- МАТЕМАТИЧКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 21.12.2017 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Јасмина Најдовска со наслов „Примена на сейсмолошки методи во определувањето на брзинскиот модел на Земјината кора под територијата на Република Македонија“, во состав: д-р Лазо Пекевски, научен советник на ПМФ - Скопје, во пензија (ментор), д-р Драгана Черних-Анастасовска, виш научен соработник на ПМФ - Скопје (член), д-р Вера Чејковска, виш научен соработник на ПМФ - Скопје, во пензија (член), проф. д-р Олга Галбова (член) и доц. д-р Свемир Горин (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Јасмина Најдовска, со наслов „Примена на сейсмолошки методи во определувањето на брзинскиот модел на Земјината кора под територијата на Република Македонија“, содржи 150 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со 1,5 проред и големина на букви 12, 57 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 11 глави, вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во **воведот**, кандидатот укажува дека Земјината кора секогаш била предмет на многу истражувања со кои се стремело да се одреди нејзината градба. Еден од најстарите и најпознатите проблеми со кој се занимава сейсмологијата е точното одредување на промената на брзината на просторните сеизмички бранови при нивното ширење низ внатрешноста на Земјата. Генерирањето и распространувањето на сеизмичките бранови во внатрешноста на Земјата отсекогаш било интересно за сейсмолозите.

Првата глава од докторската дисертација е насловена **ИСТОРИЈА И РАЗВОЈ НА МЕТОДОТ НА ПРИЕМНИК-ФУНКЦИИ**. Во неа се прикажани историските истражувања. Наведени се методологијата, предметот и целите на истражувањето.

Втората глава е насловена **РАСПРОСТРАНУВАЊЕ НА БРАНОВИ ВО ХОМОГЕНА ИЗОТРОПНА ЕЛАСТИЧНА СРЕДИНА**. Во неа се дадени главните теоретски поставки за распространувањето на брановите во хомогена изотропна еластична средина.

Во третата глава, ГРАНИЧНИ УСЛОВИ ЗА ГРАНИЧНИ ПОВРШНИ ПОМЕЃУ ДВЕ ЕЛАСТИЧНИ СРЕДИНИ, се прикажани условите на гранични површини помеѓу две еластични средини и расејувањето, односно настанувањето на рефлексија и рефракција на P , SV и SH - бранови на граничните површини.

Четвртата глава насловена како **ГЕОТЕКТЕНИКА И СЕИЗМОТЕКТЕНИКА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА** во себе ја содржи геотектониката и сеизмотектониката на Република Македонија, со посебен осврт на подрачјата каде што се локациите на сеизмолошките станици: Скопје, Охрид и Валандово.

Во **петтата глава** од оваа дисертација, **ПРЕГЛЕД НА ДОСЕГАШНИТЕ ИСТРАЖУВАЊА ЗА ГРАДБАТА НА ЗЕМЈИНАТА КОРА ЗА ТЕРИТОРИЈАТА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**, е даден прегледот на досегашните истражувања за градбата на Земјината кора за територијата на Република Македонија.

Во **шестата глава** насловена како **ПРИЕМНИК-ФУНКЦИИ** е прикажана методологијата на приемник-функции.

Седмата глава е насловена **СЕИЗМОЛОШКИ ПОДАТОЦИ**. Во неа се прикажани сеизмолошките податоци користени во истражувањето.

Во **осмата глава РЕЗУЛТАТИ ДОБИЕНИ ОД МЕТОДОТ НА ПРИЕМНИК-ФУНКЦИИ** дадени се резултатите добиени од методот на приемник-функции за сеизмолошките станици во Скопје (SKO), Валандово (VAY) и Охрид (OHR).

Деветата глава е насловена **ИНВЕРЗИЈА**. Во неа е прикажан методот на инверзија и резултатите добиени со неговата примена. Одредени се сеизмичките брзини на лонгитудиналниот и трансверзалниот бран и длабочината на дисконтинуитетот на Мохоровичиќ во Земјината кора под испитуваните сеизмолошки станици. Применет е методот на линеаризирана итеративна инверзија со користење на приемник-функциите.

Заклучоците се изнесени во **десетата глава** насловена како **ЗАКЛУЧОК**.

Препораките за идните истражувања се дадени во **единаесетата глава** насловена како **ПРЕПОРАКИ ЗА ИДНИ ИСТРАЖУВАЊА**.

Истражувањето на кандидатката м-р Јасмина Најдовска е базирано на доволно голем број дигитални инструментални податоци одвоени од архивата на регистрациите (сеизмограмите) на земјотреси во Сеизмолошката опсерваторија во Скопје. Самата методологија на приемник-функции вклучува современи научни методи и процедури од сеизмологијата.

Предмет на истражување

Предмет на истражување во овој труд е определувањето на моделот на Земјината кора со примена на методот на приемник-функции (*receiver functions*), за кој основни сеизмолошки податоци се регистрации на сеизмички бранови од далечни земјотреси.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Пресметувањето на приемник-функциите е направено за три постојани сеизмолошки станици на територијата на Р Македонија: Скопје (SKO), Валандово (VAY) и Охрид (OHR).

Изборот на дигиталните записи добиени од настапите на телесеизмичките земјотреси се одвоени од архивата на земјотреси во Сеизмолошката опсерваторија во Скопје за периодот од 2006 година до 2013 година. Тоа се регистрации на телесеизмичките бранови од далечни земјотреси со магнитуди поголеми од 5,5 и со епицентрални растојанија ограничени меѓу 30°-95° (3300km-11000km). При строги критериуми на селекција за примена на методот на приемник-функции, одвоени се 258 дигитални записи од разгледуваните сеизмолошки станици, и тоа: за сеизмолошката

станица во Скопје (SKO), вкупно 116 телесеизмички земјотреси, за сеизмолошката станица во Валандово (VAY), вкупно 185 телесеизмички земјотреси и за станицата во Охрид (OHR), вкупно 151 телесеизмички земјотрес.

Краток опис на применетите методи

Методот на приемник-функции го користи фактот дека упаѓањето на P -бран од далечен, телесеизмички, земјотрес е проследено со конверзии на брановите P во S и обратно. Издвоениот настап на одделните расеани бранови од *фоноџи* на сумарното браново поле на одговорот од слоевитата средина и влезните бранови, ќе зависи од вредностите на нивните амплитуди и од коефициентите на рефлексија и трансмисија настанати помеѓу два соседни слоја. Во процесот на расејување на брановите, вклучени се дејствата на механизмите на рефлексија и трансмисија на просторните сеизмички бранови, кои настануваат помеѓу два слоја за кои постои *акустичен* контраст. Овој контраст го изразува различниот состав на материјалот од кој е составена средината, изразена преку акустички импеданси, како производ помеѓу густината на средината и брзината на распространување на бранот кој што се разгледува. Кога станува збор за вертикален пад на упадниот просторен сеизмички бран на границата помеѓу две средини, добиените коефициенти на рефлексија го претставуваат односот на разликата и збирот на акустичните импеданси на двете средини. Од ова следува дека преку коефициентите на рефлексија се одредува контрастот помеѓу средините, а не физичките и геолошките особини на средините.

Со оглед на сложеноста на градбата на средината непосредно под сеизмолошката станица, настануваат повеќекратни рефлексии (*кои се следени и со соодветни конверзии*) на упадните бранови, во оваа средина.

Од друга страна, регистрациите на S -брановите, кои настанале со конверзија P во S , имаат поголеми амплитуди на хоризонталната (*лонгитудиналната*) компонента на сеизмографот каде што се регистрираат, отколку на вертикалната компонента. Тоа посебно ќе биде изразено на таканаречената лонгитудинална компонента на сеизмографот ако е насочена кон изворот на земјотресот. Така, со деконволуција на P -сигналот од вертикалната компонента од хоризонталните компоненти се добиваат брановите регистрации на радијалните и трансверзалните приемник-функции.

Краток опис на резултатите од истражувањето

1. Кај приемник-функциите времето на настапување на конвертираната P_S -фаза зависи од длабочината на границата каде што настанува остра промена на сеизмичката брзина на упадниот лонгитудинален P -бран и трансверзалниот S -бран. На групираниите приемник-функции, за сеизмолошката станица во Скопје (SKO), настапот на P_S -фазата доцни за 4,0 s по настапот на P -бранот. За сеизмолошката станица во Валандово (VAY), P_S -конвертираната фаза се забележува од 3,5 s до 4,5 s после настапот на P -бранот и сеизмолошката станица во Охрид (OHR) има најочигледни настапи на P_S -фазата од 5,0 s до 5,5 s. Конвертираната P_S -фаза кај сеизмолошката станица во Валандово (VAY) има настап за 0,5 s порано од P_S -фазата кај сеизмолошката станица во Скопје (SKO), која има настап на P_S за 1,0 s до 1,5 s порано од онаа кај сеизмолошката станица во Охрид (OHR). Оваа разлика во настапните времиња на P_S -конвертираната фаза укажува на различната дебелина на Земјината кора под сеизмолошките станици, односно на различните длабочини на дисконтинуитетот на Мохоровичиќ.

2. Просторната распределба на епицентрите на земјотресите се утврдува со вклучување на зависноста од обратниот азимут. Вредностите на аглиите на обратниот азимут (епицентар-сеизмолошка станица), за сеизмолошката станица во Скопје (SKO) се во интервалот од 10° до 110° , аглиите за обратниот азимут за сеизмолошката станица во Валандово (VAY) се од 14° до 105° и за сеизмолошката станица во Охрид (OHR), од 10° до 130° .

3. Покажано е дека најголемиот број на телесеизмички земјотреси се со исти епицентрални растојанија до сеизмолошките станици во Скопје (SKO), Валандово (VAY) и Охрид (OHR). За сеизмолошката станица во Скопје (SKO), најмногу податоци се издвоени за земјотресите чии епицентрални растојанија се од 80° до 86° , кај сеизмолошката станица во Валандово (VAY) од 74° до 86° и за сеизмолошката станица во Охрид (OHR), разгледувани се земјотресите со епицентрални растојанија од 74° до 86° .

4. Докажано е дека сеизмичките бранови/зраци низ Земјината внатрешност од сите испитувани далечни земјотреси имаат иста или многу слична траекторија на распространување до сеизмолошката станица. Параметарот на зракот најизразени кохерентни делови за сеизмолошката станица во Скопје (SKO) има од $0,041 \text{ s/km}$ до $0,051 \text{ s/km}$, за сеизмолошката станица (VAY) од $0,044 \text{ s/km}$ до $0,050 \text{ s/km}$ и за сеизмолошката станица во Охрид (OHR) од $0,041 \text{ s/km}$ до $0,049 \text{ s/km}$.

5. Кандидатката покажа дека дисконтинуитетот на Мохоровичиќ, под сеизмолошката станица во Скопје (SKO), е на длабочина од 36 km , кај сеизмолошката станица во Валандово (VAY), таа длабочина се движи од 34 km до 36 km , и за сеизмолошката станица во Охрид (OHR), таа има вредности од 42 km до 44 km .

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Јасмина Најдовска, со наслов „Примена на сеизмолошки методи во определувањето на брзинскиот модел на Земјината кора под територијата на Република Македонија“, претставува истражување во областа на сеизмологијата. Изработката на темата на оваа докторска дисертација дава значаен научен и практичен придонес во идните истражувања на параметрите на локалната и регионалната сеизмичност, а со тоа и кон подобри проценки на сеизмичкиот hazard, со крајна цел за подобра заштита од дејството на идните земјотреси на територијата на Република Македонија.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Јасмина Најдовска, со наслов „Примена на сеизмолошки методи во определувањето на брзинскиот модел на Земјината кора под територијата на Република Македонија“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд ги објавила следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [1]. Автори: „Čejkowska V., Černih D., Drogreška K., **Najdovska J.**, 2013, Seismic moment and other source parameters for the 26 July 1963 6.1 Skopje earthquake“, објавен: *Proceedings, International conference on earthquake engineering, SE-EEE 1963-2013, 29-31 May, 2013 Skopje, Republic of Macedonia*, Macedonian Association for Earthquake Engineering (MAEE), CD ROM ISBN 978-608-65185-2-3.

- [2]. Авторы: „Čejkowska V., Pekevski L., Černih D., Drogreška K., **Najdovska J.**, 2013, Seismicity of the Skopje area“, објавен: *Proceedings, International conference on earthquake engineering, SE-EEE 1963-2013, 29-31 May, 2013 Skopje, Republic of Macedonia*, Macedonian Association for Earthquake Engineering (MAEE), CD ROM ISBN 978-608-65185-2-3.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Бројот на оригиналните дигитални податоци, теоретската анализа, нивната нумеричка обработка како и квалитетните илустрации, укажуваат на тоа дека кандидатката м-р Јасмина Најдовска напoлно ја совладала конкретната проблематика и современата научна методологија. Анализата е вршена внимателно, долготрајно и детално.

Докторската дисертација на м-р Јасмина Најдовска дава значаен научен и практичен придонес во идните истражувања на параметрите на локалната и регионалната сеизмичност, а со тоа и кон подобри проценки на сеизмичкиот hazard, со крајна цел за подобра заштита од дејството на идните земјотреси на територијата на Република Македонија.

Главни научни придонеси на кандидатката се:

- изработка на структурни карти за основните граници во Земјината кора за територијата на Р Македонија;
- користење на добиените брзински модели за калибрација на Гриновите функции кои се користат во истражувањата за инверзија на тензорот на момент (*moment tensor inversion*), за значајни земјотреси регистрирани во сеизмолошките станици на територијата на Р Македонија;
- примена на добиените резултати во истражувањата на сеизмичкиот hazard, со што ќе се придонесе за подобра заштита од дејството на идните земјотреси на територијата на Р Македонија.

Можните понатамошни истражувања би се насочиле кон:

- примена на методот на приемник-функции во анализирање на дигитални записи добиени од настапите на телесеизмичките земјотреси и истражување на структурата на Земјината кора за другите сеизмолошки станици на територијата на Р Македонија;
- натамошни истражувања да се утврди од што се предизвикани повеќекратните рефлексии кај сеизмолошката станица во Охрид (OHR);
- разгледување и изучување на брановите форми, фази на настапите на одделни типови бранови кои се распространуваат низ обвивката на Земјата, под сеизмолошките станици за територијата на Република Македонија. Определување на структурални длабински модели под територијата на Р Македонија, неопходни при нумеричкото симулирање на распространувањето на сеизмичките бранови низ вакви средини.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Природно-математичкиот факултет во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Јасмина Најдовска** со наслов **Примена на сеизмолошки методи во определувањето на брзинскиот модел на Земјината кора под територијата на Република Македонија.**

КОМИСИЈА

1. Д-р Лазо Пекевски, научен советник на ПМФ - Скопје, во пензија (ментор), с.р.
2. Д-р Драгана Черних-Анастасовска, виш научен соработник на ПМФ - Скопје (член), с.р.
3. Д-р Вера Чејковска, виш научен соработник на ПМФ - Скопје, во пензија (член), с.р.
4. Д-р Олга Галбова, редовен професор на ПМФ - Скопје (член), с.р.
5. Д-р Свемир Горин, доцент на ПМФ - Скопје (член), с.р.

ПРЕГЛЕД

на одобрени теми за изработка на докторски дисертации на

Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,

Природно-математички факултет – Скопје, на седницата на

Наставно-научниот совет на Факултетот,

одржана на 21.12.2017 година.

1. ДОКТОРСКИ ДИСЕРТАЦИИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Ели д-р Ханџиска, специјалист по спортска медицина	„ВЛИЈАНИЕТО НА СОМАТОТИПОТ И НИВОТО НА АДЕНОКОРТИКОТРОПНИОТ ХОРМОН И КОРТИЗОЛ ВОЗБРАЌАНИОТ ПРОЦЕС КАЈ МЛАДИ ФУДБАЛЕРИ“	„THE INFLUENCE OF THE SOMATOTYPE AND THE LEVEL OF ADENOCORTICOTROPIC HORMONE AND CORTISOL ON THE TRAINING PROCESS IN YOUNG FOOTBALL PLAYERS“	д-р Ицко Ѓорѓоски, редовен професор на ПМФ – Скопје	02-2586/6 од 28.12.2017 г.
2.	Кимет Јусуфи, магистер по физички науки – теориска физика	„ХОКИНГОВО ЗРАЧЕЊЕ ОД ЦРНИТЕ ДУПКИ КАКО КВАНТНО ТУНЕЛИРАЊЕ“	„HAWKING RADIATION AS QUANTUM TUNNELING FROM BLACK HOLES“	д-р Гордана Апостоловска, редовен професор на ПМФ – Скопје	02-2535/7 од 28.12.2017 г.
3.	Исак Алији, магистер на науки по физика	„СИНТЕЗА И КАРАКТЕРИЗАЦИЈА НА ТЕНКИ ЕЛЕКТРОХРОМНИ ФИЛМОВИ ОД МЕТАЛ ХЕКСАЦИЈАНОФЕРАТИ“	„SYNTHESIS AND CHARACTERIZATION OF THIN ELECTROCHROMIC METAL HEXACYANOFERRATE FILMS“	д-р Јулијана Велевска, редовен професор на ПМФ – Скопје	02-2308/8 од 27.12.2017 г.

ПРЕГЛЕД

на одобрени теми за изработка на магистерски трудови на
 Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје,
 Природно-математички факултет – Скопје, на седницата на
 Наставно-научниот совет на Факултетот,
 одржана на 21.12.2017 година.

1. МАГИСТЕРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Ирена Костовска, дипломиран инженер по биологија	„ВАЖНОСТА НА СЕРУМ-СКИТЕ КОНЦЕНТРАЦИИ НА ЖЕЛЕЗОТО, ФЕРИТИНОТ И ТРАНСФЕРИНОТ ВО ДИЈАГНОСТИЦИРАЊЕТО НА АНЕМИИТЕ“	THE IMPORTANCE OF SERUM CONCENTRATIONS ON THE IRON, FERRY AND TRANSFERINE IN THE ANEMIA DIAGNOSIS	д-р Ицко Ѓорѓоски, редовен професор на ПМФ – Скопје	02-2022/4 од 28.12.2017 г.
2.	Јасмина Маркоска, дипломиран професор по математика	„ПРИМЕНА НА Е-ТЕХНОЛОГИИ ВО НАСТАВАТА ПО МАТЕМАТИКА ВО СРЕДНОТО ОБРАЗОВАНИЕ“	APPLICATIONS OF E-TECHNOLOGIES IN HIGH SCHOOL TEACHING OF MATHEMATICS	акад. Дончо Димовски, редовен професор на ПМФ – Скопје	02-2799/3 од 28.12.2017 г.
3.	Пеце Шеровски, дипломиран инженер по хемија	„СЛЕДЕЊЕ НА СТРУКТУРНИ ПРОМЕНИ НА КЕРАТИНИ ВО ХЕМИСКИ ТРЕТИРАНА КОСА СО БИОАНАЛИТИЧКИ МЕТОДИ“	MONITOGING OF STRUCTURAL CHANGES OF KERATINS IN CHEMICALLY TREATED HAIR USING BIOANALYTICAL METHODS	д-р Наташа Ристовска, доцент на ПМФ – Скопје	02-2762/3 од 28.12.2017 г.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА ЧЕТИРИ ЛИЦА ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ОРАЛНА ПАТОЛОГИЈА И ПАРОДОНТОЛОГИЈА НА СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 12 декември 2017 година, за избор на наставници во сите наставно-научни звања во наставно-научната област орална патологија и пародонтологија, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр.02-2446/2, донесена на 27.12.2017 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Ќиро Ивановски, редовен професор на Стоматолошкиот факултет, проф. д-р Методи Симоновски, редовен професор, проф. д-р Марија Накова, редовен професор, проф. д-р Мира Јанкуловска, редовен професор и проф. д-р Алберто Бенедети, редовен професор.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на четири наставници во сите наставно-научни звања во научната област орална патологија и пародонтологија, во предвидениот рок се пријавија вонр. проф. д-р Снежана Пешевска, вонр. проф. д-р Силвана Георгиева, вонр. проф. д-р Маја Пандилова и вонр. проф. д-р Анета Атанасовска-Стојановска - сите вработени на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Стоматолошки факултет Скопје, на Катедрата за болести на уста и пародонт и ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“ во Скопје.

1. ВОНР. ПРОФ. Д-Р СНЕЖАНА ПЕШЕВСКА

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката вон. професор д-р Снежана Пешевска е родена на 3.7.1964 год., во Љубовија, Р Србија. Средно образование завршила во 1981 год., во гимназијата „Раде Јовчевски–Корчагин“ во Скопје. Со високо образование се стекнала на Стоматолошкиот факултет при УКИМ во 1987 година. Дипломирала на 29.12.1987 година, со просечен успех 8,84. Кандидатката активно се служи со англискиот и српскиот јазик.

Во учебната 1994/1995 се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје. Студиите ги завршила во учебната 1996/97 година, со просечен успех 10. На 23.12.2002 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Евалуација на ефектите од комбинираниот конвенционален - физикален третман на иницијалната пародонтална афекција“. Дисертацијата на тема „Примена на ласер-терапијата во третманот на пародонталната болест“ ја одбрала на 22.6.2007 година, пред Комисија во состав: проф. д-р В. Димитровски, проф. д-р З. Белазелкоска, проф. д-р А. Миновска, проф. д-р И. Ѓоргоски и проф. д-р М. Накова. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на стоматолошки науки.

Со звањето специјалист по болести на устата и пародонтот се стекнала во 1999 год.

Во звањето **помлад асистент** на Катедрата за болести на устата и пародонтот при Стоматолошкиот факултет во Скопје е избрана во 1997 година, а реизбрана е во 2000. Во 2003 година, кандидатката е избрана за **асистент**. Во 2005 година е реизбрана во звањето **асистент**, а во 2008 година е избрана во звањето **насловен доцент** по група предмети од областа болести на устата и пародонтот. Во 2011 година е избрана во звањето **доцент** по група предмети од областите орална патологија и пародонтологија, а во 2013 год. е избрана во звањето **вонреден професор**. Во моментот е вонреден професор. Последниот реферат за избор на кандидатката е објавен во Билтенот на Универзитетот број 1053 од 30.4. 2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 677, 763, 826, 892, 944, 998, 1053, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатот од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност, на Стоматолошкиот факултет, кандидатката д-р Снежана Пешевска изведува теоретска и практична настава, на прв циклус студии на студиските програми за доктори на дентална медицина, стручни стоматолошки сестри - орални хигиенолози, стручни забни техничари, како и на студиските програми од втор и трет циклус студии за доктори на дентална медицина.

Кандидатката била ментор на 2 дипломски и на 1 магистерски труд. Во тек е едно менторство на магистерски труд. Била ментор на вкупно 8 студентски теми, презентирани на студентските конгреси на стоматолозите, од кои 2 се наградени (2, и 3, награда). Исто така е ментор на голем број стажанти кои го реализираат задолжителниот стаж, ментор на турниси на голем број специјализанти, како и ментор на еден кандидат на специјализација по пародонтологија.

Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена/или одбрана на 3 дипломски, 1 специјалистички 5 магистерски трудови, како и на 4 докторски дисертации.

До изборот во звањето вонреден професор, кандидатката е коавтор на следниве учебници: „Основи на орална биохемија и физиологија“, „Орална биохемија“ и „Орални фокуси и фокални инфекции-практикум“. Учебниците се наменети за студентите од прв и втор циклус студии, како и за специјализантите.

По изборот во звањето вонреден професор, кандидатката е коавтор на учебникот „Дентална имплантологија“. Коавтор е на интерната скрипта со наслов „Клиничка пародонтологија – прв дел“. Кандидатката изготвила и пакет материјали за вежби за предметот Клиничка пародонтологија 1. Коавтор е и на стручната книга „Јавноздравствени аспекти на пародонталната болест“. Рецензент е на учебното помагало „Практикум-Клиничка пародонтологија“.

Стручно-апликативна и дејности од поширок интерес

Д-р Снежана Пешевска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“ во Скопје, како лекар специјалист. Членува во уредувачки одбори на научно-стручни списанија, во научни, организациони и програмски одбори на конгреси, во земјата и во странство. Членува во факултетски комисии од 2013 год. до денес. Учествува во комисии и тела на државни и други органи, како и во комисии на сесии на конгреси со меѓународно учество. Рецензент е на научни трудови во списанија во земјата и во странство.

Била член на 1 рецензентска комисија за избор на лица во наставно-научно звање.

Научноистражувачка дејност

Д-р Снежана Пешевска има објавено вкупно 123 научни трудови, учебници, учебни помагала и книги, од кои 6 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание).

Д-р Снежана Пешевска била член на 1 национален проект. Кандидатката била ментор на 2 магистерски труда. Активно учествувала со усни и постерски презентации на научностручни собири со домашно и меѓународно учество.

Трудовите под реден број од 1 до 7 за избор во звањето помлад асистент се рецензирани во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ број 677 од 1997 година. Трудовите под реден број од 8 до 14 за реизбор во звањето помлад асистент се рецензирани во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ број 763 од 2000 година. Трудовите под реден број од 15 до 22 за избор во звањето асистент се рецензирани во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ број 826 од 2003 година. Трудовите под реден број од 23 до 28 за избор во звањето асистент се рецензирани во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ број 892 од 2005 година. Трудовите под реден број од 29 до 45 за избор во звањето наставник во насловно звање по група предмети од областа болести на устата и пародонтот, на Катедрата за болести на устата и пародонтот се рецензирани во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ број 944 од 2008 година. Трудовите под реден број од 46 до 68 за избор во звањето доцент по група предмети од областите орална патологија и пародонтологија, на Катедрата за болести на устата и пародонтот се рецензирани во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ број 998 од 2010 година. Трудовите под реден број од 69 до 96 за избор во звањето вонреден професор се рецензирани во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ број 1053 од 30.4.2013 година. За тековниот избор кандидатката ги приложила следниве трудови:

97. Ивановски К., Георгиева С., Пандилова М., Пешевска С., Миндова С., Стефановска Е., Кокалански В. Информираната согласност во македонската практика, Македонски стоматолошки преглед 2013; 36 (1-2): 79-95. Целта на трудот е да се утврди користењето на информираната согласност во стоматолошката практика, и да се дадат препораки за нејзина примена согласно позитивните законски прописи. 92,55% од стоматолозите сметаат дека е потребно да се зема согласност од пациентите, а 51% се со став дека таа е потребна за сите интервенции. Само 8,2% ја користат писмената форма. Авторите заклучуваат дека се различни ставовите на стоматолозите за потребните информации. Трудот има научен и апликативен придонес.

98. Пандилова М., Ивановски К., Георгиева С., Пешевска С., Конески Ф., Дирјанска К., Стефановска Е. Учество на слободни радикали и реактивни кислородни форми во патогенезата на пародонтална болест. Македонски стоматолошки преглед. 2014; 37 (1-2): 62-73. Авторите во трудот даваат критичен осврт на учеството на слободните радикали во

патогенезата на пародонталната болест на клеточно ниво и истовремено даваат увид во досегашните сознанија за механизмите на делување, како и механизмите на заштита и антиоксидативните капацитети на ткивата на пародонтот. Трудот има научен придонес.

99. **Стефановска Е., Пандилова М., Георгиева С., Пешевска С., Ивановски К., Ристоска С., Миндова С., Дирјанска К. Озон терапија, нов модалитет во пародонтологија. Македонски Стоматолошки Преглед. 2014; (37) 1-2: 77-84.** Авторите се фокусираат на примената на озонот, како неинвазивна терапевска можност во пародонтологијата. Преку прегледот на литературата, тие ги посочуваат механизмите на неговото дејствување кои се одговорни за биолошките ефекти. Формите на апликација на озонот во пародонтологијата се прецизно опишани. Трудот има научен придонес.

100. **Ивановски К., Кокалански В., Пешевска С. Концепт вршења стоматолошке здравствени делатности с посебним освртот на мрежу стоматолошких установа у Републици Македонији. Здравствена заштита 2013;3:12-17.** Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 1075 од 2014 год.

101. **Пешевска С., Ивановски К., Ласерот алтернатива или дополнување во терапијата на оралните заболувања. Стоматолошки информатор. 2014; 4 (1): 22-24.** Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 1075 од 2014 год.

102. **Ivanovski K., Elencevski S., Pesevska S., Dirjanska K., Stefanovska E., Kokolanski V. Effect of educational attainment level on periodontal health and number of extracted teeth. Stomatoloski informator. 2014;IX(34):1-54;5-10.** Авторите имаат за цел да утврдат како степенот на образование влијае на пародонталното здравје и бројот на екстрахирани заби. Во оваа епидемиолошка студија на пресек, во тек на три месеци, биле вклучени 420 случајно избрани пациенти кои се согласиле да учествуваат. Кај испитаниците со понизок степен на образование е забележано многу полошо пародонтално здравје и поголем број на екстрахирани заби. Трудот има научен и апликативен придонес.

103. **Ivanovski K., Pandilova M., Pesevska S., Georgieva S., Mindova S., Dirjanska K., Stefanovska E., Ristoska S., Velickovski B. Salivary flow and xerostomia in patients undergoing antihypertensive therapy. Physioacta. 2014; 8 (1): 41-49.** Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 1078 од 2014 год.

104. **Stefanovska E, Zabokova-Bilbilova E, Pesevska S, Mindova S, Ristoska S. Periodontal health and oral findings in patients with intellectual disabilities. Stomatološki vjesnik. 2015; 4 (2): 85-91.** Целта на трудот е да се евалуира и спореди пародонталниот статус на група деца со интелектуална попреченост (100) со контролна група од здрави испитаници (60), но и да се забележат и останатите орални наоди во двете групи. Орално здравствениот статус на популацијата со ментална ретардација е лош, со многу полоша орална хигиена и пародонтален статус во однос на здравата популација. Неопходна е особена ангажираност во превенцијата и терапијата на пародонталните заболувања кај оваа популација, со вклучување на пациентите, родителите или старателите. Трудот има научен и апликативен придонес.

105. **Pesevska S., Ivanovski K., Mindova S., Kaftandzieva A., Ristoska S., Stefanovska E., Pandilova M., Georgieva S., Dirjanska K., Pop Janeva I., Koneski F. Bacterial Contamination**

of the Toothbrushes. J.Int.Dent.Med.Res. 2016; 9(1): 6-12. Целта на оваа студија била да се утврди бактериската контаминација на четките за заби по нивната секојдневна употреба кај студентска популација. Микробиолошката анализа на четките по 1 месец, покажала висока контаминација на тестираните четки и тоа кај 100% од примероците. Доминантни биле колиформните бацили (*Escherichia coli*-40%, *Klebsiella*-25%, *Enterobacter cloacae*-5%, *Serratia*-15%) и *Pseudomonas aeruginosa*-15%). Трудот има научен и апликативен придонес.

106. Pesevska S., Gjorgoski I., Ivanovski K., Soldatos N.K., Angelov N. The effect of low-level diode laser on COX-2 gene expression in chronic periodontitis patients. Lasers Med. Sci. 2017; 32: 1463-1468. <https://doi.org/10.1007/s10103-017-2231-9>. IF2,229. Цел на трудот е да се верификува ефикасноста на дополнителната ласер терапија при нехируршката пародонтална терапија. 80 биоптични примероци се земени од 60 пациенти со хронична пародонтална болест, кои се рандомно поделени во 3 групи (по 20 пациенти) и од 20 пациенти без пародонтална болест-контролна група (гр.А). Во втората група се пациенти кај кои е применета нехируршка пародонтална терапија во тек на 5 последователни дена. Додека во гр.Б и гр.Ц, покрај оваа терапија која е применета во тек на 5 дена, дополнително и континуирано е применета и ласерска терапија (630-670nm, 1,875J/cm² во тек на 5, односно 10 дена). Во биоптичните примероци е одредена експресијата на COX-2, со RT-PCR методата. Резултатите покажале супресија на COX-2 во гингивалното ткиво по терапија со нискоенергетски ласер применет како дополнување на нехируршката пародонтална терапија. Трудот има научен и апликативен придонес.

107. Pesevska S., Kesic Lj., Ivanovski K., Pandilova M., Georgieva S., Mindova S., Ristoska S., Stefanovska S., Curcleva Cuckova G., Apostolova G., Maneva M., Koneski F. Laser analgesic during orthodontic therapy. Acta Stomatologica Naissi. 2017; 33: 1763-1771. Цел на трудот е проценката на ефикасноста на биостимулирачкиот ласерски третман за намалување на болката, кај пациентите со фиксни ортодонтски апарати. Во групата со ласерска терапија болката исчезнува кај 20% од испитаниците по првиот ден, а 5 ден таа отсутува. Јака болка е присутна кај сите пациенти во контролната група 1 ден, додека 4 ден средно јака болка има кај 26,6%, што укажува дека болката побаво се намалува во однос на групата со ласер. Примената на ласер со ниска енергија може успешно да се користи за намалување на болката при почетниот непријатен период по поставувањето на фиксните ортодонтски апарати. Трудот има научен и апликативен придонес.

108. Pesevska S., Ivanovski K. Savremene mogucnosti konzervativnog tretmana parodontalne bolesti. 4-ti Kongres stomatologa Vojvodine (zbornik radova). Novi Sad, 18-19 maj 2013; 84-88. Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 1075 од 2014 год.

109. Pesevska S., Ivanovski K. Verifikacija efekata laser terapije u parodontologiji. 5-ti Kongres stomatologa Vojvodine (zbornik radova). Novi Sad, 17-18 maj 2014; 37-38. Нискоенергетската светлост од видливиот и/или инфрацрвениот спектар е индицирана и ефикасна за редукција на болка, инфламација, едем, за регенерација и е индицирана во пародонтологијата. Фотодинамската антимикуробна терапија е посебен, клинички ефикасен облик на тераписки модалитет и во пародонтологијата. По прикажување на клиничките резултати кои ја верификуваат ефикасноста на конзервативната пародонтална терапија во комбинација со нискоинтензивната ласерска терапија, авторите заклучуваат дека овој вид на дополнителна терапија е моќен сојузник во пародонтологијата. Трудот има научен и апликативен придонес.

110. **Pesevska S., Ivanovski K. Cetkice za zube potencijalni rezervoar mikroba? 6-ti Kongres stomatologa Vojvodine(zbornik radova). Novi Sad, 16-17 maj 2015; 29-30.** Водени од идејата да го проценат контаминирањето на четките за заби кај пародонтално здрава популација при секојдневно користење, но и влијанието на различните варијабли (начинот на чување и одржување на хигиената на четките за заби) врз степенот на контаминација, авторите го дизајнираат трудот. Испитаниците пополниле соодветен анкетен прашалник и добиле исти четки за заби кои ги користеле еден месец. Извршена е нивна микробиолошка анализа и статистички се обработени податоците од анкетниот прашалник. Правилното чување, дезинфекција и замена на четкичките за заби е значајно за превенција и контрола на инфекциите. Трудот има научно-апликативно значење.
111. **Ивановски К., Коколански В., Пешевска С., Пандилова М., Дирјанска К., Крстевски Д. Социјалното раслојување во Р. Македонија и пародонталното здравје. 3-Селабански конгрес на стоматологија со меѓународно учество, Скопје, 2013.** Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 1070 од 2014 год.
112. **Пешевска С., Кафтанџиева А., Ивановски К., Миндова С., Ивановска М., Дирјанска К. Контаминација на четките за заби со микроорганизми. 5.Конгрес на микробиолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 28-31 мај 2014, Зборник на резимеа п.Б45. Мак.мед.преглед.Год:86(Suppl(86).Стр1-170.** Целта на истражувањето била да се испита можноста за деконтаминација на четкичките со потопување во различни течности по употребата. Испитаниците од првата група, по користењето (наутро/навечер), ја потопувале четката во 0,12% раствор на хлорхексидин (Curasept) во траење од 15 минути, додека оние од втората група, ја потопувале четкичката во вода. Хлорхексидинскиот раствор е ефикасен антимикуробен чинител во намалувањето на контаминацијата на четкичките за заби. Трудот има научен и апликативен придонес.
113. **Z.Pelivanoska, K.Ivanovski, S.Peshevska, A. Kaftandzieva. Effects of photodynamic therapy on clinical parameters and anaerobic bacteria associated with chronic periodontal disease, Abstract book, BASS, Belgrade, 2014, pp 123.** Цел на студијата е да се испитаат ефектите на фотодинамската терапија врз бактерискиот квантум, асоциран со крварењето од пародонталните џебови. Проследени се 15 пациенти со најмалку 2 пародонтални џеба со длабочина ≥ 5 мм, во два квадранта. Контролната група ја сочинувале п.џебови третирани со класична пародонтална терапија, додека п. џебови кај кои таа била дополнета со фотодезинфекција ја сочинувале експерименталната група. Анаеробите во контролната група опаѓаат од почетните 33,3 до 26,7%, додека кај експерименталната од 93,3% до 40% на крајот од третманот, што укажува на супериорноста на фотодинамската терапија. Трудот има научен и апликативен придонес.
114. **Пешевска С, Ивановска М, Ивановски К, Кафтанџиева А, Миндова С, Ристоска С, Стефановска Е. Ефикасност на антимикуробните раствори во одржувањето на четките за заби. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. Охрид, 11-14 јуни 2015, 31.** Целта на истражувањето била да се испита ефикасноста на постапката на деконтаминација на четкичките со потопување во антимикуробни раствори по употребата (3% водороден пероксид, вода и 0,12% раствор на хлорхексидин) во траење од 15 минути. Била регистрирана сигнификантна зависност помеѓу микробиолошкиот наод и средството во кое се потопувале четкичките- Pearson Chi-square: 6.06345, $p=0.04$. Антимикуробните раствори се ефикасни во намалувањето на контаминацијата на четкичките за заби. Трудот има научен и апликативен придонес.
115. **Миндова С., Поповска М., Ивановски К., Пешевска С., Ристоска С., Дирјанска К., Стефановска Е. Како ефектите од пушењето влијаат на пародонталната болест. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 11-14 јуни 2015, 315.** Целта на трудот била да се

проследат ефектите на пушењето врз пародонталниот статус преку проследување на пародонталните индекси. Испитуваната група (45) била сочинета од пациенти пушачи со хронична пародонтална болест и контролна група (45) непушачи со пародонтална болест на возраст од 40 до 60 години. Губењето на припој кај испитуваната група е зголемено при што степенот на губење зависи од дозата на никотинот кој се внесува со пушењето (бројот на испушени цигари дневно) и покажување на ефектот по многу години. Трудот има научен и апликативен придонес.

116. Велеска-Стевковска Д., Пеева-Петревска М., Алексова П., Пешевска С. LASER-LOK технологија и микро топографија на имплантни површини. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид 11-14 јуни 2015, 475. Целта на авторите е да се направи анализа на реактивитетот на коската и мекоткивните структури на различни типови имплантни површински микрогеометрии. Анализирани се податоци од студиите достапни на дата базите за клиничките импликации на LASER-LOK техниката на обработка на имплантните површини. Заклучуваат дека микроканалите на LASER-LOK се единствен постоен дизајн на имплантна површина, кој е способен да создаде физичка врска-сврзоткивен атачмент на периимплантните површини. Трудот има научен придонес.

117. Миндова С., Ивановски К., Пешевска С., Ристовска С., Стефановска Е./, Николовска Ј., Апостоловска Г. Ефектот на аспирииската терапија врз пародонталниот статус. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 11-14 јуни 2015, 555. Целта на авторите била да се утврди ефектот на аспириинот врз прогресијата на пародонталната болест преку проследување на пародонталните индекси. Вредностите на индексот на гингивално крвање и длабочината на пародонталниот џеб детектирале јасна процентуална разлика помеѓу испитуваната (пациенти со кардиоваскуларна болест со аспирииска терапија) во однос на контролната група (со пародонтална болест). Аспириинот може да доведе до лажни позитивни резултати, неадекватна проценка на активноста и прогресијата на заболувањето, неточна дијагноза и неправилен избор на третман на пародонталната болест. Трудот има научен и апликативен придонес.

118. Миндова С., Ивановски К., Пешевска С., Стефановска Е., Ристовска С., Николовска Ј., Апостоловска Г. Анализа на клиничките ефекти на Paradentot во третманот на пародонталната болест. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 11-14 јуни 2015, 565. Преку компаративна анализа се проследуваат клиничките ефекти на дејството на Paradent-от во редукацијата на гингивалната инфламација и крвање. Студијата опфаќа 60 испитаници на возраст од 20 до 60 години со хронична пародонтална болест, поделени во две групи (по 30). Пациентите од испитуваната група биле третирани со Paradent, додека кај контролната група не било применето дополнително средство по отстранувањето на плакот. Антимикробниот и антивоспалителниот ефект на Paradent-от се евидентни, па оттука и препорака за негова примена. Трудот има научен и апликативен придонес.

119. Пешевска С., Апостолова Е., Курчиева –Чучкова Г., Гавриловиќ И., Миндова С., Стефановска Е. Динамика и карактеристики на болка по иницијално поставен лак кај пациенти третирани со аналгетици. 3. Конгрес на Здружението на специјалисти по ортодонција при MSD со меѓународно учество. Книга на апстракти. Охрид, 12-15 мај 2016, 178. Водени од идејата да ја проценат динамиката и карактеристиките на болка по иницијално поставен лак кај пациенти третирани со аналгетици, авторите кај 15 пациенти веднаш по иницијалното поставување на лак ординираат 1 таблета Paracetamol, како и во наредните 4 дена. Клинички индекси, цитолошка анализа и соодветен анкетен прашалник за интензитетот на болката се дел од испитувањата, кои по статистичката обработка водат до заклучок дека вака ординирана, аналгетската терапија е ефикасна во справувањето со болката. Трудот има научен и апликативен придонес.

120. Пешевска С. Халитоза од дијагноза до терапија. 3. Конгрес на Здружението на специјалисти по ортодонција при МСД со меѓународно учество. Книга на апстракти. Охрид, 12-15 мај 2016, 96. Авторот се осврнува на халитозата, како трета најголема причина за посета на ординациите, присутна кај 50% од популацијата. За етиологијата, екстра и интраоралните причини се говори, но со посебен осврт на прашањето за поврзаноста на халитозата и фиксните ортодонтски апарати. Дијагностичките методи и различните терапевтски пристапи се назначени. Превентивните мерки со кои се минимизира можноста за појава на халитоза при ортодонтската терапија се особено значајни, како дополнителна мотивација кај младата популација, во прифаќањето на ортодонтската терапија. Трудот има научно-апликативен придонес.

Кандидатката е автор или коавтор и на следниве учебници, учебни помагала и книги:

121. М. Пеева-Петреска, Д. Велеска-Стевковска, Б. Величковски, С. Пешевска, Ковачевска Г. Дентална имплантологија, Стоматолошки факултет во Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје, 2013. Учебникот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 1052 од 2013 год.

122. Пандилова М., Поповска М., Ивановски К., Георгиева С., Пешевска С., Атанасовска-Стојановска А. Клиничка пародонтологија –прв дел. Интерна скрипта. Стоматолошки факултет, Катедра за болести на уста и пародонтот, Скопје, 2015. Издавач Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Стоматолошки факултет, Скопје, 2015. ISBN 978-608-4620-15-0, COBISS MK-ID-98496778.

123. Ивановски К., Пешевска С., Пандилова М., Дирјанска К., Ристоска С., Миндова С., Стефановска Е., Коколански В. Јавно-здравствени аспекти на пародонталната болест. Книга од стручна област, Скопје, 2013 година. Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 1070 од 2014 год.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Снежана Пешевска доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Стоматолошкиот факултет. Во рамките на самоевалуацијата на Факултетот, за периодот од 2013/2014 до 2016/2017 год., оценета е со средна оценка **9,30**.

ОБРАЗЕЦ **КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,** **НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Снежана Јосиф Пешевска

Институција: Стоматолошки факултет -Скопје

Научна област: ОРАЛНА ПАТОЛОГИЈА И ПАРОДОНТОЛОГИЈА

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
1.	Одржување на настава од прв циклус студии	16,08
	студиска програма: доктори по стоматологија/доктори по генерална медицина	
	учебна 2013/14 орална биохемија 10 часа	0,4
	учебна 2013/14 пародонтологија 2 12 часа	0,48
	студиска програма: стручни забни техничари	
	учебна 2013/14 пародонтологија 8 часа	0,32
	студиска програма: стручни стоматолошки сестри	
	учебна 2013/14 орална биохемија 30 часа	1,2
	учебна 2013/14 физиологија 15 часа	0,6
	учебна 2013/14 физикална медицина 15 часа	0,6
	студиска програма: доктори по генерална медицина	
	учебна 2014/15 - 2015/16 орална биохемија по 10 часа	0,8
	учебна 2014/15 - 2015/16 кл. пародонтологија 1 по 8 часа	0,64
	студиска програма: стручни забни техничари	
	учебна 2014/15- 2015/16 пародонтологија по 7 часа	0,56
	студиска програма: стручни стоматолошки сестри	
	учебна 2014/15- орална биохемија 30 часа	2,4
	учебна 2015/16 орална биохемија и физиологија 30 часа	
	учебна 2014/15 - 2015/16 физикална терапија 2 по 25 часа	2
	студиска програма: доктори по генерална медицина	
	учебна 2016/17 - 2017/18 орална биохемија по 10 часа	0,8
	учебна 2016/17 - 2017/18 кл. пародонтологија 1 по 8 часа	0,64

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
	студиска програма: стручни забни техничари	
	учебна 2016/17- 2017/18 пародонтологија по 7 часа	0,56
	студиска програма: стручни стоматолошки сестри	
	учебна 2016/17- 2017/18 орална биохемија и физиологија по 30 часа	2,4
	учебна 2016/17 физикална терапија 2 25 часа	1
	учебна 2016/17 основи на орална хигиена 10 часа	0,4
	учебна 2016/17 физикална терапија 7 часа	0,28
	Одржување на настава од втор циклус студии	3,3
	учебна 2013/14 -2014/2015 дијагностички постапки во оралната медицина по 11 часа	1,1
	учебна 2013/14-2014/2015 плунката како дијагностички медиум по 6 часа	0,6
	учебна 2015/16 -2016/2017 современ пристап во дијагностиката и третманот на пародонтопатијата по 8 часа	0,8
	учебна 2015/16-2016/2017 фармакотерапија на пародонтална болест по 8 часа	0,8
	Одржување на настава од трет циклус студии - 82 часа	4,92
	учебни 2014-15,2015/16-2016/17, Современи аспекти во оралната медицина и патологија	
	учебни 2014-15,2015/16-2016/17, Тераписки можности на пародонталната болест	
	учебни 2014-15,2015/16-2016/17, Микробиолошки аспекти на пародонталната болест	
	Учебни 2015/16-2016/17, Научни испитувања во патохистологијата	
	Учебни 2015/16-2016/17, Одделни аспекти на вирусни заболувања	
2	Настава во школи и работилници	10,5

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
	Мали хируршки зафати во пародонтологијата за практичари, Dental Meeting, МСД, Скопје, 6-7 април 2013	1
	Естетска и пластична реконструктивна пародонтална хирургија. Здружение на специјалисти по болести на устата и пародонтот Скопје 12.4.2014.	1
	Basic level in iTOP education VII Меѓународен конгрес на нови технологии во стоматологијата: “Естетска стоматологија – уметност и наука”, 10-12.10.2014 год., Дом на АРМ, Скопје.	1
	Basic level in iTOP education. CEO, Curadent International. Тамидент.Скопје, 16-05-2015.	1,5
	Basic level in iTOP education. CEO, Curadent International. Велес, 20-06-2015.	1
	Basic level in iTOP education. CEO, Curadent International. Тамидент.Скопје, 19-12-2015.	1
	i TOP. 3-Конгрес на Здружението на специјалисти по ортодонција при МСД со меѓународно учество. Охрид, 12-15 мај 2016.	1
	Basic level in iTOP education. CEO, Curadent International. Тамидент.Скопје, 21-05-2016.	1,5
	Basic level in iTOP education. CEO, Curadent International. Тамидент.Скопје, 24-06-2017.	1,5
3.	Одржување на вежби	17,55
	студиска програма доктори по стоматологија/доктори по генерална медицина	
	учебна 2013/14 орална биохемија 2	0,9
	учебна 2013/14 пародонтологија 2	1,35
	студиска програма стручни забни техничари	
	учебна 2013/14 пародонтологија	0,9
	студиска програма стручни стоматолошки сесии	
	учебна 2013/14 орална биохемија	0,9
	студиска програма доктори по стоматологија/доктори по генерална медицина	
	учебна 2014/15 - 2015/16 орална биохемија	1,8

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
	учебна 2014/15 - 2015/16 кл. пародонтологија 1	1,8
	студиска програма стручни забни техничари	
	учебна 2014/15- 2015/16 пародонтологија	1,8
	студиска програма стручни стоматолошки сестри	
	учебна 2014/15 - 2015/16 физикална терапија 2	1,8
	студиска програма доктори по дентална медицина	
	учебна 2016/17 - 2017/18 орална биохемија	1,8
	студиска програма стручни забни техничари	
	учебна 2016/17 - 2017/18 пародонтологија	1,8
	студиска програма стручни стоматолошки сестри	
	учебна 2016/17 - 2017/18 орална биохемија	1,8
	учебна 2016/17 - основи на орална хигиена	0,9
4.	Изработка на семинарски труд Учебна година: 2013/14, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017 Предмети: орална биохемија, орална биохемија и физиологија, физикална терапија, клиничка пародонтологија 1 и индивидуален проект. Студенти 3×30 (3×30×5×0,03)	13,5
5.	Одржување на менторска настава за здравствена клиничка пракса Учебна година: 2013/14, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017 Петнаесет кандидати годишно (15×5×0,06)	4,5
6.	Подготовка на нов предмет	5,5
	доктори по стоматологија /дентална медицина	клиничка пародонтологија 1 (1+0,5) 1,5
	стручни забни техничари	пародонтологија (1+0,5) 1,5
	стручни стоматолошки сестри	орална биохемија и физиологија, (1+0,5) 1,5

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):		Поени
	магистерски студии	плунката како дијагностички медиум (1)	1
7.	Консултации со студенти		1,8
	Учебна година: 2013/14, 2014/2015, 2015/2016 и 2016/2017		
	Предмети: Орална биохемија, Клиничка пародонтологија 1		
	Број на студенти 90 ($2 \times 90 \times 5 \times 0,02$)		
8.	Консултации со студенти во рамките на здравствената клиничка практика		8
	40 $\times$ 0,2		
9.	Ментор и едукатор на здравствена едукација		0,96
	12 кандидати ($12 \times 0,08$)		
10.	Ментор на дипломска работа		
	ментор на 2 дипломски работи		0,4
11.	Ментор на специјалистичка работа		
	ментор на 1 специјализант		1
12.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат		
	3 кандидати $\times$ 2		3
	1 кандидат		0,5
13.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура		
	4 кандидати $\times$ 2		2,4
	1 кандидат		0,3
14.	Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистичка работа		
	1 кандидат		0,2
15.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа		
	3 кандидати		0,3

Ред. број	Назив на активнoста (наставно-образовна):	Поени
16.	Позитивно рецензиран универзитетски учебник	
	Пеева- Петреска М., Велеска- Стевковска Д., Величковски Б., Пешевска С., Ковачевска Г. Дентална имплантологија, Стоматолошки факултет во Скопје, Универзитет „Св.Кирил и Методиј“, Скопје, 2013. Учебникот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр.1052 од 2013 год.	8
17.	Интерна скрипта од предавања	
	Пандилова М., Поповска М., Ивановски К., Георгиева С., Пешевска С., Атанасовска–Стојановска А. Клиничка пародонтологија –прв дел. Интерна скрипта. Издавач Универзитет „Св.Кирил и Методиј“, Стоматолошки факултет,Скопје, 2015.ISBN978-608-4620-15-0, COBISS MK-ID-98496778	4
18.	Рецензент на универзитетски учебник или учебно помагало	1
	Рецензент на Практикум-Клиничка пародонтологија, Дирјанска К., Радојкова-Николовска В., Ристоска С., Миндова С. , Стефановска Е., Митиќ К., Стоматолошки факултет, Скопје, 2014.год.	1
19.	Пакет материјали за одреден предмет	2
	<i>доктори по генерална медицина</i> -Атанасовска –Стојановска А, Пешевска С., Миндова С. Клиничка пародонтологија 1 -Картон за пациент. Пакет материјали за вежби. Стоматолошки факултет, Катедра за болести на уста и пародонтот,Скопје,2016.	1
	<i>сѝручни забни шехничари</i> -пародонтологија	1
	ВКУПНО ОД НАСТАВНО ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	109,26

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
1.	Ментор на магистерска работа	
	ментор на 1 одбранет магистерски труд и ментор на 1 магистранд	2
2.	Учесник во национален научен проект	

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	„Застапеност на оптималното орално здравје кај возрастното население на територијата на Р. Македонија“, 2015 – 2016 г. Проектот е финансиран од Тамидентал ДОО – Скопје, застапник на Сугаргох – во Р Македонија. Со одлука на Научно-наставничкиот совет бр. 02-2365/2.	3
3.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно стручно списание	
	Ивановски К., Георгиева С., Пандилова М., Пешевска С., Миндова С., Стефановска Е., Кокалански В. Информираната согласност во македонската стоматолошка практика, Македонски стоматолошки преглед. 2013; XXXV I, 1-2:79-95.	2,4
	Пандилова М., Ивановски К., Георгиева С., Пешевска С., Конески Ф., Дирјанска К., Стефановска Е. Учество на слободни радикали и реактивни кислородни форми во патогенезата на пародонтална болест. Македонски стоматолошки преглед. 2014; XXXV II, 1-2:62-73.	2,4
	Стефановска Е., Пандилова М., Георгиева С., Пешевска С., Ивановски К., Ристоска С., Миндова С., Дирјанска К. Озон терапија, нов модалитет во пародонтологија. Македонски стоматолошки преглед. 2014; XXXV III, 1-2: 77-84.	2,4
	Ивановски К., Кокалански В., Пешевска С. Концепт вршења стоматолошке здравствени делатности с посебним освртот на мрежу стоматолошких установа у Републици Македонији. Здравствена заштита 2013; 3:12-17. Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „ Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 1075 од 2014 год.	3,2
	Пешевска С., Ивановски К. Ласерот алтернатива или доплнување во терапијата на оралните заболувања. Стоматолошки информатор 2014; 4 (1): 22-24. Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „ Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 1075 од 2014 год.	3,6
4.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
	Ivanovski K., Elencevski S., Pesevska S., Dirjanska K., Stefanovska E., Kokolanski V. Effect of educational attainment level on periodontal health and number of extracted teeth. Stomatoloski informator. 2014;IX(34):1-54;5-10. Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „ Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 1078 од 2014 год.	3,6

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
	Ivanovski K., Pandilova M., Pesevska S., Georgieva S., Mindova S., Dirjanska K., Stefanovska E., Ristoska S., Velickovski B. Salivary flow and xerostomia in patients undergoing antihypertensive therapy. Physioacta, 2014; Vol 8. No1: 41-49.	3,6
	Stefanovska E , Zabokova-Bilbilova E , Pesevska S , Mindova S , Ristoska S. Periodontal health and oral findings in patients with intellectual disabilities. Stomatološki vjesnik 2015; 4 (2):85-91.	3,6
	Pesevska S., Ivanovski K., Mindova S., Kaftandzieva A., Ristoska S., Stefanovska E., Pandilova M., Georgieva S., Dirjanska K., Pop Janeva I., Koneski F. Bacterial Contamination of the Toothbrushes. J.Int. Dent.Med.Res.2016;9: (1):6-12.	3,6
	Pesevska S., Gjorgoski I., Ivanovski K., Soldatos N.K., Angelov N. The effect of low-level diode laser on COX-2 gene expression in chronic periodontitis patients. Lasers Med Sci. 2017; 32: 1463-1468. https://doi.org/10.1007/s10103-017-2231-9 IF 2,229	5,829
	Pesevska S. Kesic Lj., Ivanovski K., Pandilova M., Georgieva S., Mindova S., Ristoska S., Stefanovska S., Curcic Guckova G., Apostolova G., Maneva M., Koneski F. Laser analgesic during orthodontic therapy. Acta Stomatologica Naissi. 2017;33:1763-1771.	3,6
5.	Трудови со оригинални научни/ стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
	Pesevska S., Ivanovski K. Savremene mogucnosti konzervativnog tretmana parodontalne bolesti. 4 –ti Kongres stomatologa Vojvodine (zbornik radova). Novi Sad, 18-19 maj 2013;84-88. Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 1075 од 2014 год.	2,7
	Pesevska S., Ivanovski K. Verifikacija efekata laser terapije u parodontologiji . 5 –ti Kongres stomatologa Vojvodine (zbornik radova). Novi Sad, 17-18 maj 2014; 37-38.	2,7
	Pesevska S., Ivanovski K. Cetkice za zube potencijalni rezervoar mikroba? 6 –ti Kongres stomatologa Vojvodine (zbornik radova). Novi Sad, 16-17 maj 2015; 29-30.	2,7
6.	Пленарно предавање на научен /стручен собир	

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	Периимплантна болест-дијагностички и тераписки предизвик. Симпозиум: Современ третман на компликациите во стоматолошката пракса – Трет стоматолошки симпозиум, Здружение на доктори на стоматологија-С Струмица, 30.3.2013, и Регионален одбор - Битола 13.4.2013 (×2)	4
	Ласерот алтернатива или дополнителна терапија во третманот на оралните заболувања. Симпозиум:Современи аспекти на терапискиот третман на оралните заболувања. Стоматолошко друштво на Македонија, Континентал- 14 септември 2013.	2
	Превенција и тераписки пристап кон компликациите во оралната хирургија и имплантологијата. Симпозиум: Современи насоки и препораки за апликација на ласерската енергија кај периимплантитите - Здружение на специјалисти по орална хирургија на Македонија, Македонско стоматолошко друштво на Македонија.Скопје, 5.4.2014.	2
7.	Пленарни предавања на научен /стручен собир со меѓународно учество	
	Savremene mogucnosti konzervativnog tretmana parodontalne bolesti. 4 –ti Kongres stomatologa Vojvodine . Novi Sad, 18-19 maj 2013.	3
	Verifikacija efekata laser terapije u parodontologiji . 5 –ti Kongres stomatologa Vojvodine. Novi Sad, 17-18 maj 2014.	3
	Cetkice za zube potencijalni rezervoar mikroba? 6 –ti Kongres stomatologa Vojvodine. Novi Sad, 16-17 maj 2015.	3
	Халитоза-од дијагноза до терапија. 3-Конгрес на Здружението на специјалисти по ортодонција при МСД со меѓународно учество. Охрид, 12-15 мај 2016.	3
	Фотодинамска терапија во пародонтологија. Меѓународни симпозијум – Савремени аспекти дијагностике и терапије оболења орофацијалне регије.Клиника за стоматологију Ниш. Ниш, 27 -10-2017.	3
8.	Учество на научен/стручен собир со реферат	
	Контаминација на четките за заби со микроорганизми. 5.Конгрес на микробиолозите на Македонија со меѓународно учество, Охрид, 28-31 мај 2014, Зборник на резимеа п.Б45, стр.162-163 (постер презентација).	0,5
	Динамика и карактеристики на болка по иницијално поставен лак кај пациенти третирани со аналгетици. 3.Конгрес на Здружението на	0,5

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	специјалисти по ортодонција при МСД со меѓународно учество. Охрид, 12-15 мај 2016, пп14 (постер-презентација).	
	Ефикасност на антимикробните раствори во одржувањето на четките за заби. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. Охрид, 11-14 јуни 2015, 313 (усна презентација).	1
9.	Апстракти објавени во зборник на конференција	
	Ивановски К. Коколански В., Пешевска С., Пандилова М., Дирјанска К., Крстевски Д. Социјалното раслојување во Р. Македонија и пародонталното здравје. 3.Селабански конгрес на стоматологија со меѓународно учество (постер), Скопје, 2013. Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, бр. 1070 од 2014 год.	1
	Z.Pelivanoska, K.Ivanovski ,S. Peshevska, A.Kaftandzieva. Effects of photodynamic therapy on clinical parameters and anaerobic bacteria associated with chronic periodontal disease, Abstract book, BASS, Belgrade,пп123, 2014.	1,8
	Миндова С.,Поповска М.,Ивановски К,Пешевска С, Ристовска С,Дирјанска К,Стефановска Е. Како ефектите од пушењето влијаат на пародонталната болест. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 11-14 јуни 2015, 315.	1
	Велеска-Стевковска Д.,Пеева-Петревска М., Алексова П., Пешевска С. LASER-ЛОК технологија и микротопографија на имплантни површини. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 11-14 јуни 2015, 475.	1
	Миндова С., Ивановски К.,Пешевска С.,Ристовска С,Стефановска Е/. Николовска Ј., Апостоловска Г.Ефектот на аспирииската терапија врз пародонталниот статус. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 11-14 јуни 2015, 555.	1
	МиндоваС., ИвановскиК., ПешевскаС., СтефановскаЕ., Ристоска С., Николовска Ј., Апостоловска Г. Анализа на клиничките ефекти на Paradentot во третманот на пародонталната болест. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 11-14 јуни 2015,565 .	1
	Пешевска С., Кафтанџиева А., Ивановски К., Миндова С., Ивановска М., Дирјанска К. Контаминација на четките за заби со микроорганизми. 5- Конгрес на микробиолозите на Македонија со меѓународно учество, Зборник на резимеа. Охрид, 28-31 мај 2014, стр.162-163.	1
	Пешевска С., Ивановска М., Ивановски К., Кафтанџиева А., Миндова С., Ристоска С., Стефановска Е. Ефикасност на антимикробните раствори во одржувањето на четките за заби. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. Охрид, 11-14 јуни 2015, 31.	1

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	Пешевска С., Апостолова Е., Курчиева –Чучкова Г., Гавриловиќ И., Миндова С., Стефановска Е. Динамика и карактеристики на болка по иницијално поставен лак кај пациенти третирани со аналгетици. 3- Конгрес на Здружението на специјалисти по ортодонција при МСД со меѓународно учество. Книга на апстракти. Охрид, 12-15 мај 2016, 178.	1
	Пешевска С. Халитоза од дијагноза до терапија. 3. Конгрес на Здружението на специјалисти по ортодонција при МСД со меѓународно учество. Книга на апстракти. Охрид, 12-15 мај 2016, 96.	1
	ВКУПНО ОД НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	86,73

СТРУЧНО- АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна)	Поени
1.	Книга од стручна област	
	Ивановски К., Пешевска С., Пандилова М., Дирјанска К., Ристоска С., Миндова С., Стефановска Е., Коколански В. Јавноздравствени аспекти на пародонталната болест. Книга од стручна област, Скопје, 2013.	8
2.	Експертски активности	
	Рецензент на научни трудови во: Прилози-МАНУ (вк.3), Medical Science Monitor (вкупно 23), Medical Science and Technology (вкупно 3), Medical Science Case Reports (1), European Journal of Clinical Microbiology & Infectious Diseases (1), International Journal of Dental Hygiene (1), International Research Journal of Medicine and Biomedical Sciences (1), Journal of Medicine and Medical Sciences (1), International Research Journal of Public and Environmental Health (1).	35
	Член на Претседателство на постер сесија на 3. Конгрес на Здружението на специјалисти по ортодонција при МСД со меѓународно учество. Охрид, 12-15 мај 2016.	1
	Претседател на Комисија на постер-сесија на Меѓународен конгрес на студентите по стоматологија, мај 2016.	1
	Член на Работно претседателство на сесија ласери на 7. Конгрес на стоматолози на Македонија. Охрид, 11-14 јуни 2015.	1

Ред. број	Назив на активностa (стручно-апликативна)	Поени
	Член на комисија за валоризација на кредит на пишан труд (3 семестар и 5 семестар)	2
	Вкупно	48

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активностa	Поени
1.	Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание	
	Македонски стоматолошки преглед	0,5
2.	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание	
	Стоматолошки информатор, Војводина	1
3.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	
	Член на Научен одбор на 4. Конгрес на стоматолози од Војводина, 18-19 мај 2013, Нови Сад, Србија.	1
	Член на Научен одбор 5. Конгрес на стоматолози од Војводина, 17-18 мај 2014, Нови Сад, Србија.	1
	Член на Научен одбор на 6. Конгрес на стоматолози на Војводина, 16-17 мај 2015, Нови Сад, Србија.	1
	Член на Организационен одбор на 7. Конгрес на стоматолози на Македонија, 11-14 јуни 2015, Охрид.	1
	Член на Програмски одбор на: Меѓународни симпозијум –Савремени аспекти дијагностике и терапије оболења у орофацијалној регији. 27 октобар, 2017, Ниш, Србија.	1
4.	Награда за научни постигнувања од струкова организација	
	Благодарница од Македонско стоматолошко друштво по повод 10 години	3
	Благодарница од Medical Science Monitor 2014 год.	3
	Благодарница од Medical Science Monitor 2015 год.	3
5.	Изготвување и пријавување на национален научен/образовен проект	

Ред. број	Назив на активността	Поени
	соработник од 2014	1
6.	Член на факултетска комисија	
	Член на Одборот за специјализации при Стоматолошки факултет во Скопје, 2013-2017 год.	0,5
	Член на Библиотечен одбор при Стоматолошкиот факултет во Скопје, 2013-2017 год.	0,5
	Член на Наставен одбор при Стоматолошкиот факултет во Скопје, од 2017 год.	0,5
	Член на Библиотечен одбор при Стоматолошкиот факултет во Скопје, од 2017 год.	0,5
	Член на Второстепена комисија за одлучување по приговори при спроведување на постапка за упис на специјализанти, 2016 год.	0,5
7.	Член на комисија за избор во звање	
	Член на Рецензентска комисија за избор на научни работници во сите научни звања (6 науч.сop), 27.12.2013.	0,2
8.	Учество во комисии и тела на државни и други органи	
	Член на Научен одбор на Здружението на специјалисти по болести на устата и пародонтот при МСД, до 2017 год.	1
	Член на Собрание при МСД, од 2017 год.	1
	Секретар на Комисија за стручни прашања при Стоматолошката комора на Македонија, 2013.	1
	Комисија за извршување на стручен надзор извршен од Стоматолошката комора на барање на Министерството за здравство на Р Македонија (Решение на Стоматолошката комора бр. 08-43/1), од 2013 год.	1
	Комисии за полагање на стручен испит за стекнување на лиценца за работа-Стоматолошка комора на Македонија (2013, 2016, 2017)	3
	Супервизија на стручен / научен собир организирана од Комисијата за стручни прашања на Стоматолошката комора на Македонија, 2013 год.- вкупно 5 настани, 2014 год. вкупно-3 настани и 2017 год.-1 настан.	9
9.	Учество во изработка на национална програма од одредена област	

Ред. број	Назив на активността	Поени
	Наставна програма за прв циклус студии –доктор по дентална медицина, Стоматолошки факултет, Скопје, 2010 (2013, препечатена)	3
	Наставна програма за прв циклус студии – стручни забни техничари, Стоматолошки факултет, Скопје, 2010 (2013, препечатена)	3
	Наставна програма за прв циклус студии – стручни стоматолошки сестри, Стоматолошки факултет, Скопје, 2010 (2013, препечатена)	3
	Вкупно	44,2

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	109,26
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	86,73
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	92,2
Вкупно	288,19

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Киро Ивановски с.р.
2. Проф. д-р Методи Симоновски с.р.
3. Проф. д-р Марија Накова с.р.
4. Проф. д-р Мира Јанкуловска с.р.
5. Проф. д-р Алберто Бенедети с.р.

2. ВОНР. ПРОФ. Д-Р СИЛВАНА ГЕОРГИЕВА

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката вон. проф. д-р Силвана Георгиева е родена на 1 август 1960 год. во Скопје. Средно образование има завршено во Скопје, гимназија „Раде Јовчевски Корчагин“, во 1979 год. Вработена е со двоен работен однос на Стоматолошкиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и Клиниката за болести на уста и пародонтот, при ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“ во Скопје.

Со високо образование се стекнала на Стоматолошкиот факултет при УКИМ во 1985 година, со просечен успех 8,40. Во 1992 година, со одбраната на магистерскиот труд под наслов „Прилог кон етиологијата на глосопирозите“, кандидатката се стекнувала со научен степен магистер на стоматолошки науки од областа на болести на устата и пародонтот. Просечниот успех на кандидатката на постдипломските студии изнесува 9,80. Дисертацијата на тема „Биохемиска и цитолошка анализа на глосопирозите кај пациенти со хипохромна анемија“ ја одбранила во 2002 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Вангел Димитровски, проф. д-р Марија Накова, проф. д-р Златанка Белазелкоска, доц. д-р Снежана Трајковска и Проф. д-р Милјана Толовска. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на стоматолошки науки.

Со звањето специјалист по болести на устата и пародонтот се стекнувала во 1994 год.

Првото вработување го остварила на Клиниката за болести на устата и пародонтот при ООЗТ Стоматолошки клиници во Скопје, во 1989 год. Во звањето **помлад асистент** на Катедрата за болести на устата и пародонтот при Стоматолошкиот факултет во Скопје е избрана во 1992 год. За **асистент** била избрана во 1994 година и во истото звање е реизбрана во 1998 и 2002 г. Во звањето **насловен доцент** по група предмети од областа на болести на устата и пародонтот била избрана во 2008 година, а во 2013 година е избрана за **вонреден професор** по група предмети од областа на оралната патологија и пародонтопатија.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот на УКИМ бр. 581, 631, 667, 704, 708, 756, 944, 998 и 1053 како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Како вонреден професор активно е вклучена во одржувањето на теоретската настава од прв, втор и трет циклус студии. Вклучена е во практичната настава на студентите по стоматологија и ментор е на голем број изработени семинарски трудови. Учествувала во одржувањето на менторската настава во рамките на здравствената едукација и здравствената клиничка практика на кадрите кои се

доусовршуваат (стажанти и специјализанти). Вршела консултации со студентите за сите теоретски и практични дилеми од областа на предметите од Катедрата за болести на уста и пародонтот, во рамките на здравствената клиничка практика. Подготвувала теоретска настава на нов предмет Стоматолошка фармакологија за потребите на студентите од прв циклус студии од студиската програма за орални хигиенолози. Има учествувано во подготовката на програми за теоретска и практична настава за потребите на едукација на кадрите од прв, втор и трет циклус студии. Ментор е на дипломска и специјалистичка работа. Член е во комисији за оцена и одбрана на: дипломска работа, специјалистичка работа, магистратура и докторат.

Рецензент е на универзитетското учебно помагало „Детска стоматологија“ од авторите: д-р Златко Георгиев и д-р Ана Сотировска Ивковска.

Автор е на позитивно рецензирана интерна скрипта од предавања „Клиничка пародонтологија (прв дел) – 2015 год., издавач Стоматолошки факултет - Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје.

Автор е на позитивно рецензиран универзитетски учебник „Стоматолошка фармакологија“ – 2013 год., издавач Стоматолошки факултет - Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Скопје.

Стручно-апликативна и дејности од поширок интерес

Активно е вклучена во стручно-апликативната работа во сите дејности на ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“ во Скопје. Учествувала во работните тела и органи на Стоматолошки факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, Скопје (Кадровски одбор, Наставен одбор, Научен одбор и Одбор за специјализации).

Потпретседател е на работното тело за план и развој на стоматологијата при Стоматолошката комора на Република Македонија 2014-2018 г.

Во периодот од 2008 до 2014 год. ја вршела функцијата раководител на Клиниката за болести на устата и пародонтот. Во периодот од 2013 до 2017 год. е раководител на студиска програма за стручни стоматолошки сестри – прв циклус студии. Била координатор на работната група за подготовката на елаборат за нова студиска програма за орални хигиенолози за прв циклус студии.

Учесник е во стручни комисији за полагање на државни испити на докторите по дентална медицина кои се реализираат во Стоматолошката комора на Р. Македонија.

Учествувала во супервизија на научно-стручни собири со домашно и меѓународно учество.

Член е на уредувачкиот одбор на меѓународното научно-стручно списание – Македонски стоматолошки преглед од 2013 г. до денес.

Избрана е за продекан за наука, на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во 2017.

Научноистражувачка дејност

Стручните и научните усовршувања ги има насочено кон проблематиката од областа на оралната медицина и патологија, пародонтологијата, фокалните инфекции и стоматолошката фармакологија. Ментор е на два магистерски и еден докторски труд и учесник е во национален научен проект. Активно учествувала со усни презентации на научно-стручни собири со домашно и меѓународно учество. Има објавено трудови со оригинални научни резултати во референтни научно-стручни списанија со меѓународен уредувачки одбор, како и апстракти на трудови објавени во зборник на конференција со меѓународен карактер.

За овој конкурс ги приложува следниве трудови:

73. Georgieva S, Pandilova M, Kanurkova L, Sotirovska-Ivkovska A. Diabetes mellitus as risk factor for activating the periodontal infection. APOLONIA (Albanian Dental Journal) 2013; 15: 17-23. Целта на трудот е да се проследи влијанието на Diabetes mellitus на пародонталното здравје. Клинички и рендгенолошки се проследени 30 пациенти со дијабетес, а од добиените резултати авторите заклучуваат дека неконтролираниот и слабо контролираниот дијабетес го зголемува ризикот за орални инфекции и овозможува брза прогресија на пародонталната болест. Трудот има стручно-апликативен придонес.

74. Ivanovski K, Pandilova M, Pesevska S, Georgieva S, Mindova S, Dirijanska K, Stefanovska E, Ristoska S, Velicovski B. Salivary flow and xerostomia in patients undegoing antihypertensive therapy. Physioacta 2014; 8 (1): 41-49 Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1078.

75. S. Georgieva, K. Ivanovski, M. Pandilova, E. Stefanovska, V. Korunoska-Stefkovska. The impact of fixed orthodontic appliances on periodontal health to young patients. APOLONIA (Albanian Dental Journal) 2015; 33:46-48. Целта на трудот е да се испита влијанието на фиксните ортодонтски апарати на гингивалното здравје. Во испитувањето се вклучени 30 пациенти на возраст од 12 до 18 години и преку спроведените клинички испитувања се констатирало дека фиксните ортодонтски апарати носат висок ризик за гингивална инфламација и потенцирана акумулација на дентален плак. Трудот има стручно-апликативен придонес.

76. Stefanovska E, Zabokova-Bilbilova E, Ivanovski K, Pandilova M, Georgieva S, Ristoska S. Mediators detected in gingival fluid and saliva as biomarkers of periodontal disease Acta Stomatologica Naissi 2015; 31 (71): 1473-1485. Авторите даваат преглед на методите за рана дијагностика на пародонтопатијата. Во трудот даваат предност на детекцијата на медијаторите во гингивалниот флуид како маркери како за рана детекција за настанокот на пародонтопатијата, така и за предвидување на понатамошниот тек на болеста. Трудот има научно-стручен придонес.

77. Pesevska S, Ivanovski K, Mindova S, Kaftandzieva A, Ristoska S, Stefanovska E, Pandilova M, Georgieva S, Dirjanska K, Pop Janeva I, Koneski F. Bacterial contamination of the toothbrushes. Journal of International Dental and Medical Research (JIDMR) 2016; 9 (1): 6 – 12. Целта на оваа студија била да се утврди бактериската контаминација на четките за заби по нивната секојдневна употреба кај студентска популација. Во истражувањето биле вклучени 20 студенти од обата пола, со здрав пародонт, кои добиле нова четка за заби која ја користеле еден месец.

Авторите заклучуваат дека четките за заби при секојдневната употреба се контаминираат и може да бидат пренесувачи на микроорганизмите, со што го зголемуваат ризикот од заболувања кои се причинети од оралниот биофилм кај здравата популација. Трудот има научен и апликативен придонес.

78. Pesevska S, Kesic Lj, Ivanovski K, Pandilova M, Georgieva S, Mindova S, Ristoska S, Stefanovska E, Curcieva-Cuckova G, Apostolova G, Maneva M and Koneski F. Laser analgezija during orthodontic therapy. Acta Stomatologica Naissi 2017; 33 (76): 1763 – 1771. Авторите како цел на трудот ја поставуваат проценката на ефикасноста на биостимулирачкиот ласерски третман за намалување на болката, кај пациентите со фиксни ортодонтички апарати. Примената на ласер со ниска енергија може успешно да се користи за намалување на болката при почетниот непријатен период по поставувањето на фиксните ортодонтички апарати. Трудот има научен и апликативен придонес.

79 Kapusevska B, Dereban N, Jurukovska Sotarovska V, Nikolovska J, Ambarkova V, Zabokova Bilbilova E, Georgiev Z, Georgieva S, Benedetti A, Muratovska I, Kanurkova L. Correlation between the molecular composition of the polymers and their use in prosthetic dentistry. International Journal of Innovation and Applied Studies (IJIAS), 2016 15 (1): 219 – 224. Impact Factor 0.786. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1141, 2017 г.

80 Bajraktarova Misevska C, Bajraktarova Valjakova E, Kanurkova Lidija, Curcieva Cuckova G, Georgieva S, Sotirovska Ivkovska A, Georgiev Z, Andonovska M. Morphological characteristics of the occlusal of the first permanent molaris in individuals with Turner syndrome. Journal of Dental and Medical Sciences (JOSR), 2016; 15 (1), ver. II: 44-48. Impact Factor 1.576. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1123, 2016 г.

81. Ivanovski K, Georgieva S, Pandilova M, Pesevska S, Mindova S, Stefanovska E, Kokolanski V. Informed consent in Macedonian dental practices. Macedonian Dental Review 2013 (1-2): 79-95. Целта на трудот е да се утврди користењето на информативната согласност во стоматолошката пракса во Република Македонија со цел да се дадат соодветни препораки. За таа цел, спроведен е анкетен прашалник на 212 доктори по стоматологија, и заклучено е дека постои добра информираност на фелата по ова прашање, но истата слабо се практикува во секојдневната пракса. Трудот има научен и стручно-апликативен придонес.

82. Georgieva S, Pandilova M, Dirijanska K, Ristoska S, Stefanovska E, Ivanovski K. Clinical doctrines in the prophylaxis and management of oral focal infections in patients with a risk Macedonian Dental Review 2015; (1-2): 92-100. Целта на трудот е да се дефинираат клиничките доктрини во профилаксата и менаџментот на оралните фокални инфекции кај пациенти со ризик. Во тој контекст се заклучува дека со почитувањето на клиничките доктринарни ставови, овие пациенти ќе добијат третман кој ќе носи најмал ризик по нивното здравје. Трудот има стручно-апликативен придонес.

83. Stefanovska E, Pandilova M, Georgieva S, Pesevska S, Ivanovski K, Ristoska S, Mindova S, Dirijanska K. Ozone therapy, a new modality in periodotology. Macedonian Dental Review 2015; (1-2): 85-91. Целта на трудот е да се истакнат корисните ефекти на озон терапијата за негова поголема рутинска употреба во третманот на различни дентални патологии. Заклучено е дека во иднина фокусот треба да се насочни кон добро осмислена „двојно слепа“ клиничка студија и добро

дефинирани параметри за одредување на прецизни индикации и насоки за негова поголема апликативна примена. Трудот има стручно-апликативен придонес.

84 Buchkovska A, Georgieva S, Kotevska V, Perkovska-Bibanovska M, Ivanovski K, Pandilova M. Microbiological effects of Fidelis III ND: YAG laser in treatment of periodontal disease. Macedonian Dental Review 2015; (3-4): 41-52. Целта на трудот е преку микробиолошки испитувања да се проследи ефектот од примената на ласерот како дополнителна метода на конвенционалната пародонтална процедура. Микробиолошката анализа покажа значително намалување на квантумот на бактерии во субгингивалните филмови на забите третирани со ласер. Авторите заклучуваат дека третманот со ласерот ги намалува рецидивите и ги оддржува постигнатите терапевтски резултати. Трудот има научен и стручно-апликативен придонес.

85. Pandilova M, Ivanovski K, Georgieva S, Pesevska S, Koneski F, Dirjanska K, Stefanovska E. The role of free radicals and reactive oxygen species in the pathogenesis of periodontal disease. Macedonian Dental Review 2014; (1-2): 62-73. Авторите во трудот даваат критичен осврт на учеството на слободните радикали во патогенезата на пародонталната болест. Истовремено даваат увид во досегашните сознанија за механизмите на делување, како и механизмите на заштита и антиоксидативните капацитети на ткивата на пародонтот на клеточно ниво. Трудот има научно-стручен придонес.

86. Georgieva S, Pandilova M, Zendeli-Bedzeti L and Atanasovska-Stojanovska A. Use of Fidelis III ND:YAG laser in the treatment of periodontal disease. Book of Abstracts. of 18th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Skopje 25-28 April 2013. Целта на трудот е да се проследат ефектите од примената на FIDELIS III ND: YAG ласерот во третманот на пародонталната болест. Во испитувањето вклучени се 30 пациенти со пародонтална болест од кои половината се третирани со ласер. Резултатите упатуваат на заклучокот дека ласерот користен како дополнителна метода во пародонталниот третман дава супериорни резултати. Трудот има стручно-апликативен придонес.

87. Zendeli-Bedzeti L, Belazelkoska Z and Georgieva S. The role of systemic bone metabolism on the clinical appearance of the periodontal disease. Book of Abstracts of 18th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Skopje 25-28 April 2013. Целта на трудот е да се испита влијанието на системските метаболички промени врз пародонталното здравје. За таа цел спроведени се клинички и радиолошки испитувања кај 50 пациенти на возраст од 45 до 70 години. Резултатите укажуваат на значително влијание на системските промени врз пародонталното здравје. Трудот има научен и стручно-апликативен придонес.

88. Perkovska-Bibanovska M, Georgieva S, Pandilova M and Todorovska S. Aggressive forms of periodontal disease. Book of Abstracts of 18th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Skopje 25-28 April 2013. Целта на трудот е да се проследат ефектите од NOTAKEHL D5 во терапијата на пародонтопатијата. Биле проследени 40 пациенти. По евалуацијата на клиничките параметри авторите го препорачуваат NOTAKEHL D5 како комплементарна терапија на конзервативниот третман на пародонтопатијата. Трудот има научно-стручен придонес.

89 Pandilova M, Georgieva S, Radojkova-Nikolovska V, Mitic K, Rusevska B. The impact of cannabis use on the oral health. Book of Abstracts of 18th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Skopje 25-28 April 2013. Целта на трудот е да се утврдат штетните ефекти од консумацијата на

cannabis. За остварување на целта биле прегледани 45 испитаници, поделени во две групи. По клиничкиот преглед биле утврдени промени од типот на сувост на устата, губење на вкус, парестезии, црвенило и зголемување на гингивата. Трудот има стручен придонес

90. Todorovska S, Pandilova M, Georgieva S, Perkovska-Bibanovska M. Furcation involvement and local therapy with NOTAKEHL D5 nonsyntetic penicillin (Book of Abstracts) 18th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Skopje 25-28 April 2013. Целта на трудот е да се проследат ефектите од локалната фуркациона примена на NOTAKEHL D5. Испитувањата опфатиле 32 пацинети со пародонтолошки промени кои имале најмалку една фуркациона промена. Резултатите покажале позитивни ефекти од примената на овој препарат и добра толеранција од страна на пациентите. Трудот има стручно-апликативен придонес.

91. Perkovska-Bibanovska M, Georgieva S, Pandilova M, Bedzeti-Zendeli L, Todorovska S. Therapy of Candidiasis Mucosae Oris in patients with Pemphigus Vulgaris. Book of Abstracts of V Congress of the Dermatovenereologists of Macedonia, Ohrid 04-07 September, 2013. Целта на трудот е да се изнајде најсоодветна терапија на кандидомикозните инфекции кај пациенти со Pemphigus vulgaris. Авторите преку клинички испитувања заклучиле дека најсоодветна терапија за кандидијазата кај овие пацинети е примената на антимикотици во комбинација со адекватна орална хигиена. Трудот има стручно-апликативен придонес.

92. Georgieva S, Pandilova M, Zendeli-Bedzeti L. Laser treatment of oral mucous lesions (Case Reports) Book of Abstracts) IIIth Allalbanian congres in stomatology, Skopje 11-13 October 2013. Целта на трудот е да се проследат хирушките ефекти на Фиделис ласерот. Третирани се два пациента со орални мукогингивални промени, а добиените клинички резултати авторите ги упатуваат на заклучокот дека примената на тврдиот ласер во оралнохирушките интервенции има значителен придонес. Трудот има стручно-апликативен придонес.

93. Bedzeti-Zendeli L, Georgieva S. Implications of low bone miniral density on the clinical appearance of periodontal disease.(Book of Abstracts of IIIth Allalbanian congres in stomatology, Skopje, 11-13 October 2013. Целта на студијата е одредување на степенот на пародонталната болест според BMD индексот пред и по конвенционален пародонтолошки третман. Вклучени се 50 испитаници, а од добиените резултати авторите заклучуваат дека намалената густина на коскените минерали влијае на курсот на пародонталната болест и бара соодветен третман. Трудот има научен и стручно-апликативен придонес.

94. Perkovska-Bibanovska M, Georgieva S, Pandilova M. Dry mouth treatment for patients who underwent radiotherapy. Book of Abstracts of XIth Balkan Congress of Radiology, Ohrid, 3-6 October 2013. Целта на трудот е клинички да проследи состојбата во устата кај пациенти кои биле подложени на радиотерапија. Сувоста на устата настаната како последица на оваа терапија авторите препорачуваат да се санира со топишна примена на средства кои придонесуваат за влажност на устата (гелови и други разни лубрикантни средства). Трудот има стручно-апликативен придонес.

95. Bedzeti-Zendeli L, Georgieva S, Todoroska S. Alterations of mandibular bone tissue among patients with periodontitis and low bone miniral density. Book of Abstracts of XIth Balkan Congress of Radiology, Ohrid, 3-6 October 2013. Целта на трудот е преку радиолошки испитувања да се одредат мандибуларните ресорптивни промени кај пациенти со пародонтопатија и остеопороза. Вклучени се 50 испитаници, а добиените резултати упатуваат на заклучокот дека

пациентите со остеопороза имаат поголем ризик за нарушување на пародонталното здравје. Трудот има научен и стручно-апликативен придонес.

96. Georgieva S, Bedzeti-Zendeli L, Todoroska S. Diagnosing performances of linear parameters on dental panoramic. Book of Abstracts of XIth Balkan Congress of Radiology, Ohrid 3-6 October 2013. Целта на трудот е да се детерминира радиографски висината на BMD индексот преку кои ќе се проследи неговото влијание на пародонталните промени. Во испитувањето се вклучени 50 пациенти, а добиените резултати покажале значајни ресорптивни промени на алвеолорната коска кои се поледица на системски метаболички нарушувања. Авторите упатуваат на потребата од преземање на превентивни мерки. Трудот има научен и стручно-апликативен придонес.

97. Bedzeti-Zendeli L, Georgieva S, Perkovska-Bibanovska M, Stefanovska E, Todoroska S. Gender differences of radiographic and clinical parameters among patients with periodontitis and osteoporosis. Book of Abstracts of 19th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Belgrade, 24-27 April 2014. Целта на трудот е преку радиографска анализа и клинички испитувања да се корелираат пародонталните коскени нарушувања и остеопорозата. Студијата опфатила 50 пациенти со вакви нарушувања, а добиените резултати упатуваат на заклучокот дека остеопорозата предизвикува коскени минерални разрежувања кои имаат значително влијание на пародонталната болест. Трудот има научноистражувачки и стручно-апликативен придонес.

98. Sotirovska-Ivkovska A, Georgieva S, Zabokova-Bilbilova E, Georgiev Z, Kanurkova L. Innate immune response of the dental pulp to caries. Book of Abstracts of 19th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Belgrade, 24-27 April 2014. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1111 од 2015 год.

99. Pandilova M, Ugrinska A, Trajkovska M, Miladinova D, Georgieva S. Distribution of central body fat and periodontal disease. Book of Abstracts of 19th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Belgrade 24-27 April 2014. Целта на трудот била да се утврди поврзаноста помеѓу централната абдоминална дистрибуција на масно ткиво и влијанието врз пародонталните и гингивалните параметри. Биле испитани 45 испитанички поделени во група со над 7 мм поткожен слој на масно ткиво и под 7 мм. Статистичката анализа покажала дека испитаниците со над 7 мм поткожна дистрибуција на масно ткиво имаат зголемано гингивално крварење и инфламација. Трудот има научно-стручен придонес.

100. Stefanovska E, Georgieva S, Ristoska L, Bedzeti-Zendeli L, Zabokova-Bilbilova E. Evidence for the early onset of periodontal disease following cytokines levels in gingival fluid. Book of Abstracts of 19th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Belgrade 24-27 April 2014. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1111 од 2015 год.

101. Georgieva S, Pandilova M, Bedzeti-Zendeli L, Stefanovska E, Georgieva A. The influence of systemic risk factors of the periodontal health. Book of Abstracts of 19th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Belgrade, 24-27 April 2014. Целта на трудот е да се проследат ефектите на системските ризик фактори врз пародонталното здравје. Констатирано е дека системските заболувања доведуваат до забрзана прогресија на пародонталната болест. Трудот има стручно-апликативен придонес.

102. Ivkovska A, Zabokova-Bilbilova E, Georgieva S. Immunopathological mechanisms of pulpal protection. Book of Abstracts of IADR/PER Congress, Dubrovnik, 10-13 September 2014. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1111 од 2015 год.

103. Georgieva S, Perkovska-Bibamovska M, Pandilova M, Ristovska S. Use of Fidelis III ND: YAG laser for surgical treatment of oral mucous lesions: case reports. Book of Abstracts of 7th Macedonian Dental Congress, Ohrid, 11-14 June 2015. Целта на трудот е да се проследат ефектите на тврдиот ласер во третманот на мукогингивалните орални промени кај кои класичната хирушка метода е заменета со енергијата на ласерскиот зрак. Спроведена е френулектوميја и отстранување на фибриноидното ткиво од гингивата, а добиените резултати упатуваат на заклучокот дека оваа техника со тек на време ќе ги истисне класичните методи во оралната хирургија. Трудот има стручно-апликативен придонес.

104. Perkovska-Bibamovska M, Georgieva S, Pandilova M. Candida albicans in patients with diabetes mellitus. Book of Abstracts of 7th Macedonian Dental Congress, Ohrid, 11-14 June 2015. Авторите си поставиле за цел да го согледаат присуството на candida albicans кај пациенти со diabetes mellitus. Биле проследени 50 пациенти поделени во две групи. По земениот брис била утврдена поголема застапеност на candida albicans кај пациенти со diabetes mellitus. Трудот има научно-стручен придонес.

105. Pandilova M, Tosevska S, Ugrinska A, Georgieva S. Periodontal tissue changes associated with Hashimoto thyroiditis. Book of Abstracts of 7th Macedonian Dental Congress, Ohrid, 11-14 June 2015. Целта на испитувањето била да се утврди дали пародонтопатијата е позастапена кај пациенти со Хашимотов тиреоидитис. Испитани се 40 пациенти, 20 со Хашимотов тиреоидитис. По спроведените испитувања е утврдена поголема вредност за индексот по Рамфјорд, додека индексот на гингивално крварење покажал пониски вредности кај заболениите од Хашимотов тиреоидитис. Трудот има научно-стручен придонес.

106. Ristoska S, Ivanovski K, Popovska M, Georgieva S, Stefanovska E, Mindova S, Rendjova V. MMP-1 tissue levels and clinical parameters at aggressive periodontitis patients. Book of Abstracts of 7th Macedonian Dental Congress, Ohrid, 11-14 June 2015. Целта е преку клинички испитувања да се детерминираат корелациите помеѓу вредностите на концентрацијата на ММП-1 во гингивалните ткивни исечоци кај пациенти со агресивна пародонтопатија. Проследени се 28 пациенти до 35-годишна возраст. Од добиените резултати се заклучува дека бактериите создаваат колагеназа, која доведува до деструктивни промени на пародонтот. Трудот има научен и стручно-апликативен придонес.

107. Mindova S, Ivanovski K, Georgieva S, Ristoska S, Stefanovska E. Oral health care during pregnancy. Book of Abstracts of 3th Congress of the Macedonian Orthodontic Society, Ohrid, 12-15 May 2016. Целта на трудот е да се проследи грижата и информираноста за оралното здравје кај гравидни жени. За таа цел анкетирани се 40 трудници, од добиените резултатите заклучено е дека е потребна поголема едукацијата на оралното здравје кај гравидните жени. Трудот има стручно-апликативен придонес.

Оценка од самоевалуација

Во рамките на самоевалуацијата на Факултетот, во студентската анкета која го оценува квалитетот на академскиот кадар, кандидатката позитивно е оценета во периодот од 2013/2014 год. до 2016/2017 г. со средна оценка 9,26.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Силвана Владимир Георгиева

Институција: Стоматолошки факултет - Скопје

Научна област: Орална патологија и пародонтологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Одржување на настава – од прв циклус студии - 2013/2014 г.	3,6
	Фокалоза – ДДМ 15 часа	
	Физикална терапија ССС 30 часа	
	Пароднтологија 2 ДДМ 8 часа	
	Орална хигиена ДДМ 7 часа	
	Стоматол. Фармакологија ССС 15 часа	
	Физикална терапија ССС 15 часа	
		
	Вкупно (90 x 0,04)	

2	Одржување на настава – од прв циклус студии - 2014/2015 г.	2,8
	Орална медицина и патологија 1 – ДДМ 10 часа Физикална терапија - CCC 30 часа Клиничка Пародонтологија 2 – ДДМ 7 часа Орална хигиена – ДДМ 8 часа Стоматолошка фармакологија – CCC 10 часа Физикална терапија 2 – CCC 5 часа Вкупно (70 x 0,04)	
3	Одржување на настава – од прв циклус студии - 2015/2016 г.	3,6
	Орална медицина и патологија 1 – ДДМ 10 часа Физикална терапија 1 – CCC стара 30 часа CCC нова 10 часа Фармакологија – CCC нова 10 часа Клиничка орална хигиена 1 – CCC нова 10 часа Пародонтологија 2 ДДМ 7 часа Орална хигиена – ДДМ 7 часа Физикална терапија – CCC нова 10 часа Вкупно (94 x 0,04)	
4	Одржување на настава – од прв циклус студии - 2016/2017 г.	2,8
	Орална медицина и патологија 1 – ДДМ 10 часа Физикална терапија - CCC 30 часа Клиничка Пародонтологија 2 – ДДМ 7 часа Орална хигиена – ДДМ 8 часа Стоматолошка фармакологија – CCC 10 часа Физикална терапија 2 – CCC 5 часа	

	 Вкупно (70 x 0,04)	
5	Одржување на настава – од прв циклус студии – 2017 (зимски с.) Орална медицина и патологија 1 – ДДМ 10 часа Физикална терапија 1 – CCC стара 30 часа CCC нова 10 часа Фармакологија – CCC нова 10 часа Клиничка орална хигиена 1 – CCC нова 10 часа Вкупно (35 x 0,04)	1,4
6	Одржување на настава – од втор циклус студии – 2013/2014 г. Вовед во научно истражувачка работа 6 часа Дијагностички постапки во оралната медицина 11 часа Вкупно (17 x 0,05)	0,85
7	Одржување на настава – од втор циклус студии – 2014/2015 г. Вовед во научно истражувачка работа 6 часа Дијагностички постапки во оралната медицина 11 часа Вкупно (17 x 0,05)	0,85
8	Одржување на настава – од втор циклус студии – 2015/2016 г. Современ пристап во дијагностичкиот третман на пародонтопатијата 8 x 2 часа Фармакологија во стоматологијата 8 x 2 часа Вкупно (16 x 0,05)	0,8

9	Одржување на настава – од втор циклус студии – 2016/2017 г. Современ пристап во дијагностичкиот третман на пародонтопатијата 8 x 2 часа Фармакологија во стоматологијата 8 x 2 часа Вкупно (16 x 0,05)	0,8
10	Одржување на настава – од трет циклус студии 2014/2015; 2015/2016 и 2016/2017 г. Задолжителни предмети: Современи аспекти во оралната медицина и патологија Терапевски можности на пародонталната болест Научни испитувања во психостоматологијата Микробиолошки аспекти на пародонталната болест Орални аспекти на вирусни заболувања Вкупно (82 x 0,06)	4,92
11	Одржување на вежби (клинички) 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016; 2016/2017 г. Орална медицина и патологија 1 (2 x 2) Клиничка пародонтологија 2 (2 x 2) Вкупно (8 x 5 x 15 x 0,03)	18
12	Изработка на семинарски труд 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016; 2016/2017 г. Предмети: Орална хигиена, Стоматолошка фармакологија и Фокалоза Студенти (3 x 30) (3 x 30 x 5 x 0,03)	13,5
13	Одржување на менторска настава за здравствена клиничка практика 2013 г.; 2014 г.; 2015 г.; 2016 г. и 2017 г.	4,5

	Петнасет кандидати годишно (15 x 5 x 0,06)	
14	Консултации со студенти 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016 и 2016/2017 г. Предмети: Орална медицина и патологија 1, Клиничка пародонтологија 2 Број на студенти 90 (2 x 90 x 5 x 0,02)	1,8
15	Консултации со студенти во рамките на здравствената клиничка пракса (40 x 0,2)	8
16	Ментор и едукатор на здравствена едукација Десет кандидати (10 x 0,08)	0,8
17	Подготовка на нов предмет „Стоматолошка фармакологија“ за орални хигиенолози - прв циклус студии (предавања)	1
18	Ментор на дипломска работа „Примена на медикаменти во третманот на пародонталната болест“, 2017 г. Кандидат: 1	0,2
19	Ментор на специјалистичка работа Кандидат: 1	1
20	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат Кандидати: 4 (3 x 0,5)	1,5
21	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура Кандидати: 4 (4 x 0,3)	1,2
22	Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистичка работа Кандидати: шест (6) (6 x 0,2)	1,2

23	Член на комисија за одбрана на дипломска работа Кандидати три (3) (3 x 0,1)	0,3
24	Позитивно рецензиран универзитетски учебник „Стоматолошка фармакологија“, издавач: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Стоматолошки факултет – 2015 г. ISBN 978-608-4620-14-3.	8
25	Интерна скрипта од предавања „Клиничка пародонтологија“ – прв дел, издавач: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Стоматолошки факултет – 2014 г. ISBN 978-608-4620-15-0.	4
26	Рецензент на универзитетско учебно помагало „Детска стоматологија“ од авторите: д-р Златко Георгиев и д-р Ана Сотировска-Ивковска, 2017 г.	1
	ВКУПНО	88,42

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Ментор на докторска дисертација Ласерски третман на пародонталната болест како дополнителна терапевска метода кај пациенти со хипохромна анемија Скопје, 2017 г.	3
2	Ментор на магистерска работа Клинички и микробиолошки ефекти на Fidelis III Nd:Yag ласерот при третманот на пародонталната болест, Скопје, 2015 г.	1
3	Ментор на магистерска работа Орален статус кај деца на школска возраст од рурална област на Република Македонија, Скопје, 2016 г.	1
4	Учесник во национален научен проект	3

	Со одлука на Научно-наставничкиот совет бр. 02-2365/2 од 12.12 „Застапеност на оптималното орално здравје кај возрасното население на територијата на Р. Македонија“, 2015 – 2016 г. Проектот е финансиран од Тамидентал ДОО – Скопје, застапник на Curaprox – во Р Македонија	
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно-стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
5	Georgieva S, Pandilova M, Kanurkova L, Sotirovska-Ivkovska A. DIABETES MELLITUS AS RISK FACTOR FOR ACTIVATING THE PERIODONTAL INFECTION APOLONIA (Albanian Dental Journal), No.15, November 2013 PP 17-23	3,6
6	Ivanovski K, Pandilova M, Pesevska S, Georgieva S, Mindova S, Dirijanska K, Stefanovska E, Ristoska S, Velicovski B. SALIVARY FLOW AND XEROSTOMIA IN PATIENTS UNDEGOING ANTIHYPERTENSIVE THERAPY Physioacta Vol. 8-No1 2014, PP 41-49	3,6
7	S. Georgieva, K. Ivanovski, M. Pandilova, E. Stefanovska, V. Korunoska-Stefkovska THE IMPACT OF FIXED ORTHODONTIC APPLIANCES ON PERIODONTAL HEALTH TO YOUNG PATIENTS APOLONIA (Albanian Dental Journal), No. 33 November 2015, PP 46-48	3,6
8	Stefanovska Emilija, Zabokova-Bilbilova Efka, Ivanovski Kiro, Pandilova Maja, Georgieva Silvana, Ristoska Stevica MEDIATORS DETECTED IN GINGIVAL FLUID AND SALIVA AS BIOMARKERS OF PERIODONTAL DISEASE Acta Stomatologica Naissi, Jun/June 2015, Vol. 31. Br/No. 71, PP 1473-1485.	3,6
9	Snezana Pesevska, Kiro Ivanovski, Sonja Mindova, Ana Kaftandzieva, Stevica Ristoska, Emilija Stefanovska, Maja Pandilova, Silvana Georgieva, Katarina Dirjanska, Ivan Pop Janeva and Filip Koneski. BACTERIAL CONTAMINATION OF THE TOOTHBRUSHES Journal of International Dental and Medical Research (JIDMR), 2016; 9 (1) Pages 6 – 12	3,6
10	Bajraktarova Misevska C, Bajraktarova Valjakova E, Kanurkova Lidija, Curcieva Cuckova G, Georgieva S, Sotirovska Ivkovska A, Georgiev Z and Andonovska M. MORPHOLOGICAL CHARACTERISTICS OF THE OCCLUSAL OF THE FIRST PERMANENT MOLARIS IN INDIVIDUALS WITH TURNER SYNDROME Journal of Dental and Medical Sciences (JOSR), Volume 15, Issue 1 Ver. II (Jan. 2016), PP 44-48 Impact Factor 1.576 Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1123, 2016 г.	5,17
11	Biljana Kapusevska, Nikola Dereban, Vesna Jurukovska Sotarovska, Julijana Nikolovska, Vesna Ambarkova, Efka Zabokova Bilbilova, Zlatko Georgiev, Silvana Georgieva, Antonio Benedetti, Ilijana Muratovska and Lidija Kanurkova. CORRELATION BETWEEN THE MOLECULAR COMPOSITION OF THE POLYMERS AND THEIR USE IN PROSTHETIC DENTISTRY	4,38

	International Journal of Innovation and Applied Studies (IJIAS), Mar. 2016 15(1) PP 219 – 224 Impact Factor 0.786 Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1141, 2017 г.	
12	Pesevska S, Kesic Lj, Ivanovski K, Pandilova M, Georgieva S, Mindova S, Ristoska S, Stefanovska E, Curcieva-Cuckova G, Apostolova G, Maneva M and Koneski F. LASER ANALGEZIJA DURING ORTHODONTIC THERAPY Acta Stomatologica Naissi, Dec. 2017, Vol 33, num. 76, PP 1763 - 1771	3,6
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
13	Ivanovski K, Georgieva S, Pandilova M, Pesevska S, Mindova S, Stefanovska E and Kokalanski V. INFORMED CONSENT IN MACEDONIAN DENTAL PRACTICES Macedonian Dental Review, No. 1-2, 2013 PP 79-95	2,4
14	Pandilova M, Ivanovski K, Georgieva S, Pesevska S, Koneski F, Dirijanska K and Stefanovska E. THE ROLE OF FREE RADICALS – (FR) AND REACTIVE OXYGEN SPECIES – (ROS) IN THE PATHOGENESIS OF THE PERIODONTAL DISEASE Macedonian Dental Review, No. 1-2, 2014 PP 62-73	2,4
15	Georgieva S, Pandilova M, Dirijanska K, Ristoska S, Stefanovska E and Ivanovski k. CLINICAL DOCTRINES IN THE PROPHYLAXIS AND MANAGEMENT OF ORAL FOCAL INFECTIONS IN PATIENTS WITH A RISK Macedonian Dental Review, No. 1-2, 2015 PP 92-100	2,4
16	Stefanovska E, Pandilova M, Georgieva S, Pesevska S, Ivanovski K, Ristoska S, Mindova S and Dirijanska K. OZONE THERAPY, A NEW MODALITY IN PERIODOTOLOGY Macedonian Dental Review, No. 1-2, 2015 PP 85-91	2,4
17	Buchkovska A, Georgieva S, Kotevska V, Perkovska-Bibanovska M, Ivanovski K and Pandilova m. MICROBIOLOGICAL EFFECTS OF FIDELIS III ND: YAG LASER IN TREATMENT OF PERIODONTAL DISEASE Macedonian Dental Review, No. 3-4, 2015 PP 41-52	2,4
18	Пленарно предавање на научен/стручен собир „Ефекти на тврдите ласери во хирушкиот третман на оралните мукогингивални аберации“ Постедукативен семинар – Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Стоматолошки факултет, Скопје – 26 октомври 2013 г.	2
19	Секциско предавање на научен/стручен собир „Клинички доктрини во терапијата и профилаксата на оралните фокални инфекции кај пациенти со ризик“	1

	Здружение на специјалисти по болести на уста и пародонтот - Македонско стоматолошко друштво, Скопје, 30 ноември 2013 г.	
20	Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество „Профилактика и менаџмент на преканцерозите во усната празнина“ Dental Meeting – Македонско стоматолошко друштво, Скопје, 22/23 март 2014 г.	3
21	Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество „Примена на FIDELIS III Nd:Yag ласерот кај пациенти со индикација за френолектомија (приказ на случаи)“ Albanians Stomatological Society, Скопје 11-13 октомври 2013 г.	3
22	Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество „Примена на FIDELIS III Nd:Yag ласерот кај пациенти со мукогингивални аномалии“ Albanians Dental Society, Гостивар, 12 февруари 2017 г.	2
	Апстракти објавени во зборник на конференција – меѓународна	
23	Georgieva S , Pandilova M, Zendeli-Bedzeti L and Atanasovska-Stojanovska A. USE OF FIDELIS III ND:YAG LASE IN THE TREATMENT OF PERIODONTAL DISEASE (Book of Abstracts) 18 th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Skopje 25-28 April 2013	1,8
24	Zendeli-Bedzeti L, Belazelkoska Z and Georgieva S . THE ROLE OF SYSTEMIC BONE METABOLISM ON THE CLINICAL APPERANCE OF THE PERIODONTAL DISEASE (Book of Abstracts) 18 th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Skopje 25-28 April 2013	2,4
25	Perkovska-Bibanovska M, Georgieva S , Pandilova M and Todorovska S. AGGRESSIVE FORMS OF PERIODONTAL DISEASE (Book of Abstracts) 18 th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Skopje 25-28 April 2013	1,8
26	Pandilova M, Georgieva S , Radojkova-Nikolovska V, Mitic K and Rusevska B. THE IMPACT OF CANNABIS USE ON THE ORAL HEALTH (Book of Abstracts) 18 th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Skopje 25-28 April 2013	1,8
27	Todorovska S, Pandilova M, Georgieva S and Perkovska-Bibanovska M FURCATION INVOLVEMENT AND LOCAL THERAPY WITH NOTAKEHL D5 NONSYNTETIC PENICILLIN (Book of Abstracts) 18 th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Skopje 25-28 April 2013	1,8
28	Perkovska-Bibanovska M, Georgieva S , Pandilova M, Bedzeti-Zendeli L and Todorovska S.	1,8

	THERAPY OF CANDIDIASIS MUCOSAE ORIS IN PATIENTS WITH PEMPHIGUS VULGARIS (Book of Abstracts) V Congress of the Dermatovenereologists of Macedonia, Ohrid 04-07 September, 2013	
29	Georgieva S , Pandilova M and Zendeli-Bedzeti L. LASER TREATMENT OF ORAL MUCOUS LESIONS (Case Reports) (Book of Abstracts) III th Allalbanian congres in stomatology, Skopje 11-13 October 2013	2,4
30	Bedzeti-Zendeli L and Georgieva S . IMPLICATIONS OF LOW BONE MINIRAL DENSITY ON THE CLINICAL APPEARANCE OF PERIODONTAL DISEASE (Book of Abstracts) III th Allalbanian congres in stomatology, Skopje 11-13 October 2013	2,7
31	Perkovska-Bibanovska M, Georgieva S and Pandilova M. DRY MOUTH TREATMENT FOR PATIENTS WHO UNDERWENT RADIOTHERAPY (Book of Abstracts) XI th Balkan Congress of Radiology, Ohrid 03-06 October 2013	2,4
32	Bedzeti-Zendeli L, Georgieva S and Todoroska S. ALTERATIONS OF MANDIBULAR BONE TISSUE AMONG PATIENTS WITH PERIODONTITIS AND LOW BONE MINIRAL DENSITY (Book of Abstracts) XI th Balkan Congress of Radiology, Ohrid 03-06 October 2013	2,4
33	Georgieva S , Bedzeti-Zendeli L and Todoroska S. DIAGNOSING PERFORMANCES OF LINEAR PARAMETERS ON DENTAL PANORAMIC (Book of Abstracts) XI th Balkan Congress of Radiology, Ohrid 03-06 October 2013	2,4
34	Bedzeti-Zendeli L, Georgieva S , Perkovska-Bibanovska M, Stefanovska E and Todoroska S. GENDER DIFFERENCES OF RADIOGRAPHIC AND CLINICAL PARAMETERS AMONG PATIENTS WITH PERIODONTITIS AND OSTEOPOROSIS (Book of Abstracts) 19 th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Belgrade 24-27 April 2014	1,8
35	Sotirovska-Ivkovska A, Georgieva S , Zabokova-Bilbilova E, Georgiev Z and Kanurkova L. INNATE IMMUNE RESPONSE OF THE DENTAL PULP TO CARIES (Book of Abstracts) 19 th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Belgrade 24-27 April 2014	1,8
36	Pandilova M, Ugrinska A, Trajkovska M, Miladinova D and Georgieva S . DISTRIBUTION OF CENTRAL BODY FAT AND PERIODONTAL DISEASE (Book of Abstracts) 19 th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Belgrade 24-27 April 2014	1,8
37	Stefanovska E, Georgieva S , Ristoska L, Bedzeti-Zendeli L and Zabokova-Bilbilova E.	1,8

	EVIDENCE FOR THE EARLY ONSET OF PERIODONTAL DISEASE FOLLOWING CYTOKINES LEVELS IN GINGIVAL FLUID (Book of Abstracts) 19 th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Belgrade 24-27 April 2014	
38	Georgieva S , Pandilova M, Bedzeti-Zendeli L, Stefanovska E and Georgieva A. THE INFLUENCE OF SYSTEMIC RISK FACTORS OF THE PERIODONTAL HEALTH (Book of Abstracts) 19 th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Belgrade 24-27 April 2014	1,8
39	Ivkovska A, Ivkovski Lj, Zabokova-Bilbilova E and Georgieva S . IMMUNOPATHOLOGICAL MECHANISMS OF PULPAL PROTECTION (Book of Abstracts) IADR/PER Congress, Dubrovnik 10-13 September 2014 impact factor 4,139	1,8
40	Georgieva S , Perkovska-Bibamovska M, Pandilova M and Ristovska S. USE OF FIDELIS III ND: YAG LASER FOR SURGICAL TREATMENT OF ORAL MUCOUS LESIONS: CASE REPORTS (Book of Abstracts) 7 th Macedonian Dental Congress, Ohrid 11-14 June 2015	1,8
41	Perkovska-Bibamovska M, Georgieva S and Pandilova M. CANDIDA ALBICANS IN PATIENTS WITH DIABETES MELLITUS (Book of Abstracts) 7 th Macedonian Dental Congress, Ohrid 11-14 June 2015	2,4
42	Pandilova M, Tosevska S, Ugrinska A and Georgieva S . PERIODONTAL TISSUE CHANGES ASSOCIATED WITH HASHMITO TIREODITIS (Book of Abstracts) 7 th Macedonian Dental Congress, Ohrid 11-14 June 2015	1,8
43	Ristoska S, Ivanovski K, Popovska M, Georgieva S , Stefanovska E, Mindova S and Rendjova V. MMPS-1 TISSUE LEVELS AND CLINICAL PARAMETERS AT AGGRESSIVE PERIODONTITIS PATIENTS (Book of Abstracts) 7 th Macedonian Dental Congress, Ohrid 11-14 June 2015	1,8
44	Mindova S, Ivanovski K, Georgieva S , Ristoska S and Stefanovska E. ORAL HEALTH CARE DURING PREGNANCY (Book of Abstracts) 3 th Congress of the Macedonian Orthodontic Society, Ohrid, 12-15 May 2016	1,8
	ВКУПНО	106,25

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Координатор во подготовка на елаборат за нова студиска програма Изработка на елаборат за нова студиска програма за прв циклус студии на студиската програма за орални хигиенолози, 2014 г.	1
2	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството Специјалисти по болести на устата и пародонтот 1994 г.	2
3	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија и супервизија Супервизор на Симпозиум на Здружението на специјалисти по стоматолошка протетика при МСД, назначена од Стоматолошката комора на Македонија, Скопје, 8 октомври 2016 г.	1
4	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија и супервизија Супервизор на Симпозиум на Здружението на специјалисти по ортодонција при МСД, назначена од Стоматолошката комора на Македонија, Скопје, 1 април 2017 г.	1
5	Раководител на внатрешна организациона единица Раководител на Клиниката за болести на устата и пародонтот, 2008-2014 г.	3
6	Член на уредувачки одбор на меѓународно стручно/научно списание Македонски стоматолошки преглед (Macedonian Dental Review), 2013-2017 г.	1
7	Член во комисија за избор во звање Комисија за избор во звање доцент, 2015 г. Комисија за избор во звање научен соработник, 2013 г. (2 x 0,2)	0,4
8	Координатор на студиска програма Раководител на студиска програма за стручни стоматолошки сестри - орални хигиенолози 2013-2016 г.	1
9	Учество во комисии и тела на државни и други органи	1

	Потпретседател на Комисија за план и развој во стоматологијата при Стоматолошката комора на Македонија, 2014-2017 г.	
10	Учество во комисии и тела на државни и други органи Учество во комисии за полагање на државен испит доктори по дентална медицина, организирано од Стоматолошката комора на Македонија 2014, 2015, 2016 и 2017 г. (4 x 1)	4
11	Учество во комисии и тела на државни и други органи Член на Македонското стоматолошко друштво Член на Здружението на специјалисти по болести на устата и пародонтот (2x1)	2
12	Учество во комисии и тела на државни и други органи Член на комисија за усна презентација на: 18 th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Skopje 25-28 April 2013	1
13	Член на факултетска комисија Член на Кадров одбор, 2013-2017 г. Член на Наставен одбор 2013-2017 г. Претседател на Научен одбор 2017 г. Член на Одбор за специјализација, 2017 г. (4 x 0,5)	2
14	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект – соработник „Застапеност на оптималното орално здравје кај возрасното население на територијата на Р Македонија“ 2015 – 2016 г. Проектот е финансиран од Тамидентал ДОО – Скопје, застапник на Сугаргох – во Р Македонија	0,5
15	Продекан Продекан за наука на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ – во Скопје, 2017 г.	4
	ВКУПНО	24,9

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	88,42
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	106,25

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	24,9
Вкупно	219,57

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Киро Ивановски с.р.
2. Проф. д-р Методи Симоновски с.р.
3. Проф. д-р Марија Накова с.р.
4. Проф. д-р Мира Јанкуловска с.р.
5. Проф. д-р Алберто Бенедети с.р.

3. ВОНР. ПРОФ. Д-Р МАЈА ПАНДИЛОВА

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Маја Пандилова, е родена на 12 декември 1963 год. во Скопје. Вработена е со двоен работен однос на Стоматолошкиот факултет во Скопје при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и Клиниката за болести на уста и пародонтот, при ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“ во Скопје.

Со високо образование се стекнала на Стоматолошкиот факултет при УКИМ во 1987 година, со просечен успех 9,84. Во 1993 година, со одбраната на магистерскиот труд под наслов „Клиничко-биометриско детерминирање на функционалната зона на прикрепена гингива со протективен пародонтален потенцијал“, кандидатката се стекнува со научен степен магистер на стоматолошки науки од областа на болести на устата и пародонтот. Дисертацијата на тема „Компаративна анализа на апоптотичното одумирање на клетките во тек на пародонталната болест“ ја одбранила во 2004 година, пред Комисија во состав: проф. др Ана Миновска проф. др Методи Симоновски, проф. др Златанка Белазелкоска, проф. др Мирко Спироски, проф. др Весна Јаневска. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на стоматолошки науки.

Со звањето специјалист по болести на устата и пародонтот се стекнала во 1996 год.

Првото вработување го остварила на Клиниката за болести на устата и пародонтот при ООЗТ Стоматолошки клиника во Скопје, во 1990 год. Во звањето **помлад асистент** на Катедрата за

болести на устата и пародонтот при Стоматолошкиот факултет во Скопје е избрана во 1993 год. За **асистент** била избрана во 1996 година. Во звањето **насловен доцент** по група предмети од областа на болести на устатата и пародонтот била избрана во 2008 година, а во 2013 година е избрана за **вонреден професор** по група предмети од областа на оралната патологија и пародонтопатија.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот на УКИМ бр. 586, 667, 789, 848, 945 и 1053, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на Стоматолошкиот факултет, кандидатката д-р Маја Пандилова изведува теоретска и практична настава на додипломска настава на студиската програма за доктори на дентална медицина, стручни забни техничари и орални хигиенолози, како и настава на втор и трет циклус студии за доктори на дентална медицина.

Кандидатката била ментор на два магистарски труди и во тек е едно менторство на докторска дисертација. Кандидатката учествувала како член во Комисија за оцена и одбрана на четири дипломски, три специјалистички и осум магистерски трудови. Кандидатката е автор и уредник на скрипта под наслов: „Клиничка пародонтологија 1“ и коавтор на стручна книга „Јавноздравствени аспекти на пародонталната болест“.

Стручно-апликативна и дејности од поширок интерес

Д-р Маја Пандилова активно е вклучена во стручно-апликативната работа во сите дејности на ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“ во Скопје.

Учествува во работните тела и органи на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, во Скопје.

Учесник е во стручни комисии за полагање на државни испити на докторите по дентална медицина кои се реализираат во Стоматолошката комора на Р Македонија.

Член е на Уредувачкиот одбор на Македонски стоматолошки преглед од 2013 г. до денес.

Од 2013 год. е раководител на Катедрата за болести на устата и пародонтот

Научно-истражувачка дејност

Стручните и научните усовршувања д-р Маја Пандилова ги насочила кон проблематиката од областа на оралната медицина и патологија, пародонтологијата. Ментор е на два магистерски труда, а во тек е менторство на докторска дисертација. Кандидатката била и главен истражувач на национален научен проект. Активно учествувала со усни презентации на научно-стручни собири со домашно и меѓународно учество. Има објавено вкупно 121 труд со оригинални научни резултати во референтни научно-стручни списанија со меѓународен уредувачки одбор, како и апстракти на трудови објавени во зборник на конференција со меѓународен карактер.

Трудовите објавени до изборот за помлад асистент (вкупно 6) се рецензирани во Билтенот бр. 586 на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје; трудовите објавени до изборот за асистент (вкупно 4) рецензирани се во Билтенот бр. 667 на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Трудовите објавени до изборот за асистент (вкупно 11) рецензирани се во Билтенот бр. 789 на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. Трудовите објавени до изборот за асистент (вкупно 6) рецензирани се во Билтенот бр. 848 на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. Трудовите објавени до изборот за насловен доцент до ред. Бр. 49 рецензирани се во Билтенот бр. 945 на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“. Трудовите објавени до изборот за вонреден професор до ред. бр. 89, рецензирани се во Билтенот бр. 1053 на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

За овој конкурс ги приложува следниве трудови:

90. Pandilova M, Ivanovski K, Georgieva S, Pesevska S, Koneski, Dirjanska K, Stefanovska E. The role of free radicals and reactive oxygen species in the pathogenesis of periodontal disease. Macedonian Dental Review No 1-2 2014 Pg 62-73. Авторите во трудот даваат критичен осврт на учеството на слободните радикали во патогенезата на пародонталната болест на клеточно ниво и истовремено даваат увид во досегашните сознанија за механизмите на делување како и механизмите на заштита и антиоксидативните капацитети на ткивата на парадотот .

91. Informed consent in Macedonian dental practices Ivanovski K, Georgieva S, Pandilova M, Pesevska S, Mindova S, Stefanovska E, Kokolanski V Macedonian Dental Review No 1-2 2013 Pg 79-95. Целта на трудот е да се утврди користењето на информираната согласност во стоматолошката практика, но и да се дадат препораки за нејзина примена согласно со позитивните законски прописи. Стандардизиран анкетен прашалник од 9 прашања бил даден на 212 доктори по стоматологија од ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“ и во приватни стоматолошки ординации во Скопје. Авторите заклучуваат дека се различни ставовите на стоматолозите за потребните информации. Трудот има научен и апликативен придонес.

92. Clinical doctrines in the prophylaxis and management of oral focal infections in patients with a risk. Georgieva S, Pandilova M, Dirjanska K, Ristoska S, Stefanovska E, Ivanovski K Macedonian Dental Review No 1-2 2015 Pg 85-91. Целта на трудот е да се дефинираат клиничките доктрини во профилаксата и менаџментот на оралните фокални инфекции кај пациенти со ризик. Во тој контекст се заклучува дека со почитувањето на клиничките доктринарни ставови, овие пациенти ќе добијат третман кој ќе носи најмал ризик по нивното здарвје. Трудот има стручно-апликативен придонес.

93. Ozone therapy a new modality in periodontology Stefanovska E, Pandilova M, Georgieva S, Pesevska S, Ivanovski K, Ristoska S, Mindova S, Dirjanska K. *Macedonian Dental Review* No 1-2 2015 Pg 77-84.

Авторите се фокусираат на примената на озонот, како неинвазивна терапевска можност во пародонтологијата. Преку прегледот на литературата за ова прашање, тие ги посочуваат механизмите на неговото дејствување кои се одговорни за биолошките ефекти. Формите на апликација на озонот во пародонтологијата се прецизно опишани. Во заклучокот се укажува на потребата од соодветно дизајнирана клиничка студија, која би ги дефинирала попрецизно параметрите и индикациите за примена на озонот во различните дентални патологии. Трудот има научен придонес.

94. Microbiological effects of fidelis IIInd: YAG laser in treatment of periodontal disease.Buckovska A, Georgieva S, Kotevska V, Perkovska-Bibanovska M, Ivanovski K, Pandilova M *Macedonian Dental Review* No 3-4 2015 Pg 41-62.

Целта на трудот е преку микробиолошки испитувања да се проследи ефектот од примената на ласерот како дополнителна метода на конвенционалната пародонтална процедура. Микробиолошката анализа покажа значително намалување на квантумот на бактерии во субгингивалните филмови на забите третирани со ласер. Авторите заклучуваат дека третманот со ласерот ги намалува рецидивите и ги одржува постигнатите терапевски резултати. Трудот има научноистражувачки и стручно-апликативен придонес.

95. Oral and dental status in patients with planocelular carcinomaoriginating from the oral cavity, oropharynx or hypopharynx during radiotheray. Popovska M , Krstevska V, Krstevska O , Atanasovska-Stojanovska A, radojkova-Nikolovska V, MinovskaA, Goga Cmeka V, Muratovska I, MitiK K, Belazelkovska A, Kapusevska B, Pandilova M, Strezovska S. *Physioacta* Vol7 2013 No2 73-81. Трудот е рецензиран во Билтен бр 1070

96. Salivary flow and xerostomia in patients undergoing antihypertensive therapy. IvanovskiK, PandilovaM, Pesevska S, Georgieva S, Mindova S, Dirjanska K , Stefanovska E, Ristoska S, Velickovski B *Physioacta* Vol8 2014No2 41-51. Трудот е рецензиран во Билтен бр 1078

97. Update of oral surgery managment in orally anticoagulated patients Dimova C, Evrosimovska B, Pandilova M, Kovacevska I, Zabokova -Bilbilova E *Stomatoloski vjesnik* 2013 2(1)53-60. Целта на студијата е да се потенцираат проблемите, како и де се понудат нови размислувања и решенија за третманот на пациентите кои примаат антикоагулантна терапија, а имаат потреба од оралнохируршки интервенции. Трудот има научно-стручен придонес.

98.Влијанието на вкупните семејни приходи врз пародонталното здравје Ивановски К, Пандилова М, Коколански В, Дирјанска к, Миндова С, Стефановска Е, Рistosка С. *Архиви на јавното здравје* Vol5 No22013pg 18-24. Целта на овој труд била да се утврди влијанието на вкупните семејни приходи врз пародонталното здравје кај населението на Р Македонија. Испитувањето е реализирано на 420 испитаници. Авторите заклучиле дека постои статистички сигнификантна асоцијација помеѓу семејните приходи и индексот по Рамфјорд. Трудот има научно-стручен придонес.

99. Mediators Detected in Gingival Fluid and Saliva as Biomarkers of Periodontal DiseaseStefanovska Emilija, Zabokova-Bilbilova Efka, Ivanovski Kiro, Pandilova Maja, Georgieva Silvana, Ristoska Stevica. *Acta Stomatologica Naissi*, Jun/June 2015, Vol. 31.

Br/No. 71, PP 1473-1485. Авторите даваат преглед на методите за рана дијагностика на пародонтопатијата. Во трудот даваат предност на детекцијата на медијаторите во гингивалниот флуид како маркери како за рана детекција за настанокот на пародонтопатијата, така и за предвидување на понатамошниот тек на болеста. Трудот има научно-стручен придонес.

100. The impact of fixed orthodontic appliances on periodontal health to young patients S. Georgieva, K. Ivanovski, M. Pandilova, E. Stefanovska, V. Korunoska-Stefkovska Apolonia Albanian Dental Journal, No. 33 November 2015 PP 46-48. Целта на трудот е да се испита влијанието на фиксните ортодонтски апарати на гингивалното здравје. Во испитувањето се вклучени 30 пациенти на возраст од 12 до 18 години и преку спроведените клинички испитувања се констатирало дека фиксните ортодонтски апарати носат висок ризик за гингивална инфламација и потенцирана акумулација на дентален плак. Трудот има стручно-апликативен придонес.

101. Evidence based dentistry –between science and clinical practice Dimova C, M Pandilova, I Kovacevska, B Evrosimovska, Z Georgiev Balk.J.Stom vol17 2013 Pg5-9. Трудот дава критичен осврт на предностите и недостатоците на концептот на стоматологија базирана на докази. Авторите истакнуваат дека овој концепт претставува интеграција од системска анализа на клинички и научно докажани факти кои се поврзуваат со општата здравствена состојба и стоматолошките проблеми кои ги има пациентот. Трудот има научно-стручен придонес.

102. Bacterial Contamination of the Toothbrushes Snezana Pesevska, Kiro Ivanovski, Sonja Mindova, Ana Kaftandzieva, Stevica Ristoska, Emilija Stefanovska, Maja Pandilova, Silvana Georgieva, Katarina Dirjanska, Ivan Pop Janeva and Filip Koneski. Journal of International Dental and Medical Research (JIDMR), 2016; 9 (1): 6 – 12. Целта на оваа студија била да се утврди бактериската контаминација на четките за заби по нивната секојдневна употреба кај студентска популација. Во истражувањето биле вклучени 20 студенти од обата пола, со здрав пародонт, кои добиле нова четка за заби која ја користеле еден месец. Авторите заклучуваат дека четките за заби при секојдневната употреба се контаминираат и можат да бидат пренесувачи на микроорганизмите, со што го зголемуваат ризикот од заболувања кои се причинети од оралниот биофилм кај здравата популација. Трудот има научен и апликативен придонес.

103. Diabetes mellitus as a risk factor for activating periodontal disease Georgieva S ,Pandilova M , Kanurkova L, Sotirovska-Ivkovska A Apolonia Albanian Dental Journal, No. 30 November 2013 PP 17-23. Целта на трудот е да се проследи влијанието на Diabetes mellitus на пародонталното здравје. Клинички и рендгенолошки се проследени 30 пациенти со дијабетес, а од добиените резултати авторите заклучуваат дека неконтролираниот и слабо контролираниот дијабет го зголемува ризикот за орални инфекции и овозможува брза прогресија на пародонталната болест. Трудот има стручно-апликативен придонес.

104. The role and inflammation and apoptosis in cyclosporine A- induced gingival overgrowth Mitik K, Popovska M , Pandilova M, Jovanovic R, Spasovski G, Nikolovski V Bosn J Basic Med Sci 13-1 2013pp14-20 impact factor 0,45. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1070 на Универзитетот Св Кирил и Методиј

105. Periodontal tissue changes associated with Hashimoto tireoiditis PandilovaM, Tosevska S Ugrinska A, Georgieva S 7th Macedonian dental congress with international participation Ohrid June 2015 Book of abstracts. Целта на испитувањето била да се утврди дали

пародонтопатијата е позастапена кај пациенти со Хашимотов тиреоидитис. Вкупно биле испитани 40 пациенти, од кои 20 биле заболени од Хашимотов тиреоидитис. По клиничкиот преглед и лабораториските испитувања утврдена е поголема вредност за индексот по Рамфјорд, додека индексот на гингивално крварење покажал пониски вредности кај заболените од Хашимотов тиреоидитис. Трудот има научно-стручен придонес.

106. Use of fidelis IIIInd: YAG laser for surgical treatment of oral mucous lesions : case report Georgieva S, Perkovska-Bibanovska M, Pandilova M, Ristovska S 7th Macedonian dental congress with international participation Ohrid June 2015 Book of abstracts. Целта на трудот е да се проследат ефектите од примената на FIDELIS III ND: YAG ласерот во третманот на пародонталната болест. Во испитувањето се вклучени 30 пациенти со пародонтална болест, од кои половината се третирани со ласер. Резултатите упатуваат на заклучокот дека ласерот користен како дополнителна метода во пародонталниот третман дава супериорни резултати. Трудот има стручно-апликативен придонес.

107. Candida albicans in patients with Diabetes Mellitus Perkovska-Bibanovska M, Georgieva S, Pandilova M 7th Macedonian dental congress with international participation Ohrid June 2015 Book of abstracts. Авторите си поставиле за цел да го согледаат присуството на candida albicans кај пациенти со diabetes mellitus. Биле проследени 50 пациенти поделени во две групи. По земениот брис била утврдена поголема застапеност на candida albicans кај пациенти со diabetes mellitus. Трудот има научно-стручен придонес.

108. Dry mouth treatment for patients who undrewent radiotherapy Perkovska-Bibanovska M, Georgieva S, Pandilova M 11th Balkan Congress of radiology Ohrid 2013 abstract book 45. Целта на трудот е клинички да се проследи состојбата во устата кај пациенти кои биле подложени на радиотерапија. Сувоста на устата настаната како последица на оваа терапија авторите препорачуваат да се санира со топишна примена на средства кои придонесуваат за влажност на устата (гелови и други разни лубрикантни средства). Трудот има стручно-апликативен придонес.

109. Therapy of Cadidiasis mucosae oris in patients with pemphigus vulgaris Perkovska-Bibanovska M, Georgieva S, Pandilova M, Bedzeti-Zendeli L, Todorovska S 5th Congress of Dermatovenerologist of Macedonia with interntaional participation Book of abstracts pg39. Целта на трудот е да се изнајде најсоодветна терапија на кандидомикозните инфекции кај пациенти со Pemphigus vulgaris. Авторите преку клинички испитувања заклучиле дека најсоодветна терапија за кандидијазата кај овие пациенти е примената на антимикотици во комбинација со адекватна орална хигиена. Трудот има стручно-апликативен придонес.

110. Laser treatment of oral mucosus lessions Georgieva S, Pandilova M, Zendeli-Bedzeti L 3th Albanian Congress in stomatology with internation participation Skopje 2013 abstract book 296. Целта на трудот е да се проследат хирушките ефекти на Фиделис ласерот. Третирани се два пациента со орални мукогингивални промени, а добиените клинички резултати, авторите ги упатуваат на заклучокот дека примената на тврдиот ласер во оралнохирушките интервенции има значителен придонес. Трудот има стручно-апликативен придонес.

111. Социјалното раслојување во република Македонија и пародонталното здравје Ивановски К, Коколански В, Пешевска С, Пандилова М, Дирјанска К, Крстевски Д 3th Albanian Congress in stomatology with international participation Skopje 2013 Abstract

book 223. Трудот е рецензиран во Билтенот бр. 1070 на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, во Скопје.

112. Use of fidelis III ND: Yag lase in the treatment of periodontal disease. Georgieva S, Pandilova M, Zendeli-Bedzeti L and Atanasovska-Stojanovska A.(Book of Abstracts) 18th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Skopje 25-28 April 2013. Целта на трудот е да се проследат ефектите од примената на FIDELIS III ND: YAG ласерот во третманот на пародонталната болест. Во испитувањето се вклучени 30 пациенти со пародонтална болест од кои половината се третирани со ласер. Резултатите упатуваат на заклучокот дека ласерот користен како дополнителна метода во пародонталниот третман дава супериорни резултати. Трудот има стручно-апликативен придонес.

113. Aggressive forms of periodontal disease Perkovska-Bibanovska M, Georgieva S, Pandilova M and Todorovska S. (Book of Abstracts) 18th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Skopje 25-28 April 2013. Целта на трудот е да се проследат ефектите од NOTAKEHL D5 во терапијата на пародонтопатијата. Биле проследени 40 пациенти. По евалуацијата на клиничките параметри, авторите го препорачуваат NOTAKEHL D5 како комплементарна терапија на конзервативниот третман на пародонтопатијата. Трудот има научно-стручен придонес

114. Furcation involvement and local therapy with NOTAKEHL D5 nonsyntetic penicillin Todorovska S, Pandilova M, Georgieva S and Perkovska-Bibanovska M(Book of Abstracts) 18th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Skopje 25-28 April 2013. Целта на трудот е да се проследат ефектите од NOTAKEHL D5 во терапијата на фуркациона засегнатост. По евалуацијата на клиничките параметри, авторите го препорачуваат NOTAKEHL D5 како комплементарна терапија на конзервативниот третман на пародонтопатијата, особено кај пациенти со фуркациона засегнатост. Трудот има научно-стручен придонес

115. Adipocytokines and periodontal disease Pandilova M (Book of Abstracts) 18th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Skopje 25-28 April 2013. Авторот дава преглед на влијанието на зголеменото масно ткиво и секрецијата на адипоцитокини од типот на лептин и адипонектин врз ткивата на пародонтот. Во трудот, авторот заклучува дека адипонектинот има антиинфламаторни ефекти, додека ефектите на лептинот се двојни и остануваат недоразјаснети. Трудот има научно-стручен придонес.

116. The impact of cannabis use on the oral health Pandilova M,Georgieva S,Radojkove-Nikolovska V,Mitik K, Rusevska B (Book of Abstracts) 18th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Skopje 25-28 April 2013. Целта на трудот е да се утврдат штетните ефекти од консумацијата на cannabis. За остварување на целта биле прегледани 45 испитаници поделени во две групи. По клиничкиот преглед биле утврдени промени од типот на сувост на устата, губење на вкус, парестезии, црвенило и зголемување на гингивата. Трудот има научно-стручен придонес.

117. DISTRIBUTION OF CENTRAL BODY FAT AND PERIODONTAL DISEASE Pandilova M, Ugrinska A, Trajkovska M, Miladinova D and Georgieva S.(Book of Abstracts) 19th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Belgrade 24-27 April 2014. Целта на трудот била да се утврди поврзаноста помеѓу централната абдоминална дистрибуција на масно ткиво и

влијанието врз пародонталните и гингивални параметри. Биле испитани 45 испитанички поделени во група со над 7 мм поткожен слој на масно ткиво и под 7 мм. Статистичката анализа покажала дека испитаниците со 7 мм поткожна дистрибуција на масно ткиво имаат зголемано гингивално крварење и инфламација. Трудот има научно-стручен придонес

118. THE INFLUENCE OF SYSTEMIC RISK FACTORS OF THE PERIODONTAL HEALTH Georgieva S, Pandilova M, Bedzeti-Zendeli L, Stefanovska E and Georgieva A. (Book of Abstracts) 19th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Belgrade 24-27 April 2014. Целта на трудот е да се дефинираат клиничките доктрини во профилаксата и менаџментот на системските фактори во настанокот и текот на пародонтопатијата. Во тој контекст се заклучува дека со почитувањето на клиничките доктринарни ставови, овие пациенти ќе добијат третман кој ќе носи најмал ризик по нивното здравје. Трудот има стручно-апликативен придонес.

119. Student inclusion in the learning process-group work and study teams Dimova C, Kovacevska I, Popovski S, Papakoca K, Pandilova M, Korunovska-Stevkovska V. *Quality of learning and teaching policy and practice SEEU 2013 proceedings* 110-115. Целта на студијата е да се проследат ефектите од два модела на учење кај студентите на Стоматологија неформален и формален тип на учење. Во испитувањето учествувале 190 студенти од првите три години на студии на стоматологија. Во студијата се проследени предностите и недостатоците од двата модела. Трудот има научно-стручен придонес

120. Јавноздравствени аспекти на пародонталната болест (2013) Ивановски К. Пешевска С. Пандилова М. Дирјанска К. Стефановска Е. Миндова С. Ристоска С. Коколански В. Книгата е рецензирана во Билтенот бр.1070 на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, во Скопје.

121. Laser analgesia during orthodontic therapy Pesevska S, Kesic L, Ivanovski K, Pandilova M, Geeorgieva S, Mindova S, Ristoska S, Stefanovska E, Curcieva-Cuckova G, Apostolova G, Maneva. M, Konevski F. *Acta Stomatologica Naissi Vol33 dec 2017 pg1763-1771*. Авторите како цел на трудот ја поставуваат проценката на ефикасноста на биостимулирачкиот ласерски третман за намалување на болката, кај пациентите со фиксни ортодонтски апарати. 15 пациенти се третирани со диоден ласер во времетраење од две минути по квадрант, непосредно по поставување на фиксниот апарат и во наредните 4 дена. Примената на ласер со ниска енергија може успешно да се користи за намалување на болката при почетниот непријатен период по поставувањето на фиксните ортодонтски апарати. Трудот има научен и апликативен придонес.

Оценка од самоевалуацијата

Во рамките на самоевалуацијата на Факултетот кандидатката, позитивно е оценета за периодот од 2013/2014 до 2016/2017 год. со средна оценка 9,22.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Маја Предраг Пандилова

Институција: Стоматолошки факултет - Скопје

Научна област: Орална патологија и пародонтологија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Одржување на настава – од прв циклус студии - 2013/2014 г.Пародонтологија1 ДДМ 10 часа Пародонтологија , CCC 7 часа Преткл Пароднтологија ДДМ 20 часа Орална хигиена ДДМ 8 часа Орална хигиена CCC 30 часа Физиологија CCC 15 часа Вкупно (90 x 0,04)	3,6
2	Одржување на настава – од прв циклус студии - 2014/2015 г. Оралнахигиена сзт 15 часа Пародонтологија - Сзт 3 часа Претклиничка пародонтологија – ДДМ 15 часа Орална хигиена – ДДМ 7 часа Орална хигиена – CCC 30 часа Вкупно (70 x 0,04)	2,8
3	Одржување на настава – од прв циклус студии - 2015/2016 г.	

	Орална хигиена 2 ссс - 20 часа	
	Клиничка орална хигиена – CCC 5 часа	
	Пародонтологија-сзт 10 часа	
	Предклиничка парод – ддм 15 часа	
	Основи на орална хигиена 1 – CCC нова 20 часа	
	Орална хигиена – ДДМ 8 часа	
	Пародонтологија ссс 8 часа	
	Вкупно (86 x 0,04)	3,44
4	Одржување на настава – од прв циклус студии - 2016/2017 г.	
	Клиничка орална хигиена – CCC 5 часа	
	Пародонтологија-сзт 10 часа	
	Предклиничка парод – ддм 15 часа	
	Основи на орална хигиена 1 – CCC нова 25 часа	
	Орална хигиена – ДДМ 8 часа	
	Пародонтологија ссс 8 часа	
		
	Вкупно (70 x 0,04)	2,8
5	Одржување на настава – од прв циклус студии – 2017-зимски	1,5
	Клиничка орална хигиена 1 – CCC нова 15 часа	
	Орална хигиена сзт 15 часа	
	Пародонтологија сзт 3	
		
	Вкупно (35 x 0,04)	
6	Одржување на настава – од втор циклус студии – 2013/2014 г.	
	Орална епидемиологија 8 часа	
	Дијагностички постапки во оралната медицина 3 часа	
	Актуелности во орофацијалната регија 6 часа	
		
	Вкупно (17 x 0,05)	0,85

7	Одржување на настава – од втор циклус студии – 2014/2015 г. Орална епидемиологија 8 часа Дијагностички постапки во оралната медицина 3 часа Актуелности во орофацијалната регија 6 часа Вкупно (17 x 0,05)	0,85
8	Одржување на настава – од втор циклус студии – 2015/2016 г. Современ пристап во дијагностичкиот третман на пародонтопатијата 8 часа Имуногенетски аспекти на пародонталната болест 8 часа Вкупно (16 x 0,05)	0,8
9	Одржување на настава – од втор циклус студии – 2016/2017 г. Современ пристап во дијагностичкиот третман на пародонтопатијата 8 часа Имуногенетски аспекти на пародонталната болест 8 часа Вкупно (16 x 0,05)	0,8
10	Одржување на настава – од трет циклус студии 2014/2015; 2015/2016 и 2016/2017 г. Задолжителни предмети: Современи аспекти во оралната медицина и патологија Терапевтски можности на пародонталната болест изборни Научни испитувања во психостоматологијата Микробиолошки аспекти на пародонталната болест Орални аспекти на вирусни заболувања Вкупно (82 x 0,06)	4,92
11	Одржување на вежби (клинички) 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016; 2016/2017 г. Орална хигиена (2 x 2x 15 x5)	18

	Претклиничка пародонтологија 2 x 2x 15 x5) Вкупно (16 x 0,03 x 5)	
12	Изработка на семинарски труд 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016; 2016/2017 г. Предмети: Орална хигиена, предклиничка пародонтологија и индивидуален проект Студенти (3 x 30) (3 x 30 x 5 x 0,03)	13,5
13	Одржување на менторска настава за здравствена клиничка практика 2013 г.; 2014 г.; 2015 г.; 2016 г. и 2017 г. Петнасет кандидати годишно (15 x 5 x 0,06)	4,5
14	Консултации со студенти 2013/2014; 2014/2015; 2015/2016 и 2016/2017 г. Предмети: Орална хигиена 1, Претклиничка пародонтологија Број на студенти 90 (2 x 90 x 5 x 0,02)	1,8
15	Консултации со студенти во рамките на здравствена клиничка практика 40 x 0, 2)	8
16	Ментор и едукатор на здравствена едукација Десет кандидати (10 x 0,08)	0,8
17	Подготовка на нов предмет „Имуногенетски аспекти на пародонталната болест“, за втор циклус студии (предавања)	1
19	Ментор на специјалистичка работа 3 кандидати	3
20	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат Кандидати: 1	0,5
21	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура Кандидати: 8	2,4
22	Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистичка работа Кандидати: три (3) (3 x 0,2)	0,6
23	Член на комисија за одбрана на дипломска работа	

	Кандидати (4) (4x 0,1)	0,4
24	Пакет материјали за одреден предмет Пародонтологија –етиопатогенеза- за студиската програма на стручни забни техничари	1
25	Интерна скрипта од предавања „Клиничка пародонтологија“ – прв дел, издавач: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Стоматолошки факултет – 2014 г.	4
26	Уредник на текстови од одреден предмет „Клиничка пародонтологија“ – прв дел, издавач: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Стоматолошки факултет – 2014 г.	2
	Вкупно	83,86

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поен и
1	Ментор на магистерска работа Влијанието на мотивирачкото интервју во терапијата на гингивалните и пародонталните заболувања	1
2	Ментор на магистерска работа Пародонтални промени кај пациенти со Хашимотов тиреоидитис	1
3	Раководител во национален научен проект Со одлука на Научно-наставничкиот совет бр. 02-2365/2 од 12.12 „Застапеност на оптималното орално здравје кај возрасното население на територијата на Р Македонија“, 2015 – 2016 г. Проектот е финансиран од Тамидентал ДОО – Скопје, застапник на Sugarproх – во Р Македонија	6
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	

4	Georgieva S, Pandilova M, Kanurkova L, Sotirovska-Ivkovska A. DIABETES MELLITUS AS RISK FACTOR FOR ACTIVATING THE PERIODONTAL INFECTION APOLONIA (Albanian Dental Journal), No.15, November 2013 PP 17-23	3,6
5	Ivanovski K, Pandilova M, Pesevska S, Georgieva S, Mindova S, Dirijanska K, Stefanovska E, Ristoska S, Velicovski B. SALIVARY FLOW AND XEROSTOMIA IN PATIENTS UNDEGOING ANTIHYPERTENSIVE THERAPY Physioacta Vol. 8-No1 2014, PP 41-49	3,6
6	S. Georgieva, K. Ivanovski, M. Pandilova, E. Stefanovska, V. Korunoska-Stefkovska THE IMPACT OF FIXED ORTHODONTIC APPLIANCES ON PERIODONTAL HEALTH TO YOUNG PATIENTS APOLONIA (Albanian Dental Journal), No. 33 November 2015, PP 46-48	3,6
7	Stefanovska Emilija, Zabokova-Bilbilova Efka, Ivanovski Kiro, Pandilova Maja, Georgieva Silvana, Ristoska Stevica MEDIATORS DETECTED IN GINGIVAL FLUID AND SALIVA AS BIOMARKERS OF PERIODONTAL DISEASE Acta Stomatologica Naissi , Jun/June 2015, Vol. 31. Br/No. 71, PP 1473-1485	3,6
8	Snezana Pesevska, Kiro Ivanovski, Sonja Mindova, Ana Kaftandzieva, Stevica Ristoska, Emilija Stefanovska, Maja Pandilova, Silvana Georgieva, Katarina Dirjanska, Ivan Pop Janeva and Filip Koneski. BACTERIAL CONTAMINATION OF THE TOOTHBRUSHES Journal of International Dental and Medical Research (JIDMR) , 2016; 9 (1) Pages 6 – 12	3,6
9	Evidence based dentistry –between science and clinical practice Dimova C, M Pandilova, I Kovacevska, B Evrosimovska, Z Georgiev Balk.J.Stom vol17 2013 Pg5-9	3,6
10	Update of oral surgery managment in orally anticoagulated patients Dimova C, Evrosimovska B, Pandilova M, Kovacevska I, Zabokova -Bilbilova E Stomatoloski vjesnik 2013 2(1)53-60	3,6
11	Влијанието на вкупните семејни приходи врз пародонталното здравје Ивановски К. Пандилова М. Коколански В. Дирјанска К. Миндова С. Стефановска Е. Ристоска С. Архиви на јавното здравје Vol5 No2 2013 pg 18-24	3,6
12	Laser analgesia during orthodontic therapy	3,6

	Pesevska S, Kesic L, Ivanovski K, Pandilova M, Georgieva S, Mindova S, Ristoska S, Stefanovska E, Curcieva-Cuckova G, Apostolova G, Maneva M Konevski Acta Stomatologica Naissi Vol 33 dec 2017 pg 1763-1771	
13	The role and inflammation and apoptosis in cyclosporine A- induced gingival overgrowth Mitik K, Popovska M, Pandilova M, Jovanovic R, Spasovski G, Nikolovski V Bosn J Basic Med Sci 13-1 2013 pp 14-20 impact factor 0,45	4,05
14	Oral and dental status in patients with planocellular carcinoma originating from the oral cavity, oropharynx or hypopharynx during radiotherapy Popovska M, Krstevska V, Krstevska O, Atanasovska-Stojanovska A, radojkova-Nikolovska V, Minovska A, Goga Cmeka V, Muratovska I, Miti K, Belazelkovska A, Kapusevska B, Pandilova M, Strezovska S Physioacta Vol 7 2013 No 2 73-81	3,6
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
15	Ivanovski K, Georgieva S, Pandilova M, Pesevska S, Mindova S, Stefanovska E and Kokalanski V. INFORMED CONSENT IN MACEDONIAN DENTAL PRACTICES Macedonian Dental Review, No. 1-2, 2013 PP 79-95	2,4
16	Pandilova M, Ivanovski K, Georgieva S, Pesevska S, Koneski F, Dirijanska K and Stefanovska E. THE ROLE OF FREE RADICALS – (FR) AND REACTIVE OXYGEN SPECIES – (ROS) IN THE PATHOGENESIS OF THE PERIODONTAL DISEASE Macedonian Dental Review, No. 1-2, 2014 PP 62-73	2,4
17	Georgieva S, Pandilova M, Dirijanska K, Ristoska S, Stefanovska E and Ivanovski K. CLINICAL DOCTRINES IN THE PROPHYLAXIS AND MANAGEMENT OF ORAL FOCAL INFECTIONS IN PATIENTS WITH A RISK Macedonian Dental Review, No. 1-2, 2015 PP 92-100	2,4
18	Stefanovska E, Pandilova M, Georgieva S, Pesevska S, Ivanovski K, Ristoska S, Mindova S and Dirijanska K. OZONE THERAPY, A NEW MODALITY IN PERIODONTOLOGY Macedonian Dental Review, No. 1-2, 2015 PP 85-91	2,4
19	Buchkovska A, Georgieva S, Kotevska V, Perkovska-Bibanovska M, Ivanovski K and Pandilova M. MICROBIOLOGICAL EFFECTS OF FIDELIS III ND: YAG LASER IN TREATMENT OF PERIODONTAL DISEASE Macedonian Dental Review, No. 3-4, 2015 PP 41-52	2,4
20	Пленарно предавање на научен/стручен собир Современи терапевски протоколи кај пациенти во тек на радијациона терапија	

	Постедукативен семинар – Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Стоматолошки факултет, Скопје – 2015 г.	2
21	Секциско предавање на научен/стручен собир Нарушувања во исхраната и орални манифестации Здружение на специјалисти по болести на уста и пародонтот - Македонско стоматолошко друштво, Скопје, 30 ноември 2013 г.	1
22	Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество „Оптимално орално здравје кај населението на Р Македонија “ Ден на орално здравје – Македонско стоматолошко друштво, Скопје, 22/23 март 2017 г.	3
23	Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество Дилеми и предизвици на конзервативниот третман на пародонтопатијата .Скопје 2016	3
24	Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество Застапеност на оптималното орално здравје кај возрасното население на територијата на Р Македонија. Скопје Здружение на специјалисти по болести на устата и пародонтот - Македонско стоматолошко друштво, Скопје, 2015	2
25	Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество Adypocytokines and periodontal disease BaSS 2013 Skopje	3
26	Учество на научен стручен собир со усна презентација Пародонтални промени кај пациенти со Хашимотов тиреоидитис, Охрид, 2015. The impact of oral health of cannabis use -BaaS Скопје 2013	2
	Апстракти објавени во зборник на конференција – меѓународна	
27	Georgieva S, Pandilova M, Zendeli-Bedzeti L and Atanasovska-Stojanovska A. USE OF FIDELIS III ND:YAG LASE IN THE TREATMENT OF PERIODONTAL DISEASE (Book of Abstracts) 18 th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Skopje 25-28 April 2013	1,8
28	Социјалното раслојување во Република Македонија и пародонталното здравје Ивановски К. Коколански В. Пешевска С. Пандилова М. Дирјанска К. Крстевски Д. 3th Albanian Congress in stomatology with international participation Skopje 2013 Abstract book 223	1,8
29	Perkovska-Bibanovska M, Georgieva S, Pandilova M and Todorovska S.AGGRESSIVE FORMS OF PERIODONTAL DISEASE (Book of Abstracts) 18 th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Skopje 25-28 April 2013	1,8
30	Todorovska S, Pandilova M, Georgieva S and Perkovska-Bibanovska M FURCATION INVOLVEMENT AND LOCAL THERAPY WITH NOTAKEHL D5 NONSYNTETIC PENICILLIN (Book of Abstracts) 18 th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Skopje 25-28 April 2013	1,8

31	Perkovska-Bibanovska M, Georgieva S, Pandilova M, Bedzeti-Zendeli L and Todorovska S.THERAPY OF CANDIDIASIS MUCOSAE ORIS IN PATIENTS WITH PEMPHIGUS VULGARIS (Book of Abstracts) V Congress of the Dermatovenereologists of Macedonia, Ohrid 04-07 September, 2013	1,8
32	Georgieva S, Pandilova M and Zendeli-Bedzeti L.LASER TREATMENT OF ORAL MUCOUS LESIONS (Case Reports) (Book of Abstracts) III th Allalbanian congres in stomatology, Skopje 11-13 October 2013	2,4
33	Adipocytokines and periodontal diseasePandilova M(Book of Abstracts) 18 th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Skopje 25-28 April 2013	3
34	Perkovska-Bibanovska M, Georgieva S and Pandilova M.DRY MOUTH TREATMENT FOR PATIENTS WHO UNDERWENT RADIOTHERAPY (Book of Abstracts) XI th Balkan Congress of Radiology, Ohrid 03-06 October 2013	2,4
35	Pandilova M, Ugrinska A, Trajkovska M, Miladinova D and Georgieva S.DISTRIBUTION OF CENTRAL BODY FAT AND PERIODONTAL DISEASE(Book of Abstracts) 19 th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Belgrade 24-27 April 2014	1,8
37	Georgieva S, Pandilova M, Bedzeti-Zendeli L, Stefanovska E and Georgieva A.THE INFLUENCE OF SYSTEMIC RISK FACTORS OF THE PERIODONTAL HEALTH(Book of Abstracts) 19 th Congress of the Balkan Stomatological Society (BaSS), Belgrade 24-27 April 2014	1,8
38	Georgieva S, Perkovska-Bibamovska M, Pandilova M and Ristovska S.USE OF FIDELIS III ND: YAG LASER FOR SURGICAL TREATMENT OF ORAL MUCOUS LESIONS: CASE REPORTS(Book of Abstracts) 7 th Macedonian Dental Congress, Ohrid 11-14 June 2015	1,8
39	Perkovska-Bibamovska M, Georgieva S and Pandilova M.CANDIDA ALBICANS IN PATIENTS WITH DIABETES MELLITUS(Book of Abstracts) 7 th Macedonian Dental Congress, Ohrid 11-14 June 2015	2,4
40	Pandilova M, Tosevska S, Ugrinska A and Georgieva S.PERIODONTAL TISSUE CHANGES ASSOCIATED WITH HASHMITO TIREODITIS(Book of Abstracts) 7 th Macedonian Dental Congress, Ohrid 11-14 June 2015	1,8
41	Труд со оригинални научни резултати објавен во зборник на трудови со меѓународен уредувачки одбор Student inclusion in the learning process-group work and study teamsDimova C, Kovacevska I,Popovski S, Papakoca K, Pandilova M,Korunovska-Stevkovska VQuality of learning and teaching policy and practice SEEU 2013 proceedings 110-115	1,8
	Вкупно	104,25

Стручно-апликативна дејност и дејности од поширок интерес

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Книга од стручна област Јавноздравствени аспекти на пародонталната болест (2013) Ивановски К. Пешевска С. Пандилова М. Дирјанска К. Стефановска Е. Миндова С. Ристоска С. Коколански В.	8
2	Завршена специјализација во областа на медицинските науки и здравството Специјалист по болест на уста и пародонтот, 1994 г.	2
3	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија и супервизија. Pregledi, OAMJMS	3
5	Раководител на внатрешна организациона единица Раководител на Катедрата за болести на устата и пародонтот, 2013-2017 г.	3
6	Член на уредувачки одбор на меѓународно стручно/научно списание Македонски стоматолошки преглед (Macedonian Dental Review), 2013-2017 г.	1
7	Член во комисија за избор во звање Комисија за избор во звање научен соработник, 2013 г.	0,2
9	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир БааС 2013, МСД Охрид, 2015, Научен одбор	1
10	Учество во комисии и тела на државни и други органи Учество во комисии за полагање на државен испит, доктори по дентална медицина, организирано од Стоматолошката комора на Македонија 2014, 2015, 2016 и 2017 г.	4
11	Учество во комисии и тела на државни и други органи Член на Македонското стоматолошко друштво Член на Здружението на специјалисти по болести на устата и пародонтот	2
12	Член на факултетска комисија Член на Кадров одбор, 2013-2017 г..	0,5
13	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект – соработник	

	„Застапеност на оптималното орално здравје кај возрасното население на територијата на Р Македонија“, 2015 – 2016 г. Проектот е финансиран од Тамидентал ДОО – Скопје, застапник на Сигаргох – во Р Македонија	0,5
14	Награда за достигнувања во струкова организација Балкански конгрес 2013, Македонско стоматолошко друштво 2015	6
	Вкупно	31.2

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	83,86
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	104,25
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	31,2
Вкупно	219,31

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Киро Ивановски с.р.
2. Проф. д-р Методи Симоновски с.р.
3. Проф. д-р Марија Накова с.р.
4. Проф. д-р Мира Јанкуловска с.р.
5. Проф. д-р Алберто Бенедети с.р.

4. ВОНР. ПРОФ. Д-Р АНЕТА АТАНАСОВСКА СТОЈАНОВСКА

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Анета Атанасовска Стојановска е родена на 13. 07. 1968 година, во Куманово. Средно образование завршила во Гимназијата „Гоце Делчев“ во Куманово, во учебната 85/86 година

со просечен успех 5,00. Со високо образование се стекнала на Стоматолошкиот факултет во Скопје. Дипломирала на 30.1.1992 година, со просечен успех 8,69.

Кандидатката активно се служи со англискиот, српскиот и хрватскиот јазик.

Во учебната 1995/1996 се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје. Студиите ги завршила во учебната 1996/1997 година, со просечен успех 9,0. На 27.12.2002 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Влијанието на нивото и функционалната способност на имунокомпетентните клетки Т, Б и Natural Killer врз појавата и текот на пародонталната болест кај младата популација”. Докторска дисертација пријавила во 2004 година на Стоматолошкиот факултет. Дисертацијата на тема: „Влијанието на цитокинскиот генски полиморфизам во етиопатогенезата на пародонталната болест кај македонската популација” ја одбрала на 2.7.2007 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Вангел Димитровски, проф. д-р Марија Накова, проф д-р Златанка Белазелковска, проф д-р Ана Миновска, проф. д-р Мирко Спировски. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на стоматолошки науки.

На 6.6.2013 година е избрана во звањето вонреден професор на Стоматолошкиот факултет во областа орална патологија и пародонтологија. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр.1053 од 30. 4. 2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 676, 763, 826, 891, 920, 944, 998, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

Научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Стоматолошки факултет, кандидатката д-р Анета Атанасовска Стојановска изведува настава и вежби на прв, втор и трет циклус студии.

Кандидатката учествувала како член во комисија за оцена и/или одбрана на 2 специјалистички и на 9 магистерски трудови и на 17 докторски дисертации. Била ментор на 8 студенти на специјализација или турнус од наставно-научната област и 2 комисији за полагање на специјалистички испит.

Кандидатката е автор на рецензиран учебник под наслов „Практикум орална медицина и патологија” Скопје, 2013, како и коавтор во учебникот „Орална медицина и патологија” 2013.

Коавтор е на интерната скрипта „Клиничка пародонтологија - прв дел”, објавена во 2015 година. Кандидатката има изготвено и пакет на материјали по предметите клиничка пародонтологија 1 и орална патологија и медицина 1 и 2.

Научноистражувачка дејност

Д-р Анета Атанасовска Стојановска има објавено вкупно 133 научни трудови, од кои 6 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 47 труда во меѓународни научни списанија, 6 труда во стручно-научни публикации и 74 труда во зборници од научни собири.

Д-р Анета Атанасовска Стојановска била член на 1 национален научен проект, ментор на 2 магистерски и на 2 докторски труда и коментор на еден докторски труд.

Во изминатиот петгодишен период земала активно учество со пленарни предавања и усни презентации на конгреси и симпозиуми во земјата и во странство, меѓу кои се следниве: Познен,

Полска; Лондон, Велика Британија; Белград, Србија; Истанбул, Турција; Сарајево, Босна и Херцеговина;

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Анета Атанасовска Стојановска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Стоматолошкиот факултет, на Катедрата за болести на устата и пародонтот. Врши здравствена дејност како специјалист по болести на устата и пародонтот.

Стручно усовршување во странство остварила со студискиот престој во Заводот за пародонтологија при Стоматолошкиот факултет во Загреб, во периодот од 16 до 27.11.2016. Дополнително, остварила и студиски престој во Заводот за орална медицина при Стоматолошкиот факултет во Загреб во периодот од 02 до 15.11.2016. Учествовала во Интернационална програма за размена на кадар "Educational visit" на Универзитетскиот медицински клинички центар Љубљана, во периодот од 7.6.2016 до 1.7.2016 год.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Кандидатката била член и активно е вклучена во работата на стручни комисии, тела и работни групи при Стоматолошкиот факултет и тоа: Конкурсна комисија за запишување студенти 2013/2014 год, Одборот за специјализации на Стоматолошкиот факултет, Наставно-научен колегиум за втор циклус студии на Стоматолошкиот факултет, Етичка комисија при ЈЗУ УСКЦ „Св. Пантелејмон“ во Скопје, Комисија за спроведување на редовен и вонреден стручен надзор при Стоматолошката комора на Македонија.

Д-р Анета Атанасовска Стојановска е член на Универзитетскиот сенат на УКИМ од 2014 година.

Била член на 2 рецензентски комисии за избор на лица во наставно-научно звање.

Кандидатката била член на Научниот одбор на 18. Конгрес на, Научниот одбор на 7. Македонски стоматолошки конгрес. Исто така, член е на Уредувачкиот одбор на OMJMS и Македонскиот стоматолошки преглед.

За овој избор, за рецензија ги приложува следниве трудови:

74. Atanasovska-Stojanovska A, Popovska M, Trajkov D, Spiroski M IL1 cluster gene polymorphisms in Macedonian patients with chronic periodontitis Bratisl Lek Listy 2013; 114 (7)376 – 381DOI: 10.4149/BLL_2013_080 IF-0,667. Целта на овој труд е да се одреди преваленцата на ИЛ1 кластер генскиот полиморфизам и неговата асоцијација со хроничната пародонтопатија кај македонската популација. За таа цел се проследени 114 пациенти со дијагноза хронична пародонтопатија и се споредени со резултатите на 301 испитан пациент кај кои не е утврдена оваа дијагноза. Од добиените резултати може да се заклучи дека ИЛ-1-511/Ц-Т е значајно повисок кај пациентите со хронична пародонтопатија и може да се користи како предвидувачки фактор на ризик од ова заболување. И хаплотипската фреквенција на ТТТЦТ и ТЦТТТ е асоцирана со зголемен ризик од пародонтална болест. Трудот има научно и апликативно значење.

75. Belazelkovska A, Popovska M , Cekovska S, **Atanasovska Stojanovska A**, Mitic K, Radojkova Nikolovska V. Oral and salivary changes in patient with chronic kidney disease. Wulfenia 2013; 20 (9): 248-256. IF-2 Трудот е рецензиран во Билтен 1070.

76. Spasovski S, Belazelkoska Z, Popovska M, **Atanasovska-Stojanovska A**, Radojkova-Nikolovska V, Muratovska I, Toseska-Spasova N, Dzipunova B, Nikolovski B. Clinical Therapeutic Effects of the Application of Doxycycline in the Treatment of Periodontal Disease OA Maced J Med Sci electronic publication ahead of print, published on January 22, 2016 as <http://dx.doi.org/10.3889/oamjms.2016.021> Трудот е рецензиран во Билтен бр.1126.

77. **Atanasovska-Stojanovska A**, Stefanovska E, Popovska M, Muratovska I, Zabokova-Bilbilova E. The relationship between periodontal health and diabetes mellitus type 1 *Stomatološki vjesnik* 2015; 4 (1): 11-18 SJIF-2,502. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1152.
78. Stefanovska E., Ivanovski K., **Atanasovska Stojanovska A**, Zabokova Bilbilova E., Zendeli Bedzeti L. Interproximal plaque control in patient with fixed orthodontic appliances *Stomatološki vjesnik* 2014; 3 (1):35-43 SJIF-2,502. Целта на овој труд е да се испита влијанието на интерпроксималното отстранување на денталниот плак на нивото на оралната хигиена преку споредба на само механичко четкање на забите, кај пациенти со брикети. За таа цел, 15 пациенти како контролна група одржувале орална хигиена со четкање два пати на ден, а испитуваната група од 15 пациенти оваа постапка ја дополнувале со интерпроксимални четки, што сигнификантно ги подобрило индексите на дентален плак, гингивално крварење и апроксималниот плак-индекс.Трудот има апликативно значење.
79. Todorovska S., **Atanasovska –Stojanovska A** Sequential therapeutic approach for endodontic-periodontal lesions in patient with chronic periodontal disease-case report *Stomatološki vjesnik* 2015; 4 (2): 113-119 SJIF-2,502. Целта на овој труд е да ја покаже важноста на сеопфатниот приод и третман како ендодонтски на инфламирана пулпа, така и воедно и на решавање на инфламацијата на пародонталните ткива, со помош на конвенционален и хируршки пародонтален третман, потпомогнат со биоматеријали за создавање на нова алвеоларна коска околу забот, што довело до тоа да се сочува забот од екстракција, со целата негова функционална улога во устата. Трудот има апликативно значење.
80. Atanasovska Stojanovska A, Popovska M, Muratovska I, Mitic K, Stefanovska E, Radojkova Nikolovska V. Therapeutic effect of proaftol in treatment of recurrent aphtous stomatitis *Prilozi Sec. Med. Sci* 35 (3) 2014;195-202 Трудот е рецензиран во Билтен бр.1152.
81. Popovska M, Grchevska L, **Atanasovska Stojanovska A**, Kapushevska B, Muratovska I, Minovska A, Radojkova Nikolovska V, Mitic K. Role of humoral mechanisms in etiology of lichen planus *Prilozi Sec. Med. Sci* 2014; 35 (3): 185-194. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1152.
82. Popovska M, Grchevska L, Popovski V, **Atanasovska Stojanovska A**, Minovska A, Belazelkovska Z, Radojkova Nikolovska V, Mitic K, Strezova S. T-Cell subpopulations in lesions of oral lichen planus. *Prilozi Sec. Med. Sci* 2013; 34 (2): 143-149. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1152.
83. Mitic K, Popovska M, Masin Spasovska J, **Atanasovska Stojanovska A**, Belazelkoska A, Spasovski G. Apoptosis and gingival tissue. *BANTAO Journal* 2013; 11 (2):70-74. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1070.
84. Belazelkoska A, Popovska M, Spasovski G, Masin Spasovska J, Cekovska S, **Atanasovska Stojanovska A**, Mitic K, Radojkova Nikolovska V. Oral and salivary changes in patient with chronic kidney disease *BANTAO Journal* 2014;12(1):95-100. Целта на овој труд била да се согледаат оралните клинички наоди како уремичен фетор, непријатен вкус во устата, ксеростомија и количество на излучена нестимулирана и стимулирана пљунка, протокот на пљунка и Ph-вредностите на пљунката кај пациенти со три различни стадиуми на хронична бубрежна инсуфициенција-пациенти кои не се на хемодијализа, пациенти кои се на хемодијализа и пациенти со трансплантација на бубрези.Трудот има научно и апликативно значење.
85. Popovska M, Risteski M, **Atanasovska Stojanovska A**, Minovska A, Radojkova Nikolovska V, Kapushevska B, Mitic K, Zendeli –Bedzeti L, Spasovski S. Conventional versus laser assisted therapy with aggressive periodontitis. *Romanian Journal of Oral Rehabilitation* 2013; 5(3):49-65. Трудот е рецензиран во билтен 1070
86. Radojkova Nikolovska V, Popovska M, Minovska A, Stojanovska V, Dzipunova B, Aleksova P, **Atanasovska Stojanovska A**, Belazelkoska A, Nikolovski B. The influence of estrogen on the gingival health of girls. *Acta Stomatologica Naissi* 2014; 30(70): 1393-1407. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1126.

87. Popovska M., Krstevska V., **Atanasovska Stojanovska A.**, Radojkova Nikolovska V., Minovska A., Goga Cmeka V., Muratovska Ilijana., Mitic K, Belazelkoska A., Kapushevska B., Pandilova M., Strezovska S. Oral and dental status with planocellular carcinoma originating from oral cavity, oropharynx or hypopharynx during radiotherapy Physioacta 2013; 7(2): 73-83. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1075.
88. Popovska M, Spasovski G, Orovcane N, Cekovska S, Simonceva M, Bexeti-Zendeli L, Masin-Spasovska E, **Atanasovska-Stojanovska A**, Radojkova-Nikolovska V, Mitic K.Oral findings in end stage renal disease. Prilozi (Makedon Akad Nauk Umet Odd Med Nauki). 2013; 34(3):85-91. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1075.
89. Muratovska I. Goga Cmeka V, **Atanasovska-Stojanovska A**, Popovska M, Petrovski G, Daci A. Орално здравје и тип 1 дијабетес кај млади пациенти. Apolonija 2013;15(30):57-66. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1075.
90. Муратовска И, Стојановска В, **Атанасовска- Стојановска А**, Поповска М. Капацитет за ткивно разложување natrium hipohlorite како ириганс во каналнит систем. Maked Stomatol Pregl 2013; 36 (1-2):67-78. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1075.
91. Todoroska S, **Atanasovska-Stojanovska A**, Popovska M, Ivanovski K. Clinical evaluation of the effects from surgical regenerative periodontal therapy with the use of bio-materials Stomatološki vjesnik 2016; 5 (1-2): 53-61 SJIF-2,502. Целта на овој труд е да се споредат клиничките и радиолошки наоди кај пародонтопатични заби после спроведена регенеративна пародонтална хируршка терапија, дополнета со користење на биоматеријали како што се ксеноген коскен графт Био Осс, кој е на едната страна од устата на пациентот аплициран сам, а на другата страна во комбинација со Емдогаин. За таа цел се обработени 6 пара на инфракоскени дефекти, кои се следени клинички и радиолошки во текот на 6 месеци.Освен коскено пополнување, и намалување на клиничката загуба на припој, која се постигнала со двете методи, користењето на Емдогаин значително ја намалило присутната рецесија. Трудот има научно и апликативно значење.
92. Zendeli-Bedjeti B, Popovska M, **Atanasovska-Stojanovska S**, Duvlis S. Human papillomavirus as a potential risk factor for oral premalignant lesions Acta Clin Croat 2017; 56:1-6 IF-0,512. Целта на овој труд е да се одреди поврзаноста на различни типови на ХПВ вируси со оралните премалигни лезии, во корелација со улогата на пушењето и конзумирањето алкохол. За таа цел се проследени 40 пациенти со орални премалигни лезии како леукоплакија, еритроплакија, актинична кератоza и лихен планус, наспроти 40 испитаници со здрава орална лигавица. Генотипизацијата на вирусот е направена со ral time PCR. Заклучено е дека високоризичните типови на ХПВ вирусот се асоцирани со оралните премалигни лезии, додека за алкохолот и пушењето не е најдена значајна поврзаност. Трудот има научно значење.
93. **Atanasovska Stojanovska A**. The use of systemic antibiotics in treatment of periodontal disease. Book of apstracts of 18th Congress of Balcan Stomatological Society Bass, Skopje, 25-28 April 2013. Целта на овој труд е да ја разјасни од повеќе аспекти потребата и начинот на употреба на системските антибиотици во терапијата на пародонталната болест, преку одговори базирани на научни истражувања на најчестите прашања со кои се соочуваме во секојдневната практика. Секако и да посочи јасен и прецизен водич за клиничарите пародонтолози, согледувајќи ги сите бенефити и ризици од различните начини на имплементација на антибиотска терапија во клиничките протоколи.Трудот има клиничко значење.
94. Muratovska I, **Atanasovska Stojanovska A**, Popovska L. The role of homeopathic drugs in dentistry:can we count an extra help. Book of abstracts of 18th Congress of Balkan Stomatological Society Bass, Skopje, 25-28 April 2013. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1152.
95. Nikolovski B, Pandilova M, **Atanasovska Stojanovska A**, Kokoceva O. Testosterone and gingival health in young puberty boys. Book of abstracts of 18th Congress of Balkan Stomatological Society Bass, Skopje 25-28 April 2013. Целта на овој труд е да се одреди гингивалното здравје кај тинејџери преку испитување на индексите на орална хигиена и гингивалниот статус, како и серумското и саливарно

ниво на тестостерон, кај две испитувани групи, од кои едната со дијагноза гингивит, а другата без знаци на воспаление на гингивата. Од добиените наоди се покажува директната вклученост на половите хормони врз гингивалното здравје и важноста на свеста за оралната хигиена. Трудот има апликативно значење.

96. Georgieva S, Pandilova M, Zendeli Bedzeti L, **Atanasovska Stojanovska A**. Use of Fidelis III ND:Yag laser in treatment of periodontal disease. Book of abstracts of 18th Congress of Balkan Stomatological Society Bass, Skopje 25-28 April 2013. Целта на овој труд е да го утврди бенефитот од клиничката употреба на Фиделис ласерот како дополнителен третман на конзервативната пародонтална терапија. Добиените резултати ја потврдуваат позитивната улога на ласерот во подобрување на клиничките индекси за гингивално крварење и инфламација. Трудот има апликативно значење.

97. **Atanasovska Stojanovska A**, Popovska M, Muratovska I, Daci A, Spiroski M. Analysis of interleukin 6-174 and nt565 gene polymorphisms in relation to chronic periodontitis in Macedonians. FDI 2013 Istanbul, International Dental Journal 2013; Vol.63 (Supl.1):23-24. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1075.

98. Муратовска И, **Атанасовска-Стојановска А**, Поповска М. Состојби на прекумерно крварење важни за стоматолошката пракса. Vox dentarii 12.2016. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1152

99. Muratovska I. **Atanasovska-Stojanovska A**, Popovska M. Spirov V, Stojanovska V. The influence of 17% EDTA and 10% citric acide on root canal dentin in combination with 2,5 sodium hypohlorite. FDI 2013 Istanbul, International Dental Journal 2013; Vol.63 (Supl.1):23-24. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1152

100. **Atanasovska Stojanovska A**, Todoroska S, Popovska M, Nikolovska-Radojkova V, Muratovska I. Therapy approach in treatment of combined endo-perio lesion. April 23rd-26th, Buchurest, Romania, Volume of abstracts 2015: 247. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1152.

101. Popovska M, Sahmedin S, **Atanasovska-Stojanovska A**, Radojkova-Nikolovska V, Muratovska I. Chlorhexidine glukonate application and its influence in patients with periodontitis. April 23 rd-26 th, Buchurest, Romania, Volume of abstracts 2015:402. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1152

102. Стојановска В, Поповска М, Муратовска И, Радојкова-Николовска В, Капушевска Б, **Атанасовска-Стојановска А**, Жабокова-Билбилова Е, Тошеска-Спасова Н. Ин витро СЕМ анализа на пулпалната заштита под композитна реставрација. 7. Конгрес на стоматолозите на Македонија, Охрид, 11-14 јуни 2015, Книга на апстракти. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1152.

103. Радојкова-Николовска В, Поповска М, Миновска А, Џипунова Б, Тошеска-Спасова Н, **Стојановска-Атанасовска А**, Стојановска В, Муратовска И, Алексова П, Николовски Б. Хроничен десквамативен гингивит - приказ на случај. 7-ми конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 11-14 јуни 2015, Книга на апстракти. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1126.

104. Поповска М., Миновска А., Радојкова Николовска В., **Атанасовска Стојановска А.**, Муратовска И., Капушевска Б., Митик К., Ивановска М. Саливарни хуморални механизми кај булозниот лихен планус. 7. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, Охрид, 11-14 јуни 2015. Книга на апстракти. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1152.

105. **Atanasovska Stojanovska A**, Popovska M, Muratovska I, Daci A, Georgieva S, Minovska A. Oral and periodontal status in patient with type 1 diabetes related to the metabolic control. 18th Congress of Balkan Stomatological Society Bass, Skopje 25-28 April 2013, Book of abstracts. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1075.

106. **Atanasovska Stojanovska A**. The influence of genetic characteristic on the risk of susceptibility and developing periodontal disease VII Macedonian Dental Congress with International Participation Ohrid June 11-14 2015, Book of abstracts. Целта на овој труд е да се евалуира врз база на научна основа и клинички студии поврзаноста на генетските фактори во појавата на пародонталната болест како самостојно заболување или во склоп на некои синдроми. Трудот е од ревијален карактер и има научен придонес.

107. Popovska M, **Atanasovska Stojanovska A**, Radojkova Nikolovska V, Mitic K, Belazelkoska A, Minovska A. T cell subpopulations in lesions of oral lichen planus 18th Congress of Balcan Stomatological Society Bass, Skopje 25-28 April 2013, Book of apstracts, ISBN 978-9989-57912-7 Трудот е рецензиран во Билтен број 1075.
108. **Atanasovska Stojanovska A**, Georgievaska E, Milevski M, Mindova S. Labial frenectomy performed with two different techniques-benefits and disadvantages. International Dental Journal, volume 66, issue supplement S1, Special issue, Abstracts of the 104th FDI Annual World dental Congres, September 7-10. 2016, Poznen, Poland. Целта на овој труд е да се направи споредба помеѓу параметрите пред, за време и после спроведена френулектонија, изведена со две различни методи хируршка терапија и терапија со помош на диоден ласер.За таа цел се следени повеќе параметри, како времетраење на интервенција, присуство на крварење, болка, потреба од шиене и други. Секоја од методите си има предности и недостатоци и искуството на стоматологот, како и индивидуалниот пристап се од непроценливо значење при одлуката. Трудот има апликативно значење.
109. **Atanasovska Stojanovska A**. Labial frenectomy with Nd:Yag laser and conventional surgery:a comparative study Journal of Clinical Periodontology, Special Issue, Abstract of Europerio 8, London UK, 3-6 June. Целта на овој труд е да се направи споредба помеѓу параметрите пред, за време и по спроведена френулектонија, изведена со две различни методи хируршка терапија и терапија со помош на Nd:YAG ласер.За таа цел се следени повеќе параметри, како времетраење на интервенција, присуство на крварење, болка, потреба од шиене и други. Секоја од методите си има предности и недостатоци и искуството на стоматологот, како и индивидуалниот пристап се од непроценливо значење при одлуката. Трудот има апликативно значење.
110. Nikolovska V, Stojanovska V, Muratovska I, Toseska Spasova N, **Atanasovska Stojanovska A**. Effect of menopause on periodontium in women. 20th Congress of the Balkan Stomatological Society April 23-26 2015, Bucarest, Romania, Volume of apstracts - New interdisciplinary approaches in oral and general rehabilitation. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1126.
111. Daci A, Jovanovski S, Jurukovska-Shotarovska V, **Atanasovska Stojanovska A**. Evaluation of bond strength between zirconia post and composite core build up:in vitro study 20th Congress of the Balkan Stomatological Society April 23-26 2015, Bucarest, RomaniaVolume of apstracts New interdisciplinary approaches in oral and general rehabilitation Целта на овој труд е да се евалуира пескарењето врз атхезијата на различни видови цемента врз fiber glass колчиња. Студијата е изведена ин витро и резултатите одат во прилог на поставената хипотеза за важноста на пескарењето. Трудот има апликативно значење
112. Muratovska I, Kapushevaska B, **Atanasovska Stojanovska A**, Stojanovska V, Zabokova Bilbilovska E. In -vitro antibacterial effects of two dentine primers containing fluor with or without. MDBP 20th Congress of the Balkan Stomatological Society April 23-26 2015, Bucarest, Romania, Volume of apstracts - New interdisciplinary approaches in oral and general rehabilitation. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1152.
113. Popovska M, Minovska A, **Atanasovska Stojanovska A**, Mitic K, Radojkova Nikolovska V. Oral clinical findings at patient with dyspeptic difficulties. 20th Congress of the Balkan Stomatological Society April 23-26 2015, Bucarest, Romania, Volume of apstracts - New interdisciplinary approaches in oral and general rehabilitation. Целта на овој труд е да се пронајде поврзаноста на промените во уста кај пациенти со дијагностициран хеликобактер пилори. Како најчести орални симптоми кај овие пациенти се јавуваат халитоза, хипертрофија на јазикот, печење и жарење, хипертрофија на јазичните папили, со што се потврдува врската помеѓу појавата на оваа бактерија и потенцираните проблеми во оралната празнина. Трудот има апликативен придонес.
114. Popovska M, Sahmedin S, **Atanasovska Stojanovska A**, Radojkova Nikolovska V, Muratovska I. Chlorhexidine gluconate application and its influence in patients with periodontitis 20th Congress of the Balkan Stomatological Society April 23-26 2015, Bucarest, Romania, Volume of apstracts - New interdisciplinary approaches in oral and general rehabilitation. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1152.

115. Popovska M, Ristovski M, Atanasovska Stojanovska A, Zendeli Bedzeti L, Mitic K, Radojkova Nikolovska V, Belazelkovska A, Strezovska S. Conventional versus laser assisted therapy with aggressive periodontitis - poster presentation. 101st Annual World Dental Congress FDI 2013 Istanbul International Dental Journal 2013 Volume 63 (Issue Supplement s1). Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1070.
116. Muratovska I, Popovska M, **Atanasovska Stojanovska A**, Kapushevska B, Zabokova Bilbilovska E. Antibacterial opportunities of primer containing fluor and MDP. International dental journal 2015; 65 (S2). Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1152.
117. Radojkova Nikolovska V, Popovska M, Minovska A, **Atanasovska Stojanovska A**, Nikolovski B. The effects of estrogen hormones on periodontal health in menopause International Dental Journal 2017 (67): S1. Целта на овој труд е да се утврдат серумските и саливарни вредности на 17 бета естрадиол кај жени во постменопауза и да се процени нивното влијание врз пародонтално ткивниот комплекс. За таа цел се нотирали пародонталните индекси и земена е биопсија од гингивалното ткиво. Трудот има научно значење.
118. Popovska M, Fidovski J, **Atanasovska Stojanovska A**, Muratovska I, Rusevska B, Ivanovska M. NBF-GINGIVAL GEL in the Treatment of Traumatic Lesion of the Tongue. International Dental Journal 2017 (67): S1. Целта на овој труд е да се испита влијанието на NBF- GINGIVAL-гелот врз трауматски предизвикани фисури на јазикот опкружени со едем. Трудот го покажува позитивното дејство на гелот врз побрзата епителизација на оралните лезии. Трудот има апликативно значење.
119. Стефановска Е, Ивановски Ќ, **Атанасовска Стојановска А**, Жабокова Билбилова Е. Interproximal plaque control in patient with fixed orthodontic appliances. 19 th Congress of the Balkan Stomatological Society-BaSS April 24-27, 2014, Belgrade, Serbia, Book of abstracts. Целта на овој труд е да се испита влијанието на интерпроксималното отстранување на денталниот плак на нивото на оралната хигиена преку споредба на само механичко четкање на забите, кај пациенти со брикети. За таа цел, 15 пациенти како контролна група одржувале орална хигиена со четкање два пати на ден, а испитуваната група од 15 пациенти оваа постапка ја дополнувале со интерпроксимални четки, што сигнификантно ги подобрило индексите на дентален плак, гингивално крварење и апроксималниот плак - индекс. Трудот има апликативно значење.
120. **Атанасовска Стојановска А**, Георгиевска Е, Тошевска Спасова Н, Поповска М, Милески М. Ортодонтски условена лабијална френектомија изведена со 2 различни техники-конвекционална хиргурија и диоден ласер. Книга на апстракти од 3. Конгрес на Здружението на специјалисти по ортодонција при МСД со меѓународно учество, 12-15 мај 2016, Охрид. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1126.
121. Тошевска Спасова Н, Ципунова Б, Поповска М, Радјкова Николовска В, **Атанасовска Стојановска А**. Контраверзи околу екстракциите во ортодонцијата. Книга на апстракти од 3-ти Конгрес на здружение на специјалисти по ортодонција при МСД со меѓународно учество, 12-15 мај 2016, Охрид. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1126.
122. **Atanasovska Stojanovska A**. Systemic and periodontal disease - two way relationship (diagnosis and therapy protocols) 19 th Congress of the Balkan Stomatological Society-BaSS April 24-27, 2014, Belgrade, Serbia, Book of abstracts. Целта на овој ревијален труд е да даде целосна слика на влијанието на пародонтопатијата врз целокупното орално здравје и да се осознае како ризик фактор за некои системски заболувања и состојби и обратно влијанието на овие состојби врз пародонтот кај пациентите. Целта е да се поттикне согледувањето на оралната празнина како нераскинлив дел од целиот организам. Трудот има научен и апликативен придонес.
123. Mitic K, Popovska M, **Atanasovska Stojanovska A**, Belazelkovska A, Bajraktarova E. Collagen production at patients with ciclosporine therapy. 19 th Congress of the Balkan Stomatological Society-BaSS, April 24-27 2014, Belgrade, Serbia, Book of abstracts. Целта на овој труд е да ги објасни патолошките механизми кои под дејство на циклоспоринска терапија кај пациенти со бубрежни заболувања доведуваат до зголемување на гингивалното ткиво. Заклучено е дека денталниот плак, многу повеќе

од циклоспоринот влијае врз фибробластите во зголемена продукција на колаген, со што се потврдува улогата на локалните фактори во процесот на гингивално зголемување. Трудот има научен и апликативен придонес.

124. Radojkova Nikolovska V, Dzipunova B, **Atanasovska Stojanovska A**, Aleksova P, Kokoceva Ivanovska O. Role of components of the extra cellular matrix in periodontal tissue regeneration. 19 th Congress of the Balkan Stomatological Society-BaSS, April 24-27 2014, Belgrade, Serbia, Book of apstracts. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1126.

125. **Atanasovska Stojanovska A**, Popovska M, Muratovska I, Radojkova Nikolovska V, Mitic K. Evaluation of treatment in a moderate periodontal disease: conservative vs. surgical-modified Widman flap. 19 th Congress of the Balkan Stomatological Society-BaSS, April 24-27 2014, Belgrade, Serbia, Book of apstracts. Трудот е рецензиран во Билтенбр. 1152.

126. Popovska M, Radojkova Nikolovska V, **Atanasovska Stojanovska A**, Kapushevskа B, Spasovski S. Tissue hummoral immune response in patient with juvenile and rapidly progressive periodontitis 19 th Congress of the Balkan Stomatological Society-BaSS April 24-27, 2014 Belgrade, Serbia, Book of apstracts. Целта на овој труд е да се проследат ефектите кои конвенционалниот пародонтален третман како сам за себе или дополнет со ласерска терапија, ги има врз гингивалното ткиво кај пациенти со јувенилна и рапидно прогресивна терапија, преку следење на ткивниот хуморален имунолошки одговор. Трудот има научно и апликативно значење.

127. **Atanasovska Stojanovska A**, Stefanovska E, Toseska N, Stojanovska V, Daci A. Therapeutic effects of proaftol in treatment of stomatitis aphtosa recurens. 19 th Congress of the Balkan Stomatological Society-BaSS, April 24-27 2014, Belgrade, Serbia, Book of apstracts. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1126.

128. Ilijana Muratovska, Aneta Atanasovska Stojanovska, Marija Peeva Petrevska, Ivona Kovacevska, Vera Stojanovska Oral health status un type 1 diabetic adolescents 19 th Congress of the Balcan Stomatological Society-BaSS April 24-27,2014, Belgrade, Serbia Book of apstracts. Трудот е рецензиран во Билтен 1152

129. Tosevska-Spasova N, Dzipunova B, Simjanovska Lj, **Atanasovska Stojanovska A**, Tosevska Trajkovska K. The shape and size of sella turcica in orthodontic patients. 19 th Congress of the Balkan Stomatological Society-BaSS April 24-27 2014, Belgrade, Serbia Book of apstracts. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1126.

130. Popovska M, **Atanasovska Stojanovska A**, Radojkova Nikolovska V, Mitik K, Belazelkoska A, Minovska A. T cell subpopulation on lesions of oral lichen planus. 18th Congress of Balcan Stomatological Society - BaSS, Skopje, 25-28 April 2013, Book of apstracts. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1070.

131. Radojkova Nikolovska V, Nikolovski B, Dzipunova B, Pandilova M, **Atanasovska Stojanovska A**, Kokocheva O. Testosterone and gingival health in young puberty boys. 18th Congress of Balcan Stomatological Society Bass, Skopje 25-28 April 2013, Book of apstracts. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1070.

132. Муратовска И. Поповска М. **Атанасовска Стојановска А**. Дијабетес и орално здравје кај млади пациенти. Vox Dentarii 2014. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1152.

133. Анета Атанасовска Стојановска. Употреба на периоскоп во третманот на пародонталната болест. Vox Dentarii 2014. Објаснета е улогата на периоскопот, како најнова алатка за инспекција на содржината на пародонталните цебови. Трудот има апликативен придонес.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Анета Атанасовска Стојановска доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Стоматолошкиот факултет. Во рамките на самоевалуацијата на Факултетот, за периодот од 2013/2014 до 2016/2017 год., оценета е со средна оценка **9,30**.

ОБРАЗЕЦ**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И
НАСТАВНО –СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат:** **Анета Симеон Атанасовска Стојановска****Институција:** **Стоматолошки факултет - УКИМ - Скопје****Научна област:** **Орална патологија со пародонтологија****НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ**

Ред. број	Назив на активноста	Поени
1.	Одржување на настава од прв циклус студии -2013/2014	
	Орална медицина и патологија 1, ДДМ, 10 часа Пародонтологија 1, ДДМ, 12 часа Орална медицина и патологија 2, ДДМ, 8 часа Пародонтологија 2, ДДМ, 25 часа Пародонтологија со пародонтална хирургија 1 и 2, ССС, 23 часа Орална Хигиена 1 ССС 15 часа	3,72
2.	Одржување на настава од прв циклус студии -2014/2015	
	Клиничка пародонтологија 1, ДДМ, 8 часа Клиничка пародонтологија 2, ДДМ, 8 часа	3,44

	Орална медицина и патологија 2, ДДМ, 10 часа Пародонтологија со пародонтална хирургија 1 и 2, ССС, 30 часа Орална Хигиена 1, ССС, 15 часа Орална медицина и патологија 2, ССС, 15 часа	
3.	Одржување на настава од прв циклус студии -2015/2016	
	Клиничка пародонтологија 1, ДДМ, 8 часа Клиничка пародонтологија 2, ДДМ, 8 часа Орална медицина и патологија 2, ДДМ, 10 часа Пародонтологија со пародонтална хирургија 1 и 2, ССС, 30 часа Орална Хигиена 1, ССС, 15 часа Орална медицина и патологија 2, ССС, 15 часа	3,44
4.	Одржување на настава од прв циклус студии -2016/2017	
	Клиничка пародонтологија 1, ДДМ, 8 часа Орална медицина и патологија 2, ССС, 20 часа Клиничка пародонтологија 2, ДДМ, 8 часа Орална медицина и патологија 2, ДДМ, 10 часа Пародонтологија, ССС, 20 часа Физикална терапија, ССС, 15 часа	3,24
5.	Одржување на настава од прв циклус студии -2017/2018	
	Клиничка пародонтологија 1, ДДМ, 8 часа	0,32
6.	Одржување настава од втор циклус студии	
	Вовед во научноистражувачка работа 2013/14, 2014/15, 2015/16, 17 часа ^{x4}	3,4
	Современ пристап во дијагностиката и третманот на пародонтопатијата - 2015/16, 2016/17 8 часа ^{x2}	2,4
	Ласери во терапија на пародонтопатија - 2015/16, 2016/17 8	2,4

	Имуно генетски аспекти во етиопатогенезата на пародонталната болест, 8 часа x2	2,4
7.	Одржување настава од трет циклус студии - 2013/14,2014/15,2015/16,2016/17	
	Современи аспекти во оралната медицина и патологија (65+30)	
	Тераписки можности на пародонталната болест (65+30)	
	Научни испитувања во психостоматологијата (15+15)	
	Микробиолошки аспекти на пародонтопатијата (15+15)	
	Орални аспекти на вирусни заболувања (15+15) Вкупно 82 часа x 0,006	4,92
8.	Настава во школи и работилници-раководител	1,5
	Одржан работен курс под наслов „Регенеративна пародонтална хирургија –Третман на инфракоскени пародонтални цепови”- раководител на курсот, 22.9.2017 год., Скопје	
9.	Настава во школи и работилници-учесник	
	6. Конгрес Хрватски Пародонтолошки дани са меѓународним судјеловањем 4-6. 5. 2017 Шибеник, Хрватска	1
	Симпозиум на здружение на специјалисти по болести на устата и пародонтот со меѓународно учество- „Нови гледишта во пародонтологијата и оралната медицина”, Скопје, 19.11.2016	1
	Симпозиум со меѓународно учество: Гастроинтестинални заболувања и промени во усната празнина-МСД, Здружение на специјалисти по болести на устата и пародонтот, Скопје 25.3.2017	1
	Симпозиум со меѓународно учество „Грешки во секојдневната стоматолошка практика”, Стоматолошко здружение на Македонија, 8.11.2014, Куманово	1
	Симпозиум „Естетска пластична реконструктивна хирургија”, Здружение на специјалисти по болести на устата и пародонтот, 12.4.2014, Скопје	1
	Учество на hands on курс Тунел графтинг техника во третманот на мултипна гингивална рецесија, Скопје, Dental Meeting, 6-7 април 2013	1
	Симпозиум „Современи реставрации и методи во конзервативната стоматологија”, Скопје, 14. 9. 2013	1
10	Одржување на вежби	
	Клиничка пародонтологија 1, ДДМ- 2013/14, 2014/15,2015/16,2016/17,2017/18 15x2x5	4,5

	Клиничка пародонтологија 2, ДДМ -2013/14, 2014/15,2015/16,2016/17 15x2x5	4,5
	Орална медицина и патологија 1, ДДМ- 2013/14, 2014/15,2015/16,2016/17 15x2x5	4,5
	Орална медицина и патологија 2, ДД 2013/14, 2014/15,2015/16,2016/17 15x2x5	4,5
	Пародонтологија со пародонтална хирургија, ССС- 2013/14, 2014/15,2015/16,2016/17 10x2x5	3
	Орална медицина и патологија1 ССС 2013/14, 2014/15,2015/16,2016/1710x2x5	3
	Орална медицина и патологија 2 ССС 2013/14, 2014/15,2015/16,2016/17 10x2x5	3
11.	Одржување на менторска настава за здравствена клиничка практика 2013, 2014,2015,2016,2017 15x5x0.06	4,5
12.	Консултации со студенти (2x90x5x0,002)	1,8
14.	Ментор и едукатор на здравствена едукација Решение 10-10552/2, 08-62, 2005-142,08-290,08-17/2,08-68/2,08-89,1005-142/5,08-278,08-256 10x0,08	0,8
15.	Член на комисија специјалистички испит 08-98/2, 1005-142/5 –	0,4
16.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат	
	Одлуки бр. 02-2420/1,10-204,10-125/2,02-1006,10-2747,02-971/1,02-724/4,,10-664/3,10-597/2,10-116,07-824,10-1661,07-2741,02-798,02-2481,09-116/2,02-798/3,02-1907	9
17.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура	
	Одлука 02-746,02-1328/4,02-253/4,09-253/2,02-511,02-1328,02-1401/2,07-2024,02-78,02-1907,09-26/2,02-756,10-1661/2,07-2741	4,2
18.	Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистички испит 08-89/2, 1005-142/5	0,4

19.	Член на комисија за избор во звање Одлука 02-988/1	0,2
20	Позитивно рецензиран универзитетски учебник	
	Поповска М., Белазелковска З., Атанасовска Стојановска А. Орална медицина и патологија. Скопје, 2013.	6
21.	Позитивно рецензиран практикум	4
	Поповска М., Белазелковска З., Атанасовска Стојановска А., Радојкова Николовска В., Митиќ К. Орална медицина и патологија – практикум. Скопје, 2013.	
22.	Интерна скрипта од предавања	4
	Маја Пандилова, Мирјана Поповска, Киро Ивановски, Силвана Георгиева, Снежана Пешевска, Анета Атанасовска- Стојановска. „Клиничка Пародонтологија - прв дел” (интерна скрипта). Скопје, 2015.	
23.	Рецензент на универзитетски учебник	
	Практикум „Клиничка пародонтологија –прв дел”, Одлука 07-2637	1
24.	Пакет материјали за предметот Орална медицина и патологија 1	1
25.	Пакет материјали за предметот Орална медицина и патологија 1	1
26.	Пакет материјали за предметот Клиничка пародонтологија 1	1
27.	Пакет материјали за предметот Клиничка пародонтологија 1- Картон за пациент	1
	Вкупно	105,48

НАУЧНО ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста	Поедини
1	Ментор на докторска дисертација – Одлука бр. 10-13 и 10-15	6
2	Коментор на докторска дисертација - Одлука бр. 10-222/2	1,5
3	Ментор на магистерска работа Одлука бр. 07-2717/2 и 07-852.	4

4	Учесник во национален научен проект Асоцијација помеѓу орална и генитална афекција со ХПВ вирусот – причини за вакцинирање да или не? – Одлука бр. 09-146	3
5	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
	Atanasovska-Stojanovska A , Popovska M, Trajkov D, Spiroski M IL1 cluster gene polymorphisms in Macedonian patients with chronic periodontitis Bratisl Lek Listy 2013; 114 (7)376 – 381DOI: 10.4149/BLL_2013_080 IF=0,667	4,267
	Belazelkovska Z, Popovska M, Cekovska S, Atanasovska Stojanovska A , Mitic K, Radojkova Nikolovska V. Oral and salivary changes in patient with chronic kidney disease. Wulfenia 2013; 20 (9): 248-256. IF-2 . Трудот е рецензиран во Билтен бр.1070	5,6
	Spasovski, Zlatanka Belazelkoska, Mirjana Popovska, Aneta Atanasovska-Stojanovska , Vera Radojkova-Nikolovska, Ilijana Muratovska, Natasa Toseska-Spasova, Biljana Dzipunova, Bruno Nikolovski Clinical Therapeutic Effects of the Application of Doxycycline in the Treatment of Periodontal Disease OA Maced J Med Sci electronic publication ahead of print, published on January 22, 2016 as http://dx.doi.org/10.3889/oamjms.2016.021 Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1152	3,6
	Atanasovska-Stojanovska A , Stefanovska E, Popovska M, Muratovska I, Zabokova-Bilbilova E The relationship between periodontal health and diabetes mellitus type 1 Stomatološki vjesnik 2015; 4 (1)11-18 SJIF-2,502 Трудот е рецензиран во Билтен бр.1152	3,6
	Stefanovska E., Ivanovski K., Atanasovska Stojanovska A , Zabokova Bilbilova E., Zendeli Bedzeti L. Interproximal plaque control in patient with fixed orthodontic appliances Stomatološki vjesnik 2014; 3 (1);35-43 SJIF-2,502	3,6
	Todorovska S., Atanasovska –Stojanovska A Sequential therapeutic approach for endodontic-periodontal lesions in patient with chronic periodontal disease-case report Stomatološki vjesnik 2015; 4 (2);113-119 SJIF-2,502	5,4
	Aneta Atanasovska Stojanovska , Mirjana Popovska, Ilijana Muratovska, Kristina Mitic, Emilija Stefanovska, Vera Radojkova Nikolovska Therapeutic effect of proaftol in treatment of recurrent aphtous stomatitis Prilozi Sec. Med. Sci XXXV3, 2014;195-202 Трудот е рецензиран во Билтен бр.1152	3,6
	Mirjana Popovska, Ladislava Grchevska, Aneta Atanasovska Stojanovska , Biljana Kapushevska, Ilijana Muratovska, Ana Minovska, Vera Radojkova Nikolovska, Kristina Mitic Role of humoral mechanisms in etiology of lichen planus Prilozi Sec. Med. Sci XXXV3, 2014;185-194 Трудот е рецензиран во Билтен бр.1152	3,6

Mirjana Popovska, Ladislava Grchevska, Vladimir Popovski, Aneta Atanasovska Stojanovska , Ana Minovska, Zlatanka Belazelkovska, Vera Radojkova Nikolovska, Kristina Mitic, Svetlana Strezova T-Cell subpopulations in lesions of oral lichen planus Prilozi Sec. Med. Sci XXXIV2, 2013;143149-194 Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1152	3,6
Kristina Mitic, Mirjana Popovska, Jelka Masin Spasovska, Aneta Atanasovska Stojanovska , Ana Belazelkoska, Goce Spasovski Apoptosis and gingival tissue BANTAO Journal 2013;11(2);70-74 Трудот е рецензиран во Билтен бр.1070	3,6
Ana Belazelkoska, Mirjana Popovska, Goce Spasovski, Jelka Masin Spasovska, Svetlana Cekovska, Aneta Atanasovska Stojanovska , Kristina Mitic, Vera Radojkova Nikolovska Oral and salivary changes in patient with chronic kidney disease BANTAO Journal 2014;12(1):95-100	3,6
Mirjana Popovska, Milco Risteski, Aneta Atanasovska Stojanovska , Ana Minovska, Vera Radojkova Nikolovska, Biljana Kapushevska, Kristina Mitic, Lindita Zendeli –Bedzeti, Spiro Spasovski Conventional versus laser assisted therapy with aggressive periodontitis Romanian Journal of Oral Rehabilitation Vol5, No3, July-September 2013;49-65 Трудот е рецензиран во билтен бр.1070	3,6
Vera Radojkova Nikolovska, Mirjana Popovska, Ana Minovska, Vera Stojanovska, Biljana Dzipunova, Pavlina Aleksova, Aneta Atanasovska Stojanovska , Ana Belazelkoska, Bruno Nikolovski The influence of estrogen on the gingival health of girls Acta Stomatologica Naissi Dec 2014, Vol 30 No 70;1393-1407 Трудот е рецензиран во Билтен бр.1126	3,6
Popovska M., Krstevska V., Atanasovska Stojanovska A. , Radojkova Nikolovska V., Minovska A., Goga Cmeka V., Muratovska Ilijana., Mitic K, Belazelkoska A., Kapushevska B., Pandilova m., Strezovska S. Oral and dental status with planocellular carcinoma originating from oral cavity, oropharynx or hypopharynx during radiotherapy Physioacta Vol7, No2 ;2013,73-83. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1075	3,6
Popovska M, Spasovski G, Orovcanec N, Cekovska S, Simonceva M, Bexeti-Zendeli L, Masin-Spasovska E, Atanasovska-Stojanovska A , Radojkova-Nikolovska V, Mitic K.Oral findings in end stage renal disease Pril (Makedon Akad Nauk Umet Odd Med Nauki). 2013;34(3):85-91.Трудот е рецензиран во Билтен бр.1075	3,6
Todoroska S. , Atanasovska-Stojanovska A. , Popovska M. , Ivanovski K. Clinical evaluation of the effects from surgical regenerative periodontal therapy with the use of bio-materials Stomatološki vjesnik 2016; 5 (1-2);53-61 SJIF-2,502	3,6
.Muratovska I. Goga Cmeka V, Atanasovska-Stojanovska A, Popovska M, Petrovski G, Daci A. Dijabetes tip I I oralno zdravlje. Apolonija 2013;15(30):57-66. Трудот е рецензиран во Билтен бр.1075.	3,6

Lindita Zendeli-Bedjeti, Mirjana Popovska, Aneta Atanasovska-Stojanovska, Sotirija Duvlis Human papillomavirus as a potential risk factor for oral premalignant lesions Acta Clin Croat 2017; 56:1-6 IF-0,512	4,112
Муратовска И, Стојановска В, Атанасовска- Стојановска А, Поповска М. Капацитет за ткивно разложување natrium hipohlorite како ириганс во каналниот систем. <i>Maked Stomatol Pregl</i> 2012; 26(1-2):67-78. Трудот е	2,4
Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник на трудови од научен собир со меѓународен	
Aneta Atanasovska Stojanovska The use of systemic antibiotics in treatment of periodontal disease- 18 th Congress of Balcan Stomatological Society, Bass, Skopje 25-28 April 2013, <i>Book of abstracts</i>	3
Muratovska Ilijana, Atanasovska Stojanovska Aneta , Popovska Lidija The role of homeopathic drugs in dentistry: can we count an extra help 18 th Congress of Balcan Stomatological Society Bass, Skopje 25-28 April 2013, <i>Book of abstracts</i> . <i>Трудот е препорачан во Енглески Гл 1150</i>	2,4
Nikolovski B, Pandilova M, Atanasovska Stojanovska A , Kokoceva O. Testosterone and gingival health in young puberty boys 18 th Congress of Balcan Stomatological Society, Bass, Skopje 25-28 April 2013, <i>Book of abstracts</i> . <i>Трудот е препорачан во Енглески Гл 1150</i>	1,8
Georgieva S, Pandilova M, Zendeli Bedzeti L, Atanasovska Stojanovska A Use of Fidelis III ND: Yag laser in treatment of periodontal disease 18 th Congress of Balcan Stomatological Society, Bass, Skopje 25-28 April 2013, <i>Book of abstracts</i>	1,8
Muratovska I. Atanasovska-Stojanovska A , Popovska M. Spirov V. The influence of 17% EDTA and 10% citric acid on root canal dentin in combination with 2,5 sodium hypochlorite. FDI 2013 Istanbul, International Dental Journal 2013; Volume 63 (Issue Suppl. 1):23-24. IF-1,362 Трудот е	1,8
Atanasovska Stojanovska A , Popovska M, Muratovska I, Daci A, Spiroski M. Analysis of interleukin 6-174 and nt565 gene polymorphisms in relation to chronic periodontitis in Macedonians. FDI 2013 International Dental Journal 2013; Vol 63 (Suppl 1):23-24. IF-1,362 . <i>Трудот е препорачан во Енглески Гл 1150</i>	1,8
Atanasovska Stojanovska A, Todoroska S, Popovska M, Nikolovska-Radojkova V, Muratovska I. Therapy approach in treatment of combined endo-perio lesion. April 23 rd-26 th, Bucharest, Romania, Volume of abstracts 2015: 447. <i>Трудот е препорачан во Енглески Гл 1150</i>	1,8
Popovska M, Sahmedin S, Atanasovska-Stojanovska A, Radojkova-Nikolovska V, Muratovska I. Chlorhexidine glukonate application and its influence in patients with periodontitis. April 23 rd-26 th, Bucharest, Romania. Volume of abstracts 2015: 400. <i>Трудот е препорачан во Енглески Гл 1150</i>	1,8
Muratovska I, Popovska M, Atanovska-Stojanovska A , Kapusevska B, Zabokova-Bilbilova E. Antibacterial opportunities of primer containing fluor and MDPB. International Dental Journal. Vol 65; Issue suppl S2 1-196 10-00-2015: 65-07. IF-1,362 . <i>Трудот е препорачан во Енглески Гл 1150</i>	1,8
Стојановска В, Поповска М, Муратовска И, Радојкова-Николовска В, Капушевска Б, Атанасовска-Стојановска А , Забокова-Билбилова Е, Тошеска-Спасова Н. Ин витро СЕМ - анализа на пулпалната заштита под композитна реставрација. 7. Конгрес на стоматолозите на	1,8
Радојкова-Николовска В, Поповска М, Миновска А, Џипунова Б, Тошеска-Спасова Н, Стојановска-Атанасовска А , Стојановска В, Муратовска И, Алексова П, Николовски Б. Хроничен десквамативен гингивит - приказ на случај. 7. Конгрес на стоматолозите од Македонија	1,8

Aneta Atanasovska Stojanovska , Mirjana Popovska, Ilijana Muratovska, Arijan Daci, Silvana Georgieva, Ana Minovska Oral and periodontal status in patient with type 1 diabetes related to the metabolic	1,8
Aneta Atanasovska Stojanovska The influence of genetic characteristic on the risk of susceptibility and developing periodontal disease VII Macedonian Dental Congress with International Participation Ohrid June 11	3
Popovska M, Atanasovska Stojanovska A , Radojkova Nikolovska V, Mitic K, Belazelkoska A, Minovska A. T cell subpopulations in lesions of oral lichen planus 18 th Congress of Balcan Stomatological Society Bass, Skopje 25-28 April 2012, Book of abstracts ISBN 978-9989-57701-5	1,8
Aneta Atanasovska Stojanovska , Elizabeta Georgievska, Mihajlo Milevski, Sonja Mindova Labial frenectomy performed with two different techniques-benefits and disadvantages International Dental Journal Volume 66, issue supplement S1 Special issue Abstracts of the 104 th FDI Annual	1,8
Aneta Atanasovska Stojanovska Labial frenectomy with Nd:Yag laser and conventional surgery:a comparative study 8 th Conference of the European Federation of Periodontology June 3-6.2015 London UK Journal of Clinical Periodontology Special Issue Abstract of European	3
Vera Nikolovska, Vera Stojanovska, Ilijana Muratovska, Natasa Toseska Spasova, Aneta Atanasovska Stojanovska Effect of menopause on periodontium in women 20 th Congress of the Balkan Stomatological Society April 23-26 2015, Bucarest, Romania Volume of apstracts New	1,8
Aneta Atanasovska Stojanovska , Saska Todorovska, Mirjana Popovska, Vera Radojkova Nikolovska, Ilijana Muratovska Therapy approach in treatment of combined endo-perio lesion 20 th Congress of the Balkan Stomatological Society April 23-26 2015, Bucarest, Romania Volume of	1,8
abstracts New interdisciplinary approaches in oral and general rehabilitation Arian Daci, Sasho Jovanovski, Vesna Jurukovska-Shotarovska, Aneta Atanasovska Stojanovska Evaluation of bond strength between zirconia post and composite core build up:in vitro study 20 th Congress of the Balkan Stomatological Society April 23-26 2015, Bucarest, Romania Volume of	1,8
Ilijana Muratovska, Biljana Kapushevska, Aneta Atanasovska Stojanovska , V. Stojanovska, E Zabokova Bilbilovska In -Vitro antibacterial effects of two dentine primers containing fluor with or without MDBP 20 th Congress of the Balkan Stomatological Society April 23-26 2015, Bucarest, Romania Volume of abstracts New interdisciplinary approaches in	1,8
Mirjana Popovska, Ana Minovska, Aneta Atanasovska Stojanovska, Kristina mitic, Vera Radojkova Nikolovska Oral clinical findings at patient with dyspeptic difficulties 20 th Congress of the Balkan Stomatological Society April 23-26 2015, Bucarest, Romania Volume of abstracts New	1,8
Mirjana Popovska, Sahmedin Sali Aneta Atanasovska Stojanovska, Vera Radojkova Nikolovska, Ilijana Muratovska Chlorhexidine gluconate application and its influence in patients with periodontitis 20 th Congress of the Balkan Stomatological Society April 23-26 2015, Bucarest,	1,8

Mirjana Popovska, Milcho Ristovski, Aneta Atanasovska Stojanovska , Linda Zendeli Bedzeti, Kristina Mitic, Vera Radojkova Nikolovska, Ana Belazelkovska, Svetlana Strezovska Conventional versus laser assisted therapy with aggressive periodontitis- esentation FDI 2013 Istanbul	1,8
Ilijana Muratovska, Mirjana Popovska, Aneta Atanasovska Stojanovska , Biljana Kapushevska, Efka Zabokova Bilbilovska Antibacterial opportunities of primer containibg fluor and MDBP International dental journal Volume 65 Issue supplement September 2016	1,8
Vera Radojkova Nikolovska, Mirjana Popovska, Ana Minovska, Aneta Atanasovska Stojanovska , Bruno Nikolovski The effects of estrogen hormones on periodontal health in menopause International Dental Journal	1,8
Mirjana Popovska, Jasmin Fidovski, Aneta Atanasovska Stojanovska Ilijana Muratovska, Biljana Rusevska, Marija Ivanovska NBF- GINGIVAL GEL in the Treatment of Traumatic Lesion of the Tongue The effects of estrogen hormones on periodontal health in menopause International	1,8
Емилија Стефановска, Ивановски Киро, Анета Атанасовска Стојановска , Ефка Забокова Билбилова Interproximal plaque control in patient with fixed orthodontic appliances 19 th Congress of the Balkan Stomatological Society BaSS April 24-27, 2014, Belgrade, Serbia Book of Abstracts	1,8
Атанасовска Стојановска А , Георгиевска Е, Тошевска Спасова Н, Поповска М, Милески М.Ортодонтски условена лабијална френектомија изведена со 2 различни техники-конвекционална хиргурија и диоден ласер, Книга на апстракти. 3. Конгрес на	1,8
Тошеска Спасова Н, Ципунова Б, Поповска М, Радојкова Николовска В, Атанасовска Стојановска А Контраверзи околу екстракциите во ортодонцијата 3. Конгрес на Здружението на специјалисти по ортодонција при МСД со меѓународно учество 12-15 мај, 2016, Охрид. Трудот е рецензиран во	1,8
Aneta Atanasovska Stojanovska Systemic and periodontal disease-Two way relationship (diagnosis and therapy protocols) –19 th Congress of the Balkan Stomatological Society BaSS April 24-27, Belgrade, Serbia Book of Abstracts	3
Kristina Mitic, Mirjana Popovska, Aneta Atanasovska Stojanovska , Ana Belazelkovska, Emilkija Bajraktarova Collagen production at patients with ciclosporine therapy 19 th Congress of the Balcan Stomatological Society- BaSS April 24-27, Belgrade, Serbia Book of Abstracts	1,8
Vera Radojkova Nikolovska, Biljana Dzipunova, Aneta Atanasovska Stojanovska , Pavlina Aleksova, Olga Kokoceva Ivanovska Role of components of the extra cellular matrix in periodontal tissue regeneration 19 th Congress of the Balcan Stomatological Society-BaSS April 24-27, Belgrade, Serbia Book of Abstracts	1,8
Aneta Atanasovska Stojanovska , Mirjana Popovska, Ilijana Muratovska, Vera Radojkova Nikolovska, Kristina Mitic Evaluation of treatment in a moderate periodontal disease:Conservative VS. Surgical-Modified Widman flap 19 th Congress of the Balcan Stomatological Society- BaSS April 24-27, Belgrade, Serbia Book of Abstracts	1,8
Mirjana Popovska, Vera Radojkova Nikolovska, Aneta Atanasovska Stojanovska , Biljana Kapushevska, Spiro Spasovski Tissue humoral immune response in patient with juvenile and rapidly progressive periodontitis 19 th Congress of the Balkan Stomatological Society BaSS April 24-27, Belgrade	1,8

	Труд со оригинални научни/стручни резултати објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор 35. Radojkova Nikolovska V, Nikolovski B, Dzipunova B, Pandilova M, Atanasovska Stojanovska A, Kokocheva O Testosterone and gingival health in young puberty boys 18 th Congress of Balkan Stomatological	1,8
	Aneta Atanasovska Stojanovska , Emilija Stefanovska, Natasa Toseska, Vera Stojanovska, Arian Daci Therapeutic effects of proaftol in treatment of stomatitis aphtosa recurens 19 th Congress of the Balcan Stomatological Society-BaSS April 2014,24-27, Belgrade, Serbia, Book of abstracts Трудот е објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	1,8
	Piljana Muratovska, Aneta Atanasovska Stojanovska, Marija Peeva Petrevska, Ivona Kovacevska, Vera Stojanovska Oral health status un type 1 diabetic adolescents 19 th Congress of the Balcan Stomatological Society-BaSS April 2014,24-27, Belgrade, Serbia, Book of abstracts Трудот е објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	1,8
	Natasa Tosevska-Spasova, Biljana Dzipunova, Ljuba Simjanovska, Aneta Atanasovska Stojanovska, Katerina Tosevska Trajkovska The shape and size of sella turcica in orthodontic patients 19 th Congress of the Balcan Stomatological Society-BaSS April,2014,24-27, Belgrade, Serbia, Book of abstracts Трудот е објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	1,8
7.	Труд со оригинални научни резултати објавен во стручно популарно списание со меѓународен уредувачки одбор	
	Муратовска И. Поповска М. Атанасовска Стојановска А. Дијабетес и орално здравје кај млади пациенти Vox Dentarii, год. 9, бр. 3, декември 2014.	1,6
	Анета Атанасовска Стојановска Употреба на периоскоп во третманот на пародонталната болест. Vox Dentarii, год 9, бр. 3, декември 2014	2
	И. Муратовска, М. Поповска, А. Атанасовска Стојановска. Состојби кои предизвикуваат прекумерно крварење важни за стоматолошката практика. Вокс Дентарии, декември, 2016.	1,6
8.	Пленарни предавања на научен/ стручен собир со меѓународно учество	
	19 thCongress of the Balkan Stomatological Society-BaSS April 24-27, 2014, Belgrade, Serbia Aneta Atanasovska Stojanovska Sistemic and periodontal disease-two way relationsheap (diagnosis and therapy protocols) invited lecturer	3
	7 th Macedonian Dental Congress with international participation 11-14 June, 2015 Ohrid Macedonia AnetaAtanasovskaStojanovskaThe influence of genetic characteristic on the risk of susceptibility and developing periodontal disease	3
	18 th thCongress of the Balkan Stomatological Society-BaSS 25-28 April 2013, Skopje,Macedonia AnetaAtanasovskaStojanovskaThe use of systemic antibiotics in treatment of periodontal disease -invited lecturer	3
	Симпозиум со меѓународно учество "Орални манифестации на системски болести ", Стоматолошко здружение на Македонија, 24.5.2014, Куманово, Анета Атанасовска Стојановска. Системските заболувања и пародонталната болест-двонасочна заемна поврзаност (дијагностика и тераписки протоколи), поканет предавач	3

	10-ti MegjunarodniKongresNovihTehnologija u Stomatologiji K4 Sarajevo, Hotel Holiday 13-15 Oktobar 2017 Savremenikonceptiregenerativneparodontalnehirurgije-поканет предавач	3
	4 th Eurasian Congress of Health Sciences September 26, 2014 ohrid Macedonia Teenage obesity as risk factors for oral health -поканет предавач	3
	Симпозиум со меѓународно учество: „Двонасочна релација помеѓу системското и оралното здравје“, МСД Здружение на специјалисти по болести на устата и пародонтот, Скопје 30.11.2013. Анета Атанасовска Стојановска. „Влијанието на пародонталната болест врз дијабетот и предвремените раѓања - дијагностика и тераписки протоколи“-поканет предавач	3
	Симпозиум со меѓународно учество: „Здрава уста за подобар живот“, Македонско стоматолошко друштво, 18.3.2017, Скопје. Анета Атанасовска Стојановска. „ Современ пристап во идентификацијата и влијанието врз пародонталната инфекција“ поканет предавач	3
	Семинар со меѓународно учество: „Современи хируршки концепти во стоматологијата“, 8.6.2013, Скопје. Анета Атанасовска Стојановска. „Етиологија и мукогингивален хируршки пристап во третманот на гингивалните рецесии“ поканет предавач	3
	Стоматолошка комора на Македонија ДДММ „Современи стоматолошки процедури“, 16.4.2016 год., Куманово. Анета Атанасовска Стојановска. „Регенеративни методи во терапија на инфракоскени пародонтални дефекти“-хируршки техники и биоматерија- предавач по повик	3
	Рекурентен афтозен стоматит-современи концепти на третман- пленарно предавање- поканет предавач. Стручноедукативен состанок на Здружението на дерматовенеролози на Македонија на тема: „Акни, розацеа и рекурентен афтозен стоматит“, Охрид, 8.4.2017.	3
	Семинар “Нови и современи правци во денталната медицина” со меѓународно учество, Скопје, 22.10.2016. Анета Атанасовска Стојановска. „ Современи концепти во регенеративната пародонтална хирургија” - поканет предавач	3
9.	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно искуство	
	104 th FDI Annual World Dental Congress, September 2016, Poznen, PolandLabial frenectomy performed with two different techniques-benefits and disadvantages Aneta Atanasovska Stojanovska, Elizabeta Georgievska, Mihajlo Milevski, Sonja Mindova –oral presentation	2
	101 st FDI Annual World Dental Congress, 28-31 August 2013, Istanbul, Turkey Aneta Atanasovska Stojanovska Analysis of IL—174 and nt 565 gene polymorphisms in relation to chronic periodontitis in Macedonians- oral presentation	2
	18 th thCongress of the Balkan Stomatological Society-BaSS 25-28 April 2013, Skopje,Macedonia Aneta Atanasovska Stojanovska. Oral and periodontal status in patient with type 1 diabetes related to the metabolic control -oral presentation	2
	Учество на научен стручен собир со реферат	
	8 th Conference of the European federation of periodontology 3-6 June, 2015 London, UKLabial frenectomy with Nd:YAG laser and conventional surgery;a comparative study, A. AtanasovskaStojanovska, M Popovska , Muratovskal.poster presentation	1

	19 thCongress of the Balkan Stomatological Society-BaSS April 24-27, 2014, Belgrade,Serbia Aneta Atanasovska Stojanovska Evaluation of treatment in moderate periodontal disease:conservativevs surgical-Modified Widman Flap-poster presentation x8	8
	19 th Congress of the Balcan Stomatological Society-BaSS April 24-27, Belgrade, SerbiaAneta Atanasovska Stojanovska, Emilija Stefanovska, Natasa Toseska, Vera Stojanovska, Arian Daci Therapeutic effects of proaftol in treatment of stomatitis aphtosa recurens	1
	18 th thCongress of the Balkan Stomatological Society-BaSS 25-28 April 2013, Skopje,Macedonia x 4	4
	3. Конгрес на Здружението на специјалисти по ортодонција при МСД со меѓународно учество, 12-15 мај, 2016, Охрид x2	2
	6. FDI 2013, 2015, 2017X5	5
	20 th Congress of the Balkan Stomatological Society April 23-26 2015, Bucarest, RomaniaX6	6
	Вкупно	234.68

СТРУЧНО АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста	Поени
1.	Учество во промотивни активности на факултетот	
	Награда за научни постигнувања од струкова организација	
	Благодарница за посебни заслуги во развојот и унапредувањето на МСД од Македонско стоматолошко друштво по повод 10 години од осамостојување	3
	Благодарница од Македонско стоматолошко друштво за активна партиципација во реализација на Конгресот на стоматолозите, јуни, 2015 година	3
	Благодарница за Високо значаен научен придонес на 18 th thCongress of the Balkan Stomatological Society-BaSS 25-28 April 2013, Skopje,Macedonia	3
Дејности од поширок од интерес		
1.	Експертски активности, евалуација, стручна ревизија, супервизија	

	Претседавач со усна и постер сесија на Конгрес на БаСС, Скопје, 2013x3 Претседавач со усна сесија на Конгрес на Басс, Belgrade, 2014 Претседавач на усна сесија на 7. Конгрес, 3. Конгрес на Здружението на специјалисти по ортодонција при МСД со меѓународно учество, 12-15 мај, 2016, Охрид	10
2.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен стручен собир	
	Член на Научен одбор на 18 th Bass Congress Skopje 2013	1
	Член на Научен одбор на 7 th Macedonian Dental Congress with international participation 11-14 June, 2015 Ohrid Macedonia	1
	Модератор на усна и постерска презентација на 18 th Bass Congress Skopje 2013	1
	Модератор на усна презентација на 7 th Macedonian Dental Congress with international participation 11-14 June, 2015 Ohrid Macedonia	1
	Модератор на 4 th Eurasian Congress of Health Sciences September 26, 2014 Ohrid Macedonia	1
	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно списание	
	Член на Уредувачки одбор на Македонски стоматолошки преглед	1
	Член на Editorial board на OMJMS	1
	Студиски престој во странство	
	Учесник во Интернационална програма за размена на кадар "Educational visit" на Универзитетскиот медицински клинички центар Љубљана во периодот од 7.6.-1.7.2016 год.	0.5
	Студиски престој на Zavod za parodontologiju Stomatoloski fakultet Sveuchilishta u Zagrebu 16-27. 11.2016.	0,5
	Студиски престој на Zavod za oralnu medicinu Stomatoloski fakultet Sveuchilishta u Zagrebu 2-15. 11.2016.	0.5
	Изготвување и пријавување на научен национален проект	0.5
	Раководител на внатрешна организациона единица 04-1931	3
	Член на Универзитетски сенат – Одлука бр. 02-1192 и 07-1891	4
	Член на Комисија за избор во звање 02-3613	0,2
	Учествува во комисии на државни и други органи 02-173,02-430,02-299,03-2403/1, 10-946/2	2,5

	Член на Комисија за упис на студенти 2013/2014 на Стоматолошки факултет Скопје (Одлука 05-1135)	0,5
	Член на Наставно –научен совет	0,5
	Член на факултетски одбор за специјалистички студии	1
	Член на УО на ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар – Скопје, 31.1.2011-12.9.2013 год.	1
	Вкупно	40,7

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	105,48
НАУЧНО –ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	234,68
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	40,7
Вкупно	380,86

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Киро Ивановски с.р.
2. Проф. д-р Методи Симоновски с.р.
3. Проф. д-р Марија Накова с.р.
4. Проф. д-р Мира Јанкуловска с.р.
5. Проф. д-р Алберто Бенедети с.р.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатите, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р

Снежана Пешевска, д-р Силвана Георгиева, д-р Маја Пандилова и д-р Анета Атанасовска-Стојановска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатите од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Снежана Пешевска, д-р Силвана Георгиева, д-р Маја Пандилова и д-р Анета Атанасовска-Стојановска поседуваат научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнуваат сите услови да бидат избрани во звањето редовен професор во научната област орална патологија и пародонтологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, д-р Снежана Пешевска, д-р Силвана Георгиева, д-р Маја Пандилова и д-р Анета Атанасовска-Стојановска да бидат избрани во звањето редовен професор во научната област орална патологија и пародонтологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Киро Ивановски с.р.**
- 2. Проф. д-р Методи Симоновски с.р.**
- 3. Проф. д-р Марија Накова с.р.**
- 4. Проф. д-р Мира Јанкуловска с.р.**
- 5. Проф. д-р Алберто Бенедети с.р.**

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ОРТОДОНЦИЈА НА КАТЕДРАТА ЗА ОРТОДОНЦИЈА НА СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје-Стоматолошки факултет, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 12.12.2017 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област ортодонција, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр.02-2446/2, донесена на 3. редовна седница, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Јулијана Ѓоргова, редовен професор на Стоматолошкиот факултет во Скопје, проф. д-р Марија Зужелова, редовен професор на Стоматолошкиот факултет во Скопје, проф. д-р Мирјана Јаношевиќ, редовен професор на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот во Ниш, проф. д-р Славе Наумовски, редовен професор на Стоматолошкиот факултет во Скопје, и проф. д-р Даница Поповиќ Монева, редовен професор на Стоматолошкиот факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област ортодонција, во предвидениот рок се пријави вонр. проф. д-р Лидија Кануркова.

3. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката вонр. проф. д-р Лидија Кануркова е родена на 1.7.1960 година во Ново Село – Струмица. Средно образование завршила во гимназијата „Јосип Броз Тито“ во Скопје во 1978 година. Со високо образование се стекнала на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на 31.10.1983 година. Дипломирала на 31.10.1983 година, со просечен успех 8,37.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1984/1985 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје. Студиите ги завршила во 1987 година, со просечен успех 8,49. На 30.5.1989 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Трансверзални односи и промени во орофацијалната регија кај унилатерални вкрстени загризи“ и се стекнала со звањето магистер по стоматолошки науки.

Докторска дисертација пријавила на 10 септември 1997 година на Стоматолошкиот факултет во Скопје. Дисертацијата на тема: „Примена на мултидимензионална анализа при дијагностицирање на трансверзалните отстапувања во дентофацијалната регија“ ја одбрала на 16.6.2000 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Тодор Бојачиев, dr.sci, проф. д-р Јулијана Ѓоргова, dr.sci, проф. д-р Миодраг Врчаковски, dr.sci, проф. д-р Мила Мирчева, dr.sci, и проф. д-р Драгољуб Велевски, dr.sci. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област ортодонција.

На 6.6.2013 година е избрана во звањето вонреден професор на Стоматолошкиот факултет во Скопје, во областа ортодонција.

Во моментот е вонреден професор. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1054 од 15 мај 2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот на Универзитетот „Св.

Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 537, 595, 667, 758, 846, 850, 945, 1027, 1043, 1054, 1070, 1091, 1111, 1123 и 1126, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

4. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Стоматолошки факултет, кандидатката д-р Лидија Кануркова изведува настава и вежби, на прв, втор и на трет циклус студии по ортодонција, на студиската програма за доктори по дентална медицина, студиската програма за стручни забни техничари, на студиската програма за стручни стоматолошки сестри, на Стоматолошкиот факултет во Скопје и на стоматолозите специјализанти по областа ортодонција.

Кандидатката била ментор на 3 дипломски и на 23 специјалистички трудови.

Кандидатката учествувала како член во комисија за оценка и одбрана на 3 дипломски, 33 специјалистички и 6 магистерски трудови и на 8 докторски дисертации.

Кандидатката е автор на рецензиран учебник под наслов „Морфолошка анализа и дијагностика“.

Научноистражувачка дејност

Д-р Лидија Кануркова има објавено вкупно 117 научни трудови од областа, од кои 4 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 27 труда во меѓународни научни списанија, 12 труда во меѓународни научни публикации и 74 труда во зборници од научни собири.

Д-р Лидија Кануркова била член на два национални научни проекта.

Кандидатката била ментор на еден магистерски труд, како и коментор на два магистерски труда и три докторски дисертации.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Лидија Кануркова активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Стоматолошкиот факултет, на Катедрата за ортодонција.

Кандидатката д-р Лидија Кануркова остварила експертски активности во подготовка на елаборат за нова студиска програма во 2014 година, била супервизор на три ортодонтски симпозиуми, инструктор на два конгресни курса, изготвување на програми за прв и втор циклус на студии и учествувала во 2 елабората за акредитација.

Стручно усовршување во странство остварила со студиски престој во Оклахома Сити, САД, Сеул, Јужна Кореја, Ан Арбор на Универзитетот во Мичиген, САД, Универзитетскиот Клинички центар во Љубљана, Словенија.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на стручни комисии и работни групи при Стоматолошкиот факултет:

- Комисија за II и III циклус студии, комисии за валоризација на кредити на пишан труд, комисии на Стоматолошкиот факултет, комисии за упис на студенти на Стоматолошкиот факултет, Комисија за прием на специјализанти;
- Работна група за полагање на стручни државни испити на дипломирани стоматолози при Стоматолошката комора на Македонија.

Кандидатката учествувала во Уредувачкиот одбор за издавање на Македонски стоматолошки преглед, член е на Уредувачкиот одбор на Книга на апстракти од 7. Стоматолошки

конгрес со меѓународно учество, како и член е на Уредувачкиот одбор на Книга на апстракти од 3. Конгрес со меѓународно учество на Здружението на специјалисти по ортодонција на Македонија.

Раководител е на Катедрата за ортодонција при Стоматолошкиот факултет во Скопје од 12.3.2013 година.

Била член на две рецензентски комисии за избор на лица во наставно-научно звање.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Лидија Кануркова доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Стоматолошкиот факултет.

За тековниот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања приложува 31 труд кои се цитирани во АНЕКС 2, кој следува. За рецензија ги приложува следниве трудови:

86. Tosheska-Spasova N, Dzipunova B, Gjorgova J, **Kanurkova L**. Relationship between lower incisor crowding, incisor position and craniofacial morphology. *Balk J Stom* 2013, Vol 17, No 1: 92-101. Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1070.

Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр. 1070 од 03.II.2014 год.

87. S. Georgieva, M.Pandilova, **L Kanurkova**, A.Sotirovska –Ivkovska. Diabetes mellitus as risk factor for activating the periodontal infection. *Apolonia* 2013;Vol:15, No 30:17-23.

Целта на трудот е преку клиничка и рендгенолошка анализа да се проследи влијанието на Diabetes mellitus на пародонталниот статус кај пациенти со контролиран или слабо контролиран дијабетес. Беа проследени 30 пациенти со Diabetes mellitus на возраст од 40 до 60 години. За проценка и верификација на состојбата на пародонтот направена е рендгенографија и клиничка проценка на индексите за гингивално крварење и индексот за загуба на атечменот според Рамфјорд. Резултатите покажаа дека пациентите со слабо контролиран или неконтролиран дијабетес во однос на пациентите со контролираниот дијабетес значително имаат повисоки вредности на сите испитувани параметри за состојбата на пародонталниот статус. Може да се заклучи дека пациентите со слабо контролиран дијабетес значително ја зголемуваат осетливоста кон оралните инфекции и пародонтопатијата.

Трудот има научно-стручно и апликативно значење.

88. Bajraktarova Miševska Cvetanka, Kočova Mirjana, **Kanurkova Lidija**, Curcieva Cuckova Gabriela, Maneva Marija, Bajraktarova Valjakova Emilija. Dental arch dimensions and palatal height in children with turner syndrome. *South Eur J Orthod Dentofac Res*. 2015;2(1):3-6. Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр.1091 од декември 2014 година.

89. Bajraktarova Miševska Cvetanka, Kočova Mirjana, **Kanurkova Lidija**, Curcieva Cuckova Gabriela, Bajraktarova Bona, Maneva Marija, Valjakova Emilija. Craniofacial morphology in Turner syndrome karyotypes. *South Eur J Orthod Dentofac Res*. 2015;2(1):14-20. Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр.1091 од декември 2014 година.

90. Bajraktarova Miševska Cvetanka, Bajraktarova Valjakova Emilija, **Kanurkova Lidija**, Curcieva Cuckova Gabriela, Georgieva Silvana, Sotirovska Ivkovska Ana, Georgiev Zlatko, Andonovska Marija. Morphological characteristics of the occlusal surface of the first permanent molars in individuals with Turner syndrome. *IOSR-JDMS. IOSR Journal of dental and medical sciences*, 2016; Vol:15, Issue 1, Ver.II, pp:44-48. Трудот е со impact factor IF=1.576 . Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1123 од мај 2016 година.

91. Bajraktarova Miševska Cvetanka, **Kanurkova Lidija**, Bajraktarova Valjakova Emilija, Maneva Marija. Prevalence of malocclusion in Turner syndrome karyotypes. *IOSR-JDMS. IOSR Journal of dental and medical sciences*, 2016; Vol:15, Issue 5, Ver V, pp:9-12. Трудот е со impact factor IF=1.576. Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1126 од 1 јули 2016.

92. Biljana Kapusevska, Nikola Dereban, Vesna Jurukovska Sotarovska, Julijana Nikolovska, Vesna Ambarkova, Efka Zabokova Bilbilova, Zlatko Georgiev, Silvana Gjorgjieva, Antonio Benedetti, Ilijana Muratovska, and **Lidija Kanurkova**. Correlation between the molecular composition of the polymers and their use in prosthetic dentistry. *International Journal of Innovation and Applied Studies*, Mar. 2016; Vol. 15 No. 1, pp. 219-224.

Труд со impact factor IF:0,786. Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1141 од 2017 година.

93. Bajraktarova Miševska Cvetanka, **Kanurkova Lidija**, Bajraktarova Valjakova Emilija, Georgieva Silvana, Bajraktarova Bona, Georgiev Zlatko, Sotirovska Ivkovska Ana. Craniofacial morphology in individuals with increasing severity of hypodontia. *South Eur J Orthod Dentofac Res*. 2016;3(1):11-16.

Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1091 од декември 2014 година.

94. Kjurchieva Chuchkova Gabriela, **Kanurkova Lidija**, Bajraktarova Misevska Cvetanka. Changes in head posture after rapid maxillary expansion in patients with nasopharyngeal obstruction. *South Eur J Orthod Dentofac Res*. 2016;3(2):39-43.

Во трудот се објаснува дека назофарингеалната опструкција е фактор кој влијае на раст на фацијалните структури и условува инсуфициентен трансверзален раст на максилата. Третманот на овие пациенти со рапидна максиларна експанзија овозможува промена на дентофацијалната морфологија, како и промена на позицијата на мандибулата, хиоидната коска и јазикот.

Целта на овој труд е да се проследат какви се ефектите од рапидната максиларна експанзија врз промените на положбата на главата и димензијата на воздушниот фарингеалниот простор. Беа проследени профилни кефалограмски снимки на 30 пациенти со назофарингеална опструкција на возраст 8-14 години третирани со апарат за брзо максиларно ширење. Кефалометриските анализи покажаа дека пациентите третирани со апарат за рапидно ширење на максилата имаат зголемување на воздушниот простор на назофаринксот, се променува положбата на главата, како и положбата на јазикот и мандибулата, овозможувајќи добар миофункционален баланс и правилен развој на краниофацијалниот комплекс и промена на начинот на респирација.

Трудот има научно-стручно и апликативно значење.

95. Весна Трпевска, Гордана Ковачевска, **Лидија Кануркова**. Дигитална Компјутеризирана оклузална анализа со T-Scan III систем при оклузија и артикулација кај испитаници со неутрооклузии. *Macedonian Dental Review*, year XXXIX, No.1, 2016:47-71.

Целта на овој труд беше да се испита оклузалниот баланс при оклузија и артикулација кај пациенти со неутрооклузија со помош на T-Scan III системот. Испитувањето е извршено кај 10 пациенти со неутрооклузија, еутнат загриз, со интактно забало, I класа на оклузија според Angle кај кои е утврден квантитативно оклузалниот баланс со помош на компјутерска оклузална анализа со T-Scan III системот. Кај овие испитаници беше направена проценка на местоположбата на оклузалните контакти, одредувајќи го центарот на силата, времето на оклузија, времето на дисклузија при мандибуларните движења, како и одредувајќи го типот на артикулација. Испитаниците со неутрооклузија се карактеризираат со оклузална стабилност, балансирана, урамнотежена оклузија при одредено функционално ниво на мастикација и голтање. Постојат истовремени контакти на горните и долните заби на левата и десната страна во дисталните и фронталните оклузални зони при центрични и ексцентрични позиции. Кај овие пациенти постои корелација помеѓу оклузијата и артикулацијата.

Трудот има научно-стручно и апликативно значење.

96. Vesna Jankulovska, Evdokija Jankulovska, Vera Petrova, Gabriela Kjurchieva Chuchkova, **Lidija Kanurkova**, Elena Petrova, Vaska Antevska. Masticatory performance in subjects with class ii treated with myofunctional appliances: a review. *IOSR-JDMS*. *IOSR Journal*

of dental and medical sciences, April.2017; Volume 16, Issue 4, Ver. IX, pp:50-53. Трудот е со impact factor IF: 1,576.

Целта на трудот е да се прикажат резултатите на неколку различни студии кои ја објаснуваат мускулната активност на масикаторните и периоралните мускули кај испитаници со малоклузија II класа, при употребата на миофункционалните апарати. Студиите на повеќе автори покажаа дека примената на електромиографијата како неурофизиолошка и графичка метода овозможува јасна детерминација на мускулната активност на масикаторните и периоралните мускули. Според електромиографските испитувања активноста на масетеричниот мускул беше различна кај испитаници со класа I и класа II како и кај испитаници со малоклузија клас II/1 и класа II/2. Примената на миофункционалните апарати кај испитаници со малоклузија II класа имаа позитивно влијание на масикаторната функција.

Трудот има научно-стручно и апликативно значење.

97. Petrovska J, **Kanurkova L**, Jusufi G, Petrovski D. Impacted canine associated root resorption (ICARR) in orthodontic patients. Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists, Physioacta 2017; Vol.11, No.2,pp: 135-143.

Целта на оваа студија е да се прикаже поставеноста на импактираниот канин и коренската ресорпција на соседните заби кај пациенти со ортодонтски малоклузии. Беа анализирани 32 ортопантомографски снимки кај пациенти на возраст 11-18 години кај кои постоеше импакција на канинот. Беа анализиран аголот α , кој го формираше надолжната осовина на канинот и инттеринцизивната медијална линија и беа проследени промените на корените на соседните заби. Присуство на коренска ресорпција на соседните заби беше забележано кај 43,75% од пациентите предизвикана од ектопичната поставеност на канинот, што налагаше адекватна хируршко-ортодонтска терапија кај овие пациенти.

Трудот има научно-стручно и апликативно значење.

98. Jusufi G, Petrovska J, Cekovska S, Tosheska Trajkoska K, Curcieva-Cuckova G, **Kanurkova L**, Jankulovska M. Salivary fluoride concentration during early phase of fixed orthodontic treatment. Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists, Physioacta 2017; Vol.11, No.2,p:145-150.

Целта на оваа студија беше да се одреди концентрацијата на флуориди во плунка кај пациенти кај кои постои фиксен ортодонтски третман со метални брекети, кај кои беа користени два различни типа на ортодонтски атхезиви: композитен и смолесто модифициран глас-јономер атхезив. Во студијата беа вклучени 60 пациенти, поделени во две групи според видот на атхезивот кој беше користен за фиксирање на металните брикети. Првата група испитаници ја сочинуваа 30 пациенти кај кои фиксниот ортодонтски апарат беше поставен со композитен атхезив, додека кај втората група од 30 пациенти, ортодонтскиот апарат беше аплициран со глас-јономер атхезив. Резултатите од оваа студија покажаа дека кај пациентите кај кои се поставени фиксни апарати со глас-јономер атхезив има поголемо количество на флуориди во плунка еден ден по поставувањето на брекетите, додека еден месец подоцна постои брзо намалување на концентрацијата на ниво на флуориди.

Трудот има стручно-апликативно значење

99. Jasna Petrovska, Marija Zuzelova, Gazmend Jusufi, Gabriela Curcieva C, **Lidija Kanurkova**. Diagnostic opportunities of orthopantomography (OPG) in localization of impacted maxillary canines. Apolonia – Albanian Dental Journal November 2016, may 2017; No:35-36,p:28-32.

Целта на оваа студија беше да се детерминира дали постои букална или палатинална позиција на импактираниот максиларен канин, и во зависност од неговата поставеност да се постави планот на третман. Беа направени 59 ортопантомографски снимки и СВСТ – снимки кај пациенти од 11-18 години кај кои постоеше импакција на максиларни канини. Позицијата на импактираните канини беше одредувана по методот

на Kuftines. Резултатите од истражувањето за позицијата на импактираниот канин покажаа дека 62,02% од испитаниците имаа палатинална позиција на канините, а кај 22,78 % е дијагностицирана букална позиција на импактираните канини. Ангулацијата на импактираниот канин во однос на медијалната линија изнесуваше 25 степени. Аголот α беше со просечна вредност 46,23 степени. Радиографската анализа е есенцијален дел на дијагностичкиот процес кај пациенти со максиларна канинска импакција.

Трудот има научно-стручно и апликативно значење.

100. Gazmend Jusufi, Jasna Petroska., Gabriela Curcievea C., **Lidija Kanurkova**, Mira Jankulovska, Aleksandar P. PCR for detection of streptococcus mutans and streptococcus sobrinus at patients with fixed orthodontic appliances. Apolonia – Albanian Dental Journal November 2016, may 2017; No:35-36,pp:12-16.

Целта на оваа студија беше да се утврди присуството на streptococcus mutans и streptococcus sobrinus во денталниот плак околу брекетите на фиксниот ортодонски апарат кои се чести причинители за формирање на деминерализација на емајлот на забот и појава на кариес. Во оваа студија беа опфатени 60 испитаници кои беа поделени во две групи. Првата група ја сочинуваа 30 пациенти кај кои фиксниот ортодонски апарат беше аплициран (бондиран) со композитен атхезив. Кај втората група од 30 пациенти фиксниот апарат беше бондиран со глас-јономер атхезив. Денталниот плак од површината на забот беше собираан во три различни временски периоди – T₀, T₁, и T₂. Резултатите од оваа студија покажаа дека пациентите кај кои беше поставен фиксниот апарат со композитен атхезив имаа присуство на streptococcus mutans and streptococcus sobrinus во T₂ - периодот, додека кај пациентите кај кои фиксниот апарат беше поставен со глас-јономер атхезив не беа детектирани овие бактерии.

Трудот има научно-стручно и апликативно значење

101. **Kanurkova L.**, Toseska –Spasova N., Dzipunova B., Gjorgova J., Dorakovska A. Clinical application of the selflegating bracket and treatment efficiensy. 18th Congress of the the Balkan Stomatological Society, Skopje 25-28 IV.2013. Abstract book, p. 345 (poster).

Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр.1070 од 03.II.2014 год.

102. Toseska–Spasova N., Dzipunova B., **Kanurkova L.**, Gjorgova J., Spasov Z. Relationship between the skeletal growth pattern and lower incisor crowding-factor analysis. 18th Congress of the the Balkan Stomatological Society, Skopje 25-28 IV.2013. Abstract book, p. 349 (poster).

Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр.1070 од 03.II.2014 год.

103. Zabokova-Bilbilova E., Sotirovska-Ivkovska A., Georgiev Z., **Kanurkova L.**: Carious lesions in patients undergoing treatment with fixed orthodontic appliances. 18th Congress of the Balkan Stomatological Society, Skopje 25-28 IV.2013. Abstract book, p.351 (poster).

Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 1072 од 2014 година.

104. Dzipunova B., Toseska–Spasova N., Radojkova-Nikolovska V., **Kanurkova L.**, Simjanovska Lj. Mandibular morphology in patients with distocclusion. 18th Congress of the the Balkan Stomatological Society, Skopje 25-28 IV.2013. Abstract book, p. 344 (poster).

Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр.1070 од 03.II.2014 год.

105. **Kanurkova Lidija**. Evaluation of craniofacial and dentoskeletal variables in the patients with asymmetrical occlusion. 53rd Congres of Anthropological Society of Serbia with international participation, Vranje 04-07 june 2014. Abstract book.26 (пленарно предавање).

Целта на оваа студија беше да се прикаже димензијата и симетријата на денталните лакови, позицијата на оклузалната рамнина како и морфолошките промени на максиларните, мандибуларните и фацијалните скелетни структури кај пациенти со

трансверзални оклузални неправилности. Испитуваната група содржеше 35 испитаника со збиеност на забите и бочно формиран вкрстен загрз, додека контролната група ја сочинуваа 35 испитаника со нормална оклузија. Пациентите беа на возраст од 12-18 години. Кај овие пациенти беше направена трансверзална гнатометриска анализа по методот на Harper и анализа на фронтални постеро-антериорни кефалометриски снимки по методот на Ricketts. Гнатометриската анализа покажа дека кај испитаниците со асиметрична оклузија постојат тесни максиларни денални лакови со палатинална инклинација на максиларните бочни заби. Кефалометриската анализа покажа дека кај овие пациенти постои тесна максила во ниво на точката Jugale, што условило формирање на скелетен лингвален вкрстен загрз.

Трудот има научно-стручно значење.

106. **Kanurkova Lidija**, Dorakovska Aleksandra, Sotirovska Ana, Zabokova Efka. Clinical applicationsof mini-implants in temporary orthodontic anchorage.Third Balkan Congress for Maxillofacial surgery-international Congress, Ohrid 24-27 april 2014. Abstract book,p. 6-7(oral presentations).

Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 1111 од 2015 година.

107. Кануркова Лидија. Примена на современи клинички концепти и техники за постигнување на поголема ефикасност на ортодонтскиот третман. Ортодонтски симпозиум на Здружението на специјалисти по ортодонција на Македонија: Современи технологии во ортодонцијата, Скопје, 8 ноември 2013 (пленарно предавање).

Прикажан е третманот на ортодонтските малоклузии со примена на различни видови брекет и редоследот на ортодонтски лакови кои овозможуваат прогрес во ортодонтскиот третман и контрола на торкот и ангулацијата на забите. Презентирани се супереластични лакови кои во својот состав се легура од бакар-никел-титаниум и кои најчесто се применуваат со самолегирачките брекет. Тие овозможуваат високо ниво на клиничка ефикасност, прецизни се во подредувањето на забите, а притоа се употребува идеална биолошка сила и успешен ортодонтски третман.

Трудот има стручно-апликативно значење.

108. **L. Kanurkova**. G. Kurcieva Cuckova, A. Dorakovska, A. Sotirovska Ivkovska, E. Zabokova-Bilbilova. Treatment efficiency with mbt fixed orthodontics appliance in the patient with class ii malocclusion. 19th Congress of the the Balkan Stomatological Society, Serbia, Belgrade 24-27 april 2014. Abstract book, p. 302-303(poster).

Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 1111 од 2015 година.

109. G. Kjurchieva Chuchkova, L. **Kanurkova**, M. Maneva. Functional orthodontics outcome: effects of twin block appliances and pre-orthodontic trainer treatment (pot) on dentofacial growth. 19th Congress of the the Balkan Stomatological Society, Serbia, Belgrade 24-27 april 2014. Abstract book, p.89 (poster).

Целта на оваа студија беше да се прикаже како дисфункцијата на орофацијалниот систем влијае на морфолошките варијации и степенот на фацијалната дисхармонија. Беше презентирано како твин блок апаратот и трејнерите делуваат врз развојот на стоматогнатиот систем. Се прикажа дека со овие апарати се постигнува мискулен баланс на орофацијалната мускулатура, елиминација на оралната дисфункција и се редуцира максиларната инцизивна протрузија.

Трудот има научно-стручно и апликативно значење.

110. A. Sotirovska Ivkovska, S. Georgieva, E. Zabokova Bilbilova, Z. Georgiev, L. **Kanurkova**. Innate immune response of the dental pulp to caries. 19th Congress of the the Balkan Stomatological Society, Serbia, Belgrade 24-27 april, 2014. Abstract book, p.83 (poster).

Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 1111 од 2015 година.

111. **Кануркова Л**, Ќурчиева Чучкова Г, Мишевска Ц, Манева М, Дораковска А. Современ ортодонтски третман кај возрасни пациенти. VII конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. Охрид, 11-14 јуни, 2015, Македонија: 245-246 (усна презентација).

Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1126 од 1 јули 2016.

112. Манева М., **Кануркова Л.**, Бајрактарова Мишевска Ц., Ќурчиева Чучкова Г., Манев И. Третман на антериорно отворен загриз. VII конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. Охрид, 11-14 јуни, 2015, Македонија:249-50 (постер).

Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1126 од 1 јули 2016.

113. Kjurchieva Chuchova G., Dimovska R., Bajraktarova Miševska C., **Kanurkova L.**, Maneva M. Effects and benefits of pre-orthodontic trainer treatment in developing dentition patients. 91 st Congress of the European Orthodontic Society, Venice, Italy,13-18 june, 2015:131 (poster). (IF:1.528)

Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1126 од 1 јули 2016.

114. Bajraktarova Miševska C., **Kanurkova L.**, Curcievea Cuckova G., Maneva M., Bajraktarova Valjakova E. Skeletal age in patients with Turner's syndrome. 91 st Congress of the European Orthodontic Society, Venice, Italy,13-18 june, 2015:123 (poster).

Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1123 од мај 2016 година.

115. **Lidija Kanurova. Orthodontic concepts for using microimplants as skeletal anchorage system.** 3-rd Congress of the Macedonian orthodontic society with international participation, Ohrid, Macedonia, 12-15 may, 2016:68-69 (plenary presentation).

Прикажани се микроимплантите како една од најсовремените техники на постигнување на добро сидриште на забите кое не зависи од соработката со пациентот. Презентирани се микроимпланти со различен дизајн и големина. Прикажани се нивните индикации при коригирање на антеропостериорната дискрепанца на вилиците и кога постои голема оклузална стапалка кај малокузија II класа 1 одд. кај кои е извршена екстракција на премоларите, при дистализација на моларите доколку е потребен простор за сместување на премоларите, презентирано е дека се употребуваат кај симетрична интрузија на фронталните заби и дава можност за редуцирање на гингивалната насмевка или коригирање на длабокиот загриз. Микроимплантите, како остеоинтегрирани елементи аплицирани во вилиците, овозможуваат коригирање на повеќе видови ортодонтски малоклузии.

Трудот има стручно-апликативно значење.

116. **Trpevska V.**, Kovacevska G., **Kanurkova L.** Quantitative analysis of occlusal balance in patients with malocclusion class II division 1 with T-Scan system. 3-rd Congress of the Macedonian orthodontic society with international participation, Ohrid, Macedonia, 12-15 may, 2016:130-131 (oral presentation).

Целта на трудот е да се прикаже оклузалниот баланс во позиција на максимална интеркуспидација во протрузија и латеропулзија кај пациенти со малоклузија II класа 1 одделение со помош на компјутеризирана дигитална оклузална анализа со Т-скен III системот. Центарот на оклузалната сила антеропостериорно е локализиран помезијално од локацијата на првиот перманентен молар и е билатерално асиметричен. Т-скен системот е клиничко дијагностичко средство кое ги идентификува, ги снима и ги анализира оклузалните контакти и овозможува компјутеризирана дигитална оклузална анализа на оклузалниот баланс.

Трудот има научно-стручно значење.

117. Trpevska V, Kovacevska G, **Kanurkova L**, Kovacevski N. Clinical importance of T-Scan III system computerized occlusal analysis in the patients with malocclusions. 22nd BaSS Congress, Congress of the the Balkan Stomatological Society, Thessaloniki, Greece, 04-06 may, 2017:p.21 (poster).

Целата на оваа студија е да ја прикаже клиничката важност од употреба на T-scan III системот при анализата на оклузалните статичките и динамичните параметри кај пациенти со малоклузија. Беше анализиран интензитетот на оклузалната сила, како и нивото на оклузалните контакти при максимална интеркуспидација кај пациенти со малоклузија. Пациентите со малоклузија покажаа дека имаат билатерална оклузална асиметрија.

Трудот има научно-стручно значење.

**АНЕКС 2
ОБРАЗЕЦ
КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Лидија Воислав Кануркова

(име, татково име и презиме)

Институција: Стоматолошки факултет - Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: ортодонција

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЛНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Настава	
1.	Настава прв циклус студии: Ортодонција I (3+2), за студенти доктори по дентална медицина на Стоматолошкиот факултет во Скопје, 2013,2014,2015,2016,2017 год. $3\text{ часа} * 8\text{ недели} * 0,04 * 5\text{ години} = 4,8$	4,8
2.	Настава прв циклус студии: Ортодонција II (2+2), за студенти доктори по дентална медицина на Стоматолошкиот факултет во Скопје, 2013,2014,2015,2016,2017 год. $2\text{ часа} * 7\text{ недели} * 0,04 * 5\text{ години} = 2,8$	2,8
3.	Настава прв циклус студии: Ортодонција I (1+2), за студенти од студиската програма за стручни забни техничари Стоматолошки факултет-Скопје, 2013,2014,2015,2016, год. $1\text{ час} * 8\text{ недели} * 0,04 * 4\text{ години} = 1,28$	1,28
4.	Настава прв циклус студии: Ортодонција II (2+3), за студенти од студиската програма за стручни забни техничари-Стоматолошки факултет-Скопје, 2013,2014,2015,2016,год. $2\text{ часа} * 7\text{ недели} * 0,04 * 4\text{ години} = 2,24$	2,24
5.	- Настава прв циклус студии: Ортодонција (1+2), за студенти од студиската програма за стручни стоматолошки сестри-Стоматолошки факултет-Скопје, 2013,2014,2015,2016 год. $1\text{ час} * 8\text{ недели} * 0,04 * 4\text{ години} = 1,28$ - Настава прв циклус студии: Ортодонција (1+2), за студенти од студиската програма за стручни стоматолошки сестри-Стоматолошки факултет-Скопје, 2017 год. $1\text{ час} * 3\text{ недели} * 0,04 * 1 = 0,12$	1,28 0,12
6.	Настава прв циклус студии: Претхируршки ортодонтски третман (1+2), за студенти доктори по дентална медицина на Стоматолошкиот факултет во Скопје, 2015,2016,2017 год. $1\text{ час} * 7\text{ недели} * 0,04 * 3\text{ години} = 0,84$	0,84
7.	- Настава прв циклус студии: Медицинска документација во стоматологијата (1+2), за студенти од студиската програма орални хигиенолози -Стоматолошки факултет-Скопје, 2016, $1\text{ час} * 8\text{ недели} * 0,04 * 1\text{ година} = 0,32$ - Настава прв циклус студии: Медицинска документација во стоматологијата (1+2), за студенти од студиската програма орални	0,32 0,01

	хигиенолози -Стоматолошки факултет-Скопје, 2017 год.1 час*3 недели*0,04*1 година=0,01	
8.	Вежби прв циклус студии: Ортодонција I (3+2), за студенти доктори по дентална медицина на Стоматолошкиот факултет во Скопје,2013,2014,2015,2016,2017 год. 2 часа*15 недели*0,03 *1 група*5 год=4,5	4,5
9.	Вежби прв циклус студии: Ортодонција II (2+2), за студенти доктори по дентална медицина на Стоматолошкиот факултет во Скопје,2013,2014,2015,2016,2017 год. 2 часа*15 недели*0,03 *1 група*5 год=4,5	4,5
10.	Настава II циклус студии:ортодонција на специјализанти два семестри 2часа*15недели*0,05 *2 семестри=3	3
11.	Одржување на настава од II циклус студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје: Актуелности во орофацијалната регија, 2013,2014,2015,2016 год. 4 часа*0,05*4 години=0,8	0.8
12.	Одржување на настава од II циклус студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје, Современ пристап при лекување на скелетните дентофацијални неправилности, 2017 год. 9 часа*0,05*1 год.=0,45	0,45
13.	Одржување на настава од II циклус студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје, Ортодонтска оклузија и артикулација, 2017 год. 15 часа*0,05*1 год =0,75	0,75
14.	Одржување на настава од II циклус студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје, Ортодонтска дијагностика, 2017 год, 15 часа*0,05*1 год =0,75	0,75
15.	Одржување на настава од III циклус студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје, Ортодонтско стоматолошка превентива и интерцептива, 2014,2015,2016,2017 год.30 часа*0,06*4 год=7,2	7,2
16.	Одржување на настава од III циклус студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје, Конвенционална и дигитална рендген-кефалометрија во ортодонцијата, 2014,2015,2016,2017 год. 15 часа*0,06*4 год.=3,6	3,6
17.	Одржување на настава од III циклус студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје, Дентална оклузија и дисфункција на темпоромандибуларниот зглоб, 2014,2015,2016,2017 год. 15 часа*0,06*4 год.=3,6	3,6
18.	Подготовка на нов предмет – предавања за предметот Претхируршки ортодонтски третман и Медицинска документација во стоматологијата, 2*1=2	2
19.	Подготовка на нови предмети-вежби за предметите: Претхируршки ортодонтски третман и Медицинска документација во стоматологијата, 2*0,5=1	1
20.	Консултации со студенти - 80 студенти *10 семестри*0,002=1,6	1,6
21.	Консултации со студенти во рамките на здравствена клиничка практика, 3 студенти *10 семестри*0,2=6	6
22.	Ментор на дипломска работа, на три дипломски одлука бр.10-2041/2, 10-2175, 10-2027. 3*0,2=0,6	0,6
23.	Ментор на специјалистичка работа 23*1=23	23
24.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат одлука бр.07-793, 02-600, 02-153, 03-1770, /3, 09-1769/3, 02-749/3, 02-2477, 02-2418, 8 кандидати*0,5=4	4

25.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура одлука бр. 02-339, 02-2485, 07-2616, 07-2495, 07-2616, 02-2483, 6 кандидати*0,3=1,8	1,8
26.	Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистичка работа, 33 кандидата *0,2=6,6	6,6
27.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа на три дипломски работи, Одлука бр. 10-2041/2, 10-2175, 10-2027, 3 кандидати*0,1=0,3	0,3
28.	Настава во школи/работилници (курсеви, семинари, симпозиуми) – учесник, 23*1=23	23
29.	Пакет материјали за одреден предмет *1 - подготовка на програма реакредитација за студенти доктори по дентална медицина - подготовка на програма за студенти на вторциклусстудии: (1*2=2)	1 1
	Вкупно:	114,74

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активност:	Поени
1.	Одбранета докторска теза на 16.6.2000 година со наслов: „Примена на мултидимензионална анализа при дијагностицирање на трансверзалните отстапувања во дентофацијалната регија“ .	
2.	Одбранета магистерска работа на 30.5.1989 год со наслов: „Трансвезални односи и промени во орофацијалната регија кај унилатерални вкрстени загризи“ .	
3.	Ментор на докторска дисертација, на три кандидати, Одлука бр.10-20, бр.1840/2, бр.10-1899, 3*3 =9	9
4.	Ментор на магистерска работа на една магистерска работа, Одлука бр. 07-2615/2, 1*1=1	1
5.	Коментор на магистерска работа, на две магистерски работи 2*1 коменторства со Одлука бр.09-750/2, бр.09-595/2, 2*0,5=1	1 1
6.	Учесник во национален научен проект одобрен од Наставно – научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, Одлука бр. 02-2365/2 од 12.12.2014 година, со наслов „Застапеноста на оптималното орално здравје кај возрасното население на територија на Република Македонија“.	3
7.	Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно – стручно списание - Весна Трпевска, Гордана Ковачевска, Лидија Кануркова. Дигитална Компјутеризирана оклузална анализа со T -ScanIII систем при оклузија и артикулација кај испитаници со неутрооклузии. Macedonian Dental Review year XXXIX, No.1, 2016 :47-71.	3,2
8.	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор (6 бода+ ИФ) - Tosheska-Spasova N, Dzipunova B, Gjorgova J, Kanurkova L. Relationship between lower incisor crowding, incisor position and craniofacial morphology. Balk J Stom 2013, Vol 17, No 1: 92-101. Трудот е рецензиран во	3,6

Билтенот на УКИМ бр.1070. Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр. 1070 од 3.И.2014 год.	
S. Georgieva, M.Pandilova, L Kanurkova , A.Sotirovska -Ivkovska. Diabetes mellitus as risk factor for activating the periodontal infection.Apolonia 2013;Vol:15, No 30:17-23.	3,6
Bajraktarova Miševska Cvetanka, Kočova Mirjana, Kanurkova Lidija , Curcieva Cuckova Gabriela, Maneva Marija, Bajraktarova Valjakova Emilija. Dental arch dimensions and palatal height in children with Turner syndrome. South Eur J Orthod Dentofac Res. 2015;2(1):3-6. Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1091 од декември 2014 година.	3,6
Bajraktarova Miševska Cvetanka, Kočova Mirjana, Kanurkova Lidija , Curcieva Cuckova Gabriela, Bajraktarova Bona, Maneva Marija, Valjakova Emilija. Craniofacial morphology in Turner syndrome karyotypes. South Eur J Orthod Dentofac Res. 2015;2(1):14-20. Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1091 од декември 2014 година.	3,6
Bajraktarova Miševska Cvetanka, Bajraktarova Valjakova Emilija, Kanurkova Lidija , Curcieva Cuckova Gabriela, Georgieva Silvana, Sotirovska Ivkovska Ana, Georgiev Zlatko, Andonovska Marija. Morphological characteristics of the occlusal surface of the first permanent molars in individuals with Turner syndrome.IOSR-JDMS. IOSR Journal of dental and medical sciences, 2016; Vol:15, Issue 1, Ver.II, pp:44-48. Трудот е со impact factor IF=1.576 . Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1123 од мај 2016 година.	3,6+1,576
Bajraktarova Miševska Cvetanka, Kanurkova Lidija , Bajraktarova Valjakova Emilija, Maneva Marija. Prevalence Of malocclusion in Turner Syndrome Karyotypes.IOSR-JDMS. IOSR Journal of dental and medical sciences, 2016; Vol:15,Issue 5,Ver V, pp:9-12. Трудот е со impact factor IF=1.576 . Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1126 од 1 јули 2016.	3,6+1,576
Biljana Kapusevska, Nikola Dereban, Vesna Jurukovska Sotarovska, Julijana Nikolovska, Vesna Ambarkova, Efka Zabokova Bilbilova, Zlatko Georgiev, Silvana Gjorgjieva, Antonio Benedetti, Ilijana Muratovska, and Lidija Kanurkova . Correlation between the molecular composition of the polymers and their use in prosthetic dentistry.International Journal of Innovation and Applied Studies., Mar. 2016;Vol. 15 No. 1, pp. 219-224. Труд со impact factor IF:0,786 . Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1141 од 2017 година.	3,6+0,786
Bajraktarova Miševska Cvetanka, Kanurkova Lidija , Bajraktarova Valjakova Emilija, Georgieva Silvana, Bajraktarova Bona, Georgiev Zlatko, Sotirovska Ivkovska Ana. Craniofacial morphology in individuals with increasing severity of hypodontia. South Eur J Orthod Dentofac Res. 2016;3(1):11-16. Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1091 од декември 2014 година.	3,6
Kjurchieva Chuchkova Gabriela, Kanurkova Lidija , Bajraktarova Miševska Cvetanka. Changes in head posture after rapid maxillary expansion in patients with nasopharyngeal obstruction. South Eur J Orthod Dentofac Res.2016;3(2):39-43.	4,8
Vesna Jankulovska, Evdokija Jankulovska, Vera Petrova, Gabriela Kjurchieva Chuchkova, Lidija Kanurkova , Elena Petrova, Vaska Antevska. Masticatory performance in subjects with class ii treated with myofunctional appliances: a review.IOSR-JDMS. IOSR Journal of dental and medical sciences,	3,6+1,576

	April.2017;Volume 16, Issue 4, Ver. IX, pp:50-53. Трудот е co impact factor IF: 1,576. - Petrovska J, Kanurkova L, Jusufi G, Petrovski D. Impacted canine associated root resorption (ICARR) in orthodontic patients. Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists ,Physioacta 2017; Vol.11, No.2,pp: 135-143. 3,6 - Jusufi G, Petrovska J, Cekovska S, Tosheska Trajkoska K, Curcieva-Cuckova G, Kanurkova L, Jankulovska M. Salivary fluoride concentration during early phase of fixed orthodontic treatment. Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists, Physioacta 2017; Vol.11, No.2,p: 145-150. 3,6 - Jasna Petrovska, Marija Zuzelova, Gazmend Jusufi, Gabriela Curcieva C, Lidija Kanurkova. Diagnostic opportunities of orthopantomography (opg) in localization of impacted maxillary canines. Apolonia-Albanian Dental Journal November 2016, may 2017; No:35-36,p:28-32. 3,6 - Gazmend Jusufi, Jasna Petroska., Gabriela Curcieva C., Lidija Kanurkova, Mira Jankulovska, Aleksandar P. PCR for detection of streptococcus mutans and streptococcus sobrinus at patients with fixed orthodontic appliances. Apolonia-Albanian Dental Journal November 2016, may 2017; No:35-36,pp:12-16. 3,6	
9.	Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество 3 *3 бода =9 - Kanurkova Lidija. EVALUATION OF CRANIOFACIAL AND DENTOSKELETAL VARIABLES IN THE PATIENTS WITH ASYMMETRICAL OCCLUSION. 53rd Congres of Anthropological Society of Serbia with international participation, Vranje 04-07 june 2014 (пленарно предавање). 3 - Кануркова Лидија. ПРИМЕНА НА СОВРЕМЕНИ КЛИНИЧКИ КОНЦЕПТИ И ТЕХНИКИ ЗА ПОСТИГНУВАЊЕ НА ПОГОЛЕМА ЕФИКАСНОСТ НА ОРТОДОНТСКИОТ ТРЕТМАН. Ортодонтски симпозиум на Здружението на специјалисти по ортодонција на Македонија: Современи технологии во ортодонцијата, Скопје, 8 ноември 2013. (пленарно предавање). 3 - Lidija Kanurova. ОРТОДОНТСКИ КОНЦЕПТИ ЗА УПОТРЕБА НА МИКРО-ИМПЛАНТИ КАКО СКЕЛЕТНО УПОРИШТЕ. 3-rd Congress of the Macedonian orthodontic society with international participation, Ohrid, Macedonia, 12-15 may, 2016:68-69. (пленарно предавање). 3	
10.	Учество на научен/стручен собир со реферат - усна презентација 3*1=3 - Kanurkova Lidija, Dorakovska Aleksandra, Sotirovska Ana, Zabokova Efska. CLINICAL APPLICATIONS OF MINI-IMPLANTS IN TEMPORARY ORTHODONTIC ANCHORAGE. Third Balkan Congress for Maxillofacial surgery-international Congress, Ohrid 24-27 april 2014. Abstract book,p. 6-7 (усна презентација). Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 1111 од 2015 година. 1 - Кануркова Л, Курчиева Чучкова Г, Мишевска Ц, Манева М, Дораковска А. СОВРЕМЕН ОРТОДОНТСКИ ТРЕТМАН КАЈ ВОЗРАСНИ ПАЦИЕНТИ. VII конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. Охрид, 11-14 јуни, Македонија, 2015:245-246(усна 1	

	презентација).Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1126 од 1 јули 2016. - Trpevska V., Kovacevska G., Kanurkova L. QUANTITATIVE ANALYSIS OF OCCLUSAL BALANCE IN PATIENTS WITH MALOCCLUSION CLASS II DIVISION 1 WITH T-SCAN SYSTEM. 3-rd Congress of the Macedonian orthodontic society with international participation, Ohrid, Macedonia, 12-15 may, 2016:130-131.(oral presentation).	1
11.	Учество на научен/стручен собир со реферат- постер 11*0,5=5,5 - Kanurkova L., Toseska–Spasova N., Dzipunova B., Gjorgova J., Dorakovska A. Clinical application of the selfligating bracket and treatment efficiency. 18th Congress of the the Balkan Stomatological Society, Skopje 25-28 IV.2013. Abstract book, p.345(poster). Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр.1070 од 3.И.2014 год. - Toseska –Spasova N., Dzipunova B., Kanurkova L., Gjorgova J., Spasov Z. Relationship between the skeletal growth pattern and lower incisor crowding-factor analysis. 18th Congress of the the Balkan Stomatological Society, Skopje 25-28 IV.2013. Abstract book, p. 349(poster). Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ бр.1070 од 3.И.2014 год. - Dzipunova B., Toseska–Spasova N., Radojkova-Nikolovska V., Kanurkova L., Simjanovska Lj. Mandibular morphology in patients with distoocclusion. 18th Congress of the the Balkan Stomatological Society, Skopje 25-28 IV.2013. Abstract book, p. 344 (poster). Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св.Кирил и Методиј“ бр.1070 од 3.И.2014 год. - Zabokova-Bilbilova E, Sotirovska-Ivkovska A, Georgiev Z, Kanurkova L: Carious lesions in patients undergoing treatment with fixed orthodontic appliances. 18th Congress of the Balkan Stomatological Society Skopje: 25-28 IV.2013. Abstract book, p.351(poster). Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 1072 од 2014 година. - L.Kanurkova, G. Kurcieva Cuckova, A. Dorakovska, A. Sotirovska Ivkovska, E. Zabokova-Bilbilova. Treatment efficiency with mbt fixed orthodontics appliance in the patient with class ii malocclusion. 19th Congress of the the Balkan Stomatological Society, Serbia, Belgrade 24-27 april 2014. Abstract book, p. 302-303 (poster). Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 1111 од 2015 година. - G. Kjurchieva Chuchkova, L. Kanurkova, M. Maneva. Functional orthodontics outcome: effects of twin block appliances and pre-orthodontic trainer treatment (pot) on dentofacial growth. 19th Congress of the the Balkan Stomatological Society, Serbia, Belgrade 24-27 april 2014. Abstract book, p.89 (poster). - A. Sotirovska Ivkovska, S. Georgieva, E. Zabokova Bilbilova, Z. Georgiev, L.Kanurkova. Innate immune response of the dental pulp to caries. 19th Congress of the the Balkan Stomatological Society, Serbia, Belgrade 24-27 april, 2014. Abstract book, p.83 (poster). Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 1111 од 2015 година. - Манева М, Кануркова Л, Бајрактарова Мишевска Ц, Курчиева Чучкова Г, Манев И. Третман на anteriorno отворен загриз. VII конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество.	0,5 0,5 0,5 0,5 0,5 0,5 0,5

	Охрид, 11-14 јуни, Македонија, 2015:249-50 (постер).Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1126 од 1 јули 2016. - Kjurchieva Chuchova G, Dimovska R, Bajraktarova Miševska C, Kanurkova L, Maneva M. Effects and benefits of pre-orthodontic trainer treatment in developing dentition patients. 91 st Congress of the European Orthodontic Society, Venice, 13-18 june, Italy, 2015:131 (poster). (IF:1.528) Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1126 од 1 јули 2016. - Bajraktarova Miševska C, Kanurkova L, Curcieva Cuckova G, Maneva M, Bajraktarova Valjakova E. Skeletal age in patients with Turner's syndrome. 91st Congress of the European Orthodontic Society, Venice, 13-18 june, Italy, 2015:123. (poster). Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1123 од мај 2016 година. - Trpevska V, Kovacevska G, Kanurkova L, Kovacevski N. Clinical importance of t-scan iii system computerized occlusal analysis in the patients with malocclusions. 22nd BaSS Congres, Congress of the the Balkan Stomatological Society,Thessaloniki, Greece, 04-06 may, 2017:p. 21 (poster).	0,5 0,5 0,5
12.	Апстракти објавени во зборник на конференција/меѓународна 16*1=16 - Kanurkova L., Toseska –Spasova N., Dzipunova B.,Gjorgova J., Dorakovska A. Clinical application of the selflegating bracket and treatment efficiensy. 18thCongress of the the Balkan Stomatological Society, Skopje 25-28 IV.2013. Abstract book, p. 345 (poster). Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” бр.1070 од 3.II.2014 год. - Toseska–Spasova N., Dzipunova B.,Kanurkova L.,Gjorgova J.,Spasov Z. Relationship between the skeletal growth pattern and lower incisor crowding-factor analysis. 18thCongress of the the Balkan Stomatological Society, Skopje 25-28 IV.2013. Abstract book, p. 349(poster) . Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” бр.1070 од 03.II.2014 год. - Dzipunova B., Toseska –Spasova N., Radojkova-Nikolovska V.,Kanurkova L., Simjanovska Lj. Mandibular morphology in patients with distoocclusion. 18thCongress of the the Balkan Stomatological Society, Skopje 25-28 IV.2013. Abstract book, p. 344 (poster). Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” бр.1070 од 03.II.2014 год. - Zabokova-Bilbilova E, Sotirovska-Ivkovska A, Georgiev Z, Kanurkova L: Carious lesions in patients undergoing treatment with fixed orthodontic appliances. 18th Congress of the Balkan Stomatological Society Skopje: 25-28 IV.2013.Abstract book,:p.351(poster). Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје бр. 1072 од 2014 година. - Kanurkova Lidija. Evaluation of craniofacial and dentoskeletal variables in the patients with asymmetrical occlusion. 53rd Congres of Anthropological Society of Serbia with international participation, Vranje 04-07 june 2014. Abstract book.p. 26(пленарно предавање). - Kanurkova Lidija, Dorakovska Aleksandra, Sotirovska Ana, Zabokova Efka. Clinical applicationsof mini-implants in temporary orthodontic anchorage. Third Balkan Congress for Maxillofacial surgery-international Congress, Ohrid 24-27 april 2014. Abstract book,p. 6-7 (oral presentations).	1 1 1 1 1 1

	Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 1111 од 2015 година	
-	L. Kanurkova , G. Kurcieva Cuckova, A. Dorakovska, A. Sotirovska Ivkovska, E. Zabokova-Bilbilova. Treatment efficiency with mbt fixed orthodontics appliance in the patient with class ii malocclusion. 19 th Congress of the the Balkan Stomatological Society, Serbia, Belgrade 24-27 april 2014. Abstract book , p. 302-303(poster).Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 1111 од 2015 година	1
-	G. Kjurchieva Chuchkova, L. Kanurkova , M. Maneva. Functional orthodontics outcome: effects of twin block appliances and pre-orthodontic trainer treatment (pot) on dentofacial growth. 19 th Congress of the the Balkan Stomatological Society, Serbia, Belgrade 24-27 april 2014. Abstract book , p.89 (poster).	1
-	A. Sotirovska Ivkovska, S. Georgieva, E. Zabokova Bilbilova, Z. Georgiev, L. Kanurkova . Innate immune response of the dental pulp to caries. 19 th Congress of the the Balkan Stomatological Society, Serbia, Belgrade 24-27 april, 2014. Abstract book , p.83 (poster).Трудот е рецензиран во Билтенот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје бр. 1111 од 2015 година	1
-	Кануркова Л , Курчиева Чучкова Г, Мишевска Ц, Манева М, Дораковска А. Современ ортодонтски третман кај возрасни пациенти. VII конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. Охрид, 11-14 јуни, 2015, Македонија, Зборник на апстракти:245-246 (усна презентација).Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1126 од 1 јули 2016.	1
-	Манева М, Кануркова Л , Бајрактарова Мишевска Ц, Курчиева Чучкова Г, Манев И. Третман на антериорно отворен загриз. VII конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. Охрид, 11-14 јуни, Македонија, Зборник на апстракти:249-250 (постер).Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1126 од 1 јули 2016.	1
-	Kjurchieva Chuchova G, Dimovska R, Bajraktarova Miševska C, Kanurkova L , Maneva M. Effects and benefits of pre-orthodontic trainer treatment in developing dentition patients. 91 st Congress of the European Orthodontic Society, Venice, 13-18 june, Italy, 2015, Abstract book:131 (poster). (IF:1.528) Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр.1126 од 1 јули 2016.	1
-	Bajraktarova Miševska C, Kanurkova L , Curcieva Cuckova G, Maneva M, Bajraktarova Valjakova E. Skeletal age in patients with Turner's syndrome. 91 st Congress of the European Orthodontic Society, Venice, 13-18 june, Italy, 2015, Abstract book:123 . (poster). Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1123 од мај 2016 година.	1
-	Lidija Kanurova. Orthodontic concepts for using microimplants as skeletal anchorage system. 3-rd Congress of the Macedonian orthodontic society with international participation, Ohrid, Macedonia,12-15 may, 2016, Abstract book:68-69 . (plenary presentation).	1
-	Trpevska V. , Kovacevska G., Kanurkova L . Quantitive analysis of occlusal balance in patients with malocclusion class II division 1 with T-Scan system. 3-rd Congress of the Macedonian orthodontic society with international	1

	„Св. Кирил и Методиј” Скопје, одлуки бр. 09-772, 10-725, 09-776, 10-198, валоризација на кредити за III семестар, одлука бр. 10-724, 10-202, 07-826, 09-117 валоризација на кредити за V семестар. Член на стручна комисија за експертиза на клиничка слика при стоматолошки преглед на пациент на ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон” Скопје, одлука бр. 03-1881/2.	1
3.	Главен (основен) проект-учесник соработник Во 2014 година, главен (основен) проект, учесник-соработник. Насловот на проектот: Анализа и евалуација на состојбата на оралното здравје и интервенциите кај пациентите од ЈЗУ при УСКЦ „Св Пантелејмон“ – Скопје во периодот 2012-2014 година.	2
4.	Воведување на нова лабораториска/клиничка или јавно - здравствена метода во областа на медицинските науки и здравството/првпат во институцијата воведена метода – Воведена методата за изработка на ортодонтска протеза - акрилатен отуратор со носни пелоти	1
	Вкупно:	13
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС		
1.	Член на уредувачки одбор во меѓународно научно/стручно списание 1*3=3 - Член на Меѓународен уредувачки одбор на списанието - Македонски стоматолошки преглед. - Член на Уредувачки одбор на Книга на апстракти од 7. Стоматолошки конгрес со меѓународно учество, Охрид, 11-14 јуни, 2015. - Член на Уредувачки одбор на Книга апстракти од 3. Конгрес со меѓународно учество на Здружението на специјалисти по ортодонција на Македонија, 12-15 мај 2016.	1 1 1
2.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен стручен собир 1*6=6 - Член на Конгресен научен одбор на 7. Стоматолошки конгрес со меѓународно учество, Охрид, 11-14 јуни 2015. - Член на Конгресен научен одбор на 3. Конгрес на Здружението на специјалисти по ортодонција на Македонија, 12-15 мај 2016. - Претседавач со усна сесија на 18. Балкански стоматолошки конгрес, Скопје, 2013. - Претседавач со усна сесија (работно претседателство) на 7. Стоматолошки конгрес со меѓународно учество, одржан од 11 до 14 јуни 2015 година во Охрид. - Претседавач со усна сесија на 22. Меѓународен научен конгрес на студентите по стоматологија, Охрид, мај 2015 година. - Претседавач со усна сесија во 2016 година (работно претседателство) на 3 Ортодонтски конгрес одржан во Охрид, 12-15 мај 2016.	1 1 1 1 1 1
3.	Награди за научни постигнувања од струковата организација - самостојни: 3*2=6 - Благодарница од Македонското стоматолошко друштво за посебни заслуги во развојот и унапредувањето на Македонското стоматолошко друштво, Скопје, 2014. - Благодарница од студентите по стоматологија, за активна поддршка на 22. Меѓународен научен конгрес - Охрид 22.5.2015.	3 3

4.	Студиски престој во странство до три месеци 0,5 - стручен студиски престој во странство на Универзитетскиот клинички центар во Љубљана од 5.4.2016 до 29.4.2016 година.	0,5
5.	Раководител на внатрешна организациона единица*3 - Од 12.3.2013, раководител на Катедрата за ортодонција при Стоматолошкиот факултет во Скопје, решение бр. 02-359.	3
6.	Член на факултетска комисија 0,5*10=5 - Член на Научниот одбор на Стоматолошкиот факултет во Скопје, во мандат од четири години, 2013-2017. - Член на Наставниот одбор на Стоматолошкиот факултет во Скопје, во мандат од четири години, 2013-2017. - Член на Кадровскиот Одборот на Стоматолошкиот факултет во Скопје, во мандат од четири години, 2013-2017. - Член на Кадровскиот одборот на Стоматолошкиот факултет во Скопје, во мандат од четири години, 2017—продолжува. - Член на Етичката комисија на Стоматолошкиот факултет во Скопје, во мандат од четири години, 2013-2017. - Член на Комисија за II циклус студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје, во мандат од четири години, 2013-2017. - Член на Комисија за II циклус студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје, во мандат од четири години, 2017- продолжува. - Член во Комисија за III циклус студии - докторски студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје, во мандат од четири години, 2013-2017. - Член во Комисија за III циклус студии - докторски студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје, во мандат од четири години, од 2017- продолжува. - Член на Одборот за специјализации како постојано работно тело на Стоматолошкиот факултет во Скопје, во мандат од четири години, 2013-2017.	0,5 0,5 0,5 0,5 0,5 0,5 0,5 0,5 0,5 0,5
7.	Член на комисија за избор во звање 0,2*2=0,4 - Член на рецензентска комисија за избор на тројца научни соработници во сите научни звања по група предмети од научната област ортодонција со одлука бр. 07-2152, од 30.12.2013 година. - Член на рецензентска комисија за избор на три наставници во сите наставно-научни звања по група предмети од наставно-научната област ортодонција со одлука бр. 02-874, од 8.6.2016 година.	0,2 0,2
8.	Учество во комисии и тела на државни и други органи 1*9=9+6=15 - Учество во комисии на Стоматолошката комора на Македонија за полагање на стручни државни испити на дипломирани стоматолози во 2013 година. - Учество во комисии на Стоматолошката комора на Македонија за полагање на стручни државни испити на дипломирани стоматолози во 2014 година. - Учество во комисии на Стоматолошката комора на Македонија за полагање на стручни државни испити на дипломирани стоматолози во 2015 година. - Учество во комисии на Стоматолошката комора на Македонија за полагање на стручни државни испити на дипломирани стоматолози во 2016 година.	1 1 1 1 1

- Учество во комисији на Стоматолошката комора на Македонија за полагање на стручни државни испити на дипломирани стоматолози во 2017 година.	1
- Учество во конкурсни комисији за запишување на студенти на Стоматолошкиот факултет Скопје во учебната 2013/2014.	1
- Учество во конкурсни комисији за запишување на студенти на Стоматолошкиот факултет Скопје во учебната 2014/2015.	1
- Учество во конкурсни комисији за запишување на студенти на Стоматолошкиот факултет Скопје во учебната 2015/2016.	1
- Учество во конкурсни комисији за запишување на студенти на Стоматолошкиот факултет Скопје во учебната 2016/2017.	1
- Член на Македонската стоматолошка комора.	1
- Член на Македонското стоматолошко друштво (МСД).	1
- Член на Здружението на ортодонтите на Македонија (ЗОМ).	1
- Член на Балканското стоматолошко здружение (BaSS).	1
- Член на Балканското здружение на ортоданти специјалисти (BAOS).	1
- Член на Tweed - светското ортодонско здружение.	1
Вкупно:	38,9
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	114,74
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	108,81
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	13
ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	38,9
Вкупно:	275,45

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

4. Проф. д-р Јулијана Ѓоргова с.р.
5. Проф. д-р Марија Зужелова с.р.
6. Проф. д-р Мирјана Јаношевиќ с.р.
7. Проф. д-р Славе Наумовски с.р.
8. Проф. д-р Даница Поповиќ Монева с.р.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Лидија Кануркова.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Лидија Кануркова поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето редовен професор во научната област ортодонија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, д-р Лидија Кануркова да биде избрана во звањето **редовен професор** во научната област ородонција.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Јулијана Ѓоргова с.р.**
- 2. Проф.д-р Марија Зужелова с.р.**
- 3. Проф.д-р Мирјана Јаношевиќ с.р.**
- 4. Проф. д-р Славе Наумовски с.р.**
- 5. Проф.д-р Даница Поповиќ Монеvsка с.р.**

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ОРТОДОНЦИЈА
НА СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците “Вечер“ и “Лајм“ од 14.12.2017 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област ортодонција, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр 02-2623/2, донесена на 27.12.2017, формирана е Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Лидија Кануркова, вонреден професор на Стоматолошкиот факултет во Скопје, проф. д-р Јулијана Ѓоргова, редовен професор, проф. д-р Марија Зужелова, редовен професор, проф. д-р Славе Наумовски, редовен професор на Стоматолошкиот факултет во Скопје и проф. д-р Силвана Георгиева, вонреден професор на Стоматолошкиот факултет во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област ортодонција, во предвидениот рок се пријави доц. д-р Габриела Ќурчиева Чучкова вработена на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Стоматолошки факултет Скопје, на Катедрата за ортодонција и ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“ во Скопје

5. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката доц. д-р Габриела Ќурчиева Чучкова е родена на 20.12.1965 год., во Скопје. Средно образование завршила во Скопје на 1984 година во гимназијата „Јосип Броз Тито“. Со високо образование се стекнала на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Дипломирала во 1989 година, со просечен успех 8,51.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1989/1990 се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Студиите ги завршила со просечен успех 9,71. На Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, 1995 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Морфологија на дентоалвеоларните лакови кај деца кои дишат на уста“.

Докторска дисертација пријавила на Стоматолошкиот факултет во 2001 година. Дисертацијата на тема: „Кранио-фацијалната морфологија и начинот на дишење“, ја одбрала на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, во 2005 година, пред Комисија во состав: проф. д-р. Марија Зужелова dr.sci, проф. д-р Јулијана Ѓоргова dr.sci, проф. д-р Марија Накова dr.sci, проф. д-р Илија Филипче dr.sci и проф. д-р Нада Поп Јорданова dr.sci. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област ортодонција.

На 6.6.2013 година е избрана во звањето доцент на Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“, во областа ортодонција.

Во моментот е доцент на Катедрата за ортодонција при Стоматолошкиот факултет во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр.1054 од 15.3.2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр.677, 759, 864, 945, 997 и 1059, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

6. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, на Стоматолошкиот факултет, кандидатката д-р Габриела Ќурчиева Чучкова изведува теоретска и практична настава на првиот циклус студии по студиската програма за студентите по дентална медицина, стручни забни техничари, стручни стоматолошки сестри и орални хигиенолози; теоретска настава на вториот циклус студии на студиската програма за студентите по дентална медицина, како и теоретска и практична настава за специјализантите од областа ортодонција. Коментор е на магистерски труд. Била ментор на 10 специјалистички трудови. Д-р Габриела Ќурчиева Чучкова учествувала како член во Комисија за оцена и одбрана на 3 дипломски, 22 специјалистички, 2 магистерски труда и 3 докторски дисертации. Била раководител на 4 работилници и учесник на 15 курсеви.

До изборот во звањето доцент, кандидатката е коавтор на рецензиран учебник “Ортодонција I”, Марија Зужелова, Габриела Ќурчиева-Чучкова, Маја Поп Стефанова-Трпоска, рецензиран во Билтенот бр. 1026 на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ од 29 февруари 2012 година. Коавтор е на 2 книги од стручна област: “Дијагностички и тераписки протоколи во стоматологијата”, Стоматолошка комора на Македонија, Скопје, 2010 година; “Стратешки план за развој на стоматолошката дејност во Р. Македонија 2010-2021”, Стоматолошка комора на Македонија, 2010.

Научноистражувачка дејност

Д-р Габриела Ќурчиева-Чучкова има објавено вкупно 128 научни трудови, од кои 3 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 23 труда во меѓународни научни списанија и 100 труда во зборници од научни собири, магистерски труд и докторска дисертација.

Д-р Габриела Ќурчиева-Чучкова учествувала како член во 2 национални научни проекти: “Стратешки план за развој на стоматолошката дејност во Р. Македонија 2010-2021”, Стоматолошка комора на Македонија, 2010 и “Застапеност на оптималното орално здравје кај возрасното население на територијата на Република Македонија”.

Коментор е на магистерски труд: “Аналгетски и антиинфламаторен ефект на ласерот во тек на ортодонтска терапија“.

Трудовите до изборот за доцент (94) се рецензирани во Билтенот бр 677, 759, 846, 945, 997, 1043 и 1059 на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“.

За овој избор на наставник во сите наставно-научни звања од областа ортодонција, кандидатката за рецензија ги приложи следниве трудови:

95. Kjurchieva Chuchkova G. Effects of rapid maxillary expansion on nasopharyngeal airway dimensions, head posture and hyoid bone position in children with impaired nasal breathing. 52nd Congress of Antropological Society of Serbia, Novi Sad, Serbia, June 4th-7th 2013. Abstract book p.(пленарно предавање)

Преку резултатите добиени со применетата метода за брза максиларна експанзија авторот ги прикажува значителните и релевантни промени на положбата на главата и хиоидната коска, зголемување на димензиите и капацитетот на дишните патишта, што резултира со корекција на дентофацијалните неправилности и физиолошки тип на респирација.Трудот има стручно-научен и апликативен придонес.

96. Kjurchieva Chuchkova G. A survey of congenitally missing permanent teeth in Macedonian population.89th Congress of EOS, Reykjavik, Iceland, June 26th-29th 2013, Abstract book SP 016

Авторот во овој труд извршил анализа на 10.000 ортопантомографски снимки, кај возрастна група пациенти од 9 -30 години, со цел да ја одреди преваленцата на хиподонција кај Македонската популација Резултатите покажале дека заби кои најчесто недостасуваат се мандибуларните втори премолари (19,05%), по нив следат максиларните латерални инцизиви (17,9%) , максиларните втори премолари (8,11%), а најретко недостасуваат централните мандибуларни инцизиви со 2,07%. Авторот ја истакнува потребата од мултидисциплинарен пристап во терапијата на оваа ортодонтска аномалија.Трудот има стручно-научен и апликативен придонес.

97. Курчиева-Чучкова Г. Важноста од примена на апарати за максиларна експанзија и позиционирање на јазикот кај пациенти со нарушена назореспиракторна функција. Симпозиум на Здружение на специјалисти по ортодонција на Македонија “Современи технологии во ортодонцијата“, Скопје, Македонија, Ноември 8. 2013. (Пленарно предавање)

Во овој труд е прикажана клиничката примена на современи ортодонтски апарати за третман на дентофацијални аномалии во склоп на слип апнеа синдромот, како и ефектите од нивната примена.Трудот има стручен и апликативен придонес.

98. Kjurchieva Chuchkova G, Kanurkova L. Functional orthodontics outcome: effects of twin block appliances and pre-orthodontic treatment (POT) on dentofacial growth. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society – BaSS, Belgrade, Serbia, April 24th-27th 2014, Abstract book OP 161 (усна презентација)

Цел на овој труд е да се споредат ефектите од примена на два типа функционални апарати и да се одреди вистинското време за нивна апликација. Резултатите покажуваат постигнување на максимални ефекти во периодот на рана мешовита за трејнер апаратите, односно рана перманентна дентиција при примената на twin block апарати. Трудот има стручно-апликативно значење.

99. Kanurkova L, Kjurchieva Chuchkova G, Dorakovska A, Sotirovska-Ivkovska A, Zabokova-Bilbilova E. Treatment efficiency with MBT fixed orthodontic appliance in the patients with Class II Malocclusion. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society – BaSS, Belgrade, Serbia, April 24th-27th 2014, Abstract book PP 446 (постер презентација)

Во овој труд се презентирани ефектите од примена на MBT фиксни ортодонтски апарати кај адултни пациенти со малоклузија Класа II/1 одделение и збиеност во мандибуларниот дентален лак. Резултатите од примената на en mass тракција и Класа II еластици се воспоставување на номален меѓувличен однос благодарение на постигнатата хармонија во мандибуларната ротација нанапред и надолу и корекцијата на длабочината на загризот. Трудот има стручно-апликативно значење.

100. Kjurchieva Chuchkova G. Survey of third molar germs development among Macedonian children. 53rd Congress of Antropological Society of Serbia, Vranje, June 4th-7th 2014. Abstract book p.31 (пленарно предавање)

Истражувањето е изведено со цел да се утврдат најрано видливи знаци на појава на забни зачетоци на третите молари. За таа цел авторот прегледал 1000 ортопантомографски снимки (527 момчиња и 473 девојчиња), на возраст меѓу 5-16 години, а степенот на матурација на третите молари е одредуван по методата на Demirjan. Резултатите покажуваат појава на забни зачетоци на третите молари најрано на 7,4 годишна возраст кај обата пола, додека најдоцната возраст е регистрирана на 10,6 години кај девојчињата, респективно 13,2-годишна возраст кај момчињата. Споредбата во однос на еруптивниот процес покажал забележително забрзан развој кај девојчињата во однос на момчињата. Овие анализи имаат апликативна примена во клиничката пракса за навремено и целисходно одредување на планот на ортодонтското лекување кај аномалијата збиеност. Трудот има стручно-научно и апликативно значење.

101. Kjurchieva Chuchkova G. Treatment outcomes associated with palatal expansion and mandibular advancement at nasopharyngeal obstruction. South Eur. J. Orthod. Dentofac. Res. 2014, Vol.1. No 1, p.39 (Abstract book of 2nd International Congress of Croation Society of Orthodontics, Zagreb, Croatia, September 24th-27th 2014) (пленарно предавање)

Презентирајќи го својот труд, авторот ја претставува метода за третман на тешката форма на компресија на максиларен дентален лак со изразен ретрогнатизам на мандибула. Резултатите покажале истовремено значително подобрување на респираторната функција и воспоставување на рамнотежа помеѓу краниофацијалните и мекоткивните структури. Трудот има научен, стручен и апликативен карактер.

102. Kjurchieva Chuchkova G. Benefits of combine biomechanics and functional forces in solving malocclusions. 1st Balkan Ormco symposium, Belgrade, Serbia, Oktober 4th -5th 2014. (пленарно предавање)

Авторот своето пленарно предавање го насочува на претставување на метода во ортодонтскиот третман со која се постигнуваат оптимални резултати за што пократок временски период, а со правилно искористување на основните биомеханички принципи

употребувајќи комбинација од континуирани слаби сили и функционалните сили.Трудот има стручно-апликативен карактер.

103. Kjurchieva Chuchkova G. Myofunctional therapy: Foundation of successful orthodontic treatment. Review of Faculty of Dentistry-Skopje No.3-4, p.62-72, 2015 (presented as lecture at 7th Congress of Macedonian Dental Society with International participation, Ohrid, Macedonia, June 14-17 2015)

Авторот во овој труд, преку приказ на третман за воспоставување на миофункционална хармонија и елиминирање на оралните дисфункции, со рана интервенција во развојниот период на децата како би се постигнале стабилни резултати без ризик од комплексен долготраен третман и рецидиви, ги презентира главните цели на функционалната вилична ортопедија. Трудот има научно-стручен и апликативен карактер.

104. Bajraktarova Mishevska C, Kochova M, Kanurkova L, **Kjurchieva Chuchkova G**, Bajraktarova B, Maneva M, Bajraktarova Valjakova E. Craniofacial morphology in Turner syndrome karyotypes. South European Journal of Orthodontics and Dentofacial Research 2015 Vol.2 No 1-2, p. 7-13

Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1126 од 01.07.2016

105. Bajraktarova Mishevska C, Kochova M, Kanurkova L, **Kjurchieva Chuchkova G**, Maneva M, Bajraktarova Valjakova E. Dental arch dimensions and palatal height in children with Turner syndrome. South European Journal of Orthodontics and Dentofacial Research 2015 Vol.2 No 1-2, p. 3-6

Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1126 од 1.7.2016

106. Kjurchieva Chuchkova G, Bajraktarova Mishevska C, Kanurkova L, Dimovska R, Maneva M. Effects and benefits of pre-orthodontic trainer treatment in developing dentition patients. Eur. J. Orthod. Supplement 2015, 91st Congress of EOS, Venice, Italy, June 13th-18th 2015, Abstract book SP 265 (постерска презентација)

Преку прикажување на пациенти во рана мешовита дентиција третирани со трејнер апарати за корекција на класа II и класа III, авторите ја претставуваат методата на интерцептивно водење на дентицијата во развој и ефектите од неа.Трудот има стручно-апликативен карактер.

107. Bajraktarova Mishevska C, Kanurkova L, **Kjurchieva Chuchkova G**, Maneva M, Bajraktarova Valjakovska E. Skeletal age in patients with Turner's syndrome. Eur. J. Orthod. Supplement 2015, 91st Congress of EOS, Venice, Italy, June 13th-18th 2015, Abstract book SP 247 (постер презентација)

Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1126 од 01.07.2016

108. Kjurchieva Chuchkova G, Kanurkova L, Bajraktarova Mishevska C. Changes in head posture after rapid maxillary expansion in patients with nasopharyngeal obstruction. South European Journal of Orthodontics and Dentofacial Research 2016 Vol.3 No 1-2, p. 39-43

Истражувањето е изведено на 30 пациенти со назофарингеална обструкција со средна возраст 9,11 години, поделени во две групи: 1. 15 пациенти третирани со апарат за брза максиларна експанзија, 2. 15 пациенти следени 12 месеци пред третман со истата метода. Резултатите покажале значително зголемување на димензијата на назофарингеалниот дишен пат, намалување на кранио-цервикалната инклинација и ротација на мандибулата напред и надолу кај првата во однос на втората група.Трудот има научно-стручен и апликативен придонес.

109. Bajraktarova Mishevska C, Bajraktarova Valjakova E, Kanurkova L, **Kjurchieva Chuchkova G**, Georgieva S, Sotirova Ivkovska A, Georgiev Z, Andonovska M. Morphological characteristics of the occlusal surfaces of the first permanent molars in individuals with Turner Syndrome. Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS) Jan. 2016, Vol.15, Issue 1, Ver II, pp 44-48 (IF=1,576)

Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1126 од 1.7.2016.

110. Kjurchieva Chuchkova G. Clinical trial and interceptive treatment of impaction. 3rd Congress of the Macedonian Orthodontic Society with International Participation, May 12th-15th 2016, Ohrid, Macedonia abstract book pp 80 (плeнарно предавање)

Во пленарното предавање авторот ги претставува методите на клиничка и радиографска процена на ектопична ерупција на максиларните канини, правејќи споредба помеѓу релевантноста на ангуларните наспроти линеарни мерења, потенцирајќи ја важноста од интерцептивен третман за превенција на импакција и сложен ортодонтско-хируршки третман.

Трудот има стручно-апликативен карактер.

111. Jankulovska V, **Kjurchieva Chuchkova G**, Petrova E, Dimovska I, Tanatarec I. Myofunctional orthodontic therapy at developing Class III malocclusion. 3rd Congress of the Macedonian Orthodontic Society with International Participation, May 12th-15th 2016, Ohrid, Macedonia Abstract book pp 177 (усна презентација).

Авторите во овој труд ја презентираат успешноста на интерцептивната метода на лекување на малоклузија класа III, потенцирајќи ја важноста од ран третман на оваа ортодонтска неправилност. Трудот има стручно-апликативен карактер.

112. Pesevska S, Apostolova E, **Kjurchieva Chuchkova G**, Gavrilovic I, Mindova S, Stefanova E. Dynamic and characteristic of pain after initial archwire placement in orthodontic patients undergoing analgesic therapy. 3rd Congress of the Macedonian Orthodontic Society with International Participation, May 12th-15th 2016, Ohrid, Macedonia Abstract book pp 179 (постерска презентација)

Авторите во овој труд ги претставуваат динамиката и карактерот на болка при иницијално поставен лак во фиксен ортодонтски апарат, мерејќи ги индексот на дентален плак и гингивална инфламација. Резултатите покажуваат значително позитивни ефекти при примена на аналгетска терапија. Трудот има стручно-апликативен карактер.

113. Tanatarec I, Pop Acev D, Petrovska B, **Kjurchieva Chuchkova G**. Predictive radiographic indicators for early diagnosis of tendency for impaction of third molars. 3rd Congress of the Macedonian Orthodontic Society with International Participation, May 12th-15th 2016, Ohrid, Macedonia Abstract book pp 205 (постер презентација)

Целта на овој труд е да се прикажат можностите за рано дијагностицирање на импакција на третите молари преку користење на ортопантомографски снимки на кои се вршени ангуларни и линеарни мерења. Резултатите покажале дека мерените димензии на третите молари, аголот алфа и растојанието до птеригоидната вертикална рамнина се релевантни индикатори за предвидување на можна импакција и смерници за ортодонтскиот третман. Трудот има стручно-апликативен карактер.

114. **Kjurchieva Chuchkova G.** Reliable method to predict and prevent impaction of permanent maxillary canines. 54th Congress of Antropological Society of Serbia with International

Participation, Sremski Karlovci, Serbia, June 1th-4th 2016. Abstract book p.47 (плeнарно предавање).

Прикажувајќи ги ангуларните и линеарните мерења, како и методата на мерења по сектори на Ericson и Kuroi авторот ги претставува можностите за рано дијагностицирање на импакција на максиларните канини. Истовремено, преку приказ на третирани пациенти со превентивно отстранување на млечните канини, ја прикажана е и методата на интерцептивен третман кој се покажува како ефикасен во совладување на оваа комплексна ортодонтска неправилност.

Трудот има стручно-апликативна примена.

115. Jankulovska V, Dimovska I, **Kjurchieva Chuchkova G.** The influence of early orthodontic treatment on the face profile. 54th Congress of Anthropological Society of Serbia with International Participation, Sremski Karlovci, Serbia, June 1th-4th 2016. Abstract book p. (постерска презентација)

Авторите во овој труд ги презентираат ефектите од раниот ортодонтски третман кај деца со дентофацијални неправилности причинети од лоши навики и дисфункција на орофацијалната мускулатура. Резултатите покажале видливи промени во позицијата на максиларните инцизиви, длабочината на загризот и мекоткивниот профил после шестмесечен третман со трејнер апарати. Трудот има стручно-апликативна примена.

116. Jankulovska V, **Kjurchieva Chuchkova G.** Minimally invasive orthodontics in treatment of malocclusion Class III: Case reports. Acta Stomatologica Croatica. 2016; 50 (1): 87-99 Abstract of Congress with International Participation "Minimally Invasive Approach in Dental Medicine" (постерска презентација)

Целта на овој труд е презентација на нов современ метод во третманот на дентофацијални неправилности кај деца во период на интензивен раст и развој. Предностите на оваа неинвазивна и добро прифатена од страна на децата метода се документирани преку приказ на случаи. Трудот има стручно-апликативен карактер.

117. **Kjurchieva Chuchkova G.** The role of hyoid bone position treating patients with severe nasopharyngeal obstruction. South Eur. J. Orthod. Dentofac. Res. 2016, Vol.3. No 1-2, p.105 (Abstract book of 3th International Congress of Croatian Society of Orthodontics, 2016 Split October 6th-8th) (плeнарно предавање)

Во плeнарното предавање авторот се осврнува на улогата на позицијата на хиоидната коска во одржување на капацитетот на дишните патишта. Резултатите од анализата на ангуларните и линеарни мерења на профилни телерентгенграми кај деца со назофарингеална опструкција го потврдуваат значението на позицијата на хиоидната коска во планирање на ортодонтскиот и ортогнатниот третман. Трудот има научна, стручна и апликативна примена.

118. Jankulovska V, Manevska I, **Kjurchieva Chuchkova G.**, Petrova E, Pop Acev D. Myofunctional story – step by step to successful effects. South Eur. J. Orthod. Dentofac. Res. 2016, Vol.3. No 1-2, p.101 (Abstract book of 3th International Congress of Croatian Society of Orthodontics, 2016 Split October 6th-8th) (постерска презентација)

Потребата од навремено откривање и благовремено аплицирање на миофункционална терапија кај деца од предшколска возраст се прикажани во овој труд, сликовито, низ серија фотографии на третирани пациенти со миофункционални апарати, а потврдени со

видливи резултати од гнатометриска анализа на студио-модел.Трудот има стручен и апликативен карактер.

119.Jankulovska V, Jankulovska E, **Kjurchieva Chuchkova G**, Jankulovski P, Velevska M. Evaluation of masticatory efficiency in Class II. South Eur. J. Orthod.Dentofac.Res. 2016, Vol.3. No 1-2, p.101 (Abstract book of 3th International Congress of Croatian Society of orthodontics, 2016 Split October 6th-8th) (усна презентација)

Преку електромиографска евалуација авторите вршеле анализа на функцијата на мастигаторните и периорални мускули кај три групи на пациенти: 1. Со малоклузија класа I, 2. Малоклузија класа II/1 одделение и 3. Малоклузија класа II/2 одделение .Резултатите покажале лимитирана функција на мастигаторните мускули кај групата испитаници со малоклузија класа II/1 одделение.Трудот има научен, стручен и апликативен карактер.

120. Manevska I, Jankulovska V, Petrova E, Gavrilovikj I, **Kjurchieva Chuchkova G**. Psyhosocial ipact of malocclusion in adolescents from Macedonia.South Eur. J. Orthod.Dentofac.Res. 2016, Vol.3. No 1-2, p.107 (Abstract book of 3th International Congress of Croatian Society of orthodontics, 2016 Split October 6th-8th) (постер презентација)

Авторите во овој труд, аплицирајќи стандардизиран прашалник на 295 испитаници средношколци и студенти на возраст од 16 до 19-годишна возраст, вршеле анализа на психосоцијалното влијание на малоклузиите кај адолесценти од македонска популација. Резултатите покажале дека најголем процент од испитаниците побарале ортодонтски третман незадоволни од својот изглед, и дека поголема грижа за оралното здравје и дентална естетика покажуваат младите девојки 67,7%, во однос на момчињата 37.3%. Трудот има апликативен карактер.

121. Jankulovska V, Jankulovska E, Petrova V, **Kjurchieva Chuchkova G**, Kanurkova L, Petrova E, Antevska V. Masticatory performance in subjects with class II treated with myofunctional appliances: A review. Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS) April 2017, Vol.16, Issue 4, Ver IX, pp 50-53 (IF=1,576)

Во овој ревијален труд авторите ги претставуваат резултатите од десет студии за мускулната активност на мастигаторните и периорални мускули кај испитаници со малоклузија Класа II, лоши навики и мекоткивни дисфункции. Резултатите покажале дека повеќето автори електромиографијата ја применуваат како неврофизиолошка, графичка метода за објективна процена на мастикација и одредување на електромиографската активност на испитуваните мускули. Трудот има научно-стручна и апликативна примена.

122. Tanatarec I, **Kjurchieva Chuchkova G**, Jankulovska E, Petrova E, Petrovska B, Jankulovska E. Extraction vs. Non-extraction decision based on facial profile. Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS) Oct. 2017, Vol.16, Issue 10, Ver IV; pp 40-44(IF=1,576)

Истражувањето е изведено на примерок од 150 испитаници, со анализа на профилни телерендгенграфски снимки и студио-модел, а со цели да се утврди ортодонтскиот третмански протокол со и без екстракција.Анализите покажале дека планирањето на ортодонтскиот третман врз база на мекоткивна парадигма дава подобри и постабилни резултати.Трудот има стручно-апликативна примена.

123. Jusufi G, Petrovska J, Cekovska S, Tosheska Trajkovska K, **Kjurchieva Chuchkova G**, Kanurkova L, Jankulovska M. Salivary fluoride concentration during early phase of fixed orthodontic treatment. Physioacta Journal of Macedonian Association of Physiologists and Antropologists 2017, Vol 11, No. 2; pp 145-149.

Целта на трудот е утврдување на концентрација на флуориди во плунка кај пациенти третирани со фиксни ортодонтски апарати, поделени во 2 групи: 1. 30 пациентите кај кои брекетите се бондирани со композитен атхезив и, 2. 30 пациенти кај кои брекетите се бондирани со глас јономерен адхезив. Анализите покажале дека концентрацијата кај групата пациенти бондирани со глас-јономер адхезиви значително се намалува еден месец подоцна, за разлика од групата пациенти бондирани со композитен адхезив. Трудот има стручно-апликативна примена.

124. Jusufi G, Petrovska J, **Kjurchieva Chuchkova G**, Kanurkova L, Jankulovska M. A. P PCR for detection of streptococcus mutans and streptococcus sobrinus at patients with fixed orthodontic appliances. Apolonia Albanian Dental Journal November 2016 May 2017, No.35-36; pp 12-16.

Целта на ова истражување е да се утврди присаство на бактерии Streptococcus mutans Streptococcus sobrinus кај пациенти со фиксни ортодонтски апарати, преку примена на PCR метода на анализа на плак. Резултатите укажале на значително поголемо присаство на бактерии кај првата група пациентите кај кои брекетите се бондирани со композитен атхезив, споредена со глас-јономер групата. Трудот има стручно-апликативна примена.

125. Petrovska J, Zuzelova M, Jusufi G, **Kjurchieva Chuchkova G**, Kanurkova L. Diagnostic opportunities of orthopantomography (OPG) in localization of impacted maxillary canines. Apolonia Albanian Dental Journal November 2016 May 2017, No.35-36; pp 28-32.

Во овој труд авторите, користејќи ја модифицираната метода по сектори на Erikson и Kurol за одредување на положбата на импактираните канини, на ортопантомографски снимки, ја прикажуваат можноста за предвидување и прогноза на ортодонтско-хируршки третман на импактирани максиларни канини. Трудот има стручно-апликативен карактер

126. Pesevska S, Kesic Lj, Ivanovski K, Pandilova M, Georgieva S, Mindova S, Ristoska S, Stefanovska E, **Kjurchieva Chuchkova G**, Apostolova G, Konevski F. Laser analgesic during orthodontic therapy. Acta Stomatological Naissi, Dec 2017, Vol. 33, br/num. 76str/p 1763-1771.

Целта на овој труд е да се процени ефикасноста на биостимулативен ласерски третман во намалување на болката кај пациенти третирани со фиксни ортодонтски апарати. Резултатите укажуваат дека примената на нискоенергетски ласер може успешно да се примени за редуцирање на болка во иницијалниот nelaгоден период за пациентите. Трудот има стручно-апликативен карактер.

127. Г. Ќурчиева Чучкова. Ортодонтско-хируршки аспекти на интерцептивно водење на оклузијата. 7 Симпозиум на МСД-ЗСОХ „Интердисциплинарен пристап во оралната хирургија и ортодонција: Модерни аспекти“, 25.11.2017, Скопје, Македонија (плeнарно предавање).

Со оглед на тоа што голем дел од неправилностите кои влијаат на дентицијата во развоје се решаваат исклучиво со интегриран пристап, авторот во своето предавање се осврнува на третманот на импакции на канини и трети молари, хиподонции, анкилоза, случаи за ортодонтски индицирани екстракции на перманентни заби, каде е неопходна добра тимска соработка на ортодонт и орален хирург. Трудот има стручен и апликативен карактер.

128. Kjurchieva Chuchkova G. Myofunctional treatment approach at developing dentition. 1st Congress of the Balkan Association of Orthodontic Specialists and the 20th Greek National Congress of the Greek Orthodontic Society and the Orthodontic Society of Northern Greece 2017, December 1st-3rd, Thessaloniki, Greece (плeнарно предавање).

Фокусирајќи се на мекоткивните дисфункции како движечка сила зад малоклузиите, авторот го потенцира значението на функцијата на мускулите во совладување на дентофацијалните неправилности. Преку претставување на методот на миофункционална терапија применет кај деца во рана мешовита дентиција, демонстрирана е улогата на ортодонтот во навремено и ефективно решавање на овие аномалии. Трудот има стручно-апликативен карактер.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Габриела Курчиева Чучкова активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Стоматолошкиот факултет во Скопје. Остварува експертски активности како рецензент на научни трудови во списанието Гласник на Антрополошкото друштво на Србија, била член на Комисија за валоризација на кредити на докторски студии, како и член на Работно претседателство на сесија (пленарни и усни презентации) на национални и меѓународни конгреси.

Стручно усовршување во странство остварила со студиски престој на Клиниката за ортопедија на вилици и заби при Медицинскиот факултет во Љубљана, Словенија, во периодот од 15.6.-15.7.2005 и 22.2-20.3.2016 година.

Особена активност покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на стручни комисии и работни групи при Стоматолошкиот факултет: Комисија за измени и дополнувања на студиска програма од прв циклус студии за стручни забни техничари (реакредитација); Комисии за упис на студенти од прв циклус студии; Член е на Наставен одбор. Учествовала во Уредувачкиот одбор за издавање на монографија по повод 50-годишнина на Стоматолошкиот факултет, Скопје, 2010 година. Се стекнала со Сертификат за клучен тренер-испитувач издадена од Министерството за здравство на Република Македонија.

Била член на 3 рецензентски комисии за избор на лица во наставно-научно звање.

Претседател е на Здружението на специјалисти по ортодонција при МСД во мандатниот период 2014-2018 и повторно избрана за периодот 2018-2022. Избрана е за претседател на Балканската асоцијација на специјалисти по ортодонција за период 2018-2019 година. Учествува во организирање на конгреси, симпозиуми и курсеви, била претседател на научен и организационен одбор на национални конгреси, симпозиуми и курсеви со меѓународно учество. Добитник е на благодарници за организација и учество на 7 Конгрес на МСД, 2015 и 3 Конгрес на ЗСО, 2016.

Раководител е на Клиниката за ортодонција при Универзитетскиот стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“, Скопје.

Оценка од самовалуација

Кандидатката д-р Габриела Курчиева Чучкова за своето учество во наставно-образовната дејност на Стоматолошкиот факултет во периодот од изборот во звањето доцент, 2013-2018 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Стоматолошкиот факултет. Во рамките на самовалуацијата на Факултетот, за периодот од 2013/2014 до 2016/2017 год., оценета е со средна оценка **9,20**.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО- СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Габриела Петар Курчиева Чучкова

Институција: Стоматолошки факултет , УКИМ, Скопје

Научна област: ортодонција

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активностите:	Поени
1	Одржување на настава од прв циклус студии - студиска програма –студенти по дентална медицина учебна 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017 и 2017/2018 - Ортодонција I (3 часа x 7 недели x 1 семестар x 5 години) (0,04 x 105)4,2 учебна 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017 и 2017/2018 - Ортодонција II (2 часа x 8 недели x 1 семестар x 5 години) (0,04 x 80)3,2 учебна 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018 - Претхируршки ортодонтски третман (1 час x 8 недели x 1 семестар x 4 години) (0,04 x 24) 0,96 - студиска програма – стручни забни техничари учебна 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016 и 2016/2017 - Ортодонција I (1 часа x 7 недели x 1 семестар x 4 години) (0,04 x 28) 1,12 учебна 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016 и 2016/2017 - Ортодонција II (2 часа x 8 недели x 1 семестар x 4 години) (0,04 x 64) 2,56 - студиска програма – стручни стоматолошки сестри учебна 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, - Ортодонција (1 час x 7 недели x 1 семестар x 3 години) (0,04 x 21) 0,84 - студиска програма – орални хигиенолози учебна 2016/2017, 2017/2018 Стоматолошка документација (1 час x 3 недели x 1 семестар x 2 години) (0,04 x 6) 0,24	16,37

	Одржување на наставаод втор циклус студии - студиска програма – студенти по дентална медицина учебна 2016/2017 - Современ пристап во лекување на скелетни и дентофацијални ортодонтски неправилности (0,05 x 9 часа) 0,45 учебна 2016/2017 - Орофацијална генетика (0,05 x 8 часа) 0,4 Одржување на наставаза специјализација учебна 2015/2016, 2016/2017 (0,04 x 2 часа x 15 недели x 1 семестар x 2 години) 2,4	
2	Настава во школи и работилници – раководител (4 x 1,5) 6 Курс:“Употреба на миофункционални апарати во ортодонтската терапија“, 11.06.2015, Охрид, Р. Македонија; Предконгресен курс “Основи на ортодонцијата : Од концептот на техника со прав лак до современите упоришни апарати“, др Екатерина Гизоева, 12.05.2016, Охрид, Македонија (инструктор на курс); Постконгресен курс “Утилити лакот како алатка во биомеханиката“, др Нелсон Оперман, 15.05.2016, Охрид, Македонија(инструктор на курс); Курс “Миофункционална терапија: Третман на дисфункција на темпоромандибуларниот зглоб“, 13.10.2017, Стар Дојран, Р Македонија Настава во школи и работилници – учесник (15 x 1) 15	21
3	Одржување на вежбиод прв циклус студии - студиска програма – студенти по дентална медицина учебна 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017 и 2017/2018 - Ортодонција I(2 часа x 1група x 15 недели x 1семестар x 5 години) (0,03 x 150) 4,5 учебна 2013/2014, 2014/2015, 2015/2016, 2016/2017, 2017/2018 - Ортодонција II (2часа x 1група x 15 недели x 1семестар x 5 години (0,03 x 150) 4,5 - студиска програма – стручни забни техничари учебна 2013/2014, 2014/2015 и 2015/2016 - Ортодонција I (2часа x 1група x 15 недели x 1семестар x 3 години) (0,03 x 90) 2,7 учебна 2014/2015 и 2015/2016- Ортодонција II (3часа x 1група x 15 недели x 1семестар x 2 години) (0,03 x 90) 2,7	14,4
4.	Подготовка на нов предмет (2 x 1) - студиска програма – студенти по дентална медицина	2

	предавања: Претхируршки ортодонтски третман - студиска програма – орални хигиенолози предавања: Стоматолошка документација	
5.	Одржување на менторска настава за здравствена клиничка практика (10 x 0,06)	0,6
6.	Консултации со студенти (80 x 2 семестри x 5 години x 0,002)	1,6
7.	Консултации со студенти во рамките на здравствена клиничка практика специјализанти на специјализација по ортодонција (10 x 2 семестри x 3 години x 0,02)	1,2
8.	Ментор на специјалистичка работа (10 x 1) (Решение бр. 08-124; 08-143; 08-151; 08-159 и 08-160 од 27.11.2014; 08-6/2 од 24.03.2016; 08-306; 08-307 и 08-309 од 24.11.2016;)	10
9.	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат – 12 кандидати x 2 x 0,5) (Одлука бр. 09-315/2 од 28.03.2014; 07-793 од 16.05.2014; 09-1769/3 и 09-1770/3 од 30.12.2015; 09-708 и 09-709 од 25.05.2016)	6
10.	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура – 2 кандидати x 2 x 0,3 (одлука бр. 07-2160 од 08.01.2014; 07-255 од 26.02.2014; 09-616/2 од 26.05.2016; 02-616/4 од 07.06.2016)	0,12
11.	Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистичка работа - 22 кандидати x 0,2 (Решение бр. 08-2/2 од 15.01.2014; 08-26/3 од 14.03.2014; 08-47/2 од 22.05.2014; 08-52/2 од 23.05.2014; 08-64/2 од 11.06.2014; 08-69/2 од 01.07.2014; 08-70/2 од 05.07.2014; 08-83/2 од 05.09.2014; 08-89/2 и 08-90/2 од 01.10.2014; 08-97/2 од 14.10.2014; 08-1/2 од 20.01.2015; 08-13/2 од 22.05.2015; 08-26/2 од 28.09.2015; 08-27/2 од 02.10.2015; 08-33/2 и 08-34/2 од 27.11.2015; 08-252/2 од 21.10.2016; 08-62/2 од 11.10.2017; 08-81/2 од 14.11.2017 и 08-81/3 од 20.11.2017)	4,4
12.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа - 3 кандидати x 0,1) (одлука бр. 10-2041/2 од 14.11.2016; 10-2027/2 од 19.10.2017 и 10-2175/2 од 08.11.2017)	0,3
13.	Рецензент на универзитетски учебник/учебно помагало (3 x 1) (одлука бр. 07-1504 од 24.09.2013; 07-1700 од 28.10.2013;)	3
14.	Пакет материјали за одреден предмет студиска програма – студенти по дентална медицина предмет Ортодонција I	1
	ВКУПНО ОД НАСТАВНО ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	81,99

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активноста:	Поени
1	Коментор на магистерска работа: “Аналгетски и антиинфламаторен ефект на ласерот во тек на ортодонтска терапија“.	0,5
2	Учесник во национален научен проект: “Застапеност на оптималното орално здравје кај возрастното население на територијата на Република Македонија“.	3
3	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор Kjurchieva Chuchkova G. Myofunctional therapy: Foundation of successful orthodontic treatment. Review of Faculty of Dentistry-Skopje No.3-4, p.62-72, 2015 (presentet as lecture at 7th Congress of Macedonian Dental Society with international participation, Ohrid, Macedonia, June 14-17 2015) 6 Bajraktarova Mishevskа C, Kochova M, Kanurkova L, Kjurchieva Chuchkova G, Bajraktarova B, Maneva M, Bajraktarova Valjakova E. Craniofacial morphology in Turner syndrome karyotypes. South European Journal of Orthodontics and Dentofacial Research 2015 Vol.2 No 1-2, p. 7-13 (Трудот е рецензиран во Билтен на УКИМ бр. 1126 од 01.07.2016) 3,6 Bajraktarova Mishevskа C, Kochova M, Kanurkova L, Kjurchieva Chuchkova G, Maneva M, Bajraktarova Valjakova E. Dental arch dimensions and palatal height in children with Turner syndrome. South European Journal of Orthodontics and Dentofacial Research 2015 Vol.2 No 1-2, p. 3-6 (Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1126 од 1.7.2016) 3,6 Kjurchieva Chuchkova G, Kanurkova L, Bajraktarova Mishevskа C. Changes in head posture after rapid maxillary expansion in patients with nasopharyngeal obstruction. South European Journal of Orthodontics and Dentofacial Research 2016 Vol.3 No 1-2, p. 39-43 4,8 Bajraktarova Mishevskа C, Bajraktarova Valjakova E, Kanurkova L, Kjurchieva Chuchkova G, Georgieva S, Sotirova Ivkovska A, Georgiev Z, Andonovska M. Morphological characteristics of the occlusal surfaces of the first permanent molars in individuals with Turner Syndrome. Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS) Jan. 2016, Vol.15, Issue 1, Ver II, pp 44-48 (Трудот е рецензиран во Билтенот на УКИМ бр. 1126 од 1.7.2016) (IF=1,576) 5,176	47,928

	Jankulovska V, Jankulovska E, Petrova V, Kjurchieva Chuchkova G, Kanurkova L, Petrova E, Antevska V. Masticatory performance in subjects with class II treated with myofunctional appliances: A review. Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS) April 2017, Vol.16, Issue 4, Ver IX, pp 50-53 (IF=1,576) 5,176 Tanatarec I, Kjurchieva Chuchkova G, Jankulovska V, Petrova E, Petrovska B, Jankulovska E. Extraction vs. Non-extraction decision based on facial profile. Journal of Dental and Medical Sciences (IOSR-JDMS) Oct. 2017, Vol.16, Issue 10, Ver IV; pp 40-44 (IF=1,576) 5,176 G. Jusufi, J. Petrovska, S. Cekovska, K. Tosheska Trajkovska, G. Kjurchieva Chuchkova, L. Kanurkova, M. Jankulovska. Salivary fluoride concentration during early phase of fixed orthodontic treatment. Physioacta (Journal of Macedonian Association of Physiologists and Antropologists) 2017, Vol 11, No. 2; pp 145-149 3,6 Jusufi G, Petrovska J, Kjurchieva Chuchkova G, Kanurkova L, Jankulovska M. A. P PCR for detection of streptococcus mutans and streptococcus sobrinus at patients with fixed orthodontic appliances. Apolonia (Albanian Dental Journal) November 2016 May 2017, No.35-36; pp 12-16 3,6 Petrovska J, Zuzelova M, Jusufi G, Kjurchieva Chuchkova G, Kanurkova L. Diagnostic opportunities of orthopantomography (OPG) in localization of impacted maxillary canines. Apolonia (Albanian Dental Journal) November 2016 May 2017, No.35-36; pp 28-32 3,6 Pesevska S, Kesic Lj, Ivanovski K, Pandilova M, Georgieva S, Mindova S, Ristoska S, Stefanovska E, Kjurchieva Chuchkova G, Apostolova G, Konevski f. Laser analgesic during orthodontic therapy. Acta Stomatological Naissi, Dec 2017, Vol. 33, br/num. 76str/p 1763-1771 3,6	
4	Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество (9x3) Kjurchieva Chuchkova G. Effects of rapid maxillary expansion on nasopharyngeal airway dimensions, head posture and hyoid bone position in children with impaired nasal breathing. 52rd Congress of Antropological Society of Serbia, Novi Sad, Serbia, June 4th-7th 2013. Apstract book p.(lecture) Kjurchieva Chuchkova G. Survey of third molar germs development among Macedonian children. 53rd Congress of Antropological Society of Serbia, Vranje, June 4th-7th 2014. Apstract book p.31 (lecture) Kjurchieva Chuchkova G. Treatment outcomes associated with palatal expansion and mandibular advancement at nasopharyngeal obstruction. South Eur. J. Orthod. Dentofac.	27

	Res. 2014, Vol.1. No 1, p.39 (Abstract book of 2nd International Congress of Croatia Society of Orthodontics, Zagreb, Croatia, September 24th-27th 2014) (lecture) Kjurchieva Chuchkova G. Benefits of combine biomechanics and functional forces in solving malocclusions. 1st Balkan Ormco symposium, Belgrade, Serbia, Oktober 4th -5th 2014. (Lecture) (lecture) Kjurchieva Chuchkova G. Myofunctional therapy: Foundation of successful orthodontic treatment. 7th Congress of Macedonian Dental Society with international participation, Ohrid, Macedonia, June 14-17 2015) (lecture) Kjurchieva Chuchkova G. Clinical trial and interceptive treatment of impaction. 3rd Congress of the Macedonian Orthodontic Society with International Participation, May 12th-15th 2016, Ohrid, Macedonia abstract book pp 80 (lecture) Kjurchieva Chuchkova G. Reliable method to predict and prevent impaction of permanent maxillary canines. 54th Congress of Antropological Society of Serbia with International Participation, Sremski Karlovci, Serbia, June 1th-4th 2016. Abstract book p.47 (lecture) Kjurchieva Chuchkova G. The role of hyoid bone position treating patients with severe nasopharyngeal obstruction. South Eur. J. Orthod. Dentofac. Res. 2016, Vol.3. No 1-2, p.105 (Abstract book of 3th International Congress of Croatian Society of Orthodontics, 2016 Split October 6th-8th 2nd) (lecture) Kjurchieva Chuchkova G. Myofunctional treatment approach at developing dentition. 1st Congress of the Balkan Association of Orthodontic Specialists and the 20th Greek National Congress of the Greek Orthodontic Society and the Orthodontic Society of Northern Greece 2017, December 1st-3rd, Thessaloniki, Greece (lecture)	
5	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество(2x2) Ќурчиева-Чучкова Г. Важноста од примена на апарати за максиларна експанзија и позиционирање на јазикот кај пациенти со нарушена назореспиаторна функција. Симпозиум на Здружение на специјалисти по ортодонција при МСД : “Современи технологии во ортодонцијата“, 8.11. 2013, Скопје, Македонија (пленарно предавање) Ќурчиева Чучкова Г. Ортодонтско-хируршки аспекти на интерцептивно водење на оклузијата. 7ми Симпозиум на МСД-ЗСОХ “Интердисциплинарен пристап во оралната хирургија и ортодонција: Модерни аспекти“, 25.11.2017, Скопје, Македонија (пленарно предавање)	4
6	Учество на научен/стручен собир со реферат-усна презентација (3 x1) Kjurchieva Chuchkova G, Kanurkova L. Functional orthodontics outcome: effects of twin block appliances and pre-orthodontic treatment (POT) on dentofacial growth. 19th	3

	Congress of the Balkan Stomatological Society – BaSS, Belgrade, Serbia, April 24th-27th 2014, Abstract book OP 161 Jankulovska V, Kjurchieva Chuchkova G, Petrova E, Dimovska I, Tanatarec I. Myofunctional orthodontic therapy at developing Class III malocclusion. 3rd Congress of the Macedonian Orthodontic Society with International Participation, May 12th-15th 2016, Ohrid, Macedonia Abstract book pp 177 Jankulovska V, Jankulovska E, Kjurchieva Chuchkova G, Jankulovski P, Velevska M. Evaluation of masticatory efficiency in Class II. . South Eur. J. Orthod. Dentofac. Res. 2016, Vol.3. No 1-2, p.101 (Abstract book of 3th International Congress of Croatian Society of Orthodontics, 2016 Split October 6th-8th)	
7	Учество на научен/стручен собир со реферат-постер презентација (10 x0,5) Kjurchieva Chuchkova G. A survey of congenitally missing permanent teeth in Macedonian population. 89th Congress of EOS, Reykjavik, Iceland, June 26th-29th 2013, Abstract book SP 016 Kanurkova L, Kjurchieva Chuchkova G, Dorakovska A, Sotirovska-Ivkovska A, Zabokova-Bilbilova E. Treatment efficiency with MBT fixed orthodontic appliance in the patients with Class II Malocclusion. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society – BaSS, Belgrade, Serbia, April 24th-27th 2014, Abstract book PP 446 G. Kjurchieva Chuchkova, C. Bajraktarova Mishevskaa, L. Kanurkova. Effects and benefits of pre-orthodontic trainer treatment in developing dentition patients. Eur. J. Orthod. Supplement 2015, 91st Congress of EOS, Venice, Italy, June 13th-18th 2015, Abstract book SP 265 Bajraktarova Mishevskaa C, Kanurkova L, Kjurchieva Chuchkova G, Maneva M, Bajraktarova Valjakovska E. Skeletal age in patients with Turner's syndrome. Eur. J. Orthod. Supplement 2015, 91st Congress of EOS, Venice, Italy, June 13th-18th 2015, Abstract book SP 247 Pesevska S, Apostolova G, Kjurchieva Chuchkova G, Gavrilovic I, Mindova S, Stefanova E. Dynamic and characteristic of pain after initial archwire placement in orthodontic patients undergoing analgesic therapy. 3rd Congress of the Macedonian Orthodontic Society with International Participation, May 12th-15th 2016, Ohrid, Macedonia Abstract book pp 179 Tanatarec I, Pop Acev D, Petrovska B, Kjurchieva Chuchkova G. Predictive radiographic indicators for early diagnosis of tendency for impaction of third molars. 3rd Congress of the Macedonian Orthodontic Society with International Participation, May 12th-15th 2016, Ohrid, Macedonia Abstract book pp 205	5

	Jankulovska V, Dimovska I, Kjurchieva Chuchkova G. The influence of early orthodontic treatment on the face profile. 54th Congress of Antropological Society of Serbia with International Participation, Sremski Karlovci, Serbia, June 1th-4th 2016. Apstract book p. Jankulovska V, Kjurchieva Chuchkova G. Minimally invasive orthodontics in treatment of malocclusion Class III: Case reports. Acta Stomatologica Croatica. 2016; 50 (1): 87-99 Abstract of Congress with International Participation “Minimally Invasive Approach in Dental Medicine” Jankulovska V, Manevska I, Kjurchieva Chuchkova G, Petrova E, D. Pop Acev. Myofunctional story – step by step to successful effects. . South Eur. J. Orthod. Dentofac. Res. 2016, Vol.3. No 1-2, p.101 (Abstract book of 3th International Congress of Croatian Society of Orthodontics, 2016 Split October 6th-8th) I. Manevska, V. Jankulovska, E. Petrova, I. Gavrilovikj, G. Kjurchieva Chuchkova. Psyhosocial ipact of malocclusion in adolescents from Macedonia. South Eur. J. Orthod. Dentofac. Res. 2016, Vol.3. No 1-2, p.107 (Abstract book of 3th International Congress of Croatian Society of orthodontics, 2016 Split October 6th-8th)	
8	Апстракти објавени во зборник на конференција-меѓународна (15 x1) Kjurchieva Chuchkova G. Effects of rapid maxillary expansion on nasopharyngeal airway dimensions, head posture and hyoid bone position in children with impaired nasal breathing. 52rd Congress of Antropological Society of Serbia, Novi Sad, Serbia, June 4th-7th 2013. Apstract book p.(плeнарно предавање) Kjurchieva Chuchkova G. A survey of congenitally missing permanent teeth in Macedonian population. 89th Congress of EOS, Reykjavik, Iceland, June 26th-29th 2013, Abstract book SP 016 (постер презентација) Kjurchieva Chuchkova G, Kanurkova L. Functional orthodontics outcome: effects of twin block appliances and pre-orthodontic treatment (POT) on dentofacial growth. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society – BaSS, Belgrade, Serbia, April 24th-27th 2014, Abstract book OP 161 (усна презентација) Kanurkova L, Kjurchieva Chuchkova G, Dorakovska A, Sotirovska-Ivkovska A, Zabokova-Bilbilova E. Treatment efficiency with MBT fixed orthodontic appliance in the patients with Class II Malocclusion. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society – BaSS, Belgrade, Serbia, April 24th-27th 2014, Abstract book PP 446 (постерска презентација) Kjurchieva Chuchkova G. Survey of third molar germs development among Macedonian children. 53rd Congress of Antropological Society of Serbia, Vranje, June 4th-7th 2014. Apstract book p.31 (плeнарно предавање)	15

	Kjurchieva Chuchkova G. Treatment outcomes associated with palatal expansion and mandibular advancement at nasopharyngeal obstruction. South Eur. J. Orthod. Dentofac. Res. 2014, Vol.1. No 1, p.39 (Abstract book of 2nd International Congress of Croatia Society of Orthodontics, Zagreb, Croatia, September 24th-27th 2014) (плeнapнo пpeдaвaњe) Kjurchieva Chuchkova G, Bajraktarova Mishevska C, Kanurkova L, Dimovska R, Maneva M. Effects and benefits of pre-orthodontic trainer treatment in developing dentition patients. Eur. J. Orthod. Supplement 2015, 91st Congress of EOS, Venice, Italy, June 13th-18th 2015, Abstract book SP 265 (пocтepcкa пpeзeнтaциja) Bajraktarova Mishevska C, Kanurkova L, Kjurchieva Chuchkova G, Maneva M, Bajraktarova Valjakovska E. Skeletal age in patients with Turner's syndrome. Eur. J. Orthod. Supplement 2015, 91st Congress of EOS, Venice, Italy, June 13th-18th 2015, Abstract book SP 247 (пocтepcкa пpeзeнтaциja) Kjurchieva Chuchkova G. Reliable method to predict and prevent impaction of permanent maxillary canines. 54th Congress of Antropological Society of Serbia with International Participation, Sremski Karlovci, Serbia, June 1th-4th 2016. Abstract book p.47 (плeнapнo пpeдaвaњe) Jankulovska V, Dimovska I, Kjurchieva Chuchkova G. The influence of early orthodontic treatment on the face profile. 54th Congress of Antropological Society of Serbia with International Participation, Sremski Karlovci, Serbia, June 1th-4th 2016. Abstract book p. (пocтepcкa пpeзeнтaциja) Jankulovska V, Kjurchieva Chuchkova G. Minimally invasive orthodontics in treatment of malocclusion Class III: Case reports. Acta Stomatologica Croatica. 2016; 50 (1): 87-99 Abstract of Congress with International Participation "Minimally Invasive Approach in Dental Medicine" (пocтepcкa пpeзeнтaциja) Kjurchieva Chuchkova G. The role of hyoid bone position treating patients with severe nasopharyngeal obstruction. South Eur. J. Orthod. Dentofac. Res. 2016, Vol.3. No 1-2, p.105 (Abstract book of 3th International Congress of Croatian Society of Orthodontics, 2016 Split October 6th-8th) (плeнapнo пpeдaвaњe) Jankulovska V, Manevska I, Kjurchieva Chuchkova G, Petrova E, Pop Acev D. Myofunctional story – step by step to successful effects. South Eur. J. Orthod. Dentofac. Res. 2016, Vol.3. No 1-2, p.101 (Abstract book of 3th international Congress of Croatian Society of Orthodontics, 2016 Split October 6th-8th) (пocтepcкa пpeзeнтaциja) Jankulovska V, Jankulovska E, Kjurchieva Chuchkova G, Jankulovski P, Velevska M. Evaluation of masticatory efficiency in Class II. South Eur. J. Orthod. Dentofac. Res. 2016, Vol.3. No 1-2, p.101 (Abstract book of 3th International Congress of Croatian Society of orthodontics, 2016 Split October 6th-8th) (ycнa пpeзeнтaциja)	

	Manevska I, Jankulovska V, Petrova E, Gavrilovikj I, Kjurchieva Chuchkova G. Psychosocial impact of malocclusion in adolescents from Macedonia. South Eur. J. Orthod. Dentofac. Res. 2016, Vol.3. No 1-2, p.107 (Abstract book of 3th International Congress of Croatian Society of orthodontics, 2016 Split October 6 th -8 th) (постерска презентација)	
9	Апстракти објавени во зборник на конференција-национална (5 х0,5) Kjurchieva Chuchkova G. Myofunctional therapy: Foundation of successful orthodontic treatment. at 7th Congress of Macedonian Dental Society with International Participation, June 14-17 2015, Ohrid, Macedonia, (плeнарно предавање) Kjurchieva Chuchkova G. Clinical trial and interceptive treatment of impaction. 3rd Congress of the Macedonian Orthodontic Society with International Participation, May 12th-15th 2016, Ohrid, Macedonia abstract book pp 80 (плeнарно предавање) Jankulovska V, Kjurchieva Chuchkova G, Petrova E, Dimovska I, Tanatarec I. Myofunctional orthodontic therapy at developing Class III malocclusion. 3rd Congress of the Macedonian Orthodontic Society with International Participation, May 12th-15th 2016, Ohrid, Macedonia Abstract book pp 177 (усна презентација) Pesevska S, Apostolova E, Kjurchieva Chuchkova G, Gavrilovic I, Mindova S, Stefanova E. Dynamic and characteristic of pain after initial archwire placement in orthodontic patients undergoing analgesic therapy. 3rd Congress of the Macedonian Orthodontic Society with International Participation, May 12th-15th 2016, Ohrid, Macedonia Abstract book pp 179 (постер скапрезентација) Tanatarec I, Pop Acev D, Petrovska B, Kjurchieva Chuchkova G. Predictive radiographic indicators for early diagnosis of tendency for impaction of third molars. 3rd Congress of the Macedonian Orthodontic Society with International Participation, May 12th-15th 2016, Ohrid, Macedonia Abstract book pp 205 (постерска презентација)	2,5
	ВКУПНО ОД НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	107,928

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Реден број	Назив на активнoста:	Поени
1	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија: (15 x 1)	15

	- Рецензент на научни трудови во: списание Гласник на Антрополошкото друштво на Србија (5 x 1) - Член на Работно претседателство на сесија (пленарни и усни презентации): (4 x 1) (53ти Конгрес на АДС со меѓународно учество, 4-7.2014, Врање, Србија; 7 Конгрес на МСД со меѓународно учество, 14-17.6.2015, Охрид, Македонија; 3ти Конгрес на ЗСО со меѓународно учество, 12-15.5.2016, Охрид, Македонија; 1 Конгрес на БАОС 1.-3.12.2017, Солун, Грција) - Член на Комисија за валоризација на кредити (6 x 1)	
	ВКУПНО ОД СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	15

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Реден број	Назив на активноста:	Поени
1	Уредник на зборник на трудови од научен/стручен собир (x1) 3 Конгрес на Здружението на специјалисти по ортодонција при МСД со меѓународно учество, 12-15.5.2016, Охрид, Македонија	1
2	Претседател на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир (14 x 1) 3 Конгрес на Здружението на специјалисти по ортодонција при МСД со меѓународно учество, 12-15.05.2016, Охрид, Македонија; Претконгресен курс 12.5.2016; Постконгресен курс 15.5.2016; i-Тор курс 15.5.2016; Симпозиум на ЗСО, 8.11.2013, Скопје; Симпозиум на ЗСО 10.5.2014, Скопје; Симпозиум и Курс на ЗСО, 25 и 26.10.2014, Стар Дојран; Симпозиум и Курс на ЗСО 03 и 04.10.2015, Велес; Симпозиум и Курс на ЗСО, 31.03. и 01.04.2017, Скопје; Симпозиум и Курс на ЗСО, 13.и 14.10.2017, Стар Дојран	14
3	Член на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир (1 x 1) 7 Конгрес на Македонското стоматолошко друштво со меѓународно учество, 14-17.6.2015, Охрид, Македонија	1
4.	Награда за научни постигнувања од струкова организација	1

	Благодарница од Македонско стоматолошко друштво по повод 10-годишното постоење	
5	Студиски престој Клиника за ортопедија на вилици и заби при Медицинскиот факултет во Љубљана, Словенија, 22.2-20.3.2016	0,5
6	Раководител на внатрешна организациона единица Раководител на Клиниката за ортодонција	3
7	Член на факултетска комисија: (3 x 0,5) Наставен одбор(1 x 0,5); Комисија за измени и дополнувања на студиска програма од прв циклус студии за стручни забни техничари-реакредитација, на Стоматолошкиот факултет во Скопје (Одлука бр. 07-461 од 28.3.2014) (1 x 0,5); Комисии за упис на студенти од прв циклус студии, 2015 год.(1 x 0,5)	1,5
8	Член на комисија за избор во звање(3 x 0,2) (одлука бр. 07-2152 од 30.12.2013, 07-2406 од 27.12.2014 и 02-874 од 08.06.2016)	0,6
9	Учество во комисии и тела на државни и други органи (4 x 1) Комисии за полагање на стручен испит за стекнување на лиценца за работа-Стоматолошка комора на Македонија; потпретседател на Здружението на специјалисти по ортодонција при МСД (2009-2013); претседател на Здружението на специјалисти по ортодонција при МСД (2013-2018, 2018-2022); член во Собранието на Македонското стоматолошко друштво (2010-2013; 2018-2022)	4
	ВКУПНО ОД ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	26,6

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	81,99
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	107,928
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	15
ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	26,6

Вкупно	231,518

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

- 1. Проф. д-р Лидија Кануркова с.р.**
- 2. Проф. д-р Јулијана Ѓоргова с.р.**
- 3. Проф. д-р Марија Зужелова с.р.**
- 4. Проф. д-р Славе Наумовски с.р.**
- 5. Проф. д-р Силвана Георгиева с.р.**

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Габриела Курчиева Чучкова.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Габриела Курчиева Чучкова поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето вонреден професор во научната област ортодонција.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, д-р Габриела Курчиева Чучкова да биде избрана во звањето вонреден професор во научната област ортодонција.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

- 1. Проф. д-р Лидија Кануркова с.р.**
- 2. Проф. д-р Јулијана Ѓоргова с.р.**
- 3. Проф. д-р Марија Зужелова с.р.**
- 4. Проф. д-р Славе Наумовски с.р.**
- 5. Проф. д-р Силвана Георгиева с.р.**

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-
НАУЧНАТА ОБЛАСТ ДЕНТАЛНА ПАТОЛОГИЈА ВО СТОМАТОЛОГИЈАТА НА
СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје Стоматолошки факултет- Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 12.12.2017 година, за избор на два наставника во сите наставно-научни звања во наставно-научната област дентална патологија и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, број 02-2446/2 од 26.12.2017 година, донесена на 3. редовна седница, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Љупка Матовска, редовен професор на Стоматолошкиот факултет- Скопје, д-р Славјанка Оцаклиевска, редовен професор на Стоматолошкиот факултет- Скопје; д-р Јованка Гашиќ, редовен професор на факултетот за дентална медицина во Ниш, Р. Србија, д-р Мира Јанкуловска, редовен професор на Стоматолошкиот факултет - Скопје и д-р Борис Величковски редовен професор на на Стоматолошкиот факултет - Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област дентална патологија, во предвидениот рок се пријавија д- р Лидија Поповска, вонреден професор и д-р Соња Апостолска, вонреден професор.

Биографија

Д-р Лидија Поповска е родена во Скопје, на 21.12.1959 година. Средно образование завршила во гимназијата „Раде Јовчевски – Корчагин“ во 1977/78. На Стоматолошкиот факултет во Скопје се запишала во учебната 1978/79 година, а дипломирала во септември 1984 година со средна оценка 9,56. Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1984/85 година се запишала на постдипломски студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје кои ги завршила со просечна оценка 9,58. На 19. 4.1994 година го одбрал магистерскиот труд на тема: „Компарација помеѓу рачната и

ултразвучната обработка на каналите од забниот корен”, со што се здобила со звањето магистер по стоматологија.

Во јуни 1994 го положила специјалистичкиот испит од областа болести на забите и ендодонтот.

Докторска дисертација пријавила на Стоматолошки факултет, Универзитет „Кирил и Методиј“ во Скопје, во 1998 година. Дисертацијата на тема: „Хронични периапикални лезии во релација со ендодонтскиот статус на забите“ ја одбрала на 6 мај 2003 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Мирослава Стевановиќ, проф. д-р Љупка Матовска; проф. д-р Славијанка Одзаклиевска, проф. д-р Никола Пановски и проф. д-р Весна Јаневска. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки по стоматологија од научната област дентална патологија.

Од јуни 1985 година до денес е вработена на Универзитетскиот стоматолошки клинички центар, а од 2012 и на Стоматолошкиот факултет во Скопје.

Во јуни 2013 година била избрана за вонреден професор на група предмети од областа на денталната патологија на Катедрата за болести на забите и ендодонтот.

Во моментот е вонреден професор, а последниот реферат за изборот е објавен во Билтенот на УКИМ бр.1054.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 580, 631, 712,826, 850, 945, 1009, 1045 и 10054, како и вкупните остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на поднесената документација која е од важност за изборот.

Наставно - образовна дејност

Во склоп на активностите на Стоматолошкиот факултет, кандидатката активно била вклучена во изведувањето на теоретската и практичната настава на група предмети на Катедрата за болести на забите и ендодонтот, што се детално прикажани во Анекс 2:

- теоретска и практична настава на првиот циклус студии на програмите за дентална медицина, стручни забни техничари и стручни стоматолошки сестри- орални хигиенолози,
- теоретска настава за II циклус на студии,
- теоретска настава на докторската школа на факултетот на Универзитет „Св Кирил и Методиј“,
- теоретска и практична настава за специјалистите на Стоматолошкиот факултет,
- имала консултации со студенти на сите предмети на кои ја изведувала наставата.

Од академската 2010/2011 до академската 2015/2016 година била ангажиран наставник на Медицинскиот факултет - стоматологија, Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип, каде била одговорна за предавања, практична настава и испити. Активностите на Факултетот се детално прикаани во Анекс 2.

Автор е на два учебника: „Претклиничка кариологија“ и „Клиничка кариологија и терапевтски постапки“, кои се позитивно рецензирани, а се наменети за студентите по стоматологија.

Рецензент е на неколку универзитетски учебници наменети за студентите по стоматологија.

Член била на повеќе комисии за одбрана на дипломски трудови, како и за оцена и одбрана на магистерски трудови и докторски дисертации. Била член на комисија на два специјалистички испита.

Научно - истражувачка дејност

Учествувала во научната работа на Катедрата за болести на забите и ендодонтот, од што произлегуваат повеќе научни трудови, презентирани на конгреси и објавувани во списанија во земјата и во странство. Во периодот меѓу двата избора има објавено 42 трудови, од кои: 3 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 10 трудови во меѓународни научни списанија, 1 труд во меѓународни научни публикации, 3 во стручно-научно популарно списание и 25 труда во зборници од научни собири.

Учесник е во три научно- истражувачки проекти.

Кандидатката е ментор на еден докторски труд во изработка, една завршена магистерска работа, една во фаза на изработка, како и коментор на магистерски труд.

Во периодот меѓу изборите одржала и 10 пленарни предавања како поканет предавач на меѓународни симпозиуми, конгреси и семинари.

Стручно- апликативна дејност

и дополнителни активности

Проф.д-р Поповска професионално е ангажирана на Клиниката за болести на забите и ендодонтот во Универзитетскиот стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“.

Стручно усовршување во странство остварила со студиски престој во 2015 година-престојувала еден месец на Универзитетот во Тенеси, САД, како учесник во програмот за меѓународно истражување и едукација.

Во периодот од последниот избор партиципирала во изработката на наставната програма на додипломските студии (програма за дентална медицина и стручни стоматолошки сестри-орални хигиенолози), постдипломските и докторските студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје, како и во програмата за специјализација од областа на болести на забите и ендодонтот.

Член е на Уредувачкиот одбор на научното списание „Македонски стоматолошки преглед“, како и член на издавачки совет и на уредувачки одбор на списанието на Стоматолошката комора од 2013.

Активно била вклучена во работата на факултетски и стручни комисии и работни групи при Стоматолошкиот факултет: во Научниот одбор и Одборот за специјализации, Стручниот колегиум за втор циклус студии, Советот на докторски студии по стоматологија, како и на други комисии и тела: Комисија за квалитет при ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар „Св. Пантелејмон“, член на второстепена комисија за одлучување по приговори при упис на специјализација, на поткомисија за евалуација на студиската програма за трет циклус студии. Била претседател на Комисијата за евалуација на факултетот во периодот 2013-2017 година.

Од јануари до октомври 2013 ја вршела функцијата в.д. шеф на катедра, во кој период била и член на Деканатската управа на Стоматолошкиот факултет.

Учествувала во комисиите за полагање на стручен испит за стекнување на лиценца за работа во Стоматолошка комора на Македонија.

Претседател била на Здруженито на специјалистите по болести на забите и ендодонтот во периодот 2009-2017 (два мандата) во кој период организирила 15 симпозиуми со меѓународно учество.

Била член на Работно претседателство на Балканскиот конгрес на стоматолозите во Скопје, 013, на 7. конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество и на неколку студентски конгреси.

Има добиено Благодарница за активно учество во Македонското стоматолошко друштво по повод 10 години од неговото осамостојување.

Нејзината активност на Факултетот е претставена и со долгогодишно активно учество во промотивните активности на Факултетот.

Оценка од самоевалуација

Во периодот од 2013 до 2017 година позитивно била евалуирана од студентите на Стоматолошкиот факултет, со просечна оценка 9,5 при анонимно спроведената анкета од Комисијата за самоевалуација.

За тековниот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања приложува 42 труда, изработени по изборот за вонреден професор. Дел од нив се рецензирани во Билтенот број 1070, 1141, 1110, 1111 и 1152, а дел ќе се рецензираат при овој избор.

Список на трудови кои ги пријавува за рецензија за тековниот избор:

99. Zarkova J, Dimova C, Popovska L, Zlatanovska K, Papakoca K. In vitro reliability of intra-oral spectrophotometer. 18th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Skopje, R. Macedonia 2013; 350

Веродостојноста на информациите што ги нуди интраоралниот спектофотометар Specroshade-Micro во ин-витро услови, авторите ги испитале со мерење на примероците од Vita Classical- клучот. Притоа, добиените резултати од ова испитување укажуваат на висока прецизност на овој инструмент, односно негова веродостојност од 97.2%. Трудот има стручен и научен придонес во областа на реставративната стоматологија и протетиката.

101. Zlatanovska K., Zarkova J., Radeska A., Papakoca K., Kovacevska I., Popovska L. Esthetic restoration without preparation (Case report). 18th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Skopje, R. Macedonia 2013; 289

Естетски реставрации кои целосно ја обновуваат формата, бојата и функцијата на забот може да се извршат и со минимална и без препарација на забот. Во трудот е претставен клинички случај каде што пациентот со ирегуларна форма на горниот латерален инцизив е третиран со композитна фасета без претходна препарација на забот. Дури и по период од шест месеци немало промени во бојата, формата, како и маргинално налегнување на фасетата. Со трудот е докажано дека оваа индиректна метода за изработка на композитни фасети на интактни заби е неинванзивна и клинички успешна процедура со високо естетски резултати. Трудот има стручен придонес во областа на реставративната стоматологија и протетиката.

102. Denkova N, Popovska L, Nashkova , Pavlevska M, Veninov T. Oral hygiene and dental morbidity at 15 year old children in Shtip 18th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Skopje, R. Macedonia 2013; 38

Авторите во оваа студија ја детерминираат корелацијата помеѓу оралното здравје и навиките за одржување на оралната хигиена, кај децата на 15-годишна возраст во Штип. Притоа е констатирана статистичка разлика на вредностите за одржување на оралната хигиена помеѓу испитаниците од експерименталните групи. Оралното здравје на училишните деца претставува многу битна вредност во современиот свет. Нивото на развојот на науката и технологијата овозможува да се направи исчекор понапред доколку секој поединец и популацијата во целина ја преземат одговорноста и активно се вклучат во заштита и унапредување на вкупното здравје на луѓето. Трудот има стручен придонес во областа на реставративната и превентивната стоматологија.

104. Spirov V, Stojanovska V, Popovska L, Muratovska I, Dimitrovski O, Dastevski B. Apicoectomy with Er-YAG laser – Analysis of Resected tooth surface. International dental Journal 2013; 63 (Suppl 1): 281 IF 1,04

Целта на оваа студија била да се спореди ефектот на VSP- пулсот, што го емитува Er: YAG ласерот со ефектот на класичниот начин на апикална ресекција на коренот со ротирачки насаден инструмент преку анализа на ресектирана површина на коренот. Вкупно 75 пациенти од двата пола биле вклучени. Примероците биле поделени по случаен избор во пет групи. Првите четири групи беа третирани со Er: YAG ласер со различни параметри, а петтиот служел како контролна група која била третирана на стандарден начин. Анализата на ресектираната површина на забот е направена со СЕМ микроскоп. Резултатите од истражувањето покажале директна корелација помеѓу користената енергија и времето потребно за ресекција. Зголемувањето на енергијата на пулсот го зголемувало оштетувањето на забот и бројот на пукнатини на третираната површина на забот. Нјадобри резултати давале импулсни параметри од 200 mJ/ 20 Hz, а потоа со 200 mJ/ 30 Hz. Работата со ласер го зголемувал за три пати ризикот за пукање на забот за разлика од механичкиот начин, а времето потребно за ресекција било шест пати подолго. Трудот има научна и апликативна вредност во областа на ендодонтската хирургија.

106. Korunoska-Stevkovska V, Popovska L, Kapusevska B, Bundevska J, Pop Stefanova Trposka M. Radiation therapy to the head and oral health (Case report) International dental Journal 2013; 63 (Suppl 1): 362 IF 1,04

Авторите укажуваат на интердисциплинарниот пристап при денталниот третманот кај пациент третиран со радиотерапија во пределот на главата. По три години од целосната санација на забалото, како резултат на радијационата терапија се појавил циркуларен кариес на поголем дел од забите во долната вилица, како и периодонтално заболување на некои од забите носачи на мостовите конструкции. Некои од забите во долната вилица биле екстрахирани, други санирани, после што биле изработени нови коронки и долна парцијална протеза. На пациентот му било советувано редовно користење на флуоридни препарати. Трудот има стручно- апликативен придонес во повеќе области во стоматологијата.

112. Dimova C., Kovacevska I. Popovska L., Zarkova J., Papakoca K., Zlatanovska K. *Anatomical evaluation of root apex morphology*. In: 16th International Symposium on Dental Morphology (ISDM) and 1st Congress of the International Association for Paleodontology (IAPO), 26–30 Aug 2014, Zagreb, Croatia.

Целта на ова испитување било одредување на морфолошки формата и местоположбата на врвот на корените и главниот апикален отвор кај максиларните заби. Во трудот се испитани 120 максиларните човечки заби со комплетно формирани корени со помош на микроскоп со зголемување од 20 X. Испитувани параметри биле обликот на главниот апикален отвор (заоблен, овален, асиметричен или полумесечест), обликот на врвот на коренот (заоблен, рамен, закосен или елипсовиден) и местоположбата на врвот на коренот и отворот, кои биле одредувани како централни, лингвални, букални или апроксимални. Авторите дошле до заклучок дека предоминантната морфологија на врвот на коренот кај инцизивите и премоларите била тркалезната форма, додека апикалниот отвор морфолошки најчесто бил со заоблена форма, а по застапеност следела овалната форма. Најзастапена местоположба на врвот на коренот и отворот била централната положба, проследена со дисталната положба. Трудот има научна и апликативна вредност во областа на ендодонцијата и ендодонтската хирургија.

114. Поповска Л., Евросимовска Б., Матвеева Н., Димова Ц. Локализација на мандибуларниот отвор и негово клиничко значење. VII конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. Охрид 2015; 282-83.

Соодветната анестезија е предуслов за повеќето стоматолошки процедури, особено за ендодонтските процедури. Проценката на МФ е од големо значење за инфериорна алвеоларна нервна анестезија. Целта на оваа студија била да се одреди точната местоположба на мандибуларниот отвор (МФ) во однос на анатомските обележја на гранката на мандибулата, како и да се пресмета квадрантот во кој се наоѓал отворот во вертикална и хоризонтална насока. Биле испитани вкупно 46 човечки суви мандибули. Резултатите покажаа дека позицијата на мандибуларниот отвор е строго индивидуална и постојат големи варијации во нејзината местоположба. Средното растојание од МФ до инцизурата (засекот) изнесувало $22,5 \pm 3,3$ мм, од предната граница на $14,2 \pm 2,7$ мм и $10,7 \pm 3,2$ мм до задниот раб. Растојанието до базата изнесувало $23,9 \pm 2,9$ мм. Се потврдило дека МФ најчесто е лоциран во 81,6% во третиот квадрант во правец антерио-постериорно, додека во правец супериорно-инфериорно позицијата на МФ била почесто во третиот квадрант (58,7%), а анешто поретко во вториот (41,3%). Трудот има апликативен и научен придонес во областа на ендодонцијата.

121. Dimova C, Panova G., Zlatanovska K., Popovska L. Root canal morphology of maxillar and mandibular molars. International scientific on-line journal "Science& Technologies". Publisher "Union of Scientists- Stara Zagora" 2015; V (1): 7-12 ISSN 1314-4111

Дијагнозата, планот на терапијата и познавањето на коренската канална морфологија и нејзините чести варијации се основа за успешна ендодонтска терапија. Авторите испитувањето го реализираат на 160 хумани заби и тоа максиларни и мандибуларни молари, со комплетно формирани апикални отвори. Евалуацијата вклучила верификација на бројот на канали, присуство на латерални рамификации, позицијата на латералните канали и поставеноста на апикалниот отвор. Примероците биле анализирани согласно со класификацијата по Vertucci, а резултатите ја потврдуваат анатомската комплексност на каналниот систем на корените. Исто така, централната позиција на апикалниот отвор била најчесто детерминирана, следено со неговата дистална и букална локација. Кај мезиобукалните корени на вторите максиларни молари детерминирале присуство на повеќе од еден канал. Дополнителни канали биле детектирани и кај мандибуларните молари, во мезијалните корени. Трудот има научна, стручна и апликативна важност од областа на ендодонцијата и ендодонтската хирургија.

124. J. Zarkova, K. Zlatanovska, C. Dimova, S. Naskova, L. Popovska, *Spectrophotometric analysis of natural teeth color in patients with different oral hygiene habits*. In: "Nutricon 2016" Food quality and Safety Health and Nutrition, 1-2 Dec 2016, Skopje, Macedonia. Abstract

Авторите во трудот опишуваат дека успехот за блескава и убава насмевка зависи од соодветното одржување на оралната хигиена. Тие направиле споредба на колоритот на забите кај пациенти со различни навики на орална хигиена. На 235 пациенти им бил поделен прашалник со серија прашања со кои би се добило увид во степенот на нивната орална хигиена. Понатаму било вршено мерење на бојата на максиларниот централен инцизив со помош на интраорален спектрофотометар ShadePilotTM (Degu Dent, Germany) и класифицирани според 3 клуча за бои. Пациенти биле групирани во три групи, во зависност од нивните навики за орална хигиена. Пациентите со одлични хигиенски навики имале најсветли заби, додека најтемни заби биле регистрирани кај пациенти со лоши хигиенски навики. Акумулацијата на плакот ги заробува пигментите и им дава на забите жолтеникав и матен изглед. Трудот има стручен и научен придонес во областа на реставративната стоматологија и протетиката.

125. B. Evrosimovska, C. Dimova, L. Popovska, E. Zabokova-Bilbilova. Matrix metalloproteinase-8 gene polymorphism in chronic periapical lesions. ПРИЛОЗИ. Одд. за мед. науки, XXXVI 2, 2015 МАНУ CONTRIBUTIONS. Sec. of Med. Sci., XXXVI 2, 2015: 217-224.

Зголеменото ниво на матрикс металопротеиназа-8 (ММП-8) се поврзани со ризик за развој на хроничните периапикални лезии (CPL). Полиморфизмот на гените се фактори кои придонесуваат во патогенезата на воспалението. Целта на оваа студија била да се анализира полиморфизмот во генот MMP-8 и неговата поврзаност и влијание врз клиничката манифестација на CPL. Испитани биле 240 пациенти, кај кои бил одредуван полиморфизмот -799 C / T во генот MMP-8 преку рестриктивниот ензим BglII. Кја 120 пациенти било утврдено постоење на хронични периапикални лезии, додека останатите 120 биле без знаци на хроничен или акутен воспалителен процес во вилицата и служеле

како контролна група. Резултатите покажале дека има разлики во фреквенциите на алелот и генотипот на полиморфизмите на MMP8-799 C / T помеѓу експерименталната и контролната група ($p < 0,05$). Исто така оваа студија сугерира дека полиморфизмот MMP-8-799 C / T е ризик за појава на CPL ($OR = 8.27 < 3.44 < OR < 20.26$). Откривањето на овој генетски полиморфизам е важно за добивање на навремен третман кај овие пациенти каде што постои висок ризик за развој на хронично периапикална инфламација. Трудот има научна и апликативна важност од областа на ендодонцијата и ендодонтската хирургија.

126. Поповска Л. Bulk-Fill композити наменети за постериорни реставрации. *Vox Dentarii* број 32 - Информатор на Стоматолошката комора на Македонија, 2015; 10 (3). pp. 34-35.

Стручен труд наменет за стоматолозите практичари, каде што се понудени информации за поновата генерација на композити наменети за поставување со bulk-техника или поставување на материјалот во еден слој. Се укажува дека со ваквите композити се поедноставува постапката на поставување и се скратува потребното време за поставување и до 60%. Авторот ги објаснува иновациите кај материјалите кои ја овозможуваат оваа придобивка, но и укажува дека треба да се користи ламба за полимеризација со оптимални карактеристики, во оптимално време (10-40 секунди) и со правилна насоченост на светлината под прав агол во однос на површината на материјалот. Доколку стоматологот смета дека со користењето на овој тип на композити ќе допринесе за подобрување во својата работа, треба да внимава да употреби точни индикации за употреба на материјалот, да внимава на исправноста на својата полимеризациона ламба и да ја користи правилната техника на апликација. Трудот има стручен придонес во областа на реставративната стоматологија.

127. C.Dimova, L.Popovska, M. Popovska, .B Evrosimovska. Evaluation of life quality after apicoectomy using two different flap design. *Journal of Hygienic Engineering and Design. Vol. 14, pp. 83-89.* Original scientific paper UDC 616.314.16-089.87.

Примарната цел на апикотомијата е да се отстранат етиолошките фактори на периапикалните патози, а со тоа да се овозможи враќање на пародонтот во состојба на биолошка и функционална здрава состојба. Целта на испитувањето била да се оцени искуството на пациентите по направената апикотомија со два различни типа на флап дизајн (во форма на плик и семилунарен). Во испитувањето биле опфатени 60 пациенти каде по завршување на ендодонтската терапија била направена апикотомија на заби со еден од двата вида на флап. Сите пациенти одговарале на анкета со 15 прашања, преку кои треба да се процени состојбата до 7 дена од направената интервенција. Одговорите на пациентите беа класифицирани во 5 групи според квантитетот на непријатностите и болката. Високата инциденца на симптоми била пријавена од страна на пациентите во двете групи и немало значајни разлики во дистрибуцијата на пациентите според возраста, полот, дијагноза и местото на интервенцијата помеѓу двете групи. Апикоектомијата со полумесечест флап предизвикувала значително помалка постоперативна болка, но давала повеќе тешкотии при отворање на устата, мастикацијата и способност да се зборува веднаш

по интервенцијата. Трудот има научна и апликативна важност од областа на ендодонцијата и ендодонтската хирургија.

128. С. Dimova, K. Zlatanovska, L. Popovska. *Евалуација на апикална коренска морфологија на горни и долни премолари*. In: Прв македонски конгрес на орална и имплантна хирургија со меѓународно учество, 02-04 June 2016, Skopje, Macedonia.

Целта на ова истражување било да се утврди морфолошката форма и позицијата на коренскиот врв и големина на апикалниот форамен кај максиларни и мандибуларни премолари. Биле анализирани 150 хумани горни и долни премолари со оформен врвови. Секој коренски врв бил испитан со помош на електронска микроскопија и зголемување 20-200 пати. Биле анализирани следниве анатомски параметри: форма и периферни контури на главниот апикален отвор (заоблен, овален, асиметричен, полумесечест) и на коренскиот врв (заоблен, рамен, закосен, елипсовиден). Локацијата на главниот апикален отвор беше класифицирана како централна, букална, лингвална, мезијална или на дистална површината на коренскиот врв. Резултатите покажале дека по еден канал бил присутен во 77% од забите. Два или повеќе канали се утврдени кај 23% од анализираниите заби. Еден апикален форамен е утврден во 80% на забите, а кај 20% имало два или повеќе апикални отвори. Авторите заклучиле дека најчеста морфологијата на коренскиот врв бил со тркалезна форма, а најчестиот облик на главниот отвор бил заоблен со овален облик на ивиците. Врвот на коренот најчесто бил централно поставен, а многу поретко дистално и букално. Трудот има научна и апликативна важност од областа на ендодонцијата и ендодонтската хирургија.

130. Употреба на биокерамички материјали во ендодонцијата. Информативен стручен труд. Vox Dentarii број 33- Информатор на Стоматолошката комора на Македонија, 2016; 6 (1) pp. 16-17 .

Целта на овој стручен труд е да се информираат читателите за биокерамичните материјали кои се однеодамна воведени на денталниот пазар. Иако ова се материјали кои наоѓаат широка примена во медицината и стоматологијата, авторот се задржува на употребата на биокерамичките материјали во ендодонцијата, на нивните позитивни карактеристики и индикациите за употреба. Првичните резултати од употребата на биокерамиката во ендодонцијата покажало дека се материјали кои ги имаат истите предности како и докажаниот МТА, но дека нивна предност се полесната употреба, побрзото стврднување и антибактериското дејство поради високиот рН. На крајот се наведени произведувачите и препаратите кои спаѓаат во групата на биокерамички материјали и начинот на нивната употреба. Трудот има стручен придонес во областа на ендодонцијата.

133. [V. Stojanovska](#), [C.S. Ivanoff](#), I. Muratovska, L. Popovska, [F. Garcia-Godoy](#), [T. Hottel](#), [D. Marković](#), [B. Morrow](#). Joggle Lap Shear Testing of Deep Occlusal Composite Restorations Lined with Dycal, Dycal LC, Conventional or Resin-Modified Glass Ionomer. Vojnosanitetski pregled. Military-medical and pharmaceutical review 05/2017; 0.36 Impact Factor

Целта на ова испитување било тестирање на силата на атхезија на спојот на реставрацијата со забот преку тест на смолкнување и да се спореди јачината на врската на оклузални композитни полнења поставени преку подлоги од Dycal, Dycal LC, конвенционален и смолестомодифициран глас јономер цемент. Вкупно биле направени 150 оклузални кавитети, кои биле поделени во 5 групи во зависност од подлогата. Кај група I – композитот бил директно поставен, кај групите II и III бил поставен Dycal или Dycal LC пред композитот, кај IV и V – Fuji IX или Fuji II LC. Резултатите покажале дека јачината на врската меѓу композитот и забот била поголема, отколку во кавитетите била поставена подлога по следниот редослед: Fuji II LC > Fuji IX > Dycal LC > Dycal. Трудот има стручен и научен придонес во областа на реставративната стоматологија.

134. L. Popovska, C. Dimova, B. Evrosimoska, V. Stojanovska, I. Muratovska, B. Cetenovic, D. Markovic. Relationship Between IL-1 β Production And Endodontic Status Of Human Periapical Lesions. Vojnosanitetski pregled. Military-medical and pharmaceutical review 12/2017; 1134-40. • 0.36 Impact Factor

Цел на ова испитување било да се одреди квантитативно присуството на интерлеукин-1 β во ткивата на периапикалните лезии и да се испита поврзаноста со: големината на лезијата и патохистолошкиот тип на воспаление. Периапикалните ткива се добиени од пациенти со апикотомија. Секој примерок добиен оперативно бил поделен на два еднакви дела: едниот дел бил користен за одредување на интерлеукин-1 β во ткивен хомогенат со ELISA метод, а на другиот е направена хистопатолошка анализа. Во секој ткивен хомогенат била измерена количина на интерлеукин -1 β , чии вредности се движеле од 0,6 до 74 pg/mg. Резултатите не потврдиле значајна разлика во квантитетот на интерлеукиот меѓу симптоматските и асимптоматските случаи. Докажано е присуство на умерена корелација меѓу големината на лезијата и вредностите на интерлеукин -1 β . Показана е значајна разлика меѓу количината на интерлеукин -1 β и кај различните хистолошки потврдени типови на лезии. Најголеми вредности биле измерени кај лезиите во фаза на егзацербација и кај грануломите во почетните развојни фази. Најмали вредности се забележани кај старите грануломи, лузните, забите со неодамна завршена ендодонтска терапија и неинфламираните цисти. Резултатите потврдиле дека разликите во количината на интерлеукин -1 β е во корелација со прогресијата на лезиите и фазите во нивниот развој. Трудот има научна и апликативна важност од областа на ендодонцијата.

136. Popovska L, Redzepi I., Stojanovska V., Muratovska I. Accuracy of Two Methods of Working Length Determination in Endodontics, 22th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Tessaalonica, Greece 2017; op 175.

Целта на оваа студија била споредба на прецизноста на електронската и тактилната одонтометриска метода кај максиларните и мандибуларните молари. На 60 витални молари поради иреверзибилно оштетување на пулпата им била направена ендодонтска терапија. Според методот што се користел за одредување на работната должина биле формирани две групи: I група: определувањето било со тактилна метода, II група: електронска одонтометрија со користење на апекс локатор. Подеднаков бил бројот на случаи во секоја група каде што е користена витална или мортална пулпатомија. Постоела статистички значајна разлика во прецизноста на електронската и тактилната метода. Стапката на успех во определување на работна должина со $\pm 0,5$ мм толеранција со користење на апекс локаторот iРex изнесувала 79%, додека успешноста при користењето на тактилната метода била само 24,8%. Не постоела значајна разлика во точноста на мерењата помеѓу максиларните и мандибуларните коренски канали кај ниту една метода. Не постоела значителна разлика во прецизноста помеѓу витална и мортална пулпатомија. Авторите заклучиле дека определувањето на работната должина со апекс локатор е едноставен, точен и брз метод на работа, за кој не постои потреба од непотребно изложување на рендген зрачење. Трудот има научна и апликативна важност од областа на ендодонцијата, оралната хирургија и општата стоматологија. Трудот има научна и апликативна важност од областа на ендодонцијата.

138. Muratovska I., Stojanovska V., Popovska M., Popovska L., Minovska A. Dentin Disinfectants and their Influence on Bonding Stability. International dental Journal 2017; 67 (Suppl 1): 47 IF 0,92

Целта на испитувањето било да се одреди влијанието на средствата за дезинфекција на дентин врз јачината на врската на атхезивите кај длабоките кариозни лезии. Направени се длабоки препарации од на оклузалните површини од осум кариозни трети молари. Пред поставување на адхезивните системи, била направена дезинфекција со NaOCL 2,5% и хлорхексидин 2%, а испитувани биле три различни атхезивни системи: Optibond Solo Plus Self-Etch, AdheSE и Clearfil SE Protect Bond. Во кавитетот бил поставен еден од атхезивите, а потоа кавитетот бил реставриран со композит. Забите биле пресечен на по 24 пресека со дебелина $0,8 \pm 0,2$ mm². Пресеците биле фиксирани во универзална машина за тестирање, а резултатите биле изразени во МПа. Резултатите покажале дека средствата за дезинфекција не влијаат значително врз атхезивната сила ($p > 0.05$) во сите тестирани атхезивни сретства. Подобра атхезија покажаа AdheSE или Clearfil SE Protect Bond од Optibond Solo Plus Self-Etch ($p < 0.05$). Трудот има апликативен и научен придонес во областа на ресторативна стоматологија

139. Matveeva N, Popovska L, Evrosimovska B, Chadikovska E, Nikolovska J. [Morphological alterations in the position of the mandibular foramen in dentate and edentate mandibles](#). Anat Sci Int. 2017 Dec 8. doi: 10.1007/s12565-017-0423-9

За постигнување успешна блокада на сензациите на долната вилица потребно е одлично познавање на позицијата на мандибуларниот отвор (МФ). Целта на истражувањето било

утврдување на анатомската и топографската локализација на МФ според анатомски ориентациони точки на рамусот и идентификација на морфолошките промени во позицијата на МФ и големината и обликот на рамусот меѓу мандибули со сочувани заби и беззабни мандибули. Во испитувањето се употребени седумдесет и три суви мандибула поделени во две групи според стоматолошкиот статус. Измерени биле: во хоризонтала: растојанието од предниот и задниот раб до мандибуларниот отвор (AB, PB), а во вертикала: растојанието од мандибуларниот засек (MN) до до влезна точка на МФ и од МФ до долниот раб на гранката (IB). Биле анализирани и други голем број релевантни анатомски карактеристики на рамусот на мандибулата, како што се неговата ширина (RW), висина (RH) и дебелина (RT). МФ бил поблиску до задната и долната граница кај беззабите, отколку кај мандибулите со заби. Беззабите мандибули покажале намален ширина на рамусот (RW), значително намалена висина ($p = 0.03$ RH), и значително намалена дебелина ($p < 0.05$) RT во областа на MF отворот во споредба со мандибулите со сочувана дентиција. Промените во позицијата на МФ и анатомските карактеристики на мандибуларните рамуси кај мандибулите со загубена дентиција го зголемуваат потенцијалниот ризик од компликации и неуспех на блокадата на мандибуларниот нерв. Трудот има научна и апликативна важност од областа на ендодонцијата, оралната хирургија и општата стоматологија.

140. Popovska L. Evrosimovska Biljana. Accuracy of the clinical diagnosis of chronical periapical lesions. Macedonian Dental Review 2017; (3-4)

Цел на ова испитување било да се утврди дали клиничката дијагноза на хроничните периапикални лезии е прецизна преку патохистолошка анализа. Кај 80 пациенти била поставена клиничка дијагноза на хронични периапикални лезии врз база на анамнестичките податоци, клинички преглед и направена анализа на периапикална рентгенграфија. Терапијата била оперативна изведена кај 80 пациенти со апикотомија, а материјалот добиен при интервенцијата бил подготвен за хистолошка анализа со светлосна микроскопија на стандардни парафински пресеци. Резултатите покажале дека клиничката дијагноза најчесто се поставува според рендгенолошкиот изглед ($p = 0.000232$), а многу поретко според клиничките знаци и симптоми ($p = 0.0703$). Хистолошката анализа покажала пет категории воспалителни реакции: грануломите биле регистрирани кај 56.3%, 16.3% биле цистични лезии, 13.8% периапикални апсцеси, 8.8% дифузни хронични воспаленија и 5% периапикални лузни. Хистопатолошката дијагноза покажа совпаѓање со клиничката во само 56% од случаите ($p = 0.76$), што доведува до заклучок дека клиничката дијагноза е прилично несигурна и не ја одразува специфичната дијагноза на промените во ткивото. Трудот има научна и апликативна важност од областа на ендодонцијата.

АНЕКС 2**ОБРАЗЕЦ****КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ****Кандидат: Лидија Павле Поповска****Институција: Стоматолошки факултет - Скопје****Научна област: стоматологија, дентална патологија****НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ**

Одржување на настава	
прв циклус студии *0,04	
Претклиничка ендодонција (1+3), летен семестар 2012/2013	0,6
Претклиничка кариологија (2+4), зимски 2013/14, 2014/15, 2015/16 2016/17 2017/18	6
Клиничка кариологија (1+6) летен семестар 2013/14, 2014/15, 2015/16 2016/17	2,4
Дентална патологија, Висока школа за стручни стоматолошки сестри (2+2), 2015/16	2,4
Ергономија, Висока школа за стручни стоматолошки сестри (1+2), 2013/14, 2014/15	1,2
Ергономија, Висока школа за стручни забни техничари (1+2), 2013/14, 2014/15	1,2
Анатомија со дентална морфологија – орални хигиенолози (3+3), зимски семестар 2015/16, 2016/17, 2017/18	2,8
Претклиничка кариологија на (2+3+1) Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“, летен семестар во 2012/2013, 2013/2014	2,4
Анатомија со морфологија на вилиците и забите на (2+3+1), Стоматолошкиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“, летен семестар во 2013/2014, 2014/15 и 2015/16	3,6

Фокалози (изборен) на (2+1+1), Медицинскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“, летен семестар за студенти дентална медицина во 2013/2014	1,2		
Менаџмент во стоматологија (изборен) на Медицинскиот факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“, (2+1+1) летен семестар за студенти дентална медицина во 2013/2014. 2014/15, 2015/16 (1+1+1) зимски за стручни забни техничари 2015/16	4,2		
Ергономија во стоматологија, Медицински факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“:(2+0+1) летен семестар 2013, (2+1+1) летен семестар во 2013/2014, 2014/2015, (1+1+1) зимски– 2 часа зимски 2015/16	5,4		
Одржување на настава од втор циклус студии учебна 2013/14 и 2014/15 Актуелности во стоматологијата – 10 часа x 0,05= 0,5 Орална епидемиологија - 10 часа x 0,05= 0,5 учебната 2015/16 и 2006/17 Конзервативна терапија на апикални пародонтити (15 x 2 час неделно)= 1,5 Некариозни лезии на забите и нивна превенција 3 години по 5 часа= 0,75	3,25		
Одржување на настава од трет циклус студии 0,06 2014/15, 2016/17 Предмети: Современи естетско- функционални процедури, Биокompatibilност на современи реставративни материјали, Коронарна микропропустливост кај ендодонтски третирани заби – 35 часа. x 2 години 2016/17 Методологија на квалитет на техники за обработка и полнење на материјали- 8 часа	4,68		
Одржана настава на специјализанти во високото образование (0,06) 20113/2104, 2014/15 , 2016/2017 (0,06 x 2 часа x 3 години за сите специјализанти) 2016/2017 (0.06 x 20 часа)	2,19		
Консултации на студенти 0,002 -студиска програма: стручни забни техничари <table border="1" data-bbox="99 1812 1218 1877"> <tr> <td data-bbox="99 1812 1089 1877">Ергономија (2 години x 20 студенти)</td><td data-bbox="1089 1812 1218 1877">0,08</td></tr> </table>	Ергономија (2 години x 20 студенти)	0,08	3,75
Ергономија (2 години x 20 студенти)	0,08		

Менаџмент во стоматологија на Универзитетот „Гоце Делчев“ (1 години x 7 студенти)	0,01
студиска програма: стручни стоматолошки сестри	
Дентална патологија (1 година x 20 студенти)	0,04
Ергономија (2 години x 20 студенти)	0,08
Анатомија со дентална морфологија (2 години x 20 студенти)	0,08
студиска програма: доктори по стоматологија/дентална медицина	
Претклиничка ендодонција летен семестар 2012/2013 (1 x 90 студенти во семестар)	0,18
Претклиничка кариологија- зимски 2013/14, 2014/15, 2015/16 2016/17 2017/18 (5 сем. x 90 студенти)	0,9
Клиничка кариологија- 2013/14, 2014/15, 2015/16 2016/17 (4 сем. x 90студенти)	0,72
Претклиничка кариологија на Универзитетот „Гоце Делчев“, летен семестар во 2012/2013, 2013/2014 (5 сем. x 50студенти)	0,5
Анатомија со морфологија на вилиците и забите на Универзитетот „Гоце Делчев“, летен семестар во 2013/2014, 2014/15 и 2015/16 (3 сем. x 70студенти)	0,42
Фокалози (изборен) на Универзитетот „Гоце Делчев“, летен семестар во 2013/2014 (1 сем. x 15студенти)	0,03
Менаџмент во стоматологијата на Универзитетот „Гоце Делчев“, летен семестар во 2013/2014, 2014/15, 2015/16 (3 сем. x 25 студенти)	0,15
Ергономија во стоматологијата, Медицински факултет при Универзитетот „Гоце Делчев“: (4 семестри x 70студенти)	0,56

Консултации со студенти во рамките на здравствената клиничка пракса 1. Стажанти во период од 2013-2017- 10 x 0,2 2. Кандидати на специјалистички турнус 5 x 0,2	8
Одржување вежби: (*0,03) Прв циклус студии: 2013 летен семестар, 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17 и зимски семестар 2017/18 Предмети: претклиничка кариологија (2+3), претклиничка ендодонција (1+3), клиничка кариологија 1 (1+3), клиничка кариологија 2 (1+5), Клиничка ендодонција 1 (1+3) и клиничка ендодонција 2 (0+5) Семестар: 6 часа неделно x 15 x2 групи = 5,4 на семестар x 10 семестри	54
Индивидуален проект (0,04) претклиничка кариологија (летен 2013 до 2017/18) 5 семестри x 15 студенти	3
Подготовка на предмет *1: авторизирани предавања по Менаџмент во стоматологија авторизирани предавања по Клиничка кариологија 2	2
Ментор и едукатор на здравствена едукација (0,08) Решение 09-5317/3 10.07.2014 (1 сем. x 8 недели x 3 часа) (1,92) Решение 08-268 од 31.10.2016 (3 сем. x 15 недели x 3 часа) (10,8) Решение 08-264 од 31.10.2016 (3 сем. x 15 недели x 3 часа) (10,8)	23,52
Член на комисија за оцена и одбрана на докторат (0,5+0,5) - Одлука за оцена бр. 07-794 од 16.5.2014 и одбрана 07-115 од 19.6.2014 - Одлука за оцена бр. 07-2042 од 17.12.2013 и за одбрана 07-261 од 24.2.2014 - Одлука за оцена 07-1640/2 од 10.10.2014 и за одбрана бр.07-207/13 од 28.11.2014 - Одлука за оцена бр. 02-1906 од 4.11.2014 2016 и за одбрана 02-2476/2 од 26.12.2016 - Одлука бр. 02-804/3 од 08. 6.2015	12

- Одлука 10-1624/2 од 29.12.2015 -Одлука за оцена 09-367/2 од 28. 3.104 и за одбрана 07-799 од 16. 5.2014	
Член на комисија за оцена и/ или одбрана на магистратура (0,3+0,3) 1.Одлука бр. 1072517/2 од 30.12.2014 и Одлука 02-154 од 6. 2.2015- 2. Одлука за оцена 02-474/2 24. 4.2015 и Одлука бр 02-744 од 20. 5.2015 3. Одлука за оцена бр 09-604/4 од 26. 5.2016 и одбрана бр. 02-604/6 од 7.6.2016	1,8
Член на комисија за оцена или одбрана на специјалистичка работа (0,2) Решение за член на комисија за полагање со бр. 08-49/2 од 11.7.2013 Решение за член на комисија за полагање со бр. 08-39/2 од 21.7.2017	0,4
Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа (0,1) 1. Одлука бр 2003-131/2 од 4.7.2016, Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, кандидат: Соња Роголева 2. Одлука бр 2003-233/5 од 1.10.2015, Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ Штип, кандидат: Мартина Вељковиќ 3. Одлука бр 2003-131/3 од 4. 7.2016, Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ Штип, кандидат: Владимир Новаковски 4. Одлука бр 2503-242/4 од 5.11.2013, Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ Штип, кандидат: Катерина Стоименова 5. Одлука бр 2003-233/9 од 21.9.2015, Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ Штип, кандидат: Марија Китановска 6. Одлука бр. 2003-173 од 12. 9.2016, Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ Штип, кандидат: Стефанија Митева 7. Одлука бр. 2003-175/8 14.9.2016 Факултет за медицински науки , Универзитет „Гоце Делчев“ Штип, кандидат: Марија Хаџи- Василева 8. Одлука бр. 10-1765 од 6.11.2013 кандидат: Елизабета Димоска, Стручна стоматолошка сестра, Стоматолошки факултет УКИМ 9. Одлука бр. 10-191765 од 9.10.2017 кандидат: Елма Грбовиќ, Стручна стоматолошка сестра, Стоматолошки факултет , УКИМ	1

10. Одлука бр 2003-172 од 12. 9.2016 Стручни студии- забен техничар , Факултет за медицински науки, Универзитет „Гоце Делчев“ Штип, кандидат: Марија Пандурска	
Позитивно рецензиран универзитетски учебник - автор (8) - Претклиничка кариологија, Одлука за потреба од учебник бр. 09-186 од 11. 2.2013 и од позитивно прифатена рецензија бр. 05-913 од 10. 6.2013 - Клиничка кариологија и терапевтски постапки, Одлука бр 02-1273 од 15.09.2015 и за прифатена рецензија Одлука бр. 02-37 од 12.01.2016	16
Рецензент на универзитетски учебник: (1) 1.Одлука бр 07-2644/2 од 30.12.2014, Учебник „Стоматолошка фармакологија“ 2. Одлука бр 2002-247/26 од 27.10.2015, Практикум вежби по клиничка кариологија - Универзитет „Гоце Делчев“- Штип 3. Одлука бр 2002-50/7 од 9. 2.2016, Учебник „Орална хирургија 1“ - Универзитет „Гоце Делчев“- Штип 4. Одлука бр 2002-50/69 од 9. 2.2016, Практикум „Орална хирургија 1“ - Универзитет „Гоце Делчев“- Штип 5. Одлука бр 2002-62/15 од 7.3..2016, Учебник „Реставративна стоматологија“ - Универзитет „Гоце Делчев“- Штип	5
Вкупно	167,95

НАУЧНО-ИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ментор на докторска дисертација Одлука бр.03-2039 од 15.11.2016	3
Ментор на магистерска работа Решение за ментор бр. 05/2498 од 2014 Ментор на труд во изработка	2
Коментор на магистерска работа : одлука бр 09-352 од 13.03.2013	0,5
Учесник во национални научени проект (3) 1. Поповска М. и сор. Асоцијација помеѓу генитална и орална афекција со ХПВ-вирусот-причини за навремено вакцинирање- Одлука бр. 02-15314 од 31.1. 2013, финансиран од УКИМ	9

2.Димова Ц и сор. <i>Дентална морфологија на хумани трајни заби: екстерна и интерна анатомија на корени и коренски канални системи –експериментална студија</i>- Одлука бр. 0701 –372/18 од 10.3.2014 и Одлука бр. 0201 -132/16 од 1. 2.2016 година за продолжување на финансирање на научниот проект (119. Седница на Универзитетски сенат),одобрен и финансиран од УГД 3.Апостолска С и сор. „Современи методи за конзервативна санација на деструирани заби одобрен и финансиран од УКИМ. Одлука бр.02-1853 од 17.12.2015	
Трудови со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор (*6 + иф.) Journal Impact Factor - Thomson Reuters	
139. Matveeva N, Popovska L, Evrosimovska B, Chadikovska E, Nikolovska J.Morphological alterations in the position of the mandibular foramen in dentate and edentate mandibles. Anat Sci Int. 2017 Dec 8. doi: 10.1007/s12565-017-0423-9. [Epub ahead of print]PMID:29222672 0.96 Impact Factor	4,46
134. Popovska L., Dimova C., Evrosimoska B., Stojanovska V., Muratovska I., Cetenovic B., Markovic D. Relationship Between Il-1β Production And Endodontic Status Of Human Periapical Lesions. Vojnosanitetski pregled. Military-medical and pharmaceutical review 05/2017;. · 0.37 Impact Factor	3,97
133. V.Stojanovska, C.S. Ivanoff, И. Муратовска, L.Popovska, F. Garcia-Godoy, T.Hottel, D.Marković, B.Morrow. Joggle Lap Shear Testing of Deep Occlusal Composite Restorations Lined with Dycal, Dycal LC, Conventional or Resin-Modified Glass Ionomer. Vojnosanitetski pregled. Military-medical and pharmaceutical review 12/2017;. · 0.37 Impact Factor	3,97
Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор (*6)	
110.Nikolovska J, Mancevska S, Kapusevska B, Popovska L, Mindova S. An assessment of career satisfaction among Macedonian dentists.Contributions, Sec. Biol. Med. Sci., MASA, 2014; XXXIV (3): 249-254 RG Journal Impact: 0.36 * Рецензиран во Билтет 1141-од 01.03.2017	3,6
111. Zabokova-Bilbilova E, Popovska L, et all. White Spot Lesions: Prevention and Management after Orthodontic Treatment. Contributions, Sec. Biol. Med. Sci., MASA,	3,6

2014; XXXV (3): 161-168. RG Journal Impact: 0.36 * Рецензиран во Билтет 1111-16.11.2015	
121. Dimova C, Panova G., Zlatanovska K., Popovska L. Root canal morphology of maxillar and mandibular molars. International scientific on-line journal "Science & Technologies". Publisher "Union of Scientists- Stara Zagora" 2015; V (1): 7-12 ISSN 1314-4111	3,6
109. Popovska L, Zabokova Bilbilova E., Mircheva E., Stojanovska V. Chronic periapical lesions: correlation with clinical finding. Contributions, Sec. Biol. Med. Sci., MASA, 2014; XXXIV (3): 255-262 RG Journal Impact: 0.36 * Рецензиран во Билтет 1070-01.02.2014	3,6
125. B. Evrosimovska, C. Dimova, L. Popovska, E. Zabokova-Bilbilova. Matrix metalloproteinase-8 gene polymorphism in chronic periapical lesions. ПРИЛОЖИ. Одд. за мед. науки, XXXVI 2, 2015 RG Journal Impact: 0.28 * многу contributions. Sec. of Med. Sci., XXXVI 2, 2015: 217-224	3,6
127. C. Dimova, L. Popovska, M. Popovska, B. Evrosimovska. Evaluation of life quality after apicoectomy using two different flap design. Journal of Hygienic Engineering and Design. Vol. 14, pp. 83-89. Original scientific paper UDC 616.314.16-089.87	3,6
108. Kapusevska B, Dereban N., Popovska M., Nikolovska J., Popovska L. Bruxism and TMD- disorders of the everyday clinical practice. Contributions, Sec. Biol. Med. Sci., MASA, 2013; XXXIV (3): 105-111 RG Journal Impact: 0.25 * Рецензиран во Билтет 1141-01.03.2017.	3,6
135. Popovska M., Fidovski J., Radojkova- Nikolovska V, Dimova C, Popovska L, Mijoska A, Toseva-Spasovska N., Dzipunova B. The Effects Of Nbf Gingival Gel In The Treatment Of Recurrent Oral Ulcers: Case Report. Journal Of International Dental And Medical Research Issn 1309-100x (scimago 0,35)	3,95
129. C. Dimova, L. Popovska, M. Zdravkovska, M. Popovska, K. Zlatanovska, <i>Traditional versus new oral anticoagulants in clinical practice of oral surgery</i> . Research Journal of Pharmaceutical, Biological and Chemical Sciences, 2016; 7 (5): 170-176. ISSN 0975-8585	
122. Dimova C., Zdravkovska M., Popovska M, Popovska L. Evrosimovska B. Dental and Oral Surgical Treatment in the Management of Prosthetic Heart Valves Patients . Jokull Journal, (2015) 65 (10): 268-284. ISSN 0449-0576	
Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание (4):	
Popovska L. Evrosimovska Biljana. Accuracy of the clinical diagnosis of chronical periapical lesions. Macedonian Dental Review 2017; (3-4)	3,6

Трудови со оригинални научни резултати, објавен во стручно/научно популарно списание со меѓународен уредувачки одбор (3)	
Поповска Л. Bulk-Fill композити наменети за постериорни реставрации. Vox Dentarii број 32 - Информатор на Стоматолошката комора на Македонија, 2015; 10 (3). pp. 34-35	3
Лидија Поповска. Употреба на биокерамички материјали во ендодонцијата. Информативен стручен труд. Vox Dentarii број 33- Информатор на Стоматолошката комора на Македонија, 2016; 6 (1) pp. 16-17	3
Муратовска И., Стојановска В., Поповска М., Жабокова-Билбилова Е., Поповска Л. Ефект на антибактерискиот мономер MDBP и хлорхексидин глуколат на бактерии асоцирани со кариозни лезии. Информативен стручен труд. Vox Dentarii број 33 - Информатор на Стоматолошката комора на Македонија, 2016; 6 (1) pp. 29-32 Рецензиран во Билтен 1152	1,8
Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор (*2 за усна и 1,5 за - постер презентација)	
97. Popovska L. , Cekovska Z. , Stojanovska V., Muratovska I., Petrovska M. Antibacterial effect of Nd:YAG laser irradiation. 18th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Skopje, R. Macedonia 2013; 397 Рецензиран во Билтен 1070-01.02.2014+ усна презентација	2
98. Muratovska I., Atanasovska- Stojanovska A., Popovska L, Minovska A. The role of homeopathic drugs in dentistry: can we count on extra help? 18th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Skopje, R. Macedonia 2013; 256 Рецензиран во Билтен 1152+ усна презентација	2
99. Zarkova J, Dimova C, Popovska L, Zlatanovska K, Papakoca K. In vitro reliability of intra-oral spectrophotometer. 18th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Skopje, R. Macedonia 2013; 350+ усна презентација	2
100. Stojanovska V., Popovska L, Muratovska I, Radojkova- Nikolovska V, Stojanovska E. Shear bond strength of resin modified glass ionomer cement bonded to composite restorative materials. 18th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Skopje, R. Macedonia 2013; 348 Рецензиран во Билтен 1070- постер- презентација	1,5
101. Zlatanovska K., Zarkova J., Radeska A., Papakoca K., Kovacevska I., Popovska L. Esthetic restoration without preparation (Case report). 18th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Skopje, R. Macedonia 2013; 289- постер презентација	1,5

102. Denkova N, Popovska L, Nashkova , Pavlevska M, Veninov T. Oral hygiene and dental morbidity at 15 year old children in Shtip 18th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Skopje, R. Macedonia 2013; 38- постер-презентација	1,5
103. Popovska L, Cekovska Z, Stojanovska V, Vujasin S, Korunoska-Stevkovska V, Spirov V. Antibacterial effects of gaseous ozone on endodontic pathogens. International dental Journal 2013; 63 (Suppl 1): 322 IF 1,04 1070-01.02.2014- постер- презентација	1,5
104. Spirov V, Stojanovska V, Popovska L, Muratovska I, Dimitrovski O, Dastevski B. Apicoectomy with Er-YAG laser – Analysis of Resected tooth surface. International dental Journal 2013; 63 (Suppl 1): 281 IF 1,04- постер- презентација	1,5
105. Stojanovska V, Popovska L, Muratovska I, Radojkova- Nikolovska V, stojanovska E, Spirov V. Comparative evaluation for microleakage between Glas-ionomer and Composite Materials. International dental Journal 2013; 63 (Suppl 1): 328 IF 1,04 1070- постер- презентација	1,5
106. Korunoska-Stevkovska V, Popovska L, Kapusevska B, Bundevska J, Pop Stefanova Trposka M. Radiation therapy to the head and oral health (Case report) International dental Journal 2013; 63 (Suppl 1): 362 IF 1,04- постер презентација	1,5
112. Dimova C. , Kovacevska I. Popovska L., Zarkova J., Papakoca K., Zlatanovska K. Anatomical evaluation of root apex morphology . In: 16th International Symposium on Dental Morphology (ISDM) and 1st Congress of the International Association for Paleodontology (IAPO), 26–30 Aug 2014, Zagreb, Croatia- постер презентација	1,5
113. Филиповска Мицевска В., Филиповски В, Поповска Л. Влијание на ласерското и хемиското белење на витални заби и нивно делување врз забната структура и интрапулпната температура. VII конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. Охрид, 2015; 258-9 Рецензиран во Билтен 1110 - усна презентација	2
114. Поповска Л., Евросимовска Б., Матвеева Н., Димова Ц. Локализација на мандибуларниот отвор и негово клиничко значење. VII конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. Охрид, 2015; 282-83 усна презентација	2
115. Реџеџи И, Стојановска В, Филиповска В, Поповска Л. Прецизност на методите на одредувањена работната должина во ендодонцијата. VII конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. Охрид, 2015; 286-7 1110-2.11.2015. усна презентација	2
116. Поповска Л, Евросимоска Б, Николова Ј, Јовановски С. Дентален и протетски статус на возрасната популација во стоматолошки центар „ Св. Пантелејмон“. VII	2

конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество . Охрид, 2015; 358-9. Рецензиран во Билтен 1141- усна презентација	
117. Евросимоска Б, Поповска Л, Матвеева Н. Морфолошки алтерации во позицијата на форамен мандибуле кај беззабни и забни кадаверични вилицы. VII конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. Охрид, 2015; 382-3 усна презентација	2
118. Јовановски С, Шотаровска-Јурукоска В, Поповска Л. Процена на ефектите на површинската обработка врз фрактурната цврстина на керамички колчиња. VII конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество. Охрид, 2015; 454-5 усна презентација	2
119. Стојановска В, Поповска Л, Муратовска И. и сор. Ин витро СЕМ анализа на пулпалната заштита под композитна реставрација. VII конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество . Охрид 2015; 528-9 Рецензиран во Билтен бр. 1152 - постер презентација	1,5
120. Dimova C., Zlatanovska K., Popovska, L. (2015) Root canal morphology of upper and lower molars . In: XXV-th Traditional International Scientific Conference, 4-5 June 2015, Stara Zagora, Bulgaria –постер- презентација	1,5
123. Dimova C., Popovska L., Popovska M., Evrosimovska B. Evaluation quality of life after apicoectomy using two different flap design . In: Conference on Food Quality and Safety, Health and Nutrition - NUTRICON 2015, 19-20 Nov 2015, Skopje, Macedonia. усна презентација	2
124. J. Zarkova, K. Zlatanovska, C. Dimova, S. Naskova, L. Popovska, <i>Spectrophotometric analysis of natural teeth color in patients with different oral hygiene habits</i> . In: "Nutricon 2016" Food quality and Safety Haelth and Nutrition, 1-2 Dec 2016, Skopje, Macedonia. Abstract, усна презентација	2
128. C.Dimova, K. Zlatanovska, L. Popovska. Евалуација на апикална коренска морфологија на горни и долни премолари . In: Прв македонски конгрес на орална и имплантна хирургија со меѓународно учество, 02-04 June 2016, Skopje, Macedonia - усна презентација	2
136. Popovska L, Redzepe I., Stojanovska V., Muratovska I. Accuracy of Two Methods of Working Length Determination in Endodontics, 22th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Tessalonica, Greece 2017; усна презентација	2
137. Muratovska I., Stojanovska V., Radojkova Nikolovska V., Popovska L., Vankovski V. Shear Testing of Composite Restorations in Deep Cavity Preparations. International dental Journal 2017; 67 (Suppl 1): 47 IF –постер- презентација	1,5

138. Muratovska I., Stojanovska V., Popovska M., Popovska L., Minovska A.. Dentin Disinfectants and their Influence on Bonding Stability. International dental Journal 2017; 67 (Suppl 1): 47 IF –постер- презентација	1,5
Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество (3) 1. Стоматолошко друштво на албанците, Скопје, 2.6.2013 „Можности и ограничувања на современите композитни материјали“ 2. МСД, Здружение на специјалистите по болести на забите и ендодонтот 14.09.2013, Скопје, „Антибактериски ефект на ласерот и озонот во ендодонтската терапија“ 3. 21. Интернационален конгес на студентите по стоматологија- „Современи материјали и технолошки иновации во ендодонтската терапија“ 4. Универзитет „Гоце Делчев“- Штип, научен симпозиум „Стоматологија базирана на докази“, 18.10.2014- тема: „Докази кои ги потврдуваат различните стратегии за третман на почетниот оклузален кариес“ 5. МСД, Здружение на специјалистите по болести на забите и ендодонтот 3.10.2015, Скопје- „Стратегии за успешна ликална анестезија“ 6. Континуирана едукација Стоматолошки факултет ноември 2015 тема: „Употреба на антибиотици во стоматолошката пракса“ 7. Хрватска комора на дентална медицина 9 меѓународен конгрес на нови технологии во денталната медицина, Загреб – тема: „Стратегии за успешна ендодонција“ 8. ДДДММ Етернитас, 15.10.2016, Велес- тема: „Минимално инвазивна ендодонција“ 9. МСД, Здружение на специјалистите по детска и превентивна стоматологија, 24.09.2016, Скопје –тема: „Препарација на апикалната третина во ендодонтската терапија“ 10. Универзитет „Гоце Делчев“- Штип, научен симпозиум: Неправилности, грешки и пропусти и нивно санирање при стоматолошките интервенции; 11.11.2017, Штип. Тема: „Постреставративна хиперсензитивност на забите“.	30
Вкупно	141,45

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Студиски престој: 28.8.2015-26. 9.2015 Стручно усовршување од областа на стоматологијат на Универзитетот во Тенеси, САД Решение бр 17-8493 од 28.8.2015 од Министерство за здравство и ОЗ-2030 од 9.10.2015 од Факултетот	0,5
Член на уредувачки одбор на научно/стручно списание (0,5) Член на Издавачки совет на списанието на Стоматолошка комора од 2013 Член на Уредувачки одбор на Стоматолошки информатор, списание на Стоматолошката комора од 2013	1
Член на уредувачки одбор на меѓународно научно/стручно списание (1) Член на Уредувачки одбор на Македонски стоматолошки преглед од 2011 – два мандата	2
Претседател на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/ стручен собир (*2) Претседател на Организациониот одбор на стручен симпозиум на Здруженито на специјалистите по болести на забите и ендодонтот со меѓународно учество – 9 настани Претседател на организациониот одбор на меѓународен симпозиум од областа континуирана едукација на Стоматолошки факултет, 28.10.2017	20
Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир (*1) -Член на Работно претседателство на Балканскиот конгрес на стоматолозите, Скопје, 2013 – усни презентации - Член на Работно претседателство- усни презентации , 7. конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, мај, 2015, Охрид -Член на Работно претседателство на Студентски конгрес , Охрид, 2014	3
Раководител на внатрешна организациона единица -в.д. раководител на Катедрата за болести на забите и ендодонтот Решение бр 10-1324 од 28.12.2013	3
Член на комисија за квалитет во акредитирани институции	1

Комисија за квалитет при ЈЗУ Универзитетски стоматолошки клинички центар "Св. Пантелејмон"-Скопје, решение бр. 02-1394/1	
Член на комисија за избор во звање (0,2) Одлука бр. 07-2155 од 30.12.2013 год. Одлука бр. 02-1428 од 30.09.2015 Одлука бр. 02-897 од 08.06.2016 Одлука бр 02-9881/1 од 26.04.2017 Одлука бр 2002-84/6 од 16.03.2017 Одлука бр бр 2002-84/14	1,2
Експертски активности: евалуација, стручна ревизија, супервизија, процека на капитал, систематизација, методологија (1) -Одлука бр 02-380 од 23.3.2016 за второстепена комисија за одлучување по приговори при упис на специјализација -Одлука 02-226 од 18.2.2017 за поткомисија на студиската програма за трет циклус на студии	2
Член на факултетска комисија (*0,5) Стручен колегиум за втор циклус на студии Совет на докторски студии по стоматологија Член на Научен одбор- Решение 02/2468/1 од 29.11.2017 Член на Одборот за специјализации	2
Учество во изработка на национална програма од одредена област (3) -Измени и дополнувања на студиска програма за II циклус - Одлука бр. 05-153 од 5.2.2013 -Студиска програма за трет циклус студии, акредитирана во февруари, 2017 -Наставна програма за специјализација од областа по болести на забите и ендодонтот -Предлог проект за измени и дополнувања на студиска програма за стручни стоматолошки сестри –орални хигиенолози – Решение 07-462 од 28.03. 2014	18

- Учество во изработка на наставни предметни програми по докторски студии по предметот болести на забите и ендодонтот, Стоматолошки факултет, Скопје - Предлог проект за измени и дополнувања на студиска програма за стручни забни техничари	
Учество во комисии и тела на државни и други органи (*1) -Претседател на Здружението на специјалисти по болести на забите и ендодонтот при МСД, 2009 – 2013 и 2013-2017 (2 мандати) -Одлука бр 02-268 од 4.03.2015 за формирање Комисија за еквиваленција и признавање на дипломи -Комисии за полагање на стручен испит за стекнување на лиценца за работа-Стоматолошка комора на Македонија. -Претседател на Комисијата за евалуација на факултетот одлука 02-229 од 19.02.2016 -Член во Собранието на Македонското стоматолошко друштво	5
Награда за научни постигнувања од струкова организација (*3) Благодарница по повод 10 години од осамостојувањето на Македонското стоматолошко друштво	3
Вкупно	61,7

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	167,95
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	141,45
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	61,7
ВКУПНО	371,7

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Љупка Матовска, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Славјанка Оџаклиевска, член, с.р.
3. Проф. д-р Јованка Гашиќ, член, с.р.
4. Проф. д-р Мира Јанкуловска, член, с.р.
5. Проф. д-р Борис Величковски, член, с.р.

1.Биографски податоци и образование

Кандидатката д-р Соња Апостолска е родена на 5. 9. 1964 година, во Скопје. Средно образование завршила во „МУЦ др. Панче Караѓозов“ во учебната 1982/83 година. Со високо образование се стекнала на Стоматолошкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“-Скопје, во учебната 1987/88 година. Дипломирала на 29.9.1988 година, со просечен успех 9,42.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Во учебната 1988/89 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Стоматолошкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“- Скопје. Студиите ги завршила на 7.4 1992 година, со просечен успех 9. На 25.4.1994 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Корелација помеѓу бактериолошкиот наод во кариозните маси, плунката и примарната бактериска имплантација на клинички здрава емајлова површина”.

Докторска дисертација пријавила на 10. 11. 1999 година на Стоматолошкиот факултет, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“- Скопје. Дисертацијата на тема: „Улогата на *Streptococcus mutans* и *Lactobacillus* во етиопатогенезата на денталниот кариес” ја одбрала на 16. 1. 2002 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Славјанка Оџаклиевска проф д-р Никола Пановски, проф. д-р Мирослава Стевановиќ, проф. д-р Миле Царчев и проф д-р Љупка Матовска. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област стоматолошки науки.

На 6. 6. 2013 година е избрана во звањето вонреден професор во областа дентална патологија.

Во моментот е вонреден професор. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ, бр. 1054 од 2013 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 587,759,850,863,909,912,945,995,986,995,987,998,1009,1046,1054,1104,1091,1072,1071,1110, 1070,1126, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Стоматолошки факултет, кандидатката д-р Соња Апостолска изведува практична и теоретска настава (настава, вежби, теренска настава, итн.) на прв циклус студии на студиската програма за доктори по стоматологија и студиската програма за доктори по дентална медицина, студиската програма за стручни стоматолошки сестри и студиската програма за стручни забни техничари, на студиската програма на втор циклус студии за магистри на стоматолошки науки, како и на Школата за докторски студии (III циклус) на Стоматолошкиот факултет. Исто така, изведува практична и теоретска настава на студиската програма за специјализации на Факултетот.

Кандидатката учествува како член во комисија за оцена/или одбрана на 1 специјалистички, 8 магистерски трудови и на 10 докторски дисертации.

Кандидатката е автор на рецензиран учебник под наслов „Ендодонција“, рецензиран во Билтен бр. 1057 и „Ергономија“ рецензиран во Билтен бр.1049.

Други активности кои припаѓаат во наставно-образовната дејност, релевантни за изборот

Во периодот по последниот избор, учествува во подготовката на наставната програма за прв циклус студии-доктор по дентална медицина, стручни забни техничари, стручни стоматолошки сестри, Стоматолошки факултет, Скопје, како и Наставната програма за втор и трет циклус студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје и Наставната програма за специјализација од областите на Ендодонција и реставративна стоматологија.

Акредитиран ментор е на Школата за докторски студии на студиската програма за трет циклус студии по стоматологија и втор циклус студии.

Била ментор на повеќе студентски теми, презентирани на конгресите на студентите по стоматологија со меѓународно учество. Ментор е и на голем број стажанти кои го реализираа задолжителниот стаж и специјализанти кои реализираат турнуси според програмата за специјализација.

Научноистражувачка дејност/Стручно-уметничка дејност

Д-р Соња Апостолска има објавено, од последниот избор, вкупно 45 научни трудови од стоматолошката област, од кои 3 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 17 труда во меѓународни научни списанија и научни публикации, 25 труда во зборници од научни собири и има одржано 11 пленарни предавања како поканет предавач на домашни и меѓународни собири.

Д-р Соња Апостолска била раководител на 1 национален научен проект, а учествувала како член во 1 научен проект.

Кандидатката била ментор на 1 магистерски и три докторски трудови. Во моментот е ментор на 2 докторанта.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Соња Апостолска, активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Клиниката за Болести на забите и ендодонтот при ЈЗУ Универзитетскиот стоматолошки клинички центар “Св. Пантелејмон”.

Кандидатката д-р Соња Апостолска, во 2013 година била избрана за раководител на Катедрата за Болести на забите и ендодонтот, а во 2017 за в.д. продекан на Стоматолошкиот факултет во Скопје.

Член е на Уредувачкиот одбор на Македонски стоматолошки преглед. Рецензент е на научни трудови во: Journal Photodiagnosis and Photodynamic Therapy, Vox медици.

Била член на Работното претседателство на сесија (усни и постерски презентации) на Меѓународен конгрес на студентите по стоматологија.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на Македонското стоматолошко друштво како претседател од 2010 година до денес. Била претседател на 7. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, како и на Научниот одбор на Здружението на специјалисти по болести на забите и ендодонтот. Учествува активно во промотивните активности за Светскиот ден на оралното здравје во Скопје 2013, 2014, 2015, 2016 и 2017 како претседател на МСД, при што била организатор на Dental meeting со меѓународно учество.

Исто така, учествувала во Комисија за полагање на стручен испит за стекнување на лиценца за работа - Стоматолошка комора на Македонија.

Член била на Одборот за доделување на наградата “Гоце Делчев”, како и претседател на Комисијата од областа на медицинските и биотехничките науки.

Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на стручни комисии и работни групи при Стоматолошкиот факултет во Скопје: комисии за упис на студенти на прв циклус студии, Кадровски одбор, Одбор за постдипломски студии, Научен одбор, Совет на докторски студии по

стоматологија, Комисија за измени и дополнувања на студиската програма од трет циклус студии, Комисија за евалуација на Факултетот, Член на Етичка комисија на Факултетот, Одбор за специјализација, член на Комисија за евалуација на студиска програма за втор циклус студии по стоматологија, член на Комисија за изготвување предлог–проект за измени и дополнувања на студиската програма од прв циклус студии за доктори по дентална медицина-реакредитација, член (заменик) на Дисциплинска комисија на Стоматолошкиот факултет во Скопје.

Била член на 5 рецензентски комисии за избор на лица во наставно-научно звање.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Соња Апостолска доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Стоматолошкиот факултет.

За тековниот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања приложува 45 трудови, кои се цитирани во АНЕКС 2, кој следува. За рецензија ги приложува следните трудови:

93. **Sonja M Apostolska**, Vasilka P Rendzova, Marina Eftimoska, Saso M Elencevski, Marija M Stevanovic, Kiro Ivanovski, Mira Jankulovska, Meri Pavlevska, Aleksandar Dimkov, Elizabeta Gjorgievska. SEM Evaluation of Dentin Surface after Different Types of Caries Removal. Research Journal of Pharmaceutical, Biological and Chemical Sciences July–August 2015 RJPBCS 6(4);1145-1152, (IF 0,35). Трудот е рецензиран во Билтенот 1110, ноември 2015.
94. Eftimoska M, **Apostolska S**, Rendzhova V, Gjorgievska E, Stevanovic M, Ivanovski K, Jankulovska M, Elenchevski S, Pavlevska M, and Dimkov A. Clinical and Histological Analyzes of the Response of the Pulp after Its Direct Capping with Calxyl, MTA and Biodentine. Research Journal of Pharmaceutical, Biological and Chemical Sciences July–August 2015 RJPBCS 6(4); 1097-1111, (IF 0,35). Трудот е рецензиран во Билтенот 1110, ноември 2015.
95. Данило Крстевски, Катерина Јордановска, **Соња Апостолска**, Василка Ренцова, Дубравка Ангелиќ. Реминерализационото дејство на Елмекс флуид на иницијални кариозни лезии на емајлот на забот преку негова топикална апликација (study case). Vox Dentari, i god. 9, бр. 28; 32-35, 2014. Трудот е рецензиран во Билтенот 1126, јули 2016.
96. Татјана Матлиоска, **Апостолска С**, Ренцова В, Коцевски М, Конески Ф, Крстевски Д. Примена на SDR (smart dentin replacement) композитот кај постериорни реставрации- приказ на случај. VII конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество 2015, Охрид. Апстракти 531,532-постер. Трудот е рецензиран во Билтенот 1126, јули 2016.

97. Линдихана Емини, **Апостолска Соња**, Ренцова Василка, Неџмије Ајети. Каналната обтурација на коренските канали обтурирани со Gutta flow и Thermafil техниката оценувана со помош на микрокомпјутер томографија. VII конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество 2015, Охрид. Апстракти 283,284-постер. Трудот е рецензиран во Билтенот 1126, јули 2016.
98. Костадиновска Е, Саракинова О, Димитровска С, Поп Стефановска М, **Апостолска С**, Јанкуловска М, Стојановска В, Омерагиќ А, Ренцова В. Примена на ИЦОН во терапијата на белите дамки на забите после ортодонтски третман (приказ на случај). VII конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество 2015, Охрид. Апстракти 407,408-усна. Трудот е рецензиран во Билтенот 1126, јули 2016.
99. **Апостолска С.**, Ренцова В., Ефтимоска М., Линдихана Емини. Минимално инвазивен третман за естетски реставрации со композитни ламинати). *Vox dentarii*, година 5, бр 2; 23-25, септември 2015. Трудот е рецензиран во Билтенот 1126, јули 2016.
100. Rendjova Vasilka, **Apostolska Sonja**, Ristoska Stevica. Dentin hypersensitivity–etiology and therapy (a review). Review of Faculty of dentistry – Skopje, year XXXVII, No 1-2; 104-116 (2013). Трудот е рецензиран во Билтенот бр. 1110, ноември 2015.
101. Rendjova Vasilka, **Apostolska Sonja**, Ristoska Stevica, Eftimoska Marina, Elencevski Saso, Pancevska Sanja. In vitro dentin fluoride uptake from three fluoride containing restorative materials. Review of Faculty of dentistry – Skopje, year XXXVII, No 1-2; 30-38 (2014). Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1110, ноември 2015. Трудот е рецензиран во Билтенот 1126, јули 2016.
102. **Apostolska Sonja**, Rendzova Vasilka, Gjorgievska Elizabeta, Eftimovska Marina, Ivanovski Kiro, Stevanovic M, Jankulovska Mira, Elencevski S. Endodontic perforation repair – clinical applications of mineral trioxide aggregate. Third Balkan congress for maxillofacial surgery, 2014, book of abstracts 25. Трудот е рецензиран во Билтенот 1091.
103. Rendzova Vasilka, **Apostolska Sonja**, Stevica Ristoska, Eftimovska Marina. Pulp reaction to glass ionomer cements and dentin adhesives. Third Balkan congress for maxillofacial surgery, 2014, book of abstracts 32. Трудот е рецензиран во Билтенот 1110.
104. **Apostolska Sonja**, Rendzova Vasilka, Eftimoska Marina, Ivanovski Kiro, Jankulovska Mira, Georgievska Elizabeta, Stevanovic Marija, Elencevski Saso. Ergonomics and dental practice: preventing musculoskeletal disorders. Review of faculty of dentistry – Skopje; year XXXVIII, associate number 2015; 110-121. . Трудот е рецензиран во Билтенот бр. 1110, ноември 2015.
105. Rendzova Vasilka, **Apostolska Sonja**, Eftimoska Marina, Lindihana Emini, Ristoska Stevica. The effect of Nd:yag laser in dentin hypersensitivity treatment. Review of faculty of dentistry – Skopje; year XXXVIII, associate number 2015; 25-34. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1110, ноември 2015. Трудот е рецензиран во Билтенот 1126, јули 2016.

106. Rendzova Vasilka, **Apostolska Sonja**, Eftimoska Marina, Elencevski Saso, Lindihana Emini, The influence of the dentin on antimicrobial effect of different restavrvative materials. Apolonia – Albanian dental journal. No 32, 34-39; May 2015. Трудот е рецензиран во Билтенот 1110, ноември 2015.
107. Ефтимоска Марина, **Апостолска С**, Ренцова В, Георгиевска Е, Ивановски К, Стевановиќ М, Јанкуловска М, Еленчевски С. МТА- клиничка примена како средство за директно прекривање и за репарација на ендодонтски перфорации. VII конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество 2015, Охрид. Апстракти 50-усна. Трудот е рецензиран во Билтенот бр. 1110.
108. Ренцова В, **Апостолска С**, Јанаќиевиќ – Ивановска Д, Ефтимоска М, Колоска В, Ристоска С. Компарација на физичките и хемиските карактеристики на материјали за директно прекривање на пулсата. VII конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество 2015, Охрид. Апстракти 50-усна. Трудот е рецензиран во Билтенот 1110.
109. **Sonja Mihail Apostolska**, Elizabeta Gjorgievska, Vasilka Rendzova, Marina Eftimovska, Kiro Ivanovski, Mira Jankulovska, Marija Stevanovic, Saso Elencevski. Biodentine™ – A Biomaterial for Endodontic Applications – Clinical Cases. International Dental Journal 2013; 63 (Supl. 2): 1–98, 2013 FDI World Dental Federation (usna prezentacija) Трудот е рецензиран во Билтенот бр. 1070, февруари 2014.
110. М Eftimoska, **S Apostolska**, V Rendzova, S Elencevski, A Popovac, M. Peric Effect of Carisolv Gel on Sound, Demineralized and Carious Dentin: In Vitro Study. Serbian Dental Journal 2015, 62 (1), 21-26. Трудот е рецензиран во Билтенот 1110, ноември 2015.
111. М Peeva-Petreska, D Veleska-Stevkovska, B Džipunova, M Pavlevska, **S. Apostolska**. Therapeutical approach with dental implants in hypodontia. Medicinski časopis 2013, 47 (3), 147-152. Трудот е рецензиран во Билтенот бр. 1071 од 2014 година.
112. Jankulovska M., Spasevska Lj., Lazovski B., Pavlevska M., **Apostolska S.**, Georgievska E., Jankulovska S.M., Pavlevska E. Histopatoloska analiza biokompatibilnosti dva restaurativna materijala koriscenih kod dece. I Kongres decje i preventivne stomatologie Srbije. Program i zbonik sazetaka. Beograd, 2013:35. Трудот е рецензиран во Билтенот бр. 1072 од 2014 год.
113. Стевановиќ М, Ѓоргиевска Е, **Апостолска Еленчевска С**, Димков А. СЕМ- анализа на интерфејсот помеѓу цементот на забот и глас-јономер цементот. МСП Број 1-2 2015 (92-1000). Трудот е рецензиран во Билтенот бр. 1104 од 2015 год.
114. Stevanovik M, Georgievska E, Pavlevska M, Jankulovska M, **Elencevska S**: SEM Investigation of the Enamel Surface after Laser Assisted Tooth Bleaching. FDI Istanbul 2013, Int Dental Journal 63 (Supl. 1): 198–296. Трудот е рецензиран во Билтенот бр. 1072 од 2014 год.

115. Gjorgievska S. E, Nicholson J. W., Slipper I. J., Stevanovic M. M., **Apostolska S. M.**, Jankulovska M. A., Pavlevska M. V., Dimkov A. Gj. Enamel Remineralization by Toothpastes (SEM, EDX and 3D-stereomicrographic Study). FDI Istanbul 2013, Int Dental Journal 63 (Suppl. 1): 198—296. Трудот е рецензиран во Билтенот бр. 1072 од 2014 год.
116. **Sonja Apostolska**, Saso Elencevski, Vasilka Rendzova, Marina Eftimoska, Kiro Ivanovski, Marija Peeva. Vaznost kvaliteta stomatoloskoj ordinaciji-od jednostavnih do kompleksnih resenja. XXI Simpozijum protetičara Srbije 1 i 2 Zbornik radova, Divcibare 19-22 juni 2014, str. 72. Трудот е рецензиран во Билтенот бр. 1091, декември од 2014 год.
117. **Sonja Mihail Apostolska**, Vasilka Petre Rendzova, Nexhmije Ajeti, Lindihana Emini. Antibacterial efficacy of gaseous ozone and Nd:yag laser. in vivo study. FDI Poznan 2016, Int Dental Journal 66 (Suppl. 1): 111-163.

Целта на ова истражување била да се направи компарација на антибактерискиот ефект помеѓу Nd: YAG лазерот и гасен озонот во третман на коренскиот канал. Во ова истражување биле вклучени 40 пациенти со индикации за третман на коренскиот канал. Пациентите биле поделени во две групи. Во првата група го користеле Nd: YAG лазерот во комбинација со NaOCl 0,9% и CHX 2% за дезинфекција и стерилизација на коренскиот канален систем. Во втората група, озонот во комбинација со NaOCl 0,9% и CHX 2% се користел за дезинфекција и стерилизација на коренскиот канален систем. Примероците биле земени од коренскиот канал, на почетокот на истражувањето, по третманот и процесот на дезинфекција. Статистичката анализа покажала дека озонот имал подобар антимикробен ефект во инфицираниот коренски канал во споредба со Nd: YAG лазерот. Трудот има научноистражувачки карактер.

118. **Apostolska S.**, Rendzova V., Eftimovska M., Filipovska Micevska V. Restoration of a fractured tooth with esthetic fiber posts and composite crown: A case report. 1st Congress of the Association of Prosthetic Dentistry - Macedonian Dental Society with International Participation, Ohrid 24-26 June 2016, Abstract book, 92-93.

Целта на овој труд бил клинички опис на композитна реставрација на фрактура на заби со everStick Post естетски колчиња. Тие користеле everStick Post естетски колчиња кои се индицирани за изработка на напредни реставрации на коренски канали и надоградби. Кај сите случаи добиле одлични функционални и естетски резултати кои се должат на еластичните својства на индивидуално обликуваните интраканални колчиња кои имаат слични својства со дентинот, со што е овозможена рамномерна распределба на притисокот на површината на коренот, а со тоа и намалување на ризикот од фрактура. Реставрацијата направена кај овие состојби овозможува задржување на останатата забна структура во добра оклузија и резултира со високо ниво на функција и естетика. Трудот има научноистражувачки и апликативен карактер.

119. Vasilka Rendzova, **Sonja Apostolska**, Marina Eftimoska, Vesna Filipovska. Microleakage of endodontically treated teeth restored with fiber posts. 1st Congress of the Association of Prosthetic Dentistry - Macedonian Dental Society with International Participation, Ohrid 24-26 June 2016, Abstract book, 66-67.

Целта на ова истражување била да се испита микропропустливоста кај коренските канали кај кои се поставени GC everStick Post и FRC композитни колчиња. Испитувањето го направиле на 20 екстрахирани еднокорени заби со прави коренски канали. По екстракцијата каналите биле

ендодонтски третирали со примена на step back техниката, обтурирани и поделени во две групи. На вака подготвените примероци ги аплицирале композитните колчиња. По цементирањето на колчињата сите примероци биле премачкани со лак и потопени во метиленско сино за период од една недела. По една недела забите биле вертикално пресечени и анализирани под стерео микроскоп. Резултатите покажале статистички значајна разлика во микропротокот помеѓу апикалната и коронарната третина кај двата вида испитувани колчиња. Трудот има научноистражувачки карактер.

120. Elizabeta S Gjorgievska, John W Nicholson, **Sonja M Apostolska**, Nichola J Coleman, Samantha E Booth, Ian J Slipper, Mitko I Mladenov. Interfacial properties of three different bioactive dentine substitutes. *Microscopy and Microanalysis* 2013, 19 (6), 1450-1457.

Истражувани се три различни биоактивни материјали погодни за замена на дентин за репарација на забите: глас-јономер цементи, биостаклени честички и калциумсиликат цементи. Заклучиле дека помали честички на биостакло може да дадат поприфатливи резултати. Спротивно на тоа, и глас-јономерот и калциум-силикатниот цемент се добри како замена за дентин. Стаклениот јономер покажал својства на размена на јони, додека калциум силикатот дал одлично запечатување кое произлегува од неговата микромеханичка приврзаност. Трудот има научноистражувачки карактер.

121. Ajeti, N., Vula, V., **Apostolska, S.**, Pustina, T., Kelmendi, T., Emini, L., Mrasori, S. and Ademi, R. Maxillary Second Molar with Single Root and Single Canal—Case Report. *Open Journal of Stomatology*, 2015 5, 47-52.

Авторите во овој труд укажуваат на тоа дека аномалиите на коренот на забот често може да се дијагностицираат со радиографија. Затоа, примената на различни агли за време на радиографското снимање помагаат да се откријат овие невообичаени случаи во коренот и каналот на забот. Употребата на ЦБЦТ--то дава нови можности за проценка на морфологијата и анатомијата на корените на моларните заби. ЦБЦТ-то мора да се користи во оние случаи каде што конвенционалното радиографско испитување не е убедливо во врска со присуството или отсуството на прекубројниот корен. Иако појавата на максиларниот втор молар со еден корен и еден канал не е честа, дијагностицирањето на овие невообичаени случаи е од огромна важност за успешен ендодонтски третман на овие заби. Трудот има научноистражувачки и апликативен карактер .

122. Kiro Ivanovski, Snezana Pesevska, Sevic Ristoska, Katarina Dirjanska, Sonja Mindova, Maja Pandilova, Silvana Georgieva, Emilija Stefanovska, Violeta Filipce, **Sonja Apostolska**, and Marina Eftimoska. The Impact of Antihypertensive Medications on Quantitative and Qualitative Characteristics of Saliva. September - October 2015 *RJPBCS* 6(5) Page No. 1356-1364.

За да се одредат квантитативните и квалитативните карактеристики на плунката кај пациенти третирали со антихипертензивни лекови биле вклучени 60 пациенти, на возраст од 30-70, при што експерименталната група вклучила 30 пациенти со антихипертензивни лекови. Во контролната група (30) пациенти не примале лекови. Нестимулираната плунка била собрана од сите учесници според препораките на Навазеш. Биохемискиот анализатор INTEGRA 400- Roche се користел за да се утврдат вкупните нивоа на плазма протеини, уреа, албумин, калциум, натриум и калиум во плунката. Количината на нестимулирана плунка била значително намалена кај експерименталната група. Антихипертензивните лекови

значително влијаат врз составот на плунката што може да предизвика нарушување на оралната хомеостаза. Трудот има научно-истражувачки карактер.

123. **Sonja Apostolska**, Elizabeta Gjorgievska, Vasilka Rendžova, Marina Eftimoska, Rade Živković and Ivica Stančić. Adaptability of different canal sealers to the root canal dentin-scanning electron microscopy analysis. *Med Pregl* 2017; LXX (5-6): 141-145.

Целта на оваа студија била да се тестира и анализира запечатувањето и способноста на три различни ендодонтски материјали за дефинитивна оптурација, во / меѓу дентинските сидови и гутаперка поените, користејќи скен електронски микроскоп. Четириесет и пет екстрахирани еднокорени заби, третирани со техниката чекор назад, биле поделени во три групи (по 15 заби), каналите биле наполнети со три различни материјали за дефинитивна оптурација на каналот: N₂, Gutta Flow (Coltene) и Ендометазон N (Септодонт). Адхезивната способност и запечатување на материјалите за полнење биле анализирани со користење на FEG-SEM електронски микроскоп помеѓу денталните сидови на коренскиот канал и гутаперката. Анализата со скен електронскиот микроскоп покажала дека сите три материјали имаат добра адхезија карактеристична за нивната примена на сидовите на коренскиот канал во апикалната третина. Добра адаптација на полнењето на сидовите на коренскиот канал во средната и цервикалната третина била пронајдена само кај примероците со методот на Gutta Flow, а примероците кои биле оптурирани со N₂ и Endomethason N имале најслаба адхезија и најголемо присуство на пукнатини помеѓу материјалот и сидот на каналот. Кога се користи синглcone техника за оптурација на каналите, Gutta Flow покажал многу подобра адаптација за сидот на коренскиот канал и гутаперката во апикалниот дел, како и во средината и цервикалната третина на коренот во споредба со другите материјали за оптурација на каналите.

124. **S Apostolska**, V Rendzova, M Eftimoska, V Filipovska, S Elenchevski, N Janeva. Minimally invasive restorative treatment with direct composite veneers—case report. *Serbian Dental Journal* 2017, 64 (2), 88-93.

Естетските и минимално инвазивни техники денес се две главни теми во реставративната стоматологија. Со воведувањето на посебна естетика, со користење на современи композитни материјали, модерната атхезивна технологија нуди бројни можности за дизајнирање на естетски реставрации без инвазивни препарации на забите, кои се вообичаени за протетски и лабораториски изработки. Современата естетска стоматологија ги решава едноставните и сложени случаи со користење на различни алтернативи. Трудот има апликативен карактер.

125. Nikola Stojanović, Jelena Krunić, Irena Mladenović, Zorica Stojanović, **Sonja Apostolska**, Slavoljub Živković. Influence of different forms of calcium hydroxide and chlorhexidine intracanal medicaments on outcome of endodontic treatment of teeth with chronic apical periodontitis. *Srp Arh Celok Lek* 2017, July 11.

Целта на оваа студија била да се утврди 12-месечното клиничко и радиографско периапикално заздравување на забите со апикален периодонтит кој бил третиран со различни облици на калциум хидроксид (КХ): паста (КХ паста) и гутаперка поени (КХ-ГП) и хлорхексидин (ХХ): гел (ХХ-гел) и гутаперка поени (ХХ-ГП). Осумдесет пациенти со хроничен апикален периодонтити беа случајно распределени во 4 различни групи на

третмани според употребениот интраканален лек: XX-паста, XX-ГП, XX-гел и XX-ГП група. Седумдесет и осум пациенти биле клинички и радиографски анализирани 12-месеци постоперативно. Периапикалниот индекс (ПАИ) бил користен за радиографска евалуација на успехот во третманот. Свкупниот исход бил класифициран само со радиографска проценка, бидејќи кај сите пациенти бил забележан клинички успех. Резултатите од ова испитување покажале дека не постои разлика во исходот од лекувањето кај забите со апикален периодонтит по примената на испитуваните облици на калциум-хидроксид и хлорхексидин. Трудот има научноистражувачки карактер.

126. **Sonja Apostolska**, Marina Eftimoska, Vasilka Rendžova, Sašo Elenčevski, Nadica Janeva, Aleksandra Popovac. Biodentine™ as a furcal perforation repair material—a case series. Medical Review 2017; LXX (7-8): 223-225

Досега, најчесто користените материјали во ендодонцијата, а во исто време материјали кои ветуваат најмногу во ендодонтскиот третман и ретретман бил калциумсиликатниот цемент. Сепак, во согласност со недостатоците на овој материјал и неуспехот на третманот, се појавил нов материјал-биодентин. Направен е со калциум-силикатна технологија со одлична биокомпатибилност, како и со карактеристиките поврзани за апликација на материјалот. Може да се користи кај различни индикации, вклучувајќи замена на дентин и ендодонтска терапија. Клиничките случаи покажуваат одличен потенцијал на лекување по третманот со Biodentin. Може да се залучи дека биосиликатната технологија е многу ветувачка, главно поради хемиски карактеристики и лесната клиничка манипулација. Краткото работно време и високата механичка сила го прават биодентинот материјал кој е лесен за употреба со висока биокомпатибилност и со широк спектар на индикации. Трудот има научноистражувачки и апликативен карактер.

127. **Apostolska S.** Endodontics mistakes and complications in everyday work and how to solve them. 7 Меѓународни Конгрес стоматолога Војводине, Нови сад, Зборник радова, 2016, стр 17-20.

Ендодонтскиот третман е екстремно комплексен процес, кој остава простор за бројни грешки, дури и во случај на најмало невнимание и отстапување од правилата на постапката. Компликациите претставуваат несакан, но сепак евентуален исход во ендодонтскиот третман. Несаканите компликации и грешки, во зависност од видот и обемот, можат да бидат коригирани, а во некои случаи можат да бидат толку големи што ќе доведат со екстракција на забот. За да се спречат грешките и компликациите, првенствено треба да се знае како да се делува превентивно, како да се препознаат и доколку е можно да се исправат. Трудот има научноистражувачки и апликативен карактер.

128. **Apostolska S.** Esthetic solutions with discoloration of avital teeth. 8 Меѓународни Конгрес стоматолога Војводине, Нови сад, Зборник радова 2017, стр. 9-12.

Во однос на соодветна индикација за белење на авиталните заби е интервенција со релативно низок ризик со цел подобрување на естетиката кај ендодонтски третираните заби. Во зависност од ситуацијата, белењето во чекор техниката може да биде едноставен и лесен метод и за пациентот и стоматологот. Од овој труд може да се заклучи дека белењето е важен и корисен додаток на ендодонтската терапија. Правилната дијагноза, изборот на материјалот за белење, техниката на поставување и разбирањето на биолошките интеракции со меките и тврдите ткива се фактори кои го одредуваат успехот не само непосредно, туку и долгорочно, безбедно, а и на задоволство на пациентите исто така. Трудот има научноистражувачки и апликативен карактер.

129. **Apostolska S.** Endodoncija u funkciji fiksno protetskih nadoknada. VII Simpozijum doktora stomatologije RS sa medzunarodnim ucescem, Foca 2016, st. 3-4.

Ендодонтски третираните заби по ендодонтскиот третман треба да се реставрираат со цел враќање на нивната функција и форма. Најчесто ендодонтски третираните заби се ослабени заради загубата на забната структура. Кај овие заби најчесто е деструиран поголем дел од забната структура па најчеста ретенција обично е апликација на колче во коренскиот канал, што подразбира конзервативно решение. Најголемиот проблем се комплексните случаи каде што од особена важност е интердисциплинарниот пристап на ендодонтот и протетичарот бидејќи во зависност од индикациите често пати овие заби имаат потреба од протетска санација односно изработка на фикснопротетски надомест. За жал, многу често во практиката отсуствува интердисциплинарниот пристап, па се изработуваат фикснопротетски надоместоци каде подоцна настануваат проблеми со одредени заби. Во трудот се прикажани случаи на решавање на комплексни и неадекватни ендодонтски третираните заби со цел задржување на веќе изработените фикснопротетски надоместоци. Трудот има апликативен карактер.

130. Vasilka Rendzova **Sonja Apostolska**, Marina Eftimoska. The effect of two lining materials on shear bond strength. FDI Madrid, Spain 2017, Int Dental Journal 66 (Suppl. 1): 111-163.

Целта на студијата била да се оцени влијанието на два различни лајнери на способноста за сврзување на композитната смола на дентинот со примена на самонагризувачки дентин атхезив. Вкупно тринаесет екстрахирани заби биле тестирани и поделени во три групи. Во примероците од групите А и Б се користеле Biodentine™, групата Б користела TheraCal LC и примероците од групата С не користеле лајнер (контрола група). Истражувањата покажале дека двата материјали кои се тестирале имале влијание врз способноста за сврзување на композитните смоли кога се користат како подлоги. TheraCal LC покажал

подобра врска отколку Biodentine™ кога композитниот материјал се применувал во една сесија. Трудот има научно-истражувачки и апликативен карактер.

131. Nexhmije Ajeti, **Sonja Apostolska**, Blerim Kamberi, Tringa Kelmendi Violeta Vula, Edmond Dragusha. Antimicrobial Efficacy of Gaseous Ozone in Infected Root Canals. . In vivo study International Dental Journal , Istambul, 2013; 63, (Suppl. 1): 38.

Биле испитувани антимикробните ефекти на различните канални лекови во коренскиот канал на *C. albicans* и *E. faecalis* во период од 3 и 7 дена. Коренските канали по механичката обработка биле ставени во акрилни блокчиња и стерилизирани во автоклав. Примероците биле поделени во две групи. На крајот на 3. и 7. ден, примероците биле земени и собрани од коренските канали со хартиени штифтови и аплицирани во петриеви плочи. По 24-часовна инкубација, бројот на колонии бил евалуиран статистички (ANOVA-тест). Според резултатите, 2% хлорхексидин гелот покажал најефективна антимикробна активност на *C. albicans* во 3 и 7-дневниот период, а мешавината од 2% течен хлорхексидин / калциум хидроксид покажала најефективна антимикробна активност на *E. Faecalis*. Трудот има научноистражувачки карактер.

132. Lindihana Emini, **Sonja Apostolska**, Samedin Sali, Nexhmije Ajeti. The tree-dimensional evaluation of the volume and homogeneity of the obturate material of the tooth root canals obturated with GuttaFlow and thermafil. 2nd International scientific conference of the faculty of medical sciences. 13-14 October, Tetova, Macedonia, 2017, Abstract book, 101-102.

Целта на оваа студија била да се споредат тридимензионалната густина и хомогеност на ладната латерална компакција, топла вертикална компакција и GuttaFlow техниката на оптурација на коренските канали користејќи компјутерска томографија. Примероците биле анализирани за густината и хомогеноста во двете вертикални и хоризонтални подрачја во апикалната, средната и коронарната третина со дебелина од 1 мм користејќи компјутерска томографија. Заклучиле дека GuttaFlow во апикалниот дел бил супериорен, а ниту една од тестираните техники на оптурација не можела да постигне тридимензионална густа и хомогена оптурација од апикалните до коронарните делови од коренот. Трудот има научноистражувачки карактер.

133. Nexhmije Ajeti, **Sonja Apostolska**. Maxillary Second Molar with Single Root and Single Canal—Case Report. 2nd International scientific conference of the faculty of medical sciences. 13-14 October, Tetova, Macedonia, 2017, Abstract book, 105-106.

Целта на оваа студија била да се презентира клиничкиот случај за дијагноза и третман на максиларниот втор молар со еден корен и еден канал. Заклучиле дека дијагностицирањето на овие невообичаени случаи е од големо значење за успешен ендодонтски третман на овие заби. Трудот има апликативен карактер.

134. Nexhmije Ajeti, Teuta Pustina-Krasniqi, Sonja Apostolska, Violeta Vula. Antibacterial Effect of Gaseous Ozone In Infected Root Canal. In-Vivo Study. Res J Pharm Biol Chem Sci 2016;8(2); 1915-1924.

Целта на оваа клиничка студија била: да се утврди антибактерискиот ефект на озонот, во комбинација со 0.9% NaCl, 2.5% NaOCl и 2% CHX, во инфициран коренски канал. По земањето на анамнеза и дијагностицирањето за секој пациент, била направена радиографија на соодветниот заб. За дезинфекција коренскиот канал ги користеле следните ириганси: 2,5% NaOCl, 2% CHX и озон. Студијата вклучувала само пациенти дијагностицирани со Parodontitis apicalis chronica и некроза на пулпата. Статистичката анализа покажала дека постои значајна разлика во изолираниот просечен број на колонии на аеробни и анаеробни бактерии, кога се користел гасен озон. Во лекувањето на инфицираниот коренски канал со гасен озон, во комбинација со иригансите 0,9%, 2,5% NaOCl и 2% CHX се намалувал бројот на колонии на аеробни и анаеробни бактерии. Трудот има научноистражувачки карактер

135. Ana Sotirovska Ivkovska, Ljube Ivkovski Efka Zabokova Bilbilova, Zlatko Georgiev, Vesna Ambarkova, **Sonja Apostolska**. Characterization of inflammatory cell infiltrate in Pulpal Pathosis. FDI World Dental Congresss,, At Madrid, Spain, Volume: International Dental Journal 2017; 67 (Suppl.1):199-247. FC 326.

Оваа студија била спроведена за да се покаже присуството на имуните компоненти во забната пулпа и да се утврди како и кои имунокомпетентни клетки се инфилтрираат во пулпата во асоцијација со развојот на кариозни лезии. Во оваа студија биле анализирани 150 заби со различни фази на прогресија на кариозната лезија. Состојбата на пулпата била класифицирана во пет групи според прогресијата на кариозните лезии од етапите. Оваа студија сугерира дека имуните механизми играат важна улога во отпорноста на пулпната инфекција. Резултатите добиени во оваа студија сугерираат за регулаторните функции на помошни (CD4) и супресорни (CD8) лимфоцити, како и интеракцијата на Т и Б лимфоцитите и нивните продукти во патогенезата на заболувањето на пулпата. Трудот има научноистражувачки и апликативен карактер.

136. Emini L, **Apostoloska S**, Rendzova V, Ajeti M, and Kamberi B. Determining the Optimal Length of The Tooth's Root Canal Obturation. Res J Pharm Biol Chem Sci 2016;7(6); 1884-1889.

Целта на овој труд била да се утврди која од техниките и употребените материјали достигнува идеално ниво на оптурација на коренскиот канал на забот, користејќи микрокомпјутерски томограф. 80 човечки екстрахирани фронтални заби биле декоронирани 1мм под цемента-дентининската граница и поделени во четири групи. Групата 1.1 била оптурирана со системот GuttaFlow®2, групата 1.2 со Thermafill системот, групата 2.1 со АН-Плус и едноконусна техника и групата 2.2 со АН-Плус и техника на

латерална кондензација. Податоците во овој труд покажуваат дека со сите четири техники на оптурација може да се постигне идеална должина на оптурација. Материјалот и техниките на оптурација немаале влијание врз должината на оптурацијата. Трудот има научноистражувачки и апликативен карактер.

137. Ajeti Nexhmije, **Apostolska Sonja**, Kelmendi Tringa, Vula Violeta, Emini Lindihana, Aliu Xhevdet, Pustina Teuta Asktvvelax. Antibacterial effects of Nd:YAG laser irradiation in infected root canal. In vivo study. 18th ESE Biennial Congress, Brussels, Belgium, September 2017, General endodontics abstracts 65-66.

Целта била да се одреди антимикробната ефикасност на Nd: YAG ласерот во инфицирани коренски канали во комбинација со 2,5% NaOCl, 2% CHX и 0.9% NaCl. Ова испитување in vivo вклучило 40 пациенти, со инфицирани коренски канали. Групите на примероци биле поделени во три тест групи и една контролна група. Протоколот за третман бил следен: Групата 1 беше испирана со 0.9% NaCl + Nd: YAG ласер, групата 2 била испирана со 2.5% NaOCl + Nd: YAG ласер, а групата 3 била испирана со 2% CHX + Nd: YAG ласер. Групата 4 била испирана само со 0,9% NaCl. Од сите третирани заби, бактерискиот примерок (аероби и анаероби) биле земени по следниот протокол: првиот примерок бил земен пред инструментацијата, вториот примерок бил земен по инструментацијата и Nd: YAG ласерското зрачење и третиот примерок бил земен 3 дена по третманот, по што се култивирани се аеробните и анаеробните бактерии. Може да се заклучи дека ниту едно од средствата за испирање кои биле користени за третман на инфицираните коренски канали не се способни целосно да ги искоренат аеробните и анаеробните бактерии. Трудот има научноистражувачки и апликативен карактер.

138. Lindihana E, **Apostolska S**, Rendzova V, Ajeti N. Determining the sealing ability of four root's canal filling techniques by micro-CT. 18th ESE Biennial Congress, Brussels, Belgium, September 2017, General endodontics abstracts 98-99.

Целта на оваа теза била да се оцени и да се утврди процентот на обемот на празнините и просторите на коренските канали оптурирани со различни материјали за оптурација, со помош на микрокомпјутер томографијата. Биле вклучени 80 фронтални човечки екстрахирани заби, кои биле декоронирани и поделени во две главни групи. Првата група била обработена со стандардната техника на обработка. Дополнително, коренските канали биле поделени во две подгрупи и оптурирани со Thermafill и GuttaFlow. Коренските канали од втората група биле обработени со ултразвучна техника и оптурирани со техника на латерална кондензација и едноконусна техника. Коренските канали биле скенирани со микро-КТ скенер при што се проценувал процентот на празнини во коренските канали. Резултатите покажале дека постои статистички значајна разлика во вкупниот процент на празнини во евалуираните групи. Трудот има научноистражувачки карактер.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО,
НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: Соња Михаил Апостолска

Институција: Стоматолошки факултет-Скопје

Научна област: дентална патологија

НАСТАВНО - ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	НАЗИВ НА АКТИВНОСТ		Поени
1.	Одржување на настава од прв циклус студии		20.47
	-студиска програма: стручни стоматолошки сестри		
	учебна 2014/15, 2015/16	1.2	
	- Ергономија (1+2)х0,04	0.6	
	- Стоматолошки материјали (1х15)х0,04	0.6	
	-студиска програма: стручни забни техничари		
	учебна 2014/15, 2015/16	1.2	
	– Ергономија (1+2)х0,04		
	-студиска програма: доктори по стоматологија/дентална медицина		
	учебна 2013/14, 2014/15, 2015/16	5.4	
- Ергономија [(1х30)х0,04]			
учебна 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17	2.4	4.8	
- Претклиничка ендодонција (1х15)х0,04			
- Клиничка ендодонција I (1х15)х0,04	2.4		

Одржување на настава од втор циклус студии			
учебна 2013/14,2014/15 летен семестар - Орална епидемиологија 10x0,05 =0.5			
учебна 2013/14 летен семестар - Актуелности во орофацијалната регија 10x0,05 =0.5	3.25		
учебна 2015/16, 2016/17 Современи реставративни процедури – естетика и функција (1x15) и (1x15)x0,05 =1.5			
учебна 2013/14, 2015/16 Некариозни лезии на забите и нивна превенција (3x5)x0,05 =0.75			
Одржување на настава од трет циклус студии			
учебна 2014/15,2016/17 Современи естетско-функционални реставративни процедури, Биокомпатибилноста и современите реставративни материјали, Коронарна микропропустливост кај ендодонтско третираните заби (35 часа во семестарот) (2x35)x0,06=4.2	4.62		
учебна 2016/17 – Методологија на испитување на квалитетот на техниките за обработка и полнење на коренските канали (1x7)x0,06=0.47			
2.	Настава по школи и работилници		10.5
- Раководител			
Машинска припрема на коренски канали за цементирање на композитни колчиња. Dental Meeting,Скопје,2013.			1,5

	Модерна ендодонција. 7 Меѓународен конгрес на нови технологии во стоматологијата К4 Скопје, 2014. PROTAPER – техника за машинско проширување на коренски канали. Dental Meeting, Скопје, 2014. Естетски композитни ламинати – Comproneers , Охрид 2015 Естетски композитни ламинати – Comproneers , Гевгелија 2016. Естетски композитни ламинати – Comproneers , Кавадарци, 2016. Естетски композитни ламинати – Comproneers , Скопје, 2017	1,5 1,5 1,5 1,5 1,5 1,5							
	Одржување на вежби (*0,03) Прв циклус студии: 2013 летен семестар, 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17 и зимски семестар 2017/18 Предмети: претклиничка кариологија (2+3), претклиничка ендодонција (1+3), клиничка кариологија 1 (1+3), клиничка кариологија 2 (1+5), Клиничка ендодонција 1 (1+3) и клиничка ендодонција 2 (0+5) Семестар: 6 часа неделно x 15 x2 групи = 5,4 на семестар x 10 семестри		54						
5.	Консултации со студенти 0.002 -студиска програма: стручни стоматолошки сестри <table> <tr> <td>учебна 2013/14, 2014/15, 2015/16 – ергономија(х 20 студенти во семестар)</td> <td>0.08</td> </tr> <tr> <td>учебна 2014/15, 2015/16, 2016/17 – стоматолошки материјали (х 10 студенти во семестар)</td> <td>0.06</td> </tr> </table> -студиска програма: стручни забни техничари <table> <tr> <td>учебна 2013/14, 2014/15, 2015/16– ергономија (х 20 студенти во семестар)</td> <td>0.08</td> </tr> </table> -студиска програма: доктори по стоматологија/дентална медицина	учебна 2013/14, 2014/15, 2015/16 – ергономија(х 20 студенти во семестар)	0.08	учебна 2014/15, 2015/16, 2016/17 – стоматолошки материјали (х 10 студенти во семестар)	0.06	учебна 2013/14, 2014/15, 2015/16– ергономија (х 20 студенти во семестар)	0.08		2.38
учебна 2013/14, 2014/15, 2015/16 – ергономија(х 20 студенти во семестар)	0.08								
учебна 2014/15, 2015/16, 2016/17 – стоматолошки материјали (х 10 студенти во семестар)	0.06								
учебна 2013/14, 2014/15, 2015/16– ергономија (х 20 студенти во семестар)	0.08								

	Учебна 2013/14, 2014/15, 2015/16,2016/17 –претклиничка ендодонција (х 90 студенти во семестар)	0.72	
	учебна 2012/13, 2013/14, 2014/15, 2015/16,2016/17 - клиничка ендодонција1 (х 90 студенти во семестар)	0.72	
	учебна 2012/13, 2013/14, 2014/15, 2015/16,2016/17 – клиничка ендодонција 2 (х 90 студенти во семестар)	0.72	
	Консултации со студенти во рамките на здравствена клиничка пракса - Стажанти во период од 2013-2017- 10 х 0,2 - Кандидати на специјалистички турнус 5 х 0,2		8
	Индивидуален проект (0,04) Ергономија (2013 до 2017/18) 5 семестри х 15 студенти		3
	Ментор и едукатор на здравствена едукација Решение 08-268 од 31.10.2016 (3 сем. х 15 недели х 3 часа) (10,8) Решение 08-264 од 31.10.2016 (3 сем. х 15 недели х 3 часа) (10,8)		21.6
	Одржана настава на специјализанти во високото образование (0,06) 20113/2104, 2014/15 , 2016/2017 (0,06 х 2 часа х 3 години за сите специјализанти) 2016/2017 (0.06 х 20 часа)		2.19
9.	Член на комисија за оцена или идбрана на докторат Одлука бр. 02- 1906 од 4.11.2016 Одлука бр. 07- 1640/2 од 10.10.2014 Одлука бр. 07- 2042 од 17.12.2013 Одлука бр. 07- 794 од 16.5.2014 Одлука бр. 09- 367/3 од 28.3.2014 – 5 комисии (5 х0,5) Одлука бр. 02- 2476 од 26.12.2016		6

	Одлука бр. 07- 2071/3 од 28.11.2014 Одлука бр. 07- 261 од 26.2.2014 Одлука бр. 07- 799 од 16.5.2014 Одлука бр. 07- 1105 од 19.6.2014 - 5 комисији (5 x 0,5) Член на комисија за валоризација на кредити на пишан труд за семинар во 3-ти и 5-ти семестар Одлука бр. 10- 1624/2 од 29.12.2015 Одлука бр. 10- 850 од 7.6.2016 Одлука бр. 09- 109/2 од 14.2.2017 Одлука бр. 09- 110/2 од 14.2.2017 Одлука бр. 10- 596/2 од 22.3.2017	
10.	Член на комисија за оцена на магистратура Одлука бр. 02- 1649/2 од 30.12.2015 Одлука бр. 02- 382 од 24.3.2016 Одлука бр. 09- 604/4 од 26.5.2016 Одлука бр. 02- 1216/2 од 29.11.2017 - 4 комисији (4 x 0,3) Член на комисија одбрана на магистратура Одлука бр. 02- 180 од 2.12.2016 Одлука бр. 02- 266/2 од 26.5.2016 Одлука бр. 02- 604/6 од 7.6.2016 Одлука бр. - 4 комисији (4 x 0,3)	2.4
11.	Член на комисија за полагање на специјалистички испит (1x 0,2) Одлука бр. 08-56/2 од 5.7.2013	0.2

	Позитивно рецензирано универзитетско учебно помагало	
	Автор на учебник: „Ергономија”, С. Еленчевска-Апостолска, Одлука бр. 09- 357 од 15.3.2013, рецензиран во Билтен бр.1049	8
	Автор на учебник: „Ендодонција”, С.Еленчевска-Апостолска, В.Ренцова, Одлука бр. 09-1476 од 10.6.2013, рецензиран во Билтен бр.1057	8
14.	Рецензент на универзитетски учебник или учебно помагало	
	„Претклиничка кариологија” - Лидија Поповска, Одлука бр. 05-913 од 11.2.201, рецензиран во Билтен бр.1053	
	„Клиничка кариологија и терапевтски постапки” - Лидија Поповска, Илијана Муратовска. Одлука бр. 05- 913 од 11.2.2013, рецензиран во Билтен бр.1053	2
ВКУПНО ОД НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		148.74

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	НАЗИВ НА АКТИВНОСТА	Поени
	Ментор на докторска дисертација Ментор на 3 одбранети докторски дисертации и ментор на 2 докторанти.	15
	Ментор на магистерска работа – ментор на 1 одбранет магистерски труд	1
	Учесник во национален научноистражувачки проект: „Застапеноста на оптималното орално здравје кај возрасното население на територијата на Р. Македонија”, одобрен од Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, со Одлука бр. 02-2365/2 од 12.12.2014 година. Трудот е рецензиран во Билтенот 1126.	3
	Раководител во национален научноистражувачки проект: „Современи методи за конзервативна санација на деструирани заби”, одобрен од УКИМ, Стоматолошки факултет, Скопје,	6

	Одлука бр. 02- 1853 од 17.12.2015 (09-64 од 13.1.2016 и 09-64/3 од 13.5.2016 од УКИМ)	
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор/6+и.ф.	
	Elizabeta S Gjorgievska, John W Nicholson, Sonja M Apostolska , Nichola J Coleman, Samantha E Booth, Ian J Slipper, Mitko I Mladenov. Interfacial properties of three different bioactive dentine substitutes. Microscopy and Microanalysis 2013, 19 (6), 1450-1457 (IF 1.57).	5.17
	M Peeva-Petreska, D Veleska-Stevkovska, B Džipunova, M Pavlevska, S. Apostolska . Therapeutical approach with dental implants in hypodontia. Medicinski časopis 2013, 47 (3), 147-152. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1071 од 2014 година.	3.6
	Eftimoska Marina, Apostolska Sonja, Rendjova Vasilka, Elencevski Saso, Popovac Aleksandra, Mirjana Peric. Effect of carisolv gel on sound, demineralized and carious dentin: in vitro study. Serbian dental journal, vol 62, No 1, 2015; 21-24. Трудот е рецензиран во билтен 1110, ноември 2015.	3.6
	Rendzova Vasilka, Apostolska Sonja, Eftimoska Marina, Elencevski Saso, Lindihana Emini, The influence of the dentin on antimicrobial effect of different restavtrative materials. Apolonia – Albanian dental journal. No 32, 34-39; May 2015. Трудот е рецензиран во билтен 1110, ноември 2015.	3.6
	Sonja M Apostolska, Vasilka P Rendzova, Marina Eftimoska, Saso M Elencevski, Marija M Stevanovic, Kiro Ivanovski, Mira Jankulovska, Meri Pavlevska, Aleksandar Dimkov, Elizabeta Gjorgievska. SEM Evaluation of Dentin Surface after Different Types of Caries Removal. Research Journal of Pharmaceutical, Biological and Chemical Sciences July–August 2015 RJPBCS 6(4);1145-1152, (IF 0,35). Трудот е рецензиран во билтен 1110, ноември 2015.	
	Eftimoska M, Apostolska S, Rendzhova V, Gjorgievska E, Stevanovic M, Ivanovski K, Jankulovska M, Elenchevski S, Pavlevska M, and Dimkov A. Clinical and Histological Analyzes of the Response of the Pulp after Its Direct Capping with Calxyl, MTA and Biodentine. Research Journal of Pharmaceutical, Biological and Chemical Sciences July–August 2015 RJPBCS 6(4); 1097-1111, (IF 0,35). Трудот е рецензиран во билтен 1110, ноември 2015.	

	Ajeti, N., Vula, V., Apostolska, S. , Pustina, T., Kelmendi, T., Emini, L., Mrasori, S. and Ademi, R. Maxillary Second Molar with Single Root and Single Canal—Case Report. Open Journal of Stomatology, Vol.05 No.03(2015), 47-52. (IF 0,74).	4.34
	Kiro Ivanovski, Snezana Pesevska, Sevisa Ristoska, Katarina Dirjanska, Sonja Mindova, Maja Pandilova, Silvana Georgieva, Emilija Stefanovska, Violeta Filipce, Sonja Apostolska , and Marina Eftimoska. The Impact of Antihypertensive Medications on Quantitative and Qualitative Characteristics of Saliva. September - October 2015 RJPBCS 6(5) Page No. 1356-1364.	
	Emini L, Apostoloska S , Rendzova V, Ajeti M, and Kamberi B. Determining the Optimal Length of The Tooth's Root Canal Obturation. Res J Pharm Biol Chem Sci 2016;7(6); 1884-1889.	
	Sonja Apostolska , Elizabeta Gjorgievska, Vasilka Rendžova, Marina Eftimoska, Rade Živković and Ivica Stančić. Adaptability of different canal sealers to the root canal dentin-scanning electron microscopy analysis. Med Pregl 2017; LXX (5-6): 141-145.	3.6
	S Apostolska , V Rendzova, M Eftimoska, V Filipovska, S Elenchevski, N Janeva. Minimally invasive restorative treatment with direct composite veneers—case report. Serbian Dental Journal 2017, 64 (2), 88-93.	3.6
	Nikola Stojanović, Jelena Krunić, Irena Mladenović, Zorica Stojanović, Sonja Apostolska , Slavoljub Živković. Influence of different forms of calcium hydroxide and chlorhexidine intracanal medicaments on outcome of endodontic treatment of teeth with chronic apical periodontitis. Srp Arh Celok Lek 2017, July 11.(IF 0,253).	3.853
	Sonja Apostolska , Marina Eftimoska, Vasilka Rendžova, Sašo Elenčevski, Nadica Janeva, Aleksandra Popovac. Biodentine™ as a furcal perforation repair material—a case series. Medical Review 2017; LXX (7-8): 223-225	3.6 (58.963)
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание	
	Rendjova Vasilka, Apostolska Sonja, Ristoska Stevica. Dentin hypersensitivity—etiology and therapy (a review). Review of Faculty of dentistry – Skopje, year XXXVII, No 1-2; 104-116 (2013). Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1110, ноември 2015.	3,2
	Rendzova Vasilka, Apostolska Sonja, Eftimoska Marina, Lindihana Emini, Ristoska Stevica. The effect of Nd:yag laser in dentin hypersensitivity treatment. Review of faculty of dentistry – Skopje;	2,4

	year XXXVIII, associate number 2015; 25-34. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1110, ноември 2015.	
	Rendjova Vasilka, Apostolska Sonja, Ristoska Stevica, Eftimoska Marina, Elencevski Saso, Pancevska Sanja. In vitro dentin fluoride uptake from three fluoride containing restorative materials. Review of Faculty of dentistry – Skopje, year XXXVII, No 1-2; 30-38 (2014). Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1110, ноември 2015.	2,4
	Apostolska Sonja, Rendzova Vasilka, Eftimoska Marina, Ivanovski Kiro, Jankulovska Mira, Georgievska Elizabeta, Stevanovic Marija, Elencevski Saso. Ergonomics and dental practice: preventing musculoskeletal disorders. Review of faculty of dentistry – Skopje; year XXXVIII, associate number 2015; 110-121. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1110, ноември 2015.	2,4
	Стевановиќ М, Ѓоргиевска Е, Апостолска Еленчевска С, Димков А, СЕМ анализа на интерфејсот помеѓу цементот на забот и глас-јономер цементот. МСП Број 1-2 2015 (92-1000). Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1104 од 2015 год.	2.4
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во стручно/ научно популарно списание со меѓународен уредувачки одбор	
	Данило Крстевски, Катерина Јордановска, Апостолска Соња, Василка Ренцова, Ангелиќ Дубравка. Реминерализационо дејство на Elmex fluid на иницијални кариозни лезии на емајлот на забот преку негова топикална апликација (study case). Vox dentarii, година 9, бр 28; 32-35, 2014. Трудот е рецензиран во Билтен 1126.	1,8
	Апостолска С., Ренцова В., Ефтимоска М., Линдихана Емини. Минимално инвазивен третман за естетски реставрации со композитни ламинати. Vox dentarii, година 5, бр 2; 23-25, септември 2015. Трудот е рецензиран во Билтен 1126.	1,8 (16.4)
	Учество на научен стручен собир (усна, постер-презентација) со апстракт објавен во зборник на конференција – меѓународна	
	Sonja Mihail Apostolska, Elizabeta Gjorgievska, Vasilka Rendzova, Marina Eftimovska, Kiro Ivanovski, Mira Jankulovska, Marija Stevanovic, Saso Elencevski. Biodentine™ – A Biomaterial for Endodontic Applications – Clinical Cases. International Dental Journal 2013; 63 (Suppl. 2): 1–98, 2013 FDI World Dental	2

	Federation Трудот е рецензиран во билтен 1126.(усна презентација)	
	Stevanovik M, Georgievskа E, Pavlevska M, Jankulovska M, Elencevska S : SEM Investigation of the Enamel Surface after Laser Assisted Tooth Bleaching. FDI Istanbul 2013, Int Dental Journal 63 (Suppl. 1): 198—296. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1072 од 2014 год. (усна презентација).	2
	Gjorgievskа S. E, Nicholson J. W., Slipper I. J., Stevanovic M. M., Apostolska S. M. , Jankulovska M. A., Pavlevska M. V., Dimkov A. Gj. Enamel Remineralization by Toothpastes (SEM, EDX and 3D-stereomicrographic Study). FDI Istanbul 2013, Int Dental Journal 63 (Suppl. 1): 198—296. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1072 од 2014 год.(усна презентација)	2
	Nexhmije Ajeti, Sonja Apostolska , Blerim Kamberi, Tringa Kelmendi Violeta Vula, Edmond Dragusha. Antimicrobial Efficacy of Gaseous Ozone in Infected Root Canals. . In vivo study International Dental Journal , Istambul, 2013; 63, (Suppl. 1): 38. (усна презентација)	2
	Jankulovska M., Spasevska Lj., Lazovski B., Pavlevska M., Apostolska S. , Georgievskа E., Jankulovska S.M., Pavlevska E. Histopatoloska analiza biokompatibilnosti dva restaurativna materijala koriscenih kod dece. I Kongres decje i preventivne stomatologie Srbije. Program i zbonik sazetaka.Beograd,2013:35. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1072 од 2014 год.(усна презентација)	2
	Apostolska Sonja , Rendzova Vasilka, Gjorgievskа Elizabeta, Eftimovska Marina, Ivanovski Kiro, Stevanovic M, Jankulovska Mira, Elencevski S. Endodontic perforation repair – clinical applications of mineral trioxide aggregate. Third Balkan congress for maxillofacial surgery, 2014, book of abstracts 25. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1091,(постер презентација).	2
	Rendzova Vasilka, Apostolska Sonja , Stevica Ristoska, Eftimovska Marina. Pulp reaction to glass ionomer cements and detntin adhesives.Third Balkan congress for maxillofacial surgery, 2014, book of abstracts 32. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1110. (постер презентација).	2
	Линдихана Емини, Апостолска Соња , Ренцова Василка, Неџмије Ајеми. Каналната обтурација на коренските канали обтурирани со Gutta flow и Thermafil техниката оценувана со помош на микрокомпјутер томографија. VII конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество 2015,	2

	Охрид. Апстракти 50-усна. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1126.	
	Татјана Матлиоска, Апостолска С, Ренцова В, Коцевски М, Конески Ф, Крстевски Д. Примена на SDR (smart dentin replacement) композитот кај постериорни реставрации- приказ на случај. VII конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество 2015, Охрид. Апстракти 50-усна. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1126.	2
	Ренцова В, Апостолска С, Јанаќиевиќ – Ивановска Д, Ефтимоска М, Колоска В, Ристоска С. Компарација на физичките и хемиските карактеристики на материјали за директно прекривање на пулпата. VII конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество 2015, Охрид. Апстракти 50-усна. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1110.	2
	Костадиновска Е, Саракинова О, Димитровска С, Поп Стефановска М, Апостолска С, Јанкуловска М, Стојановска В, Омерагиќ А, Ренцова В. Примена на ИЦОН во терапијата на белите дамки на забите после ортодонтски третман (приказ на случај). VII конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество 2015, Охрид. Апстракти 50-усна. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1126.	2
	Ефтимоска Марина, Апостолска С, Ренцова В, Георгиевска Е, Ивановски К, Стевановиќ М, Јанкуловска М, Еленчевски С. МТА-клиничка примена како средство за директно прекривање и за репарација на ендодонтски перфорации. VII конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество 2015, Охрид. Апстракти 50-усна. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1110.	2
	Sonja Apostolska , Saso Elencevski, Vasilka Rendzova, Marina Eftimoska, Kiro Ivanovski, Marija Peeva. Vaznost kvaliteta stomatoloskoj ordinaciji-od jednostavnih do kompleksnih resenja. XXI Simpozijum protetičara Srbije 1 i 2 Zbornik radova, Divcibare 19-22 juni 2014, str. 72. Трудот е рецензиран во Билтен бр. 1091, декември 2014 год. (усна)	2
	Sonja Mihail Apostolska , Vasilka Petre Rendzova, Nexhmije Ajeti, Lindihana Emini. Antibacterial efficacy of gaseous ozone and Nd:yag laser. in vivo study. FDI Poznan 2016, Int Dental Journal 66 (Suppl. 1): 111-163. (постер)	1.5

	Sonja Apostolska , Vasilka R., Marina E., Vesna F.M. Restoration of a fractured tooth with esthetic fiber posts and composite crown: a case report. 1 st Congress of the Association of Prosthetic Dentistry - Macedonian Dental Society with International Participation, Ohrid 24-26 June 2016, Abstract book,92-93. (усна)	2
	Vasilka Rendzova, Sonja Apostolska , Marina Eftimoska, Vesna Filipovska. Microleakage of endodontically treated teeth restored with fiber posts. . 1 st Congress of the Association of Prosthetic Dentistry - Macedonian Dental Society with International Participation, Ohrid 24-26 June 2016, Abstract book,66-67.(усна)	2
	Vasilka Rendzova Sonja Apostolska , Marina Eftimoska.The effect of two lining materials on share bond strength. FDI Madrid,Spain 2017, Int Dental Journal 66 (Suppl. 1): 111-163. (усна)	2
	Lindihana Emini, Sonja Apostolska ,Samedin Sali, Nexhmije Ajeti.The tree-dimenzional evaluation of the volume and homogeneity of thr obturate material of the tooth root canals obturated with GuttaFlow and thermafil.2 nd International scientific conference of the faculty of medical sciences. 13-14 October,Tetova,Macedonia,2017, Abstract book, 101-102.(усна)	2
	Nexhmije Ajeti, Sonja Apostolska . Maxillary Second Molar with Single Root and Single Canal—Case Report. 2 nd International scientific conference of the faculty of medical sciences. 13-14 October,Tetova,Macedonia, 2017, Abstract book, 105-106.(усна)	2
	Ana Sotirovska Ivkovska, Ljube Ivkovski Efka Zabokova Bilbilova, Zlatko Georgiev, Vesna Ambarkova, Sonja Apostolska . Characterization of inflammatory cell infiltrate in Pulpal Pathosis. FDI World Dental Congresss,, At Madrid, Spain, Volume: International Dental Journal 2017; 67 (Suppl.1):199-247. FC 326 (усна)	2
	Ajeti Nexhmije, Apostolska Sonja , Kelmendi Tringa, Vula Violeta, Emini Lindihana, Aliu Xhevdet,Pustina Teuta Asktvvelax. Antibacterial effects of Nd:YAG laser irradiation in infected root canal. In vivo study. 18 th ESE Biennial Congress, Brussels, Belgium, September 2017,General endodontics abstracts 65-66. (постер)	1.5
	Lindihana E, Apostolska S , Rendzova V, Ajeti N. Determining the sealing ability of four root's canal filling techniques by micro-CT. 18 th ESE Biennial Congress, Brussels, Belgium, September 2017,General endodontics abstracts 98-99. (постер)	1.5
	Апостолска С. Ендодонтске грешке и компликации у свакодневном раду и њихово решавање. 7 Меѓународни Конгрес	3

	стоматолога Војводине,Нови сад, Зборник радова, 2016, стр 17-20.	
	Apostolska S. Endodoncija u funkciji fiksno protetskih nadoknada. VII Simpozijum doktora stomatologije RS sa medzunarodnim ucescem,Foca 2016, st. 3-4	3
	Апостолска С. Естетска решења код дисколорираних авиталних зуба. 8 Меѓународни Конгрес стоматолога Војводине,Нови сад, Зборник радова 2017, стр. 9-12.	3 (51.5)
	Пленарни предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	
	Дијагноза и детекција на кариес – современи технологии. МСД Здружение на специјалисти по детска и превентивна стоматологија, симпозиум со меѓународно учество, Скопје, 2013.	3
	Техники и методи на препарација на коренските канали на забите . Стоматолошко здружение на Македонија, симпозиум со меѓународно учество, Велес, 2013.	3
	Современа реставративна техника во естетската стоматологија. МСД Здружение на специјалисти по Болести на забите и ендодонтот, симпозиум со меѓународно учество, Скопје, 2013.	3
	Савремене реставративне процедуре у конзервативној стоматологији. XX Simpozijum protetičara Srbije sa medzunarodnim ucescem, Kladovo, 2013.	3
	Уметноста на конзервативната естетска стоматологија. 7 Меѓународен конгрес на нови технологии во стоматологијата K4 Скопје, 2014.	3
	Важност квалитета ендодонтског третмана за успех постендодонтске реставрације. XXI Simpozijum protetičara Srbije sa medzunarodnim ucescem, Divčibare, 2014.	3
	Најчешће грешке у току ендодонтске терапије и могућа решења. Медицински факултет, Фоча, 2015.	3
	Изазови у естетској и функционалној стоматологији. VI симпозиум на доктори по стоматологија РС со меѓународно учество,Фоча 2015.	3

	Естетска решења са Сопронеер системима - свакодневни изазови. Симпозиум на приватни доктори по стоматологија со меѓународно учество, Белград, 2015.	3
	Атхезивни системи – класификација, протокол на примена и можности во реставративната стоматологија. МСД Здружение на Општи стоматолози, симпозиум со меѓународно учество, Скопје, 2015.	3
	Уметноста на композитно колче зајакнато со стаклени влакна. МСД Здружение на Општи стоматолози, симпозиум со меѓународно учество, Скопје, 2015.	3
	VII конгрес на стоматолозите на Македонија со меѓународно учество 2015, Охрид со тема Ергономијата и денталната практика: Превенција на мускулоноскелетни заболувања.	3
	Ендодонција у функцији фиксно протетских надокнада. VII симпозиум на доктори по стоматологија РС со меѓународно учество, Фоча 2016.	3
	Ендодонцијата во функција на протетската рехабилитација на забите. МСД, Здружение на специјалисти по Болести на забите и ендодонтот, симпозиум со меѓународно учество, Скопје, 2016.	3
	Современи атхезивни системи за различни индикации. Ивоклар конгрес, Скопје, 2016.	3
	Како до едноставни естетски решенија со сопронеер - системот конгрес албанци струга 2016	3
	Ендодонтске грешки и компликации у свакодневном раду и нивно решавање. 7 Конгрес стоматолога Војводине, Нови сад, 2016.	3
	Diastema closure with direct composite material. 3-ти Конгрес на Здружението по ортодонција при МСД со меѓународно учество, Охрид, 2016.	3
	Конзервативни решенија кај дисколорирани авитални заби. МСД, Здружение на специјалисти по Болести на забите и ендодонтот, симпозиум со меѓународно учество, Скопје, 2017.	3
	Ендодонтско – реставративни поступци у свакодневном раду: савети за практичаре. Српско лекарско друштво, стоматолошка секција, симпозиум со меѓународно учество, Дивчибаре 2017.	3

	Естетска решења код дисколорираних авиталних зуба. 8 Конгрес стоматолога Војводине, Нови сад, 2017.	3
	Современи постапки во стоматологијата. ЗПЗСУ, Стоматолошки симпозиум со меѓународно учество, Кавадарци, 2017.	(66) 3
	ВКУПНО ОД НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	192.863

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	НАЗИВ НА АКТИВНОСТ	Поени
2.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир (*1)	10
	Член е на Уредувачкиот одбор на Македонски стоматолошки преглед од 2013. Рецензент на научни трудови во: Journal Photodiagnosis and Photodynamic Therapy (x1), Вох медицина (x1)	5 1
	Член на Научен одбор на зборник на апстракти на 6 Симпозиум на доктори по стоматологија, Република Српска, Фоча, со меѓународно учество, 30 мај 2015	1
	Член на работно претседателство на сесија (усни презентации) на Меѓународен конгрес на студентите по стоматологија во 2013, 2014	2
	Член на Работно претседателство- усни презентации, 7. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество, мај 2015, Охрид	1

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. Број	НАЗИВ НА АКТИВНОСТ	Поени
1.	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	2

	Претседател на Конгресниот одбор на 7. Конгрес со меѓународно учество “Стоматолошката наука во секојдневната практика, Охрид 11-14 јуни 2015.	
2.	Организационен претседател на симпозиум Dental meeting- светски ден на орално здравје 2013-2017. (5x2)	10
3.	Награда за научни постигнувања од струкова организација Благодарница од Македонското стоматолошко друштво по повод 10 години.	3
4.	Благодарница за активно учество во организација на 7. Конгрес на стоматолозите од Македонија со меѓународно учество.	3
5.	Благодарница од Секцијата за стоматолошка протетика на СЛД, XXI симпозиум на протетичари на Србија: освоено прво место за најуспешна тематика. 2014	3
6.	Член на Советот за наука на Министерството за образование и наука Член на Одборот за доделување на наградата „Гоце Делчев“ (x1) Претседател на Комисија за медицински науки при Одборот за доделување на наградата „Гоце Делчев“ (x1)	2
7.	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект - соработник (x1) од 2014. - раководител (x1) од 2016.	2
8.	Продекан Продекан, Одлука бр. 02- 2172/1 од 7.11.2017	4
9.	Раководител на внатрешна организациона единица Раководител на Катедрата за болести на забите и ендодонтот од 2013 до 2017 год. Одлука бр. 11- 1395 од 12.9.2013	3
10.	Член на факултетска комисија Одбор за специјализации	1

	Одлука бр. 02- 381 од 24.3.2016 член Одлука бр. 02- 2469/1 од 29.11.2017 претседател	
11.	Член на Конкурсна комисија на Стоматолошки факултет , УКИМ, Скопје за запишување нови студенти во академската година 2014/2015 година Одлука бр. 07- 820 од 20.5.2014, 2015/2016 година, Одлука бр. 02 - 998 од 19.6.2015, 2016/2017 година Одлука бр. 02- 899 од 8.6.2016 (3x0.5)	1.5
12.	Член на Етичка комисија на УКИМ, Стоматолошки факултет – Скопје, Одлука бр. 02- 255 од 25.2.2016 до денес (1x0.5)	0.5
13.	Член на Комисија за евалуација на студиска програма за втор циклус на студии по стоматологија на УКИМ, Стоматолошки факултет – Скопје, Одлука бр. 02- 271 од 29.2.2016	0.5
14.	Член на Комисија за изготвување предлог –проект за измени и дополнувања на студиската програма од прв циклус на студии за доктори по дентална медицина-реакредитација УКИМ, Стоматолошки факултет – Скопје Одлука бр. 07- 460 од 28.3.2014	0.5
15.	Одбор за постдипломски студии (1x0.5)	0.5
16.	Наставен одбор (1x0.5)	0.5
17.	Совет на докторски студии по стоматологија (1x0.5)	0.5
18.	Член (заменик) на Дисциплинска комисија на УКИМ, Стоматолошки факултет – Скопје, Одлука бр. 10- 1116 од 5.11.2012	0.5
19.	Член на Кадровски одбор на УКИМ, Стоматолошки факултет – Скопје, Одлука бр. 02- 2471/1 од 29.11.2017 (1x0.5)	0.5
20.	Комисија за измени и дополнувања на студиската програма од трет циклус студии (1x0.5)	0.5
21.	Член на комисија за избор во звање Член на рецензентска комисија за избор на научни работници во сите научни звања Одлука бр. 07-2155 од 30.12.2013, претседател 0.2x2 Одлука бр. 02-1428 од 30.9.2015, претседател	0.4
22.	Член на рецензентска комисија за избор на еден наставник во сите наставно - научни звања	0.6

	Одлука бр. 02-897 од 8.6.2016, претседател Одлука бр. 02- 3960 од 29.10.2015, претседател 0.2x3 Одлука бр. 02- 988/1 од 26.4.2017, претседател															
23.	Учество во комисии и тела на државни и други органи <table><tr><td>Комисии за полагање на стручен испит за стекнување на лиценца за работа - Стоматолошка комора на Македонија.</td><td>1</td></tr><tr><td>Член во Собранието на Македонското стоматолошко друштво (2010 -)</td><td>1</td></tr><tr><td>Стоматолошка комора на Македонија, член на Комисија за награди (2014-)</td><td>1</td></tr><tr><td>Македонско стоматолошко друштво, претседател (2010 -)</td><td>1</td></tr><tr><td>FDI (World Dental Federation), regular member</td><td>1</td></tr><tr><td>ERO (European Regional Organization) regular member</td><td>1</td></tr><tr><td>Член на Научен одбор на Здружението на специјалисти по болести на забите и ендодонтот</td><td>1</td></tr></table>	Комисии за полагање на стручен испит за стекнување на лиценца за работа - Стоматолошка комора на Македонија.	1	Член во Собранието на Македонското стоматолошко друштво (2010 -)	1	Стоматолошка комора на Македонија, член на Комисија за награди (2014-)	1	Македонско стоматолошко друштво, претседател (2010 -)	1	FDI (World Dental Federation), regular member	1	ERO (European Regional Organization) regular member	1	Член на Научен одбор на Здружението на специјалисти по болести на забите и ендодонтот	1	5
Комисии за полагање на стручен испит за стекнување на лиценца за работа - Стоматолошка комора на Македонија.	1															
Член во Собранието на Македонското стоматолошко друштво (2010 -)	1															
Стоматолошка комора на Македонија, член на Комисија за награди (2014-)	1															
Македонско стоматолошко друштво, претседател (2010 -)	1															
FDI (World Dental Federation), regular member	1															
ERO (European Regional Organization) regular member	1															
Член на Научен одбор на Здружението на специјалисти по болести на забите и ендодонтот	1															
24.	Учество во изработка на национална програма од одредена област <table><tr><td>Наставна програма за прв циклус студии-доктор по дентална медицина, Стоматолошки факултет, Скопје, 2015.</td><td>3</td></tr><tr><td>Наставна програма за прв циклус студии-стручни забни техничари, Стоматолошки факултет, Скопје, 2015.</td><td>3</td></tr><tr><td>Наставна програма за прв циклус студии стручни стоматолошки сестри, Стоматолошки факултет, Скопје, 2015.</td><td>3</td></tr><tr><td>Наставна програма за втор циклус студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје, 2015.</td><td>3</td></tr><tr><td>Наставна програма за трет циклус студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје. 2016</td><td>3</td></tr><tr><td>Наставна програма за специјализација од областа на денталната патологија и ендодонција.</td><td>3</td></tr></table>	Наставна програма за прв циклус студии-доктор по дентална медицина, Стоматолошки факултет, Скопје, 2015.	3	Наставна програма за прв циклус студии-стручни забни техничари, Стоматолошки факултет, Скопје, 2015.	3	Наставна програма за прв циклус студии стручни стоматолошки сестри, Стоматолошки факултет, Скопје, 2015.	3	Наставна програма за втор циклус студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје, 2015.	3	Наставна програма за трет циклус студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје. 2016	3	Наставна програма за специјализација од областа на денталната патологија и ендодонција.	3	18		
Наставна програма за прв циклус студии-доктор по дентална медицина, Стоматолошки факултет, Скопје, 2015.	3															
Наставна програма за прв циклус студии-стручни забни техничари, Стоматолошки факултет, Скопје, 2015.	3															
Наставна програма за прв циклус студии стручни стоматолошки сестри, Стоматолошки факултет, Скопје, 2015.	3															
Наставна програма за втор циклус студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје, 2015.	3															
Наставна програма за трет циклус студии на Стоматолошкиот факултет во Скопје. 2016	3															
Наставна програма за специјализација од областа на денталната патологија и ендодонција.	3															
ВКУПНО ОД СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И		71														

ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	ПОЕНИ
НАСТАВНО - ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	148,74
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	192,863
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ И ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	71
ВКУПНО	412,603

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Љупка Матовска, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Славјанка Оџаклиевска, член, с.р.
3. Проф. д-р Јованка Гашиќ, член, с.р.
4. Проф. д-р Мира Јанкуловска, член, с.р.
5. Проф. д-р Борис Величковски, член, с.р.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и анализирајќи ја севкупната досегашна активност на кандидатките д-р Лидија Поповска и д-р Соња Апостолска, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Лидија Поповска и д-р Соња Апостолска.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатките од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Лидија Поповска и д-р Соња Апостолска поседуваат научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанти на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнуваат сите услови да бидат избрани во звањето редовен професор во научната област дентална патологија.

Според гореизнесеното, Комисијата има чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, д-р Лидија Поповска и д-р Соња Апостолска да бидат избрани во звањето редовен професор во научната област дентална патологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Љупка Матовска, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Славјанка Оцаклиевска, член, с.р.
3. Проф. д-р Јованка Гашиќ, член, с.р.
4. Проф. д-р Мира Јанкуловска, член, с.р.
5. Проф. д-р Борис Величковски, член, с.р.

REPORT ON RECRUITMENT OF TEACHER IN ALL TEACHING-SCIENTIFIC
POSITIONS IN THE TEACHING-SCIENTIFIC
DOMAIN OF DENTAL PATOLOGY, AT THE FACULTY OF DENTAL MEDICINE IN
SKOPJE

Based on the open competition announcement of the Faculty of Dental Medicine of the "Ss. Cyril and Methodius" University in Skopje, published in newspapers "Nova Makedonija" and "Koha" dated 12 December 2017, relevant to select a teacher in all teaching and scientific positions in the teaching -scientific domain "Dental Pathology", and based on the Decision of the Academic Council of the Faculty of Dental Medicine, no. 02-2446/2 from 26.12.2017, made at the 3th Regular session, a Reviewers' Commission was established composed of: Dr.Ljupka Matovska, full-time professor at the Faculty of Dental Medicine in Skopje; Dr.Slavjanka Odzaklievska, full-time professor at the Faculty of Dental Medicine in Skopje; Dr. Jovanka Gasic, full-time professor at the Faculty of Dental Medicine in Nis; Dr. Boris Velickovski, full-time professor at the Faculty of Dental Medicine in Skopje; and Dr. Mira Jankulovska, full-time professor at the Faculty of Dental Medicine in Skopje. As members of the Reviewers' Commission, after reviewing the submitted documents, we hereby submit the following

REPORT

D-r Lidija Popovska, associate professor and d-r Sonja Apostolska associate professor sent ther application, within the deadline, for the announcement for competition for the selection of two teacher in all teaching and scientific positions in the science field of Dental Pathology.

BIOGRAPHY

Candidate Associate professor **Dr. Lidia Popovska**, Doctor in Dental science, was born on 21 Decembar 1959 in Skopje. She completed secondary education at the "Rade Jovcevski-Korcagin" high school in the 1977/78 school year. She graduated in dentistry from the Faculty of Dental Medicine of the "Ss. Cyril and Methodius" University in Skopje, in 1984, with the average grade of 9.56. The candidate demonstrates good proficiency of English language.

In the academic year 1984/85 she enrolled a second cycle (Master) studies at the Faculty of Dental Medicine of the "Ss. Cyril and Methodius" University in Skopje and graduated with an average grade of 9,58. On April 19th 1994, she defended publicly a master thesis entitled: "Comparison between the hand and ultrasonic instrumentation of root canals", thus obtaining the title of Master of Dental Science in the field of Dentistry.

She submitted her doctoral dissertation at the Faculty of Dental Medicine of the "Ss. Cyril and Methodius" University in Skopje on December 1998. She publicly defended her PhD thesis: "Chronic periapical lesions in relation to endodontic status of teeth" in 2003 year at the Faculty of Dental Medicine of the "Ss. Cyril and Methodius" University in Skopje on 6 May 2003, before the Commission composed of: prof. Dr. Miroslava Stevanovic; prof. Dr. Ljupka Matovska; prof. Dr. Slavijanka Odzaklievska; prof. Dr. Nikola Panov; and prof. Dr. Vesna Janevska. By this, she acquired the scientific title of Doctor of Dental Science.

Her first employment was on 01.05.1985 year. From June 1985 until today she is employed at the PHO University Dental Clinical Centre in Skopje at the Department for Restorative Dentistry and Endodontic, and additionally from 2012 on the Faculty of Dentistry in Skopje. She became specialist for cariology and endodontic in 1994 obtained the title of specialist for Cariology and Endodontology.

In June 2013, she was elected an associate professor of a group of subjects in the field of Restorative dentistry and Endodontics at the Faculty of Dentistry in Skopje.

Currently, she is associate professor at the Faculty of Dental Medicine. The last report on her promotion was published in the Bulletin of the "Ss. Cyril and Methodius" University in Skopje no. 1054 for 2013.

The Review Commission took into consideration the overall scientific, professional, pedagogical, and other achievements of the candidate from the beginning of her career, as published in Bulletins no. 580, 631, 712, 826, 850, 945, 1009, 1045 and 10054 and the overall achievements recorded for the period between her last promotion and the date of application, based on the submitted documentation relevant to the selection.

Teaching-educational activities

The candidate according to the educational activities of the Faculty of Dental Medicine of the "Ss. Cyril and Methodius" University in Skopje was actively involved in the theoretical and practical teaching of a group of subjects from the Department for Restorative dentistry and Endodontology, which are detailed in Annex 2:

- delivers theoretical lectures at the first cycle of the study program for dentists, qualified dental technicians, and qualified dental assistants – oral hygienists,
- Theoretical lectures for the second cycle for Master studies at the Faculty of Dental Medicine.
- theoretical lectures at school of Doctoral Studies at Faculty of dental medicine at Ss. Cyril and Methodius University in Skopje
- theoretical and practical lectures for specialists
- Consultations with students in clinical practice

Since the academic year 2010/11 to 2015/16 she has been also engaged as a teacher at the Faculty of Medicine at the "Goce Delcev" University in Stip where she is responsible for lectures, practical classes and exams in the subjects detailed in Annex 2.

She is the author of two textbooks: Preclinical Cariology and Clinical Cariology and therapeutic procedures, which are positively reviewed, and are intended for dental students.

The candidate is also one of the reviewers of several university textbooks.

She was a Member of the Commission for evaluation and defense of graduation thesis, as well as Member of the Commission for assessment and defense of master and PhD thesis. She was twice a Member of the Commission for specialist exam.

Scientific research activity

Dr. Popovska participated in the scientific work of the Department of Restorative dentistry and Endodontics, resulting in several scientific papers, presented at congresses and published in journals in the country and abroad. For the current competition for a teacher in all teaching and scientific titles, the candidate has enclosed 42 papers in the field of dental medicine, including 3 scientific papers in journals with impact factor, 11 papers in international scientific journals and scientific publications, 3 in professional informative journals, 25 papers published in proceedings' books of various scientific meetings. Her activities are cited in ANNEX 2, which follows.

Dr. Popovska has also participated as a scientific researcher in three scientific projects.

She is supervisor (mentor) on a doctoral and master thesis which is in progress. Popovska was supervisor and co mentor on two finished master's degree thesis.

She held ten plenary lectures as invited lecturer at international professional conferences.

Other activities, relevant to the educational activity, according to the selection criteria

She is actively involved in professional-applicative work of the Clinic for Restorative dentistry and endodontic at PHI "St. Panteleimon" University Dental Clinical Center.

In 2015, she spent a month at the University of Tennessee, USA as a participant in the international research and education program.

In the period after her last academic promotion, she participated in the elaboration of the Curriculum for the first cycle of studies for doctors of dental medicine and qualified dental assistants-oral hygienists, the graduate dental curriculum for the second cycle and doctoral studies at the Faculty of Dental Medicine in Skopje, as well as the postgraduate program for specialization in restorative dentistry and endodontology.

She is member of an editorial board as well as of the publishing council of the Journal of Macedonian dental chamber and a member of an editorial board Macedonian dental review.

The candidate has shown particular involvement in activities of general interest. She has been actively involved in the work of expert commissions and working groups organized at the Faculty of Dental Medicine: the Scientific Committee and the Specialization Board, the Professional Collegiums for the Second Cycle of Studies, the Doctoral Studies Council for Dentistry, as well as expert activities: Member of the Commission for quality at the "St. Panteleimon" University Dental Clinical Center in Skopje, Second-instance commission to decide upon complaints when enrollment of a specialization and Subcommittee of the study program for the third cycle of studies. She was a President of the faculty evaluation commission in the period 2013/2017.

From January to October 2013, she held the position of VD. Head of the department and was a member of the faculty council at the Faculty of Dentistry.

The candidate has been a member of various commissions and bodies of state and other administration: Commissions for the professional exam for obtaining professional license at the Dental Chamber of Macedonia.

She was the President of the Association in restorative dentistry and endodontic, as a part of the Macedonian Dental Society in the period 2009-2017 (two mandates) during which she organized 15 international scientific professional events.

She was a member of the working presidency of the Balkan Congress of dentistry in Skopje 2013, at the 7th congress of dentists from Macedonia with international participation and at several student congresses.

He received a Certificate of Gratitude for active participation in the Macedonian Dental Association on the occasion of the 10 years since his independence.

She participated in promotional activities of the Faculty of Dental Medicine.

Evaluation Grades

In the period from 2013 to 2017, the candidate was given a positive estimation with an average grade of 9.5, for her teaching –scholar activities by the students enrolled at the Faculty of Dental Medicine of the "Ss. Cyril and Methodius" University in Skopje in an anonymous survey.

For the current competition for teacher selection in all teaching-scientific titles, the candidate has enclosed 42 papers prepared after the election for an associate professor. Some of them are reviewed in Bulletin 1070, 1141, 1110, 1111 and 1152, and part will be reviewed in this current Bulletin.

For this review, the candidate hereby submits the following papers:

99. Zarkova J, Dimova C, Popovska L, Zlatanovska K, Papakoca K. In vitro reliability of intra-oral spectrophotometer. 18th Congress of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Skopje, R. Macedonia 2013; 350

The reliability of the information provided by the introsoral spectrophotometer Specroshade Micro in vitro conditions was examined by the authors by measuring the samples of the Vita Classical key. The results obtained from this survey indicate high precision of this instrument, i.e. its reliability of 97.2%. The article has applicative and scientific appliance in the field of restorative dentistry and prosthodontics.

101. Zlatanovska K., Zarkova J., Radeska A., Papakoca K., Kovacevska I., Popovska L. Esthetic restoration without preparation (Case report). 18th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Skopje, R. Macedonia 2013; 289

The paper presents a clinical case where a patient with an irregular shape of the upper lateral incision is treated with a composite veneer without pre-tooth preparation. Even after a period of six months there are no changes in color, shape, and the marginal adaptation of the veneer. It has been proven by the paper that this indirect method of making composite veneers on intact teeth is a predictable and clinically successful procedure with excellent results. The article has applicative appliance in the field of restorative dentistry and prosthodontics.

102. Denkova N, Popovska L, Nashkova , Pavlevska M, Veninov T. Oral hygiene and dental morbidity at 15 year old children in Shtip 18th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Skopje, R. Macedonia 2013; 38

The authors in this study determine the correlation between oral health and the habits for maintaining oral hygiene, in children 15 years of age in Stip. There was a statistical difference in the values for maintenance of oral hygiene among the experimental and control group. The article has applicative appliance in the field of cariology, dental public health and preventive dentistry.

104. Spirov V, Stojanovska V, Popovska L, Dimitrovski O, Dastevski B. Apicoectomy with Er-YAG laser – Analysis of Resected tooth surface. International dental Journal 2013; 63 (Suppl 1): 281 IF 1,04

The goal of this study was to compare the VSP pulse, which creates the Er: YAG laser with the work of mechanical handpiece efficiency in their apical resection of the root, and to make analysis of resected root surface. A total of 75 patients of both sexes were included. The samples were divided by random into five groups. The first four groups were treated with Er: YAG laser with different parameters and the fifth was a control group treated with mechanical handpiece. Analysis of the resected tooth surface was made with SEM microscope. The survey results showed a direct correlation between energy used and the time of resection. Increasing the pulse energy increases the damage of the tooth or the number of cracks of the resected tooth surface. Ideal

pulse parameters amounted 200 mj/20 Hz followed by 200 mj/30 Hz with subsequent equivalent effect is three times greater risk of cracking from mechanical handpiece and six times longer during the resection of the tooth surface. The article has applicative appliance in the field of endodontic surgery.

106. Korunoska-Stevkovska V, Popovska L, Kapusevska B, Bundevska J, Pop Stefanova Trposka M. Radiation therapy to the head and oral health (Case report) International dental Journal 2013; 63 (Suppl 1): 362 IF 1,04

The authors point out the interdisciplinary approach to dental treatment in a patient treated with radiotherapy in the head area. After three years of complete restoration of the dentition, as a result of radiation therapy, circular cavities appeared on most of the teeth in the lower jaw, as well as periodontal disease of some of the teeth carriers of bridge structures. Some of the teeth in the lower jaw were extracted, others were repaired, after which new crowns and lower partial prosthesis were made. The patient was advised to regularly use fluoride preparations. The article has applicative and scientific appliance in multidisciplinary field of dentistry.

112. Dimova C. , Kovacevska I. Popovska L., Zarkova J., Papakoca K., Zlatanovska K. *Anatomical evaluation of root apex morphology*. In: 16th International Symposium on Dental Morphology (ISDM) and 1st Congress of the International Association for Paleodontology (IAPO), 26–30 Aug 2014, Zagreb, Croatia

The aim in the study was to determine the morphologic shape and position of the root apex and the major foramen in maxillary teeth. Total of 120 maxillary human teeth with completely formed apices were used and evaluated by using a calibrated microscope at magnification of 20 X. The anatomic parameters evaluated were the shapes of peripheral contours of major apical foramen (rounded, oval, asymmetric, semilunar) and the root apex (rounded, flat, beveled, elliptical). The location was recorded and classified as center, buccal, lingual, mesial, or distal surface for both root apex and the major apical foramen. Conclusion: The predominant morphology of the root apex in incisors and premolars was the round shape. The morphology of the apical foramen showed a predominance of the rounded shape followed by the oval shape. The prevalent location of the root apex and the foramen was the central position followed by the distal position. The article has applicative and scientific appliance in the field of endodontology and oral surgery.

114. Popovska L., Evrosimovska B. Matveeva N., Dimova C. Position of the mandibular foramen and its clinical implications. VII Congress of dentists from Macedonia with international participation. Ohrid 2015; 282-83

The assessment of the MF is of a considerable importance for inferior alveolar nerve anesthesia. For this reason, the technique must be based on the precise anatomical knowledge of the correct location of the mandibular foramen in our population. The aim of this study was to locate the mandibular foramen in relation to the borders of the mandibular ramus and to determine the quadrant in which the foramen was located in the vertical and horizontal directions. A total of 46 human dentulous dry mandibles were examined. The measurements were taken from the midportion of the mandibular foramen (MF) to the other landmarks. The results showed that the position of the mandibular foramen was highly individualistic. The mean distance of the MF to mandibular notch was 22.5 ± 3.3 mm. The MF to anterior border of ramus distance was 14.2 ± 2.7 mm, and 10.7 ± 3.2 mm to the posterior border. The MF to base of the mandible distance was 23.9 ± 2.9 mm. This study revealed that the MF was located in 81.6% on the third quadrant anterior-posteriorly. On a inferior-superiorly plane, the MF was found to be at 58.7% on the third quadrants and 41.3% on second. Adequate anaesthesia is a prerequisite of most of the dental procedures, especially for endodontic procedures. The assessment of the MF is of a considerable importance for inferior alveolar nerve anesthesia. For this reason, the technique must be based on the precise anatomical knowledge of the correct location of the mandibular foramen in our population. The article has applicative and scientific appliance in the field of endodontology

121. Dimova C, Panova G., Zlatanovska K., Popovska L. Root canal morphology of maxillar and mandibular molars. International scientific on-line journal "Science& Technologies". Publisher "Union of Scientists- Stara Zagora" 2015; V (1): 7-12 ISSN 1314-4111

The aim in this study was to determine the root canal morphology in maxillary and mandibular molars. A total of 160 human upper and lower human molars with completely formed apices were used and evaluated. Evaluation included number of root canals, lateral canals, position of lateral canal and position of apical foramen. All specimens were analyzed by Vertucci classification. The most common root canal morphology demonstrates anatomical complexities of root canal system. The root apex was most commonly located in the center in all groups. More than one canal was found in mesiobuccally roots of second maxillary molars. The additional canals were found in mandibular mesial roots. The prevalent location of the root apex and the foramen was the central position followed by the distal position. The article has applicative and scientific appliance in the field of endodontology.

127. C.Dimova, L.Popovska, M. Popovska, .B Evrosimovska. Evaluation of life quality after apicoectomy using two different flap designs. Journal of Hygienic Engineering and Design. Vol. 14, pp. 83-89. Original scientific paper UDC 616.314.16-089.87

The primary objective of apicoectomy is to eradicate the etiological agents of periapical pathoses and to restore the periodontium to a state of biologic and functional health. The aim of this study was to evaluate patient experience of quality of life following apicoectomy using two different flap design gingival (envelope) and semilunar. The study consisted of 60 patients referred for oral surgical treatment - apicoectomy with periapical osteotomy after performing endodontic therapy on teeth treated by two types of flap design. All patients were given a

questionnaire with 15 questions to evaluate their quality of life for 7 days after the oral surgery interventions. The patient's answers were classified in 5 groups according persistence of pain. High incidence of symptoms was reported by the patients in both groups, and there were no significant differences found in the distribution of patients according to age, gender, periradicular diagnosis, and site of operation between the two groups. The apicoectomy procedure using semilunar flap design provided significantly less postoperative pain, but more difficulties in mouth opening, mastication, and the ability to speak immediately postoperatively. The article has applicative and scientific appliance in the field of endodontic and endodontic surgery.

124. J. Zarkova, K. Zlatanovska, C. Dimova, S. Naskova, L. Popovska, *Spectrophotometric analysis of natural teeth color in patients with different oral hygiene habits*. In: "Nutricon 2016" Food quality and Safety Health and Nutrition, 1-2 Dec 2016, Skopje, Macedonia.

Authors in the paper describe that the success of a brilliant and beautiful smile depends on the proper maintenance of oral hygiene. They compared the color of teeth in patients with different oral hygiene habits. A questionnaire was distributed to 235 patients with a series of questions that would provide insight into the degree of their oral hygiene. Subsequently, the measurement of the color of the maxillary central incision was performed using the ShadePilot™ intraoral spectrophotometer (Degu Dent, Germany) and classified according to 3 color keys. Patients were grouped into three groups, depending on their oral hygiene habits. Patients with excellent hygiene habits had the brightest teeth, while the darkest teeth were registered in patients with poor hygienic habits. The accumulation of the plaque captured pigments and gives teeth a yellowish and matte appearance. The article has applicative and scientific appliance in the field of cariology and restorative dentistry.

125. B. Evrosimovska, C. Dimova, L. Popovska, E. Zabokova-Bilbilova. Matrix metalloproteinase-8 gene polymorphism in chronic periapical lesions. Contributions. Sec. of Med. Sci., XXXVI 2, 2015: 217-224

Increased levels of matrix metalloproteinase-8 (MMP-8) have been associated with risk of developing chronic periapical lesion (CPL). Gene polymorphisms are contributing factors in the pathogenesis of the inflammation. The aim of this study was to analyze polymorphism in the gene MMP-8 and its association and influence on clinical manifestation of CPL. A total of 240 unrelated Macedonian subjects were included in the present study. Polymorphism -799 C/T in the gene MMP-8 detected with restriction enzyme BgIII was studied in 120 patients with CPL and 120 controls without any signs of chronic or acute inflammatory process in the jaw. The amplification of the region of selected gene was made with polymerase chain reaction restriction fragment length polymorphism (PCR-RFLP). Obtained results showed that there were differences in the allele and genotype frequencies of the MMP8 -799 C/T polymorphisms between patients with CPL and controls ($p < 0.05$). Also this study suggests that MMP-8 polymorphism -799 C/T was a risk for expression of CPL ($OR=8.27 < 3.44 < OR < 20.26$). The detection of this genetic polymorphism is relevant for obtaining providential treatment of patients who are at high risk of chronic periapical

inflammation. The article has applicative and scientific appliance in the field of endodontology and endodontic surgery.

126. Popovska L. Bulk-Fill composite resin designed for posterior restorations. Vox Dentarii number 32 - Newsletter of the Dentistry Chamber of Macedonia, 2015; 10 (3). pp. 34-35

In this article information of the recent generation of composite resin material intended for bulk technique or laying of the material in one layer is offered. It is indicated that bulk-fill composite resin simplifies the setting procedure and shorten the required time for dental work up to 60%. The author explains the innovations in materials that provide this benefit, but also indicates that a polymerization lamp with optimum characteristics should be used, at optimum time (10-40 seconds) and with the correct lightness direction at right angles to the surface of the material. If the dentist considers that using the bulk-fill composite resin contribute to improvement in his work, he should be careful to use correct indications for the material, to keep an eye on the correctness of his polymerization lamp and to use the correct application technique. The article has applicative appliance in the field of restorative dentistry.

128. C. Dimova, K. Zlatanovska, L. Popovska. Evaluation of apical root morphology of upper and lower premolars. In: First Macedonian Congress of Oral and Implant Surgery with International Participation, 02-04 June 2016, Skopje, Macedonia

The purpose of this study was to determine the morphological form and position of apex of the root and size of the apical foramen in maxillary and mandibular premolars. 150 human upper and lower premolars were analyzed. Each root tip was examined using electron microscopy with an increase of 20-200 times. The following anatomical parameters were identified: the shape and peripheral contours of the main apical opening (curved, ovate, asymmetrical, semi lunar) and the root tip (curved, flat, beveled, elliptical). The location of the main apical opening was classified as central, buccal, lingual, mesial or the distal surface according root's apex. The results showed that one root canal was present in 77% of teeth. Two or more canals were determined in 23% of the analyzed teeth. Single apical foramen is established in 80% of teeth, and in 20% there were two or more apical openings. The authors concluded that the most common morphology at the root peak was round, and the most common form of the main aperture was rounded with an oval shape of the edges. The root of the root was usually centered, and much less distal and buccal. The article has applicative and scientific appliance in the field of endodontology.

130. The use of bioceramics in endodontics. Informative professional paper. Vox Dentarii No. 33- Newsletter of the Dentistry Chamber of Macedonia, 2016; 6 (1) pp. 16-17

The purpose of this paper is to inform dental clinicians of bioceramic materials recently introduced on the dental market. Although these are materials that are widely used in medicine and dentistry, the author underline the use of bioceramic materials in endodontics, their positive

characteristics and indications of use. The initial results of the use of bioceramics in endodontics have shown that they are materials that have the same benefits as the proven MTA, but that their advantage is ease handling, faster hardening and antibacterial action due to high pH. Finally, the manufacturers and preparations belonging

to the group of bioceramic materials and the manner of their use are listed. The article has applicative appliance in the field of endodontology.

133. [V.Stojanovska](#), [C.S. Ivanoff](#), И. Мухоморова, L.Popovska, [F. Garcia-Godoy](#), [T.Hottel](#), [D.Marković](#), [B.Morrow](#). Joggle Lap Shear Testing of Deep Occlusal Composite Restorations Lined with Dycal, Dycal LC, Conventional or Resin-Modified Glass Ionomer. Vojnosanitetski preglod. Military-medical and pharmaceutical review 05/2017; · 0.36 Impact Factor

The aim of this study was to test an innovative joggle lap shearing jig that integrates the tooth and the entire biomechanical unit into testing, to compare the shear bond strengths of Class I occlusal composite restorations in deep cavity preparations lined with Dycal, Dycal LC, conventional glass ionomer or resinmodified glass ionomer. The mode of failure (adhesive, cohesive, mixed) after debonding was determined by stereomicroscopy. A total of 150 standardized occlusal cavities were prepared and divided into five groups according testing materials (The group I – Excite; II group –Dycal; III - Dycal LC.; IV group Fuji IX and V - Fuji II LC. Shear bond strengths were determined with a universal testing machine and fractured bonding sites were analyzed under stereomicroscope. The shear bond strength (MPa) of composite restorations in cavities without base was higher than cavities lined with testing materials. The authors concluded that the shear bond strength of occlusal composite restorations in deep cavities without liners was greater than cavities lined with Fuji II LC > Fuji IX > Dycal LC > Dycal. The article has applicative and scientific appliance in the field of operative dentistry.

134. L. Popovska, C. Dimova, B. Evrosimoska, V. Stojanovska, I. Muratovska, B. Cetanovic, D. Markovic. Relationship between IL-1 β Production and Endodontic Status of Human Periapical Lesions. Vojnosanitetski preglod. Military-medical and pharmaceutical review 12/2017; 1134. · 0.36 Impact Factor

The aim of this study was to determine the quantity of interleukin-1 β in the tissues of periapical lesions and to analyze its relationships with: lesion size, previous treatments and pathohistological finding of involved teeth. Periapical tissues were obtained from patients undergoing periapical surgery. A total 80 periapical lesions and the apical part of the tooth root were examined. Each periapical tissue sample was divided into two equal parts. The one half of each lesion was used for quantification of interleukin-1 β in tissue homogenates by the enzyme-linked immunosorbent assay (ELISA) method. The other part of each lesion was used for histopathological evaluation. For each of the tissue homogenates, the quantity of interleukin-1 β was measured, and it ranged from 0.6 pg/mg up to 74 pg/mg. There was no significant difference between the symptomatology and amount of interleukin-1 β . Statistical data analysis showed a

moderate correlation between lesion size and interleukin-1 β measured values. The highest levels of interleukin-1 β corresponded with chronic lesions in the stages of acute exacerbation and granulomas in early developing stages. The study results suggest that the differences in quantity of interleukin-1 β correlate to lesion progression and phases of development. The article has applicative and scientific appliance in the field of endodontology.

136. Popovska L, Redzepe I., Stojanovska V., Muratovska I. Accuracy of Two Methods of Working Length Determination in Endodontics, 22th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Tessalonica, Greece 2017;

Objective of this study was to compare the accuracy of two methods: electronic and tactile working length determination of the molars in both jaws. 60 vital molars were endodontically treated due to irreversible pulp damage. The patients were randomized in two groups by the method used for determining the working length: I group: tactile working length determination, II group: using an apex locator. In both groups mortal or vital pulp pulpectomy was performed. There was a statistical significance in accuracy between electronic and tactile method. The success rate in working length determination with ± 0.5 mm tolerance using iPex was 79%, whereas using the tactile method was only 24, 8%. There was no significant difference in accuracy of the measurements of the maxillary and mandibular root canals made with electronic method, neather the tactile method. There is no significant difference in accuracy measurements between the teeth with the vital and mortal puplectomy. Authors concludeed that working length determination using the apex locator is simple and faster method, instead of radiographic method, and moreover there is no unnecessary radiation exposure. The article has applicative and scientific appliance in the field of endodontology.

138. Muratovska I., Stojanovska V., Popovska M., Popovska L., Minovska A. Dentin Disinfectants and their Influence on Bonding Stability. International dental Journal 2017; 67 (Supl 1): 47 IF

The aim of the study represents the potential of the dentin disinfectants to act on bond strength between two-step adhesives in deep cavity lesions. Class I deep cavities were prepared on the occlusal surfaces of eight carious third molars. Before placement of the adhesive systems, NaOCL 2.5% and Chlorhexidine 2% were used as cavity disinfectants. Cavity preparations were treated with Optibond Solo Plus Self-Etch, AdheSE or Clearfil SE Protect Bond. Immediately to adhesive application, a composite resin (Filtek Z250) block was built up. The bonded enamel surfaces were sectioned into sticks with a cross-section of 0.8 ± 0.2 mm², 24 pieces of each tooth. The specimens were fixed lengthways to a micro tensile device and tested using a universal testing machine with a 50-N load cell at a crosshead speed of 0.5 mm/min. Micro tensile bond strength values were recorded in MPa . Results revealed that no significant differences were found between the used disinfectants ($p > 0.05$) in all three tested self-etch adhesives. However, for both bonding systems, AdheSE or Clearfil SE Protect Bond showed significantly higher bonding than Optibond Solo Plus Self-Etch ($p < 0.05$). The tested disinfectants should be used safely prior to bonding

with two-step adhesives. The article has applicative and scientific appliance in the field of operative dentistry.

139. Matveeva N, Popovska L, Evrosimovska B, Chadikovska E, Nikolovska J. [Morphological alterations in the position of the mandibular foramen in dentate and edentate mandibles.](#) Anat Sci Int. 2017 Dec 8. doi: 10.1007/s12565-017-0423-9.

The technique of inferior alveolar nerve (IAN) block must be based on precise anatomical knowledge regarding the correct position of the mandibular foramen (MF). The aim of the investigation reported was to determine the anatomic and topographic localization of the MF according to mandibular ramus anatomic landmarks and to identify morphological alterations in the position of the MF and size and shape of the ramus in terms of the impact of tooth socket loss in the molar and premolar region.

Seventy-three dry human adult mandibles were divided into two groups according to dental status. These were measured to determine the distances from the anterior and posterior ramus border (AB, PB) to the midpoint of the MF fossa, and from the mandibular notch (MN) and inferior ramus border (IB) to the MF entering point. A number of relevant ramus anatomic features were analyzed, such as ramus width (RW), height (RH), and thickness (RT). The MF was closer to the PB and IB in edentate mandibles compared to dentate mandibles. Edentate mandibles demonstrated reduced RW, significantly reduced ($p = 0.03$) RH, and significantly reduced ($p < 0.05$) RT in the area of the MF fossa depression compared to dentate mandibles. Alterations in MF position and mandibular ramus anatomic features in edentate mandibles increase the potential risk of complications and failure of IAN block. The article has applicative and scientific appliance in the field of endodontology, oral surgery and general dentistry.

140. Popovska L, Evrosimovska Biljana. Accuracy of the clinical diagnosis of chronical periapical lesions. Macedonian Dental Review 2017; (3-4)

The purpose of this study was to determine whether the clinical diagnosis of chronic periapical lesions is precise through pathohistological analysis. In 80 patients, a clinical diagnosis of chronic periapical lesions was established based on anamnestic data, clinical examination, and periapical radiograph analysis. Therapy was operatively performed in 80 patients with apicotomy, and the material obtained during the intervention was prepared for histological analysis with light microscopy on standard paraffin sections. The results showed that the clinical diagnosis is usually based to the radiograph ($p = 0.000232$), and much less often according clinical signs and symptoms ($p = 0.0703$). Histological analysis showed five categories of inflammatory reactions: granulomas were recorded in 56.3%, 16.3% were cystic lesions, 13.8% were periapical abscesses, 8.8% were diffuse chronic inflammation and 5% were periapical scars. The histopathological diagnosis showed a concurrence with the clinical in only 56% of cases ($p = 0.76$), leading to the conclusion that the clinical diagnosis is rather uncertain and does not confirm the specific diagnosis of changes in the tissue. The article has applicative and scientific appliance in the field of endodontology.

**FORM ACCOMPANYING THE REPORT ON PROMOTION TO ACADEMIC-
SCIENTIFIC, RESEARCH, EDUCATIONAL-PROFESSIONAL AND ASSOCIATE
TITLES**

Candidate: Lidija Pavle Popovska

Institution: Faculty of Dental Medicine - Skopje

Scientific field: Restorative dentistry and endodontics

TEACHING- EDUCATIONAL ACTIVITIES:

Title of activity (teaching-educational):	Score
Teaching at the first cycle *0,04	
a) Faculty of Dental Medicine, University Ciril and Metodius	
Preclinical endodontology, study programme: Dental Medicine (1+3) school year 2012/2013	0,6
Preclinical cariology, study programme: Dental Medicine (2+4) school year 2013/14, 2014/15, 2015/16 2016/17 2017/18	6
Cariology 2 , study programme: Dental Medicine (1+6) school year 2013/14, 2014/15, 2015/16 2016/17	2,4
Dental Pathology, study programme : school of professional dental hygienists (2+2) 2015/16	2,4
Ergonomy in dentistry, study programme: school of professional dental hygienists (1+2) school year 2013/14, 2014/15	1,2

Ergonomy in dentistry- study programme: school of professional dental technicians (1+2) 2013/14, 2014/15	1,2
Anatomy of jaws and dental morphology – study programme: school of professional dental hygienists (3+3) school year 2015/16, 2016/17, 2017/18	2,8
b)Faculty of Medical Sciences, University Goce Delcev, Stip	
Preclinical cariology, study programme: Dental Medicine (2+3+1),school year 2012/2013, 2013/2014	2,4
Anatomy of jaws and dental morphology, Study programme: Dental Medicine (2+3+1), school year 2013/2014, 2014/15 и 2015/16	3,6
Focal infections, study programme: Dental Medicine (2+1+1) school year 2013/2014	1,2
Management in Dentistry, Study programme: Dental Medicine (2+1+1) school year 2013/2014. 2014/15, 2015/16 Management in Dentistry - Study Program: Dental technicians – prosthodontists (1+1+1) school year 2015/16	4,2
Ergonomy in dentistry, Study programme: Dental Medicine (2+0+1) school year 2013, (2+1+1) school year 2013/2014, 2014/2015, (1+1+1) school year 2015/16	5,4
Teaching at the second cycle study 2013/14 and 2014/15 Contemporaries in dentistry– 10 hour x 0,05= 0,5 Oral epidemiology- - 10 hour x 0,05= 0,5 2015/16 and 2006/17	3,25

Conservative therapy of apical periodontitis (15 x 2 hours per week) = 1.5	
Non-carious lesions of the teeth and their prevention (3 years x 5 hours) = 0.75	
Teaching at the third cycle study	4,68
2014/15, 2016/17 Courses: Modern aesthetic-functional procedures, Bio-compatibility of restorative materials, Coronary microleakage in endodontically treated teeth – (35 hours. x 2 years)	
2016/17 Methodology of quality testing of materials processing and filling techniques - 8 hours	
Theoretical lectures for specialists (0,06)	2,19
20113/2104, 2014/15 , 2016/2017 (0,06 x 2 hour x 3 year –specialists from all programs	
2016/2017 (0.06 x 20 часа)	
Consultations with students 0,002	3,75
study programme: school of professional dental technicians	
Ergonomy in dentistry (2 year x 20 students) 0,08	
Management in Dentistry (UGD) (1 year x 7 students) 0,01	
school of professional dental hygienists	
Dental Pathology (1 year x 20 students) 0,04	
Ergonomy in dentistry (2 years x 20 students) 0,08	
Anatomy of jaws and dental morphology (2 years x 20 students) 0,08	
study programme: dental medicine	
Preclinical endodontology, school year 2012/2013 (1year x 90 students) 0,18	
Preclinical cariology - school year 2013/14, 2014/15, 2015/16 2016/17 0,9 2017/18 (5 сем. x 90студенти)	
Cariology 2 , (1+6) school year 2013/14, 2014/15, 2015/16 2016/17 (4 year. 0,72 x 90 students)	

Preclinical cariology, (2+3+1), school year 2012/2013, 2013/2014 (5 year. 0,5 x 50 students) Anatomy of jaws and dental morphology, (2+3+1), school year 2013/2014, 2014/15 и 2015/16 (3 year. x 70 students) 0.42 Focal infections, UGD school year 2013/2014 (1 year. x 15 students) 0,03 Management in Dentistry, UGD school year 2013/2014 2014/15, 2015/16 (3 years x 25 students) 0,15 Ergonomy in dentistry UGD school year : 2013, 2013/2014, 2014/2015, 2015/16 (4 years x 70 students) 0,56	
Consultations with students in clinical practice 1. supervisor to graduate dentists attending mandatory internship 2013-2017- 10 x 0,2 2. supervisor to graduate dentists attending specialization in dental medicine that take turns under the program for specialization 5x 0,2	8
Conducting practical exercises: (*0,03) at the first cycle: 2013, 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17 and 2017/18n(winter semester) Subject: preclinical cariology (2+3), preclinical endodontology (1+3), Clinical cariology 1 (1+3), Clinical cariology 2 (1+5), Clinical endodontology1 (1+3) and Clinical endodontology 2 (0+5) Semester: 6 hour a week x 15 weeks x 2 groups = 5,4 per semester x 10 semester	54
Individual project (0.04) preclinical cariology (summer 2013 to 2017/18) 5 semesters x 15 students	3
Preparation of a new subject-lectures and exercises *1: Authorized lectures Management in Dentistry Authorized lectures авторизирани предавања Cariology 2	2
Mentor and educator of health education (0,08) Decision 09-5317/3 10.07.2014 (1 sem. x 8 weeks x 3 hours) (1,92) Decision 08-268 од 31.10.2016 (3 sem. x 15 weeks x 3 hours) (10,8) Decision 08-264 од 31.10.2016 (3 sem. x 15 weeks x 3 hours) (10,8)	23,52

Member of the Commission for assessment and defense of PhD thesis (0,5+0,5) - Decision for assessment no. 07-794 from 16.05.2014 and defense 07-115 from 19.06.2014 - Decision for assessment no. 07-2042/17.12.2013 and defense 07-261/ 24.02.2014 - Decision for assessment no. 07-1640/2 from 10.10.2014 and defense 07-207/13 from 28.11.2014 - Decision for assessment no. 02-1906/ 04.11.20142016 and defense 02-2476/2 from 26.12.2016 - Decision for assessment no. 02-804/3 from 08.06.2015 - Decision for assessment no. 10-1624/2 from 29.12.2015 - Decision for assessment no. 09-367/2 од 28.03.104 and defense 07-799 од 16.05.2014	6
Member of the Commission for assessment and defense of master thesis (0,3+0,3) Decision for assessment no. 1072517/2 од 30.12.2014 and defense 02-154 од 6.02.2015- Decision for assessment no. 02-474/2 24.04.2015 and defense 02-744 од 20.05.2015 Decision for assessment no. 09-604/4 од 26.05.2016 and defense 02-604/6 од 7.6.2016	1,8
Member of the Commission for specialist exam (0,2) Decision no. 08-49/2 од 11.07.2013 Decision no. 08-39/2 од 21.07.2017	0,4
Member of the Commission for evaluation and defense of graduation thesis (0,1) 10 candidates (10 x 0.1)	1
Positively reviewed university textbook - author (8) - Preclinical cariology. Decision on the need of textbook no 09-186 from 11.02.2013 and acceptance of positive review Decision no. 05-913 од 10.06.2013 - Clinical cariology and therapeutic procedures: Decision no. 02-1273 from 15.09.2015 and acceptance of positive review Decision no. 02-37 од 12.01.2016	16
Peer reviewer of a university textbook or teaching aid: (1)	5

-Decision no. 07-2644/2 from 30.12.2014 textbook „Dental pharmacology“ -Decision no. 2002-247/26 from 27.10.2015 practicum in Clinical cariology – University UGD , Stip -Decision no. 2002-50/7 from 09.02.2016 textbook „Oral Surgery 1“ - University UGD , Stip -Decision no. 2002-50/69 from 09.02.2016 practicum „ Oral Surgery 1 “ - University UGD , Stip -Decision no. 2002-62/15 from 07.03.2016 textbook „Restorative dentistry“ - University UGD, Stip	
TOTAL SCORE IN TEACHING - EDUCATIONAL ACTIVITY	167,95

SCIENTIFIC RESEARCH ACTIVITY

Supervisor (mentor) of a candidate on doctoral study Decision no. 03-2039 from 15.11.2016	3
Supervisor of master study Decision no. 05/2498 from 2014 Supervisor of master study (in progress)	2
Co-supervisor of master thesis: Decision no 09-352 from 13.03.2013	0,5
Participant in national research project (3) - Popovska M. and all. Association between genital and oral infection with HPV-virus- reasons for preventive vaccination- Decision no. 02-15314 of 31.1. 2013, financed by UKIM - Dimova C. et al. Dental morphology of human permanent teeth: external and internal anatomy of roots and root canal systems -experimental study - Decision no. 0701 - 372/18 from 10.3.2014 and Decision no. 0201 -132/16 dated 01.02.2016 for continuation of financing of the scientific project (119 Senate of the University Senate) approved and financed by UGD - Apostolska S and all. "Modern methods for conservative sanation of destructed teeth" approved and financed by UKIM. Decision no.02-1853 from 12/17/2015	9

Paper with original scientific results, published in a reference scientific/professional journal having an international editorial board / 6+IF Journal Impact Factor - Thomson Reuters	
139. Matveeva N, Popovska L, Evrosimovska B, Chadikovska E, Nikolovska J. Morphological alterations in the position of the mandibular foramen in dentate and edentate mandibles . Anat Sci Int. 2017 Dec 8. doi: 10.1007/s12565-017-0423-9. [Epub ahead of print] PMID:29222672 0.96 Impact Factor	4,46
134. Popovska L, Dimova C, Evrosimoska B, Stojanovska V, Muratovska I, Cetenovic B, Markovic D. Relationship Between Il-1 β Production And Endodontic Status Of Human Periapical Lesions. Vojnosanitetski pregled. Military-medical and pharmaceutical review 05/2017;. 0.37 Impact Factor	3,97
133. V.Stojanovska , C.S. Ivanoff , И. Мыраговска, L.Popovska, F. Garcia-Godoy , T.Hottel , D.Marković , B.Morrow . Joggle Lap Shear Testing of Deep Occlusal Composite Restorations Lined with Dycal, Dycal LC, Conventional or Resin-Modified Glass Ionomer. Vojnosanitetski pregled. Military-medical and pharmaceutical review 12/2017;. 0.37 Impact Factor	3,97
Paper with original scientific results, published in a reference scientific/professional journal having an international editorial board / 6	
110. Nikolovska J, Mancevska S, Kapusevska B, Popovska L, Mindova S. An assessment of career satisfaction among Macedonian dentists. Contributions, Sec. Biol. Med. Sci., MASA, 2014; XXXIV (3): 249-254 RG Journal Impact: 0.36 * Reviewed in Bulletin 1141-04 01.03.2017	3,6
111. Zabokova-Bilbilova E, Popovska L, et all. White Spot Lesions: Prevention and Management after Orthodontic Treatment. Contributions, Sec. Biol. Med. Sci., MASA, 2014; XXXV (3): 161-168. RG Journal Impact: 0.36 * Reviewed in Bulletin 1111-16.11.2015	3,6
121. Dimova C, Panova G, Zlatanovska K, Popovska L. Root canal morphology of maxillar and mandibular molars. International scientific on-line journal "Science & Technologies". Publisher "Union of Scientists- Stara Zagora" 2015; V (1): 7-12 ISSN 1314-4111	3,6
109. Popovska L, Zabokova Bilbilova E, Mircheva E, Stojanovska V. Chronic periapical lesions: correlation with clinical finding. Contributions, Sec. Biol. Med. Sci., MASA, 2014; XXXIV (3): 255-262 RG Journal Impact: 0.36 * Reviewed in Bulletin 1070-01.02.2014	3,6
125. B.Evrosimovska, C.Dimova, L. Popovska, E. Zabokova-Bilbilova. Matrix metalloproteinase-8 gene polymorphism in chronic periapical lesions. ПРИЛОЗИ. ОД.	3,6

за мед. науки, XXXVI 2, 2015 RG Journal Impact: 0.28 * MAHY CONTRIBUTIONS. Sec. of Med. Sci., XXXVI 2, 2015: 217-224	
127. C.Dimova, L.Popovska, M. Popovska , .B Evrosimovska. Evaluation of life quality after apicoectomy using two different flap design. Journal of Hygienic Engineering and Design. Vol. 14, pp. 83-89. Original scientific paper UDC 616.314.16-089.87	3,6
108. Kapusevska B, Dereban N., Popovska M., Nikolovska J., Popovska L. Bruxism and TMD- disorders of the everyday clinical practice. Contributions, Sec. Biol. Med. Sci., MASA, 2013; XXXIV (3): 105-111 RG Journal Impact: 0.25 * Reviewed in Bulletin 1141-01.03.2017.	3,6
135. Popovska M., Fidovski J, , Radojkova- Nikolovska V, Dimova C, Popovska L, Mijoska A, Toseva-Spasovska N, , Dzipunova B. The Effects Of Nbf Gingival Gel In The Treatment Of Recurrent Oral Ulcers: Case Report . Journal Of International Dental And Medical Research Issn 1309-100x (scimago 0,35)	3,95
129.C.Dimova, L.Popovska, M. Zdravkovska, M. Popovska, K. Zlatanovska, <i>Traditional versus new oral anticoagulants in clinical practice of oral surgery</i> . Research Journal of Pharmaceutical, Biological and Chemical Sciences, 2016; 7 (5): 170-176. ISSN 0975-8585	
122. Dimova C., Zdravkovska M., Popovska M, Popovska L. Evrosimovska B. Dental and Oral Surgical Treatment in the Management of Prosthetic Heart Valves Patients . Jokull Journal, (2015) 65 (10): 268-284. ISSN 0449-0576	
Paper with original scientific results published in scientific/ professional journal /4 (4):	
140. Popovska L. Evrosimovska Biljana. Accuracy of the clinical diagnosis of chronical periapical lesions. Macedonian Dental Review 2017; (3-4)	3,6
Paper with original scientific results, published in a professional/ scientific popular journal having an international editorial board (3)	
126. Popovska L. Bulk-Fill composite resin designed for posterior restorations. Vox Dentarii number 32 - Newsletter of the Dentistry Chamber of Macedonia, 2015; 10 (3). pp. 34-35	3
130. The use of bioceramics in endodontics. Informative professional paper. Vox Dentarii No. 33- Newsletter of the Dentistry Chamber of Macedonia, 2016; 6 (1) pp. 16-17	3
131. Muratovska I., Stojanovska V., Popovska M., Zhabokova-Bilbilova E., Popovska L. Effect of the antibacterial monomer MDBP and chlorhexidine gluconate on bacteria	1,8

associated with carious lesions. Vox Dentarii number 33 - Newsletter of the Dentistry Chamber of Macedonia, 2016; 6 (1) pp. 29-32 Reviewed in Bulletin 1152	
Paper with original scientific/professional results, published in the Proceedings of a scientific/professional conference with international editorial board /3 (*3) + (1) oral or (0,05) poster presentation	
97. Popovska L. , Cekovska Z. , Stojanovska V., Muratovska I., Petrovska M. Antibacterial effect of Nd:YAG laser irradiation. 18 th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Skopje, R. Macedonia 2013; 397 Reviewed in Bulletin 1070-01.02.2014+ oral presentation	2
98. Muratovska I., Atanasovska- Stojanovska A., Popovska L, Minovska A. The role of homeopathic drugs in dentistry: can we count on extra help? 18 th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Skopje, R. Macedonia 2013; 256 Reviewed in Bulletin 1152 + oral presentation	2
99. Zarkova J, Dimova C, Popovska L, Zlatanovska K, Papakoca K. In vitro reliability of intra-oral spectrophotometer. 18 th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Skopje, R. Macedonia 2013; 350+ oral presentation	2
100. Stojanovska V., Popovska L, Muratovska I, Radojkova- Nikolovska V, Stojanovska E. Shear bond strength of resin modified glass ionomer cement bonded to composite restorative materials. 18 th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Skopje, R. Macedonia 2013; 348 Reviewed in Bulletin 1070- poster presentation	1,5
101. Zlatanovska K., Zarkova J., Radeska A., Papakoca K., Kovacevska I., Popovska L. Esthetic restoration without preparation (Case report). 18 th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Skopje, R. Macedonia 2013; 289- poster presentation	1,5
102. Denkova N, Popovska L, Nashkova , Pavlevska M, Veninov T. Oral hygiene and dental morbidity at 15 year old children in Shtip 18 th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Skopje, R. Macedonia 2013; 38- poster presentation	1,5
103. Popovska L, Cekovska Z, Stojanovska V, Vujasin S, Korunoska-Stevkovska V, Spirov V. Antibacterial effects of gaseous ozone on endodontic pathogens. International dental Journal 2013; 63 (Suppl 1): 322 IF 1,04 Reviewed in Bulletin 1070 - poster presentation	1,5
104. Spirov V, Stojanovska V, Popovska L, Muratovska I, Dimitrovski O, Dastevski B. Apicoectomy with Er-YAG laser – Analysis of Resected tooth surface. International dental Journal 2013; 63 (Suppl 1): 281 IF 1,04- poster presentation	1,5
105. Stojanovska V, Popovska L, Muratovska I, Radojkova- Nikolovska V, Stojanovska E, Spirov V. Comparative evaluation for microleakage between Glas-	1,5

ionomer and Composite Materials. International dental Journal 2013; 63 (Supl 1): 328 IF 1,04 Reviewed in Bulletin 1070- poster presentation	
106. Korunoska-Stevkovska V, Popovska L, Kapusevska B, Bundevska J, Pop Stefanova Trposka M. Radiation therapy to the head and oral health (Case report) International dental Journal 2013; 63 (Supl 1): 362 IF 1,04- poster presentation	1,5
112. Dimova C. , Kovacevska I. Popovska L., Zarkova J., Papakoca K., Zlatanovska K. <i>Anatomical evaluation of root apex morphology</i> . In: 16th International Symposium on Dental Morphology (ISDM) and 1st Congress of the International Association for Paleodontology (IAPO), 26–30 Aug 2014, Zagreb, Croatia- poster presentation	1,5
113. Filipovska Micevska V., Filippovski V., Popovska L. Influence of laser and chemical whitening of vital teeth and their effect on dental structure and intrapulphal temperature. VII Congress of dentists from Macedonia with international participation. Ohrid 2015; 258-9 Reviewed in Bulletin 1110 - oral presentation	2
114. Popovska L., Evrosimovska B. Matveeva N., Dimova C. Position of the mandibular foramen and its clinical implications. VII Congress of dentists from Macedonia with international participation. Ohrid 2015; 282-83 +oral presentation	2
115. Rexhepi I, Stojanovska V, Filipovska V, Popovska L. Accuracy of the methods of determining the working length in endodontics. VII Congress of dentists from Macedonia with international participation. Ohrid 2015; 286-7 Reviewed in Newsletter 11101110-02.11.2015. oral presentation	2
116. Popovska L, Evrosimoska B, Nikolova J, Jovanovski S. Dental and prosthetic status of the adult population in the dental center "St. Panteleimon ". VII Congress of dentists from Macedonia with international participation. Ohrid 2015; 358-9 Reviewed in Newsletter 1141 - oral presentation	2
117. Evrosimoska B, Popovska L., Matveeva N. Morphological alterations in the position of foramen mandible in cadaveric jaws. VII Congress of dentists from Macedonia with international participation. Ohrid 2015; 382-3 oral presentation	2
118. Jovanovski S, Shotarovska-Jurukova V, Popovska L. Assessment of the effects of surface treatment on the fracture strength of ceramic posts. VII Congress of dentists from Macedonia with international participation. Ohrid 2015; 454-5 oral presentation	2
119. Stojanovska V, Popovska L, Muratovska I. all. In vitro SEM analysis of pulp protection under composite restoration. VII Congress of dentists from Macedonia with international participation. Ohrid 2015; 528-9 reviewed in Bulletin 1152 - poster presentation	1,5

120. Dimova C., Zlatanovska K., Popovska, L. (2015) <i>Root canal morphology of upper and lower molars</i> . In: XXV-th Traditional International Scientific Conference, 4-5 June 2015, Stara Zagora, Bulgaria - poster presentation	1,5
123. Dimova C., Popovska L., Popovska M., Evrosimovska B. <i>Evaluation quality of life after apicoectomy using two defferent flap design</i> . In: Conference on Food Quality and Safety, Health and Nutrition - NUTRICON 2015, 19-20 Nov 2015, Skopje, Macedonia. oral presentation	2
124. J. Zarkova, K. Zlatanovska, C. Dimova, S. Naskova, L. Popovska. <i>Spectrophotometric analysis of natural teeth color in patients with different oral hygiene habits</i> . In: "Nutricon 2016" Food quality and Safety Haelth and Nutrition, 1-2 Dec 2016, Skopje, Macedonia. Abstract, oral presentation	2
128. C. Dimova, K. Zlatanovska, L. Popovska. Evaluation of apical root morphology of upper and lower premolars. In: First Macedonian Congress of Oral and Implant Surgery with International Participation, 02-04 June 2016, Skopje, Macedonia - oral presentation	2
136. Popovska L, Redzepi I., Stojanovska V., Muratovska I. Accuracy of Two Methods of Working Length Determination in Endodontics, 22 th Congres of the Balkan Stomatological Society (Abstracts), Tessalonica, Greece 2017; oral presentation	2
137. Muratovska I., Stojanovska V., Radojkova Nikolovska V., Popovska L., Vankovski V. Shear Testing of Composite Restorations in Deep Cavity Preparations. International dental Journal 2017; 67 (Supl 1): 47 IF - poster presentation	1,5
138. Muratovska I., Stojanovska V., Popovska M., Popovska L., Minovska A. Dentin Disinfectants and their Influence on Bonding Stability. International dental Journal 2017; 67 (Supl 1): 47 IF – poster presentation	1,5
Plenary lecture at scientific/professional conference/with international experts' attendance (3) 1. Dental Association of the Albanians, Skopje 02.06.2013 "Possibilities and limitations of modern composite materials" 2. MDA, Association of specialists in restorative dentistry and endodontics 14.09.2013, Skopje, "Antibacterial Effect of Laser and Ozone in Endodontic Therapy" 3. 21th international congress of dental students - "Contemporary Materials and Technological Innovations in Endodontic Therapy" 4. University "Goce Delcev" - Stip, Scientific Symposium "Evidence Based Dentistry" 18.10.2014- topic: "Evidence confirming different strategies for treatment of initial caries lesions"	30

5. MDA, Association of specialists in restorative dentistry and endodontics 3.10.2015, Skopje "Strategies for Successful Local Anesthesia in Endodontics" 6. Continuing education Dental faculty November 2015 topic: " Antibiotics use in dental practice" 7. Croatian Chamber of Dental Medicine 9th international congress of new technologies in dental medicine, Zagreb - topic: "New strategies for successful endodontics" 8. DDMM Eternitas October 15, 2016 Veles- topic: "Minimally Invasive Endodontics" 9. MDA, Association of specialists in preventive and pediatric dentistry, 24.09.2016, Скопје –тема: „Препарација на апикалната третина во ендодонтската терапија“ 10. University "Goce Delcev" - Stip, Scientific Symposium: Irregularities, mistakes and omissions and their rehabilitation in dental interventions; 11.11.2017, Stip. Topic: "Postrestorative hypersensitivity of teeth"	
TOTAL	141,45

PROFESSIONAL-APPLIED ACTIVITY AND ACTIVITIES OF WIDER INTEREST

Study visit abroad (*0,5) 28.09.2015-26.09.2015 A participant in the international research and education program at the University of Tennessee, USA. Decision No. 17-8493 on 28.08.2015 by the Ministry of Health and 03-2030 from 09.10.2015	0,5
Member of the Editorial Board of a scientific/professional journal (*0,5) Member of the publishing council –Vox dentarii- Journal of Macedonian dental chamber until 2013 Member of the Editorial Board Vox dentarii- Journal of Macedonian dental chamber until 2013	1
Member of the Editorial Board of an international scientific/ professional journal (*1) Macedonian dental review 2011 – 2017 (2 mandates)	2

President of the organizational or program board at an international scientific / professional events (* 2) President of the organizing committee of the specialized symposium of the Association of specialists in restorative dentistry and endodontics with international participation - 9 events President of the organizing committee at the international symposium in the field of continuous education at the Faculty of Dentistry 10/28/2017	20
Member of the organizational or program board at an international scientific / professional gathering (*1) Member of the organizational board of the 7th Congress organized by the Macedonian dental association with international participation Working Presidency-oral presentations at the Student Congress with international participation, Ohrid 2014 Working Presidency -oral presentations at the BaSS Congres, with participation of international experts Skopje 2013	3
Head of internal organizational unit - VD. head of the department, Decision 10-1324 од 28.12.2013	3
Member of the Commission for quality at the "St. Panteleimon" University Dental Clinical Center in Skopje, upon Decision no. 02-1394/1.	1
Member of Reviewers' Commission for selection a teacher in all teaching and scientific positions (0,2) Decision no. 07-2155 from 30.12.2013. Decision no. 02-1428 from 30.09.2015 Decision no. 02-897 from 08.06.2016 Decision no. 02-9881/1 from 26.04.2017 Decision no. 2002-84/6 from 16.03.2017 Decision no. 2002-84/14	1,2
Expert activity: (1) 1. Second-instance commission to decide upon complaints when enrollment of a specialization - Decision 02-380 from 23.03.2016	2

2. Subcommittee of the study program for the third cycle of studies - Decision 02-226 from 18.02.2017	
Member of a Faculty commission (*0,5) 1. Professional collegiate for the second cycle of studies 2. Council of Doctoral Studies in Dentistry 3. Member of the Scientific Committee - Decision 02/2468/1 from 29.11.2017 4. Member of the board for specializations	2
Participation in commissions and various bodies of state and other administration Commissions for the professional exam for obtaining professional license at the Dental Chamber of Macedonia	1
Participation in the preparation of a national program from a particular area (3) - Elaborating the curriculum of second cycle studies, Decision no. 05-153 од 5.2.2013 - Elaboration teaching syllabi for doctoral studies in the subject of operative dentistry and endodontic (curricula in the third cycle), Dental Faculty, Skopje, accreditation on February 2017 - The postgraduate programme for specialization in operative dentistry and endodontics - Elaboration teaching syllabi for changes and additions to the study program for professional dental nurses - oral hygienologists. -Elaboration teaching syllabi for changes and additions to the study program for Qualified Dental Technicians.	18
Participation in commissions and various bodies of state and other administration (* 1) - President of the Association of Teeth Disease Specialists and Endodontics at the 2009 - 2013 and 2013-2017 - Decision No 02-268 of 4.03.2015 for the establishment of a Commission for equivalence and recognition of diplomas - Commissions for the professional exam for obtaining a professional license at the Dental Chamber of Macedonia.	5

- Chairman of the Commission for Evaluation of the Faculty Decision 02-229 from 02/19/2016	
- Member in the Assembly of the Macedonian Dental Association	
Certificate of Gratitude in professional organization (*3)	3
Certificate of Gratitude for active participation in the Macedonian Dental Association on the occasion of the 10 years since his independence.	
TOTAL	61,7

PROFESSIONAL REFERENCE OF THE CANDIDATE FOR PROMOTION TO THE ACADEMIC TITLE	
TEACHING – EDUCATIONAL ACTIVITY	167,95
SCIENTIFIC RESEARCH ACTIVITY	141,45
TOTAL OF PROFESSIONAL-APPLIED ACTIVITY AND ACTIVITIES OF WIDER INTEREST	61,7
TOTAL	371,7

REVIEWERS' COMMISSION

1. Prof. d-r Ljupka Matovska
2. Prof. d-r Slavjanka Odzaklievska
3. Prof. d-r Jovanka Gasic
4. Prof. d-r Mira Jankulovska
5. Prof. d-r Boris Velickovski

1. BIOGRAPHY

Candidate Associate professor **Dr Sonja Apostolska**, Doctor in Dental science, was born on 5. 9. 1964 in Skopje. She completed secondary education at the "MUC dr.Pance Karagozov" high school in the 1982/83 school year. She graduated in dentistry from the Faculty of Dental Medicine of the "Ss. Cyril and Methodius" University in Skopje, in 1988, with the average grade of 9.42. The candidate demonstrates good proficiency of English language.

In the academic year 1988/89 she enrolled a second cycle (Master) studies at the Faculty of Dental Medicine of the "Ss. Cyril and Methodius" University in Skopje and graduated with an average grade of 9. On May 25th 1994, she defended publicly a master thesis entitled: "Correlation between bacteriological findings in carious masses, saliva and primary bacterial implantation on clinically healthy enamel area ", thus obtaining the title of Master of Dental Science in the field of Dentistry.

She submitted her doctoral dissertation at the Faculty of Dental Medicine of the "Ss. Cyril and Methodius" University in Skopje on December 1999. She publicly defended her PhD thesis: "The role of Streptococcus Mutans and Lactobacillus in the etiopathogenesis of dental caries," in 2002 year at the Faculty of Dental Medicine of the "Ss. Cyril and Methodius" University in Skopje on 16 January 2002, before the Commission composed of: Dr. Slavijanka Odzaklievska; prof. Dr. Nikola Panovski; prof. Dr. Miroslava Stevanovic; prof.dr.Mile Carcev and prof. Dr. Ljupka Matovska. By this, she acquired the scientific title of Doctor of Dental Science.

On 6 June 2013 she was elected as an Associate Professor in the field of dental pathology.

Currently, she is associate professor at the Faculty of Dental Medicine. The last report on her promotion was published in the Bulletin of the "Ss. Cyril and Methodius" University in Skopje no. 1054 for 2013.

The Review Commission took into consideration the overall scientific, professional, pedagogical, and other achievements of the candidate from the beginning of her career, as published in Bulletins no. 587, 759, 850, 863, 909, 912, 945, 995, 986, 995, 987, 998, 1009, 1046, 1054, 1104, 1091, 1072, 1071, 1110, 1070, 1126 and the overall achievements recorded for the period between her last promotion and the date of application, based on the submitted documentation relevant to the selection.

Teaching-educational activities

The candidate according to the educational activities of the Faculty of Dental Medicine of the "Ss. Cyril and Methodius" University in Skopje was actively involved in the theoretical and practical teaching of a group of subjects from the Department for Restorative dentistry and Endodontology, which are detailed in Annex 2:

- delivers theoretical lectures at the first cycle of the study program for dentists, qualified dental technicians, and qualified dental assistants – oral hygienists,
- Theoretical lectures for the second cycle for Master studies at the Faculty of Dental Medicine.
- theoretical lectures at school of Doctoral Studies at Faculty of dental medicine at Ss. Cyril and Methodius University in Skopje
- theoretical and practical lectures for specialists
- Consultations with students in clinical practice

The candidate participates as a member in the Commission for assessment / or defense of 1 specialist, 8 master theses and 10 doctoral dissertations.

She is the author of two textbooks: "Endodontics", reviewed in Bulletin 1057 and "Ergonomics", reviewed in Bulletin No. 1049, which are positively reviewed, and are intended for dental students.

Other activities belonging to the educational activity, relevant to the selection.

In the period after the last election, she takes part in the preparation of the First cycle studies program - Doctor of Dental Medicine, professional dental technicians, professional dentist, Faculty of Dentistry, Skopje, and the Second and Third Cycle Studies Program at the Faculty of Dentistry Skopje and the curriculum for specialization in the fields of the Department for Restorative dentistry and Endodontology.

She is the accredited mentor at school of Doctoral Studies for the third cycle studies in dentistry and second cycle studies.

She was a mentor on several student topics, presented at congresses of students of dentistry with international participation. Mentor is also a large number of trainees who have completed compulsory internships and trainees who performed tournaments according to the specialization program.

Scientific research activity

Dr. Apostolska participated in the scientific work of the Department of Restorative dentistry and Endodontics, resulting in several scientific papers, presented at congresses and published in journals in the country and abroad. For the current competition for a teacher in all teaching and scientific titles, the candidate has enclosed 45 papers in the field of dental medicine, including 3 scientific papers in journals with impact factor, 17 papers in international scientific journals and scientific publications, 25 papers published in proceedings' books of various

scientific meetings and held 11 plenary lectures as invited lecture at international professional conferences. Her activities are cited in ANNEX 2, which follows.

Dr Sonja Apostolska was the head of 1 national scientific project and participated as a member in 1 scientific project.

The candidate was a mentor of 1 master and 3 doctoral theses. . She is currently mentor of 2 PhD students.

Professional-applicative activities and activities of general interest

Dr Sonja Apostolska actively involved in professional-applicative work of the Clinic for Restorative dentistry and endodontic at PHI "St. Panteleimon" University Dental Clinical Center.

Candidate dr Sonja Apostolska was elected head of the Department of Restorative dentistry and Endodontics in 2013, and in 2017 she was promoted acting associate dean of the Faculty of dental medicine in Skopje.

She is a member of the editorial board of the Macedonian dental review. She is a reviewer of scientific papers in: Journal Photodiagnosis and Photodynamic Therapy and Vox medicine. She was a member of the Presidency Working Session (oral and poster presentations) at the International students Congress of Dentistry.

Particular candidate shows activity in activities of general interest. She is actively involved in the work of the Macedonian Dental Society from 2010 to date. She was President of the 7th Congress of Dentists from Macedonia with international participation, the Scientific Board of the Association of Specialists in Dentistry and Endodontics. He is actively involved in the promotional activities for the World Oral Health Day in Skopje 2013,2014,2015,2016,2017 as President of the MDS, during which he organized the Dental Meeting with international participation.

She also participated in the Commissions for the professional exam for obtaining professional license at the Dental Chamber of Macedonia.

Member of the Board for awarding the "Goce Delcev" award and president of the Commission in the field of medical and biotechnical sciences.

The candidate has shown particular involvement in activities of general interest. She has been actively involved in the work of expert commissions and working groups organized at the Faculty of Dental Medicine: member of the board for specializations, member of the competition commission of the dental medicine faculty, ukim, skopje for enrollment of new students member of the ethics committee, member of the commission for preparation of a proposal-project for amendments and modifications to the study program of the first cycle of studies for doctors in

dental medicine-reaccreditation, board for postgraduate studies, council of doctoral studies in dentistry, member (deputy) of the disciplinary commission, member of the personnel board, elaboration teaching syllabi for doctoral studies in the subject of operative dentistry and endodontic (curricula in the third cycle), Participation in the preparation of a national program from a particular area: elaborating the curriculum of first cycle studies for doctors dental medicine, elaborating the curriculum of first cycle studies professional dental technicians, elaborating the curriculum of first cycle studies of professional dental hygienists school, elaborating the curriculum of second cycle studies, elaborating the curriculum of third cycle studies, the postgraduate programme for specialization in operative dentistry and endodontics.

She was a member of 5 reviewing commissions for the selection of persons in a teaching-scientific title.

Rating of self-evaluation

Candidate Dr. Sonja Apostolska received a positive assessment from an anonymous survey of students at the Faculty of Dentistry.

For the current competition for teacher selection in all teaching-scientific titles, 45 papers are cited in the ANNEX 2 that follows. For the review, the following papers are attached:

139. **Sonja M Apostolska**, Vasilka P Rendzova, Marina Eftimoska, Saso M Elencevski, Marija M Stevanovic, Kiro Ivanovski, Mira Jankulovska, Meri Pavlevska, Aleksandar Dimkov, Elizabeta Gjorgievska. SEM Evaluation of Dentin Surface after Different Types of Caries Removal. Research Journal of Pharmaceutical, Biological and Chemical Sciences July–August 2015 RJPBCS 6(4);1145-1152, (IF 0,35). The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.
140. Eftimoska M, **Apostolska S**, Rendzhova V, Gjorgievska E, Stevanovic M, Ivanovski K, Jankulovska M, Elenchevski S, Pavlevska M, and Dimkov A. Clinical and Histological Analyzes of the Response of the Pulp after Its Direct Capping with Calxyl, MTA and Biodentine. Research Journal of Pharmaceutical, Biological and Chemical Sciences July–August 2015 RJPBCS 6(4); 1097-1111, (IF 0,35). The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.
141. Danilo Krstevski, Katerina Jordanovska, **Sonja Apostolska**, Vasilka Rendžova, Dubravka Angelic. The remineralisation effect of Elmex fluid on the initial carious lesions of the enamel of the tooth through its case study. Vox Dentari, 9, no. 28; 32-35, 2014 The paper is reviewed in Bilten 1126, July 2016.

142. Tatjana Matlioska, **Apostolska S**, Rendjova V, Kocevski M, Koneski F, Krstevski D. Applying the SDR (Smart Dentin Replacement) composite to posterior restorations - a case report. VII Congress of the dentists of Macedonia with international participation 2015, Ohrid. Abstract 531,532-poster. The paper is reviewed in Bilten 1126, July 2016.

143. Lindihana Emini, **Apostolska Sonja**, Rendžova Vasilka, Nedžmije Ajeti. Evaluation of cannal obturation with Gutta flow and Thermafil technique using microcomputer tomography. VII Congress of the dentists of Macedonia with international participation 2015, Ohrid. Abstract 283,284-poster. The paper is reviewed in Bilten 1126, July 2016.

144. Kostadinovska E, Sarakinova O, Dimitrovska S, Pop Stefanovska M, **Apostolska S**, Jankulovska M, Stojanovska V, Omeragic A, Ranjova V. Application of ICON in the treatment of white spots on the teeth after orthodontic treatment (case report). VII Congress of the dentists of Macedonia with international participation 2015, Ohrid. Abstract 407,408-oral. The paper is reviewed in Bilten 1126, July 2016.

145. **Apostolska S.**, Rendžova V., Eftimoska M., Lindimana Emini. Minimally invasive treatment for aesthetic restoration with composite laminates). Vox dentarii, year 5, No. 2; 23-25, September 2015. The paper is reviewed in Bilten 1126, July 2016.

146. Rendjova Vasilka, **Apostolska Sonja**, Ristoska Stevica. Dentin hypersensitivity–etiology and therapy (a review). Review of Faculty of dentistry – Skopje, year XXXVII, No 1-2; 104-116 (2013). The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.

147. Rendjova Vasilka, **Apostolska Sonja**, Ristoska Stevica, Eftimoska Marina, Elencevski Saso, Pancevska Sanja. In vitro dentin fluoride uptake from three fluoride containing restorative materials. Review of Faculty of dentistry – Skopje, year XXXVII, No 1-2; 30-38 (2014). The paper is reviewed in Bilten 1126, July 2016.

148. **Apostolska Sonja**, Rendzova Vasilka, Gjorgievska Elizabeta, Eftimovska Marina, Ivanovski Kiro, Stevanovic M, Jankulovska Mira, Elencevski S. Endodontic perforation repair – clinical applications of mineral trioxide aggregate. Third Balkan congress for maxillofacial surgery, 2014, book of abstracts 25. The paper is peer reviewed in 1091.

149. Rendzova Vasilka, **Apostolska Sonja**, Stevica Ristoska, Eftimovska Marina. Pulp reaction to glass ionomer cements and detntin adhesives. Third Balkan congress for maxillofacial surgery, 2014, book of abstracts 32. The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.

150. **Apostolska Sonja**, Rendzova Vasilka, Eftimoska Marina, Ivanovski Kiro, Jankulovska Mira, Georgievska Elizabeta, Stevanovic Marija, Elencevski Saso. Ergonomics and dental practice: preventing musculoskeletal disorders. Review of faculty of dentistry – Skopje; year XXXVIII, associate number 2015; 110-121. . The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.

151. Rendzova Vasilka, **Apostolska Sonja**, Eftimoska Marina, Lindihana Emini, Ristoska Stevica. The effect of Nd:yag laser in dentin hypersensitivity treatment. Review of faculty of dentistry – Skopje; year XXXVIII, associate number 2015; 25-34. The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.

152. Rendzova Vasilka, **Apostolska Sonja**, Eftimoska Marina, Elencevski Saso, Lindihana Emini, The influence of the dentin on antimicrobial effect of different restorative materials. Apolonia – Albanian dental journal. No 32, 34-39; May 2015. The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.

153. Eftimoska Marina, **Apostolska S**, Rendžova V, Georgievska E, Ivanovski K, Stevanović M, Jankulovska M, Elenčevski S. MTA- clinical application for direct covering and for the repair of endodontic perforations. VII Congress of the dentists of Macedonia with international participation 2015, Ohrid. Abstract 50-oral. The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.

154. Rendžova V, **Apostolska S**, Janakievik - Ivanovska D, Eftimoska M, Koloska B, Ristoska S. Comparison of the physical and chemical properties of materials for direct covering of the pulp. VII Congress of the dentists of Macedonia with international participation 2015, Ohrid. Abstract 50-oral. The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.

155. **Sonja Mihail Apostolska**, Elizabeta Gjorgievska, Vasilka Rendzova, Marina Eftimovska, Kiro Ivanovski, Mira Jankulovska, Marija Stevanovic, Saso Elencevski. Biodentine™ – A Biomaterial for Endodontic Applications – Clinical Cases. International Dental Journal 2013; 63 (Supl. 2): 1–98, 2013 FDI World Dental Federation (usna prezentacija). The paper is reviewed in Bulletin no. 1070, February 2014.

156. M Eftimoska, **S Apostolska**, V Rendzova, S Elencevski, A Popovac, M. Peric Effect of Carisolv Gel on Sound, Demineralized and Carious Dentin: In Vitro Study. Serbian Dental Journal 2015, 62 (1), 21-26. The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.

157. M Peeva-Petreska, D Veleska-Stevkovska, B Džipunova, M Pavlevska, **S. Apostolska**. Therapeutical approach with dental implants in hypodontia. Medicinski časopis 2013, 47 (3), 147-152. The paper is reviewed in Bulletin no. 1071 from 2014.

158. Jankulovska M., Spasevska Lj., Lazovski B., Pavlevska M., **Apostolska S.**, Georgievska E., Jankulovska S.M., Pavlevska E. Histopathological analysis of biocompatibility of two restorative materials used in children. The Congress of Pediatric and Preventive Dentistry of Serbia. Program and summit of summaries. Beograd, 2013:35 The paper is reviewed in Bulletin no. 1072 from 2014.

159. Stevanovic M, Gjorgievska E, Apostolska Elencevska S, Dimkov A, SEM analysis of the interface between the cement of the tooth and glass-ionomer cement. MDR Number 1-2- 2015 (92-1000). The paper is reviewed in Bulletin no. 1104 from 2015.

160. Stevanovik M, Georgievska E, Pavlevska M, Jankulovska M, **Elencevska S**: SEM Investigation of the Enamel Surface after Laser Assisted Tooth Bleaching. FDI Istanbul 2013, Int Dental Journal 63 (Suppl. 1): 198–296. The paper is reviewed in Bulletin no. 1072 from 2014.
161. Gjorgievska S. E, Nicholson J. W., Slipper I. J., Stevanovic M. M., **Apostolska S. M.**, Jankulovska M. A., Pavlevska M. V., Dimkov A. Gj. Enamel Remineralization by Toothpastes (SEM, EDX and 3D-stereomicrographic Study). FDI Istanbul 2013, Int Dental Journal 63 (Suppl. 1): 198–296. The paper is reviewed in Bulletin no. 1072 from 2014.
162. **Sonja Apostolska**, Saso Elencevski, Vasilka Rendzova, Marina Eftimoska, Kiro Ivanovski, Marija Peeva. Vaznost kvaliteta stomatoloskoj ordinaciji-od jednostavnih do kompleksnih resenja. XXI Simpozijum protetičara Srbije 1 i 2 Zbornik radova, Divcibare 19-22 juni 2014, str. 72. The paper is peer reviewed in 1091.
163. **Sonja Mihail Apostolska**, Vasilka Petre Rendzova, Nexhmije Ajeti, Lindihana Emini. Antibacterial efficacy of gaseous ozone and Nd:yag laser. in vivo study. FDI Poznan 2016, Int Dental Journal 66 (Suppl. 1): 111-163.

Aim Comparation of antibacterial effect between Nd:YAG laser and gaseous ozone in root canal treatment.

Materials-Methods: In these research were involved 40 patients with indication for root canal treatment. Patients were divided into two groups. In the first group we use Nd:YAG laser in combination with NaOCl 0,9 % and CHX 2% for disinfection and sterilization of root canal system. In the second group, gaseous ozone in combination with NaOCl 0,9 % and CHX 2% was used for disinfection and sterilization of root canal system. Samples were taken from the rooth canal, in the begining of the research and after the treatment and the process of disinfection.

Statistical analyzes have shopen that gaseous ozone had better antimicrobial effect in infected root canal compared with Nd:YAG laser.

164. **Apostolska S.**, Rendzova V.,Eftimovska M.,Filipovska Micevska V. Restoration of a fractured rooth with esthetic fiber posts and composite crown: A case report. 1st Congress of the Association of Prosthetic Dentistry - Macedonian Dental Society with International Participation, Ohrid 24-26 June 2016, Abstract book,92-93.

The purpose of this work is a clinical description of the composite restoration of fractured teeth with everStick Post. They used everStick Post which are indicated for maximal support for the crown by filling the root canal completely with fibres. They are individually shaped esthetic posts, especially for large, oval or curved root canals. In all cases we received excellent functional and esthetic results due to the elastic properties of individually shaped intracanal posts that have similar properties to the dentin and even distribution of occlusal stress on the root structure, reducing the risk of fracture. The restoration done in these conditions allows the retention of the remaining tooth structure and good occlusion resulting in high levels of function and esthetics.

165. Vasilka Rendzova, **Sonja Apostolska**, Marina Eftimoska, Vesna Filipovska. Microleakage of endodontically treated teeth restored with fiber posts. . 1st Congress of the Association of Prosthetic Dentistry - Macedonian Dental Society with International Participation, Ohrid 24-26 June 2016, Abstract book, 66-67.

This study compared the sealing properties of 2 adhesively luted post systems: GC everStick Posts and FRC fiber glass posts. Twenty non-carious, singlerooted human teeth with straight root canals were prepared using a stepback technique and obturated with gutta-percha using single cone technique. The restored roots were randomly divided into two groups. Post space was prepared and each post was adhesively luted. After post cementation, the tooth was coated with nail varnish and immersed in 2% methylene-blue solution. After one week the teeth were sectioned with a low speed saw, vertically dividing the posts into halves. Dye penetration was measured using a stereomicroscope at 10 x magnification. There were significant differences between the apical and coronal sections of each post type.

166. Elizabeta S Gjorgievska, John W Nicholson, **Sonja M Apostolska**, Nichola J Coleman, Samantha E Booth, Ian J Slipper, Mitko I Mladenov. Interfacial properties of three different bioactive dentine substitutes. Microscopy and Microanalysis 2013, 19 (6), 1450-1457.

Three different bioactive materials suitable as dentine substitutes in tooth repair have been studied: glass-ionomer cement, particulate bioglass, and calcium-silicate cement. It is concluded that smaller particle size bioglasses may give more acceptable results. In contrast, both the glass-ionomer and the calcium-silicate cements performed well as dentine substitutes. The glass-ionomer showed ion exchange properties, whereas the calcium silicate gave an excellent seal resulting from its micromechanical attachment.

167. Ajeti, N., Vula, V., **Apostolska, S.**, Pustina, T., Kelmendi, T., Emini, L., Mrasori, S. and Ademi, R. Maxillary Second Molar with Single Root and Single Canal—Case Report. Open Journal of Stomatology, 2015 5, 47-52.

The authors in this paper suggest that the anomalies of tooth root can often be diagnosed by radiography. Therefore, the usage of various angulations during radiographic imaging assists us in revealing these unusual cases in tooth root and canal. The use of CBCT provides new capabilities for assessment of the morphology and root anatomy of molar teeth. CBCT must be used in those cases where the conventional radiographic examination is not conclusive concerning the presence or absence of a supernumerary root. Even though the occurrence of maxillary second molar with a single root and a single canal is not high, diagnosing these unusual cases is of tremendous importance for successful endodontic treatment of these teeth.

168. Kiro Ivanovski, Snezana Pesevska, Sevisa Ristoska, Katarina Dirjanska, Sonja Mindova, Maja Pandilova, Silvana Georgieva, Emilija Stefanovska, Violeta Filipce, **Sonja Apostolska**, and Marina Eftimoska. The Impact of Antihypertensive Medications on Quantitative and Qualitative Characteristics of Saliva. September - October 2015 RJPBCS 6(5) Page No. 1356-1364.

To determine the quantitative and qualitative characteristics of the saliva of patients treated with antihypertensive medications. 60 subjects, aged 30-70 were included whereby an experimental group involved 30 patients at antihypertensive drugs. In control group (30) subjects didn't receive any medications. Unstimulated saliva was collected of all participants according Navazesh recommendations. A biochemical analyzer INTEGRA 400- Roche was used to determine total salivary proteins, urea, albumin, calcium, sodium and potassium levels in saliva. The amount of unstimulated saliva was significantly decreased in experimental group. Antihypertensive medications significantly influence the salivary composition which can cause disruption of the oral homeostasis.

169. **Sonja Apostolska**, Elizabeta Gjorgievska, Vasilka Rendžova, Marina Eftimoska, Rade Živković and Ivica Stančić. Adaptability of different canal sealers to the root canal dentin-scanning electron microscopy analysis. Med Pregl 2017; LXX (5-6): 141-145.

The aim of this in-vitro study is to test and analyze the sealing ability of three endodontic materials used for definitive obturation, in-between the dentine walls and the gutta-percha points, using scanning electron microscope. Forty-five recently extracted single-root teeth, treated by step-back technique, were divided into three groups (15 teeth in each one), the canals were filled with three different definitive obturation materials: N2, Gutta Flow (Coltene) and Endomethasone N (Septodont). The sealer's adhesive and sealing ability, was analyzed using FEG-SEM electronic microscope, in time when it was applied between the dentine walls of the canal and the gutta-percha. The results of the SEM analysis have shown that all the three sealers have good adhesion characteristic for their use over the root canal walls in the apical third. Good adaptation of the filling used for the root canal walls in the middle and the cervical third was found only at samples obturated using Gutta Flow, while samples obturated by N2 and Endomethasone had weakest adhesion of the filling and greatest presence of cracks between the sealer and the canal wall. When applying the single-cone obturation technique, Gutta Flow shows considerably better adaptation to the root canal wall and the gutta-percha point in the apical and both in the middle and the cervical third of the root, compared to other obturation materials.

170. **S Apostolska**, V Rendzova, M Eftimoska, V Filipovska, S Elenchevski, N Janeva. Minimally invasive restorative treatment with direct composite veneers—case report. Serbian Dental Journal 2017, 64 (2), 88-93.

Esthetic and minimally invasive techniques are nowadays main topics of the restorative dentistry. By introducing special technique which uses modern composite materials, the

modern adhesive technology gives numerous options for design the esthetic restoration without any invasive preparation of teeth which are common for prosthetic and lab finish. Modern esthetic dentistry resolves simple as well as complex cases by implementation of various alternatives.

171. Nikola Stojanović, Jelena Krunic, Irena Mladenović, Zorica Stojanović, **Sonja Apostolska**, Slavoljub Živković. Influence of different forms of calcium hydroxide and chlorhexidine intracanal medicaments on outcome of endodontic treatment of teeth with chronic apical periodontitis. *Srp Arh Celok Lek* 2017, July 11.

This study determined the 12 months clinical and radiographic periapical healing of teeth with apical periodontitis treating with different formulations of calcium hydroxide (CH): paste (CHpaste) and gutta-percha points (CH-GP), and chlorhexidine (CHX): gel (CHX-gel) and gutta-percha points (CHX-GP). Eighty patients with chronic apical periodontitis were randomly allocated to 4 different treatment groups according to the intracanal medicament used: CH-paste, CH-GP, CHX-gel and CHX-GP group. Seventy eight patients were analyzed clinically and radiographically 12-month postoperatively. The Periapical index (PAI) was used for radiographic evaluation of treatment success. Overall outcome was classified according to radiographic evaluation only, because in all patients clinical success was observed. The results suggested that there are no differences between investigated CH- and CHX delivery systems regarding treatment outcome of teeth with apical periodontitis

172. **Sonja Apostolska**, Marina Eftimoska, Vasilka Rendžova, Sašo Elenčevski, Nadica Janeva, Aleksandra Popovac. Biodentine™ as a furcal perforation repair material—a case series. *Medical Review* 2017; LXX (7-8): 223-225

So far, the most promising and used materials in cases of endodontic treatment and re-treatment were calcium-silicate cements. But, in accordance with shortage of this materials and treatment failures, a new biomaterial was introduces called Biodentin. It is based on calcium-silicate technology, with excellent handling characteristics and biocompatibility. It can be used in various indications, including dentine substitution and endodontic therapy. The clinical cases demonstrated the excellent healing potential after the treatment with Biodentine™. The bio-silicate technology is highly promising, mostly due to its chemical properties and easy clinical manipulation. The short working time and the high mechanical strength makes Biodentine™ a material with easy handling, highly biocompatible and with wide range of indications.

173. **Apostolska S.** Endodontics mistakes and complications in everyday work and how to solve them. 7 International Congress of Dentists of Vojvodina, Novi Sad, Proceedings, 2016, pp. 17-20.

Endodontic treatment is an extremely complex procedyre which leaves room for numerous mistakes, even in case of tiniest inattention and deviation from the rules of procedure. Complication represent an unwanted, but still possible outcome in the endodontic treatment. Unwanted complications and mistakes, depending on their type and scope, may be corrected, and in some cases they can be of such an extent that they result in tooth extraction. In order to prevent mistakes and complications, we primarily need to know how to work preventively, how to recognize them and if possible to correct them.

174. **Apostolska S.** Esthetic solutions with discoloration of avital teeth. 8 International Congress of Dentists of Vojvodina, Novi Sad, Proceedings of 2017, p. 9-12

Given the appropriate indication, the bleaching of nonvital teeth is a relatively low-risk intervention to improve the esthetics of endodontically treated teeth. Depending on the situation, the walking bleach technique can be an uncomplicated and convenient method for both patients and dentists. It can be concluded from this review that bleaching is an important and valuable adjunct in endodontic treatment. Proper diagnosis, selection of bleaching materials, placement techniques, and an understanding of the biologic interaction with soft and hard tissues are all factors that determine not only immediate success but also long-term success, safety, and patient satisfaction as well.

175. **Apostolska S.** Endodontics in the function of fixed prosthetic reconstruction. VII Symposium of Doctor of dentistry of RS with international participation, Foca 2016, 3-4.

Endodontically treated teeth after endodontic treatment should be restored in order to restore their function and shape. The most commonly endodontically treated teeth are weakened due to the loss of the tooth structure these teeth, most of the tooth structure is most often degraded, so the most frequent retention is usually the application of a post in the root canal, which implies a conservative solution. The biggest problem is the complex cases where the interdisciplinary approach of the endodont and prosthodontist is of particular importance because depending on the indications, these teeth often require the need for prosthetic remediation or the production of a fixed-prosthetics supplement. Unfortunately, very often in practice, the interdisciplinary approach is absent, so there are fixed-cost benefits, where problems with certain teeth occur later. The paper presents cases of solving complex and inadequate endodontically treated teeth in order to keep the already prepared fixed-cost benefits.

176. Vasilka Rendzova **Sonja Apostolska**, Marina Eftimoska. The effect of two lining materials on shear bond strength. FDI Madrid, Spain 2017, Int Dental Journal 66 (Suppl. 1): 111-163.

The aim of the study was to evaluate the influence of two different liners on bonding ability of resin composite (RC) to dentin using self etching dentin adhesive. A total of thirty extracted human molars were ground to expose a flat dentin and divided in three groups. In the samples of group A and B : group A used Biodentine™, Group B used TheraCal LC and the samples of the group C used no liner (a control group). Studies have shown that both testing materials have influence on bonding ability of resin composite when they are used as liners. TheraCal LC shows a better bond- strength than the Biodentine™ when the composite material is applied in one session

177. Nexhmije Ajeti, **Sonja Apostolska**, Blerim Kamberi, Tringa Kelmendi Violeta Vula, Edmond Dragusha. Antimicrobial Efficacy of Gaseous Ozone in Infected Root Canals. . In vivo study International Dental Journal , Istanbul, 2013; 63, (Suppl. 1): 38.

The antimicrobial effects of the various root canal medicaments on *C. albicans* and *E. faecalis* were examined following 3- and 7-day periods. Mechanically shaped root canals were embedded into the acrylic blocks and sterilized in an autoclave. The samples were divided into two groups.. At the end of the 3rd and 7th days, samples collected from the root canals with paper points were suspended and transferred into petri dishes. After 24-h incubation, the colony counts were performed and evaluated statistically (ANOVA test). According to the findings, 2% chlorhexidine gel showed the most efficient antimicrobial activity against *C. albicans* in 3- and 7- day periods. This is followed by 2% liquid chlorhexidine/calcium hydroxide mixture and then saline/calcium hydroxide mixture. Two percent liquid chlorhexidine/calcium hydroxide mixture showed the most efficient antimicrobial activity against *E. faecalis*, which was followed by calcium hydroxide and chlorhexidine gel.

178. Lindihana Emini, **Sonja Apostolska**, Samedin Sali, Nexhmije Ajeti. The tree-dimensional evaluation of the volume and homogeneity of the obturate material of the tooth root canals obturated with GuttaFlow and Thermafil. 2nd International scientific conference of the faculty of medical sciences. 13-14 October, Tetova, Macedonia, 2017, Abstract book, 101-102.

The aim of this in vitro study was to compare three dimensionally the density and homogeneity of cold lateral compaction, warm vertical compaction and guttaflow root canal obturation techniques using computed tomography. The specimens were then analyzed for the density and homogeneity in both vertical and horizontal sections in apical, middle and coronal third with 1 mm section thickness using computed tomography. In conclusion guttaflow was superior in the apical part and none of the tested obturation techniques can achieve three dimensional dense and homogenous obturation from apical to coronal parts of root.

179. Nexhmije Ajeti, **Sonja Apostolska**. Maxillary Second Molar with Single Root and Single Canal—Case Report. 2nd International scientific conference of the faculty of medical sciences. 13-14 October, Tetova, Macedonia, 2017, Abstract book, 105-106.

The aim of this study was to present a case report about a diagnosis and treatment in maxillary second molar with single root and single canal. It is concluded that the diagnosing of these unusual cases is of high importance for successful endodontic treatment of these teeth.

180. Nexhmije Ajeti, Teuta Pustina-Krasniqi, Sonja Apostolska, Violeta Vula. Antibacterial Effect of Gaseous Ozone In Infected Root Canal. In-Vivo Study. Res J Pharm Biol Chem Sci 2016;8(2); 1915-1924.

The aim of this clinical study was: to determine the anti-bacterial effect of gaseous ozone, combined with 0.9% NaCl, 2.5% NaOCl and 2% CHX, in an infected root canal. Upon taking the anamnesis and diagnosing for each patient, radiography was taken of the suspected retroalveolar tooth. To disinfect the root canal, the following irrigants were used: 2.5% NaOCl, 2% CHX and gaseous ozone. The study only included patients diagnosed with Parodontitis apicalis chronica and Necrosis pulpa. The statistical analysis showed that there exists a significance difference in the isolated average number of the aerobe and anaerobe bacteria colonies, when gaseous ozone was used. In treating the infected root canal with gaseous ozone, combined with irrigants 0.9%, 2.5% NaOCl and 2% CHX, reduce the number of colonies of aerobic and anaerobic bacteria.

181. Ana Sotirovska Ivkowska, Ljube Ivkovski Efka Zabokova Bilbilova, Zlatko Georgiev, Vesna Ambarkova, **Sonja Apostolska**. Characterization of inflammatory cell infiltrate in Pulpal Pathosis. FDI World Dental Congress, At Madrid, Spain, Volume: International Dental Journal 2017; 67 (Suppl.1):199-247. FC 326.

This study was undertaken to show the presence of immune components in the dental pulp and to determine how and which immunocompetent cells infiltrate the pulp in association with the development of carious lesions. In this study, we have analysed 150 teeth with different stages of progression of the carious lesion. The condition of the pulp was classified into five groups according to the progression of the carious lesions. This study suggests that immune mechanisms play an important role in pulpal infection resistance. Results obtained in this study suggest about the regulatory functions of helper (CD4) and suppressor (CD8) lymphocytes as well as the interaction of T and B lymphocytes and their products in the pathogenesis of pulpal disease.

182. Emini L, **Apostoloska S**, Rendzova V, Ajeti M, and Kamberi B. Determining the Optimal Length of The Tooth's Root Canal Obturation. Res J Pharm Biol Chem Sci 2016;7(6); 1884-1889.

The aim of this paper is to determine, which of the techniques and used materials reaches the ideal level of obturation of the tooth's root canal, by using micro CT. 80 human extracted frontal teeth were decrowned 1mm under the cement-dentin junction and were divided in four groups. Group 1 were obturated with GuttaFlow®2 system, group 1.2 with Thermafill system, group 2.1 with AH-Plus® JETTM and a single cone technique and group 2.2 with AH-Plus® JETTM and a technique of lateral condensation. The data in this paper show that with all four techniques of obturation an ideal length of obturation may be achieved. The material and the techniques of obturation have no influence on the length of the obturation.

183. Ajeti Nexhmije, **Apostolska Sonja**, Kelmendi Tringa, Vula Violeta, Emini Lindihana, Aliu Xhevdet, Pustina Teuta Asktvvelax. Antibacterial effects of Nd:YAG laser irradiation in infected root canal. In vivo study. 18th ESE Biennial Congress, Brussels, Belgium, September 2017, General endodontics abstracts 65-66.

To determine antimicrobial efficiency of Nd:YAG laser in infected root canals combined with 2,5%NaOCl, 2%CHX and 0.9%NaCl. This in vivo study includes 40 patient, with infected root canals. The samples groups were divided into three test group and one control group. Treatment protocol was as follows: Group 1 was irrigated with 0.9% NaCl + Nd:YAG laser, group 2 was irrigated with 2.5% NaOCl+ Nd:YAG laser and group 3 was irrigated with 2% CHX + Nd:YAG laser. Group 4 was irrigated only with 0.9% NaCl. From all of the treated teeth, bacterial sample (aerobe and anaerobe) were taken following this protocol: 1st sample was taken before instrumentation, 2nd sample was taken after instrumentation and Nd:YAG laser irradiation and 3rd sample was taken 3 days after treatment. Cultivated aerobe and anaerobe bacteria recovered. We can conclude that none of root canal irrigants that were used for treatment of infected root canals is capable to totally eradicate aerobe and anaerobe bacteria.

184. Lindihana E, **Apostolska S**, Rendzova V, Ajeti N. Determining the sealing ability of four root's canal filling techniques by micro-CT. 18th ESE Biennial Congress, Brussels, Belgium, September 2017, General endodontics abstracts 98-99.

The aim of this thesis is to evaluate and determine the percentage of the volume of gaps and spaces of root canals obturated with different obturation materials assisted by microcomputer tomography. This thesis includes 80 frontal human extracted teeth, which are de-crowned and divided in two major groups. The first group is processed with a standard technique of processing. Additionally, the root canals are divided in two subgroups and obturated with Thermafill and GuttaFlow. The root canals from the second group are processed with an ultrasonic technique and obturated with a technique of lateral condensation and single cone technique. The root canals are scanned by a micro-CT scanner and the percentage of gaps in the root canals is evaluated. The results show that there is a statistically significant difference in the total percentage of gaps in the evaluated groups.

FORM**ACCOMPANYING THE REPORT ON PROMOTION TO ACADEMIC-SCIENTIFIC, RESEARCH, EDUCATIONAL-PROFESSIONAL AND ASSOCIATE TITLES****Candidate: Sonja Mihail Apostolska****Institution: Faculty of Dental Medicine - Skopje****Scientific field: Restorative dentistry and endodontics****TEACHING- EDUCATIONAL ACTIVITIES**

Ред. Број	Title of activity (teaching-educational)	Score						
	Teaching at the first cycle	20.47						
	- study programme: school of professional dental hygienists							
	<table><tr><td>school year 2014/15, 2015/16</td><td>1.2</td></tr><tr><td>- Ergonomy (1+2)x0,04</td><td>0.6</td></tr><tr><td>- Dental materials (1x15)x0,04</td><td>0.6</td></tr></table>		school year 2014/15, 2015/16	1.2	- Ergonomy (1+2)x0,04	0.6	- Dental materials (1x15)x0,04	0.6
	school year 2014/15, 2015/16		1.2					
	- Ergonomy (1+2)x0,04		0.6					
	- Dental materials (1x15)x0,04		0.6					
	- study programme: school of professional dental technicians							
	<table><tr><td>school year 2014/15, 2015/16</td><td>1.2</td></tr><tr><td>– Ergonomy (1+2)x0,04</td><td></td></tr></table>		school year 2014/15, 2015/16	1.2	– Ergonomy (1+2)x0,04			
	school year 2014/15, 2015/16		1.2					
	– Ergonomy (1+2)x0,04							
- study programme: Dental Medicine								
<table><tr><td>school year 2013/14, 2014/15, 2015/16</td><td>5.4</td></tr><tr><td>- Ergonomy [(1x30)x0,04]</td><td></td></tr></table>	school year 2013/14, 2014/15, 2015/16	5.4	- Ergonomy [(1x30)x0,04]					
school year 2013/14, 2014/15, 2015/16	5.4							
- Ergonomy [(1x30)x0,04]								
<table><tr><td>school year 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17</td><td>4.8</td></tr><tr><td>2.4</td><td></td></tr><tr><td>- Preclinical endodontology (1x15)x0,04</td><td></td></tr><tr><td>- Clinical endodontology I (1x15)x0,04</td><td>2.4</td></tr></table>	school year 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17	4.8	2.4		- Preclinical endodontology (1x15)x0,04		- Clinical endodontology I (1x15)x0,04	2.4
school year 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17	4.8							
2.4								
- Preclinical endodontology (1x15)x0,04								
- Clinical endodontology I (1x15)x0,04	2.4							
<table><tr><td></td><td></td></tr></table>								

	Teaching at the second cycle study		
	school year 2013/14,2014/15 - Oral epidemiology 10x0,05 =0.5		
	school year 2013/14 - Actualities in the orofacial region 10x0,05 =0.5	3.25	
	school year 2015/16, 2016/17 Modern restorative procedures - aesthetics and function (1x15) and (1x15)x0,05 =1.5		
	school year 2013/14, 2015/16 Non-carious lesions of the teeth and their prevention (3x5)x0,05 =0.75		
Teaching at the third cycle study			
	school year 2014/15,2016/17 Courses: Modern aesthetic-functional procedures, Bio-compatibility of restorative materials, Coronary microleakage in endodontically treated teeth – (35 hours. x 2 years)	4.62	
	2016/17 Methodology of quality testing of materials processing and filling techniques - (1x7)x0,06=0.47		
2.	Teaching in schools and workshops		10.5
	-Head		
	Mechanical preparation of root canals for cementing composite pins. Dental Meeting, Skopje, 2013.	1,5	
	Modern endodontics. 7th International Congress of New Technologies in Dentistry K4 Skopje, 2014.	1,5	
	PROTAPER - a technique for machine expansion of root canals. Dental Meeting, Skopje, 2014.	1,5	
	Aesthetic composite laminates - Componeers, Ohrid 2015	1,5	
	Aesthetic composite laminates - Componeers, Gevgelija, 2016.	1,5	
	Aesthetic composite laminates - Componeers, Kavadarci, 2016.	1,5	
	Aesthetic composite laminates - Componeers, Skopje, 2017.	1,5	
	Conducting practical exercises: (*0,03)		54

	at the first cycle: 2013, 2013/14, 2014/15, 2015/16, 2016/17 and 2017/18n(winter semester) Subject: preclinical cariology (2+3), preclinical endodontology (1+3), Clinical cariology 1 (1+3), Clinical cariology 2 (1+5), Clinical endodontology1 (1+3) and Clinical endodontology 2 (0+5) Semester: 6 hour a week x 15 weeks x 2 groups = 5,4 per semester x 10 semester.													
5.	Consultations with students 0,002 - school of professional dental hygienists <table><tr><td>school year 2013/14, 2014/15, 2015/16 – ergonomy(3 years x 20 students)</td><td>0.08</td></tr><tr><td>school year 2014/15, 2015/16,2016/17 – dental materials (3 years x 10 студенти во семестар)</td><td>0.06</td></tr></table> - study programme: school of professional dental technicians <table><tr><td>school year 2013/14, 2014/15, 2015/16– ergonomy(3 years x 20 students)</td><td>0.08</td></tr></table> - study programme: Dental Medicine <table><tr><td>school year 2013/14, 2014/15, 2015/16,2016/17 –preclinical endodontology (4 years x 90 students)</td><td>0.72</td></tr><tr><td>school year 2012/13, 2013/14, 2014/15, 2015/16,2016/17 – clinical endodontology 1 (5 years x 90 students)</td><td>0.72</td></tr><tr><td>school year 2012/13, 2013/14, 2014/15, 2015/16,2016/17 – clinical endodontology 1 (5 years x 90 students)</td><td>0.72</td></tr></table>	school year 2013/14, 2014/15, 2015/16 – ergonomy(3 years x 20 students)	0.08	school year 2014/15, 2015/16,2016/17 – dental materials (3 years x 10 студенти во семестар)	0.06	school year 2013/14, 2014/15, 2015/16– ergonomy(3 years x 20 students)	0.08	school year 2013/14, 2014/15, 2015/16,2016/17 –preclinical endodontology (4 years x 90 students)	0.72	school year 2012/13, 2013/14, 2014/15, 2015/16,2016/17 – clinical endodontology 1 (5 years x 90 students)	0.72	school year 2012/13, 2013/14, 2014/15, 2015/16,2016/17 – clinical endodontology 1 (5 years x 90 students)	0.72	2.38
school year 2013/14, 2014/15, 2015/16 – ergonomy(3 years x 20 students)	0.08													
school year 2014/15, 2015/16,2016/17 – dental materials (3 years x 10 студенти во семестар)	0.06													
school year 2013/14, 2014/15, 2015/16– ergonomy(3 years x 20 students)	0.08													
school year 2013/14, 2014/15, 2015/16,2016/17 –preclinical endodontology (4 years x 90 students)	0.72													
school year 2012/13, 2013/14, 2014/15, 2015/16,2016/17 – clinical endodontology 1 (5 years x 90 students)	0.72													
school year 2012/13, 2013/14, 2014/15, 2015/16,2016/17 – clinical endodontology 1 (5 years x 90 students)	0.72													
	Consultations with students in clinical practice - supervisor to graduate dentists attending mandatory internship 2013-2017- 10 x 0,2 - supervisor to graduate dentists attending specialization in dental medicine that take turns under the program for specialization 5 x 0,2	8												
	Individual project (0.04) ergonomy (2013 to 2017/18) 5 semesters x 15 students	3												
	Mentor and educator of health education (0,08)													

	Decision 08-268 од 31.10.2016 (3 sem. x 15 weeks x 3 hours) (10,8) Decision 08-264 од 31.10.2016 (3 sem. x 15 weeks x 3 hours) (10,8)	21.6
	Theoretical lectures for specialists (0,06) 20113/2104, 2014/15 , 2016/2017 (0,06 x 2 hour x 3 year –specialists from all programs	2.19
9.	Member of the Commission for assessment and defense of PhD thesis (0,5+0,5) - Decision for assessment no. 02-1906 from 4.11.2016 - Decision for assessment no. 07- 1640/2 from 10.10.2014 - Decision for assessment no. 07- 2042 from 17.12.2013 - Decision for assessment no. 07- 794 from 16.5.2014 - Decision for assessment no. 09- 367/3 од 28.3.2014 – 5 commission (5 x0,5) - Decision for defense no. 02- 2476 from 26.12.2016 - Decision for defense no. 07- 2071/3 from 28.11.2014 - Decision for defense no. 07- 261 from 26.2.2014 - Decision for defense no. 07-799 from 16.5.2014 - Decision for defense no. 07- 1105 from 19.6.2014 – 5 commission (5 x0,5) Member of the Commission for valorization of written work credits for seminar in the 3rd and 5th semester Decision no. 10- 1624/2 from 29.12.2015 Decision no. 10- 850 од 7.6.2016 Decision no. 09- 109/2 од 14.2.2017 Decision no. 09- 110/2 од 14.2.2017 Decision no. 10- 596/2 од 22.3.2017	6

10.	Member of the Commission for assessment and defense of master thesis (0,3+0,3) Decision for assessment no Одлука бр. 02- 1649/2 from 30.12.2015 Decision for assessment no Одлука бр. 02- 382 from 24.3.2016 Decision for assessment no Одлука бр. 09- 604/4 from 26.5.2016 Decision for assessment no Одлука бр. 02- 1216/2 from 29.11.2017 – 4 commission (4 x 0,3) Член на комисија одбрана на магистратура Decision for defense no. 02- 180 from 2.12.2016 Decision for defense no 02- 266/2 from 26.5.2016 Decision for defense no. 02- 604/6 from 7.6.2016 Decision for defense no. – 4 commission (4 x 0,3)	2.4
11.	Member of the Commission for specialist exam (0,2) Decision no. 08-56/2 from 5.7.2013	0.2
	Positively reviewed university textbook - author (8)	
	Author of the textbook Ergonomics, S. Elenchevska-Apostolska Decision no. 09- 357 from 15/03/2013, reviewed in Bulletin No. 1049	8
	Author of textbook Endodontia, S.Elenchevska-Apostolska, V.Rendžova Decision no. 09-1476 of 10 June 2013, reviewed in Bulletin No.1057	8
14.	Reviewer of a university textbook or teaching aid	
	Preclinical cariology - Lidija Popovska Decision no. 05-913 from 11.2.2013, reviewed in Bulletin No. 1053	
	Clinical cariology and therapeutic procedures - Lidija Popovska, Ilijana Muratovska. Decision no. 05-913 dated 11.2. 2013, reviewed in the Bulletin No. 1053.	2
TOTAL SCORE IN TEACHING - EDUCATIONAL ACTIVITY		148.74

SCIENTIFIC RESEARCH ACTIVITY

Ред. Број	НАЗИВ НА АКТИВНОСТ	Scores
	Supervisor (mentor) of a candidate on doctoral study 3 mentorship of a defended doctoral dissertation and mentor of 2 doctoral students	15
	Supervisor of master study 1 mentorship of a defended master thesis	1
	Participant in national research project „The representation of the optimal oral health in the adult population on the territory of the Republic of Macedonia" approved by the Scientific Council of the Faculty of Dentistry in Skopje with a decision no. 02-2365 / 2 from 12.12.2014. The paper is reviewed in the bulletin 1126.	3
	Head of National Scientific Research Project "Modern methods for conservative sanation of destructed teeth" approved and financed by UKIM. Decision no.02-1853 from 12/17/2015	6
	Paper with original scientific results, published in a reference scientific/professional journal having an international editorial board / 6+IF	
	Elizabeta S Gjorgievska, John W Nicholson, Sonja M Apostolska , Nichola J Coleman, Samantha E Booth, Ian J Slipper, Mitko I Mladenov. Interfacial properties of three different bioactive dentine substitutes. Microscopy and Microanalysis 2013, 19 (6), 1450-1457 (IF 1.57).	5.17
	M Peeva-Petreska, D Veleska-Stevkovska, B Džipunova, M Pavlevska, S.Apostolska . Therapeutical approach with dental implants in hypodontia. Medical Journal 2013, 47 (3), 147-152. The paper is reviewed in Bulletin no. 1071 from 2014.	3.6
	Eftimoska Marina, Apostolska Sonja, Rendjova Vasilka, Elencevski Saso, Popovac Aleksandra, Mirjana Peric. Effect of carisolv gel on sound, demineralized and carious dentin: in vitro study. Serbian dental journal, vol 62, No 1, 2015; 21-24. The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.	3.6

	Rendzova Vasilka, Apostolska Sonja, Eftimoska Marina, Elencevski Saso, Lindihana Emini, The influence of the dentin on antimicrobial effect of different restorative materials. Apolonia – Albanian dental journal. No 32, 34-39; May 2015. The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.	3.6
	Sonja M Apostolska, Vasilka P Rendzova, Marina Eftimoska, Saso M Elencevski, Marija M Stevanovic, Kiro Ivanovski, Mira Jankulovska, Meri Pavlevska, Aleksandar Dimkov, Elizabeta Gjorgievska. SEM Evaluation of Dentin Surface after Different Types of Caries Removal. Research Journal of Pharmaceutical, Biological and Chemical Sciences July–August 2015 RJPBCS 6(4);1145-1152, (IF 0,35). The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.	
	Eftimoska M, Apostolska S, Rendzhova V, Gjorgievska E, Stevanovic M, Ivanovski K, Jankulovska M, Elenchevski S, Pavlevska M, and Dimkov A. Clinical and Histological Analyses of the Response of the Pulp after Its Direct Capping with Calxyl, MTA and Biodentine. Research Journal of Pharmaceutical, Biological and Chemical Sciences July–August 2015 RJPBCS 6(4); 1097-1111, (IF 0,35). The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.	
	Ajeti, N., Vula, V., Apostolska, S. , Pustina, T., Kelmendi, T., Emini, L., Mrasori, S. and Ademi, R. Maxillary Second Molar with Single Root and Single Canal—Case Report. Open Journal of Stomatology, Vol.05 No.03(2015), 47-52. (IF 0,74).	4.34
	Kiro Ivanovski, Snezana Pesevska, Sevisa Ristoska, Katarina Dirjanska, Sonja Mindova, Maja Pandilova, Silvana Georgieva, Emilija Stefanovska, Violeta Filipce, Sonja Apostolska , and Marina Eftimoska. The Impact of Antihypertensive Medications on Quantitative and Qualitative Characteristics of Saliva. September - October 2015 RJPBCS 6(5) Page No. 1356-1364.	
	Emini L, Apostoloska S , Rendzova V, Ajeti M, and Kamberi B. Determining the Optimal Length of The Tooth's Root Canal Obturation. Res J Pharm Biol Chem Sci 2016;7(6); 1884-1889.	
	Sonja Apostolska , Elizabeta Gjorgievska, Vasilka Rendžova, Marina Eftimoska, Rade Živković and Ivica Stančić. Adaptability of different canal sealers to the root canal dentin-scanning electron microscopy analysis. Med Pregl 2017; LXX (5-6): 141-145.	3.6
	S Apostolska , V Rendzova, M Eftimoska, V Filipovska, S Elenchevski, N Janeva. Minimally invasive restorative treatment with direct composite veneers—case report. Serbian Dental Journal 2017, 64 (2), 88-93.	3.6

	Nikola Stojanović, Jelena Krunic, Irena Mladenović, Zorica Stojanović, Sonja Apostolska , Slavoljub Živković. Influence of different forms of calcium hydroxide and chlorhexidine intracanal medicaments on outcome of endodontic treatment of teeth with chronic apical periodontitis. Srp Arh Celok Lek 2017, July 11.(IF 0,253).	3.853
	Sonja Apostolska , Marina Eftimoska, Vasilka Rendžova, Sašo Elenčevski, Nadica Janeva, Aleksandra Popovac. Biodentine™ as a furcal perforation repair material—a case series. Medical Review 2017; LXX (7-8): 223-225	3.6 (58.963)
	Paper with original scientific results, published in a reference scientific/professional journal having an international editorial board / 6	
	Rendjova Vasilka, Apostolska Sonja, Ristoska Stevica. Dentin hypersensitivity—etiology and therapy (a review). Review of Faculty of dentistry – Skopje, year XXXVII, No 1-2; 104-116 (2013). The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.	3,2
	Rendzova Vasilka, Apostolska Sonja, Eftimoska Marina, Lindihana Emini, Ristoska Stevica. The effect of Nd:yag laser in dentin hypersensitivity treatment. Review of faculty of dentistry – Skopje; year XXXVIII, associate number 2015; 25-34. The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.	2,4
	Rendjova Vasilka, Apostolska Sonja, Ristoska Stevica, Eftimoska Marina, Elencevski Saso, Pancevska Sanja. In vitro dentin fluoride uptake from three fluoride containing restorative materials. Review of Faculty of dentistry – Skopje, year XXXVII, No 1-2; 30-38 (2014). The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.	2,4
	Apostolska Sonja , Rendzova Vasilka, Eftimoska Marina, Ivanovski Kiro, Jankulovska Mira, Georgievska Elizabeta, Stevanovic Marija, Elencevski Saso. Ergonomics and dental practice: preventing musculoskeletal disorders. Review of faculty of dentistry – Skopje; year XXXVIII, associate number 2015; 110-121. The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.	2,4
	Stevanovic M, Gjorgievska E, Apostolska Elencevska S , Dimkov A, SEM analysis of the interface between the cement of the tooth and glass-ionomer cement. MDR Number 1-2 2015 (92-1000).The paper is reviewed in the bulletin 1104 from 2015.	2.4

	Paper with original scientific results, published in a professional/ scientific popular journal having an international editorial board (3)	
	Daniilo Krstevski, Katerina Jordanovska, Apostolic Sonja, Vasilka Rendžova, Angelic Dubravka. Remineralization action of Elmex fluid on initial carious lesions of the enamel of the tooth through - study case. Vox dentarii, 9, No. 28; 32-35, 2014. The paper is reviewed in the bulletin 1126.	1,8
	Apostolska S., Rendžova V., Eftimoska M., Lindihana Emini. Minimally invasive treatment for aesthetic restoration with composite laminates. Vox dentarii, year 5, No. 2; 23-25, September 2015. The paper is reviewed in the bulletin 1126.	1,8 (16.4)
	Paper with original scientific/professional results, published in the Proceedings of a scientific/professional conference with international editorial board / (*1) + (1) oral or (0,05) poster presentation	
	Sonja Mihail Apostolska, Elizabeta Gjorgievska, Vasilka Rendzova, Marina Eftimovska, Kiro Ivanovski, Mira Jankulovska, Marija Stevanovic, Saso Elencevski. Biodentine™ – A Biomaterial for Endodontic Applications – Clinical Cases. International Dental Journal 2013; 63 (Suppl. 2): 1–98, 2013 FDI World Dental Federation.(oral) The paper is reviewed in the bulletin 1126.	2
	Stevanovik M, Georgievska E, Pavlevska M, Jankulovska M, Elencevska S : SEM Investigation of the Enamel Surface after Laser Assisted Tooth Bleaching. FDI Istanbul 2013, Int Dental Journal 63 (Suppl. 1): 198–296. The paper is reviewed in Bulletin no. 1072 from 2014 (oral presentation)	2
	Gjorgievska S. E, Nicholson J. W., Slipper I. J., Stevanovic M. M., Apostolska S. M. , Jankulovska M. A., Pavlevska M. V., Dimkov A. Gj. Enamel Remineralization by Toothpastes (SEM, EDX and 3D-stereomicrographic Study). FDI Istanbul 2013, Int Dental Journal 63 (Suppl. 1): 198–296. The paper is reviewed in Bulletin no. 1072 from 2014 (oral presentation)	2
	Nexhmije Ajeti, Sonja Apostolska , Blerim Kamberi, Tringa Kelmendi Violeta Vula, Edmond Dragusha. Antimicrobial Efficacy of Gaseous Ozone in Infected Root Canals. . In vivo study International Dental Journal , Istambul, 2013; 63, (Suppl. 1): 38. (oral)	2
	Jankulovska M., Spasevska Lj., Lazovski B., Pavlevska M., Apostolska S. , Georgievska E., Jankulovska S.M., Pavlevska E.	2

	Histopathological analysis of biocompatibility of two restorative materials used in children. Frst Congress of Pediatric and Preventive Dentistry of Serbia. Abstract,Beograd, 2013:35. The paper is reviewed in Bulletin no. 1072 from 2014 (oral presentation)	
	Apostolska Sonja , Rendzova Vasilka, Gjorgievska Elizabeta, Eftimovska Marina, Ivanovski Kiro, Stevanovic M, Jankulovska Mira, Elencevski S. Endodontic perforation repair – clinical applications of mineral trioxide aggregate. Third Balkan congress for maxillofacial surgery, 2014, book of abstracts 25. The paper is reviewed in a 1091(poster presentation)	2
	Rendzova Vasilka, Apostolska Sonja , Stevica Ristoska, Eftimovska Marina. Pulp reaction to glass ionomer cements and detntin adhesives.Third Balkan congress for maxillofacial surgery, 2014, book of abstracts 32. The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.(poster)	2
	Lindihana Emini, Apostolska Sonja , Randjova Vasilka, Necmije Ajieti. Evaluation of canal opturation with Gutta flow and Thermafil technique using microcomputer tomography. VII Congress of the dentists of Macedonia with international participation 2015, Ohrid. Abstract 50-oral. The paper is reviewed in the bulletin 1126.	2
	Tatjana Matlioska, Apostolska S, Rendjova V, Kocovski M, Koneski F, Krstevski D. Applying the SDR (Smart Dentin Replacement) composite to posterior restorations - a case report. VII Congress of the dentists of Macedonia with international participation 2015, Ohrid. Abstract 50-oral.The paper is reviewed in the bulletin 1126.	2
	Rendžova V, Apostolska S , Janakievik - Ivanovska D, Eftimoska M, Koloska B, Ristoska S. Comparison of the physical and chemical properties of materials for direct covering of the pulp. VII Congress of the dentists of Macedonia with international participation 2015, Ohrid. Abstract 50-oral. The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.	2
	Kostadinovska E, Sarakinova O, Dimitrovska S, Pop Stefanovska M, Apostolska S , Jankulovska M, Stojanovska V, Omeragic A, Ranjova V. Application of ICON in the treatment of white spots on the teeth after orthodontic treatment (case report). VII Congress of the dentists of Macedonia with international participation 2015, Ohrid. Abstract 50-oral. The paper is reviewed in the bulletin 1126.	2
	Eftimoska Marina, Apostolska S, Rendžova V, Georgievska E, Ivanovski K, Stevanović M, Jankulovska M, Elenčevski S. MTA-	2

	clinical application as a means for direct covering and for the repair of endodontic perforations. VII Congress of the dentists of Macedonia with international participation 2015, Ohrid. Abstract 50-oral. The paper is reviewed in the bulletin 1110, November 2015.	
	Sonja Apostolska , Saso Elencevski, Vasilka Rendzova, Marina Eftimoska, Kiro Ivanovski, Marija Peeva. Importance of the quality in dental office-from simple to complex solutions. XXI Symposium of prosthetics of Serbia 1 and 2 Proceedings, Divcibare 19-22 June 2014, 72. The paper is reviewed in Bulletin no. 1091, December 2014. (Oral)	2
	Sonja Mihail Apostolska , Vasilka Petre Rendzova, Nexhmije Ajeti, Lindihana Emini. Antibacterial efficacy of gaseous ozone and Nd:yag laser. in vivo study. FDI Poznan 2016, Int Dental Journal 66 (Suppl. 1): 111-163. (poster)	1.5
	Sonja Apostolska , Vasilka R., Marina E., Vesna F.M. Restoration of a fractured tooth with esthetic fiber posts and composite crown: a case report. 1 st Congress of the Association of Prosthetic Dentistry - Macedonian Dental Society with International Participation, Ohrid 24-26 June 2016, Abstract book,92-93. (oral)	2
	Vasilka Rendzova, Sonja Apostolska , Marina Eftimoska, Vesna Filipovska. Microleakage of endodontically treated teeth restored with fiber posts. . 1 st Congress of the Association of Prosthetic Dentistry - Macedonian Dental Society with International Participation, Ohrid 24-26 June 2016, Abstract book,66-67.(oral)	2
	Vasilka Rendzova Sonja Apostolska , Marina Eftimoska.The effect of two lining materials on share bond strength. FDI Madrid,Spain 2017, Int Dental Journal 66 (Suppl. 1): 111-163. (oral)	2
	Lindihana Emini, Sonja Apostolska ,Samedin Sali, Nexhmije Ajeti.The tree-dimenzional evaluation of the volume and homogeneity of thr obturate material of the tooth root canals obturated with GuttaFlow and thermafil.2 nd International scientific conference of the faculty of medical sciences. 13-14 October,Tetova,Macedonia,2017, Abstract book, 101-102.(oral)	2
	Nexhmije Ajeti, Sonja Apostolska . Maxillary Second Molar with Single Root and Single Canal—Case Report. 2 nd International scientific conference of the faculty of medical sciences. 13-14 October,Tetova,Macedonia, 2017, Abstract book, 105-106.(oral)	2
	Ana Sotirovska Ivkovska, Ljube Ivkovski Efka Zabokova Bilbilova, Zlatko Georgiev, Vesna Ambarkova, Sonja Apostolska . Characterization of inflammatory cell infiltrate in pulpal pathosis.	2

	FDI World Dental Congress,, At Madrid, Spain, Volume: International Dental Journal 2017; 67 (Suppl.1):199-247. FC 326 (oral)	
	Ajeti Nexhmije, Apostolska Sonja , Kelmendi Tringa, Vula Violeta, Emini Lindihana, Aliu Xhevdet, Pustina Teuta . Antibacterial effects of Nd:YAG laser irradiation in infected root canal. In vivo study. 18 th ESE Biennial Congress, Brussels, Belgium, September 2017, General endodontics abstracts 65-66. (poster)	1.5
	Lindihana E, Apostolska S , Rendzova V, Ajeti N. Determining the sealing ability of four root's canal filling techniques by micro-CT. 18 th ESE Biennial Congress, Brussels, Belgium, September 2017, General endodontics abstracts 98-99. (poster)	1.5
	Apostolska S . Endodontic errors and complications in daily work and their resolution. 7 th International Congress of Dentists of Vojvodina, Novi Sad, Proceedings, 2016, pp. 17-20.	3
	Apostolska S . Endodontics in the function of fixed prosthetic reconstruction. VII Symposium of Doctor of dentistry of RS with international participation, Foca 2016, st. 3-4	3
	Apostolska S . Aesthetic solutions for discolored vital teeth. 8th Congress of Dentists of Vojvodina, Novi Sad, 2017.	3
		(51.5)
	Plenary lecture at scientific/professional conference/with international experts' attendance (3)	
	Diagnosis and detection of caries - modern technologies. MDS Association of Specialists in Pediatric and Preventive Dentistry symposium with international participation, Skopje, 2013	3
	Techniques and methods of preparation of root canals on the teeth. Dental Association of Macedonia, symposium with international participation, Veles, 2013.	3
	Contemporary restoration technique in aesthetic dentistry. MDA, Association of specialists in restorative dentistry and endodontics, Symposium with International Participation, Skopje, 2013	3
	Contemporary restoration procedure in conservative dentistry. XX Symposium of prosthetists of Serbia with international participation,, Kladovo, 2013.	3

	The art of conservative aesthetic dentistry. 7 th International Congress of New Technologies in Dentistry K4 Skopje, 2014.	3
	Importance of quality endodontic treatment for success postendodontics restoration. XXI Symposium of prosthetists of Serbia with international participation, Divcibare, 2014.	3
	The most common mistakes in endodontic therapy and powerful decisions. Faculty of Medicine, Foca, 2015.	3
	Challenges in aesthetic and functional dentistry. VI Symposium on doctors in dentistry in RS with international participation, Foca 2015.	3
	Aesthetic solutions with Componeer systems - everyday challenges. Symposium on private doctors in dentistry with international participation, Belgrade 2015.	3
	Adhesive systems - classification, protocol and application possibilities in restorative dentistry. MDS, Association of General Dentists, Symposium with International Participation, Skopje, 2015	3
	The art of a composite pin reinforced with glass fibers. MSD Association of General Dentists, Symposium with International Participation, Skopje, 2015.	3
	VII Congress of the dentists of Macedonia with international participation 2015, Ohrid with the topic "Ergonomics and dental practice: Prevention of musculoskeletal diseases".	3
	Endodontics at the function of fixed prosthetic reconstruction. VII Symposium of doctors in RS dentistry with international participation, Foca 2016.	3
	Endodontics in the function of prosthetic tooth rehabilitation. MSD Association of Specialists in Dental and Endodontics Diseases, Symposium with International Participation, Skopje, 2016.	3
	Contemporary adhesion systems for different indications. Ivoclar Congress, Skopje, 2016	3
	How to get simple aesthetic solutions with componeer - system Congress albanian association 2016.	3

	Endodontic errors and complications in daily work and their resolution. 7 Congress of dentists of Vojvodina, Novi Sad, 2016.	3
	Diastema closure with direct composite material. 3rd Congress of the Orthodontist association, MDS with international participation, Ohrid, 2016.	3
	A conservative solution with discolored avital tooth. MDS, Association of specialists in restorative dentistry and endodontics, Symposium with International Participation, Skopje, 2017.	3
	Endodontic - restorative procedures in everyday work: tips for practitioners. Serbian Medical Association, dental section, symposium with international participation, Divcibare 2017.	3
	Aesthetic solutions for discolored vital teeth. 8th Congress of Dentists of Vojvodina, Novi Sad, 2017.	3
	Contemporary procedures in dentistry. ZPZSU, dental symposium with international participation, Kavadarci, 2017.	(66) 3
	TOTAL OF SCIENTIFIC RESEARCH ACTIVITIES	192.863

PROFESSIONAL-APPLIED ACTIVITY AND ACTIVITIES OF WIDER INTEREST

		Scores
	Member of the organizing committee or program of international scientific/ professional conference/ gathering (* 1)	10
	Member of the Editorial Board Macedonian dental review 2013	5
	Reviewer of scientific papers: Journal Photodiagnosis and Photodynamic Therapy (x1), VOX medicina (x1) Рецензент на научни трудови во: Journal Photodiagnosis and Photodynamic Therapy (x1), Вох медицина (x1)	1
	Member of the scientific board of abstract collection at the 6th symposium of doctors in dentistry Republika Srpska, Foca with international participation, 30. May 2015	1
	Working Presidency –oral presentations at the International students congress , Ohrid, 2013, 2014.	2

	Working Presidency-oral presentations at the 7th Congress of Dentists of Macedonia with international participation, May,2015Ohrid	1	

	ACTIVITIES OF WIDER INTEREST	Scores
25.	President of the organizational or program board at an international scientific / professional events (* 2) President of the organizing committee of the 7th Congress organized by the Macedonian Dental Society with international participation, Ohrid 11-14 June 2015.	2
26.	President of the organizing committee of the symposium with international participation Dental meeting- WHOD,Skopje, 2013-2017. (5x2)	10
27.	Certificate of Gratitude in professional organization (*3) Certificate of Gratitude for active participation in the Macedonian Dental Association on the occasion of the 10 years since his independence.	3
28.	Certificate of gratitude for the active participation of the 7-th Congress of Dentists of Macedonia with international participation. 2015.	3
29.	Acknowledgment of the Section of Prosthodontics,SLD, XXI Symposium prosthodontist Serbia: first place for the most successful theme 2014.	3
30.	Member of the Council for Science of the Ministry of Education and Science Member of the Board for awarding the "Goce Delcev" (x1) President of the Commission for Medical Sciences for awarding the "Goce Delcev" (x1)	2
31.	Preparation and application on educational/scientific international project (*0.5 /1) - participant (x0.5) од 2014. - head (x1) од 2016.	1.5
32.	Vice-dean(*4) V.D Vice-dean Decision no. 02- 2172/1 from 7.11.2017	4

33.	Head of internal organizational unit(*3) Head of the Department 2013-2017. Decision no. 11- 1395 from 12.9.2013	3
34.	Member of a Faculty commission (*0,5) Member of the board for specializations Decision no. 02- 381 from 24.3.2016 member Decision no. 02- 2469/1 from 29.11.2017 president	1
35.	Member of the competition commission of the Dental medicine Faculty, UKIM, Skopje for enrollment of new students in the academic year 2014/2015 Decision no. 07-820 from 20.5.2014, 2015/2016, Decision no. 02 - 998 from 19.6.2015, 2016/2017 Decision no. 02-899 from 8.6.2016 (3x0.5)	1.5
36.	Member of the Ethics Committee, Decision no. 02- 255 from 25.2.2016 (1x0.5)	0.5
37.	Elaborating the curriculum of second cycle studies, Decision no. 02- 271 from 29.2.2016	0.5
38.	Member of the Commission for preparation of a proposal-project for amendments and modifications to the study program of the first cycle of studies for doctors in dental medicine-reaccreditation Decision no. 07- 460 from 28.3.2014	0.5
39.	Board for postgraduate studies (1x0.5)	0.5
40.	Teaching Board (1x0.5)	0.5
41.	Council of Doctoral Studies in Dentistry (1x0.5)	0.5
42.	Member (deputy) of the Disciplinary Commission Decision no. 10- 1116 from 5.11.2012	0.5
43.	Member of the Personnel Board Decision no. 02- 2471/1 from 29.11.2017 (1x0.5)	0.5
44.	Elaboration teaching syllabi for doctoral studies in the subject of operative dentistry and endodontic (curricula in the third cycle), Dental Faculty, Skopje, accreditation on February 2017 (1x0.5)	0.5

45.	Memeber of Reviewers' Commission for selection a teacher in all teaching and scientific positions (0,2) Decision no. 07-2155 from 30.12.2013 president 0.2x2 Decision no. 02-1428 from 30.9.2015 president	0.4														
46.	Decision no. 02-897 from 8.6.2016 president Decision no. 02- 3960 from 29.10.2015 president 0.2x3 Decision no. 02- 988/1 from 26.4.2017 president	0.6														
47.	Participation in commissions and various bodies of state and other administration (* 1) <table><tr><td>Commissions for the professional exam for obtaining a professional license at the Dental Chamber of Macedonia.</td><td>1</td></tr><tr><td>Member in the Assembly of the Macedonian Dental Society (2010 -)</td><td>1</td></tr><tr><td>Member of the Commission for Awards, Dental Chamber of Macedonia, (2014-)</td><td>1</td></tr><tr><td>President of the Macedonian Dental Society, 2010 till today.</td><td>1</td></tr><tr><td>FDI (World Dental Federation), regular member</td><td>1</td></tr><tr><td>ERO (European Regional Organization) regular member</td><td>1</td></tr><tr><td>Member of the Scientific Board of the Association of Teeth Disease Specialists and Endodontics.</td><td>1</td></tr></table>	Commissions for the professional exam for obtaining a professional license at the Dental Chamber of Macedonia.	1	Member in the Assembly of the Macedonian Dental Society (2010 -)	1	Member of the Commission for Awards, Dental Chamber of Macedonia, (2014-)	1	President of the Macedonian Dental Society, 2010 till today.	1	FDI (World Dental Federation), regular member	1	ERO (European Regional Organization) regular member	1	Member of the Scientific Board of the Association of Teeth Disease Specialists and Endodontics.	1	5
Commissions for the professional exam for obtaining a professional license at the Dental Chamber of Macedonia.	1															
Member in the Assembly of the Macedonian Dental Society (2010 -)	1															
Member of the Commission for Awards, Dental Chamber of Macedonia, (2014-)	1															
President of the Macedonian Dental Society, 2010 till today.	1															
FDI (World Dental Federation), regular member	1															
ERO (European Regional Organization) regular member	1															
Member of the Scientific Board of the Association of Teeth Disease Specialists and Endodontics.	1															
48.	Participation in the preparation of a national program from a particular area (3) <table><tr><td>Elaborating the curriculum of frst cycle studies for doctors dental medicine, 2015.</td><td>3</td></tr><tr><td>Elaborating the curriculum of frst cycle studies professional dental technicians 2015.</td><td>3</td></tr><tr><td>Elaborating the curriculum of frst cycle studies of professional dental hygienists school 2015.</td><td>3</td></tr><tr><td>Elaborating the curriculum of second cycle studies 2013.</td><td>3</td></tr><tr><td>Elaborating the curriculum of third cycle studies 2016</td><td>3</td></tr></table>	Elaborating the curriculum of frst cycle studies for doctors dental medicine, 2015.	3	Elaborating the curriculum of frst cycle studies professional dental technicians 2015.	3	Elaborating the curriculum of frst cycle studies of professional dental hygienists school 2015.	3	Elaborating the curriculum of second cycle studies 2013.	3	Elaborating the curriculum of third cycle studies 2016	3	18				
Elaborating the curriculum of frst cycle studies for doctors dental medicine, 2015.	3															
Elaborating the curriculum of frst cycle studies professional dental technicians 2015.	3															
Elaborating the curriculum of frst cycle studies of professional dental hygienists school 2015.	3															
Elaborating the curriculum of second cycle studies 2013.	3															
Elaborating the curriculum of third cycle studies 2016	3															

	The postgraduate programme for specialization in operative dentistry and endodontics	3	
TOTAL			71

PROFESSIONAL REFERENCE OF THE CANDIDATE FOR PROMOTION TO THE ACADEMIC TITLE	SCORES
TEACHING – EDUCATIONAL ACTIVITY	148.74
SCIENTIFIC RESEARCH ACTIVITY	192.863
TOTAL OF PROFESSIONAL-APPLIED ACTIVITY AND ACTIVITIES OF WIDER INTEREST	71
TOTAL	412.603

REVIEWERS' COMMISSION

1. Prof.dr.Ljupka Matovska
2. Prof.dr. Slavjanka Odzaklievska
3. Prof.dr. Jovanka Gasik
4. Prof.dr.Mira Jankulovska
5. Prof.dr. Boris Velickovski

CONCLUSIONS AND RECOMMENDATION

Based on the overall submitted documentation and personal knowledge of the candidates, the Review commission has positively evaluated and assessed the educational, research and professional applied activity, and the activity of general interest of Dr. Lidija Popovska and Dr. Sonja Apostolska.

Based on the presented data on overall activities of the candidate since her last academic promotion to date, the Commission hereby concludes that Dr. Lidija Popovska and Dr. Sonja Apostolska possesses scientific and professional qualities and under the Law on Higher Education and the Rulebook on the criteria and procedure for the promotion to academic/scientific, research, academic/professional and associate titles and assistants/doctoral students at the University "Ss. Cyril and Methodius" in Skopje, the candidate meets all the requirements to be promoted to the academic title of Professor in the science field of Dental pathology.

According to the above, the Commission has the honor to propose to the Academic Council of the Faculty of Dental Medicine in Skopje, that Dr. Lidija Popovska and Dr. Sonja Apostolska be promoted to the rank of Professor in the science field of Dental pathology.

REVIEWERS' COMMISSION

1. Prof.dr.Ljupka Matovska
2. Prof.dr. Slavjanka Odzaklievska
3. Prof.dr. Jovanka Gasik
4. Prof.dr.Mira Jankulovska
5. Prof.dr. Boris Velickovski

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ДИЈАГНОСТИЧКО-ПРОГНОСТИЧКИ МОЖНОСТИ НА ОРТОПАНТОМОГРАМОТ ВО ДЕТЕРМИНИРАЊЕ НА ПОЛОЖБАТА НА ИМПАКТИРАНИ МАКСИЛАРНИ КАНИНИ" ОД Д-Р ЈАСНА ПЕТРОВСКА, ПРИЈАВЕНА НА СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје на седницата оджана на 20.11.2017 година формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката д-р Јасна Петровска со наслов „Дијагностичко-прогностички можности на ортопантомограмот кај импактирани максиларни канини“, во состав: проф. д-р Лидија Кануркова (претседател), проф. д-р Марија Зужелова (ментор), проф. д-р Јулијана Ѓоргова (член), проф. д-р Борче Величковски (член) и проф. д-р Милаим Сејдини (член).

Комисијата, во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот Факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката д-р Јасна Петровска, со наслов „Дијагностичко-прогностички можности на ортопантомограмот во детерминирање на положбата на импактирани максиларни канини“ содржи 115 страници, компјутерски обработен текст во фонт Georgia, со 1,5 проред и големина на букви 12.

Трудот е структуриран во 7 поглавја, вклучувајќи вовед и заклучни согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки, со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истажувањето.

Во првиот сегмент од студијата кој е насловен „содржина“, авторката систематично, прецизно и последователно ги прикажува поглавјата кои се содржани во готовиот докторски труд.

Во воведот на трудот, кандидатката укажува на проблематиката врзана со импактираните максиларни канини, почнувајќи од нејзината фреквентност, причина за појавување, како и последиците од неа. Авторката потенцира дека во стоматолошката практика овие состојби се актуелни и тешки за решавање. Тие во последните години, побудуваат посебен интерес кај голем број истражувачи. Во светската литература сè повеќе се присутни содржини во кои се потенцирани вакви истражувања кои се однесуваат на решавање на проблематиката врзана со импакцијата, како и нејзината детекција по различни методи. Сите овие методи

имаат една единствена цел, а тоа е коректен третман со добар исход, максимално ефикасен и долготрајно стабилен.

Понатаму, во воведот, кандидатката укажува на етиологијата, теориите за настанок, како и превенцијата во раната возраст. Преку богати цитати, кандидатката наведува податоци за возраста кога е најправилно да се започне со РТГ детекција, согласно со законите за радијација. Понатаму ја образложува целата постапка која е потребна за решавање на проблематиката, почнувајќи од правилната клиничка инспекција, палпација и радиографија. Посебен осврт е даден на радиолошката дијагностика како средство за детекција на импактираниот максиларен канин. При тоа, кандидатката поединечно ги образложува сите радиографии, почнувајќи од ортопантомограмот како базична снимка, интраоралната снимка, како дополнителна снимка, оклузалната снимка и компјутерската СВСТ-снимка. За сите овие РТГ-снимки, кандидатката дава образложение, како и оправданост за нивното користење.

Во воведниот дел, кандидатката цитира 20 истражувачи, чиј предмет на внимание е методата на детектирање и прогнозирање на канинската импакција.

Во вториот дел што се надоврзува на воведот, е прегледот низ литературата. Целокупната користена литература која кандидатката ја прикажала е богата, хетерогена и во целост одговара на темата на обработка. Од неа се гледа дека кандидатката црпила идеи и искуства. Преку цитирање на 37 автори, таа ја поентира методата на користење и нејзината оправданост. При тоа, критично ѝ се спротивставува на неа, цитирајќи друга група автори. Авторката споредбено ја прикажува оправданоста на ортопантомограмската снимка и методите, кон модерната СВСТ-снимка и нејзините тродимензионални можности. Исто така и во литературата, поддршката кон едната и другата техника е различна, но и образложена. Кандидатката се задржува на тродимензионалната снимка како на „златен стандард“. Литературните податоци го потврдуваат ова гледиште. Но, и кандидатката и другите автори во ниеден момент не се откажуваат од базичните, стандардни методи кои се користеле и ќе се користат понатаму. Трендот го прави своето, но основните методи остануваат како проверени и оправдани. Литературниот преглед, освен што е броен, е и од поново време, што зборува за оправданоста на материјалот кој е работен.

Третата глава, означена како „Цел на трудот“, концизно и јасно ги претставува целите на испитувањето. Во неа, кандидатката првично прави поделба на целите во две насоки. Првата, за одредување на буко-палатиналната позиција на импактираниот максиларен канин. Втората, за одредување на факторите кои го одредуваат исходот од импактираниот максиларен канин и неговиот понатамошен третман. Во овој дел, кандидатката поставила 6 цели кои поединечно и различно ја прикажуваат позицијата на импактираниот максиларен канин кон соседните структури. Со вака поставени цели, кандидатката точно ја определува канинската позиција, го прогнозира исходот од понатамошниот третман и ја олеснува понатамошната ортодонтско-хируршка постапка.

Во поглавјето „Материјал и метод“, кандидатката темелно и јасно го разработува материјалот кој го користела во своето испитување. При тоа станува збор за испитаници на возраст од 11 до 18 годишна возраст од двата пола. Кај сите испитаници (59) има присутност на импактиран максиларен канин, уни- и билатерално. Материјалот кој кандидатката го користела за испитување на поставените цели се состоел од ортопантомограми направени кај сите испитаници, како и СВСТ-снимки изработени кај дел од испитаниците. Методите што ги користела детално се образложени според авторите кои ги создале. Во тој контекст, кандидатката ја користела методата на Kuftines и методата на Chaushu за одредување на буко-палатиналната позиција на импактираниот максиларен канин. При тоа на еден дел од испитаниците направила дополнително тродимензионално снимање (СВСТ) за да ја утврди точноста на претходните методи, користејќи ги СВСТ-снимките како „златен стандард“. Во втората насока од испитувањето, кандидатката користела методи за утврдување на позицијата на импактираниот максиларен канин кон соседните структури. Тука, меѓу другите испитувања, кандидатката ја користела и модифицираната сектор- метода на Ericson и Kurol, која е многу популарна меѓу испитувањата за оваа проблематика. За исполнување на своите замисли и цели, кандидатката си изработила анкетен лист, во кој сите овие податоци систематски ги подредила, развојно според проблематиката. Тоа дава убава прегледност на работата која ја завршила.

Во делот „Резултати“ обемно се прикажани сите добиени вредности од испитувањето. При тоа кандидатката направила многу вкрстосувања на добиените податоци, што дава прегледност и ја објаснува првобитната идеја на ова испитување. Практично, ја образложува и ја оправдува основната замисла на авторот. Во прилог на ова, кандидатката ја разработила половата дистрибуција, средната годишна возраст, уни-билатералната застапеност, лево-десностраната поставеност, ја одредила буко-палатиналната позиција по двата автора, присуството на коренска ресорпција на соседен заб, ангулацијата на импактираниот максиларен канин кон соседниот заб, вертикалната висина на коронката на импактираниот максиларен канин, антеро-постериорната позиција на апексот на канинот, канинското препокривање на канинот кон соседниот заб, сектор-методата, d-растојанието, недостатокот од мезиодисталниот простор и присутноста на абнормалности кои би биле поврзани со оваа појава. Врз база на степенот на ангулација на импактираниот максиларен канин кон медијалната линија, кандидатката направила поделба на степенот на импакција, и тоа како лесна, средна и тешка. Потоа, направила корелација на сите овие варијабли со возраста на пациентот. Изработила и анализа на степенот на импакција со сите претходно назначени варијабли. И како крај на своето испитување, ги дала и резултатите од проценката на позицијата на импактираниот максиларен канин одредени врз база на методите на ортопантомограм, споредени со резултатите од тродимензионалните снимки (СВСТ). Што значи, ја одредила точноста на методите од ОПГ. Исто така, ја одредила и валидноста на ОПГ во однос на СВСТ при одредување на коренска ресорпција од импактиран максиларен канин кон соседен заб.

Поглавјето „Дискусија“ е систематично подредено според редоследот на испитувањата. Тука, кандидатката дискутира и ги поврзува своите резултати со

другите резултати кои ги има во литературата, а се директно врзани со оваа проблематика. Многу често кандидатката е во корелација со литературните податоци, но се појавуваат и резултати каде што вредностите не корелираат. Најчесто потврдени се резултатите кои се поврзани со унилатералноста на импакцијата, потоа женскиот пол како почесто афектиран, како и палатиналната поставеност на импактираните максиларни канини. Што се однесува до канинското препокривање, како кај другите автори, така и во овој труд, средната третина е најчесто зафатена. Податоците за коренска ресорпција, како резултат на канинска импакција, се од голема важност. Литературните податоци сè повеќе се зголемуваат за оваа проблематика. Во тој контекст, кандидатката прави вкрстосување помеѓу присуството на ресорпција, алфа аголот и годините на пациентот. Ова испитување во моментот е во тренд. Понатаму, кандидатката користејќи ја сектор-методата, утврдува најголема застапеност на секторот 2, што апсолутно корелира со литературните сознанија. Во однос на споредувањата помеѓу дводимензионалните и тродимензионалните снимки, несомнено и авторот и литературата, даваат предимство на СВСТ-снимките. И тоа заради прегледноста во сите три рамнини, при што нема појава на суперимпозиција и лошо проценети контакти. Но, и тука кандидатката и литературните податоци даваат едно друго гледиште, во кое ја бараат оправданоста на СВСТ-снимките пред конвенционалната РТГ-снимка. Во тој поглед, сега за сега, има доста спротивставени мислења. Дополнителни испитувања се потребни за да се изгради нов став околу ова прашање.

Заклучоците, дефинирани во овој дисертациски труд, се резултат на опсежна и долга работа. Претставени се во 10 точки, со јасен израз. Тие се потврда од добиените резултати, разгледани низ призмата од литературата и дискусијата. Кандидатката е точна во изразот и поентата. Мислата од заклучокот претставува затворање на кругот како една целина.

Последното поглавје, „Литературен преглед“, содржи 74 референци, правилно нумерирани, по редослед на појавување во текстот. Референците се од понови датуми, но не изостануваат и референци од постари датуми. Ова ја покажува присутноста на проблематиката низ времето, при што само се менува методологијата и се унапредува техниката.

Предмет на истражување во оваа докторска дисертација е дијагностицирање и прогнозирање на поставеноста на импактираните максиларни канини на ортопантомограм.

Краток опис на применетите методи

Во оваа студија се опфатени 59 пациенти со импактирани максиларни канини, уни и билатерално. Исцртани се 59 ортопантомограми по опишаните методи, разгледани се 10 СВСТ-снимки и потоа се споредени. Користен е анкетен лист изработен за оваа студија, кој содржи 15 прашања. Статистичката анализа на податоците добиени од истражувањето беше направена во статистичките програми Statistica for Windows 7,0 и SPSS 17,0. Добиените податоци се прикажани табеларно и графички. Категориските (атрибутивни) варијабли се прикажани со апсолутни и релативни броеви. Нумеричките (квантитативни) варијабли се прикажани со

просек, минимални вредности, максимални вредности, и стандардна девијација. За компарирање на анализираните варијабли се користени непараметарски (Pearson Chi square test, Fischer exact test) и параметарски тестови (Student t-test, Analysis of Variance). Поврзаноста меѓу одредени варијабли е анализирана со Pearson-ов коефициент на корелација. Валидност на ОПГ во однос на СВСТ за одредување на коренска ресорпција од импактиран максиларен канин кон соседен заб е анализирана со пресметување на сензитивност, специфичност, позитивна и негативна предиктивна вредност. Статистичката сигнификантност е дефинирана на ниво на $p < 0,05$. Резултатите се табеларно и графички прикажани.

Оцена на трудот

Согласно со комплетно приложената документација, деталната анализа на докторската дисертација, актуелноста на темата, како и досегашната стручна и научна работа на кандидатката, Комисијата смета дека докторската дисертација на д-р Јасна Петровска, со наслов „Дијагностичко-прогностички можности на ортопантомограмот во детерминирање на положбата на импактираните максиларни канини“, научно подрачје стоматологија, од областа ортодонција, според актуелноста, зацртаните цели, прикажаниот материјал и методологија, статистичката обработка и добиените резултати кои се адекватно обработени и презентирани во корелација со литературата, целосно ги задоволува правилата и критериумите на докторска дисертација. Истражувањата од оваа студија партиципираат во прогресија на научноистражувачката мисла, но и широката клиничка практика.

Научниот придонес од оваа докторска дисертација, во која целта е олеснето дијагностицирање, е во детерминирањето на положбата на импактираниот максиларен канин, согледано од различни страни и по различни автори, како и олеснувањето на одлуката на клиничарот, ортодонтот и оралниот хирург. Со оваа докторска дисертација се надградија основните сознанија, со нови погледи и можности. Се отвори ново поглавје во односот на импактираните максиларни канини и нивната непредвидлива патека.

Ова истражување е одобрено од Етичката комисија за истражување на Стоматолошкиот факултет при УКИМ. Според тоа, докторската дисертација на д-р Јасна Петровска, со наслов „Дијагностичко-прогностички можности на ортопантомограмот во детерминирање на положбата на импактирните максиларни канини“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд. Од тие причини, Комисијата позитивно го оценува приложениот труд како докторска дисертација која ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд, па оттука има чест да му предложи на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје да го прифати и да донесе одлука за завршување на процедурата во целост.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија), следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. **Petrovska J**, Kanurkova L, Jusufi G, Petrovski D. Impacted canine associated root resorption (ICARR) in orthodontic patients. Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists, Physioacta. 2017;11(2):135-143.
2. **Petrovska J**, Zuzelova M, Jusufi G, Curcieva G, Kanurkova L. Diagnostic opportunities of orthopantomography (OPG) in localization of impacted maxillary canines. Albanian Dental Journal, Apolonia.2017;35-36:28-32.

Заклучок и предлог

Главни научни придонеси на кандидатката се: поставување ново гледиште во однос на канинската импакција, нејзино полесно разбирање, соочување со проблематиката, како и зголемена сигурност во односот на третманскиот исход. Дополнителен придонес е што нема дополнителна радијација, а со тоа и загрозеност по здравјето на пациентите, кои се во млада возраст.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката д-р Јасна Петровска со наслов „Дијагностичко-прогностички можности на ортопантомограмот во детерминирањето на положбата на импактираните максиларни канини”.

КОМИСИЈА

1. Проф. д-р Лидија Кануркова, с.р.

претседател

2. Проф. д-р Марија Зужелова, с.р.

ментор

3. Проф. д-р Јулијана Ѓоргова, с.р.

член

4. Проф. д-р Борис Величковски, с.р.

член

5. Проф. д-р Милаим Сејдини, с.р.

член

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ТРЕТМАН НА ОРТОДОНТСКИТЕ НЕПРАВИЛНОСТИ СО ДВА ВИДА НА АТХЕЗИВИ” ОД Д-Р ГАЗМЕНД ЈУСУФИ, ПРИЈАВЕНА НА СТОМАТОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Согласно со член 63 од Законот за високото образование (Службен весник на Република Македонија број 35/2008, 103/2008, 26/2009, 83/2009, 99/2009, 115/2010, 17/2011, 51/2011, 123/2012, 15/2013, 24/2013, 14/2014/, 116/2014, 130/2014, 10/2015, 20/2015, 98/2015, 154/2015, 30/2016, 120/2016, 127/2016), член 40 од Правилникот за внатрешните односи и работењето на Стоматолошкиот факултет во Скопје, во состав на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје (Универзитетски гласник бр. 136/09, и 262/13), и член 61 од Правилникот за условите, критериумите и правилата за запишување и студирање на трет циклус - докторски студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј” во Скопје (Универзитетски гласник бр. 245/2013), Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет во Скопје, на својата 3-та редовна седница одржана на 26.12.2017 година, а по предлог на Советот на трет циклус - докторски студии, донесе Одлука за формирање на Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот д-р Газменд Јусуфи со наслов ТРЕТМАН НА ОРТОДОНТСКИТЕ НЕПРАВИЛНОСТИ СО ДВА ВИДА НА АТХЕЗИВИ, во состав: проф. д-р Лидија Кануркова (претседател), проф. проф. д-р Мира Јанкуловска (ментор), проф. д-р Марија Зужелова (член), проф. д-р Јулијана Ѓоргова (член) и доц. д-р Габриела Ќурчиева Чучкова (член). Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Стоматолошкиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација на кандидатот д-р Газменд Јусуфи, со наслов „Третман на ортодонтските неправилности со два вида на атхезиви”, содржи 92 страници компјутерски обработен текст во фонт Georgia со 1,5 проред и големина

на букви 12, 74 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги и меѓународни акти. Таа содржи 46 табели, 40 графикони и 6 фотографии.

Докторската дисертација ги содржи сите поглавја на една научноистражувачка студија: вовед, мотив за изработка, цели на студијата, материјал и методологија, статистичка обработка, резултати, дискусија, заклучоци и користена литература. На почетокот е приложена кратка содржина (на македонски и на англиски). Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето. Начинот на изнесување на проблемот во дисертацијата и научната мисла се концизни, јасни и лесно разбирливи.

Во воведот и прегледот на литература, кандидатот дава дефиниција за ортодонтските неправилности или малоклузиите според различни клинички знаци: дентални, естетски, функционални и скелетни параметри. На глобално ниво, ортодонтските неправилности, со застапеност, која варира меѓу 11% и 93%, се наоѓаат на третото место. Тие може да бидат причина за: нарушена дентофацијална естетика и функција, потешкотии во мобилноста на вилицата, болка или нарушувања во ТМЗ, проблеми при актот на цвакање, голтање и говорење, предиспозиција кон трауматски повреди, пародонтални заболувања и денталниот кариес, психолошки проблеми кај луѓето. Бројни локални фактори можат да имаат влијание на процесот на максиларниот и мандибуларниот раст, и, истовремено, можат да претставуваат причинители за развој на забно-скелетните аномалии.

Авторот говори дека ортодонтскиот третман е индициран да ги реши овие, како функционални, така и естетски проблеми, при што фиксните ортодонтски апарати делуваат на забите само доколку се прицврстени за забните структури вестибуларно или орално, континуирано, подолг временски период, се додека е тоа индицирано и ефектуира со правилната поставеност на забите и правилните меѓувлични односи. Меѓутоа, во текот на ортодонтската терапија, брекетите, лаковите, лигатурите и другите ортодонтски елементи го отежнуваат одржувањето на оралната хигиена, зголемена е акумулацијата на дентален плак што, од своја страна, го зголемува ризикот за појава на деминерализација на емајлот.

Фиксно-ортодонтскиот третман ја менува екологијата на оралниот медиум, ја стимулира секрецијата на големите плунковни жлезди, зголемен проток и пуферски капацитет на плунката, рН - вредност во зона на реминерализирачки потенцијал, степенот на акумулација на денталниот плак и неговата рН - вредност, гингивално крварење, како и бактериската колонизација. Меѓутоа, фиксно-ортодонтскиот третман е, релативно долготраен, (13-15 -23,5 месеци) и може да предизвика промени на вредностите на саливарните параметри, како што се: зголемување на концентрацијата на кариогени микроорганизми, промени во пуферскиот капацитетот на плунката и нејзината рН - вредност, како и промена на саливарниот проток. Истовремено, се зголемува ризикот за развој на деминерализација бидејќи примената на брекети со различни дизајни, лигатури, атхезиви и други видови на ортодонтски помагала води кон отежната примена на конвенционалните методи за одржување на оралната хигиена и аналогно на тоа, зголемена акумулација на дентален плак.

Со цел да се намали процесот на деминерализација, за фиксирање на ортодонтските елементи се користат атхезиви кои ослободуваат флуориди и имаат добра атхезивна моќ за емајлот и брекетот, наведува кандидатот.

Мотив за изработка на студијата е утврдување на податоци за паритиципацијата на процената на квалитетот на плунката, рН - вредноста и пуферскиот капацитетот, колонизацијата со кариогени микроорганизми, степенот на акумулација на денталниот плак, состојбата на емајлот околу брикетите и состојбата на пародонтот кај пациенти во тек на фиксно-ортодонтски третман кои претставуваат корисни параметри, како дел од целокупната клиничка проценка, во текот на ортодонтскиот третман и изработката на соодветен протокол за превенција на појавата на деминерализација на емајлот и развој на дентален кариес кај пациентите со ризик.

Во **целите** на студијата, кандидатот поаѓа од фактот дека плак - ретенционите места, со самото поставување на брекетите, се зголемуваат, а тоа, од своја страна, ја зголемува и можноста за појава на деминерализација и создава услови за развој на денталниот кариес. Оттука, овој труд претставува компаративна

студија, на примената на два различни атхезивни материјали за апликација на фиксно-ортодонтските апарати и нивното влијание на саливарните параметри преку детерминирање на:

- промените на рН на плунката пред и по поставувањето на фиксно-ортодонтскиот апарат, во зависност од типот на атхезивот користен за прицврстување на брекетите за забите;
- саливарниот пуферски капацитет: одредување на концентрацијата на бикарбонати и фосфати, пред и по поставување на фиксно-ортодонтските апарати;
- концентрацијата на електролити пред и по поставување на фиксно-ортодонтските апарати;
- концентрацијата на кариогените микроорганизми како што се *Streptococcus Mutans* и *Streptococcus Sobrinus* во плакот околу брекетите;
- концентрацијата на саливарните флуориди пред и по поставување на фиксно-ортодонтските апарати;
- промените на структурата на емајлот во зависност од материјалот користен за прицврстување на фиксно-ортодонтските апарати.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Подрачјето чиј предметот на истражување го содржи овој труд е актуелен. И покрај многуте истражувања што досега се направени, ваква опсежна студија која ги опфаќа, збирно, сите параметри прикажани во оваа студијата, кај нас е направена за прв пат.

Кандидатот истакнува дека и покрај бројните истражувања во доменот на деминерализацијата на емајлот околу брекетите и ортодонтските прстени, не може да се каже дека дилемите во однос на оваа проблематика се веќе решени; и понатаму се прават напори во пронаоѓањето на начини и вклучување на превентивни средства и методи во тек на фиксно-ортодонтскиот третман со цел да

се инхибира деминерализацијата на емајлот, односно настанувањето на денталниот кариес.

Краток опис на применетите методи

Во студијата се опишани протоколот на работа и истражувањата на плунката со методологија која е реализирана на Институтот за биохемија и Институтот за имунологија при Медицинскиот факултет на УКИМ во Скопје, на Институтот за јавно здравство во Скопје, како и на Факултетот за инженерство и наука, Универзитет „Гринвич“, Кент, Велика Британија (Faculty of Engineering and Science, University of Greenwich, Chatham, Kent, UK).

Во поглавјето **Материјал и методологија**, опишан е дизајнот на студијата. Тие соодветствуваат со поставените цели, а поглавјето ги содржи следниве компоненти: лабораториски испитувања, електрохемиско одредување на флуоридите, микробиолошки испитувања, детерминирање на ултраструктурните промени на емајлот.

Во студијата се вклучени 60 пациенти со различни видови на малоклузии кои имале потреба за фиксно-ортодонтски третман, класифицирани во две групи според видот на атхезивот за цементирање на брикетите:

- кај првата група од 30 пациенти, за поставување на брекетите е применет композитен атхезив (ConTec Go, Dentaaurum, Германија), додека
- кај втората група од 30 пациенти е користен глас-јономерен атхезив (GC Fuji Ortho LC, GC Amerika, САД).

Како материјал за испитување на концентрацијата на електролити користена е плунката на пациентите која е колектирана во стерилни епрувети во три временски интервали: пред поставување на брекетите, 24 часа по поставувањето и 1 месец од почетокот на третманот.

Вкупниот калциум во плунка е одредуван со фотометриски метод. Принципиот на методот: јоните на калциум реагираат со o-cresolphthalein- комплекс во алкална средина, при што се образува виолетово обоено комплексно соединение, чиј

интензитет на обојување се мери фотометриски на 546 нм. Апсорбанцата на комплексот е пропорционална на концентрацијата на калциумот во примерокот.

Концентрацијата на бикарбонатите и фосфатите во плунката е одредуван со фотометриски метод. Принцип на методот: референтна метода за одредување на концентрацијата на бикарбонатите во телесните течности е ензимската УВ - метода со учество на ензимот фосфоенолпируват карбоксилаза и малат дехидрогеназа каде што се следи смалувањето на апсорбанцата на бранова должина од 340 нм, при преминувањето на редуцираниот коензим $\text{NADH} + \text{H}^+$ во неговиот оксидиран облик NAD^+ .

За одредување на концентрацијата на флуоридите е применета електрохемиската постапка на одредување со јон-селективна електрода.

Микробиолошките испитувања се состоеле во изолација на ДНК, која се користи за амплификација на целни региони од *Streptococcus Mutans* и *Streptococcus Sorbinus* со полимеразно верижна реакција со соодветни пражмери за детерминирање на присуството на специфични фрагменти.

Детерминирањето на ултраструктурните промени на емајлот е спроведено со примена на EDS sensor (Energetsko Disperzacionen Spektrometar), од фирмата OXFORD INSTRUMENTS, на кој начин е добиена квалитативна микроанализа прикажана на дијаграм со врвови за одделни присутни елементи и семквантитативна микроанализа на процентуалниот состав на присутните елементи.

За статистичка обработка на податоците добиени во текот на истражувањето е направена база на податоци во статистичката програма SPSS верзија 17 for Windows.

Резултатите од презентираната студија се прикажани табеларно и со графикони, кои го олеснуваат нивното следење, и се прецизно опишани. рН на плунката покажува сигнификантно пониска вредност при користење на композитен атхезив, компарирано со користење на глас-јономер атхезив.

Резултатите од ова истражување покажуваат дека концентрацијата на флуоридите значително се зголемува 24 часа по поставување на брекетите кај пациентите каде што е користен глас - јономерен атхезив. Оваа концентрација постепено се намалува по еден месец од поставувањето на фиксно-ортодонтскиот апарат. Состојбата била различна кај пациентите кај кои се применил композитен атхезив. Биоактивноста на флуороослободувачките материјали кои се користат за лепење на брекетите при фиксноортодонтскиот третман се потврдува и со СЕМ, манифестирано како интензивна инхибиција на деминерализација на емајлот.

Дискусијата содржи анализа на добиените резултати, коментари и споредба со веќе објавени резултати во светската литература од таа област. Од трудот се изведени осум конкретни заклучоци, наведени во посебни точки, кои произлегуваат од поставените цели и добиените резултати.

Заклучните согледувања содржат неколку значајни размислувања кои се резултат на добиените податоци од овој труд, а се однесуваат на фактот дека флуороослободувачките материјали, употребени при фиксноортодонтскиот третман, ја инхибираат деминерализацијата на емајлот околу брекетите и ортодонтските прстени. Ова се должи најмногу на нивната способност на испуштање на флуоридни јони во плунката и околните тврди забни ткива.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатот д-р Газменд Јусуфи, со наслов „Третман на ортодонтските неправилности со два вида на атхезиви“, претставува истражување во стоматолошките науки, област: ортодонција. Изработката на темата на оваа докторска дисертација и параметрите кои се вклучени во испитувањето можат да дадат научен придонес во подготвувањето на целокупната клиничка процена, во текот на ортодонтскиот третман и изработката на соодветен протокол за превенција на појавата на деминерализација на емајлот и развој на дентален кариес кај пациентите со ризик.

Докторската дисертација на кандидатот д-р Газменд Јусуфи, со наслов „Третман на ортодонтските неправилности со два вида на атхезиви“, според

мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на ваков труд.

Исполнетост на законските услови за одбрана на трудот

Кандидатот, во текот на истражувањето и подготовката на докторскиот труд за одбрана, ги објавил, како прв автор, во меѓународни научни списанија, следниве рецензирани научно - истражувачки трудови:

- [3]. Jusufi G. Petrovska J., Cekovska S., Tosheska Trajkoska K., Curcieva-Cuckova G., Kanurkova L., **Jankulovska M.**: Salivary fluoride concentration during early phase of fixed orthodontic treatment, Physioacta, Journal of Macedonian Association of Physiologists and anthropologists, Vol. 11 No 2, 145-149, 2017
- [4]. Gazmend J., Jasna P., Gabriela Curcieva C., Lidija K., Meri J., Aleksandar P.: PCR for detection of Streptococcus Mutans and Streptococcus Sobrinus at patients with fixed orthodontic appliances, Apolonia No. 35-36, Nov. 2016/May 2017: 12-16

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Докторската дисертација поднесена од кандидатот д-р Газменд Јусуфи, со наслов „Третман на ортодонтските неправилности со два вида на атхезиви“, според сите критериуми за ваков вид на труд, како што се содржината, предметот на истражување и поставените цели, во целост ги исполнува критериумите за ваков вид на научно истражување.

Треба да се има предвид дека добиените резултати ќе имаат **научен придонес**, но и апликативна клиничка примена, кои подразбираат утврдување на клиничка процена, во текот на ортодонтскиот третман и изработката на соодветен протокол за превенција на појавата на деминерализација на емајлот и развој на дентален кариес кај пациентите со ризик.

Подрачје на примена и ограничувања се:

стоматологија, област: ортодонција.

Можни понатамошни истражувања се: истражувања кои би оделе во правец на примена на превентивни мерки и постапки кои би делувале адекватно на етиолошките фактори одговорни за појавата на емајловата деминерализација и иницијацијата на денталниот кариес околу брекетите.

Со оглед на наведеното, Рецензентската комисија му предлага на Наставно-научниот совет и на Советот на студиската програма за трет циклус студии - докторски студии на УКИМ, Стоматолошкиот факултет да ја прифати позитивната оценка на трудот и да даде согласност за понатамошен тек на постапката за одбрана на докторската дисертација, со наслов „Третман на ортодонтските неправилности со два вида на атхезиви“ од кандидатот д-р Газменд Јусуфи.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Лидија Кануркова, с.р.

Проф. д-р Мира Јанкуловска -ментор, с.р.

Проф. д-р Марија Зужелова, с.р.

Проф. д-р Јулијана Ѓоргова, с.р.

Доц. д-р Габриела Курчиева Чучкова, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО- НАУЧНИТЕ ОБЛАСТИ:

БИОИНЖЕНЕРСТВО; ТЕХНОЛОГИЈА НА ПРЕХРАНБЕНИ ПРОИЗВОДИ - (ДРУГО) ПОД БРОЈ 22108 СПОРЕД КЛАСИФИКАЦИЈАТА НА НАУЧНИ ОБЛАСТИ, ПОЛИЊА И ГРАНКИ НА ИСТРАЖУВАЊЕ, УСОГЛАСЕНА СО СТАНДАРДИТЕ НА ОЕСД И UNESKO, **БИОТЕХНОЛОГИЈА (ДРУГО) ПОД БРОЈ 41305** СПОРЕД КЛАСИФИКАЦИЈАТА НА НАУЧНИ ОБЛАСТИ, ПОЛИЊА И ГРАНКИ НА ИСТРАЖУВАЊЕ, УСОГЛАСЕНА СО СТАНДАРДИТЕ НА ОЕСД И UNESKO, НА ТЕХНОЛОШКО-МЕТАЛУРШКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

Со Одлука на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет при Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, донесена на XXIV редовна седница на 12.12.2017 година, именувани сме за членови на Рецензентската комисија за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научните области: **биоинженерство, технологија на прехранбени производи (друго)-** под број 22108, **биотехнологија (друго)-** под број 41305, во состав:

- д-р Ацо Димитровски, редовен професор во пензија, Технолошко-металуршки факултет, УКИМ, Скопје, претседател;
- д-р Божидар Шантек, редовен професор, Прехранбено-биотехнолошки факултет, Универзитет во Загреб, член;
- д-р Татјана Кадифкова Пановска, Фармацевтски факултет, УКИМ, Скопје, член.

Врз основа на пријавата и по разгледувањето на поднесената документација, Рецензентската комисија го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

На конкурсот за избор на наставник во сите наставно-научни звања, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“, од 23 и 22 ноември 2017 година, се пријави д-р Ирина Младеноска, вонреден професор на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје. Со пријавата се доставени сите потребни документи според објавениот конкурс.

1. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Ирина Младеноска е родена на 20.8.1969 година во Штип, Република Македонија. Средно насочено образование, насока: биотехнологија, завршила во Гимназијата „Климент Охридски“ во Охрид во 1988 година. Со високо образование се стекнала на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје на насоката прехранбена технологија и биотехнологија, каде што дипломирала во 1994 година со темата:

„Продукција на глуконска киселина со имобилизиран систем на *Aspergillus niger* во декстран кополимерен матрикс“. Втор циклус студии завршила со просечен успех 10,00 и ја брани магистерската работа под наслов: „Продукција и пречистување на липаза од *Geotrichum candidum*“, изработена под менторство на проф. д-р Ацо Димитровски. Докторирала во 2007 година со темата: „Ензимска синтеза на некои биоестри со користење на неконвенционални реакциони медиуми“, изработена под менторство на проф. д-р Слободанка Кузманова. Кандидатката одлично се служи со англискиот јазик, а пасивно со германскиот. Д-р Ирина Младеноска има 3-годишно работно искуство на контролор на квалитет на прехранбени производи на Хигиено-хемиското одделение во Институтот за превентивна медицина при Воената болница (денес Градска болница „8^{ми} Септември“ Скопје), каде што учествува и како дел од тимовите за инспекција и контрола на квалитетот на производните капацитети и производите со кои се снабдувала АРМ (2001-2004). Кандидатката дел од истражувањата предвидени во докторската теза ги изработува на 1,5-годишен студиски престој на Одделот за биотехнологија при Универзитетот во Лунд, Шведска, како дел од работната група на проф. д-р Патрик Адлекројц, експерт од областа на индустриската биотехнологија. Кандидатката во 2004 година е избрана за асистент на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, во 2008 за насловен доцент, а во 2013 година за вонреден професор на групата предмети: Основни процеси во биотехнологијата 1, Индустриска микробиологија, Индустриска микробиологија за прехранбени производи, Технологија на пакување, Технологија на овошје и зеленчук, Технологија на месо и месни производи, Технологија на биополимери (Билтен бр. 1051, 1. 4. 2013 г).

2. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

По изборот во звањето вонреден професор до денес, кандидатката д-р Ирина Младеноска е активно ангажирана во изведувањето на наставата на додипломските, постдипломските и докторските студии на насоката за прехранбена технологија и биотехнологија, насока на која традиционално се запишуваат голем број студенти - идни инженери. Подготовката на наставата на големиот број предмети на кои е ангажирана кандидатката, а кои се хетерогени според областите, бара од кандидатката вложување на многу интелектуална енергија и постојано следење на најновите научни достигнувања, како и определено освежување на наставата со дел од новите откритија. Кандидатката посветува внимание на анимирање и мотивирање на студентите, проширување на нивните видици во областите на кои држи настава, а пред сè на интерактивна настава, активно учество на студентите во наставата и се залага за концептот на создавање на интегрирани знаења, применливи како во индустријата, така и како основа за нивна идна академска надградба во земјава или странство.

Кандидатката добила позитивна оценка на анонимните студетски анкети во изминатиов 5-годишен период.

За истакнување е нејзиниот ангажман (по покана на Францускиот институт во Скопје) на работилницата организирана во чест на Светската конференција на Обединетите нации за климатски промени COP21, каде што кандидатката ја објаснува врската меѓу начинот на производство на храна и последиците врз човековата околина, ги споредува перформансите на интензивното и органското производство и предлага еден холистички концепт на производство на храна.

Научноистражувачка дејност

По изборот во звањето вонреден професор, кандидатката д-р Ирина Младеноска има објавено **6** трудови со оригинални научни резултати во списанија со меѓународен уредувачки одбор, од кои еден со **фактор на влијание 0.891** во хрватското списание Food Technology and Biotechnology, **8** труда со оригинални научни резултати објавени во зборник на трудови од научен собир со меѓународен уредувачки одбор), а има одржано и **6** секциски предавања на научни собири со меѓународно учество, а на **1** учествува и во својство на ментор.

Кандидатката е и ментор на една докторска дисертација, која е во тек на изработка, а чии резултати се веќе презентирани на поголем број конференции и печатени во научни списанија.

Трудот, пак, Development of new meat products containing decreased amounts of potentially toxic nitrite salts, од авторите I. Mladenoska, M. Temkov и D. Dimitrovski, е избран во најдобрите 10 усно презентирани трудови во конкуренција од над 700 на научниот собир: 1st South East European Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems - SEE SDEWES Ohrid, 29 June-3 July, 2014.

Стручно-апликативна дејност и дејности од поширок интерес

Кандидатката рецензирала **4** труда објавени во списанија со меѓународен уредувачки одбор, и напишала **3** мислења за авторезимеа (2 за докторанди на Фармацевтскиот факултет, а едно за докторанд на Природно-математичкиот факултет), со ангажман во кој несебично ги вложила своето стручно знаење и искуство. За истакнување е нејзиниот напис за дневниот печат „Нова Македонија“, прилогот *Здрава храна*, во кој кандидатката ги изложува сите негативности на интензивното производство на храна и апелира кон одговорните државни институции да го потпомогнат органското производство на храна.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Од прегледот на изнесените активности на д-р Ирина Младеноска по изборот во звањето вонреден професор, Рецензентската комисија констатира дека кандидатката континуирано се надградува во наставно-образовната, стручно-апликативната дејност и дејностите од поширок интерес, а особено во научноистражувачката дејност.

Како вонреден професор од 2013 год. до денес, кандидатката држела предавања на 7 предмети, за што се потребни навистина големи вложувања.

Треба да се истакне и научноистражувачката дејност на кандидатката која само во 2016 година учествувала во **9** трудови со оригинални научни резултати (**1** труд со оригинални научни резултати, објавен во списание со фактор на влијание, **1** оригинален труд објавен во списание со меѓународен уредувачки одбор, **1** труд со оригинални научни резултати, објавен во зборник на трудови од научен собир со меѓународен уредувачки одбор, **1** усна презентација на конгрес и **4** постерски презентации).

Кандидатката научно се гради во речиси сите области во кои држи и настава. Нејзините трудови се однесуваат на различни проблематики, од изолација и пречистување на ензимите, преку проучување на синтетските и хидролитичките реакции во органската синтеза, проучување на современите техники за имобилизација на ензимите, па до примена на ензимските системи во прехранбената индустрија. Покрј тоа, кандидатката научно се занимава и со испитување на потенцијалната примена на антимицробните агенси во прехранбените производи. Во неколку нејзини трудови, заедно со соработниците, таа ја испитува можноста за замена на конвенционалните, потенцијално токсични и канцерогени синтетски адитиви во прехранбената технологија, со оние од природно потекло, преку испитување на квалитетот и безбедноста на новодобиените производи. Истражува и во областа на примената на минималното и нетермичкото процесирање и конзервирање на прехранбените производи.

Кандидатката е препознатлива во своето поле на научен интерес и е често поканувана од факултетите - членки на УКИМ, да биде рецензент на научни трудови и да даде мислење за авторезимеа на докторски тези од нејзината или од сродни научни области.

Врз основа на горенаведеното и во согласност со постојните критериуми за избор на наставник според Правилникот за избор на наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, за избор во повисоко звање со вкупно 200.06 бода (Анекс 2) и нашата позитивна оценка за нејзината наставно-образовна, научно- истражувачка, стручно-апликативна дејност и дејностите од поширок интерес, членовите на Рецензентската комисија со задоволство му предлагаат на Наставно-научниот совет на Технолошко-металуршкиот факултет, кандидатката д-р Ирина Младеноска, досегашен вонреден професор, да биде предложена за избор во

звањето редовен професор на областите **биоинженерство; технологија на прехранбени производи** (друго) - под број 22108 и **биотехнологија** (друго) - под број 41305.

Рецензентска комисија:

Д-р Ацо Димитровски, редовен професор во пензија, Технолошко-металуршки факултет, УКИМ, Скопје, претседател, с. р.

Д-р Божидар Шантек, редовен професор, Прехранбено-биотехнолошки факултет, Универзитет во Загреб, член, с. р.

Д-р Татјана Кадифкова Пановска, Фармацевтски факултет, УКИМ, Скопје, член, с. р.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО И НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Ирина Борис Младеноска

(име, татково име и презиме)

Институција: Технолошко-металуршки факултет

(назив на факултетот/институтот)

Научна област: биоинженерство, технологија на прехранбени производи-под број 22108, биотехнологија-под број 41305

НАСТАВНА ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста:	Поени
1	Одржување на настава - прв циклус студии = ч.нед.·0,04·год.	
	Технологија на пакување (2+2), (ПТ+БТ) 2013-2015, два семестра	6.4
	Технологија на пакување (2+2), (ПТ+БТ) 2015-2017, еден семестар	3.2
	Технологија на биополимери (2+3) (БТ)	6,4
	Технологија на месо и месни производи (ПТ+БТ), (2+2)	6,4
	Индустриска микробиологија (2+3), (БТ)	6,4
	Индустриска микробиологија за прехранбени производи (2+2), ПТ	6,4
	Основни процеси во биотехнологијата 1 (2+2), БТ	6,4

	Технологија на овошје и зеленчук (2+2), ПТ+БТ	6,4
2	Консултации со студенти = број · 0,002	
	од 2013-2018 вкупно 1400 студенти	2.8
3	Одржување на настава - втор циклус студии = ч·нед·0,05·год.	
	Амбалажни материјали и системи за пакување -10% (ПТ+УКБХ), (2+2), 2013-2017	1.8
	Адитиви во храната -10%, (ПТ) (2+2)	1.8
	Развој на нови производи, процеси и методи-10% (ПТ+БТ) (3+3)	2.25
	Ензими во процесната индустрија-40% (ПТ+БТ), (3+3)	5.4
	Управување со квалитет -10% (ПТ, БТ, УКБХ) (2+2)	1.8
4	Одржување на настава - трет циклус студии = ч·нед·0,05·год.	
	Достигнувања во прехранбените технологии (7.5 кредити)	7.2
	Достигнувања во индустриската биотехнологија (7.5 кредити) 50%	3.6
	Органска, традиционална, бавна и брза храна (7.5 кредити)	7.2
5	Пакет материјали за одреден предмет= број · 1	
	Достигнувања во прехранбените технологии (7.5 кредити) (ДС)	1
	Достигнувања во индустриската биотехнологија (7.5 кредити) 50% (ДС)	1
	Органска, традиционална, бавна и брза храна (7.5 кредити) (ДС)	1
	Ензими во процесното инженерство (ПДС)	1
	Технологија на биополимери	1
	Практикум по Технологија на месо и месни производи (за интерна употреба)	1
	Практикум по Технологија на пакување (за интерна употреба)	1
	Практикум по Технологија на овошје и зеленчук (за интерна употреба)	1
6	Одржано стручно предавање на работилница= број · 1	
	И. Младеноска. Врската помеѓу производството на храна и глобалното затоплување, предавање одржано на настан организиран во чест на Светската конференција на Обединетите нации за климатски промени COP21, од страна на Францускиот институт, Скопје	1
7	Ментор на дипломска работа = број · 0,2	
	40	8
8	Одржување на теренска настава ч · нед. · 0,04	
	Настава по предметот Технологија на пакување во претпријатието „Бопак“ Скопје (2013-2015)	0.96

	Настава по предметот Технологија на пакување во претпријатието „Комуна“, Скопје (2013-2015)	0.96
9	Рецензент на универзитетско учебно помагало= број · 1	
	Хемиска текстилна технологија од Доцент, д-р Киро Мојсов, УГД, Штип, за областа површинско-активни средства, како и за областите структура на целулоза и протеини	1
	Вкупно	101.77

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Учесник на научно-истражувачки проект = број · 3	
	Развој и валидација на методи за контрола на квалитет на храна и биотехнолошки производи. Раководител: В. Рафајловска, УКИМ, ТМФ, 2015	3
2	Ментор на докторска теза= број · 3	
3	Верица Петкова , запишана во учебната 2014/2015, работен наслов: Ензимско третирање на шира од сортата Вранец заради добивање вино со намалена концентрација на алкохол,ТМФ, УКиМ, Скопје	3
4	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор = (6+иф)0,6	
	1. I. Mladenoska, 2016 , Synthesis of octyl- β -glucoside catalyzed by almond β -glucosidase in unconventional reaction media. Food Technology and Biotechnology, 54 (2) 211-216. Impact factor for 2016: 0.891	6.891
	2. I. Mladenoska, 2014 , Isolation and purification of lipases from <i>Geotrichum candidum</i> grown on a sunflower oil waste as a carbon source. Chemical Engineering Transactions. 42, 49-54.	6
	3. V. Petkova, I. Mladenoska, T. Gjuladin-Hellon, 2016 , Utilization of different types of glucose oxidase for reduction of glucose concentration in synthetic grape juice. Agro-knowledge Journal, 17 (1) 47-58.	4.8

	4. I. Mladenoska , D. Dimitrovski, 2017 , Preliminary evaluation of the antimicrobial activity of some spices used as additives in tomato sauce products, <i>Advanced Technologies</i> , 6(1), 66-70.	5.4
	5. I. Mladenoska , M. Temkov, D. Dimitrovski, 2017 , The effect of monolaurin on the colour and microbiological safety of nitrite reduced sausages, <i>Advanced technologies</i> , 6(2), 11-17.	4.8
	6. I. Mladenoska , V. Petkova, T. Kadifkova Panovska, 2017 , Pre-fermentative treatment of a model wine with aim to serve as a functional food with decreased content of alcohol, <i>Macedonian pharmaceutical bulletin</i> , 63 (1) <i>in press</i> .	4.8
5	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор = 3.0,6 или 3.0,8 или 3	
	1. I. Mladenoska . Isolation, Purification and Partial Characterization of Extracellular Lipases from <i>Geotrichum Candidum</i> Grown on a Biodegradable Oil Waste, 8 th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems – SDEWES, September, 22-27, 2013, Dubrovnik, Republic of Croatia	3
	2. I. Mladenoska , A. Tolev, T. Kadifkova- Panovska. Application of Monolaurin as an Antimicrobial Ingredient and as an Active Packaging Agent of Bakery Products, 8 th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems – SDEWES, September, 22-27, 2013, Dubrovnik, Republic of Croatia	2.4
	3. I. Mladenoska , The preservation of the whole banana fruits by utilization of coconut oil-beeswax based edible coatings. Proceedings of the 10 th Symposium „Novel Technologies and Economic Development“ Leskovac, 22 and 23 October, 2013	3
	4. I. Mladenoska , I. Micovski. Spray drying and simple adsorption in the preparation of <i>Aspergillus oryzae</i> β -galactosidase for the application in unconventional reaction media. Proceedings of the 10 th Symposium „Novel Technologies and Economic Development“ Leskovac, 22 and 23 October, 2013	2,7

	5. I. Mladenoska, M. Temkov, D. Dimitrovski. Development of new meat products containing decreased amounts of potentially toxic nitrite salts. Proceedings of 1st South East European Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems - SEE SDEWES Ohrid, 29 June-3 July, 2014	2,4
	6. I. Mladenoska, Enzymatic pre-treatment of model corn steep liquor as a substrate for production of bioethanol by <i>Saccharomyces cerevisiae</i> TMF strain. Proceedings of the 10th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems - SDEWES Dubrovnik, Republic of Croatia, 27 September- October 2, 2015	3
	7. V. Petkova, I. Mladenoska, T. Kadifkova-Panovska, Effect of glucose concentration on glucose oxidase activity in a minimal model must. Proceedings of the 6th Congress of Pharmacy in Macedonia with International participation, Macedonian pharmaceutical bulletin, 62 (suppl) 287-288, ISSN 1409-8695, Ohrid, 1-5 June, 2016.	2,4
	8. V. Petkova, I. Mladenoska. Alginate capsules as a carrier for application of glucose oxidase in wine industry. Proceedings of the 3th International Congress Food Technology, Quality and Safety, 25-27.10.2016, Novi Sad, Republic of Serbia.	2,7
6	Апстракти објавени во зборник на конференција = број • 1,0	
	1. I. Mladenoska. Isolation, Purification and Partial Characterization of Extracellular Lipases from <i>Geotrichum Candidum</i> Grown on a Biodegradable Oil Waste, 8th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems – SDEWES, September, 22-27, 2013, Dubrovnik, Republic of Croatia (book of abstracts, p. 427) 2. I. Mladenoska, A. Tolev, T. Kadifkova- Panovska. Application of Monolaurin as an Antimicrobial Ingredient and as an Active Packaging Agent of Bakery Products, 8th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems – SDEWES, September, 22-27, 2013, Dubrovnik, Republic of Croatia (book of abstracts, p. 579) 3. I. Mladenoska, M. Temkov, D. Dimitrovski. Development of new meat products containing decreased amounts of potentially toxic	8

	nitrite salts. Proceedings of 1st South East European Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems - SEE SDEWES Ohrid, 29 June-3 July, 2014 (book of abstracts (book of abstracts p. 89). 4. V. Petkova, I Mladenoska, Alginate capsules as a carrier for application of glucose oxidase in wine industry. Proceedings of the 3th International Congress Food Technology, Quality and Safety, 25-27.10.2016, Novi Sad, Republic of Serbia. (book of abstracts, p. 175). 5. I. Mladenoska. Edible coatings for fresh mushrooms. 24th Congress of Chemists and Technologists of Macedonia with international participation, 11-14 September, 2016, Ohrid, Macedonia. (poster presentation) 6. I. Mladenoska. Preliminary evaluation of antimicrobial activity of table salt, basil, chili peppers and monolaurin used as additives in tomato sauce. 24th Congress of Chemists and Technologists of Macedonia with international participation, 11-14 September, 2016, Ohrid, Macedonia (poster presentation). 7. V. Petkova, I. Mladenoska. Application of enzymatic preparations entrapped in alginate capsules for oxidation of glucose in synthetic grape juice. 24th Congress of Chemists and Technologists of Macedonia with international participation, 11-14 September, 2016, Ohrid, Macedonia. (poster presentation) 8. I. Mladenoska, V. Mitevski. Edible pectin and beeswax/pectin coatings in minimal processing of fresh cut apples. 12th Symposium „Novel Technologies and Economic Development“, Lescovac, 20-21 October, 2017 (book of abstract p. 71)	
7	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество = број · 2	
	1. I. Mladenoska. Isolation, Purification and Partial Characterization of Extracellular Lipases from <i>Geotrichum Candidum</i> Grown on a Biodegradable Oil Waste, 8th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems – SDEWES, September, 22-27, 2013, Dubrovnik, Republic of Croatia (oral presentation) 2. I. Mladenoska, A. Tolev, T. Kadifkova- Panovska. Application of Monolaurin as an Antimicrobial Ingredient and as an Active Packaging Agent of Bakery Products, 8th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems – SDEWES, September, 22-27, 2013, Dubrovnik, Republic of Croatia (oral presentation)	14

	3. I. Mladenoska. Alumni association concept-a powerful network of Diasporas and host specialists in the field of sustainable development: case study-Technical campus of the University of Ss. „Cyril and Methodius“ in Skopje, Republic of Macedonia, 1st South East European Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems - SEE SDEWES Ohrid, 29 June-3 July, 2014 (panel-oral presentation) 4. I. Mladenoska. Development of new meat products containing decreased amounts of potentially toxic nitrite salts. 1st South East European Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems - SEE SDEWES Ohrid, 29 June-3 July, 2014 (oral presentation) 5. A. Tolev, I. Mladenoska. Application of the monolaurin in the bakery products as food additive with surface active and antimicrobial properties. International Conference „Quality and Competativity“, Ohrid, 17-19 September, 2015 (oral presentation-mentor). 6. I. Mladenoska, Enzymatic pre-treatment of model corn steep liquor as a substrate for production of bioethanol by <i>Saccharomyces cerevisiae</i> TMF strain. 10th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems - SDEWES Dubrovnik, Republic of Croatia, 27 September- October 2, 2015 7. V. Petkova, I. Mladenoska, T. Gjuladin-Hellon. Utilization of different types of glucose oxidase for reduction of glucose concentration in synthetic grape juice. 5th International Symposium on agricultural sciences, February 29-March 3, 2016, Banja Luka, Republic of Srpska, Bosnia and Herzegovina. (oral presentation-mentor)	
	ВКУПНО	82.291

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Експертски активности: евалуација, стручна ревизија = број · 1	
	Напис во списанието „Нова Македонија“, прилог „Здрава Храна“, на тема Глобалното затоплување и храната со наслов „Државата треба да помогне доколку сакаме да одгледуваме здрави генерации“, автор: Ирина Младеноска, вонреден професор, ТМФ, Скопје.	1

	Рецензија на труд по барање на уредникот на списанието <i>Advanced Technologies</i> на трудот Trends in bio-procesing of textiles: a review (2014).	1
	Рецензија на труд по барање на уредникот на списанието Journal of Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems на трудот Microwave Field Effect on Polyphenolic Compounds from Aromatic Plants (2015).	1
	Рецензија на труд по барање на уредникот на списанието Journal of Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems на трудот Technological aspects of the production of biodegradable polymers and other chemicals from renewable sources through lactic acid (2015).	1
	Рецензија на труд по барање на уредникот на списанието Journal of Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems на трудот The project activities of the renewable energy resources use in the Republic of Serbia.	1
	Мислење за авторезиме на докторска дисертација на Ментор Хамиди за темата под наслов: Токсиколошка евалуација на хербални производи од флората на Република Македонија по барање на Фармацевтски факултет, УКИМ, Скопје (2015).	1
	Мислење за авторезиме на докторска дисертација на Евалуација на биефикасноста на современи терапевтски системиза третман на орални заболувања од мр Лилјана Богдановска, по барање на Фармацевтски факултет, УКИМ, Скопје (2015).	1
	Мислење за авторезиме на докторска дисертација Проучување на полифенолниот состав и антиоксидативната активност на избрани сорти јаболка од Македонија од кандидатот мр Ана Петковска по барање на Природно-математички факултет, УКИМ, Скопје (2016).	1
	Член на Scietific Advisory Board на 8 th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems – SDEWES, September, 22-27, 2013, Dubrovnik, Republic of Croatia.	1
	Член на Scietific Advisory Board на 1 st South East European Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems - SEE SDEWES Ohrid, 29 June-3 July, 2014.	1
	Chair на сесијата Biofuels and biorefineries на 8 th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment	1

	Systems – SDEWES, September, 22-27, 2013, Dubrovnik, Republic of Croatia.	
	Chair на сесијата Research, Development and Innovation на 1 st South East European Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems - SEE SDEWES Ohrid, 29 June-3 July, 2014.	1
	Вкупно	12

ДЕЈНОСТИ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС

Ред. број	Назив на активност:	Поени
1	Член на факултетска комисија = број · 0,5	
	1. Член на Рецензентска комисија за избор во наставно-научно звање според решение бр. 02-986/4 од 5.6.2015 год. 2. Член на Рецензентска комисија за избор на асистент според решение бр. 02-1634/1 од 14.9.2015 год. 3. Член на комисија за оценување на натпреварот за наноматеријали спроведен на ТМФ, Скопје во 2014/2015 год. 4. Член на наставно-научен колегиум за 2-циклус студии за студиските програми ПТ, БТ, УКБХ	2
2	Учество во промотивни активности на Факултетот = број · 0,5	
	1. Презентација на студиските програми на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, 2014 2. Презентација на студиските програми на Технолошко-металуршкиот факултет во Скопје, 2015	1
3	Награда за научни постигнувања од струкова организација како учесник во тим = број · 1	
	Трудот I. Mladenoska , M. Temkov, D. Dimitrovski. Development of new meat products containing decreased amounts of potentially toxic nitrite salts. Proceedings of 1 st South East European Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems - SEE SDEWES Ohrid, 29 June-3 July, 2014 доби	1

	признание и влезе во првите 10 најдобро рангирани трудови во конкуренција од околу 700 трудови	
	Вкупно	4

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ:	101,77
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ:	82,291
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	-
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	12
ДЕЈНОСТ ОД ПОШИРОК ИНТЕРЕС	4
Вкупно	200,061

Рецензентска комисија

1. Д-р Ацо Димитровски, редовен професор,
Технолошко-металуршки факултет, УКИМ, с.р.
2. Д-р Божидар Шантек, редовен професор,
Прехранбено-биотехнолошки факултет, Универзитет во Загреб, с.р.
3. Д-р Татјана Кадифкова Пановска, редовен професор
Фармацевтски факултет, УКИМ, с.р.

REPORT

FOR ELECTION OF A LECTURER IN ALL SCIENTIFIC TITLES IN THE EDUCATIONAL AND SCIENTIFIC AREAS:

bioengineering; technology of food products- (other) under the number 22108 according to the Classification of scientific areas, fields and branches adapted with the standards of OECD and UNESCO, and **biotechnology-** (other) under the number 41305 according to the Classification of scientific areas, fields and branches adapted with the standards of OECD and UNESCO

With the decision of the Teaching - Scientific Council of the Faculty of Technology and Metallurgy at the University of Ss. „Cyril and Methodius“ in Skopje, from the XXIV regular meeting on the 12.12.2017, we have been notified as members of the Reweaving Committee for election of a lecturer in all educational and scientific titles in the educational and scientific areas: **bioengineering; technology of food products (other)** - under the number 22108 and **biotechnology** (other) -under the number 41305, according to the Classification of scientific areas, fields and branches adapted with the standards of OECD and UNESCO, in the following composition:

- Aco Dimitrovski, PhD, Full Professor, (retired), of the Faculty of Technology and Metallurgy, Skopje, UKiM, Republic of Macedonia;
- Bozidar Santek, PhD, Full Professor at the Faculty for Food technology and Biotechnology, University of Zagreb, member
- Tatjana Kadifkova Panovska, Full Professor, Faculty of Pharmacy, Skopje, UKiM, Republic of Macedonia, member

According to the application and after the evaluation of the submitted documentation, the Reweaving Committee is submitting the following

REPORT

For the position of a lecturer on the contest declared in the daily newspapers „New Macedonia“ and „Koha“, from 23 and 22 November, 2017 Year, one candidate, Irina Mladenoska, PhD, currently an associate professor at the Faculty of Technology and Metallurgy in Skopje, has

applied. She has attached to the application all the necessary documents according to the declared contest.

1. BIOGRAFIC DATA AND EDUCATION

The candidate Irina Mladenoska, PhD, is born in Stip, Republic of Macedonia, at 20. 08. 1969 year. She has graduated the High School Education, section of Biotechnology, at the Gymnasium St. „Climent Ohridski“ in Ohrid in the 1988 year. She achieved Higher Education Degree at the section for Food Technology and Biotechnology at the Faculty of Technology and Metallurgy in Skopje with the diploma work entitled as: „Production of gluconic acid with an immobilized system of *Aspergillus niger* in dextran copolymer matrix“. She graduated the master studies with an average grade 10.00 and has defended her master thesis entitled as: „Production and purification of lipase from *Geotrichum candidum*“ performed under supervising of the professor Aco Dimitrovski as a mentor. She has finished her PhD studies in the year 2007 with defending of the PhD thesis: „Enzymatic synthesis of some bioesters with application of unconventional reaction media“ having professor Slobodanka Kuzmanova as a mentor. The candidate has excellent level of proficiency in English language and only medium in German language. Irina Mladenoska, PhD, has a 3 years of working experience as a controller of the quality of food products at the Hygienic-chemical section at the Institute for Preventive medicine of the Military Hospital (today the City Hospital of 8th September, Skopje), where she took part in the teams for inspection and control of the quality of the food processing factories and food products that were purchased for the Army of the Republic of Macedonia (2001-2004). The candidate has performed some of the investigations, planned to be a part of her PhD thesis, during her study stay at the Department of Biotechnology at the University in Lund, Sweden, in a duration of one and a half year, as a part of the working group of the professor Patrick Adlercreutz, an expert in the area of the Industrial Biotechnology. The candidate was elected in the title: assistant at the Faculty of Technology and Metallurgy in Skopje, in the year 2004, assistant professor at the Faculty of Technology and Metallurgy in Skopje, in the year of 2008, for the title associate professor in the year 2013 for the group of subjects: Basic processes in Biotechnology 1, Industrial microbiology, Industrial microbiology for food products, Technology for packaging, Technology for fruits and vegetables, Technology for meat and meat products, Technology for biopolymers (Bulletin nu. 1051, 1. 4. 2013 year).

2. SCIENTIFIC, EXPERT, PEDAGOGIC AND OTHER ACHIEVEMENTS OF THE CANDIDATE FORM THE LAST ELECTIONS TILL THE DAY OF APPLICATION

Teaching and educational activity

After the election in the title associate professor till today, the candidate Irina Mladenoska, PhD, is actively engaged in the teaching activities as a lecturer of the courses of bachelor studies, master studies and doctoral studies at the section for food technology and biotechnology, a section

that has traditionally a huge number of students- future engineers. The preparation for the lectures for the numerous and heterogeneous subjects is very energy and time consuming task, and ask of the candidate a huge investment of an intellectual energy and a continuous upgrading of the knowledge in the fields of teaching. The candidate is paying big attention animating and motivating the students, broadening of their horizon in the area of education, and, above all, she insists on an interactive study and active involvement of the students in the teaching activity and work by the concept for creation of integrated knowledge applicable in both academia and industry, in the Country or abroad. The candidate has a positive grade from the anonymous evaluation by the students for the last 5 years. Her engagement in the Workshop organized by the French Institute in Skopje in honor of the World Conference of the United Nations for the Climate Change COP21, where the candidate is explaining the connection between the mode for food production and the consequences towards the environment, compares the conventional intensive production with the organic mode of production and suggests a holistic concept for food production as a best possible solution.

Scientific and research activities

After the election in the title associate professor, the candidate Irina Mladenoska, PhD, has published **6** papers with original scientific results in the publication with an international editorial board, one having an **impact factor of 0.891** in the journal **Food Technology and Biotechnology**, **8** proceedings (papers with original scientific results published in collection of papers with original scientific results from a scientific conference with an international scientific board), **6** oral presentations on scientific conferences with an international participation and **1** as a mentor of an oral presentation.

The candidate is a mentor of a doctoral thesis that is currently being performed at the Faculty, and has already results published in several journals and presented at conferences.

The paper: Development of new meat products containing decreased amounts of potentially toxic nitrite salts from the authors: I. Mladenoska, M. Temkov and D. Dimitrovski was selected among the 10 orally presented papers in the competition of more than 700 at the 1st South East European Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems - SEE SDEWES Ohrid, 29 June-3 July, 2014.

Expert and applicable activity and activities of broader interest

The Candidate has reviewed **4** papers published in journals with an international editorial board and wrote **3** opinions for resumes of the doctoral thesis (2 for the PhD students of the Faculty of Pharmacy and 1 for the Faculty of Natural Sciences and Mathematics), with the engagement that has completely involved her knowledge and experience. Especially valuable is

her expert opinion (expert paper) published in the daily newspaper „New Macedonia“, referring to the attachment for *Healthy Food*, where the candidate is evaluating all the negative aspects of the intensive, conventional food production, and is stressing out the need for a support from the appropriate government institution for the promotion of the organic food production in the Republic of Macedonia.

CONCLUSION AND SUGGESTIONS

From the evaluation of the presented activities of Irina Mladenoska, PhD, after the election in the title associate professor, the Reweaving Committee has concluded that the candidate is continuously developing in the **Teaching and educational segment, scientific and research segment and expert and applicable segment of her profession**, especially in the scientific and research segment. As an associate professor from the year 2013 till today the candidate has lectured 7 courses on the undergraduate studies, an activity that is extremely time and energy consuming.

The scientific and research activity of the candidate should also be pointed out. She has published even **9** papers only in the 2016 year (**1** original scientific paper with an impact factor, **1** original scientific paper in the journal with an international editorial board, **1** paper in a collection of papers from a conference with an international editorial board, **1** oral presentation at a conference and **4** poster presentations).

The candidate is scientifically developing in almost all areas that she is teaching courses in. Her papers are referring at different problematics, starting from an isolation and purification of enzymes, through studding of the synthetic and hydrolytic activity in the reactions of organic synthesis, investigation of the modern techniques for the immobilization of enzymes, and at last but not less important, application of the enzymes in the food technology processes. Besides this, the candidate is scientifically engaged in the investigation of the potential application of the antimicrobial agents in food products. In the several of her papers, together with the collaborators, she evaluates the possibility for replacement of the conventional, potentially toxic and cancerogenic synthetic additives by those from natural origin, through investigation of the quality and the safety of the newly created products. She also works in the area of minimally processing and non-thermal preservation of the food products. The candidate is already well known in her scientific field and is frequently invited to give her expert opinion from the other faculties-members of the University, as a reviewer of scientific papers or to give an opinion on resumes of doctoral thesis from her or similar scientific fields.

According to the evaluated and in accordance with established criteria for an election of a lecturer according to the Nominal acts for election of teaching-scientific, scientific, teaching-expert and coworker titles at the University of Ss. „Cyril and Methodius“ in Skopje, for election in a higher title with total of **200.61** points (Annex 2) and our positive grade of her teaching-scientific, scientific, teaching-expert and the broader activity, the members of the Reweaving Committee are having pleasure to suggest to the Teaching and Scientific Council of the Faculty of Technology and Metallurgy, that the candidate Irina Mladenoska, until now an associate

professor, to be proposed for an election in the title-Full Professor in the **bioengineering; technology of food products (other)**- under the number 22108 according to the Classification of scientific areas, fields and branches adapted with the standards of OECD and UNESCO, and **biotechnology (other)** - under the number 41305.

Reweaving Committee:

Aco Dimitrovski, PhD, Full Professor (retired), Faculty of Technology and Metallurgy, UKiM, Skopje, Republic of Macedonia, President;

Bozidar Santek, PhD, Full Professor, Faculty for Food Technology and Biotechnology, University of Zagreb, Republic of Croatia, member

Tatjana Kadifkova Panovska, PhD, Full Professor, Faculty of Pharmacy, UKiM, Skopje, Republic of Macedonia, member

**ATTACHMENT TO THE RAPORT FOR ELECTION IN TEACHING-SCIENTIFIC,
SCIENTIFIC-EXPERT TITLE**

Candidate: Irina Boris Mladenoska

(name, father's name, surname)

Institution: Faculty of Technology and Metallurgy

(Faculty/Institute)

Scientific area: bioengineering, technology for food products (other) under the number 22108, biotechnology (other)-under the number 41305

TEACHING AND EDUCATIONAL ACTIVITY

Nu.	Type of activity	Points
1	Teaching – first cycle of studies = h·week·0,04·year	
	Packaging technology (2+2), (FT+BT) 2013-2015, two semesters	6.4
	Packaging technology (2+2), (FT+BT) 2015-2017, one semester	3.2
	Technology of biopolymers (2+3) (BT)	6,4
	Technology of meat and meat products (FT+BT), (2+2)	6,4
	Industrial microbiology (2+3), (BT)	6,4
	Industrial biotechnology for food products (2+2), FT	6,4
	Basic processes in biotechnology 1 (2+2), BT	6,4
	Technology for fruits and vegetables (2+2), FT+BT	6,4
2	Consultations with students = number· 0,002	
	From 2013-2018 totally 1400 students	2.8
3	Teaching – second cycle of studies = h·week·0,05·year	
	Materials and systems for packaging -10% (FT+CQSF), (2+2), 2013-2017	1.8
	Food additives -10%, (FT) (2+2)	1.8
	Development of new products, processes and methods- 10% (FT+BT) (3+3)	2.25

	Enzymes in processing industry-40% (FT+BT), (3+3)	5.4
	Quality control -10% (FT, BT, CQFS) (2+2)	1.8
4	Teaching – third cycle of studies = h·week·0,05·year	
	Trends in food technologies (7.5 credits)	7.2
	Trends in industrial biotechnology (7.5 credits) 50%	3.6
	Organic, traditional, slow and fast food (7.5 credits)	7.2
5	Packages of materials for a certain subject = number · 1	
	Trends in food technologies (7.5 credits) (DS)	1
	Trends in industrial biotechnology (7.5 credits) 50% (DS)	1
	Organic, traditional, slow and fast food (7.5 credits) (DS)	1
	Enzymes in processing industry (MS)	1
	Technology of biopolymers (BS)	1
	Laboratory practicum for Technology of meat and meat products (for internal application)	1
	Laboratory practicum for Technology of packaging (for internal application)	1
	Laboratory practicum for Technology of fruits and vegetables (for internal application)	1
6	Oral presentation at a workshop= number · 1	
	I. Mladenoska. Connection between the food production and the global warming , presentation prepared upon an invitation from the French Institute, Skopje, in honor of the World Conference of the United Nations for Climate Changes COP21	1
7	Mentor of a diploma work = number · 0,2	
	40	8
8	Practical Teaching in Industry = h · week · 0,04	
	Teaching topics from „Packaging technology“ in the SME „Bopak“ Skopje (2013-2015)	0.96
	Teaching topics from „Packaging technology“ in the SME „Comuna“, Skopje (2013-2015)	0.96
9	Reviewer of a university educational materials = number · 1	
	Chemical textile technology from the Teaching assistant Kiro Mojsov, PhD, UGD, Stip (for the area of surface active agents, and the structure of cellulose and proteins)	1
	Total	101.77

SCIENTIFIC-RESEARCH ACTIVITY

Nu	Type of activity:	Points
1	Member in a scientific-research project = number · 3	

	Development and validation of methods for control of the quality of the food and biotechnological products. Coordinator: V. Rafajlovska, UKiM, TMF, Skopje, 2015	3
2	Mentor of doctoral thesis= number · 3	
3	Verica Petkova , has applied at the year 2014/2015, working title: Enzymatic treatment of the grape juice form the Vranec varietie for production of wines with lowered alcohol concentration, TMF, UKiM, Skopje	3
4	Articles with original scientific results, published in scientific/expert journal with an international editorial board = (6+i.f.)0,6	
	1. I. Mladenoska, 2016 , Synthesis of octyl- β -glucoside catalyzed by almond β -glucosidase in unconventional reaction media. Food Technology and Biotechnology, 54 (2) 211-216. Impact factor for 2016: 0.891	6.891
	2. I. Mladenoska, 2014 , Isolation and purification of lipases from <i>Geotrichum candidum</i> grown on a sunflower oil waste as a carbon source. Chemical Engineering Transactions. 42, 49-54.	6
	3. V. Petkova, I. Mladenoska, T. Gjuladin-Hellon, 2016 , Utilization of different types of glucose oxidase for reduction of glucose concentration in synthesis grape juice. Agro-knowledge Journal, 17 (1) 47-58.	4.8
	4. I. Mladenoska, D. Dimitrovski, 2017 , Preliminary evaluation of the antimicrobial activity of some spices used as additives in tomato sauce products, Advanced Technologies, 6(1), 66-70.	5.4
	5. I. Mladenoska, M. Temkov, D. Dimitrovski, 2017 , The effect of monolaurin on the colour and microbiological safety of nitrite reduced sausages, Advanced technologies, 6(2), 11-17.	4.8
	6. I. Mladenoska, V. Petkova, T. Kadifkova Panovska, 2017 , Pre-fermentative treatment of a model wine with aim to serve as a functional food with decreased content of alcohol, Macedonian Pharmaceutical Bulletin, 63 (1) <i>in press</i> .	4.8
5	Articles with original scientific/professional results published in a collection of papers from a scientific/expert conference with an international editorial board = 3·0,6 or 3·0,8 or 3	
	1. I. Mladenoska . Isolation, Purification and Partial Characterization of Extracellular Lipases from <i>Geotrichum Candidum</i> Grown on a Biodegradable Oil Waste, 8 th Conference on Sustainable Development of	3

	Energy, Water and Environment Systems – SDEWES, September, 22-27, 2013, Dubrovnik, Republic of Croatia	
	2. I. Mladenoska , A. Tolev, T. Kadifkova- Panovska. Application of Monolaurin as an Antimicrobial Ingredient and as an Active Packaging Agent of Bakery Products, 8 th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems – SDEWES, September, 22-27, 2013, Dubrovnik, Republic of Croatia	2,4
	3. I. Mladenoska , The preservation of the whole banana fruits by utilization of coconut oil-beeswax based edible coatings. Proceedings of the 10 th Symposium „Novel Technologies and Economic Development“ Leskovac, 22 and 23 October, 2013	3
	4. I. Mladenoska , I. Micovski. Spray drying and simple adsorption in the preparation of <i>Aspergillus oryzae</i> β -galactosidase for the application in unconventional reaction media. Proceedings of the 10 th Symposium „Novel Technologies and Economic Development“ Leskovac, 22 and 23 October, 2013	2,7
	5. I. Mladenoska , M. Temkov, D. Dimitrovski. Development of new meat products containing decreased amounts of potentially toxic nitrite salts. Proceedings of 1 st South East European Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems - SEE SDEWES Ohrid, 29 June-3 July, 2014	2,4
	6. I. Mladenoska , Enzymatic pre-treatment of model corn steep liquor as a substrate for production of bioethanol by <i>Saccharomyces cerevisiae</i> TMF strain. Proceedings of the 10 th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems - SDEWES Dubrovnik, Republic of Croatia, 27 September- October 2, 2015	3
	7. V. Petkova, I. Mladenoska , T. Kadifkova-Panovska, Effect of glucose concentration on glucose oxidase activity in a minimal model must. Proceedings of the 6 th Congress of Pharmacy in Macedonia with International participation, Macedonian pharmaceutical bulletin, 62 (suppl) 287-288, ISSN 1409-8695, Ohrid, 1-5 June, 2016.	2,4
	8. V. Petkova, I. Mladenoska . Alginate capsules as a carrier for application of glucose oxidase in wine industry. Proceedings of the 3 th International Congress Food Technology, Quality and Safety, 25-27.10.2016, Novi Sad, Republic of Serbia.	2,7
6	Abstracts published in a collection of a conference = number · 1,0	

	1. I. Mladenoska. Isolation, Purification and Partial Characterization of Extracellular Lipases from <i>Geotrichum Candidum</i> Grown on a Biodegradable Oil Waste, 8th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems – SDEWES, September, 22-27, 2013, Dubrovnik, Republic of Croatia (book of abstracts, p. 427) 2. I. Mladenoska, A. Tolev, T. Kadifkova- Panovska. Application of Monolaurin as an Antimicrobial Ingredient and as an Active Packaging Agent of Bakery Products, 8th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems – SDEWES, September, 22-27, 2013, Dubrovnik, Republic of Croatia (book of abstracts, p. 579) 3. I. Mladenoska, M. Temkov, D. Dimitrovski. Development of new meat products containing decreased amounts of potentially toxic nitrite salts. Proceedings of 1st South East European Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems - SEE SDEWES Ohrid, 29 June-3 July, 2014 (book of abstracts (book of abstracts p. 89). 4. V. Petkova, I Mladenoska, Alginate capsules as a carrier for application of glucose oxidase in wine industry. Proceedings of the 3th International Congress Food Technology, Quality and Safety, 25-27.10.2016, Novi Sad, Republic of Serbia. (book of abstracts, p. 175). 5. I. Mladenoska. Edible coatings for fresh mushrooms. 24th Congress of Chemists and Technologists of Macedonia with international participation, 11-14 September, 2016, Ohrid, Macedonia. (poster presentation) 6. I. Mladenoska. Preliminary evaluation of antimicrobial activity of table salt, basil, chili peppers and monolaurin used as additives in tomato sauce. 24th Congress of Chemists and Technologists of Macedonia with international participation, 11-14 September, 2016, Ohrid, Macedonia (poster presentation). 7. V. Petkova, I. Mladenoska. Application of enzymatic preparations entrapped in alginate capsules for oxidation of glucose in synthetic grape juice. 24th Congress of Chemists and Technologists of Macedonia with international participation, 11-14 September, 2016, Ohrid, Macedonia. (poster presentation) 8. I. Mladenoska, V. Mitevski. Edible pectin and beeswax/pectin coatings in minimal processing of fresh cut apples. 12th Symposium „Novel Technologies and Economic Development“, Lescovac, 20-21 October, 2017 (book of abstract p. 71)	8
7	Oral presentation at a scientific/expert conference with international participation = number · 2	
	1. I. Mladenoska. Isolation, Purification and Partial Characterization of Extracellular Lipases from <i>Geotrichum Candidum</i> Grown on a Biodegradable Oil Waste, 8th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems – SDEWES, September, 22-27, 2013, Dubrovnik, Republic of Croatia (oral presentation)	14

	2. I. Mladenoska, A. Tolev, T. Kadifkova- Panovska. Application of Monolaurin as an Antimicrobial Ingredient and as an Active Packaging Agent of Bakery Products, 8th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems – SDEWES, September, 22-27, 2013, Dubrovnik, Republic of Croatia (oral presentation) 3. I. Mladenoska. Alumni association concept-a powerful network of Diasporas and host specialists in the field of sustainable development: case study-Technical campus of the University of Ss. „Cyril and Methodius“ in Skopje, Republic of Macedonia, 1st South East European Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems - SEE SDEWES Ohrid, 29 June-3 July, 2014 (panel-oral presentation) 4. I. Mladenoska. Development of new meat products containing decreased amounts of potentially toxic nitrite salts. 1st South East European Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems - SEE SDEWES Ohrid, 29 June-3 July, 2014 (oral presentation) 5. A. Tolev, I. Mladenoska. Application of the monolaurin in the bakery products as food additive with surface active and antimicrobial properties. International Conference „Quality and Competativity“, Ohrid, 17-19 September, 2015 (oral presentation-mentor). 6. I. Mladenoska, Enzymatic pre-treatment of model corn steep liquor as a substrate for production of bioethanol by <i>Saccharomyces cerevisiae</i> TMF strain. 10th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems - SDEWES Dubrovnik, Republic of Croatia, 27 September- October 2, 2015 7. V. Petkova, I. Mladenoska, T. Gjuladin-Hellon. Utilization of different types of glucose oxidase for reduction of glucose concentration in synthetic grape juice. 5th International Symposium on agricultural sciences, February 29-March 3, 2016, Banja Luka, Republic of Srpska, Bosnia and Herzegovina. (oral presentation-mentor)	
	Total	82.29

EXPERT AND APPLICABLE ACTIVITY

Nu	Type of activity:	Points
1	Expert activities: evaluation, expert revision and so on= number • 1	
	Article in the daily newspaper „ New Macedonia “, attachment „ Healty Food “, on the subject Global warming and food entitled as „ The Country should help if we wish to rise healthy young generations “, author Irina Mladenoska, associate professor, TMF, Skopje	1
	Review of a paper upon an invitation of the Editor of the Journal Advanced Technologies of the paper Trends in bio-procesing of textiles: a review (2014)	1

	Review of a paper upon an invitation of the Editor of the Journal of Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems of the paper Microwave Field Effect on Polyphenolic Compounds from Aromatic Plants (2015)	1
	Review of a paper upon an invitation of the Editor of the Journal of Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems of the paper Technological aspects of the production of biodegradable polymers and other chemicals from renewable sources through lactic acid (2015)	1
	Review of a paper upon an invitation of the Editor of the Journal of Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems of the paper The project activities of the renewable energy resources use in the Republic of Serbia	1
	An opinion of the resume of a doctoral thesis of Mentor Hamidi for the thesis entitled as: Toxicological evaluation of herbal products of the flora of Republic of Macedonia upon an invitation from the Faculty of Pharmacy, UKiM, Skopje (2015)	1
	An opinion of the resume of a doctoral thesis Evaluation of the bio-efficiency of modern therapeutically systems for treatment of oral diseases from Liljana Bogdanovska, MSc, upon an invitation from the Faculty of Pharmacy, UKiM, Skopje (2015)	1
	An opinion of the resume of a doctoral thesis Evaluation of the poly-phenol and anti-oxidative activity of selected apple varieties from Ana Petkovska, MSc, upon invitation of the Faculty of Natural Sciences and Mathematics, UKiM, Skopje (2016).	1
	Member of the Scietific Advisory Board на 8 th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems – SDEWES, September, 22-27, 2013, Dubrovnik, Republic of Croatia	1
	Member of the Scietific Advisory Board на 1 st South East European Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems - SEE SDEWES Ohrid, 29 June-3 July, 2014	1
	Chair of the session Biofuels and biorefineries at the 8 th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems – SDEWES, September, 22-27, 2013, Dubrovnik, Republic of Croatia	1
	Chair of the session Research, Development and Innovation на 1 st South East European Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems - SEE SDEWES Ohrid, 29 June-3 July, 2014	1
	Total	12

ACTIVITIES OF BROADER INTEREST

Nu	Type of activity	Points

1	Member of a faculty committee = number · 0,5	
	1. Member of a reviewing committee for election in teaching-scientific title according to the decision nu. 02-986/4 from 5.6.2015 y.	2
	2. Member of a reviewing committee for election in title assistant according to the decision nu.. 02-1634/1 from 14.9.2015 y.	
	3. Member of a committee for evaluation of the competition for nanomaterials and nanotechnologies held at the Faculty of Technology and Metallurgy, Skopje in 2014/2015 y.	
	4. Member of the teaching-scientific collegium for the master studies of the study programs FT, BT, CQSF	
2	Taking part in promotional activities of the Faculty = nu · 0,5	
	1. Presentation of the study programs of the Faculty of technology and Metallurgy in Skopje, 2014	1
	2. Presentation of the study programs of the Faculty of technology and Metallurgy in Skopje, 2015	
3	Award for scientific achievements from an expert organization as a member of a team = number · 1	
	The paper I. Mladenoska , M. Temkov, D. Dimitrovski. Development of new meat products containing decreased amounts of potentially toxic nitrite salts. Proceedings of 1 st South East European Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems - SEE SDEWES Ohrid, 29 June-3 July, 2014 was selected in the 10 best presented oral presentations among the competition of more than 700 papers	1
	Total	4

PROFESIONAL REFERENCES OF THE CANDIDATE FOR AN ELECTION IN A TITLE	Points
TEACHING-EDUCATIONAL ACTIVITY:	101.77
SCIENTIFIC-RESEARCH ACTIVITY:	82.291
EXPERT-ART ACTIVITY	-
EXPERT-APPLICABLE ACTIVITY	12
ACTIVITY OF BROADER INTEREST	4

	Total	200.06

Reweaving Committee

Aco Dimitrovski, PhD, Full Professor, retired, Faculty of Technology and Metallurgy, UKiM, Skopje (personally)

Bozidar Santek, PhD, Full Professor, Faculty for Food technology and Biotechnology, University in Zagreb, Republic of Croatia (personally)

Tatjana Kadifkova Panovska, Full Professor, Faculty of Pharmacy, UKiM, Skopje (personally)

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО СИТЕ
НАСТАВНО-НАУЧНИ ОБЛАСТИ ОД НАСТАВНО-НАУЧНОТО ПОЛЕ
ИНФОРМАТИКА И НАСТАВНО-НАУЧНОТО ПОЛЕ КОМПЈУТЕРСКА
ТЕХНИКА И ИНФОРМАТИКА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ
НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО ВО СКОПЈЕ**

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство, објавен во весниците „Нова Македонија“, „Вечер“

и „Коха“ од 6 декември 2017 година, за избор на наставник во сите наставно-научни звања во сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика, и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, број 02-3224, донесена на 21 декември 2017, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Љупчо Коцарев, академик во Македонската академија на науките и уметностите и редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Димитар Трајанов, редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје и д-р Соња Филипова, вонреден професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика, во предвидениот рок се пријави само кандидатката Александра Дединец, доктор по техничко-технолошки науки, помлад асистент на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје.

7. БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Александра Дединец е родена во Белград, Р Србија, на 22.1.1987. Основно и средно образование завршила во Охрид со континуиран одличен успех. Во 2005 година се запишала на редовни студии на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје, на насоката информатика и компјутерско инженерство. Дипломирала на истиот Факултет на 18.6.2009 со просечна оценка 10, со наслов на дипломскиот труд: „Оптимизација на сложени мрежни системи“ под менторство на акад. Љупчо Коцарев.

На магистерски студии од областа на компјутерските мрежи и е-технологии се запишала во учебната 2009/2010 година на Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје. Испитите ги положила со просечна оценка 10. На 13.6.2011 го одбрала магистерскиот труд на тема: „Моделирање и анализа на сложени мрежни системи“, под менторство на акад. Љупчо Коцарев, по што се стекнала со титулата магистер по електротехника и информациски технологии, специјалност: компјутерски мрежи и е-технологии.

Во учебната 2011/2012 година се запишала на трет циклус (докторски) студии на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, на студиската програма Компјутерски науки и инженерство на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство. Докторската дисертација ја предала во август 2017 година на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје. Дисертацијата на тема: *Моделирање на енергетски мрежи*, под менторство на акад. проф. д-р Љупчо Коцарев, ја одбрала на 9 ноември 2017 година, пред Комисија во состав: д-р Игор Мишковски (претседател), вонреден професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Љупчо Коцарев, академик во Македонската академија на науките и уметностите и редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Димитар Трајанов, редовен професор на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Мирко Тодоровски, редовен професор на Факултетот за електротехника и информациски технологии, Универзитет „Св.

Кирил и Методиј“ во Скопје и д-р Наташа Марковска, редовен професор при Македонската академија на науките и уметностите. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор по техничко-технолошки науки, специјалност: компјутерски науки и инженерство.

Кандидатката активно се служи со англискиот јазик.

Од октомври 2009 година е ангажирана од Факултетот за електротехника и информациски технологии во Скопје како демонстратор по предметите од подрачјето на информатиката и компјутерското инженерство. Со отворањето на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, од октомври 2011 е ангажирана од страна на Факултетот како демонстратор по предметите од подрачјето на информатиката и компјутерското инженерство.

На 22 ноември 2012 година е избрана во звањето соработник – помлад асистент на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, во наставно-научната област информатика и компјутерско инженерство.

Во моментот е помлад асистент на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1041 од 1 ноември 2012 година.

Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 1041 од 1 ноември 2012 година, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

8. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство (ФИНКИ) и Факултет за електротехника и информациски технологии (ФЕИТ), кандидатката д-р Александра Дединец изведува/л аудиториски и лабораториски вежби на прв циклус студии.

На прв циклус студии на ФЕИТ, кандидатката изведувала вежби на предметите: Логички кола и дискретни автомати, Формални јазици, Безбедност и заштита на компјутерски системи, WAN-мрежи, Комуникациски технологии, Компјутерски мрежи и Надежност на системи.

На прв циклус студии на ФИНКИ, кандидатката изведува/ла вежби на предметите: Логички кола и дискретни автомати, Формални јазици, Архитектура и организација на компјутери, WAN-мрежи, Компјутерски архитектури, ПКК/Компјутерски мрежи, Машинско учење, Дизајн на компјутерски мрежи/WAN мрежи/Проектирање на компјутерски мрежи, Операциони истражувања.

Кандидатката учествувала како член во комисији за оцена и одбрана на 12 дипломски трудови.

Научноистражувачка дејност

Д-р Александра Дединец има објавено вкупно 19 научни трудови од сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика, од кои 5 научни труда во научни списанија со импакт-фактор (фактор на влијание), 5 труда во меѓународни научни публикации и 9 труда во зборници од научни собири.

Резултатите од истражувањата на д-р Александра Дединец се објавени и презентирани во:

- Списанија со фактор на влијание:
- [1] **Dedinec Aleksandra**, Filiposka S., Dedinec Aleksandar, Kocarev, L., Deep belief network based electricity load forecasting: An analysis of Macedonian case, *Energy*, Volume 115, Part 3, pp.1688–1700, 2016.
 - Во овој труд е развиен модел од областа на машинското учење кој се базира на длабока мрежа на верување, составена од повеќе слоеви на ограничени Болцманови машини, по што се врши дополнително подесување на параметрите со помош на надгледуван метод на тренирање “backpropagation”. Развиениот модел е применет за краткорочно предвидување на потрошувачката на електрична енергија во Македонија за периодот 2008-2014 година. Добиените резултати покажуваат дека моделот е погоден за користење во соодветната проблематика и покажува супериорни резултати во однос на традиционалните методи.
 - [2] Kanevce G. Dedinec Aleksandar, **Dedinec Aleksandra**, Optimal usage of biomass for energy purposes toward sustainable development - a case of Macedonia, *Thermal Science*, Volume 20, Issue 11, pp.S79-S91, 2016 .
 - Во овој труд е развиен модел за оптимизација на користењето на биомасата во енергетски цели, земајќи го во предвид одржливиот развој на една држава. Како пример, земен е случајот на Македонија. Детална анализа на различните извори на податоци е направена и презентирани се неколку различни индикатори кои ја опишуваат моменталната состојба. Дополнително, развиени се повеќе сценарија, со цел да се најде оптимумот во овој проблем, односно оптималниот удел на биомасата во потрошувачката на енергија во Македонија. За таа цел, користен е MARKAL-моделот.
 - [3] Kanevce G., Dedinec Aleksandar, Dedinec Aleksandra, Kanevce Lj. Long-term predictions of the energy development - possibilities and challenges, *Thermal science*, Volume 20, Issue 11, pp.S79-S91, 2016.
 - Во овој труд е направена анализата на општите карактеристики и опис на можностите, предностите и недостатоците на моделите за долготрајно планирање на развојот на системите. Дополнително, во трудот се анализирани факторите кои влијаат врз развојот, како и факторите кои влијаат врз точноста на предвидувањето на идниот развој, конкретно на енергетските системи. Неизвесностите кои прават разлики во моделирање на глобално ниво, како и на развој на системот во Република Македонија се исто така прикажани. Дополнително, дадена е и анализа на осетливост на влијанието на различните фактори врз развојот на енергетскиот систем во Република Македонија.
 - [4] Aleksandra Dedinec, Aleksandar Dedinec, Natasa Markovska, Optimization of heat savings in buildings using unsteady heat transfer model, *Thermal Science*, Volume 19, Issue 3, pp. 881-892, 2015.
 - Во овој труд е развиен модел на оптимизација, чија функција на цел е минимизација на потрошувачката на енергија која се користи за затоплување, имајќи ги во предвид достапните технологии за греење и изолацијата. Развиената алатка се состои од нестационарен модел за пренос на топлина вграден во оптимизациски модел за заштеда на енергија. Нестационарниот модел вклучува часовни метеоролошки податоци за една карактеристична греја сезона, како и термо-физички карактеристики на слоевите на сидовите за градот Скопје, Македонија. Резултатите од развиениот модел ги покажуваат економски најисплатливите технологии за греење заедно со соодветната дебелина на изолацијата.
 - [5] Aleksandra Kanevce, Igor Mishkovski, Ljupco Kocarev, Modeling long-term dynamical evolution of Southeast European power transmission system, *Energy*, Volume 57, Part 1, pp. 116-124, 2013.

- Во овој труд моделирана е електроенергетската преносна мрежа на Југоисточна Европа, како пример на мрежа која постојано се развива и која треба соодветно да се надградува со цел да се задоволи зголемената побарувачка на електрична енергија и потребите за надежност на истата. За таа цел, користен е модел кој задоволува две барања. Од една страна, моделот се базира на веројатносно преоптоварување и паѓање на линиите и се решава проблем на оптимизација од линеарно програмирање на работењето на производствените капацитети и DC модел за проток на моќностите. Од друга страна, моделот вклучува системска надградба на производствените и преносните капацитети на енергетскиот систем. Резултатите ги покажуваат насоките за развој, како и најранливите линии на електроенергетската преносна мрежа на Југоисточна Европа.
- Зборници и меѓународни научни публикации:
- [6] Dedinec Aleksandra, Dedinec Aleksandar, Electricity price forecasting of the South East European power exchanges, Proceedings of the 7th International Conference on Information Society and Technology, pp. 33-37, Serbia, 2017.
 - Во овој труд се употребени и приспособени модели од областа на машинското учење, односно модели на невронски мрежи, со чија помош е направено 24-часа однапред предвидување на цените за електрична енергија за берзите во Србија, Бугарија и Хрватска. Како влез, невронските мрежи ги користат сите оние променливи кои се важни за предвидувањето на цената на електрична енергија. Резултатите покажуваат дека применетиот модел е соодветен за предвидувањето на цената на електрична енергија на пазарите, како и за споредба на можностите за предвидување на цената помеѓу трите пазари. Дополнително, одредени се најкритичните часови во денот, како и најкритичните денови во неделата, за секоја од анализираните берзи.
- [7] Dedinec Aleksandra, Dedinec Aleksandar, Correlation of variables with electricity consumption data, Proceedings of the 6th International Conference on Information Society and Technology, pp 118-123, Serbia, 2016.
 - Во овој труд, анализирана е корелацијата помеѓу различни променливи со часовната потрошувачка на електрична енергија. Како методи за одредување на степенот на корелација, користени се: Пирсоновата корелација, која мери линеарна корелација помеѓу две променливи и Спирмановата ранк корелација, која одредува колку релацијата помеѓу две променливи може да се опише со помош на монотона функција. Како карактеристичен случај се користи часовната потрошувачка на електрична енергија на ниво на Македонија, во временскиот период од 2008 до 2014. Исто така, земени се предвид часовните просечни температури во Македонија за истиот период. Резултатите покажуваат дека потрошувачката на електрична енергија е најмногу корелирана со историските податоци и дека има значајна корелација помеѓу температурата и потрошувачката на електрична енергија.
- [8] Dedinec Aleksandra, Tomovski Igor, Kocarev Ljupco, Optimization model for variable renewable energy sources generation: Macedonian case study, Contemporary Materials (Renewable energy sources), VI-2, pp. 204-212, 2015.
 - Во овој труд е развиен оптимизациски модел за одредување на производството од варијабилните обновливи извори на енергија, коишто имаат специфичен карактер поради тоа што нивното производство не може да биде контролирано, туку зависи од метеоролошките услови. За да може да се креира оптимизационен модел за овие извори, направена е интеграција на метеоролошките податоци и нивна корелација со производството на електрична енергија. Во моделот на оптимизација, функција на цел е минимизација на дисбалансот помеѓу производството и потрошувачката на електрична енергија. Како студија на случај се анализира македонскиот електроенергетски систем. Резултатите го покажуваат оптималниот сооднос на

- производство од овие извори, како и потребниот инсталиран капацитет за складирање и балансирање на електрична енергија.
- [9] Aleksandra Dedinec, Sonja Filiposka, Dimitar Trajanov, Possibilities for multicore processor and GPU parallelization of neural network training in Matlab, Proceedings of the 12th Conference for Informatics and Information Technology (CIIT), pp. 40-44, R. Macedonia, 2015.
- Целта на овој труд е да ги истражи можностите за постигнување на оптимални перформанси на хибридни системи преку балансирање на обемот на работа, при користење на Matlab. Денес, компјутерските системи најчесто се хибридни, што значи дека покрај повеќе јадрениот процесор кој е дизајниран да работи на општите програмски задачи многу добро, исто така содржат и графичка процесирачка единица (GPU) која станува сè помоќна. Во овој труд, како студија на случај се користи проблемот на предвидување на потрошувачката на електрична енергија со помош на невронски мрежи. Како резултат, покажано е како одредени параметри од кои зависи тренирањето на невронската мрежа влијаат врз оптималната распределба на работата, минимизирајќи го времето на извршување. Врз основа на тоа, во рамките на трудот предложени се понатамошни насоки за ефикасна паралелизација на тренирањето на невронските мрежи со помош на MATLAB на хибридни архитектури.
- [10] Aleksandra Dedinec, Slobodan Kaladziski, Short-term electricity load forecasting of the Macedonian electric power system using neural networks, Proceedings of the 11th Conference for Informatics and Information Technology (CIIT), pp. 219-222, Macedonia, 2014.
- Во овој труд, анализирана е апликацијата на вештачките невронски мрежи како алатка за краткорочно предвидување на потрошувачката на електрична енергија. Моделот е применет на податоците за потрошувачката на електрична енергија во Македонија во периодот 2008-2012 година. Податоците се поделени на две групи: директни потрошувачи (поврзани на преносната мрежа) и потрошувачи поврзани на дистрибутивната мрежа. Споредба на грешката при предвидувањето на двете групи на потрошувачи е направена во рамките на овој труд, како и споредба на резултатите со соодветните предвидувања објавени од страна на МЕПСО.
- [11] Aleksandra Bogojeska, Aleksandra Kanevce, Topological and structural analysis of the electric power grid of Southeast Europe, Proceedings of the 3rd International Conference on Information Society Technology and Management (ICIST), Serbia, 2013.
- Во овој труд, направена е тополошка и структурна анализата на електроенергетската преносна мрежа на Југоисточна Европа со користење на хиерархиско кластерирање со модулarna функција, со чија помош се откриваат важни карактеристики кои можат да помогнат во наоѓање на критичните точки и врски на мрежата. Оваа анализа го покажува влијанието на секоја земја во преносната мрежа, како и нивната групација во силно поврзани модули. Направена е и анализа како овие кластери се дистрибуирани помеѓу земјите кои се вклучени во оваа мрежа.
- [12] Aleksandra Kanevce, Aleksandra Bogojeska, Topological analyses of an improved power transmission network of southeast europe using clustering methods, Proceedings of the 10th Conference for Informatics and Information Technology (CIIT), pp. 127-130, Macedonia, 2013.
- Во овој труд, анализа на кластерирање на преносната електроенергетска мрежа на Југоисточна Европа се користи за да се идентификуваат критичните точки на мрежата и изолираните острови и со помош на овие тополошки анализи се предлагаат понатамошни насоки за тоа како оваа мрежа треба да се развива во иднина за да може да се креира заеднички регионален пазар на електрична енергија. За да се постигне ова, се користи функцијата за модуларност на Гирван - Њуман за хиерархиско кластерирање на мрежа. Резултатите покажуваат значително подобрување на предложената мрежа во однос на интеграцијата и компактната на преносната мрежа. Со оваа надградба на мрежата, влијанието на земјите во електропреносната мрежа на групирање во силно поврзани модули е значително намалено, така што мрежата може

да го поддржи планираниот заеднички пазар за електрична енергија во Југоисточна Европа.

- [13] Aleksandra Kanevče, Igor Tomovski, Ljupčo Kocarev, Impact of photovoltaic power plants on the overall electric power system of the Republic of Macedonia, *Contemporary Materials (Renewable energy sources)*, IV–2, pp. 94-104, 2013.
 - Во рамките на овој труд е развиен оптимизационен модел кој се базира на стандардниот модел на проток во мрежа. Со негова помош, направена е анализа на влијанието на фотоволтаичните центри врз целокупниот електроенергетски систем во Република Македонија. Резултатите ги покажуваат обновливите извори кои воведуваат дисбаланс во системот кога минималното производство е поголемо од потрошувачката на електрична енергија.
- [14] Igor Tomovski, Aleksandra Kanevče, Ljupčo Kocarev. Review of the production of electricity from photovoltaics in the Republic of Macedonia, *Contemporary Materials (Renewable energy sources)*, IV–2, pp. 125-132, 2013.
 - Во овој труд, направен е преглед на производството на електрична енергија од фотоволтаични центри во Република Македонија. Дополнително, прикажани се законските и научните мерки кои се воведени со цел промоција на овие одржливи извори на енергија, со чија помош Македонија го следи светскиот тренд на значајно зголемување на уделот на фотоволтаичните центри во вкупното производство на електрична енергија.
- [15] Aleksandra Kanevce, Analyses of electric power grid stability, *Conference for Informatics and Information Technology (CIIT)*, Bitola, R. Macedonia, 2013.
 - Во овој труд е претставено како Курамото-моделот може да се примени за анализа на стабилноста на електроенергетските системи. Стабилноста на енергетските системи во голема мера зависи од синхронизацијата на производствените капацитет и потрошувачите. Доколку енергетските системи се разгледуваат како систем на поврзани осцилатори, тогаш може да се користат модели кои ја опишуваат синхронизацијата на поврзани осцилатори, како што е Курамото-моделот. Во рамките на овој труд презентираан е основен, едноставен систем, со чија помош се прикажани можностите кои ги нуди моделот за анализа на стабилноста.
- [16] Aleksandar Dedinec, Aleksandra Kanevce, Computational algorithm for estimation of heat energy saving in conventional and new designed flats, 3rd International Conference on Information Society Technology and Management (ICIST), Kopaonik, R. Serbia, 2013.
 - Во овој труд е развиен математички модел, како и нумеричко решение имплементирано во MATLAB, за пресметување на потрошувачката на топлинска енергија. Развиениот модел е применет за анализа и споредба на различните технологии за греење, како и влијанието на соседните станови врз потрошувачката.
- [17] Aleksandra Kanevce, Aleksandar Dedinec, Natasa Markovska, Optimization of heat savings in buildings using unsteady heat transfer model, *Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems*, Dubrovnik, R. Croatia, 2013.
 - Во овој труд е развиен оптимизациски модел со цел да се минимизира потрошувачката на енергија за затоплување, притоа имајќи ги предвид достапните технологии за греење и изолацијата. Развиената алатка се состои од нестационарен модел за пренос на топлина вграден во оптимизациски модел за заштеда на енергија. Моделот е применет за типично домаќинство во Скопје, Македонија. Резултатите ги покажуваат економски најисплатливите технологии за греење, заедно со соодветната изолација.
- [18] Aleksandra Kanevce, Igor Mishkovski, Ljupcho Kocarev, Modelling long-term dynamical evolution of Southeast European power transmission system, *Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems (SDEWES)*, Macedonia, 2012.

- [19] Aleksandra Kanevce, Igor Mishkovski, Ljupco Kocarev, Extended OPA Model for Cascading Failures Analyzes, Proceedings of the 9th Conference for Informatics and Information Technology (CIIT), pp. 197-201, Macedonia, 2012.

Д-р Александра Дединец учествувала како член во 5 меѓународни научни проекти и во 8 национални научни проекти.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Александра Дединец активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство.

Кандидатката д-р Александра Дединец учествувала во изработката на три нови софтверски пакети. Земала редовно учество и во годишните промотивни активности на Факултетот за електротехника и информациски технологии и на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство.

Кандидатката е член на организациони/програмски одбори на 4 меѓународни научни/стручни собири. Исто така, активно била вклучена во изготвувањето и пријавувањето на 3 научно/образовни национални проекти, како носител и на 2 научно/образовни меѓународни проекта, како соработник. Дополнително, кандидатката била член на факултетската пописна комисија во текот на две години.

Оценка од самовалуација

Кандидатката д-р Александра Дединец во сите досегашни извештаи за самовалуација на Факултетот, од анонимно спроведените анкети на студентите на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, има добиено позитивна оценка.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Врз основа на целокупната доставена документација и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната, научноистражувачката и стручно-апликативната дејност, како и дејноста од поширок интерес на д-р Александра Дединец.

Врз основа на изнесените податоци за севкупната активност на кандидатката од последниот избор до денес, Комисијата заклучи дека д-р Александра Дединец поседува научни и стручни квалитети и според Законот за високото образование и Правилникот за критериумите и постапката за избор во наставно-научни, научни, наставно-стручни и соработнички звања и асистенти-докторанди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, ги исполнува сите услови да биде избрана во звањето доцент во сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика.

Според гореизнесеното, Комисијата има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, д-р Александра Дединец да биде избрана во звањето доцент во сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

6. Акад. проф. д-р Љупчо Коцарев, с.р.

7. Проф. д-р Димитар Трајанов, с.р.

8. Вонр. проф. д-р Соња Филипоска, с.р.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат:

Александра Глигор Дединец

Институција:

Факултет за информатички науки и компјутерско инженерство – Скопје

Научна област:

сите наставно-научни области од наставно-научното поле информатика и наставно-научното поле компјутерска техника и информатика

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa (наставно-образовна):	Поени
1	Одржување на вежби – прв циклус (Прилог 1)	82,80
2	Консултации со студенти – прв циклус (Прилог 1)	8,92
3	Подготовка на нов предмет – вежби (2*0,5) (Прилог 1)	1,00
4	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа (12*0.1)	1,20
	Вкупно	93,92

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa (научноистражувачка):	Поени
1	Учесник во меѓународен научен проект (Прилог 2)	25,00
2	Учесник во национален научен проект (Прилог 2)	33,00
3	Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор (Прилог 2)	33,40
4	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание (Прилог 2)	9,60
5	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир (Прилог 2)	16,00

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
6	Апстракт објавен во зборник на конференција - меѓународна	1,60
7	Учество на научен/стручен собир со реферат – усна презентација (Прилог 2)	9,00
8	Учество на научен/стручен собир со реферат – постер (Прилог 2)	0,50
	Вкупно	128,10

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активнoста (стручно-апликативна):	Поени
1	Изработка на нов софтверски пакет (Прилог 3)	6,00
2	Учество во промотивни активности на Факултетот (Прилог 3)	7,50
Дејности од поширок интерес		
1	Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект (Прилог 3)	3,00
2	Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект (Прилог 3)	4,00
3	Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир (Прилог 3)	4,00
4	Член на факултетска комисија (Прилог 3)	1,00
	Вкупно	25,50
ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТКАТА ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ		Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ		93,92
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ		128,10
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ		25,50
Вкупно		247,52

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

Акад. проф. д-р Љупчо Коцарев, с.р.

Проф. д-р Димитар Трајанов, с.р.

Вонр. проф. д-р Соња Филипоска, с.р.

Наставно-образовна дејност

Ангажираност во наставниот процес по семестри и предмети на д-р Александра Дединец во периодот од септември 2009 до декември 2017

Одржување на настава - прв циклус									
Година	Семестар	Предмет	Часови предавања/неделно	Часови вежби/неделно	Часови лаб. вежби/неделно	Подготовка на нов предмет	Студенти	Поесни	
								Одржување вежби	Консултации со студенти
2009/10	зимски	Логички кола и дискретни автомати		2	5		140	3,15	0,28
		Формални јазици		2	3		50	2,25	0,10
2009/10	летен	Безбедност и заштита на компјутерски системи		1	1		16	0,90	0,03
		WAN-мрежи		0	5		100	2,25	0,20
		Комуникациони технологии		1	4		80	2,25	0,16
2010/11	зимски	Компјутерски мрежи		0	8		150	3,60	0,30
		Формални јазици		2	2		44	1,80	0,09
2010/11	летен	WAN-мрежи		2	4		100	2,70	0,20
		Надежност на системи		2	4		138	2,70	0,28
2011/12	зимски	Логички кола и дискретни автомати		2	6		124	3,60	0,25
		Формални јазици		2	2		37	1,80	0,07
2011/12	летен	Архитектура и организација на компјутери		2	1	✓	52	1,35	0,10
		WAN-мрежи		2	2		115	1,80	0,23
		Компјутерски архитектури		2	3		140	2,25	0,28

2012/13	зимски	ПКК/Компјутерски мрежи		6	4		190	4,50	0,38
		Формални јазичи		2	1		19	1,35	0,04
2012/13	летен	Архитектура и организација на компјутери		4	0		234	1,80	0,47
		WAN мрежи		2	7		110	4,05	0,22
2013/14	зимски	ПКК/Компјутерски мрежи		6	4		162	4,50	0,32
		Формални јазичи		2	1		15	1,35	0,03
2013/14	летен	WAN-мрежи		2	6		141	3,60	0,28
		Архитектура и организација на компјутери		4	0		200	1,80	0,40
2015/16	зимски	Компјутерски мрежи		2	2		175	1,80	0,35
		Компјутерски мрежи - англиски јазик		2	2		40	1,80	0,08
		Машинско учење		2	2		31	1,80	0,06
2015/16	летен	Архитектура и организација на компјутери		4	0		322	1,80	0,64
		Архитектура и организација на компјутери - англиски јазик		2	0		63	0,90	0,13
		Дизајн на компјутерски мрежи/WAN-мрежи/Проектирање на компјутерски мрежи		2	1		113	1,35	0,23
		Операциони истражувања		1	2	✓	8	1,35	0,02
2016/17	зимски	Компјутерски мрежи		4	2		284	2,70	0,57
		Компјутерски мрежи - англиски јазик		2	2		48	1,80	0,10
		Машинско учење		2	2		69	1,80	0,14
2016/17	летен	Архитектура и организација на компјутери		4	0		311	1,80	0,62
		Архитектура и организација на		2	0		75	0,90	0,15

		компјутери - англиски јазик							
		Дизајн на компјутерски мрежи/WAN-мрежи/Проектирање на компјутерски мрежи		2	0		91	0,90	0,18
		Операциони истражувања		1	2		20	1,35	0,04
2017/18	зимски	Компјутерски мрежи		4	0		317	1,80	0,63
		Компјутерски мрежи - англиски јазик		2	2		52	1,80	0,10
		Машинско учење		2	2		84	1,80	0,17
					ВКУПНО		82,80	8,92	

Прилој 2

Научноистражувачка дејност

Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор						
Реден број	Автори	Наслов	Списание	Година	Фактор на влијание	Поени
1	Aleksandra Dedinec S. Filiposka A. Dedinec L. Kocarev	Deep belief network based electricity load forecasting: An analysis of Macedonian case	Energy, Volume 115, Part 3, pp.1688–1700	2016	4,52	8,12
2	G. Kanevce A. Dedinec Aleksandra Dedinec	Optimal usage of biomass for energy purposes toward sustainable development - a case of Macedonia	Thermal Science, Volume 20, Issue 11, pp. S79-S91	2016	1,09	5,89
3	G. Kanevce A. Dedinec Aleksandra Dedinec	Long-term predictions of the energy development - possibilities and challenges	Thermal Science, Volume 20, Issue 11, pp.S69-S75	2016	1,09	4,69

	L. Kanevce					
4	Aleksandra Dedinec A. Dedinec N. Markovska	Optimization of heat savings in buildings using unsteady heat transfer model	Thermal Science, Volume 19, Issue 3, pp. 881-892	2015	0,94	5,74
5	A. Kanevce I. Mishkovski L. Kocarev	Modelling long-term dynamical evolution of Southeast European power transmission system	Energy, Volume 57, Part 3, pp. 116-124	2013	4,16	8,96
ВКУПНО						33,40

Трудови со оригинални научни резултати, објавени во научно/стручно списание					
Реден број	Автори	Наслов	Списание	Година	Поени
1	Aleksandra Dedinec I. Tomovski L. Kocarev	Optimization model for variable renewable energy sources generation: Macedonian case study	Contemporary Materials (Renewable energy sources), VI-2, pp. 204-212	2015	3,20
2	A. Kanevce I. Tomovski L. Kocarev	Impact of photovoltaic power plants on the overall electric power system of the Republic of Macedonia	Contemporary Materials (Renewable energy sources), IV-2, pp. 94-104	2013	3,20
3	I. Tomovski A. Kanevce L. Kocarev	Review of the production of electricity from photovoltaics in the Republic of Macedonia	Contemporary Materials (Renewable energy sources), IV-2, pp. 125-132	2013	3,20
ВКУПНО					9,60

Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир

Реден број	Автори	Наслов	Конференција	Година	Поени
1	Aleksandra Dedinec A. Dedinec	Electricity price forecasting of the South East European power exchanges	Proceedings of 7th International Conference on Information Society and Technology, pp. 33-37	2017	1,80
2	Aleksandra Dedinec A. Dedinec	Correlation of variables with electricity consumption data	Proceedings of 6th International Conference on Information Society and Technology, pp. 118-123	2016	1,80
3	Aleksandra Dedinec S. Filiposka D. Trajanov	Possibilities for multicore processor and GPU parallelization of neural network training in Matlab	Proceedings of the 12th Conference for Informatics and Information Technology, pp. 40-44	2015	1,60
4	Aleksandra Dedinec S. Kalajdziski	Short-term electricity load forecasting of the Macedonian electric power system using neural networks	Proceedings of the 11th Conference for Informatics and Information Technology, pp. 219-222	2014	1,80
5	A. Bogojeska A. Kanevce	Topological and structural analysis of the electric power grid of Southeast Europe	Proceedings of 3rd International Conference on Information Society Technology and Management (ICIST)	2013	1,80
6	A. Kanevce A. Bogojeska	Topological analyses of an improved power transmission network of Southeast Europe using clustering methods	Proceedings of the 10th Conference for Informatics and Information Technology, pp. 127-130	2013	1,80
7	A. Kanevce	Analyses of electric power grid stability	The 10th Conference for Informatics and Information Technology	2013	2,00
8	A. Dedinec A. Kanevce	Computational algorithm for estimation of heat energy saving in conventional and new designed flats	Proceedings of the 3rd International Conference on Information Society Technology and Management (ICIST)	2013	1,80
9	A. Kanevce I. Mishkovski L. Kocarev	Extended OPA Model for Cascading Failures Analyzes	Proceedings of the 9th Conference for Informatics and Information Technology, pp. 197-201	2012	1,60

	ВКУПНО	16,00

Апстракт објавен во зборник на конференција - меѓународна					
Реден број	Автори	Наслов	Конференција	Година	Поени
1	A. Kanevce A. Dedinec N. Markovska	Optimization of heat savings in buildings using unsteady heat transfer model	Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems	2013	0,80
2	A. Kanevce I. Mishkovski L. Kocarev	Modelling long-term dynamical evolution of Southeast European power transmission system	Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems	2012	0,80
ВКУПНО					1,60

Учество на научно/стручно собир со реферат (усна презентација)					
Реден број	Автори	Наслов	Конференција	Година	Поени
1	Aleksandra Dedinec A. Dedinec	Electricity price forecasting of the South East European power exchanges	Proceedings of 7th International Conference on Information Society and Technology, pp. 33-37	2017	1,00
2	Aleksandra Dedinec A. Dedinec	Correlation of variables with electricity consumption data	Proceedings of 6th International Conference on Information Society and Technology, pp. 118-123	2016	1,00

3	Aleksandra Dedinec S. Filiposka D. Trajanov	Possibilities for multicore processor and GPU parallelization of neural network training in Matlab	Proceedings of the 12th Conference for Informatics and Information Technology, pp. 40-44	2015	1,00
4	Aleksandra Dedinec S. Kalajdziski	Short-term electricity load forecasting of the Macedonian electric power system using neural networks	Proceedings of the 11th Conference for Informatics and Information Technology, pp. 219-222	2014	1,00
5	A. Kanevce A. Bogojeska	Topological analyses of an improved power transmission network of Southeast Europe using clustering methods	Proceedings of the 10th Conference for Informatics and Information Technology, pp. 127-130	2013	1,00
6	A. Kanevce	Analyses of electric power grid stability	The 10th Conference for Informatics and Information Technology	2013	1,00
7	A. Dedinec A. Kanevce	Computational algorithm for estimation of heat energy saving in conventional and new designed flats	Proceedings of the 3rd International Conference on Information Society Technology and Management (ICIST)	2013	1,00
8	A. Kanevce I. Mishkovski L. Kocarev	Modelling long-term dynamical evolution of Southeast European power transmission system	Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems	2012	1,00
9	A. Kanevce I. Mishkovski L. Kocarev	Extended OPA Model for Cascading Failures Analyzes	Proceedings of the 9th Conference for Informatics and Information Technology, pp. 197-201	2012	1,00
ВКУПНО					9,00

Учество на научно/стручно собир со реферат (постер)					
Реден број	Автори	Наслов	Конференција	Година	Поени

1	A. Kanevce A. Dedinec N. Markovska	Optimization of heat savings in buildings using unsteady heat transfer model	Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems	2013	0,50
ВКУПНО					0,50

Учество во меѓународни научни проекти					
Ред. бр.	Финансиран	Проект	Период на Траење	Позиција	Поени
1	Energy Community	Technical Assistance to Modelling Energy Consumption in Households	2017	Учесник	5,00
2	UNDP	Supporting the preparation of the Second Biennial Update Report on Climate Change	2016-2017	Учесник	5,00
3	Energy Community	Technical support to the Energy Community and its Secretariat to assess the candidate Projects of Energy Community Interest in electricity, gas and oil infrastructure, and in smart grids deployment, in line with the EU Regulation 347/2013	2015-2016	Учесник	5,00
4	USAID	Participation in the process of development a feasibility study for establishment of the electronic system for data collection and data sharing for the energy balance 2015-2016	2015-2016	Учесник	5,00
5	FP6	Diagnosing vulnerability, emergent phenomena and volatility in man-made networks	2007-2010	Учесник	5,00
ВКУПНО					25,00

Учество во национални научни проекти					
Ред. бр.	Финансиран	Проект	Период на траење	Позиција	Поени

1	ФИНКИ	Моделирање на реалистични 3D сценарија за симулација на безжични мобилни ад хок мрежи	2011 – 2012	Учесник	3
2	ФИНКИ	Споредување на информации во хетерогени мрежи	2012 – 2013	Учесник	3
3	ФИНКИ	Моделирање на сообраќај во мрежи	2012 – 2013	Учесник	3
4	ФИНКИ	Моделирање и анализа на динамички процеси во сложени и мултиплекс мрежи	2013 – 2014	Учесник	3
5	ФИНКИ	Употреба на големи и отворени податоци како прокси социо-економски индикатори	2014 – 2015	Учесник	3
6	ФИНКИ	Анализа и моделирање на комплексни мрежни системи	2015 – 2016	Раководител	6
7	ФИНКИ	Продолжување на анализа и моделирање на комплексни мрежни системи за 2016/2017 година	2016 – 2017	Раководител	6
8	ФИНКИ	Паметни енергетски мрежи	2017 – 2018	Раководител	6
				ВКУПНО	33,00

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Изработка на нов софтверски пакет				
Ред. бр.	Име на софтверскиот пакет	Период на траење	Позиција	Поени
1	Развој на софтвер за предвидување на потрошувачка и цена на електрична енергија	2014-2017	Учесник	2,00
2	Развој на софтвер за оптимално планирање на потрошувачката на енергија	2013-2017	Учесник	2,00
3	Развој на софтверски модел за оптимален развој на електроенергетска преносна мрежа	2015-2016	Учесник	2,00
			ВКУПНО	6,00

Учество во промотивни активности на Факултетот		
Ред. Бр.	Активност	Поени
1	Презентации на ФИНКИ во училишта во Македонија (2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017) 7*0,5	3,50
2	Отворен ден на ФИНКИ (2011, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016, 2017) 7*0,5	3,50
3	Отворен ден на ФЕИТ (2010) 1*0,5	0,50
		ВКУПНО
		7,50

Изготвување и пријавување на научен/образовен национален проект					
Ред. бр.	Име на проект	Година	Финансиран	Позиција	Поени
1	Анализа и моделирање на комплексни мрежни системи	2015	ФИНКИ	Носител	1,00

2	Продолжување на анализа и моделирање на комплексни мрежни системи за 2016/2017 година	2016	ФИНКИ	Носител	1,00
3	Паметни енергетски мрежи	2017	ФИНКИ	Носител	1,00
				ВКУПНО	3,00

Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект					
Ред. бр.	Име на проект	Година	Финансиран	Позиција	Поени
1	Smart Grid Solution in MEPSO - Smart Grid Improvements– Lot 3: Automated Demand Response	2017	EBRD	Соработник	1,00
2	Smart Grid Solution in MEPSO - Smart Grid Improvements Lot 5: Study effects of Plug-in Electric Vehicles (PEV) on the Transmission Grid in Macedonia	2017	EBRD	Соработник	1,00
3	Technical Assistance to Modelling Energy Consumption in Households	2017	Energy Community	Соработник	1,00
4	Supporting the preparation of the Second Biennial Update Report on Climate Change	2016	UNDP	Соработник	1,00
				ВКУПНО	4,00

Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир				
Ред. бр.	Име на научен/стручен собир	Година	Место	Поени
1	Член на организациски одбор на 1st South East European Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems	2014	Охрид, Македонија	1,00
2	Член на научен комитет на 10th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems	2015	Дубровник, Македонија	1,00
3	Член на научен комитет на 2nd South East European Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems	2016	Пиран, Словенија	1,00

4	Член на научен комитет на 11th Conference on Sustainable Development of Energy, Water and Environment Systems	2017	Лисабон, Португалија	1,00
ВКУПНО				4,00

Член на факултетски комисии		
Ред. бр.	Комисија	Поени
1	Пописна комисија на ФИНКИ (2013, 2017) 2*0,5	1,00
ВКУПНО		1,00

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

Акад. проф. д-р Љупчо Коцарев, с.р.

Проф. д-р Димитар Трајанов, с.р.

Вонр. проф. д-р Соња Филипоска, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „РАМКА ЗА РАЗВОЈ НА НАУЧНИ АПЛИКАЦИИ“ ОД М-Р БОЈАНА КОТЕСКА, ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ИНФОРМАТИЧКИ НАУКИ И КОМПЈУТЕРСКО ИНЖЕНЕРСТВО ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје, на седницата одржана на 25.1.2018 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р Бојана Котеска со наслов „Рамка за развој на научни апликации“, во состав: проф. д-р Катерина Здравкова (претседател), вонр. проф. д-р Анастас Мишев (ментор), проф. д-р Љупчо Пејов (член), вонр. проф. д-р Соња Филипоска (член) и проф. д-р Александру Николин (надворешен член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје му го поднесува следниот

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Бојана Котеска, со наслов „Рамка за развој на научни апликации“, содржи 158 страници компјутерски обработен текст во фонт Times New Roman, со единечен проред и големина на букви 12, без фусноти, 222 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во шест глави, заедно со воведот и заклучните согледувања, библиографија и еден додаток. Главите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува полесно следење на обработената материја во истражувањето.

Во **воведната глава** е опишана темата на докторската дисертација и придобивките од направеното истражување во неа. Дефиниран е предметот на истражување во тезата, мотивацијата и целите кон кои се стреми. Трудот дефинира една општа и три посебни хипотези. Поставените хипотези се однесуваат на согледувањето на специфичностите на научните апликации, откривањето и адаптирањето на практиките кои ги нуди софтверското инженерство во процесот на развој и неговиот придонес за значително зголемување на квалитетот на апликациите, не само преку подобрување на развојниот процес, туку и преку подобрување на процесот на верификација на добиените резултати. Елаборирани се начинот на истражување и неговото значење. Во истражувањето се користени неколку специфични методски постапки и техники на истражување, меѓу кои се анализа, компарација, синтеза, индукција и дедукција. Истражувањето спроведено во рамките на оваа теза нуди одговори за голем број прашања поврзани со подобрувањето на квалитетот на научните апликации преку примена на практиките и методите од софтверското инженерство, како и адаптирањето на овие методологии кон специфичностите на научните апликации. Во рамките на оваа глава, даден е и опис на структурата на докторската дисертација и се наведува листа од 25 објавени трудови кои произлегуваат од истражувањата поврзани со дисертацијата.

Втората глава од докторската дисертација е со наслов „Научни апликации“. Во оваа глава, кандидатката го дефинира главниот проблем на докторската дисертација, софтверскиот квалитет на научните апликации. Дефинирани се основните карактеристики на научните апликации како посебен тип на софтвер, при што се обработени специфичните проблеми со кои се соочуваат научниците во процесот на градење на научни апликации. Како најважни проблеми идентификувани во литература се проблемите со верификација на резултатите при примена на апроксимативни

алгоритми, неможноста секогаш да се направи споредба со физички експерименти и ограниченоста на достапните информации. Токму поради тоа, искуството е еден од клучните фактори во верификувањето на научните апликации. Следува категоризација на научните апликации, направена според неколку основни критериуми, како големина во линии на код, целна група на корисници, начин на извршување, број и тип на корисници. Дополнително, направена е и споредба на научните со комерцијалните апликации. При тоа се искористени досегашните истражувања на темата во кои несомнено се гледаат разликите помеѓу овие два типа на апликации. Направена е и анализа на практиките на научниците како водечки развивачи на научните апликации. Во овој дел идентификувани се неколку клучни аспекти кои значително влијаат врз квалитетот на научните апликации, како што е проблемот во комуникацијата помеѓу софтверските инженери и научниците, неформалното образование од областа на софтверското инженерство во случајот кога самите научници ги развиваат апликациите итн. Во продолжение на главата даден е преглед на литературата за примената на методологиите на софтверското инженерство во развојот на научните апликации. Посебен фокус е даден на фазите на спецификација на софтверските барања, моделирањето на доменот и кодирањето, како и тестирањето и управувањето со промените на научните апликации. Направена е анализа на начинот на кој се специфицираат корисничките барања кај научните апликации, и воочени се специфичностите како што се некомплетни барања на почетокот на циклусот и чести промени. Даден е и преглед на предлозите од литературата како да се подобри овој процес. Во делот за пишувањето на код дадени се предлози како моделирањето на доменот, генеричкото програмирање и програмирањето базирано на компоненти може исто така да го подобрат квалитетот на научните апликации. Особено внимание е посветено на тестирањето на научните апликации. Главната разлика во овој дел од развојниот процес е непостоењето на надворешни корисници кои може да се вклучат во процесот на спецификација на барањата, а потоа соодветно и во нивната валидација. Исто така, предочени се и разликите во дизајнот на тестовите, користењето на симетрични тестови, моделирањето на влезниот домен итн. Регресиското тестирање, кое кај комерцијалните апликации се смета за доминантен вид на тестирање, исто така има свои специфики кога треба да се примени на научните апликации. На крајот е даден преглед на литературата во областа на управување со промени и контрола на верзиите на софтверот.

Третата глава од докторската дисертација е насловена „Техники на моделирање и развој на научни апликации“. Во оваа глава се прикажува примена на методи од софтверското инженерство и програмски модели за различни фази од развојот на научната апликација: спецификација на научни апликации, дизајн, препознавање и примена на програмски модели во фазата на кодирање, различни видови на тестирање, управување со промени. Формалната спецификација значително може да влијае на зголемување на квалитетот на научните апликации. Во тезата е искористен примерот на користење на интервалната темпорална логика како формална методологија, особено кога се работи за критични системи. Детално се образложени сите придобивки од користењето на формалните спецификации. Следува краток преглед на можностите на интервалната темпорална логика и нејзино искористување во една од студиите на случај: пресметување на гранични состојби на потенцијал на Морсеов осцилатор. Оваа студија на случај ја илустрира примената на јазикот Темпура за дефинирање на формална спецификација со помош на интервална темпорална логика. Со користење на програмскиот пакет АнаТемпура, направено е и тестирање на самата апликација. Во следната подглава анализирана е техниката на градење на научни работни текови. Прикажани се карактеристиките на работните текови, како и преглед на досегашните истражувања во областа на примена на работните текови во научни апликации. Направена е компаративна анализа на двете најчесто користени алатки за научни работни текови, Taverna и OpenMole. Следната подглава ја обработува темата примена на програмски модели за решавање на проблеми од научен домен. Како пример за програмски модел избран е моделот Map-Reduce и неговата практична имплементација Hadoop. Дадена е детална спецификација на моделот и идентификувани се можни примени на овој модел во развојот на научни апликации. Преку две студии на случај, „Пресметување на просечни вибрациони потенцијали на осцилатори во околини на кондензирана материја користејќи Map-Reduce и Hadoop“ и „Откривање на магнетните својства на Al(III) јон во вода: хибридно статистички

квантномеханички пристап со примена на Map-Reduce техника” дадени се практични примери на употребливоста на овие овој модел. Во продолжение на главата следува анализа на дистрибуираниот развој на научни апликации, илустриран преку примерот на развој на GRID посредници (grid middleware). Најпрвин е даден преглед на карактеристиките на дистрибуираниот развој, преглед на проблемите како и можностите за подобрување на квалитетот на вака развиваните системи. Следните две подглави се однесуваат на регресиско и агилно тестирање на научните апликации. Во следната подглава даден е осврт врз можностите за управување со промени и контрола на верзии кај научни апликации. Дополнително, даден е и преглед на придобивките од автоматизација на тестирањето кај научните апликации.

Четвртата глава од докторската дисертација е насловена „Рамка за развој на научни апликации“. Во неа е дефиниран предлог-модел за развој на научен софтвер каде што детално се опишуваат сите фази од развојот, модел за квалитет на научни апликации каде што се прави избор на атрибути и метрики соодветни за научните апликации. Поглавјето започнува со дефиниција на рамката за развој на научни апликации. Предложената рамка за развој на научни апликации опфаќа два важни аспекта за развојниот циклус на апликациите: моделот за развој и моделот за квалитет на апликациите. Следува приказ на постојните модели на развој на софтвер кои ги нуди софтверското инженерство и содржи детален опис на сите фази на развој на софтверот. Во следната подглава се дефинира моделот за квалитет на научни апликации преку избор на атрибути и метрики кои се соодветни за научните апликации.

Во **петтата глава**, со наслов „Примена на рамката за развој на научни апликации - експерименти и дискусија“, се прави евалуација на предложената рамка за развој на научни апликации преку развој на апликација за решавање на еднодимензионална и дводимензионална Шредингерова равенка со користење на методот на претставување со дискретни променливи. За да се потврди значењето на примената на моделот за развој на научни апликации, користејќи го моделот за квалитет каде што квантитативно преку метрики може да се пресметаат атрибутите кои влијаат на квалитетот на апликациите, се прави компаративна анализа на апликацијата за решавање на еднодимензионална и дводимензионална Шредингерова равенка со користење на методот на претставување со дискретни променливи и на апликација за екстракција на бројот на срцеви отчукувања во минута (heart rate) и бројот на дишења во минута (respiratory rate) од ЕКГ сигнал (електрокардиограм). Првата апликација го следи предложениот модел за развој на научни апликации, а другата не користи специфичен модел, туку се развива ад-хок. Квалитетот на апликациите се евалуира преку компаративна анализа направена според предложениот модел за квалитет.

Заклучоците од направеното истражување во докторската дисертација и добиените резултати, кандидатката ги сумира во **шестата глава**. Покрај тоа, таа ги истакнува предностите и придобивките од користените методи, како и можните насоки за понатамошно истражување. Целта на предложениот модел за развој на научни апликации е да се променат практиките за развој на научниците со тоа што ќе се посвети повеќе внимание на оние фази на развој кои воопшто не се практикуваат од страна на научниците, како и да се подобри квалитетот на процесот на развој на софтверот. Предложениот модел вклучува особини од повеќе процесни модели (итеративен, инкрементален, агилен, модел на прототипи), промена во постојните фази (различна евалуација) и дополнително при развој на секој модул додава нови чекори: дизајн на модул, дизајнирање на случаи за тестирање пред имплементација на модул. Како можни правци на идни истражувања посочени се подобрување на моделот на развој и дефинирање на модел за предвидување на грешки кај научните апликации, односно воведување на можност моделот да учи од постојно множество на научни апликации.

Како додаток на темата, дадени се табелите за евалуација на квалитетот, кои се користени во анализата на предложената рамка за квалитет во Глава 5. И тие можат да послужат како корисни податочни сетови за слични истражувања или реплицирања на експериментот.

Предмет на истражување

Предмет на ова истражување е дефинирањето на модел за развој на научни апликации и дефинирање на модел за квалитет. Пронаоѓањето на конкретни методи и стандарди за квалитет од софтверското инженерство кои можат да се вклучат во процесот на развој на различните видови научни апликации, соодветно по фази, позитивно влијае на подобрувањето на развојниот процес и зголемувањето на квалитетот на апликациите.

Основната цел на ова истражување е да се подобри квалитетот на научните апликации преку користење на прифатени стандарди, практики и методи за развој на софтвер кои ги предлага софтверското инженерство, но секако и нивна соодветна модификација за да се вклопат поефикасно во развојниот процес на научните апликации. Откривањето на правилните методи кои може да се адаптираат во процесот на развој, бара детална анализа на карактеристиките на научните апликации, па една од целите на ова истражување, пред да се реализира главната цел, е да се воочат разликите и специфичностите на научните апликациите во однос на комерцијалните апликации за да може да се предложат подобри препораки.

Исто така, ова истражување се стреми кон подобрување на досегашните практики на развој на научниот софтвер преку заменување на лошите навики при развојот и занемарување на некои основни делови во фазите од развојот, како што се: создавањето на план за организација на активностите, дефинирање на барањата, дефинирање и креирање на тестови, документација и сл.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Добиените резултати од истражувањето се очекува да дадат одговор на повеќе прашања, меѓу кои: Дали примената на софтверското инженерство може да го подобри развојниот процес и квалитетот на апликацијата?; Кои општо прифатени методи на софтверското инженерство можат да се вклучат во развојниот процес и какви модификации треба да се направат за нивна адаптација?; Дали постојат модели на развој на софтвер на кои може да се приспособи развојот на научните апликации?

Со решавање на овие прашања се очекува да се надминат досегашните недостатоци во развојот на научните апликации како што се: немањето на план за развој и документација, неправилното и ненавременото тестирање, непоседувањето документација и сл. Примената на овие чекори треба да го намали процентот на појавување на грешки, а доколку се појават грешки, тие да може да се коригираат што побрзо. Непоседувањето на соодветна документација, исто така, претставува проблем и кога некој софтверски инженер треба да се приклучи во развојниот процес, меѓутоа не може да го разбере кодот и комплексната теорија од специфичната научна област, бидејќи не постои никаков документ за тоа.

Создавањето на научни апликации бара многу внимателно следење на процесот на развој и искуство, бидејќи симулациите кои се изведуваат може да имаат огромно значење за развојот на човештвото. Како пример за тоа може да се посочи решавањето на проблеми од областа на биомедицината и хемијата, кои вклучуваат и симулација на одредени експерименти чии резултати можат подоцна да се искористат за подобрување на здравјето на човекот и развој на фармацевтската индустрија. Неправилниот развој и лошата организација на активностите за развој не само што може да предизвикаат фатални последици по здравјето на човекот, туку исто така и загрозување на животната средина. Очекувањата од ова истражување се, исто така, да се спречат негативните последици, а и претходно да се воочат сите неправилности во развојниот процес.

Имајќи ја предвид комплексноста на проблемите од оваа област, се очекува дека зголемената организација на процесот на развој на научните апликации и следењето на одредени модели за развој и стандарди за квалитет ќе придонесе за поголем квалитет на софтверот и поефикасна искористеност на времето и ресурсите потребни за развој.

Одговорите на овие прашања ќе придонесат за менување на постојниот начин на развој на научни апликации каде што се занемаруваат практиките на софтверското инженерство, а со тоа се очекува и да се подобри организацијата на процесот и да се зголеми квалитетот.

Краток опис на применетите методи

Истражувањето е спроведено користејќи неколку специфични методски постапки и техники на истражување: анализа, компарација, синтеза, индукција и дедукција. Исто така, се применува и емпириска постапка за да се потврдат практиките и методите вклучени во рамката.

Најпрвин е направена анализа на специфичностите на научните апликации, каде што се согледуваат карактеристиките и се идентификуваат сегашните практики на развој и проблемите кои се јавуваат како резултат на тоа. Потоа, користејќи компарација се прави преглед на сличностите и разликите меѓу комерцијалните и научните апликации. Компарацијата помага да се дефинираат посебни практики и методи во секоја од фазите на развој за различните типови на апликации.

Методот на индукција се користи при претпоставка дека одредените методи што можат да се применат кај конкретна апликација важат за сите апликации кои решаваат многу слични проблеми и припаѓаат на ист домен.

Откако се воочуваат можните примени на практиките од софтверското инженерство и стандардите за квалитет, се применува техниката на синтеза, со чија помош се креира рамка за квалитет на развој на научни апликации која вклучува модел за развој на научните апликации и модел за квалитет.

Примената на дедуктивниот метод овозможува коректно изведување на соодветни заклучоци за подобрување на процесот на развој на научните апликации.

Емпириската постапка се применува преку практични примери на развој на научни апликации со што се потврдува корисноста на методите на софтверското инженерство при сите фази од развојниот процес на апликацијата, а со тоа и дека се зголемува квалитетот на апликациите. Дополнително, со користење на моделот за квалитет се прави компарација помеѓу научна апликација развиена според предложениот модел за развој и научна апликација која се развива директно со програмирање на кодот.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Во оваа докторска дисертација се предлага рамка за развој на научни апликации. Рамката опфаќа модел за развој на научни апликации и модел за квалитет за научни апликации.

Целта на предложениот модел за развој на научни апликации е да се променат практиките за развој на научниците со тоа што ќе се посвети повеќе внимание на оние фази на развој кои воопшто не се практикуваат од страна на научниците, како и да се подобри квалитетот на процесот на развој на софтверот. Предложениот модел вклучува особини од повеќе процесни модели (итеративен, инкрементален, агилен, модел на прототипи), промена во постоечките фази (различна евалуација) и дополнително при развој на секој модул додава нови чекори: дизајн на модул, дизајнирање на случаи за тестирање пред имплементација на модул.

Моделот за квалитет вклучува и квантитативна евалуација на атрибути кои се вреднуваат во секоја од фазите на развој на научните апликации. Моделот на квалитет се дефинира преку селекција на множество на атрибути кои имаат влијание на квалитетот на научните апликации. За евалуација на научните апликации се избираат следниве главни атрибути, кои понатаму се претставуваат преку други атрибути и метрики: одржливост (maintainability), преносливост (portability) и доверливост (reliability). При дефинирање на моделот за квалитет на научни апликации, се земаат предвид веќе прифатени стандарди за квалитет.

Практичната примена на рамката за квалитет е прикажана преку две студии на случај: апликација за решавање на еднодимензионална и дводимензионална Шредингерова равенка со методот со репрезентација на дискретни променливи, а другата пресметува пулс и респираторна стапка од ЕКГ сигнал. Првата апликација го следи предложениот модел за развој на научни апликации, а другата не користи специфичен модел, туку се развива ад хок. Квалитетот на апликациите се евалуира преку компаративна анализа направена според предложениот модел за квалитет.

Користењето на моделот за развој на научни апликации, предложен во оваа дисертација, при развивање на апликацијата за решавање на еднодимензионална и дводимензионална Шредингерова равенка со методот со репрезентација на дискретни променливи резултира во апликација со модуларен код, специфицирани тест случаи, автоматско тестирање и генерирање документи за гаранција на квалитет.

Евалуацијата на апликациите според моделот за квалитет на научни апликации, покажа дека апликацијата која го следи предложениот модел за развој на научни апликации има подобри вредности за сите метрики кои го определуваат квалитетот на научниот софтвер во однос на апликацијата која не го следи моделот за развој.

Во дисертацијата, исто така, се применуваат практики на софтверското инженерство кои може да се прилагодат при развојот на научните апликации. Се прикажува пример за формална спецификација научни апликации користејќи интервална темпорална логика, градење на научен работен тек со повеќе алатки, примена на програмскиот модел MapReduce за развој на научни апликации, дистрибуиран развој на научни апликации. Покрај тоа, се обработуваат и темите за регресиско тестирање и тестирање при агилен развој на софтвер. Дополнително, се предлага и план за управување со промени и контрола на верзиите на научните апликации.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р Бојана Котеска, со наслов „Рамка за развој на научни апликации“, претставува истражување во доменот на софтверското инженерство за научен софтвер. Докторската дисертација дава значаен придонес во областа на софтверското инженерство, особено во доменот на развој на научни апликации. Дисертацијата се фокусира на предлог на рамка за развој на научни апликации која опфаќа модел за развој на научни апликации и модел за квалитет за научни апликации. Резултатите од истражувањето ќе помогнат да се променат сегашните практички на развој на научни апликации со тоа што ќе се посвети повеќе внимание на оние фази на развој кои воопшто не се практикуваат од страна на научниците, а со тоа ќе се подобри квалитетот на процесот на развој на софтверот.

Докторската дисертација е проверена во рамките на системот за анализа и пронаоѓање на плагијати во трудови на Министерството за образование и наука. Согласно со извештајот од системот, добиен на 22. 11. 2017, дисертацијата е оригинално дело, односно нема индиции на плагијаризам.

Докторската дисертација на кандидатката м-р Бојана Котеска, со наслов „**Рамка за развој на научни апликации**“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката, пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила следниве рецензирани научноистражувачки трудови во списанија или во соодветни зборници на реномирани меѓународни конференции, како од областа на софтверското инженерство, така и областите на примена на рамката, како што се компјутерската физика и компјутерската хемија:

1. **Bojana Koteska**, Ljupco Pejov, and Anastas Mishev. "Quantitative Measurement of Scientific Software Quality: Definition of a Novel Quality Model". In: *International Journal of Software Engineering and Knowledge Engineering* (2018), accepted, 2016 JCR Impact Factor 0.299.
2. **Bojana Koteska**, Anastas Mishev, and Ljupco Pejov. "Computational study of intramolecular O-H stretching vibrations in the two rotamers of free formic acid". In: *Romanian Reports in Physics* (2017), accepted, 2016 JCR Impact Factor 1.467.
3. **Bojana Koteska**, Anastas Mishev, and Ljupco Pejov. "Computational approach towards vibrational spectroscopic detection of molecular species relevant to atmospheric chemistry and climate science: The formic acid rotamers". In: *IEEE EUROCON 2017-17th International Conference on Smart Technologies*. IEEE. 2017, pp. 926–931.
4. **Bojana Koteska**, Anastas Mishev, Marija Glavas Dodov, Maja Simonoska Crcarevska, Jasmina Tonic Ribarska, Vesna Petrovska Jovanovska, Monika Stojanovska, and Ljupco Pejov. "Modeling the solid-state vibrational spectroscopic properties of morphine-based formulations with hybrid meta density functional theory". In: *IEEE EUROCON 2017-17th International Conference on Smart Technologies*. IEEE. 2017, pp. 938–943.
5. **Bojana Koteska**, Goran Velinov, and Anastas Mishev. "A Novel Model for Measuring Component-Based System Agility". In: *Proceedings of the 8th Balkan Conference in Informatics. BCI '17*. Skopje, Macedonia: ACM, 2017, 5:1–5:4. ISBN: 978-1-4503-5285-7. DOI: 10.1145/3136273.3136295.
6. **Bojana Koteska**, Ljupco Pejov, and Anastas Mishev. "Pharmaceutical Software Quality Assurance System Architecture". In: *Proceedings of the 5th Workshop on Software Quality Analysis, Monitoring, Improvement, and Applications, SQAMIA 2016*. Vol. 1677. Budapest, Hungary: Faculty of Sciences, University of Novi Sad, Serbia, 2016, pp. 41–46. ISBN: 978-86-7031-365-1.
7. **Bojana Koteska**, Anastas Mishev, and Ljupco Pejov. "Isotropic Magnetic Shielding of Al(OH)-4 in Aqueous Solution: A Hybrid Monte Carlo - Quantum Mechanical Computational Model". In: *ICT Innovations 2015: Emerging Technologies for Better Living*. Ed. by Suzana Loshkovska and Saso Koceski. Cham: Springer International Publishing, 2016, pp. 39–48. ISBN: 978-3-319-25733-4. DOI: 10.1007/978-3-319-25733-4_5.
8. **Bojana Koteska**, Anastas Mishev, Ljupco Pejov, Maja Simonoska Crcarevska, Jasmina Tonic Ribarska, and Marija Glavas Dodov. "Computational Vibrational Spectroscopy of Hydrophilic Drug Irinotecan". In: *Proceedings of the Eighth International Conference on Advances in System Simulation - SIMUL 2016*, pp. 11–16.
9. **Bojana Koteska**, Anastas Mishev, and Ljupco Pejov. "Magnetic Response Properties of Aqueous Aluminum(III) Ion: A Hybrid Statistical Physics Quantum Mechanical Approach Implementing the Map-Reduce Computational Technique". In: *ICT Innovations 2014: World of Data*. Ed. by Ana Madevska Bogdanova and Dejan Gjorgjevikj. Cham: Springer International Publishing, 2015, pp. 33–43. ISBN: 978-3-319-09879-1. DOI: 10.1007/978-3-319-09879-1_4.
10. **Bojana Koteska**, Anastas Mishev, and Ljupco Pejov. "Two Approaches for Solving the Torsional Schrödinger Equation: Fourier Grid Hamiltonian Method and Hamiltonian Diagonalization Method". In: *Proceedings of the 12th Conference for Informatics and Information Technology*. Bitola, Macedonia: Faculty of Computer Science and Engineering, Skopje, Macedonia, 2015, pp. 216–220. ISBN: 978-608-4699-05-7.
11. **Bojana Koteska**, Ljupco Pejov, and Anastas Mishev. "Scientific Software Testing: A Practical Example". In: *Proceedings of the 4th Workshop on Software Quality Analysis, Monitoring, Improvement, and Applications, SQA-MIA 2015*. Vol. 1375. Maribor, Slovenia: Faculty of Sciences, University of Novi Sad, Serbia, 2015, pp. 27–34. ISBN: 978-961-248-485-93.

12. **Bojana Koteska**, Anastas Mishev, and Ljupco Pejov. "Framework for Developing Scientific Applications: Solving 1D and 2D Schrödinger Equation by using Discrete Variable Representation Method". In: Proceedings of the First International Conference on Advances and Trends in Software Engineering - SOFTENG. 2015, pp. 93–99. ISBN: 978-1-61208-449-7.
13. **Bojana Koteska**, Anastas Mishev, and Ljupco Pejov. "A Robust Hybrid Statistical Physics-Quantum Chemical Approach to Magnetic Properties of Complex Aqueous Aluminium (III) Species: Implementation on HPC Environment". In: Women in HPC, ISC High Performance. Frankfurt Am Main, Germany, 2015.
14. **Bojana Koteska**, Dragan Sahpaski, Anastas Mishev, and Ljupco Pejov. "On the Choice of Method for Solution of the Vibrational Schrödinger Equation in Hybrid Statistical Physics - Quantum Mechanical Modeling of Molecular Solvation". In: ICT Innovations 2013: ICT Innovations and Education. Ed. by Vladimir Trajkovik and Mishev Anastas. Heidelberg: Springer International Publishing, 2014, pp. 187–196. ISBN: 978-3-319-01466-1. DOI: 10.1007/978-3-319-01466-1_18.
15. **Bojana Koteska**, Ljupco Pejov, and Anastas Mishev. "Formal Specification of Scientific Applications Using Interval Temporal Logic". In: Proceedings of the 3rd Workshop on Software Quality Analysis, Monitoring, Improvement, and Applications, SQAMIA 2014. Vol. 1266. Lovran, Croatia: Faculty of Sciences, University of Novi Sad, Serbia, 2014, pp. 29–37. ISBN: 978-86-7031-374-3.
16. **Bojana Koteska**, Boro Jakimovski, and Anastas Mishev. "Building Scientific Workflows on the Grid: A Comparison between OpenMole and Taverna". In: RO-LCG 2014 Conference. Magurele, Romania, 2014.
17. **Bojana Koteska** and Anastas Mishev. "Change Management and Version Control of Scientific Applications". In: International Journal of Computer Science & Information Technology - IJCSIT 6.2 (2014), pp. 153–161. DOI: 10.5121/ijcsit.2014.6211.
18. **Bojana Koteska**, Ljupco Pejov, and Anastas Mishev. "Average Vibrational Potentials of Oscillators in Condensed-matter Environments using Hadoop". In: Proceedings of the 11th Conference for Informatics and Information Technology. Bitola, Macedonia: Faculty of Computer Science and Engineering, Skopje, Macedonia, 2014, pp. 311–314. ISBN: 978-608-4699-04-0.
19. **Bojana Koteska** and Anastas Mishev. "Software Engineering Practices and Principles to Increase Quality of Scientific Applications". In: ICT Innovations 2012: Secure and Intelligent Systems. Ed. by Smile Markovski and Marjan Gusev. Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg, 2013, pp. 245–254. ISBN: 978-3-642-37169-1. DOI: 10.1007/978-3-642-37169-1_24.
20. **Bojana Koteska** and Goran Velinov. "Component-Based Development: A Unified Model of Reusability Metrics". In: ICT Innovations 2012: Secure and Intelligent Systems. Ed. by Smile Markovski and Marjan Gusev. Berlin, Heidelberg: Springer Berlin Heidelberg, 2013, pp. 335–344. ISBN: 978-3-642-37169-1. DOI: 10.1007/978-3-642-37169-1_33.
21. **Bojana Koteska** and Anastas Mishev. "A Software Engineering Perspective for Higher Quality Grid Distributed Development". In: Proceedings of the 10th Conference for Informatics and Information Technology. Bitola, Macedonia: Faculty of Computer Science and Engineering, Skopje, Macedonia, 2013, pp. 247–251. ISBN: 978-608-4699-01-9.
22. **Bojana Koteska**, Ljupco Pejov, and Anastas Mishev. "Software Engineering Solutions for Improving the Regression Testing Methods in Scientific Applications Development". In: Proceedings of the 2nd Workshop on Software Quality Analysis, Monitoring, Improvement, and Applications, SQAMIA 2013. Vol. 1053. Novi Sad, Serbia: Faculty of Sciences, University of Novi Sad, Serbia, 2013, pp. 53–61. ISBN: 978-86-7031-269-2.

23. **Bojana Koteska** and Anastas Mishev. “Agile Software Testing Technologies in a Large Scale Project.” In: Local Proceedings of the Fifth Balkan Conference in Informatics, BCI 2012. Vol. 920. Novi Sad, Serbia: Faculty of Sciences, University of Novi Sad, Serbia, 2012, pp. 121–124. ISBN: 978-86-7031-200-5.

24. **Bojana Koteska** and Bisera Dugalic. “Recent and future trends and challenges of software testing”. In: Proceedings of the 9th Conference for Informatics and Information Technology. Bitola, Macedonia: Faculty of Computer Science and Engineering, Skopje, Macedonia, 2012, pp. 334–338. ISBN: 978-608-4699-01-9.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главните научни придонеси на докторската дисертација можат да се синтетизираат во следниве точки:

- идентификување и препорака на практики од софтверското инженерство кои можат да се применат при развој на научен софтвер;
- дефинирање на рамка за развој на научни апликации која опфаќа модел за развој на научни апликации и модел за квалитет за научни апликации;
- квантитативна евалуација на атрибути кои се вреднуваат во секоја од фазите на развој на научните апликации;
- практична примена на рамката за квалитет прикажана преку две студии на случај: апликација за решавање на еднодимензионална и дводимензионална Шредингерова равенка со методот со репрезентација на дискретни променливи, а другата пресметува пулс и респираторна стапка од ЕКГ-сигнал;
- применување на практики на софтверското инженерство кои можат да се приспособат при развојот на научните апликации.

Со постигнатите резултати, кандидатката м-р Бојана Котеска покажала длабоко познавање на проблематиката на дисертацијата и истражувачки дух и иницијатива, што резултира во значителен научен придонес во областа на софтверското инженерство, особено во областа за развој на научни апликации, како и во нивната примена во различни области како што се компјутерската физика и компјутерската хемија.

Подрачјето на примена и ограничувањата се:

Рамката ќе ги води научниците низ развојниот процес и ќе помогне да се променат сегашните практики. Дефинираните независни модули, исто така, можат да се користат и при развој на други апликации, особено во истата научноистражувачка заедница. Може да се заклучи дека практиките за софтверско инженерство можат да се применат и при развој на научен софтвер, но притоа поради постојните разлики меѓу комерцијалните и научните апликации мора да се направат соодветни модификации.

Можните понатамошни истражувања се:

- споредбен развој на идентични студии на случај со и без користење на рамката заради нејзино дополнително подобрување;
- дефинирање на модел за предвидување на грешки кај научните апликации;

- користење на делумно формални методи во дефинирањето на барањата за научните апликации;
- приспособување на моделот за развој на научни апликации при развој на научни апликации од повеќе различни области.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за информатички науки и компјутерско инженерство во Скопје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Бојана Котеска** со наслов **Рамка за развој на научни апликации.**

КОМИСИЈА

Проф. д-р Катерина Здравкова,
претседател, с.р.

Вонр. проф. д-р Анастас Мишев,
ментор, с.р.

Проф. д-р Љупчо Пејов, член, с.р.

Вонр. проф. д-р Соња Филипоска, член,
с.р.

Проф. д-р Александру Николин,
надворешен член, с.р.

РЕФЕРАТ
ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ
ЗВАЊА ПО НАСТАВНИТЕ ПРЕДМЕТИ: СВЕТСКИ МУЗИЧКИ
ФОЛКЛОР, ТРАДИЦИОНАЛНО ПЕЕЊЕ И ГРУПА ПРЕДМЕТИ ОД
ОБЛАСТА НА ЕТНОМУЗИКОЛОГИЈАТА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА
МУЗИЧКА УМЕТНОСТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Факултетот за музичка уметност во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ на 14.9.2017 година, за избор во сите наставно-научни звања по наставните предмети: Светски фолклор, Традиционално пеење и група предмети од областа на етномузикологијата, без засновање работен однос, Наставнонаучниот и уметнички совет на Факултетот за музичка уметност во Скопје, на својата седница одржана на 27.9.2017 година, донесе Одлука за формирање Рецензентска комисија во состав: проф. д-р Драган Даутовски, доц. д-р Александар Димитриевски и проф. Живоин Глишиќ. На објавениот конкурс, во предвидениот рок се пријави д-р Велика Стојкова Серафимовска.

По прегледувањето на доставената документација, Рецензентската комисија го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Кандидатката д-р Велика Стојкова Серафимовска е родена на 18.4.1973 година, во Скопје. Средно образование завршила во Средното медицинско училиште на град Скопје „Д-р Панче Караџов“. Со високо образование се стекнала на УКИМ - Факултет за музичка уметност – Скопје, Отсек за музичка теорија и педагогија, Катедра за етномузикологија, на 15.10.1997 година. Дипломирала на 15.10.1997 година, со просечен успех 9,60. Кандидатката активно се служи со англискиот, а пасивно со германскиот и рускиот јазик. Владее со познавање на работа со компјутери во MS Office - програмите. Во учебната 1999 година се запишала на втор циклус (магистерски) студии на Универзитетот за уметности, Факултет за музичка уметност, Отсек за музикологија и етномузикологија во Белград, Србија. Студиите ги завршила на 30.4.2006 година, со просечен успех 10,00. На 30.4.2006 година го одбрала магистерскиот труд на тема: „Функционалноста и естетиката во македонското обредно пеење“. Докторска дисертација пријавила на година на 22.9.2009 година. Дисертацијата на тема: „Македонската вокална музичка

традиција во процесот на општествената транзиција” ја одбранила на 20.11.2014 година, пред Комисија во состав: проф. д-р Родна Величковска, проф. д-р Зоранчо Малинов, проф. д-р Ганка Цветанова, проф. д-р Лозанка Пејчева и проф. д-р Илчо Јованов. Со тоа се стекнала со научниот степен доктор на науки од научната област фолклористика.

На 15.6.2015 година е избрана во звањето доцент, научен истражувач на вокално - инструменталната народна музика во областа етномузикологија на УКИМ, Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје. Во моментот има звање доцент, научен истражувач на вокалната и инструменталната народна музика. Последниот реферат за избор е објавен во Билтенот бр.1099 од 30.4.2015 година. Рецензентската комисија ги имаше предвид вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од почетокот на кариерата, објавени во Билтенот бр. 1099, како и вкупните научни, стручни, педагошки и други остварувања на кандидатката од последниот избор до денот на пријавата, врз основа на сета поднесена документација која е од важност за изборот.

НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА

Наставно-образовна дејност

Во рамките на наставно-образовната дејност на УКИМ, Факултет за музичка уметност - Скопје, во периодот од учебната 2005/2006 до учебната 2007/2008 година, кандидатката д-р Велика Стојкова Серафимовска изведува вежби и теренска настава на прв циклус студии на студиската програма етномузикологија. Во периодот од учебните 2015/2016, 2016/2017 и 2017/2018-тата, при УКИМ, Факултет за музичка уметност – Скопје, кандидатката изведува настава по предметите: Светски музички фолклор и Традиционално пеење за прв циклус студии.

Научноистражувачка дејност/Стручно-уметничка дејност

Д-р Велика Стојкова Серафимовска има објавено вкупно 19 научни трудови од етномузиколошката област, од кои еден (1) труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор (Импакт фактор со индекс 7), два (2) научни труда со оригинални научни резултати, објавени во научни/стручни списанија и меѓународни и национални научни списанија, шест (6) трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавени во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор, 8 трудови со оригинални научни резултати објавени во стручно/научно - популарно списание и два (2) научни трудови со оригинални научни резултати објавени во зборник на трудови од научно-стручен собир.

Д-р Велика Стојкова Серафимовска има остварено 23 пленарни и 11 секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество и три предавања на национални научно/стручни собири. Како член учествувала во два меѓународни и еден национален научен проект. Називите на трудовите, проектите и слично се наведени во табелата во Анекс 2 (член 3/член 4) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Стручно-апликативна дејност и дејност од поширок интерес

Д-р Велика Стојкова Серафимовска активно е вклучена во стручно-апликативната работа на Интернационалниот совет за традиционална музика. Како претседател на единствената Студиска група за музиката и танцот на југоисточна Европа, врши стручна дејност во координација на Студиската група и организирање на стручните собири и публикации. Особена активност кандидатката покажува во дејностите од поширок интерес. Активно е вклучена во работата на стручни комисији и работни групи при Министерството за култура на Република Македонија: Комисија за финансирање на проекти од национален интерес во областа на фолклорот и домовите за култура (2008); Комисија за валоризација на елаборати за заштита на нематеријалното културно наследство (2011, 2012, 2014); Работна група (комисија) за изготвување на 5 апликации за впишување на нематеријални културни добра во листата на УНЕСКО за нематеријалното културно наследство на човештвото (2011 – 2016).

Кандидатката учествувала во уредувачкиот одбор за издавање на Зборник на трудови од музичко-научната манифестација „Струшка музичка есен“ – 2007 и Зборник на трудови од Првиот меѓународен симпозиум на ИСТМ (Интернационален совет за традиционална музика), Студиската група за музиката и танцот на југоисточна Европа, 2008 и 2012. Други активности од Анекс 1 кои припаѓаат во стручно-апликативната дејност и дејноста од поширок интерес, релевантни за изборот, се наведени во табелата во Анекс 2 (член 5) од Правилникот за избор, со датуми и други релевантни податоци.

Оценка од самоевалуација

Кандидатката д-р Велика Стојкова Серафимовска на сите анонимно спроведени анкети на студентите на Факултетот за музичка уметност-Скопје во учебната 2015/2016 година и 2016/2017 година, има добиено позитивни оценки.

ЗАКЛУЧОК

Врз основа на целокупната доставена документација, Рецензентската комисија позитивно ја вреднува и ја оценува наставно-образовната дејност,

научноистражувачката и стручно-апликативната дејност на д-р Велика Стојкова Серафимовска.

Според гореизнесеното, Рецензентската комисија има чест и задоволство да му предложи на Наставнонаучниот и уметнички совет на Факултетот за музичка уметност во Скопје д-р Велика Стојкова Серафимовска да биде избрана во звањето доцент по наставните предмети: Светски фолклор, Традиционално пеење и група предмети од областа на етномузикологијата, без засновање работен однос.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Драган Даутовски с.р.

Доц. д-р Александар Димитриевски с.р

Проф. Живоин Глишиќ с.р.

ОБРАЗЕЦ
**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
 НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат:

Велика, Стојан, Стојкова Серафимовска

Институција:

Факултет за музичка уметност - Скопје

Научна област:

Етномузикологија, музичка теорија

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa (наставно-образовна):	Поени
	Настава во прв циклус студии по предметот „Светски музички фолклор“ во учебната 2015/2016, два семестри (2 часа x 30 недели x 0,04)	2,4
	Настава во прв циклус студии по предметот „Светски музички фолклор“ во учебната 2016/2017, два семестри (4 часа x 30 недели x 0,04)	4,8
	Настава во прв циклус студии по предметот „Традиционално пеење“ во учебната 2015/2016, два семестри (3 часа x 30 недели x 0,04)	3,6
	Настава во прв циклус студии по предметот „Традиционално пеење“ во учебната 2016/2017, два семестри (3 часа x 30 недели x 0,04)	3,6
	Член на комисија за оцена и одбрана на магистратура на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ - Скопје	0,3
	Воведување нов предмет „Светски музички фолклор“	1
	Консултации со студенти за предмет Традиционално пеење за 2015/16 (15x30)	0,9
	Консултации со студенти за предмет Традиционално пеење за 2016/17 (15x30)	0,9
	Консултации со студенти за предмет Светски музички фолклор за 2015/16 (60x30)	3,6

Ред. број	Назив на активноста (наставно-образовна):	Поени
	Консултации со студенти за предмет Светски музички фолклор за 2016/17 (60x30)	3,6
	Вкупно	24,7

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	<u>учесник во национален научен проект:</u> 1. “Идентификација и класификација на архивскиот материјал во ЈНУ Институт за фолклор Марко Цепенков - Скопје”, Министерство за култура на РМ (2014-15) 1*3	3
	<u>учесник во меѓународни научни проекти:</u> 1. “Современи проекции на културните традиции во европска перспектива: етнолошки, фолклористички и етномузиколошки аспекти”, МАНУ и БАН (2014-15) 2. “European voices I – Multipart singing on the Balkans and in the Mediterranean”, Research Center for European Multipart Music, Institute for Folk Music Research and Ethnomusicology, University for Performing Arts, Vienna, 2005 2*5	10
	<u>една (1) монографија</u> докторска дисертација: „Македонската вокална музичка традиција во процесот на општествената транзиција“, одбранета на Институтот за фолклор „Марко Цепенков“ - Скопје, 2014 1*8	8
	<u>Труд со оригинални научни резултати, објавен во научно/стручно списание:</u> 1. Velika Stojkova Serafimovska. 2016. <i>The reflection of social transition in traditional music – case study of Republic of Macedonia</i> . Bulgarian Musicology 3/2016. Bulgarian academy of science, Institute of Art. Sofia. ISSN 0204-823X	8

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	2. Velika Stojkova. 2001. <i>Musical life in Macedonia during 1990s</i>. MUZIKA Časopis za muzičku kulturu God. V, br. 1(17). Januar-juni 2001. ed. Ivan Čavlovic. Muzička Akademija u Sarajevu. Muzikolosko drustvo FBiH. pg. 61-66. UDC/UDK: 78.072:784.4 (497.17) 2x4	
	<u>Труд со оригинални научни резултати, објавен во референтно Научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор:</u> 1. Velika Stojkova Serafimovska, Dave Wilson, Ivona Opetcheska Tatarchevska. 2016. <i>Safeguarding Intangible Cultural Heritage in the Republic of Macedonia</i>. Yearbook for Traditional Music Vol. 48. ed. Kati Szego, Timothy Rice, Razia Sultanova. International Council for Traditional Music. Ljubljana. pg. 1-25. ISSN 0740-1558. ISSN 2304-3857 H Index 7 6+7(и.ф.) = 13	(80%)10,4
	<u>Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор:</u> 1. Velika Stojkova Serafimovska. 2016. <i>The role of professionals in building the music repertoire in the State Ensemble of folk dances and songs of Macedonia – Tanec</i>. International Council for Traditional Music, STG on Music and Dance in Southeastern Europe. Symposium 4, Petnica. ed, Liz Mellish, Nick Green, Mirjana Zakic. Faculty of Music Art. Belgrade. pg.241-249. ISBN 978-86-88619-71-4 2. Velika Stojkova Serafimovska. <i>The term “voice” – social and/or music expression in ritualistic traditions (Macedonian case)</i>. 2014. International Council for Traditional Music, National Committee for Macedonia. STG on Music and Dance in Southeastern Europe. Symposium 3, Berovo. ed. Elsie Ivanchic Dunin, Liz Mellish, Ivona Opetcheska Tatarchevska. Skopje. pg. 50-57. ISBN 978-608-65721-0-5 3. Velika Stojkova Serafimovska. 2014. <i>Multipart Singing in Macedonia – Some Basic Characteristics</i>. The Sixth International Symposium of Traditional Polyphony, International research Center for Traditional Polyphony of Tbilisi, vano Sarajishvili State Conservatory. ed. Rusudan	18

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	Tsurtsunia and Joseph Jordania. pg.319-327. ISBN 978-9941-9308-9-8 4. Velika Stojkova Serafimovska. 2008. <i>Macedonian Ethnomusicology – a problem of continuity</i>. Viena and the Balkans. ed. Lozanka Peycheva and Angela Rodel. Institute of art Studies – Bulgarian Academy of Science. Bulgarian Musicology Studies. Sofia, 2008. pg. 18-23. ISBN 978-954-8594-14-1 5. Velika Stojkova. 2006. <i>The origin of the enlarged second in the Macedonian folk singing - Byzantine or Ottoman influence?</i>. BALKAN URBAN MUSIC drop-out ethnic identities or a jistorical case of tolerance and global thinking?. ed. by Sokol Shupo. Documentation and Communication Center for Regional Music. Tirana. pg. 120-125 6. Velika Stojkova. 2004. <i>The Problem of Multiethnicism in the Musical Folklore of the Republic of Macedonia</i>. United Europe – United Music? Diversity and Social Dimensions in Central and Sountehastern Europe. ed. Bruno B. Reuer. WEIDLER Buchverlag Berlin 2004. pg. 155-163. ISBN 3-89693-245-4 6x3	
	<u>Трудови со оригинални научни резултати во стручно/научно популарно списание:</u> 1. Велика Стојкова Серафимовска. 2016. <i>Сцената како нов културен простор за трансмисија и транзиција на традиционалната музика</i>. Македонски фолклор Год. XXXVIII, број 71. Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје. стр. 263-275. ISSN 0542-2108 2. Велика Стојкова Серафимовска. 2015. <i>За промените во традиционалната музика</i>. Македонски фолклор Год. XXXVII, број 70. Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје. стр. 95-105. ISSN 0542-2108 3. Velika Stojkova Serafimovska. 2012. <i>“Foreignn Polyphony, Macedonian case”</i>. BULLETIN of the International Research Center of Polyphony music. Tbilisi, Georgia. the V. Sarajishvili Tbilisi State Conservatorium. 4. Велика Стојкова. 2004. <i>Релација фолклор – сцена</i>. МУЗИКА, год. 8 бр. 11. СОКОМ, Скопје. стр. 95-102. ISSN 1409-6579	16

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	5. Velika Stojkova. 2001. <i>The laments of Mariovo</i>. MACEDONIAN MUSIC, No. 2, Special Edition. SOKOM. pg.89-98. ISSN 1409-6579 6. Велика Стојкова. 2001. <i>Кон некои варијанти во третманот на македонскиот фолклор во делата на македонските композитори</i>. Македонска музика бр. 7. СОКОМ. Скопје. 7. Велика Стојкова. 1999. <i>Кон функционалните и естетски карактеристики во македонското обредно пеење</i>. МУЗИКА, год. 3 бр. 5. СОКОМ, Скопје. стр. 81-94. ISSN 1409-6579 8. Велика Стојкова. 1998. <i>Свадбен Глас како народен термин</i>. МУЗИКА, год. 2 бр.2-3. СОКОМ, Скопје. стр. 81-90. ISSN 1409-6579 8x2	
	Трудови со оригинални научни резултати објавени во зборник на трудови од научно-стручен собир: 1. "The Principles of Building of the National Institution Ensemble for Folk Dances and Songs "Tanec" - Basic Program Policy", IRAM, Institute for research and archiving of music, Cultural Policy and Music Education, II Skopje Conference, Skopje – Macedonia, January 24-25th, 2005 2. "A voice or a song", IRAM, Institute for research and archiving of music, Contemporary Trends in Musicology and Ethnomusicology, III Struga Conference, Struga, September 22-24, 2004 2x2	4
	<u>Пленарно предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество:</u> 1. Пленарно предавање на Симпозиумот на ИСТМ Студиската група за музика и танц во југоисточна Европа, од 2 до 8 мај, 2016 година во Благоевград, Бугарија, со тема: "<i>Rituals and context – changes and continuity in two winter rituals in Republic of Macedonia</i>", научниот Панел на тема: "<i>Comparative studies of contemporary ritual practices in traditional music and dance: Macedonian and Croatian perspectives</i>".	69

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	2. Пленарно предавање на 21-тиот меѓународниот симпозиум за турска култура на Балканот во рамките на 25-от Меѓународен фестивал пролетни веселби ХИД БАХ ШЕН ФЕСТ. Тема на презентација: „Нематеријалното културно наследство на Турците во Република Македонија“ - 9 мај, 2016 година, Скопје 3. Пленарно предавање на меѓународна научна конференција во организација на МАНУ и БАН на тема: “Современи проекции на културните традиции во европска перспектива: етнолошки, фолклористичка и етномузиколошки” со сопствен реферат на тема: „Фестивализација и поставување на фолклорот на сцена – компарација помеѓу Македонија и Бугарија“. Мај, 2016, Скопје, Р. Македонија. 4. Пленарно предавање на 1st China – Central and Eastern European Countries Expert-Level Forum on the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage, 12-14.10.2016, Kraków, Poland, International Cultural Centre со презентација на тема: <i>Ambiguity in the System for the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage in the Republic of Macedonia</i> 5. Пленарно предавање на 1st China – Central and Eastern European Countries Expert-Level Forum on the Safeguarding of Intangible Cultural Heritage, 12-14.10.2016, Kraków, Poland, International Cultural Centre со презентација на тема: <i>Discontinuation in transmission</i> 6. Пленарно предавање на меѓународниот научен симпозиум во рамките на манифестацијата „Струшка музичка есен `2016“ со тема: „Користењето на традиционалната музика како симбол на идентитетот во Република Македонија“ 2-5 септември, 2016. 7. Пленарно предавање на 1st Symposium of the ICTM Study Group on Musics of the Slavic World, 14 – 16 октомври, 2016, Љубљана, Словенија. Презентација на тема: “<i>Macedonian traditional music and its contextual changes in the 21st century</i>”. 8. Пленарно предавање на Меѓународната научна конференција „Традиција и современост во Македонија и Србија“, во организација на ЈНУ Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, 25 ноември, 2016, Скопје, Р. Македонија. Тема на презентација: „Музика, културна меморија и политички идентитет“.	

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	9. Пленарно предавање на 6-та Интернационална музиколошка конференција на регионалната асоцијација за изучување на музиката на Балканот, во рамките на единствената светска организација I.M.S. (International Musicology Society), на тема: „Greater Europe and the Activity of the IMS Regional Association for the Study of Music in the Balkans“ со сопствена презентација на тема „The reflection of social transition in traditional music - case study of Republic of Macedonia“. септември, 2015. Софија, Бугарија. 10. Пленарно предавање на Меѓународна конференција Cultural Heritage, Media and Turism, Institute for Socio-Cultural Anthropology of Macedonia and MIRAS- Social Organization in Support of Studying of Cultural Heritage, Baku, Azerbaijan, January, 2015. Ohrid, Macedonia. Наслов на презентација “Protection of Intangible Cultural heritage on multinational level – the case of St. George/Hidrelez multinational nomination for UNESCO ICH Representative List“ 11. Пленарно предавање Velika Stojkova Serafimovska. <i>The role of professionals in building the music repertoire in the State Ensemble of folk dances and songs of Macedonia – Tanec</i>. International Council for Traditional Music, Study Group on Music and Dance in Southeastern Europe. Forth Symposium, April 2014, Petnica, Serbia. 12. Пленарно предавање, Институт за фолклор „Марко Цепенков“ – Скопје, Меѓународен Научен симпозиум, декември, 2014, тема: “Лазарските песни во процес на трансформација - на пример од с. Јаргулица, Радовишко” 13. Пленарно предавање. Velika Stojkova Serafimovska. <i>Multipart Singing in Macedonia – Some Basic Characteristics</i>. Sixth International Symposium of Traditional Polyphony at the International research Center for Traditional Polyphony of Tbilisi, Vano Sarajishvili State Conservatory. Tbilisi, Georgia. September, 2012. 14. Пленарно предавање. Velika Stojkova Serafimovska. <i>The term “voice” – social and/or music espression in ritualistic traditions (Macedonian case)</i>. International Council for Traditional Music, National Committee for Macedonia. STG on Music and Dance in Southeastern Europe. Fourth Symposium, April, 2012, Berovo, Macedonia. 15. Пленарно предавање на Меѓународна конференција на ИПАМ и Институтот за социологија и политички науки на тема „Култура и музика“, Јануари 2011, Скопје, Македонија, со тема „Musicality as a Factor of the Evolution in the Music Tradition“ 16. Пленарно предавање. Velika Stojkova Serafimovska. “Keeping tradition up to date – Macedonian case”. Third International	

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	Symposium of the ICTM Study Group on Music and dance in southeastern Europe, April 2010, Izmir, Turkey 17. Пленарно предавање на Меѓународен симпозиум „Струшка музичка есен“ во организација на СОКОМ. Струга, Септември, 2009 со тема „Осврт кон развојот на македонската етномузикологија и политиката на државата кон заштита на македонското музичко наследство“. 18. Пленарно предавање на меѓународен научен собир на тема: <i>Convention From Field Research to Concert</i>. University of Bologna. со тема „<i>From Field Research to Concert - Macedonian experience</i>“. October, 2008, Bologna, Italy. 19. Пленарно предавање на Меѓународен симпозиум "Multipart singing on Balkan and Mediterranean", University of performing arts, со тема: „Македонското повеќегласно пеење“. Vienna, Austria, 2005. 20. Пленарно предавање на Меѓународен симпозиум "Balkan Urban Music", Dures, Albania. со тема „Потеклото на зголемената секунда во македонското народно пеење - Византиско или Отоманско влијание?“ 2006 год, Драч, Албанија. 21. Пленарно предавање на Меѓународен симпозиум на ИРАМ на тема "Културната политика и образованието". Наслов на презентација: „Културната политика во оформувањето на програмската дејност на Ансамблот за народни игри и песни на Македонија "Танец". ФМУ – Скопје, 2005 год. 22. Пленарно предавање на Меѓународен симпозиум на ИРАМ "Трендови во музикологија и етномузикологија", со тема "Глас или Песна". Струга, 2004 год. 23. Пленарно предавање на Меѓународен симпозиум "Обединета Европа - обединета музика?" со тема „Музичкиот живот во Македонија“. 2001, Љубљана, Р. Словенија. 23x3	
	<u>Секциско предавање на научен/стручен собир со меѓународно учество:</u> 1. Секциско предавање на 44-та Светска конференција на ICTM на панел сесија на тема: <i>ICTM and Macedonia – influences, reflections and perspective</i>. World Academy of Music, Limerick, Ireland. July, 2017. 2. Секциско предавање на 43-та Светска конференција на ИСТМ на панел сесија на тема: Мултиперспективни научни пристапи кон музиката и танцот: Случајот на нематеријалното културно наследство во Република Македонија (Multiperspectival Scholarly Approaches To	20

Ред. број	Назив на активнoста (научноистражувачка):	Поени
	Music and Dance: A Case Study Of Intangible Cultural Heritage In The Republic Of Macedonia) со сопствен реферат „ ICH Or Identity—What Are We Safeguarding?“, јули, 2015. Astana, Kazakhstan. 3. Секциско предавање International Conference on Turkey and the Balkans, на тема: <i>The influence of the Turkish culture in the Macedonian music (Влијанието на турската култура врз македонската народна музика)</i>, Sarajevo, Bosnia and Herzegovina, 20 May 2015. 4. Секциско предавање на XVIII Меѓународен симпозиум за балкански фолклор, „Теорија и емпирија: „Институционализирана фолклористика и етнологија во Македонија и на Балканот,“ со тема: Сцената како нов културен простор за трансмисија и транзиција на традиционалната музика, Скопје, Р. Македонија, 20-21 ноември, 2015; 5. Секциско предавање на 43-та Светска конференција на ICTM на панел сесија на тема: ICTM And UNESCO: Briefing On ICTM Quadrennial Report To UNESCO On Activities Related To Safeguarding Intangible Cultural Heritage, And Discussion On Further Prospects, Naila Ceribašić (HR), Chair, Panellists: Sanubar Baghirova (AZ), Velika Stojkova Serafimovska (MK), Tan Sooi Beng (MY), Stephen Wild (AU), Wim van Zanten (NL). јули, 2015. Astana, Kazakhstan. 6. Секциско предавање на 42 Светска конференција на ICTM, University of Shanghai, со тема: „Reconstruction of the musical identity in the Republic of Macedonia“, јули, 2013. Shanghai, China. 7. Секциско предавање на 41 Светска конференција на ICTM со тема: “A Voice or a Song—A Variable Conditioned by the Function and Traditional Aesthetic Values of Macedonian Rite Singing”, July 2011, St. John’s, Newfoundland, Canada. 8. Секциско предавање на 39 Интернационална Конференција на ICTM со тема: „Развојот на Македонската Етномузикологија - проблем на континуитет“, јули, 2007, Vienna, Austria. 9. Секциско предавање на Меѓународна конференција Cultural Heritage, Media and Turism, Institute for Socio-Cultural Anthropology of Macedonia and MIRAS- Social Organization in Support of Studying of Cultural Heritage, Baku, Azerbaijan. January, 2014. Ohrid, Macedonia. Наслов на презентација “The role of the scholars in implementing the UNESCO ICH Convention in Republic of Macedonia”	

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	10. Секциско предавање на 36-та Светска конференција на ICTM со тема „<i>The Laments from Mariovo, Republic of Macedonia</i>“, јули, 2001. Rio de Janeiro, Brasil. 11. Секциско предавање на 36-та Светска конференција на ICTM, со тема „<i>Кон функционалноста и естетиката во македонското обредно пеење</i>“, јули, 1999, Hiroshima, Japan. 10x2	
	<u>Пленарно предавање на научен/стручен собир:</u> 1. Учество на јубилејното 60-то издание на музичко-научната манифестација „Струшка музичка есен“ во организација на СОКОМ, со сопствен реферат на тема: <i>Придонесот на манифестацијата „Струшка музичка есен“ во развојот на македонската етномузикологија</i>, Струга, 4-6 септември, 2015; 2. Струшка музичка есен, СОКОМ, 2013, со тема: “ICTM STG on Music and Dance in SEE – позитивен пример на ревитализирање на Балканот (од иницијатива до резултати)” 3. Струшка музичка есен, СОКОМ, 2014, со тема: “Влијанието на едукативниот профил на професионалните кадри во градењето на вокалниот музички репертоар на Ансамблот ‘Танец’ 3*2	6
	<u>Апстракт објавен во зборник на конференција:</u> 1. Зборник на абстракти од 44-та Светска конференција на ICTM на панел сесија на тема: ICTM and Macedonia – influences, reflections and perspective. World Academy of Music, Limerick, Ireland. July, 2017. 2. Зборник на абстракти од 43-та Светска конференција на ICTM на панел сесија на тема: Мултиперспективни научни пристапи кон музиката и танцот: Случајот на нематеријалното културно наследство во Република Македонија (Multiperspectival Scholarly Approaches To Music and Dance: A Case Study Of Intangible Cultural Heritage In The Republic Of Macedonia) со сопствен реферат „ICH Or Identity—What Are We Safeguarding?“, јули, 2015. Astana, Kazakhstan.	6

Ред. број	Назив на активноста (научноистражувачка):	Поени
	3. Зборник на абстракти од 42 Светска конференција на ICTM, Шангај, Кина, јули, 2013, тема: „Reconstruction of the musical identity in the Republic of Macedonia” 4. Зборник на абстракти од 41 Светска конференција на ICTM, St John’s, Newfoundland, Canada, July 2011, тема: „A Voice or a Song—A Variable Conditioned by the Function and Traditional Aesthetic Values of Macedonian Rite Singing.” 5. Зборник на трудови од Интернационален симпозиум, на Студиската група при ICTM, “Music and dance in southeastern Europe”, April 2010, Izmir, Turkey, тема: “Keeping tradition up to date - Macedonian case”, Еге Универзитет, Измир, Турција, 2011. 6. Зборник од абстракти од 39 Светска конференција на ICTM, Виена, Австрија, тема: „Развојот на Македонската Етномузикологија - проблем на континуитет“ 6*1	
	Вкупно	178,4

СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (стручно-уметничка):	Поени
	Ко-сценарио и учество во подготовка и реализација на претставата, 2012, Последните Македонци, режија Сашо Миленковски, НУ Драмски театар – Скопје.	3
	Основач и раководител на вокално инструменталниот етно состав: Бистри води.	3
	Сценарио за документарен филм Свадба, 2005 година.	6
	Реконструкција на изворни ора: Женско чамче, Копачка и К’лцнога.	5
	Вкупно	17

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
	<u>Национален координатор за одредена стручна област</u> 1. национален координатор за Македонија во Регионалниот центар на УНЕСКО за нематеријалното културно наследство во Софија, Бугарија 2. национален координатор - Претседател на ICTM National Committee for Macedonia 2*3	6
	<u>Членство во извршно тело на меѓународна организација која поддржува/организира научноистражувач. дејност</u> 1. Претседател на ICTM Study Group on Music and Dance in SEE 2008 – 2012 2. Претседател на ICTM Study Group on Music and Dance in SEE 2012 – 2016 3. Претседател на ICTM Study Group on Music and Dance in SEE 2016 - 2020 3*2	6
	<u>Претседател на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир</u> 1. Претседател организациски одбор на Меѓународна конференција „Балканот како музички крстопат“ – Струга, 2007 2. Претседател на меѓународен организационен одбор на Првиот Меѓународен Симпозиум на ИСТМ Студиската Група на Музиката и танцот во југоисточна Европа, Струга, 2008 2*2	4
	<u>Член на организационен или програмски одбор на меѓународен научен/ стручен собир</u> 1. Член на организационен одбор на меѓународен научен стручен собир Third meeting of the ICTM Study Group on Music and Dance in SEE, Berovo, 2012. 2. Fourth Symposium of the ICTM Study group on Music and Dance in Southeastern Europe, Belgrade, Serbia, September, 2014	2

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
	2*1	
	<u>Претседател на организационен или програмски одбор на научен/стручен собир:</u> - Музичко научната манифестација „Струшка Музичка Есен“, СОКОМ, Струга, септември, 2011 - Музичко научната манифестација „Струшка Музичка Есен“, СОКОМ, Струга, септември, 2010 - Музичко научната манифестација „Струшка Музичка Есен“, СОКОМ, Струга, септември, 2009 3*1	3
	<u>Уредник на Зборник од трудови од научен собир:</u> - уредник на Зборник на трудови од Меѓународниот научен симпозиум „Балканот како музички крстопат“, Струга 2007, СОКОМ, 2008 - уредник на Зборник на трудови од првиот меѓународен симпозиум на ИСТМ (Интернационален совет за традиционална музика) Студиската група за музиката и танцот на југоисточна Европа, 2008, СОКОМ, 2009 2*1	2
	<u>Изготвување и пријавување на научен/образовен меѓународен проект:</u> - Изготвувач на проектот за аплицирање на национално досие за впишување на нематеријално културно наследство во УНЕСКО -вата репрезентативна листа на Нематеријалното културно наследство на човештвото „Копачката“2011/2014 - Изготвувач на проектот за аплицирање на национално досие за впишување на нематеријално културно наследство во УНЕСКО -вата репрезентативна листа на Нематеријалното културно наследство на човештвото „Гласоечко“2011/2014 - Изготвувач на проектот за Изработка на национално досие за впишување на нематеријално културно наследство во УНЕСКО-вата репрезентативна листа на Нематеријалното културно наследство на човештвото „Ѓурѓовден“ 2012/2013	3

Ред. број	Назив на активноста (стручно-апликативна):	Поени
	4. Изготвувач на проектот Изработка на национално досие за впишување на нематеријално културно наследство во УНЕСКО-вата репрезентативна листа на Нематеријалното културно наследство на човештвото „Мартинки“ 2013/2014 3*1	
	<u>Учество во комисии и тела на државни и други органи:</u> 3. член во комисија за валоризација на пријави од областа на духовно културно наследство, Министерство за култура, 2013 4. член во комисија за валоризација на пријави од областа на духовно културно наследство, Министерство за култура, 2014 2x1	2
	<u>Член на национална жири-комисија</u> 1. Член на жири комисија на Меѓународниот фестивал за изворен фолклор „Тодорица - 2014“ 1*1	1
	<u>Авторство на одредници во енциклопедија</u> 1. World encyclopedia of Ethnomusicology SAGE, NY, USA, 2014 10*0,05	0,5
	Вкупно	29,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	24,7
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	178,4
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	17
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	29,5
Вкупно	249,6

ЧЛЕНОВИ НА КОМИСИЈАТА

- 1. Проф. д-р Драган Даутовски, с.р.**
- 2. Доц. д-р Александар Димитриевски, с.р.**
- 3. Проф. Живоин Глишиќ, с.р.**

РЕЦЕНЗИЈА

НА УЧЕБНИКОТ „ОСНОВИ НА БОКСОТ“ ОД АВТОРОТ

РУЖДИЈА КАЛАЧ

Со одлука за одредување на рецензенти за пишување на рецензија за доставениот ракопис за учебникот по предметот Боречки спортови 1 за студентите на основни и стручни студии со наслов: „Основи на боксот“ од авторот доц. д-р Руждија Калач, беа избрани:

1. проф. д-р Војо Настевски
2. доц. д-р Серјожа Гонтарев

Прегледувајќи го доставениот текст за учебникот, рецензентите проф. д-р Војо Настевски и доц. д-р Серјожа Гонтарев го доставуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

Учебникот ОСНОВИ НА БОКСОТ е современо учебно помагало, кое во себе ги елаборира и ги објаснува основните и клучни поими кои се суштински за боксот како спорт. Станува збор за учебник кој иницира многу прашања како теоретски, така и од практика, од тие кои се однесуваат на природата на моторните релации во системот на психолошките појави, природата на поврзаноста и меѓусебните влијанија на моторните активности и одделните физиолошки својства на личноста, до оние кои се специфични за „водење на борба во рингот“, односно за профилот на еден натпреварувач во спортот бокс. Учебникот првенствено е подготвен за студентите на основните академски и стручни студии на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје како информации за основните насоки за изучување на наставниот предмет Боречки спортови 1. Но исто така, учебникот опфаќа стручни и методички текстови поврзани со боксот како спорт и е корисен не само за студентите туку и за тренерите, наставниците по физичко и здравствено образование во основните и средните училишта, како и за спортистите кои се занимаваат со овој спорт. Тој ќе им помогне на сите да се потсетат на различни теми поврзани со овој спорт.

Учебното помагало е изложено на 180 страници, со 13 глави или тематски целини, а самите теми содржат повеќе поглавја или методски единици кои ги објаснуваат главните единици. Во учебникот има изложено и обемна библиографија, што укажува на фактот дека за самата проблематика се консултирани признати и познати домашни и светски научници, потоа дадени се 60 слики и 6 табели од домашни и странски автори кои се поставени во овој учебник.

Првата глава е посветена на боксот во светот низ историјата, при што авторот истакнува дека настанувањето на боксот го следиме во нецелосен мозаик преку откриените фрагменти во различни видови и на разни страни на светот без заемни врски и континуитет. Од сите искажани историски моменти, најблиското толкување е дека боксот настанал од потребите, самоодбраната на човекот, кому тупаниците му биле најприродните и во минатите времиња единствено орудие за самоодржувањето во суровите услови на природата, во борбата на човекот со животните во секојдневниот живот. Понатаму, авторот се задржува на појавата на боксот во Европа, Стара Грција, Рим до Велика Британија за оваа глава да заврши со преглед на развојот на боксот во Македонија.

Во втората глава, авторот зборува за историјат на женскиот спорт, истакнувајќи дека боксот е една од најстарите спортски вештини која била резервирана исклучиво само за мажи, но денеска состојбата е целосно сменета. Познавањата на предностите на рингот

широко во светот доведуваат до тоа со овој спорт секој ден повеќе да се занимаваат и жените како понежен пол.

Третата глава е посветена на организација на натпреварите во боксот при што авторот истакнува дека денеска во светот, официјално постои организација на професионален и аматерски бокс. Овде треба да се спомне дека аматерскиот бокс се јавува подоцна како противтежа на наградниот т.н. професионален бокс од кои произлегол. Ова е единствениот случај, помеѓу другите спортови, каде што на аматерскиот бокс му претходел професионалниот бокс.

Во четвртата глава, авторот дава детална анализа на структурата на боксерската активност која може да се опсервира со повеќе параметри, и тоа: морфолошкиот, моторниот, физиолошкиот, функционалниот, психолошкиот и социолошкиот аспект. Авторот истакнува дека боксот припаѓа на ацикличен вид на спорт и движењата на овој спорт се изведуваат и усовршуваат со променлив интензитет и носат во себе брзинско-силов карактер. Спаѓа во групата на непредвидливи-нестандардни движења кои се врзани со непосредно реагирање на променливите надворешни услови. Карактеристика им е да се изведуваат во директен однос и борба, со противникот.

Петтата глава е посветена на класификација на техниката во боксот, при што авторот детално ги објаснува и ги опишува борбените ставови, движењата во боксот, ударите во боксот и одбраните во боксот.

Во шестата глава, авторот се задржува на тактиката во боксот. Првата подглава авторот ја посветил на дефинирање на поимите и термините поврзани со тактиката во боксот. Во понатамошниот текст во ова поглавје посебно се обработени поимите: заемно влијание на техниката и тактиката во боксот, основи на тактиката на боксот, одбранбен начин на водење борба и контра напад, специфична тактика и постапки за водење борба против одредени видови на противници.

Во седмата глава, авторот говори за основни физички својства кај боксерите. На почетокот на ова поглавје, авторот истакнува дека за да се добијат информации за моторните способности и да се дефинира нивното постоење, треба да се извршат низа мерења од манифестниот простор на моториката. Ова се работи со тестирање на метриски испитани тестови кои се користат како инструмент за добивање на информациите. Податоците добиени од тестовите (варијабли, бројки) се анализираат со факторска анализа и се издвојува одреден број на фактори (димензии). Издвоените фактори можат да се дефинираат како моторните способности кај човек. Кај човек егзистираат седум базични моторни способности: сила, брзина, издржливост, координација, флексибилност, рамнотежа и прецизност. Покрај базичните моторни способности, авторот во ова поглавје ги дефинира и специфичните моторни способности кои се исклучиво стекнати, не се вродени, а се развиваат само во специфични услови и зависат од моторните можности на поединецот. Специфичностите на тренингот ја условуваат појавата на специфичностите на моторните способности.

Осмата глава е посветена на методите на учењето, при што авторот детално објаснува четири основни и една дополнителна метода на учење.

Во деветтата глава, авторот говори за физиолошките основи за формирање на движечките навики и усвојување на спортските техники. Тој истакнува дека во процесот на учењето многу се битни информациите кои централниот нервен систем ги добива преку интерорецепторите (за глад, жед, болка), екстерорецепторите (топло, ладно, допир), телорецепторите (мирис, вкус, вид, слух) и проприорецепторите (тонус и истегнатост на одделните делови на локомоторниот апарат).

Десеттата глава се однесува на еден мошне значаен проблем во спортот, познат како периодизација на тренажниот процес. Во понатамошниот текст од ова поглавје, авторот посебно ги обработува поимите: фаза на суперкомпензација, моделирање на тренингот, динамика на зголемување на волуменот и интензитетот, значењето на планирањето,

структура на микроциклусот, макроциклус, периодизација на тренижниот процес, преоден период или фаза на транзиција, периодизација на психомоторните способности, услови за постигнување на спортската форма и методи на тренинг.

Во единаесеттата глава, авторот зборува за исхраната на боксерите и потребите за нивно безбедно одржување и намалување на телесната тежина. При тоа, ги објаснува механизмите за создавање на енергијата, правилната рамнотежа во внесувањето на јаглехидрати, масти и протеини, како и внесувањето на суплименти. Во овој дел, посебно внимание заслужува и делот посветен на одржувањето и намалувањето на телесната тежината, при што авторот истакнува: „Единствениот начин на кој боксерите знаат да ги намалуваат килограмите е гладувањето! Тие едноставно престануваат да јадат и да пијат во деновите пред борбата, а тренинзите ги засилуваат...немаат доктор, нема кој да ги едуцира, а тие се самите свесни за сите проблеми и за тоа дека гладувањето не е решение“.

Дванаесеттата глава се однесува на повредите во боксот. Според авторот, темата за повредите во боксот се малку опфатени во севкупната литература за бокс. Имаме книги, прирачници и публикации, во кои се пишува за техниката, тактиката и методиката на тренирањето во боксот, но во многу мал дел од тие учебници понекогаш и воопшто не се пишува за повредите кои настануваат како резултат на занимавањето со овој тежок спорт.

Во последната глава, авторот говори за учеството во спортот и кривичното право во боречките спортови. Повредите кои настануваат во спортот предизвикуваат полемика или има простор за дебата, од користењето на кривичното право како регулаторен механизам, каде што и спортот не е изземен.

Заклучок

Учебникот „ОСНОВИ НА БОКСОТ“ претставува посебен и уникатен учебник во рамките на општествените науки, посебно во кинезиологијата и недвојбено е неговото значење и придонес во развојот на науката. Спортот и физичкото образование имаат значајна улога во животот на човекот и токму поради тоа има потреба од нивно проучување и елаборирање.

По обемот и темите кои ги обработува, учебникот целосно одговара на делот од наставната програма по предметот Боречки спортови 1, кој ја обработува проблематиката за спортот бокс. Сметаме дека јазикот и презентацијата на содржините се разбирливи за студентите, а текстот е задоволително илустриран со шематски прикази и фотографии на кои се директно посочени или обележени структурните компоненти. Затоа, со особено задоволство, на Наставно научниот совет му предлагаме, учебникот „Основи на боксот“, да го прифати за печатење и примена при изведувањето на наставата по предметот Боречки спортови 1. Се надеваме дека и студентите, како читатели на учебникот, ќе имаат позитивни искуства при совладувањето на тематските содржини предвидени со наставната програма.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Војо Настевски с.р.

Доц. д-р Серјожа Гонтарев с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА „ЕФЕКТИ НА РЕДОВНАТА АЕРОБНА ФИЗИЧКА АКТИВНОСТ ВРЗ ХОРМОНАЛНИОТ СТАТУС КАЈ СТАОРЦИ“ ОД М-Р АРБНОРЕ ИБРАХИМАЈ ГАШИ, ПРИЈАВЕНА НА ФАКУЛТЕТОТ ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ ВО СКОПЈЕ

Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје, на седницата одржана на 6.12.2017 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатката м-р **Арбноре Ибрахимај Гаши** со наслов **ЕФЕКТИ НА РЕДОВНАТА АЕРОБНА ФИЗИЧКА АКТИВНОСТ ВРЗ ХОРМОНАЛНИОТ СТАТУС КАЈ СТАОРЦИ**, во состав: проф. д-р Ицко Ѓорѓовски (претседател), проф. д-р Вујица Живковиќ (ментор), проф. д-р Даниела Шукова Стојмановска (член), проф. д-р Ленче Алексовска Величковска (член) и проф. д-р Емилија Јаневиќ Ивановска (член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје во Скопје му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

АНАЛИЗА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р **Арбноре Ибрахимај Гаши**, со наслов **ЕФЕКТИ НА РЕДОВНАТА АЕРОБНА ФИЗИЧКА АКТИВНОСТ ВРЗ ХОРМОНАЛНИОТ СТАТУС КАЈ СТАОРЦИ**, содржи 100 страници компјутерски обработен текст во фонт **Times New Roman**, со 2.0 проред и големина на букви **12** и **160** библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии, книги, национални прописи, меѓународни акти и интернет-ресурси.

Трудот е структуриран во 10 глави: 1. Вовед, 2. Досегашни истражувања, 3. Предмет, цел и хипотези, 4. Метод на работа, 5. Резултати, 6. Дискусија, 7. Ограничувања, 8. Заклучок и 9. Литература. Деловите се систематизирани со наслови и поднаслови, со што се обезбедува правилно следење на предметот што се обработува во истражувањето.

Во првата глава, „Вовед“, кандидатката укажува на значењето и влијанието на физичката активност врз здравјето на луѓето. Посебно внимание е посветено на енергетските системи, т.е. метаболичките системи кои вклучуваат серија на биохемиски реакции што резултираат со формирање на аденозин трифосфат (АТР), јаглерод диоксид и вода. Во таа смисла презентирани се системите: аденозин трифосфат фосфокреатинин (АТР-РС), анаеробниот гликолитичен систем и аеробниот систем. Во оваа глава кандидатката посебно го нагласува и концизно го објаснува невроендокриниот систем на човекот, со посебен акцент на улогата на оската хипоталамус-хипофиза-адренални жлезди (НРА), а како посебен дел го објаснува физиолошкото значење на стресот.

Во втората глава, „Досегашни истражувања“, кандидатката детално ги анализира релевантните досегашни истражувања кои директно или индиректно ја третираат оваа проблематика. Во таа смисла, презентирани се поголем број истражувања кои го третираат влијанието на кортизолот како главен ендеген гликокортикоид при најразлични стресни состојби. Согласно со презентираната литература, видливо е дека аеробните вежби покажуваат споредливи терапевтски ефекти во однос на фармаколошкиот третман или психолошката терапија во третман на пациенти со депресија. Исто така, во оваа глава се презентирани релевантни податоци за влијанието на умерените аеробни вежби кај здрави млади луѓе преку значително зголемување на кортизолот под

влијание на повеќенеделен аеробен тренинг. Посебен акцент е ставен на трудови во кои се споредуваат различни видови на акутен стрес кај стаорци. Од ова се гледа дека кандидатката користи актуелна литература од понов датум, со што покажува дека доста систематично го познава и го опишува нејзиниот предмет на истражување.

Во третата глава „Предмет, цел и хипотези на истражување“, кандидатката доста јасно и концизно го дефинира предметот на нејзиното истражување, со посебен акцент на посебните цели на истражување. Во таа смисла, на еден методолошки добар начин ги дефинира и хипотезите на истражување втемелени врз резултатите од досегашните истражувања, кои одат во насока на решавање на основниот проблем во дисертацијата. Во таа смисла може слободно да се заклучи дека кандидатката на методолошки коректен и правилен начин, реално и објективно, ги поставила предметот на истражување, главните истражувачки цели и хипотези на истражувањето.

Четвртата глава, „Метод на работа“, е добро структурирана и во неа доста прецизно се дефинирани дизајнот на студијата, испитаниците, варијаблите и инструментите за мерење, како и соодветните методи на обработка на податоците кои беа анализирани со софтверот на статистичкиот пакет за социјални науки (SPSS, v. 23.0 за WINDOWS, SPSS Inc., Chicago, IL, USA).

Во петтата глава, „Резултати“, кандидатката ги презентира сите потребни податоци добиени од соодветните применети методи. Тие се прикажани во табели и графикони, со што се добива целосна слика за нив.

Во шестата глава, „Дискусија“, кандидатката, преку компаративен пристап и споредување со претходните истражувања, целосно покажа дека редовната физичка активност (тест за претходно пливање, 21 ден) создава разлики во хормоналниот статус кај стаорци. Овие податоци покажаа дека се силен показател во однос на планот за лекување на пациенти со мускулно-скелетни нарушувања, како што се фибромијалгија, цервикални и лумбални нарушувања, пациенти со кардио-пулмонална болест, ревматски, дегенеративни и невропатски нарушувања, како и процес на тренирање на атлетичарите. Иако постојат многу студии кои ја испитуваа хормоналната репресија на стресот по 21 ден од ФСТ, која во основа покажала дека има договор и несогласување во зависност од времето, тип на вежбање, исто така, род вклучен во експериментите. Кандидатката истакнува дека сегашното истражување не само што ќе биде корисно за развој на нефармакологична терапија за невропатски и мускулно-скелетни болки, туку исто така ќе го подобри нашето разбирање на механизмите и достапноста на вежбање во секојдневниот живот. Врз основа на докази и врз основа на резултатите на кандидатите, евидентно е дека хроничната вежба за тренирање на субмаксимално ниво може да го намали хормоналниот стрес-одговор.

Во седмата глава, „Ограничувања“, кандидатката доста реално и методолошки правилно ги набројува ограничувањата на студијата. Тие одат во насока на специфичности на родот (женските wistar стаорци) и релативно малиот примерок. Врз основа на ова, кандидатката констатира дека резултати не можат да се генерализираат за двата пола, а малата големина на примерокот може да има влијание врз статистичката анализа и статистичката важност на добиените резултати.

Во осмата глава, „Заклучоци“, систематски и концизно се извлечени, формулирани и презентирани најважните заклучоци, кои се однесуваат на сите поставени цели на истражувањето. Тие даваат одговори на поставените научни хипотези во докторската дисертација. Заклучоците се логички, синтезирани, интерпретабилни и очекувани, така што ги задоволуваат научните, методолошките и концепциските потреби

на истражувањето. Тие, исто така, можат да послужат како основа за генерализација на добиените резултати и за конципирање нови слични истражувања.

Деветтата глава, „Литература“, ги задоволува основните логички и методолошки принципи за изборот на објавените научни и стручни трудови кои се во непосредна врска со предметот и целите на истражувањето. Тие претежно се од понов датум и се пишувани во АПА-стил. Наведени се сите трудови кои се цитирани во докторската дисертација. Од структурата на библиографските единици може да се согледа нивната методолошки оправдана искористеност за реализацијата на темата на докторската дисертација. Од методолошко-технички аспект, библиографијата е адекватно презентирана.

Предмет на истражување

Предмет на оваа дисертација е редовната аеробна физичка активност и нејзиното влијание врз хормоналниот статус кај стаорци. Врз основа на предметот на истражување дефинирани се специфични цели: да се видат хормонски и морфолошки аспекти кај стаорците, да се организира редовна аеробна физичка активност, да се набљудуваат промените во четири точки, ден 1, 7, 14 и 21 во хормонален статус, телесна температура и телесна маса кај стаорци.

Врз вака дефинирираниот предмет и цели на истражување се наметнаа три хипотези, и тоа: редовната аеробна физичка активност ќе предизвика разлики во хормоналниот статус во деновите 7, 14 и 21, редовната аеробна физичка активност ќе предизвика разлики во морфолошките аспекти кај стаорците на ден 21 и редовна аеробна физичка активност ќе произведува разлики во телесната температура и телесната маса на ден 1, 7, 14 и ден 21.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Вклучувањето во редовна физичка активност е еден од најдобрите начини за подобрување на целокупното здравје (Garber, et al., 2011). Физичката активност може да го продолжи животот, да го подобри квалитетот на животот (Con, Hafdahl, & Brown, 2009), (Gillison, Skevington, Sato, Standage, & Evangelidou, 2009) и да го намали ризикот од срцеви заболувања, мозочен удар, дијабетес (Garber, et al., 2011), (van Praag, 2009), рак на дебело црево, рак на дојките и остеопороза (Volpon, et al., 2015). Таа е, исто така, важна компонента во менаџирањето на телесната тежина (Hewagalamulage, Lee, Clarke, & Henry, 2016). Како предизвик останува успешната промоција на редовната физичка активност кај населението кое е помалку активно (Colditz, Nguyen, & Dart 2016 година).

Поврзаноста помеѓу физичката активност, вежбањето и здравјето е добро воспоставена (Вей, Gibbson, Kampert, Nichaman, и Блер, 2000). Вежбите, односно физичката активност има многу влијание врз централниот нервен систем (Lin & Kuo, 2013) на животните во поглед на структурата и функцијата. Многу студии покажале морфолошки промени и промени во однесувањето, кои се предизвикани од вежбите. Вежбите, исто така, имаат антидепресивни ефекти (Robertson, Robertson, Jepsen, & Maxwell, 2012) и го подобруваат учењето и меморијата (Kondo и Shimada, 2015).

Постојат докази дека вежбањето е корисно средство во менаџирањето на болни состојби и болката. Затоа, протоколи со вежбање се користат за рехабилитација на пациенти со хронични мускулно-скелетни состојби, како што се фибромијалгија, хронична болка во грбот и миофасцијална болка. Исто така, неколку истражувачи објавиле дека акутна вежба има способност да ја промени перцепцијата на болката за време и по физичкото вежбање (Mazzardo-Martins, и соp., 2010), (Koltyn, Brellenthin, Cook, Sehgal, & Hillard, 2014).

Физиолошките ефекти на физичката активност широко варираат и влијаат на различни органски системи во телото. Како променлива компонента на потрошувачката на енергијата, физичката активност може да влијае на енергетскиот биланс (Miles, 2007). Сепак, вкупниот ефект на физичката активност врз вкупната потрошувачка на енергија оди подалеку од потрошувачката на енергија индуцирана со физичката активност (Shephard, 2001). Исто така, забележани се зголемувања на стапката на базален метаболизам и термогенезата од активност без вежбање. Понатаму, физичката активност може да го смени и составот, компонентите на телото, пред се со намалување на масните наслаги и зголемување на мускулната маса (Miles, 2007).

Редовната физичка активност има позитивно влијание врз симптомите на анксиозност (Robinson, Buttolph, Green, & Bucci, 2015), иако биолошките механизми за поддршката на овој ефект не се целосно разбрани. Бројни докази укажуваат дека воспалението и оксидативниот и азотниот стрес имаат важна улога во патогенезата на расположението и анксиозните растројства, а за физичката активност е познато дека влијае врз истите овие патишта (Moylan, Maes, Wray, и Berk, 2013). Друг ефект од редовното вежбање е намалување на невропатската болка (Kami, Taguchi, Tajima, & Senba, 2016). Кортизолот е главен ендеген гликокортикоиди. Тоа е стероиден хормон кој се произведува и се излачува во фасцикулатна зона на кортексот на надбубрежните жлезди (Delbende, et al., 1992) (Pauli, Souza, Rogatto, Gomes, & Luciano, 2006). Активирањето на гликокортикоидните хормони, кортизолот, кај луѓето се должи на стресни ситуации (Akirav, Kozenicky, Tal, Sandic, Venero, & Richter-Levin, 2004), (Radahmadi M., Alaei, Sharifi, & Hosseini, 2015a). Исто така, кортикостеронот е вклучен во регулирањето на стресни реакции кај глодарите (Gong, et al., 2015). Активирањето на кортизолот може да биде поради психолошки, физички (Buynitsky & Mostofsky, 2009), и физиолошки стрес (Hackney, 2006).

Кортизолот има различни и многу значајни ефекти врз регулирањето на сите делови на телесниот метаболизам на глукозата, протеините и масните киселини (Talbot, 2007), (Arakawa, et al., 2016). Кортизолот игра значајна улога во физиолошките процеси во телото. Кога кортизол е ослободен, може да биде преземен од страна на различни ткива, како што се скелетните мускули, масното ткиво и црниот дроб, со активирање на протеините во скелетните мускули да се разградат во аминокиселини и триглицеридите во масното ткиво да се хидролизират во слободни масни киселини и глицерол (Virtu & Virtu, 2004), (Hackney, 2006), (Patton & Thibodeau, 2014), (McMurray & Hackney, 2000).

Додека, тоа, присуството на многу високи нивоа на циркулирачкиот кортизол може да ја стимулираат глукогеногенезата во црниот дроб, обезбедувајќи дополнителни количества на јагле хидрати за производство на енергија (Hackney, 2006), (Talbot, 2007), (Patton & Thibodeau, 2014).

Согласно со литературата, аеробните вежби покажуваат споредливи терапевтски ефекти во однос на фармаколошкиот третман или психолошката терапија во третман на пациенти со депресија (Chen, Nakagawa, An, Ito, Kitaichi, & Kusumi, 2017).

Други автори (Alghadir, Gabr, Aly & 2015) го оценувале влијанието на четиринеделни умерени аеробни вежби кај здрави млади луѓе на возраст 15-25 години. Вежбата се состоеше од одење на лента три пати неделно. Резултатите по четири недели покажале значително зголемување на кортизолот, а истражувањето сугерираше дека четиринеделни аеробни вежби значително влијаат врз плунковните стрес-хормони кај млади здрави волонтери.

Споредувајќи различни видови на акутен стрес кај стаорци, како при принудно пливање, имобилизација, бучава и пренатрупаност за 7-15 дена, некои автори заклучиле дека најстресната активност било принудното пливање, но најштетна активност била гужвата (Smitha & Mukkadan, 2014), (Salaman, Bergman, Weizman, et al., 2000), Овие резултати би можеле да бидат поради напорната природа на принудно пливање, што предизвикува ментален и физички стрес.

Друга студија споредувала нивоа на кортизол за време на акутен стрес во тек на 15 дена, помеѓу тестот со принудно пливање и тестот со воздржан стрес и заклучиле дека нивоата на кортизол биле повисоки кога физичката активност била ограничена (Jameel, et al., 2014). Неодамнешните податоци покажуваат дека стресот при принудно пливање за 21 ден ја намалува телесната тежина и внесот на храна, но ја зголемува тежината на црниот дроб, бубрезите и надбубрежната жлезда. Ова открива дека ефектот од повторуван тест со принудно пливање може да предизвика широк спектар на адаптивни промени во централниот нервен систем (Kondam, Kate, Lakshmi, & Chandrashekar M, 2012).

Неодамнешните студии заклучиле дека заштитните, терапевтските и континуираните вежби доведуваат до значително намалување на серумскиот кортикостерон. Исто така, се чини дека времето и времетраењето на вежбањето се два фактора кои придонесуваат за промени во одговорите на стресните биомаркери (Radahmadi M., Alaei, Sharifi, & Hosseini, 2017)

Добро е познато дека физичката активност, особено аеробните вежби може да го активираат стресниот одговор во телото со активирање на оската ХПА. Концептот на стресот може да биде физички или психолошки одговор на стресот, кој е најважен фактор што треба длабоко да се анализира (Hejinen, Hommel, Kibele, & Colzato, 2016).

Според последните податоци (Nackeny, 2006), главните стрес-хормони афектирани од акутна вежба се кортизолот, епинефринот, хормонот на раст, норепинефринот итн. Во однос на плазматските нивоа на епинефринот или адреналинот, обично се зголемени поради емоционален стрес, а се ослободуваат од надбубрежната медула (Sanchez, Toledo-Pinto, Menezes, & Pereira, 2003). Ова ниво на циркулирачкиот епинефрин го стимулира ослободувањето на норепинефринот. Додека за време на вежбањето, норепинефринот се ослободува од нервните завршетоци на периферните нерви на симпатичкиот нервен систем (Scheurink, et al., 1989).

Како што споменавме претходно, физичката активност може да го активира невроендокриниот систем, во зависност од обемот на вежбањето може да се активираат стрес хормоните. Исто така, невроендокриниот систем може да се вклучи при хронична изложеност на вежбање, со намалување на хормоналниот одговор на стрес (Nackeny, 2006).

Дури и самата вежба може да биде фактор на стрес, но кога вежбањето или физичката активност ќе се врши со умерен интензитет, може да се намали негативното влијание на другите стресни фактори (Kaur, Masaun, & Bhatia, 2013).

Можеме да кажеме дека во литературата е дискутирано за аеробните вежби, вклучително и цогирање, пливање, возење велосипед, пешачење и танцување, и е докажано дека овој тип на вежба ја намалува анксиозноста и депресијата (Guszkowska, 2004).

Краток опис на применетите методи

Сите експериментални процедури беа изведени во согласност со Прирачникот за грижа и употреба на лабораториски животни, одобрен од страна на македонскиот Центар

за биоетика. Протоколите беа одобрени од страна на Етичкиот комитет за животни на Универзитетот Св. Кирил и Методиј во Скопје, според препораките за био медицински истражувања кои вклучуваат животни, издадени од страна на советот на интернационални организации за медицински науки. Анестетиците беа аплицирани во согласност со стандардите дадени во упатството од ЕС, директива 86/609/ЕЕС. Во текот на истражувањето, животните беа изложени на стандарден режим на храна и вода достапни *ad libitum* и престојуваа во просторија под константен светлосен режим од 12 часа (од 6 до 18 часот) светло и 12 часа темно, на термонеутрална температура од 26°C. Беа користени 20 женски, бели лабораториски стаорци од сојот Wistar, (n=64) на возраст 4-5 месеци, со телесна маса 220±20g. Експериментот траеше 22 дена.

Како што е напоменато, беше работено со 20 стаорци кои беа поделени во 2 групи од по 10 животни. Првата група беше контролна група, а втората испитувана група на стаорци кои пливаа. На стаорците им беше мерена ректална температура секој ден пред и по пливањето, исто така беше мерена и температурата на водата пред и по завршување на пливањето.

На 7, 10, и 14 ден од почетокот на експериментот беше земена крв од опашката на стаорците, со нејзино засекување. со цел да се одреди нивото на серотонин, адреналин и кортизол. Преостанатите 7 дена до крајот на експериментот, продолжија да пливаат 5 стаорци од испитуваната група. Последниот ден стаорците беа жртвувани и беше колекционирана крв од абдоминалната аорта која понатаму беше центрифугирана на 3000gpm- 15 мин на 4°C. Добиениот серум беше искористен за анализи за количеството на адреналин и кортизол во него. На стаорците им беше предизвикан физички стрес со тоа што беа ставени во буре со вода, температурата на водата изнесуваше ±34°.

Претходни изучувања имаат докажано дека длабочината на водата влијае врз времето на неподвижност на стаорците, односно помала количина на вода предизвикува зголемена неподвижност која се должи на способноста на стаорчето да се потпре со опашот на дното на садот (Christian and Dugan, 2005).

Во нашето истражување беше користено буре со поголема длабочина, со цел подобро справување на стаорците со стресот при пливањето за време на експериментот. Стаорците пливаа секој дневно во интервал од еден час до час и половина. Анализите на серумот беа изработени со ЕЛИСА техника.

Во подглавата “Методи за обработка на податоците”, наведени се кои статистички методи се применети за реализирање на целите и проверување на хипотезите од истражувањето. За сите квантитативни варијабли се применети основните дескриптивни статистички параметри, а тестирање на нормалноста на дистрибуцијата се реализира со Колмогоров-Смирновата постапка. За проверување на првата хипотеза на истражувањето (во колкава мера физиотерапијата влијаела во намалување или престанување на болката во грбот), применети се т-тестови за мали зависни примероци. За проверување на втората, третата и четвртата хипотеза на истражувањето применета е еднофакторска униваријатна анализа на варијансата и LSD Post-тестови.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Врз основа на температурните мерења добиени пред и по завршување на пливањето добиени се следниве резултати кои се статистички обработени. Според прикажаните резултати може да се забележи дека ректалната температурата на стаорците пред започнување на физичкиот стрес е во интервал на нормалните вредности. Според прикажаните вредности, забележително е опаѓање на температурите по изложување на физичкиот стрес.

Во врска со нашите резултати за нивоата на адреналинот по тестот со форсирано пливање, може да се види дека контролната група покажала пониски вредности на адреналинот во серум во однос на групата која плувала 7 и 14 дена, додека просекот на А е малку повисок, но не постојат статистички значајни разлики помеѓу овие две групи. Не постоеја статистички значајни разлики во нивото на адреналинот во серумот помеѓу групата која спиеше од 14 до 21 ден и групата која плуваше до 21 ден. Од овие резултати може да се заклучи дека повисокиот просек на нивоата А беше на 14 ден од експериментот.

Во групата на контролни животни постои повисоко ниво на кортизол од серум земен за анализа на животни на 7 ден од пливањето. Крвта земена на 21 ден од пливањето има најниско ниво на кортизолот во серум, што докажува дека физичкиот стрес позитивно влијае на нивото на стрес-хормоните како што е кортизолот.

Кај стаорците кои биле пасивни од 14 до 21 ден, исто така, се гледа намалено ниво на кортизолот што може да се забележи. Според статистичката анализа на концентрациите добиени при серумско тестирање, може да се забележи дека постои значајна разлика во анализата на контролата и анализата на крвта земена 14 ден, како и анализите на контролните животни и серумот собрани на 21 ден од пливањето.

Врз основа на добиените вредности на телесната тежина на животните измерени пред и по пливањето и нивната статистичка анализа, покажува компаративен приказ на вредностите на телесната тежина. Од самата шема, може да се забележи дека постои разлика помеѓу деновите 2, 8 и 20 на измерената телесната тежина истиот ден кај истите стаорци.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација на кандидатката м-р **Арбноре Ибрахимај Гаши**, со наслов **ЕФЕКТИ НА РЕДОВНАТА АЕРОБНА ФИЗИЧКА АКТИВНОСТ ВРЗ ХОРМОНАЛНИОТ СТАТУС КАЈ СТАОРЦИ**, претставува истражување во подрачјето на кинезиологијата – област: применета кинезиологија/кинезитерапија.

Подготовката на темата на оваа докторска дисертација придонесува за физиотерапевтот во врска со планот за лекување на пациенти со акутна и хронична мускулно-скелетна болест, фибромијалгија, дегенеративна болест, како и придонес кон процесот на тренирање на спортистите. Исто така, може да се заклучи дека физичката активност, односно пливањето, позитивно влијае на нивоата на кортизол, што значи дека пливањето може да се користи како нефармаколошка стратегија за подобрување на нивото на кортизол во телото.

Тековното истражување не само што може да биде корисно за развој на нефармациска терапија за невропатска и мускулно-скелетни болки, туку исто така може да го подобри нашето разбирање на механизмите и достапноста на вежбање во нашиот секојдневен живот.

Докторската дисертација на кандидатката м-р **Арбноре Ибрахимај Гаши**, со наслов **ЕФЕКТИ НА РЕДОВНАТА АЕРОБНА ФИЗИЧКА АКТИВНОСТ ВРЗ ХОРМОНАЛНИОТ СТАТУС КАЈ СТАОРЦИ**, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатката пред одбраната на докторскиот труд, ги објавила (како прв автор, во меѓународни научни списанија или еден труд во списание со импакт-фактор) следниве рецензирани истражувачки трудови:

- [5]. **Ibrahimaj**, A., Zivkovic, V., Gara, E. (2017). The influence of deep transverse massage in chronic nonspecific low back pain. *Research in Physical Education, Sport and Health*. 2017, 6(1), 19-23
- [6]. **Ibrahimaj**, A., Deli, S., Miftari, S. (2015). Effectiveness of the Mckenzie method in the treatment of low back pain in subacute and chronic stage. *Research in Physical Education, Sport and Health*, 4(1), 79-86
- [7]. Deliu, S. and **Ibrahimaj**, A. (2015). Explorative Study to Estimate Muscle Lengths to be used During Single Joint Spasticity Assessment. *Research in Physical Education, Sport and Health*, 4(1), 37-46

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Како заклучок, клиничките студии покажале дека високите нивоа на гликокортикоиди предизвикуваат ранливост во однос на психопатологијата. Користејќи го моделот *in vivo*, обезбедивме дополнителни докази за огромните придобивки од редовната аеробна физичка активност.

Главни научни придонеси на кандидатката се:

Според нашите резултати, пливањето во траење од 21 ден, со максимум 60-90 минути дневно, се покажа како силен индикатор во однос на планот за лекување кај пациенти со мускулно-скелетни нарушувања како што се фибромијалгија, цервикални и лумбални нарушувања, пациенти со кардио-пулмонална болест, ревматски, дегенеративни и невропатични нарушувања, а исто така и за процесот на тренинг на спортистите.

Резултатите од нашиот експеримент покажаа дека редовните аеробни вежби од 21 ден, со 60-90 минутно пливање, имаат позитивно влијание врз намалувањето на нивото на адреналинот и стресниот хормон кортизол, преку спречување на можните нарушувања од високите нивоа на кортизолот. Воедно, од овие резултати може да се каже дека овој аеробен протокол за вежбање може да има позитивно влијание врз намалување и одржување на телесната тежина, со што се спречува прекумерната тежина.

Резултатите добиени за време на експерименталното работење овозможуваат да се извлечат следниов заклучоци:

- значително намалување на рекурентна температура по изложеност на физички стрес во одговор на стресот на телото и прилагодување кон околината;
- зголемување на нивоата на адреналин во серумот кај стаорци кои пливале 14 дена, за разлика од оние кои биле тестирани и на 21-от ден од пливањето;
- по тестот со принудно пливање во траење од 21 ден, нивоата на кортизолот се намалија во споредба со контролната група;
- според ова, може да се заклучи дека постои позитивен ефект врз нивоата на адреналинот и кортизолот во серумот, по изложеност на физички стрес;
- не постои значајна разлика во телесната тежина на животните по тестот со принудно пливање;
- исто така, може да се заклучи дека физичката активност, односно пливањето, позитивно влијае врз нивоата на кортизолот, што значи дека пливањето може да се користи како нефармаколошка стратегија за подобрување на нивото на кортизолот во телото.

Подрачје на примена и ограничувања:

Ограничувањата на оваа студија се достоини за кратко споменување. Нашата студија беше специфична за родот, вклучувајќи ги само женските wistar стаорци. Покрај тоа, нашиот примерок беше мал. Имајќи ги предвид овие две ограничувања можеме да кажеме дека нашите резултати не можат да се применат за двата пола.

Малата големина на примерокот може да има влијание врз статистичката анализа и статистичката важност, бидејќи резултатите помеѓу групите покажаа различно и ниско статистичко значење.

Можни понатамошни истражувања:

Сегашното истражување не само што ќе биде корисно за развој на нефармаколошка терапија за невропатска и мускулно-скелетна болка, туку исто така ќе го подобри нашето разбирање за механизмите и достапноста на вежбањето во нашиот секојдневен живот. Врз основа на доказите и врз основа на нашите резултати можеме да констатираме дека хроничното вежбање и тренинг до субмаксимално ниво, може да го намали хормоналниот стрес одговор.

Потребни се понатамошни студии за да се поддржи употребата на овој протокол за редовно аеробно вежбање во траење од 21 ден. Треба да се земат предвид времето на вежбањето, времетраењето, како и искуството на субјектите во однос на тренинг, базирано на хормоналните одговори. Нашата препорака за идните студии е да го следат истиот протокол, со поголема големина на примерокот, двата пола да бидат вклучени за силно да ги потврдиме нашите резултати.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Факултетот за физичко образование, спорт и здравје да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација на кандидатката **м-р Арбноре Ибрахимај Гаши** со наслов **„ЕФЕКТИ НА РЕДОВНАТА АЕРОБНА ФИЗИЧКА АКТИВНОСТ ВРЗ ХОРМОНАЛНИОТ СТАТУС КАЈ СТАОРЦИ“**.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Ицко Ѓорѓовски, претседател	с.р.
Проф. д-р Вујица Живковиќ, ментор	с.р.
Проф. д-р Даниела Шукова Стојмановска, член	с.р.
Проф. д-р Ленче Алексовска Величковска, член	с.р.
Проф. д-р Емилија Јаневиќ Ивановска, член	с.р.

**ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФАКУЛТЕТ/ИНСТИТУТ
ЗА ФИЗИЧКО ОБРАЗОВАНИЕ, СПОРТ И ЗДРАВЈЕ**

ДОКТОРСКИ ТРУДОВИ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	м-р Егзон Шаља	„Соматотипови на елитни борачи од три различни држави и нивните разлики во морфолошките карактеристики, специфично-моторичките и функционалните способности“;	“Somato types of elite wrestlers from three different countries and their differences in the morphological characteristics, specific motor and functional abilities”	Проф. д-р Костовски Жарко	0201-1304/4.5 од 18.12.2017

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА **„ОРГАНИЗАЦИСКО ОДНЕСУВАЊЕ И КОМУНИЦИРАЊЕ КАКО ФАКТОР ЗА РАЗВОЈ НА ВИСОКООБРАЗОВНА ИНСТИТУЦИЈА”** ОД НАТАША ЛАЗАРЕВА,
ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЗОФСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ - ИНСТИТУТ ЗА ПЕДАГОГИЈА

Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет во Скопје, на својата XXX редовна седница одржана на 1. 12. 2016 година, нè избра за членови на Рецензентската комисија за оценка на докторскиот труд под наслов **„ОРГАНИЗАЦИСКО ОДНЕСУВАЊЕ И КОМУНИЦИРАЊЕ КАКО ФАКТОР ЗА РАЗВОЈ НА ВИСОКООБРАЗОВНА ИНСТИТУЦИЈА”**, изработен од м-р Наташа Лазарева, студент на докторските студии на Институтот за педагогија – менаџмент во образованието. Заблагодарувајќи му се на Наставно-научниот совет за укажаната доверба, слободни сме да му го доставиме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторскиот труд на м-р Наташа Лазарева претставува самостоен труд, презентиран преку текстуален и илустративен дел, придружен со прилози. Текстуалниот дел на дисертацијата содржи 5 целини (теоретски пристап, методологија на истражување, презентација и анализа на резултатите од истражувањето, заклучок и прилози), поставени на вкупно 276 страници. Литературата која е користена за изработката на магистерскиот труд, покрај фундаменталните педагошки дела, содржи и голем број на дела од областа на менаџментот во образованието и актуелни, тематски соодветни ракописи. Трудот е поддржан од 217 библиографски единици на македонски и други странски јазици. Во прилозите, кандидатката ги има презентирани инструментите на истражувањето и добиените резултати.

Докторскиот труд, со мали исклучоци, е коректно и конзистентно поставен. Аналитичкиот пристап што го применила кандидатката се темели на фокусиран теориски пристап на проблемот кој се истражува и резултатите од емпириското истражување. Секоја глава има последователност и сопствена хомогеност и соодветствува на класичниот методолошки пристап во проучувањето на општествените појави. Со тоа, кандидатката ја поставува конструкцијата на трудот која овозможува лесно читање и запознавање со истражуваниот проблем.

Структура

Докторскиот труд поседува структура која овозможува реализација на намерата на кандидатката да го истражува влијанието на организациското однесување и комуницирање врз развојот на високообразовните институции.

Вака поставената цел го дефинира истражувањето како применето со посебен фокус на утврдувањето на тоа дали и во која мера организациското однесување и комуницирање придонесуваат за развојот на високообразовните институции во Република Македонија. Ова истражување е особено актуелно бидејќи самата теорија на управувањето со образовните установи, во последно време, става посебен акцент на проучувањето на влијанието на организациската поставеност и работењето и комуникацијата како нивен составен елемент, врз развојот на образовните установи, и е релативно ново подрачје во образовната практика во нашата земја. Се уште се ретки истражувањата од овој вид, не само кај нас туку и во светот. Таквиот проблем кандидатката го истражува на поширок системски план како состојба која е детерминирана од промените во теоретските сфаќања за управувањето со знаењата и комуникациските модели и промените во образовните установи, современите сфаќања во оваа сфера во светот и кај нас, како и практикувањето на овие трендови во нашето високо образование.

Ваквата поставеност, кандидатката ја реализира со помош на теориско-емпириски пристап со примена на историски, дескриптивен и аналитичко-синтетички пристап во своето истражување, со помош на методолошки дискурс кој овозможува научно фундирани и доволно практично применливи резултати.

Операционализацијата на поставените цели, кандидатката ја спроведува преку:

- теориски пристап во проучувањето на проблемот на истражувањето;
- анализа на современа педагошка, андрагошка, психолошка и економска литература, кои за свој предмет не ја имаат само постојната ситуација со организацијата на работењето во високото образование, практикуваните комуникациски модели, туку и развојните правци според кои треба да биде третиран овој проблем;
- идентификување на меѓународните извори со кои се дефинира теоретската анализа на трудот;
- емпириско истражување, кое подразбира запознавање на односот и зависноста меѓу организацијата на работењето и комуникацијата како агент на промени во развојот на високообразовните установи во Република Македонија.

Ваквиот пристап резултирал со конзистентна структура претставена во 4 посебни и функционално поврзани целини кои опстојно го третираат проблемот на истражувањето: воведен

дел; теоретски пристап кон проблемот на истражување; методологија на истражувањето, анализа и интерпретација на резултатите од истражувањето и заклучни согледувања.

Во првото заглавие, кандидатката дава дескрипција на системот за високообразовани во Република Македонија, со посебен фокус во актуализација на прашањата, како: значењето на високото образование во контекст на глобализациските предизвици, пристапот до високо образование и системите за осигурување на квалитет; организациското однесување во контекст на неговата системска поставеност; комуникацијата во високообразовните установи со нејзина објективизација во процесната, персоналната и трансферната димензија, како и можните бариери и начини за нивно надминување.

Во **второто заглавие** е презентирана методологијата на истражување која кандидатката ја применила.

Во **третото заглавие**, кандидатката врши анализа и интерпретација на резултатите од истражувањето. Акцентот во оваа анализа е ставен на добивање на одговори на следниве прашања:

- *Дали постојат и кои се стиловите и нормите на организациско однесување и комуницирање кај вработените во организацијата и колку тие придонесуваат за прецизно утврдување и структурирање на постојната клима во организацијата?*
- *Дали правилното организациско комуницирање и однесување ја зајакнува високообразовната институција?*
- *Дали постојните разлики околу мислењата и ставовите на испитаниците може комплетно да ја откријат постојната организациска клима во организацијата?*
- *Дали доколку се исполнат условите за работа во една високообразовна институција од сите аспекти (психолошки и социјални), може да се очекува позитивна организациска клима?*

Кандидатката настојува да ги судри добиените резултати од истражувањето со резултатите кои се добиени по пат на анализа на современите настојувања во сферата на организациската поставеност и комуникацијата во високообразовните установи. Притоа, анализата и интерпретацијата ја операционализира по пат на проблемски пристап фокусиран во неколку клучни манифестации, како:

- *влијанието на организациската поставеност и комуникацијата врз мислењето на вработените во институциите за сопственото однесување и комуницирање, како и мислењето на вработените кое се однесува на потребните промени во врска со организациското однесување и комуницирање;*

- *влијанието на организациската поставеност и комуницирањето врз воспоставувањето на ефикасна организациска клима во дадени услови;*
- *влијанието на организациската поставеност и комуницирање врз постојниот менаџмент и врз недостатоците и предностите на неговото функционирање;*
- *влијанието на организациската поставеност и комуницирање врз исполнетоста на условите од психолошки и социјален аспект кај вработените.*

Во **четвртото заглавие**, кандидатката ги презентира заклучните согледувања и дава препораки за идни активности во сферата на организациската поставеност и комуницирањето во високото образование во нашата земја. Врз основа на добиените резултати, кандидатката ги потврдува или ги одбива поставените хипотези на истражувањето.

Врз основа на резултатите од теоретската анализа и спроведеното истражување, како и врз основа на констатираните слабости, кандидатката дава препораки за интервенции во сферата на организациската поставеност и начините на комуникација во високообразовните установи.

.

Анализата на докторскиот труд покажува дека кандидатката вложила голем напор, проблемот на истражувањето да го посматра од различни аспекти, а сè во функција на јасност и издржаност на препораките што ги дава на крајот на трудот, што на овој труд му дава дополнителен квалитет.

Проблемскиот пристап кој кандидатката го применила со наведување на голем број детерминанти и нивна операционализација, со целосно почитување на спецификите на состојбите и окружувањето, е во функција на јасност на трудот. Од аспект на посебноста и актуелниот миг во кој се наоѓа високото образование во Република Македонија и потребата од зајакнување на овој дел од образовниот систем со континуирано следење и целосно разоткривање на позитивните и негативните искуства од организациското однесување и комуникацијата, се чини дека ваков пристап е повеќе од неопходен. Дотолку повеќе што во последно време, во сферата на менаџирањето (сеопфатно сватено) и организациската поставеност и комуникацијата во високото образование се прават обиди за интервенции кои имаат системска позадина но притоа не произлегуваат од втемелени и издржани добри примери од практиката. Овој дел, дополнет со функционалното поврзување и прецизното поставување на значењето и улогата на сите клучни фактори кои ја детерминираат организациската клима и ефикасноста во развојот на високообразовните установи, сочинуваат јака основа да се дадат издржани толкувања и препораки кои би биле операционализирани во образовната практика во нашата земја.

Методологија

Во рамките на својот пристап во анализата на проблемот на докторскиот труд, кандидатката применува методологија на истражување карактеристична за општествените науки. Со примена на историскиот метод, методот на анализа, дескриптивниот метод, компаративниот метод, индуктивниот метод и методот на генерализација, кандидатката ги проучува постојните теоретски аспекти на истражуваната појава и искуствата од досегашниот третман на организациското однесување и комуникацијата и нивната манифестација во високообразовните установи.

Со помош на аналитичко-синтетичкиот пристап, анализата на документација, компарацијата, како и неексперименталната каузална метода за утврдување на причинско-последичните односи во сферата на организацијата на работа во високообразовните установи, кандидатката успешно ја реализирала поставената цел.

Со помош на анкетирање и користење на два вида прашалници, емпириското истражување е спроведено со вработени во 14 високообразовни установи (11 во Република Македонија и 3 во Холандија), со вкупно опфатени 361 испитаник или 722 примероци на анкетни прашалници дистрибуирани по електронски пат.

Во истражувањето се користи случаен и стратификуван примерок. Изборот по различни слоеви на вработени во поглед на струките, односно насоките е со соодветен процент.

Во однос на возраста, опфатени се претставници на возраст од 25 до 65 години. Заради попрегледна анализа на резултатите во однос на возраст, испитаниците се поделени на четири возрасни групи.

Големината на примерокот е условен со спремноста на вработените да се вклучат во истражувањето што придонело кандидатката да има ограничени можности за опфат на поголем број субјекти на истражување. Со оглед на големината на примерокот, резултатите можат да бидат третирали само на индикативна основа.

Заклучок

Значењето што го има организациското однесување и комуникацијата во високообразовните установи и нивното влијание врз развојот на установите, а во контекст на глобализационите процеси, зазема исклучително значајно место, како во научните кругови, така и во плановите за развој на високообразовните системи во земјите во светот. Покрај значајноста на системските интервенции во сферата на структурата на високото образование и економизирањето на образовните излези, подеднакво значење им се придава и на перманентните интервенции во развојната сфера, особено на организациската поставеност и начините на комуникација рефлектирани преку ефикасноста на процесите на управување. Оттаму, зајакнувањето на организациската поставеност е прашање кое треба да ги засега високообразовните установи, особено во креирањето на нивниот развој и подигањето на квалитетот на работата на универзитетскиот кадар, особено менаџерскиот.

Организациското однесување и комуницирање се дел од основните двигатели на функционалноста на образовниот процес и според истражувањата без нив не може да се замисли професионална организациска клима. Од друга страна, пак, за да се моделира професионална високообразовна институција не се доволни само организациското однесување и комуницирање, туку и стручноста, компетентноста, професионализмот на наставниот кадар кои треба да понудат висок квалитет. Последниве детерминанти не подлежат на спроведеното истражување, но сепак се дел од високообразовните институции.

Докторскиот труд **„ОРГАНИЗАЦИСКО ОДНЕСУВАЊЕ И КОМУНИЦИРАЊЕ КАКО ФАКТОР ЗА РАЗВОЈ НА ВИСОКООБРАЗОВНА ИНСТИТУЦИЈА”**, изработен од м-р Наташа Лазарева, студент на докторските студии на Институтот за педагогија – менаџмент во образованието, претставува значаен напор за расветлување на едно исклучително значајно прашање во образовната практика. Трудот претставува дело кое има аспирации да ги спои теориската и практичната димензија на истражуваниот проблем. Практичните импликации што ги сугерира и ги носи како свој потенцијал, особено констатациите за видот на организациска поставеност, го прават овој труд вреден од аспект на можностите за апликација.

ПРЕДЛОГ

Врз основа на изнесените податоци, Рецензентската комисија позитивно го оценува докторскиот труд **„ОРГАНИЗАЦИСКО ОДНЕСУВАЊЕ И КОМУНИЦИРАЊЕ КАКО ФАКТОР ЗА РАЗВОЈ НА ВИСОКООБРАЗОВНА ИНСТИТУЦИЈА”**, изработен од м-р Наташа Лазарева, студент на докторските студии – менаџмент во образованието, на Институтот за педагогија, и му предлага на Наставно-научниот совет на Филозофскиот факултет да ја усвои оваа рецензија и да ѝ овозможи на кандидатката понатамошна постапка за одбрана на докторскиот труд.

Рецензентска комисија

Проф. д-р Зоран Велковски с.р

Проф. д-р Наташа Ангелоска Галевска с.р

Проф. д-р Анета Бараковска с.р

Проф. д-р Јасмина Делчева Диздаревиќ с.р

Проф. д-р Вера Стојановска с.р

**ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

2. Магистерски трудови

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Драгана Гелева	Психосоцијална помош и поддршка на зависници од дрога	Psychosocial support and support for addicts	проф. д-р Софија Георгиевска	Бр.10-2672/17 5-1-2017
2.	Лидија Шулази	Трансформациониот модел на лидерство во училиштата од основното воспитание и образование	Transformational model of leadership in primary educational schools	проф. д-р Анета Баракоска	Бр.10-2635/17 5-1-2017
3.	Елена Радеска	Безбедносно-разузнавачки служби на земјите од Западен Балкан и механизми на контрола врз нивната работа	Security Intelligence Services of the Western Balkan countries and mechanisms for controlling their work	проф. д-р Оливер Бакрески	Бр.10-2377/17 5-1-2017
4.	Мартина Димовска	Туторството како педагошки модел за поддршка на учениците Роми во вториот образовен циклус од основното образование во Република Македонија	Tutoring as a pedagogical model for supporting Roma students in the second education cycle of primary education in the Republic of Macedonia,	проф. д-р Елизабета Томевска-Илиевска	Бр.10-2531/17 5-1-2017
5.	Милена Лесноска	Кузман Јосифовски-Питу (1915-1944)	Kuzman Josifovski-Pitu (1915-1944)	проф. д-р Виолета Ачкоска	Бр.10-2641/17 5-1-2017
6.	Душица Велкова	Развојот на човечките ресурси и мотивацијата во организацијата	Development of human resources and motivation in organization	проф. д-р Јован Пејковски	Бр.10-2525/17 5-1-2017

7.	Биљана Парнаџиева	Интервју во процесот на менаџирање на човечки ресурси	Interview in the progress of managing human resources	проф. д-р Јован Пејковски	Бр.10-2666/17 5-1-2017
8.	Елена Спасова	Обука и развој на вработените и работењето на организацијата	Training and development of employees and internal organizational process	проф. д-р Јован Пејковски	Бр.10-2636/17 5-1-2017
9.	Гордана Анастасова	Социјалната димензија на инклузивниот процес во основните училишта во општина Гевгелија	The social dimension of the inclusive process in the Primary schools in municipality of Gevgelija	проф. д-р Наташа Чичевска-Јованова	Бр.10-2490/17 5-1-2017

ПРЕГЛЕД
НА ОДОБРЕНИ ТЕМИ НА ФИЛОЗОФСКИ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ

2. Специјалистички трудови

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Назив на темата		Име и презиме на менторот	Датум и бр. на Одлука на ННС/НС за прифаќање на темата
		на македонски јазик	на англиски јазик		
1.	Јорданче Јосифов	Компаративна анализа на Системите за Палијативна грижа во Р.Хрватска и Р.Македонија	Comparative analysis of the Paliative care systems of the R. Croatia and the R. Macedonia	проф. д-р Иван Трајков	Бр.10-2671/17 5-1-2018

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО
НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ ИСТОРИЈА НА АЛБАНСКАТА
КНИЖЕВНОСТ НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО
СКОПЈЕ**

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците *Нова Македонија* и *Коха* од 7.11.2017 година за избор на наставник во сите наставно-научни звања во наставно-научната област *историја на албанската книжевност* и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет (бр. 04-563/7 од 21. 12. 2017 г.) донесена на 16. редовна седница одржана на 20. 12. 2017 година, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Зекирја Незири, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, д-р Нехас Сопај, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ и д-р Авзи Мустафа, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.

Како членови на Рецензентската комисија, по разгледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област *историја на албанската книжевност*, во предвидениот рок се пријави само кандидатката д-р Мирлинда Крифца Беќири, редовен професор на Катедрата за албански јазик и книжевност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

I. Биографски податоци:

Кандидатката д-р Мирлинда Крифца Беќири е родена на 24.1.1969 година во Дебар. Основното образование го започнала во родниот град, а го завршила во Скопје. Средното образование го завршила во УСО „Зеф Љуш Марку“ со одличен успех. За исклучителниот успех што го постигнала во основното и средното образование, добитничка е на повеќе републички награди. Од учебната 1987 до учебната 1991 година ги следела студиите по албански јазик и книжевност на Катедрата за албански јазик и книжевност при Филолошкиот факултет во Скопје, кои ги завршила во предвидениот рок со висок просечен успех 9,77.

Кандидатката активно се служи со албанскиот, македонскиот и англискиот јазик.

Како првенец на генерацијата, д-р Мирлинда Крифца Беќири е добитник на двете најголеми награди на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ од Скопје, и тоа: наградата „26-ти јули“, која се доделува од средствата на Френк Марнинг од Лондон на најдобрите студенти од Архитектонскиот, Филозофскиот, Филолошкиот, Правниот и Факултетот за

ликовни уметности, каде што го делеше првото и второто место, и Пофалницата за постигнатиот среден успех (9,77) на Филолошкиот факултет за учебната 1990/1991 година, каде што меѓу 20 најдобри студенти на сите факултети и академии го делеше третото и четвртото место.

По завршувањето на факултетот, д-р Мирлинда Крифца Беќири го продолжува нејзиното натамошно усовршување на постдипломски студии. Така, во 1993 година се запиша на постдипломски студии на групата Книжевност при Филолошкиот факултет во Скопје. Сите предвидени испити на овие студии ги положи со одличен успех, пројавувајќи силни заложби за книжевната наука. На 2.12.1998 година успешно го одбрани магистерскиот труд под наслов: *Поезијата на Ласгуш Порадеци* и се здоби со звањето *магистер по филолошки науки*. Треба и во оваа пригода да се забележи дека Ласгуш Порадеци, клучна фигура на албанската книжевност, со трудот на Крифца Беќири доби нов и оригинален толкувач на неговата поезија од подрачјето на интертекстот, за што сведочи и топлиот прием во научните албаноолошки кругови.

По повеќе годишни опсежни и продлабочени истражувања и студии, д-р Мирлинда Крифца Беќири, на 5.7.2001 година успешно го одбрани својот докторски труд под наслов: *Интертекстуалноста во албанската поезија меѓу две светски војни* и се здоби со звањето *доктор по филолошки науки*.

Во октомври 1994 година, д-р Мирлинда Крифца Беќири се вработи на Филолошкиот факултет, при Катедрата за албански јазик и книжевност, како помлад асистент, по предметот Историја на албанската книжевност. По магистрирањето во 1998 година, избрана била во звањето *асистент* и ги држи вежбите по предметот Историја на албанската книжевност 5-8. По успешната одбрана на докторскиот труд во 2001 година била избрана во звањето *доцент* по предметот Историја на албанската книжевност; и во 2006 г. во звањето *вонреден професор* и во 2013 година во звањето *редовен професор* (Одлука, бр. 02-519/10 од 30. 04. 2013 г.) по истиот предмет, при истоимената Катедра на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, каде што и понатаму е на постојан работен однос.

Пред вработувањето на Филолошки факултет „Блаже Конески“ работела една година во Македонско радио – секција на албански јазик, како надворешен соработник (1991/1992); една година во Soros International House – професор по албански јазик за Не-албанци (1993/1994); и две години во Гимназијата „Зеф Љуш Марку“ (1992/1994) во Скопје, како професор по албански јазик и книжевност.

Освен на Филолошкиот факултет во Скопје, својата наставно-образовна дејност д-р Мирлинда Крифца Беќири успешно ја надградува и на други високообразовни институции во земјава. На задоволство на студентите и на наставниот кадар, таа во периодот од учебната 2001/2002 до учебната 2007/2008 година била ангажирана со предавања по предметите: Албански јазик за почетници (за овој предмет е автор на програмата), Светска книжевност и Академско пишување (и за овој предмет е автор на програмата) на Универзитетот на Југоисточна Европа во Тетово, како Part time profesor.

Следејќи ги современите светски стандарди во наставата по книжевност и со цел да ја активира комуникативната способност кај студентите, д-р Крифца Беќири постојано се

залага за применување на современи методи, како и за спроведување на најновите научни сознанија за литературата во предавањата и вежбите по горенаведените предмети. Со цел на студентите да им го олесни владеењето на сознанието на предметот, како и изучувањето и подготовката за полагање на испитите, во својата научна апликативна актива објавува низа студии, статии и прилози за книжевните појави и автори од албанската книжевност, кои се предвидени со наставната програма. Во текот на нејзиното работење како помлад асистент, асистент, доцент, вонреден и редовен професор, д-р Мирлинда Крифца Бекири успешно се вклопи во наставниот процес, воспостави солиден однос со студентите и покажа посебен интерес кон воспитно-образовната работа и кон сопственото стручно и научно усовршување.

За тоа докажува објавувањето на три книги студии, две од кои се од монографски карактер, додека една е книга студии и прилози (за кое подетално ќе се зборува подолу). Од монографските научноистражувачки студии, една се однесува за интертекстот во поезијата на Лазгуш Порадеци (објавена во 2000 година), а другата за интертекстот во албанската поезија меѓу двете светски војни (објавена во 2005 година).

II.1 Наставно-образовна дејност

Од вработувањето на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, во октомври 1994 година, па се до денес, со голем опит и посветеност изведува настава во трите циклуси (додипломски, магистерски и докторски) на високообразовниот процес на Филолошкиот факултет, Катедра за албански јазик и книжевност.

Во додипломскиот циклус е ангажирана со 14 часа (предавања, вежби и консултации) по следниве предмети: (1) Албанска книжевност 5 и 6; (2) Академско пишување (1, 2); и Современ албански јазик (немајчин). Во овој процес на универзитетското образование се истакнува и како раководител на дипломски трудови. Под нејзино менторство досега се дипломирани 37 кандидати.

Непосредно по изборот во звањето доцент, вонреден и редовен професор, таа се вклучи во наставата на постдипломските студии на насоката книжевност, група за албанска книжевност, изведувајќи курсеви по интертекстуалноста во албанската книжевност меѓу двете светски војни. Паралелно со наставата на постдипломските студии, д-р Мирлинда Крифца Бекири се истакнува и во раководење на магистерски трудови. Под нејзино менторство досега магистрирале 4 (магистранди).

Како успешен наставник и раководител на наставно-образовни и научни проекти, д-р Мирлинда Крифца Бекири се истакнува и во третиот циклус на високото образование. Во циклусот за докторски студии ги предава курсевите по интертекстуалноста. Значајно е да се истакне дека под нејзино менторство досега докторирале 5 новооформени научни кадри – доктори по филолошки науки.

Д-р Мирлинда Крифца Бекири се истакнува и како член на комисији за одбрана на додипломски, магистерски и докторски трудови. Како член на комисија за одбрана на дипломски трудови учествувала во 32 комисији, за одбрана на магистерски трудови - во 4 комисији и како член за одбрана на докторски трудови - во 7 комисији.

II.2 Научноистражувачка дејност

Паралелно со нејзината наставна дејност, која почива врз силни афинитети кон наставата, втемелени врз нејзината солидна педагошко-дидактичка и методичка подготвеност, д-р Крифца Бекири перманентно работи на своето научно усовршување пројајувајќи интерес за истражување и проучување прашања од разни области на науката за книжевност.

Во трудовите на д-р Мирлинда Крифца Бекири се назира јасниот и логичен пристап кон книжевната материја, во нејзиниот теориски и историски контекст, кои теоретски се поврзуваат со двата клучни научни монографски труда.

Научноистражувачкиот интерес на д-р Мирлинда Крифца Бекири е, пред се, насочен кон проблематиката сврзана со прашања од проучувањето на книжевноста, во прв план на интертекстуалноста воопшто, интертекстуалноста во албанската книжевност, посебно; додека во најново време и за прашања поврзани со современата книжевност, односно со постмодерната. Во поширокиот делокруг на нејзината истражувачка дејност, таа истражува теми од интертекстуалноста во албанската книжевност, особено кај автори од првата половина на 20 век. Во поново време, од изборот во звањата вонреден и редовен професор освен што продолжува со нејзината специјаност – интертекстот, се повеќе се осврнува и на прашања поврзани со мошне интересни сфери од поновите теории на истражувањето на книжевноста, како што се прашањата поврзани со теорија на меморијата, културологијата, постмодерната и понатамошниот живот на книжевниот артефакт во денешните дни на интернетско создавање книжевни текстови. За изнесеново сведочат нејзините најнови публикации, произлезени од многубројните учества во домашни и меѓународни научни конференции.

Како позначајни претставителни научни и значајни прилози од посочената научноистражувачката дејност на д-р Мирлинда Крифца Бекири заслужува да се издвојат некои од нејзините статии и реферати претставени пред академската јавност во научните конференции во Скопје, Приштина, Тирана, Корча и Елбасан.

Од нејзината библиографија во периодот на последниот избор (2013-2017), која ја доставува како прилог кон пријавата, може да се установи дека се работи за содржајна, значителна и квалитетно-професионална продукција која е спроведена во пет области: (1) истражување и проучување прашања од интертекстуалноста во албанската книжевност, (2) теорија на меморија, (3) културологија и феминизам, (4) прашања од понатамошниот од на книжевниот артефакт во услови на современиот живот на глобализација и интернетска книжевност на постмодерната, како (5) и за прашања на егзилот и идентитетот во албанската книжевност, област по која во последно време го насочила својот научно истражувачки ангажман. Во првата група прашања за интертекстот ги продолжува проучувањата на својата специјалистичка оформеност – интертекстуалноста како можеен начин на проучување на книжевните остварувања, додека другите четири области се во контекст на поновите современи проучувања на книжевниот артефакт.

- (1) *Quo vadis, letërsi (postmodernia dhe pas saj)*, статија прочитана во научната конференција *Негела на науката во Косово*, Приштина, 17 мај 2012 година.

- (2) *Çështja e variacioneve dhe variantave në poezinë e Nolit*, статија прочитана на научната конференција посветена на 130 - годишнината од раѓањето на Фан С. Ноли, одржана на 30-31 мај 2012 на Универзитетот „Фан С. Ноли“ во Корча.
- (3) *Çështja e versioneve dhe varianteve në poezinë e F. Nolit* (Верзиите и варијантите во поезијата на Ф. Ноли), Зборник на материјали од меѓународната научна конференција посветена на Фан С. Ноли, по повод 130 годишнината од раѓањето, 1882 – 2019, Корча, 2012, с. 78 -85.
- (4) *Книжевни студиуми* (монографска студија, Скопје, 2013).
- (5) *Temat e postmodernies / postmodernizmit* (Темите на постмодерната / постмодернизмот), *Jehona e re*, Скопје, 1-2, 2013, 3-22.
- (6) *Karakteristikat e postmodernies / postmodernizmit* (Карактеристиките на постмодерната/постмодернизмот), статија прочитана во научната конференција на 7. Научна меѓународна средба на Институтот Алб-шкенца, одржана на 29-31 август 2012 година во Скопје: *Aktet e IASH*, Тирана, Приштина, Скопје, 2013, вол. 6, бр. 5, с. 537-546.
- (7) *Letërsia dhe identiteti* (Книжевноста и идентитетот), во Научната сесија во рамките на 32. Семинар за албански јазик, книжевност и култура, одржан во Приштина, август 2013.
- (8) *”Tjetri” në veprën e Mitrush Kutelit*, („Другиот“ во делото на М. Кутели), во научната манифестација *Hegela na shkencat e Kosoves*, организирана од Министерството за образование, наука и технологија на Косово, Приштина, 15 мај 2014.
- (9) *Noli dhe Bibla* (Ноли и Библијата“), во Научната сесија во рамките на 33. Семинар за албански јазик, книжевност и култура, одржан во Приштина, август 2014.
- (10) *Studim sintetizues i tre autoreve reprezent te letersise shqipe* (recension i veprës së Jehona Rushidi Rexhepit, “Intertekstualiteti në krijimtarinë letrare të Gjergj Fishtës, Faik Konicës dhe Ernest Koliqit), „Синтетична студија за тројца автори репрезенти на албанската книжевност), *Anas*, (Studia humanitatis), Скопје, 9-10, 2015, с. 205-210.
- (11) *Noli mes mitit dhe realitetit* (Ноли помеѓу митот и реалноста“), *Scupi*, IDKNA, Skopje, 13, 2015, с.72-82.
- (12) *Një rilexim i “Pasqyrave të Narçizit” të E. Koliqit* (Едно повторно читање на делото „Огледалата на Нарциз“), во 10. Меѓународна научна средба, организирана од Институтот Алб –шкенца, Скопје, август 2015.
- (13) *“Vetja” dhe “tjetri” në veprën e E. Koliqit* („Себството“ и “другиот“ во делото на Е. Колиќи“), во Научната манифестација *Hegela na shkencat e Kosoves*, организирана од Министерството за образование, наука и технологија на Косово, Приштина, 14 мај 2015.
- (14) *“Një sage e vogël” Besnik Mustafaj* („Една мала сага„ Бесник Мустафај), *Sudime albanologjike*, ИДКНА, Скопје, бр.14, 2016, с.122-129.
- (15) *Raporti i veprës së M. Kutelit me letërsinë gojore* („Односот на делото на М. Кутели со усната книжевност“), *Зборникот на трудови од Научната конференција по повод 130 - годишнината од раѓањето на М. Кутели*, Универзитет „Фан Ноли“, Корча, 2017 (предаден за објавување).

Во списокот на објавени трудови се наведени 12 обемни наслови, меѓу кои една книга, 14 студии и прилози (научни трудови) кои се објавени во научните списанија и зборници на научни конференции и собири со национален и меѓународен уредувачки одбор. Несомнено меѓу нив содржински позначително и поквалитетно место зазема обемната

проучувањето на книжевниот артефакт, поткрепен со обемно користена соодветна и професионална литература, докажува дека е оформен во трудољубив научник со широки дострели, кој, со своите афинитети кон ваков вид истражувања и проучувања значајно придонесува за нивниот развој не само на нашите простори, туку и пошироко во балкански контекст.

Без сомнение, научната актива на д-р Мирлинда Крифца Беќири во албанската книжевна наука воопшто претставува респектабилен придонес и новина токму од аспект на нејзиниот аспект на истражувања и проучувања на книжевниот артефакт, кое, од друга страна, не се ограничува само на албанската книжевност од периодот меѓу двете светски војни, туку својот видокруг на истражувањата и проучувањата го проширува со таа од преродбата, како и современата, кои ги толкува во рамките на европскиот контекст. Бидејќи нејзините истражувања се меѓу првите од таков вид проучувања, во албанолошките книжевни истражувања, воедно, служат и како пример за примена на интертекстуални и културолошки истражувања во проучувањето на албанската книжевност.

II.3 Дејности од поширок интерес

Натамошното стручно усовршување го продолжува со студискиот едносеместрален престој во Велика Британија (1997), како стипендист на Birbeck College, University of London; како и со учество во разни семинари и научни конференции од национален и меѓународен карактер, како што се научните конференции во Семинарот за албански јазик, книжевност и култура од Приштина, Семинарот за албанологија од Тетово, како и во домашни и меѓународни научни симпозиуми и конференции одржани во Скопје, Тетово, Тирана, Приштина, Корча, Елбасан и др.

Д-р Мирлинда Крифца Беќири учествува како член во разни проекти, како што е меѓународниот проект *Точки на спојување* (2016-2018) чиј носител е Фондот ЗФД во кој ги истражува и проучува албанско-македонските паралели во народната проза; како и оној на Национален советодавен комитет за проектот на ОЕЦД ПИСА + Република Македонија (2000 година) и координатор по предметот *Вештини на читање и пишување*, во рамките на Програмата за преод – 3 (2003-2004 и 2004-2005 година); била ангажирана и како член на Експертската комисија за подготовка на тестовите за екстерно оценување за средните училишта во Бирото за развој на образованието на Република Македонија (1999-2004 година); член на групата за составување на Наставните планови и програми за средните училишта (насочено образование); член на Комисијата за издавачка дејност при Министерството за култура на Република Македонија (2002 година); член на Советот на министерот за култура на Република Македонија, Благоја Стефановски (2003-2004 година); член на жирито за избор на најдобра поетска збирка помеѓу двете Струшки вечери на поезијата 2003-2004 година и доделување на наградата "Браќа Миладоновци"; и како составувач на програмата по предметот *Академско пишување* како задолжителен предмет на УЈИЕ во Тетово (2005-2006 година); член на Уредувачкиот одбор на научните списанија *Studime Albanologjike* (2010) и *Vizione* (2006); член на факултетската Комисија за евалуација; член на рецензентски комисији за избори во наставнички звања (на Агим Лека, Исмет Османи и Зејнепе Алили-Реџеми); рецензент за универзитетски учебници (Нехас

Сопај и Агим Лека) и на книги од поширок интерес (*Албански јазик и книжевност* за 6, односно 7 одделение), на монографската студија (*Ликој на жената во делото на Миџени и Флобер* од Зејнепе Алили-Реџеми) и на предлог - проектот: *Родови паралели во македонската и албанската култура во Македонија* (2008).

Од разновидната активност на д-р Мирлинда Крифца Беќири вреди да се спомне и нејзината заложба во преведувачката дејност. Освен нејзината ангажираност како симултан и консекутивен преведувач, таа има преведено од македонски на албански јазик и книги за потребите на воспитно-образовниот процес. Од сферата на преведувачката дејност на Крифца, вреди, пред се, да се спомне преводот од македонски на албански јазик на делото *Еко сексион* (ОХО, 2014 г. Скопје) на Александра Младеновска.

II.4 Стручно апликативна дејност

Во рамките на стручно-апликативната дејност, д-р Мирлинда Крифца Беќири пројави висока професионалност во извршувањето на наставните активности. Таа континуирано вршела значајни и многубројни должности на Филолошкиот факултет "Блаже Конески" во Скопје. Член е на Наставно-научниот совет, Наставно-научниот колегиум, Одборот на докторски студии за научната област албанска книжевност и на Одборот за магистерски студии по албанска книжевност на Факултетот. Била член и на организациони одбори на значајни настани не само на Филолошкиот факултет, туку и пошироко во Републикава, како што се Струшките вечери на поезијата.

Наставно-научната дејност на д-р Мирлинда Крифца Беќири, поведено од повеќегодишното перманентно следење на нејзиниот развој како наставник и научник, се потврдува со изборот во звањата вонреден и редовен професор за наведениот предмет. Во досегашната успешна наставно-образовна и научна дејност се забележителни неколку карактеристики, кои ги красат нејзините дострели, меѓу кои се квалитетот на научните публикации на национален и меѓународен план, ефикасноста и амбициозноста во научниот потфат, подготвеноста за постојан придонес во подемот на наставно – научното ниво на Филолошкиот факултет во Скопје, одговорното однесување и ангажман во унапредувањето на истражувањата на интересни и значајни прашања во проучувањето на книжевниот феномен воопшто и во албанската книжевност посебно.

Згора на сè треба да се истакне дека д-р Мирлинда Крифца Беќири својата афирмација како научник во национален и меѓународен план редовно и во континуитет ја потврдува со своите учества на голем број научни конференции, симпозиуми, семинари и работилници во земјава и во странство, збогатувајќи го притоа националниот и меѓународниот научен дискурс со актуелни прилози по пат на презентација на матичниот Факултет, односно УКИМ во и надвор од нашава држава.

Таа со несебична енергија и ентузијазам прифаќа дополнителни часови, при што должност ни е да подвлечеме дека има постигнато извонредни резултати со студентите. Сево ова укажува дека кандидатката д-р Мирлинда Крифца Беќири со својата научна актива придонесува за афирмација на научната мисла. Кандидатката со својата наставно-воспитна, научноистражувачка и научно-апликативна актива не само покажа, туку и

докажа несомнена компетентност, стручност и способност како во наставниот процес, така и на планот на научноистражувачката дејност не само за иницирање на интересни прашања во идентификација на книжевниот артефакт, туку и за нивното објаснување и толкување.

Нејзиниот увид и компетенција врз албанската книжевност, чувството за анализа на книжевниот феномен во интердисциплинарен контекст, нејзината широка и мултидисциплинарна култура, нејзината примерна трудољубивост и моќна комуникативност, ќе бидат сигурно од посебно значење во успешниот тек на педагошкиот процес на Катедрата, но и пошироко на Филолошкиот факултет. Како ретко кој друг, д-р Мирлинда Крифца Беќири остварува успешна осмоза помеѓу својата педагошка и научноистражувачка вокација во доменот на албанската книжевност и култура. Како што можеше да се види од погоре посоченото, нејзините две монографски студии (за поезијата на Ласгуш Порадеци и за интертесктуалноста во албанската поезија меѓу двете светски војни), обемената книга студии за постмодерната и на прилози за книжевната меморија, како и обемената монографска студија за егзилот и идентитетот (во ракопис) претставуваат забележителен резултат во албанистиката, не само во Македонија, туку и воопшто во албаноолошките студии.

Д-р Мирлинда Крифца Беќири има природен и континуиран развој во своето формирање како наставник и научник, каков би посакувале да имаат бројни универзитети. Како брилијантен ученик, студент, асистент, сега и со наставнички задолженија д-р Мирлинда Крифца Беќири и припаѓа на новата генерација амбициозни носители на Катедрата за албански јазик и книжевност. Таа успешно како помлад асистент и асистент, потоа како доцент, вонреден и редовен професор беше вклучена во изведување вежби и предавања по историја на албанската книжевност. Методична, педантна, редовна, дисциплинирана и трудољубива во изведувањето на наставата (предавања и вежби), д-р Мирлинда Крифца Беќири веќе сè има здобиено со углед кај своите студенти и колеги.

Чувствуваме потреба да истакнеме дека д-р Мирлинда Крифца Беќири, од посочената наставно-образовна, научноистражувачка и научно апликативна дејност, претставува комплетно профилиран кадар, кој со својата активна многу сериозно ја гради својата цврста позиција во наставно-образовниот процес на Катедрата за албански јазик и книжевност, како и на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, односно на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје.

Во прилог на искажаното оди табеларниот **АНЕКС (член 2 од Правилникот за избор)** со конкретни датуми и други релевантни податоци, кој е приложен кон овој извештај.

Оценка за самоевалуација

Кандидатката д-р Мирлинда Крифца Беќири, во учебната 2017/2018 година, доби позитивна оценка од анонимно спроведената анкета на студентите на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

Заклучок и предлог

Следејќи го континуираниот наставно-образовен и научен развој на д-р Мирлинда Крифца Беќири, откако ги завршува студиите по албански јазик и книжевност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, па се до денес, можеме да посочиме исклучителен пример на континуиран и успешен развој на еден извонреден педагошки профил и, без претерување може да се рече, научник кој сигурно ќе биде од големо значење за натамошниот развој на Катедрата за албански јазик и книжевност.

Врз основа на изнесените констатации за професионалните, научните и педагошките квалификации истакнуваме дека д-р Мирлинда Крифца Беќири во целост ги исполнува пропишаните услови за избор во звањето во кое конкурира. Комисијата го дели заедничкото чувство дека се работи за исклучителен кандидат кој со својата досегашна работа и постигнати наставно-образовни и научни резултати, потекнувајќи од овој Факултет и Катедра, претставува еден вид негова идентификација. Затоа, имаме посебна чест и особено задоволство да му предложиме на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје д-р Мирлинда Крифца Беќири да биде избрана во звањето **редовен професор** во наставно-научната област **историја на албанската книжевност**.

Рецензентска комисија

1. Д-р Зекирја Неџири, редовен професор, с.р.
2. Д-р Нехас Сопај, редовен професор, с.р.
3. д-р Авзи Мустафа, редовен професор, с.р.

ОБРАЗЕЦ

**КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО,
НАСТАВНО-СТРУЧНО И СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ**

Кандидат: МИРЛИНДА КРИФЦА - БЕЌИРИ

Институција: Универзитет „Св. Кирил и Метидј“, Скопје

Научна област: книжевност

Од областа: историја на албанската книжевност

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Одржување на настава од прв циклус студии	
	2012/2013 летен семестар	
	Албански реализам 1 (4+2) $(4 \times 15 = 60 \times 0,004 = 2,4$ $2 \times 15 = 30 \times 0,03 = 0,90; \quad 2,4 + 0,90 = 3,3$	3,3
	Албанска книжевност меѓу двете светски војни (4+2) $4 \times 15 = 60 \times 0,004 = 2,4$ $2 \times 15 = 30 \times 0,03 = 0,90; \quad 2,4 + 0,90 = 3,3$	3,3
	2013/ 2014 зимски семестар	
	Албанска книжевност 5 (реализам) (4+2) $(4 \times 15 = 60 \times 0,004 = 2,4$	3,3

	$2 \times 15 = 30 \times 0,03 = 0,90$ $2,4 + 0,90 = 3,3$	
	Академско пишување (2+2) $2 \times 15 = 30 \times 0,04 = 1,2$ $2 \times 15 = 30 \times 0,03 = 0,9$ $1,2 = 0,9$	2,1
	Современ албански јазик 3 (0+4) $4 \times 10 = 60 \times 0,03 = 1,8$	1,8
	2013 / 2014 летен семестар	
	Албанска книжевност 6 (реализам) (4+2) $(4 \times 15 = 60 \times 0,004 = 2,4$ $2 \times 15 = 30 \times 0,03 = 0,90$ $2,4 + 0,90 = 3,3$	3,3
	Академско пишување (2+2) $2 \times 15 = 30 \times 0,04 = 1,2$ $2 \times 15 = 30 \times 0,03 = 0,9$ $1,2 = 0,9 = 2,1$	2,1
	Современ албански јазик 4 (0+4) $4 \times 10 = 60 \times 0,03 = 1,8$	1,8
	2014/2015 зимски семестар	
	Албанска книжевност 5 (реализам) (4+2) $(4 \times 15 = 60 \times 0,004 = 2,4$ $2 \times 15 = 30 \times 0,03 = 0,90$ $2,4 + 0,90 = 3,3$	3,3
	Академско пишување (2+2) $2 \times 15 = 30 \times 0,04 = 1,2$ $2 \times 15 = 30 \times 0,03 = 0,9$ $1,2 = 0,9 = 2,1$	2,1
	Современ албански јазик 3 (0+4) $4 \times 10 = 60 \times 0,03 = 1,8$	1,8
	2014/2015 летен семестар	
	Албанска книжевност 6 (Реализам) (4+2)	3,3

	$(4 \times 15 = 60 \times 0,004 = 2,4$ $2 \times 15 = 30 \times 0,03 = 0,90 \quad 2,40 + 0,90 = 3,3$	
	Академско пишување (2+2) $2 \times 15 = 30 \times 0,04 = 1,2$ $2 \times 15 = 30 \times 0,03 = 0,9 \quad 1,2 = 0,9 = 2,1$	2,1
	Современ албански јазик 4 (немајчин) (0+4) $(4 \times 15 = 60 \times 0,003 = 1,8)$	1,8
	2015/2016 зимски семестар	
	Албанска книжевност 5 (Реализам) (4+2) $(4 \times 15 = 60 \times 0,004 = 2,4$ $2 \times 15 = 30 \times 0,03 = 0,90 \quad 2,4 + 0,9 = 3,3$	3,3
	Академско пишување (2+2) $2 \times 15 = 30 \times 0,04 = 1,2$ $2 \times 15 = 30 \times 0,03 = 0,9 \quad 1,2 = 0,9 = 2,1$	2,1
	Современ албански јазик 4 (немајчин) (0+4) $(4 \times 15 = 60 \times 0,003 = 1,8)$	1,8
	2015/2016 летен семестар	
	Албанска книжевност 5 (4+2) $(4 \times 15 = 60 \times 0,004 = 2,4$ $2 \times 15 = 30 \times 0,03 = 0,90 \quad 2,4 + 0,9 = 3,3$	3,3
	Академско пишување (2+2) $2 \times 15 = 30 \times 0,04 = 1,2$ $2 \times 15 = 30 \times 0,03 = 0,9 \quad 1,2 = 0,9 = 2,1$	2,1
	Современ албански јазик 4 (немајчин) (0+4) $(4 \times 15 = 60 \times 0,003 = 1,8)$	1,8
	2016/2017 зимски семестар	

	Албанска книжевност 5 (4+2) (4×15=60×0,004 = 2,4 2 x15 = 30 x 0,03 = 0,90 2,4 + 0,9 = 3,3	3,3
	Академско пишување (2+2) 2 x 15 = 30 x 0,04 = 1,2 2 x 15 = 30 x 0,03 = 0,9 1,2 = 0,9 = 2,1	2,1
	Современ албански јазик 3 (немајчин) (0+4) (4×15=60×0,003 = 1,8)	1,8
	2016/2017 летен семестар	
	Албанска книжевност 6 (4+2) (4×15=60×0,004 = 2,4 2 x15 = 30 x 0,03 = 0,90 2,4 + 0,9 = 3,3	3,3
	Академско пишување (2+2) 2 x 15 = 30 x 0,04 = 1,2 2 x 15 = 30 x 0,03 = 0,9 1,2 = 0,9 = 2,1	2,1
	Современ албански јазик 4 (немајчин) (0+4) (4×15=60×0,003 = 1,8	1,8
	2017/2018 зимски семестар	
	Албанска книжевност 5 (4+2) (4×15=60×0,004 = 2,4 2 x15 = 30 x 0,03 = 0,90 2,4 + 0,9 = 3,3	3,3
	Академско пишување (2+2) 2 x 15 = 30 x 0,04 = 1,2 2 x 15 = 30 x 0,03 = 0,9 1,2 = 0,9 = 2,1	2,1
	Современ албански јазик 3 (немајчин) (0+4) (4×15=60×0,003 = 1,8	1,8

	Вкупно	71,4
	Настава од втор циклус на студии	
	<i>Албански реализам 2 (Албанска книжевност 6) - избран курс (2012/2013; 2013/2014; 2014 /2015; 2015/2016; 2017/2018 (15+0) 15 x 5 семестри x 0,05 = 3,75</i>	3,75
	<i>Албанска книжевност меѓу двејте светски војни (Албанска книжевност 6) -изборен курс (2012 /2013, 2013 / 2014, 2014 / 2015 , 2015/2016, 2017/2018 (15+0) 15 x 5 семестри x 0,05 = 3,75</i>	3,75
	<i>Методи и техники на научна работа</i> (2016 /2017), 15+0; 15 x 0,05 = 0,75	0,75
	Настава од трет циклус на студии	
	<i>Албанска модерна книжевност – избран предмет</i> 1 x семестар (2015/2016) 1 x 15 x 0,06 = 0, 9	0.9
	<i>Интелигентност во албанската книжевност (2017 /2018) 1 x 15 x 0,06 = 0, 9</i>	0.9
	Вкупно	10,05
	Консултации со студенти	2
	20012/2013 околу 100 студенти по семестар; 100 x 0,002=0,2 2013/ 2014 еден семестар околу 100 студенти 2 x 100 = 200 x 0, 00 2 = 0,4 2014/2015 околу 100 студенти по семестар 2 x 100 = 200 x 0,002 = 0,4 2015/2016 околу 1000 студенти по семестар 2 x 100 = 200 x 0,002 = 0,4 2016/2017 околу 100 студенти по семестар 2 x 100 = 200 x 0,002 = 0,4	

	2017/2018 еден семестар околу 100 студенти $100 \times 0,002 = 0,2$ $0,2 + 0,4 + 0,4 + 0,4 = 0,4 = 0,2 = 2$	
	Вкупно	2
	Подготовка на нов предмет	
	<i>Академско иттишување 1 изборен предмет (2+2)</i>	1,5
	<i>Академско иттишување 2 –изборен предмет (2+2)</i>	1,5
	<i>Методи и техники на научна работа</i>	1,5
	Вкупно	4,5
	Ментор на дипломска работа на кандидатите	
	<i>Семир Алими (2012), Ајнур Нухиу (2012), Кефсере Казими (2012), Нуран Нухиу (2012), Зекирја Мусџафи (2012), Мириџан Арифџи (2012), Филизе Сакиџи (2012), Суеда Феџау (2012), Селвије Рамеџи (2013), Луџифије Ганиу (2013), Линдиџа Бислими (2013), Мејреме Синани (2013), Ханифе Абдулау (2013), Нериман Небиу (2013), Самире Бајрами (2014), Лиригона Ајредихи (2015), Пранвера Сакиџи (2015), Неврије Алили (2015), Зебибе Амеџи (2015), Рејхан Садики (2015), Фисник Пашоли (2015), Туркјан Каили (2016), Елмедина Рамадани (2016), Шџије Рахмани (2016), Саџбер Реџеџи (2016), Ејзона Мусџафи (2016), Шејнуре Арифџи (2016) Емине Деари (2016), Алиџуна Курџиџи (2016), Мериџа Исмаили (2016), Џејлан Сахиџи (2016), Ирјеџа Тахири (2016), Тахир Шабани (2017), Флеренџина Феџау (2017), Есра Салихи (2017), Семра Ислами (2017), Јесрине Ислами (2017)</i> $37 \times 0,2 = 7,4$	7,4
	Член на комисија за одбрана на дипломска работа на кандидатите	
	<i>Таибе Асани (2012), Осман Зендели (2012), Ведије Салих (2012), Хаџиџе Халими (2012), Нериман Салиџи (2012), Џејлане Дауџи (2012), Агифеџ Лесковиџа (2012), Суеда Феџау (2012), Семијеџи Реџеџи (2012), Рејхан Буџи (2012), Елифе Азири (2012), Емсале Јонузи (2012), Џејлан Дурак (2013), Елена Пеџковска (2013), Ана Злаџкова (2013), Ема Ѓорова (2013), Билјана Евџимова (2014), Туба Салиџи (2014), Зејнула Идриз (2014), Фаџиме Сарачи (2014), Газменд Фејзулаху (2014), Ардиана Лоџа</i>	3,2

	<i>(2014), Флорије Рамагани (2014), Аргџија Јасхари (2014), Мериџа Алили (2015), Макфуре Сулиси (2015), Имране Абдуллаи (2016), Арифџе Коваџи (2015), Мираџеџи Мурџезани (2016), Себахџе Рамагани (2016), Симона Пауновска (2017), Сенеџе Сервеџи (2017)</i> 32 x 0,1 = 3,2	
	Вкупно за дипломски работо	10,6
	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат	
1	<i>Хуреме Гура, Придонесоџи на албанскаџа дијасџора во маџеријалниџе и духовниџе кулџурни вредносџи на анџлосаксонскоџо оџиџесџиво (декември 2012)</i>	0,5
2	<i>Фатбадра Доко, факџиоџрафијаџа насџроџи фикцијаџа во делаџа на Ернесџи Хеминџвеј и Исмаил Кагаре (2014)</i>	0,5
3	<i>Шериф Селими Нарџолоџкиџе инсџтџанџи и фокалџзаџија во албанскиоџ расказ во Македонија (2014)</i>	0,5
4	<i>Ваџит Сејдиу, Книжевноџо дело на Дин Мехмеџи (2014)</i>	0,5
5	<i>Лулџета Адили - Челику, Зборообразувањџо во џоезијаџа на Наим Фрашери, Асдрени и Ласџуи Порадеџи (2015)</i>	0,5
	<i>Едџира Черкези, Феноменоџи на меџаморфозаџа во албанскаџа народна книжевносџи (2015)</i>	0,5
	<i>Едџира Бирко Јорго, Книжевносџа, фолклороџи и медиумиџе во албанскиоџ џечаџи во џекоџи на В. С. В. (2017)</i>	0,5
	Вкупно	3,5
	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура	
	<i>Даим Мифтари, Поеџскаџа индивидуалносџи на Џевахир Сџахиу (2014)</i>	0,3
	<i>Асим Селмани, Сенџиманџализам и хроноџоџи во романескноџо дело на Рамиз Келменџи (2014).</i>	0,3
	<i>Садије Алити Водаџа како археџиџиџски симбол во современаџа албанска лирика (Ф. Араџи, Б. Чаџриџи, А. Гаџџани, Н. Лако), (2016),</i>	0,3

	Хатице Реџеџи, <i>Пародијата како постојатка во делата на Џабир Ахмети</i> (2017)	0,3
	Вкупно	1,2
	Рецензент за универзитетски учебник	
	Agim Leka, <i>Letërsi e huaj 1 (Светска книжевност 1)</i> , Албас, Тетово, 2012	1
	Agim Leka, <i>Semantika e dramës shqipe, (Семантика на албанската драма)</i> , Арбериа дизајн, Тетово, 2012.	1
	Вкупно	2
	Интерна скрипта од вежби	
	<i>Академско пишување 1</i>	3
	<i>Академско пишување 2</i>	3
	Пакет материјали за одреден предмет	
	<i>Современ албански јазик 3</i>	1
	<i>Современ албански јазик 4</i>	1
	<i>Албанска книжевност 5 –вежби</i>	1
	<i>Албанска книжевност 6 –вежби</i>	1
	Вкупно	10
	Вкупно	115,25

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени

	Ментор на магистерска работа	
	Ментор на кандидатките Сејлан Мустафа, која работи на темата <i>Каптеоријата на ликовите во прозно дело на М. Куџели</i> , на Зелије Халими, која работи на темата <i>Книжевниот дијалог со фолкорот и традицијата во епските дела на М. Куџели и Е. Колиќи</i> , Мејреме Синани Сашираја во албанската книжевност меѓу двеите светски војни и на кандидатката Флорентина Фетаи (која сеопште ја нема дефинирано темата). 4 x 0,5 = 2	2
	Вкупно	2
	Ментор на докторска дисертација	
1	Теута Винца –Кафеџоли, <i>Хронолозијата во прозно дело на Миџруи Куџели</i> , (2012)	3
2	Алиса Велај, <i>Каптарзата и дискурсот во прозно дело на Миџруи Куџели</i> , Ернест Колиќи и Касем Требешина	3
3	Јехона Рушити, <i>Интертекстуалноста во книжевното творештво на Ѓерѓ Фишја, Фаик Коница и Ернест Колиќи</i>	3
4	Мерал Шехаби, <i>Аспекти на интертекстуалноста во албанската книжевност на преродбата</i>	3
	Вкупно	12
	Учесник во меѓународен научен проект	
	Учесник во националниот проект „Точки на спојување“, (2016-2018), чии носител е Форумот ЗФД, кој има за цел да се истражуваат сличностите и разликите во однос на фолкорот и етнологијата. Мирлинда Крифца Бекири (Фил. Факулт.) и д-р Катерина Петровска Кузманова (Институтот за фолкор „Марко Цепенков“) Скопје, работат на подрачјето- народна проза – сличности и разлики.	5
	Вкупно	5
	Монографија	
	<i>Studime letrare</i> , (Книжевни студии), Ватра, Скопје, 2013: 200.	8

	Вкупно	8
	Трудови со оригинални научни резултати објавени во стручно/ научно списаније со меѓународен уредувачки одбор	
	“Temat e postmodernies / postmodernizmit”, („Темите на постмодерната / постмодернизмот“), <i>Jehona e re</i> , Скопје, 1-2, 2013, 3-22.	4
	“Noli mes mitit dhe realitetit” (Ноли помеѓу митот и реалноста,,), <i>Scupi</i> , IDKNA, Скопје, 13, 2015, с.72-82.	4
	Studim sintetizues i tre autoreve reprezent te letersise shqipe (recension i veprës se Jehona Rushidi Rexhepit, “Intertekstualiteti ne krijimtarinë letrare te Gjergj Fishtës, Faik Konicës dhe Ernest Koliqit) , „Синтетична студија за тројца автори репрезенти на албанската книжевност), <i>Anas</i> , (Studia humanitatis), Скопје, 9-10, 2015, с. 205-210.	4
	“Një sage e vogël” Besnik Mustafaj („Една мала сага,, Бесник Мустафај), <i>Sudime albanologjike</i> , ИДКНА, Скопје, бр.14, 2016, с.122-129.	4
	Вкупно	16
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во зборник на трудови од научен / стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
	“Quo vadis, letërsi” (postmodernia dhe pas saj), <i>Зборник на научната годишна конференција „Недела на науката 2012</i> , Приштина, 2912, с. 261-267.	3
	„Çështja e versioneve dhe varianteve ne poezinë e F. Nolit” („Верзиите и варијантите во поезијата на Ф. Ноли“), <i>Зборник на материјали од меѓународната научна конференција посветена на Фан С. Ноли, по повод 130 - годишнината од раѓањето, 1882 – 2019</i> , Корча, 2012, с. 78 -85.	3
	“Karakteristikat e postmodernies/ postmodernizmit” („Карактеристиките на постмодерната / постмодернизмот), <i>Aktet</i> , Тирана, Приштина, Скопје, вол.6, бр.5, с.537-546.	3
	“Raporti i veprës së M. Kutelit me letërsinë gojore” („Односот на делото на М. Кутели со усната книжевност“), <i>Зборникот на трудови од Научната конференција по повод 130 годишнината од раѓањето на М.</i>	

	<i>Куџели</i> , Универзитетот „Фан Ноли“, Корча, 2017 (предаден за објавување).	
	Вкупно	12
	Труд објавен во зборник на трудови на в.о. институција	
	“Kontributi i prof. Remzi Nesimit në studimin e veçantive gjuhësore të krijuesve nga letërsia shqipe”, (Придонесот на проф. Ремзи Несими во проучување на јазичните посебности на творците од албанската книжевност), “Годишен зборник“, УКИМ, Филолошки факултет „Блаже Конески“ Скипје, 2014, 49-59.	2
	Вкупно	2
	Секциско предавање на научен собир со меѓународно учество	
	“Letërsia dhe identiteti” (Книжевноста и идентитетот), во Научната сесија во рамките на 32. Семинар за албански јазик, книжевност и култура, оджан во Приштина, август 2013.	2
	“”Tjetri” në veprën e Mitrush Kutelit”, („Другиот“ во делото на М. Кутели), во научната манифестација <i>Недела на науката во Косово</i> , организирана од Министерството за образование, наука и технологија на Косово, Приштина, 15 мај, 2014.	2
	“Një rilexim i “Pasqyrave të Narçizit” të E. Koliqit”, (Едно повторно читање на делото „Огладалата на Нарциз“), во 10. Меѓународна научна Средба, организирана од Институтот Алб –шкенца, Скопје, август 2015.	2
	“Vetja” dhe “tjetri” në veprën e E. Koliqit”, („Себството“ и “другиот“ во делото на Е. Колиќи“), во научната манифестација <i>Недела на науката во Косово</i> , организирана од Министерството за образование, наука и технологија на Косово, Приштина, 14 мај 2015.	2
	“Noli dhe Bibla” (Ноли и Библијата“), во Научната сесија во рамките на 33. Семинар за албански јазик, книжевност и култура, одржан во Приштина, август 2014.	2
	Вкупно	10
	Апстракти објавени во зборник на меѓународна конференција	

	“”Tjetri” në veprën e Mitrush Kutelit”, („Другиот“ во делото на М. Кутели), во <i>Libri i abstrakteve</i> , од научната манифестација <i>Недела на науката во Косово</i> , организирана од Министерството за образование, наука и технологија на Косово, Приштина, 2014, с.77.	1
	“Vetja” dhe “tjetri” në veprën e E. Koliqit”, („Себството“ и “другиот“ во делото на Е. Колиќи“), во <i>Libri i abstrakteve</i> , од научната манифестација <i>Недела на науката во Косово</i> , организирана од Министерството за образование, наука и технологија на Косово, Приштина, 2015, с. 21.	1
	“Një rilexim i “Pasqyrave të Narçizit” të E. Koliqit”, во <i>Libri i përmbledhjeve</i> , од 10. Меѓународна научна средба, организирана од Институтот Алб – шкенца, Скопје, август 2015, с.81.	1
	“Noli dhe Bibla” (Ноли и Библијата“), <i>Abstrakte</i> од Научната сесија во рамките на 33. Семинар за албански јазик, книжевност и култура, оджан во Приштина, 2014, с.80.	1
	„Letërsia shqipe e shek.XX dhe identiteti” (Албанската книжевност на 20. век и идентитетот), 32. Меѓународен семинар за албански јазик, книжевност и култура, УП, УТ, Приштина, 2013, с.78	1
	Вкупно	5
	Вкупно	72

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број		Поени
	Предавања /претставувања во институции од јавен интерес и во културно–информативни центри / промоции на книги и проекти	
	Промотор на книгата <i>Poetika e rrwfimit letrar</i> на Зејнепе Алили Реџеџи, во КЦ „Кочо Рацин“ Скопје, 2015	0,5

	Промотор на книгата <i>Poetika migjeniane –simbolika e gruas shqiptare</i> , КЦ 19 /19 , 2015	0,5
	Промотор на книгата <i>Një sage e vogël</i> („Една мала сага,, Бесник Мустафај), <i>Книжарницаџа на Чаршијаџа</i> , ноември, 2016.	0.5
	Член на факултетска комисија	
	Член на Редакцискиот одбор на Меѓународното научно списание на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ (со одл. бр.02 -814 /2, 30.5.2017	1
	Претседател на Комисијата за доделување на наградата „Блаже Конески“ на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ за најдобар есеј, 2016	1
	Претседател и член на Комисијата за попис на библиотечниот фонд на Катедрата за албански јазик и книжевност –со Одлука бр. 05-2644/1 од 29.10.2015	0,5
	Претседател на поткомисијата за евалуација на студиската програма по Албански јазик и книжевност на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ Скопје (Одлука бр. 02-869/85) од 6.2.2014	0,5
	Член на Комисијата за 2 степен студии група –книжевност -2 мандата	2
	Член на комисија за избор во звање	
	Член на Рецензентската комисија (заедно со проф. д-р Енвер Мехмети и Шкелќим Милаку) за избор на Теута Винца Кафеџоли за професор по предметите: <i>Историја на албанската книжевност 1 и 2 (Романтизам)</i> , <i>Компаративна книжевност</i> , <i>Историја на албанската книжевност 1 и 2 (Реализам)</i> на Универзитетот „Укшин Хоти“ во Призрен, Р Косово (септември 2016).	0,5
	Член на Рецензентската комисија (заедно со проф. д-р Енвер Мехмети и Шкелќим Милаку) за избор на Вјолца Дибра за професор по предметите: <i>Вовед во книжевноста</i> , <i>Теорија на книжевноста</i> , <i>Книжевност за деца</i> , <i>Усна книжевност</i> на Универзитетот „Укшин Хоти“ во Призрен, Р. Косово (септември 2016).	0,5
	Член на организационен или програмски одбор на научен /стручен собир	

	Член на Научниот комитет на Првиот научен собир на младите албаноолози на тема: <i>Предизвициите на албаноолошките студии во почетокоот на 21. век</i> , организиран од УЈИЕ, Тетово, 21-22 април 2017.	1
	Член на национална жири-комисија	
	Член на комисијата за доделување на наградата „Климент Охридски“, во 2015 год.	1
	Член на Комисијата за доделување на наградата „Климент Охридски“ за 2017 год.	1
	Дејности од поширок интерес	
	Рецензент на делото <i>Kronotopi në prozën “E madhe është gjëta e mëkatit”</i> на Теута Винца –Кафеџоли, Мешари, Приштина, 2014	0,5
	Рецензент на делото <i>Значенскиот состав на романоот „Времето на козиите“</i> на Агим Лека, Ватра, Скопје, 2012	0,5
	Рецензент (и автор на предговорот) на делото <i>Poetika e rrefimit letrar</i> на Зејнепе Алили Рецепи, Тетово, 2014	1
	Предговор на поетската збирка <i>Tingujt e jetës</i> на Бленда Селими, Арбериа Дизајн, Тетово, 2013	0,5
	Член на уредувачки одбор на меѓународно научно /стручно списание	
	Член на Уредувачкиот одбор на меѓународното списание за општествени науки <i>Vizione (Визии)</i> Друштвото на интелектуалци <i>Демократиски клуб</i> , Скопје бр. 19, јан. 2013; бр. 20, септ. 2013; бр.21, јан. 2014; бр.22,авг. 2014; бр.23, март 2015 5 x0,5 = 2,5	2,5
	Вкупно	15,5

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	115,2 5
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	72
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	15,5
Вкупно	202,75

Член на Комисијата

1. Проф. д-р Зекирја Незири, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Нехас Сопај, член, с.р.
3. Проф. д-р Авзи Мустафа, член, с.р.

РЕФЕРАТ

ЗА ИЗБОР НА НАСТАВНИК ВО СИТЕ НАСТАВНО-НАУЧНИ ЗВАЊА ВО НАСТАВНО-НАУЧНАТА ОБЛАСТ РОМАНИСТИКА/ГРАМАТИКА НА ФРАНЦУСКИОТ ЈАЗИК И СПОРЕДБЕНА ГРАМАТИКА НА РОМАНСКИТЕ ЈАЗИЦИ НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на конкурсот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ од 23.12.2017 година, за избор на наставник во сите звања во наставно-научната област романистика (граматика на францускиот јазик и споредбена граматика на романските јазици), и врз основа на Одлуката на Наставно-научниот совет, бр. 04-129/1, донесена на 17.1.2018, формирана е Рецензентска комисија во состав: д-р Звонко Никодиновски, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, д-р Маргарита Велевска, редовен професор на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, и д-р Петар Атанасов, редовен професор во пензија на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје.

Како членови на Рецензентската комисија, по прегледувањето на доставената документација го поднесуваме следниов

ИЗВЕШТАЈ

На објавениот конкурс за избор на наставник во сите наставно-научни звања во научната област (дисциплина) романистика/граматика на францускиот јазик и споредбена граматика на романските јазици, во предвидениот рок се пријави д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска.

БИОГРАФСКИ ПОДАТОЦИ И ОБРАЗОВАНИЕ

Д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска е родена на 19 јануари 1977 година во Скопје. Основно и средно образование завршила во Крушево, а во учебната 1995/1996 година се запишала на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје, на групата за француски јазик и книжевност, каде што ги изучувала и романскиот, шпанскиот и италијанскиот јазик. Во текот на студиите имала можност да оствари неколку престои во странство. Најпрво, во учебната 1996/1997 година била на студиски престој во Париз, Франција, на Универзитетот „Рене Декарт“ (Париз 5) – насока: општа и француска лингвистика - како стипендист на француската влада, а во 1998 година остварила престој во Стразбур како преведувач во македонската екипа на меѓународниот натпревар за правници „Рене Касен“. Во 1998 година учествувала и на летна школа за романски јазик како стипендист на романската влада во Синаја, Романија. Во ноември 2000 година дипломирала на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ со просечен успех 9,87, како најдобар студент на генерацијата.

На постдипломски студии, насока: наука за јазикот (романска лингвистика), Јоана Хаџи-Лега Христоска се запишала во 2002 година каде што ги положила испитите со просечна оценка

10,00, додека на 3 октомври 2008 г. го има одбрането својот магистерски труд под наслов *Семиологија на органите на говорот во францускиот и во македонскиот јазик.*

Во декември 2012 година, кандидатката ја одбрала својата докторска дисертација со наслов *Семиологија на жената и на мажот во францускиот и во македонскиот јазик.*+

По завршувањето на студиите, Хаџи-Лега Христоска била ангажирана да држи настава по француски јазик на Воената академија во Скопје во зимскиот семестар 2000/2001. Веднаш потоа, во февруари 2001 г. се вработила во Францускиот културен центар во Скопје (денешен Француски институт), каде што работела на проекти поврзани со библиотекарската дејност и организирањето културни манифестации, а била вклучена и во изведувањето на наставата по француски во истата институција. Во тој период реализирала и два престоја за стручно усовршување во Франција поврзани со медијатекарството и културниот менаџмент.

Последниот реферат за избор на кандидатката е објавен во Билтенот на УКИМ бр. 1055 од 31.5.2013, стр. 420-432.

II. НАУЧНИ, СТРУЧНИ, ПЕДАГОШКИ И ДРУГИ ОСТВАРУВАЊА НА КАНДИДАТКАТА ОД ПОСЛЕДНИОТ ИЗБОР ДО ДЕНОТ НА ПРИЈАВАТА

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска е примена во март 2006 година како помлад асистент на Катедрата за романски јазици и книжевности при Филолошкиот факултет „Блаже Конески“, а по одбраната на магистерскиот труд, во 2009 година била избрана за асистент по предметите: *Граматика на современиот француски јазик* и *Споредбена граматика на романските јазици*. Откако во декември 2012 година ја одбрала својата докторска дисертација, д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска, во 2013 година, е избрана во звањето доцент по предметите: *Споредбена граматика на романските јазици* и *Граматика на современиот француски јазик*.

До овој момент, на Катедрата за романски јазици и книжевности учествува во реализирање на наставата по предметите: Споредбена граматика на романските јазици, Фонетика на францускиот јазик, Корективна фонетика на францускиот јазик и Синтакса на францускиот јазик, а на Катедрата за преведување и толкување, во наставата по предметите: Француски јазик и Преведување од француски на македонски јазик.

Во рамките на својата наставно-образовна дејност, д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска била ментор на дванаесет дипломски работи и член на комисији за одбрана на триесет дипломски, на еден магистерски и на два докторски труда. Таа е акредитиран ментор за магистерски трудови. Коавтор е на учебникот *Pour comprendre et produire des textes écrits en français*, објавен во 2014 година во Романија. Од 2006 година учествувала на седум обуки и семинари во организација на Амбасадата на Франција во Република Македонија, на Францускиот институт од Скопје, на Здружението на професорите по француски јазик на РМ и на Британскиот совет во Македонија.

Обуката организирана во 2016 година од страна на француското Министерство за образование ѝ овозможила добивање акредитација за испитувач за меѓународната диплома за француски јазик ДЕЛФ – ДАЛФ.

Во учебната 2008/2009 година била секретар на Катедрата за романски јазици и книжевности, а од 2015 година е координатор на ЕКТС на студиските програми за француски, шпански и романски јазик.

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска учествувала во пет национални проекти: во научниот проект „Електронски филолошки ресурси“ (2012-2013 - Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје), во проектот за обновување на Правописот на македонскиот јазик (2013/2014 - Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје), во научниот проект „Македонско-романистички јазични, книжевни и преведувачки релации (2000-2015)“ (2015 - Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје), во научниот проект „Паралелни фразеолошки корпуси“ (2016 – Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје), во научниот проект „Јазик, литература и култура во романскиот простор: традиција и иновација“ (2017 - Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје).

Хаџи-Лега Христоска била учесник и во три меѓународни проекти: «*Méthodologies et pratiques innovantes en didactique du FLE (MEPRID – FLE)*», координиран од страна на Универзитет од Крајова (Романија) (2012/2013), «*Widespread Idioms in Europe and Beyond*», поддржан од страна на Европското здружение за фразеологија и Истражувачкиот центар за историски и културни студии при Универзитетот во Трир (Германија) (2015/2016) и «*Intercontinental dialogue on phraseology 4 – International project: Reproducible language units in an interdisciplinary perspective (2015-2017)*», координиран од страна на Универзитетот во Бјалисток (Полска).

Д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска има учествувало со свој реферат на повеќе меѓународни научни собири во Република Македонија и во странство.

Кандидатката има објавено 20 оригинални научни трудови во научни списанија со меѓународен уредувачки одбор, во зборници на трудови од национални и меѓународни научни собири, како и во зборници на трудови на високообразовна институција. Во фокусот на нејзиниот научноистражувачки интерес се, пред сè, теми поврзани со фразеологијата и паремиологијата на францускиот и на македонскиот јазик:

1. «*Analyse syntaxique de proverbes français: étude de cas* », in *Францускиот јазик и литература во образовниот систем на Република Македонија: состојби и перспективи*, Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2013, стр. 87-96.

2. „Стереотипизирани претстави за жената во македонското фразеолошко творештво“, *Филолошки студии*, бр. 14, том 1, 2014, 157-166.

3. „Лингвистички истражувања со културолошка димензија“, in *Практиката во јазикот, јазикот во практиката*, Скопје: Универзитет ФОН, 2014, 112-121.

4. „За некои аспекти на семиотиката/семиологијата“, in *Романистика и балканистика - Зборник на трудови во чест на проф. д-р Петар Атанасов по повод 75 години од животот*, Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2014, 303-308.

5. „Мажот во македонскиот провербијален свет“, in *VIII Македонско-северноамериканска конференција за македонистика*, Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2015, 101-118.

7. „Јазикот и реалноста: местото на жената“, *Меѓународен дијалог: Исток-Запад (психологија, филозофија, лингвистика, културологија и образование)*, Свети Николе: Меѓународен славјански универзитет „Гаврило Романович Державин“, година II, бр. 3, 2015, 115-117.

8. „Од жената кон човекот воопшто: анализа на француски и македонски идиоматски единици“, in *Македонско-романистички јазични, книжевни и преведувачки релации (2000-2015)*, Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2015, 177-196.

9. «Les proverbes dans la traduction (sur un corpus franco-macédonien)», in *Јазични и културни проникнувања низ преведувањето и толкувањето*, Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2015, 471-481.

10. „Соматска фразеологија и паралелни корпуси: потреба и предизвици“, in *Зборот збор отвора*, Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2017, 319-329.

11. «Langue et culture: image de la femme et de l'homme dans les proverbes macédoniens», Joanna Szerszunovicz et al. (ed.): *Intercontinental Dialogue on Phraseology 4*, (within the framework of the international project conducted by the University of Bialystok, Poland, in cooperation with the University of Tsukuba, Japan) (sous presse).

Во неколку свои трудови, д-р Хаџи-Лега Христоска своето внимание го насочува и особено кон ароманскиот јазик (во четири труда, од кои во три само за ароманскиот, а во четвртиот заедно со италијанскиот јазик):

12. „Аромански, италијански и македонски фразеолошки изрази: контрастивна анализа“, in *Јазични, книжевни и културни паралели – 55 години италијански студии*, Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2015, 217-225.

13. «L'image de Dieu et du Diable dans la phraséologie aroumaine». *Sixième colloque international de linguistique*, Bucarest: Institut de Linguistique «Iorgu Iordan – Al. Rosetti» de l'Académie Roumaine (sous presse).

14. «Entre balkanité et romanité: expressions phraséologiques aroumaines ». in *La phraséologie: ressources, descriptions et traitements informatiques*, Paris: Europhras (sous presse).

15. «Les influences étrangères sur le lexique aroumain: l'emprunt dans les formes figées», *Филолог – часопис за језик, књижевност и културу*, Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци (sous presse).

Една друга област од лингвистиката која влегува како поле на научен интерес на д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска е фонетиката на францускиот јазик, како и начините на предавање на француските имиња во македонскиот правопис:

16. «Les ressources numériques dans l'enseignement de la prononciation: nécessité et avantages», in *Електронските ресурси и филолошките студии*, Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2013, стр. 396-407.

17. „Грешки при транскрипцијата на француските сопствени имиња во македонскиот јазик“, *Меѓународен дијалог: Исток-Запад (психологија, филозофија, лингвистика, културологија и образование)*, Свети Николе: Меѓународен славјански универзитет „Гаврило Романович Державин“, бр. 4, година III, 2016, стр. 19-24.

18. „Транскрипција на француските имиња во македонскиот јазик“, in *Језици и културе у времену и простору V*, Нови Сад: Филозофски факултет, 2016, 267-275.

19. „Пренесување на француските сопствени имиња во македонскиот јазик - проблемот со полусамогласките и согласките“, *Знаење без граници*, Скопје: Институт за менаџмент на знаење, бр. 12.1, стр. 361-365.

20. „Наставата по фонетика и фонологија на францускиот и на италијанскиот јазик помеѓу традицијата и иновацијата“, in *Јазик, литература и култура во романскиот простор: традиција и иновација*, Скопје: Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2017 (во печат).

Да споменеме дека кандидатката е автор на делот за транскрипција од француски на македонски јазик во новото издание на книгата *Правопис на македонскиот јазик*, Скопје: Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје, 2015.

Д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска била коредатор на Зборникот на трудови *Романистика и балканистика*, посветен на проф. д-р Петар Атанасов, и член на неколку организациски и редакциски одбори.

СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ

Д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска учествувала во промотивни активности на Катедрата за романски јазици и книжевности, а била член и на повеќе факултетски комисији.

Од 2007 година е член на на Здружението на професорите по француски јазик на РМ, а од 2007 до 2009 година ја извршувала функцијата благајник на Здружението. Учествувала во реализацијата на повеќе изданија на државни натпревари по француски јазик (Олимпијади по француски јазик и натпревар по спелување на француски јазик).

Д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска е и постојан судски преведувач од македонски на француски јазик и обратно во Основниот суд Скопје 1 – Скопје, од 2005 година.

Кандидатката се занимава и со преведување од француски на македонски јазик и обратно. Автор е на преводот на 13 труда: статии, книги и друг вид документи од француски на македонски јазик и обратно.

1. "La langue et la littérature françaises dans le système éducatif en République de Macédoine: état des lieux et perspectives" (превод на француски јазик на заклучоците од симпозиумот). Научен сбор „Францускиот јазик и литература во образовниот систем на Република Македонија: состојби и перспективи“, Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2013, 215-216.

2. Брико, Лоран. „Ориентални, египетски, александриски, озирски и изијачки култови: повеќеслојни идентитети и *interpretationes variae*“ (превод од француски на македонски јазик), во Зборник од Меѓународниот симпозиум „Романизирање на ориентални богови?“, 18-21 септември 2013, Македонска академија на науките и уметностите, Универзитет од Лајден, Скопје, 2015, стр. 27-33.

3. Јанкулоски, Роберт. «*Vue de la fenêtre*» (превод од македонски на француски јазик на текстот од каталогот за изложбата на фотографии со наслов „Поглед од прозорец“), Македонски центар за фотографија, Скопје, 2013.

4. Превод од македонски на француски јазик на информативни материјали (каталог, билтени, програма) за Кинотеката на Македонија, по повод организирањето на 70. Конгрес на ФИАФ, 2014.

5. Bitrakova Grozdanova, Vera. «*Les cultes orientaux dans la haute Macédoine, leur survie et leur adoption au temps romain*» (превод од македонски на француски јазик), in *Proceedings of the International symposium "Romanizing oriental gods?"*, 18-21 September 2013, Skopje, Macedonian academy of sciences and arts, University of Leiden, Skopje, 2015, pp. 35-71.

6. Црвенковска, Билјана. *Un week-end à la campagne avec Mathieu et Lune* (превод од македонски на француски јазик). Скопје: Арс Ламина, 2016.

7. Црвенковска, Билјана. *Le Père Noël chez Mathieu et Lune* (превод од македонски на француски јазик). Скопје: Арс Ламина, 2016.

8. Црвенковска, Билјана. *Mathieu et Lune partent à la mer* (превод од македонски на француски јазик). Скопје: Арс Ламина, 2016.

9. Црвенковска, Билјана. *Mathieu et Lune partent à l'école* (превод од македонски на француски јазик). Скопје: Арс Ламина, 2016.

10. Јанкулоски, Роберт. „Манаки – приказна во слики“ (превод од македонски на француски јазик на легендите во монографијата), Македонски центар за фотографија, Скопје, 2017.

11. Bitrakova Grozdanova, Vera. «Dassarètes et Lychnidiens – nouvelles sources épigraphiques et numismatiques» (превод од македонски на француски јазик), in *Illyrica antiqua (in honorem Duje Rendić-Miočević)*, Proceedings of the international conference Šibenik 12th–15th September 2013, Faculty of humanities and social sciences, University of Zagreb, 2017, pp. 69-81.

12. Bitrakova Grozdanova, Vera. «Lychnidos, l'un des centres d'intégration culturelle à l'époque romaine» (превод од македонски на француски јазик), in *Jubilaus VII: in memoriam prof. d-r Margaritae Tachevae*, Sofia, 2017 (sous presse).

13. Bitrakova Grozdanova, Vera. «La céramique du 5e et du 4e siècle de Lychnitide» (превод од македонски на француски јазик), in *Lychnidos et Dassarétie*, International archeological conference, Thessaloniki "Classical pottery of the Northern Aegean and its periphery", Thessaloniki, 2017 (sous presse).

Во 2015 и 2016 година, во својство на национален експерт, била дел од екипата за оценување на академските мрежи од програмата ЦЕЕПУС.

ОЦЕНКА ОД САМОЕВАЛУАЦИЈА

Кандидатката д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска доби позитивна оценка на анонимно спроведената анкета на студентите на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Од прегледот на севкупните наставни, научноистражувачки и стручно-апликативни активности произлегува дека д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска се има профилирано во компетентен наставник на францускиот јазик, во ревносен истражувач на француско-македонските фразеолошки и паремиолошки теми и во продлабочен познавач на романистичката проблематика.

Кандидатката д-р Јоана Хаџи-Лега Христоска пројавува значајна научноистражувачка активност на разни научни собири во нашата земја, а со своето учество на научни собири во странство солидно ја презентира и ја афирмира македонската лингвистичка романистика.

Сето тоа, како и освоениите 260,54 бода, ни даваат за право најтопло да му препорачаме на Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ да ја избере д-р ЈОАНА ХАЏИ-ЛЕГА ХРИСТОСКА во звањето вонреден професор по предметите: Граматика на францускиот јазик и Споредбена граматика на романските јазици.

Членови на Рецензентската комисија

1. Проф. д-р Звонко Никодиновски, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Маргарита Велевска, член, с.р.
3. Проф. д-р Петар Атанасов, член, с.р.

ОБРАЗЕЦ

КОН ИЗВЕШТАЈОТ ЗА ИЗБОР ВО НАСТАВНО-НАУЧНО, НАУЧНО, НАСТАВНО-СТРУЧНО И
СОРАБОТНИЧКО ЗВАЊЕ

Кандидат: Јоана Матеја Хаџи-Лега Христоска

(име, татково име и презиме)

Институција: Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје

(назив на факултетот/институтот)

Наставно-научна област: романистика (граматика на францускиот јазик и споредбена граматика на романските јазици)

НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активност:	Поени
	Одржување настава од прв циклус студии	
1.	Корективна фонетика на францускиот јазик (0+2), летен семестар 2012/2013 (април-мај)	0,36
2.	Синтакса на францускиот јазик 2 (0+2), летен семестар 2012/2013 (април-мај)	0,36
3.	Француски јазик (В) 4 (Катедра за преведување и толкување) (0+4), летен семестар 2012/2013 (април-мај)	0,72
4.	Преведување од француски (В) на македонски јазик (А) 2 (Катедра за преведување и толкување) (0+2), летен семестар 2012/2013 (април-мај)	0,36

5.	Споредбена граматика на романските јазици (2+2), зимски семестар 2013/2014	2,1
6.	Фонетика на францускиот јазик (0+2), зимски семестар 2013/2014	0,9
7.	Синтакса на францускиот јазик 1 (0+2), зимски семестар 2013/2014	0,9
8.	Француски јазик (Б/В) 3 (0+4) (Катедра за преведување и толкување), зимски семестар 2013/2014	1,8
9.	Корективна фонетика на францускиот јазик (0+2), летен семестар 2013/2014	0,9
10.	Синтакса на францускиот јазик 2 (0+2), летен семестар 2013/2014	0,9
11.	Француски јазик (Б/В) 4 (0+4) (Катедра за преведување и толкување), летен семестар 2013/2014	1,8
12.	Фонетика на францускиот јазик (0+2), зимски семестар 2014/2015	0,9
13.	Синтакса на францускиот јазик 1 (0+2), зимски семестар 2014/2015	0,9
14.	Француски јазик (Б) 3 (2+0) (Катедра за преведување и толкување), зимски семестар 2014/2015	1,2
15.	Француски јазик (В) 3 (2+0) (Катедра за преведување и толкување), зимски семестар 2014/2015	1,2
16.	Корективна фонетика на францускиот јазик (0+2), летен семестар 2014/2015	0,9
17.	Синтакса на францускиот јазик 2 (0+2), летен семестар 2014/2015	0,9
18.	Француски јазик (Б) 4 (2+0) (Катедра за преведување и толкување), летен семестар 2014/2015	1,2
19.	Француски јазик (В) 4 (2+0) (Катедра за преведување и толкување), летен семестар 2014/2015	1,2
20.	Преведување од француски (В) на македонски јазик (А) 2 (0+4) (Катедра за преведување и толкување), летен семестар 2014/2015	1,8
21.	Фонетика на францускиот јазик (0+2), зимски семестар 2015/2016	0,9
22.	Синтакса на францускиот јазик 1 (0+2), зимски семестар 2015/2016	0,9

23.	Споредбена граматика на романските јазици (2+2), зимски семестар 2015/2016	2,1
24.	Француски јазик (Б/В) 3 (2+0) (Катедра за преведување и толкување), зимски семестар 2015/2016	1,2
25.	Корективна фонетика на францускиот јазик (0+2), летен семестар 2015/2016	0,9
26.	Синтакса на францускиот јазик 2 (0+2), летен семестар 2015/2016	0,9
27.	Француски јазик 2 (почетен курс) (0+6) (Катедра за романски јазици и книжевности и Катедра за преведување и толкување), летен семестар 2015/2016	2,7
28.	Француски јазик (Б/В) 4 (2+0) (Катедра за преведување и толкување), летен семестар 2015/2016	1,2
29.	Фонетика на францускиот јазик (0+2), зимски семестар 2016/2017	0,9
30.	Синтакса на францускиот јазик 1 (0+2), зимски семестар 2016/2017	0,9
31.	Споредбена граматика на романските јазици (2+2), зимски семестар 2016/2017	2,1
32.	Француски јазик (Б/В) 3 (2+0) (Катедра за преведување и толкување), зимски семестар 2016/2017	1,2
33.	Преведување од француски на македонски и од македонски на француски јазик 3 / Преведување од француски (В) на македонски јазик (А) 3 (0+2) (Катедра за романски јазици и книжевности и Катедра за преведување и толкување), зимски семестар 2016/2017	0,9
34.	Корективна фонетика на францускиот јазик (0+2), летен семестар 2016/2017	0,9
35.	Синтакса на францускиот јазик 2 (0+2), летен семестар 2016/2017	0,9
36.	Француски јазик (Б/В) 4 (2+0) (Катедра за преведување и толкување), летен семестар 2016/2017	1,2
37.	Преведување од француски на македонски и од македонски на француски јазик 4 / Преведување од француски (В) на македонски јазик (А) 4 (0+2) (Катедра за романски јазици и книжевности и Катедра за преведување и толкување), летен семестар 2016/2017	0,9

38.	Преведување од француски на македонски и од македонски на француски јазик 2 / Преведување од француски (В) на македонски јазик (А) 2 (0+2) (Катедра за романски јазици и книжевности и Катедра за преведување и толкување), летен семестар 2016/2017	0,9
39.	Семантика на францускиот јазик (2+2), зимски семестар 2017/2018	2,1
40.	Споредбена граматика на романските јазици (2+2), зимски семестар 2017/2018	2,1
41.	Фонетика на францускиот јазик (0+2), зимски семестар 2017/2018	0,9
42.	Француски јазик (В) 3 (2+0) (Катедра за преведување и толкување), зимски семестар 2017/2018	1,2
		49,2
	Консултации со студенти	
43.	2012/2013, летен семестар (100 студенти)	0,2
44.	2013/2014, зимски семестар (95 студенти)	0,19
45.	2013/2014, летен семестар (95 студенти)	0,19
46.	2014/2015, зимски семестар (57 студенти)	0,114
47.	2014/2015, летен семестар (100 студенти)	0,2
48.	2015/2016, зимски семестар (65 студенти)	0,13
49.	2015/2016, летен семестар (53 студенти)	0,106
50.	2016/2017, зимски семестар (105 студенти)	0,21
51.	2016/2017, летен семестар (95 студенти)	0,19
52.	2017/2018, зимски семестар (57 студенти)	0,114
		1,644
	Ментор на дипломска работа	
53.	Ментор за изработка на дипломска работа	2,4 (0,2 x 12)
	Член на комисија за оцена или одбрана на докторат	

54.	Член на комисија за одбрана на докторски труд (Маја Милевска-Кулевска - јули 2016 и Милена Касапоска-Чадловска - декември 2016)	1 (0,5 x 2)
	Член на комисија за оцена или одбрана на магистратура	
55.	Член на комисија за одбрана на магистерски труд (Јасна Андреевска - мај 2014)	0,3
	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	
56.	Член на комисија за оцена или одбрана на дипломска работа	3 (0,1 x 30)
	Учебник издаден и во употреба на универзитет во странство (коавтор)	
57.	<i>Pour comprendre et produire des textes écrits en français. Recueil de fiches d'activités Niveau B2, Auteurs : Mira Trajkova, Simona-Aida Manolache, Sanda-Maria Ardeleanu, Irina Babamova, Joana Hadzi-Lega Hristoska, Nicoleta Moroşan, Olga Oprea-Gancevici, Mariana Sovea, Snezana Petrova, Irena Pavlovska, Elisaveta Popovska, Margarita Velevska. Editura Universitaria, Craiova, 2014.</i>	8
	Пакет материјали за одреден предмет	
58.	Преведување од француски на македонски и од македонски на француски јазик 3 / Преведување од француски (В) на македонски јазик (А) 3 (0+2) (Катедра за романски јазици и книжевности и Катедра за преведување и толкување), зимски семестар 2016/2017	1
59.	Преведување од француски на македонски и од македонски на француски јазик 4 / Преведување од француски (В) на македонски јазик (А) 4 (0+2) (Катедра за романски јазици и книжевности и Катедра за преведување и толкување), летен семестар 2016/2017	1
60.	Француски јазик 2 (почетен курс) (0+6), (Катедра за романски јазици и книжевности и Катедра за преведување и толкување), летен семестар 2015/2016	1
	Учество на семинари и обуки	
61.	1-4 јули 2013 – Летен универзитет во Струга за професори по француски јазик, во организација на Амбасадата на Франција во РМ	1

62.	16 јануари 2014 - обука за користење бела интерактивна табла, во организација на Францускиот институт од Скопје	1
63.	29 јуни-2 јули 2015 – Летен универзитет во Струга за професори по француски јазик, во организација на Амбасадата на Франција во РМ	1
64.	28 ноември 2015 – учество на дисеминацијата на обуката организирана од страна на КРЕФЕКО на тема « La pédagogie différenciée», во организација на Здружението на професорите по француски јазик на РМ	1
65.	28 ноември – 2 декември 2016 – учество на обука за испитувач за меѓународната диплома ДЕЛФ – ДАЛФ, во организација на француското Министерство за образование	1
66.	27 јануари и 28 февруари 2017 – учество на обуката „Резултати од учењето во студиските програми во високото образование“, во организација на Британскиот совет	1
67.	3-7 јули 2017 – Летен универзитет во Струга за професори по француски јазик, во организација на Амбасадата на Франција во РМ	1
	Вкупно	75,544

НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ

Ред. број	Назив на активностa:	Поени
	Учесник во национални научни проекти	
1.	2012/2013 - учесник во националниот научен проект „Електронски филолошки ресурси“, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје	3
2.	2013/2014 - учесник во националниот научен проект за обновување на Правописот на македонскиот јазик, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ - Скопје	3
3.	2015 - учесник во националниот научен проект „Македонско-романистички јазични, книжевни и преведувачки релации (2000-2015)“, Филолошки	3

	факултет „Блаже Конески“ – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје	
4.	2016 – национален научноистражувачки проект „Паралелни фразеолошки корпуси“, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје	3
5.	2017 – национален научноистражувачки проект „Јазик, литература и култура во романскиот простор : традиција и иновација“, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ - Скопје	3
	Учесник во меѓународен научен проект	
6.	2012/2013 - Учесник во меѓународниот истражувачки проект « Méthodologies et pratiques innovantes en didactique du FLE (MEPRID – FLE) », (N/Ref.:CE/DG/617/2011) координиран од страна на Универзитет од Крајова (Романија)	5
7.	2015/2016 - Учесник во меѓународниот научен проект « Widespread Idioms in Europe and Beyond » поддржан од страна на Европското здружение за фразеологија и Истражувачкиот центар за историски и културни студии при Универзитетот во Трир (Германија)	5
8.	2015/2017 «Intercontinental dialogue on phraseology 4 - International project: Reproducible language units in an interdisciplinary perspective (2015-2017) », conducted by Uniwersytet w Białymstoku, Wydział Filologiczny (The University of Białystok, Philological Department), Poland	5
	Трудови со оригинални научни резултати, објавен во научно/ стручно списание	
9.	„Јазикот и реалноста: местото на жената“, Списание на научни трудови од Шестата меѓународна научна конференција „Меѓународен дијалог: Исток-Запад (психологија, филозофија, лингвистика, културологија и образование)“, Меѓународен славјански универзитет „Гаврило Романович Державин“,Свети Николе, 18-19 април 2015, бр.4, година II, јуни 2015, стр. 115-117.	4
10.	„Грешки при транскрипцијата на француските сопствени имиња во македонскиот јазик“, Списание на научни трудови од Седмата меѓународна научна конференција „Меѓународен дијалог: Исток-Запад (психологија, филозофија, лингвистика, културологија и образование)“, Меѓународен славјански универзитет „Гаврило Романович Державин“,Свети Николе, 15-16 април 2016, бр.4, година III, 2016, стр. 19-24.	4
11.	„Пренесување на француските сопствени имиња во македонскиот јазик - проблемот со полусамогласките и согласките“, во Списание на научни трудови од Осмата меѓународна научно-стручна конференција	4

	„Знаење без граници“, Банско (Бугарија), 8-10 април 2016, Скопје: Институт за менаџмент на знаење, бр. 12.1, стр. 361-365.	
	Трудови со оригинални научни резултати, објавени во референтно научно/стручно списание со меѓународен уредувачки одбор	
12.	„Стереотипизирани претстави за жената во македонското фразеолошко творештво“, во <i>Филолошки студии</i> бр. 14, том 1, 2014, Институт за македонска литература, стр.157-166.	6
13.	«Langue et culture: image de la femme et de l'homme dans les proverbes macédoniens», Joanna Szerszunovicz et al. (ed.): <i>Intercontinental Dialogue on Phraseology 4</i> (within the framework of the international project conducted by the University of Bialystok, Poland, in cooperation with the University of Tsukuba, Japan) (sous presse).	6
14.	«L'image de Dieu et du Diable dans la phraséologie aroumaine», Le sixième colloque international de linguistique, Institut de Linguistique « Iorgu Iordan – Al. Rosetti » de l'Académie Roumaine, Bucarest, 29-30 mai 2015 (sous presse).	6
15.	«Entre balkanité et romanité: expressions phraséologiques aroumaines», Colloque international <i>Europhras 2014: La phraséologie: ressources, descriptions et traitements informatiques</i>, Paris (France), 10 – 12 septembre 2014 (sous presse).	6
16.	«Les influences étrangères sur le lexique aroumain: l'emprunt dans les formes figées», <i>Филолог</i> – часопис за језик, књижевност и култура, Филолошки факултет Универзитета у Бањој Луци (sous presse).	6
	Труд со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир	
17.	«Analyse syntaxique de proverbes français: étude de cas», во Зборник на трудови од Научниот собир „Францускиот јазик и литература во образовниот систем на Република Македонија: состојби и перспективи“, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2013, стр. 87-96.	2
	Трудови со оригинални научни/стручни резултати, објавен во зборник на трудови од научен/стручен собир со меѓународен уредувачки одбор	
18.	«Les ressources numériques dans l'enseignement de la prononciation : nécessité et avantages», во Зборник на трудови од Научниот собир „Електронските ресурси и филолошките студии“, 12-13 септември	3

	2013, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, декември 2013, стр. 396-407.	
19.	„За некои аспекти на семиотиката/семиологијата“, во Зборник на трудови „Романистика и балканистика - Зборник на трудови во чест на проф. д-р Петар Атанасов по повод 75 години од животот“, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2014, стр. 303-308.	3
20.	„Лингвистички истражувања со културолошка димензија“, Зборник на трудови од Меѓународната конференција за применета лингвистика: „Практиката во јазикот, јазикот во практиката (ПЈП)“, 7-8 јуни 2013, Универзитет ФОН, Скопје, 2014, стр. 112-121.	3
21.	„Аромански, италијански и македонски фразеолошки изрази: контрастивна анализа“, меѓународен научен собир „Јазични, книжевни и културни паралели – 55 години италијански студии“, Охрид (Македонија), 13-14 септември 2014, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, 2015, стр. 217-225.	3
22.	«Les proverbes dans la traduction (sur un corpus franco-macédonien)», Меѓународна јазична конференција „Јазични и културни проникнувања низ преведувањето и толкувањето“. Скопје, 26-28 септември 2012. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2015, стр. 471-481.	3
23.	„Мажот во македонскиот провербијален свет“, VIII Македонско-северноамериканска конференција за македонистика. Охрид, 7-8 јули 2012. Скопје: Универзитет „Св. Кирил и Методиј“, Филолошки факултет „Блаже Конески“, 2015, стр. 101-118.	3
24.	„Транскрипција на француските имиња во македонскиот јазик“, Меѓународна конференција „Језици и културе у времену и простору“, 31 октомври 2015, Филозофски факултет у Новом Саду, „Језици и културе у времену и простору V (тематски зборник)“, Универзитет у Новом Саду, Филозофски факултет, Нови Сад 2016, стр. 267-275.	3
25.	„Соматска фразеологија и паралелни корпуси: потреба и предизвици“, Зборник на трудови од Меѓународната научна конференција „Зборот збор отвора“, 29-30 октомври 2016, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2017, стр. 319-329.	3
	Трудови објавени во зборник на трудови на в.о. институција	
26.	„Семиологија на жената и на мажот во францускиот и во македонскиот јазик“ (резиме од докторската дисертација) во Годишен	2

	зборник на Филолошкиот факултет "Блаже Конески" – Скопје, бр.39-40, 2014, стр. 579-588.	
27.	„Од жената кон човекот воопшто: анализа на француски и македонски идиоматски единици“, во Зборник на трудови од националниот научно-истражувачки проект „Македонско-романистички јазични, книжевни и преведувачки релации (2000-2015)“, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, Универзитет „Св. Кирил и Методиј“ – Скопје, 2015, стр. 177-196.	2
28.	Зборник на трудови од научноистражувачкиот проект „Јазик, литература и култура во романскиот простор: традиција и иновација“, Филолошки факултет „Блаже Конески“ - Скопје, 2017 (во печат).	2
	Секциски предавања на научен/стручен собир со меѓународно учество	
29.	„Лингвистички истражувања со културолошка димензија“, меѓународна конференција за применета лингвистика 2013: „Практиката во јазикот, јазикот во практиката“, Универзитет ФОН, 7-8 јуни 2013.	2
30.	«Les ressources numériques dans l'enseignement de la prononciation: nécessité et avantages», на Првиот меѓународен симпозиум „Електронските ресурси и филолошките студии“, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 12-13 септември 2013.	2
31.	„Пословиците и нивните варијанти : компаративна анализа на примери од македонскиот и од францускиот јазик“, меѓународна научна конференција „Македонистиката меѓу традицијата и современите предизвици“, Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје, 20-22 ноември 2013.	2
32.	«Entre balkanité et romanité: expressions phraséologiques aroumaines», Conférence internationale <i>Europhras 2014</i> : «La phraséologie: ressources, descriptions et traitements informatiques », Paris (France), 10 – 12 septembre 2014.	2
33.	„Аромански, италијански и македонски фразеолошки изрази: контрастивна анализа“, меѓународен научен собир „Јазични, книжевни и културни паралели – 55 години италијански студии“, Охрид (Македонија), 13-14 септември 2014.	2
34.	„Јазикот и реалноста: местото на жената“, Шеста меѓународна научна конференција „Меѓународен дијалог: Исток-Запад, (психологија, филозофија, лингвистика, културологија и образование)“, Меѓународен славјански универзитет „Гаврило Романович Державин“, Свети Николе, 18-19 април 2015.	2

35.	« L'image de Dieu et du Diable dans la phraséologie aroumaine », Le sixième colloque international de linguistique, Institut de Linguistique « Iorgu Iordan – Al. Rosetti » de l'Académie Roumaine, Bucarest, 29-30 mai 2015.	2
36.	„Транскрипција на француските имиња во македонскиот јазик“, Меѓународна конференција „Језици и културе у времену и простору“, 31 октомври 2015, Филозофски факултет у Новом Саду.	2
37.	„Грешки при транскрипцијата на француските сопствени имиња во македонскиот јазик“, Шеста меѓународна научна конференција „Меѓународен дијалог: Исток-Запад (психологија, филозофија, лингвистика, културологија и образование)“, Меѓународен славјански универзитет „Гаврило Романович Державин“, Свети Николе, 15-16 април 2016.	2
38.	„Пренесување на француските сопствени имиња во македонскиот јазик - проблемот со полусамогласките и согласките“, Осма меѓународна научно-стручна конференција „Знаење без граници“, Банско (Бугарија), 8-10 април 2016.	2
39.	„Соматска фразеологија и паралелни корпуси: потреба и предизвици“, меѓународна научна конференција „Зборот збор отвора“, Филолошки факултет „Блаже Конески“– Скопје, 29-30 октомври 2016.	2
40.	Conenna, Mirella, Hadzi-Lega Hristoska, Joana, Ivanovska-Naskova, Ruska, «Comparaison des proverbes français, italiens et macédoniens avec les connecteurs conditionnels <i>si/se/ako</i> », Colloque international «Le même, le semblable et le différent au sein de la langue, de la littérature et de la culture dans les pays francophones», Faculté de philologie «Blaže Koneski», Université «Sts Cyrille et Méthode» de Skopje, 4-5 novembre 2016.	2
41.	„За еден вид ономастички фразеолошки единици во францускиот јазик“, меѓународна фразеолошка конференција СЛАВОФРАЗ - 2017 „Имињата и фразеологијата“, Филолошки факултет „Блаже Конески“– Скопје, 21-23 април 2017.	2
	Апстракт објавен во зборник на конференција	
42.	Conenna, Mirella, Hadzi-Lega Hristoska, Joana, Ivanovska-Naskova, Ruska, «Comparaison des proverbes français, italiens et macédoniens avec les connecteurs conditionnels <i>si/se/ako</i>», Colloque international «Le même, le semblable et le différent au sein de la langue, de la littérature et de la culture dans les pays francophones», Faculté de philologie «Blaže Koneski», Université «Sts Cyrille et Méthode» de Skopje, 4-5 novembre 2016.	1
	Вкупно	131

Поени

Ред. Број	Назив на активностa:	Поени
	Книга од стручна област (коавтор)	
1.	Правопис на македонскиот јазик (автор на делот за транскрипција од француски на македонски јазик стр.268-275), Институт за македонски јазик „Крсте Мисирков“ – Скопје, 2015.	7
	Експертски активности: евалуација	
2.	Национален експерт за оценување на академските мрежи од програмата ЦЕЕПУС (МОН) (2015/2016)	1
3.	Учество во спроведувањето на испитите за меѓународната диплома ДЕЛФ – ДАЛФ (февруари 2017 и мај 2017)	2
4.	Рецензент на монографијата „Францускиот јазик во Република Македонија (низ призма на културно-образовната дејност)“ од проф. д-р Ирина Бабамова и проф. д-р Снежана Петрова (април 2016)	1
	Учество во работата на комисији за државни натпревари	
5.	Учество во реализацијата на Државниот натпревар <i>Олимпијади по француски јазик 2013</i> за основните и средните училишта во РМ, во организација на Здружението на професорите по француски јазик на РМ (април 2013)	1
6.	Учество во реализацијата на Државниот натпревар <i>Олимпијади по француски јазик 2014</i> за основните и средните училишта во РМ, во организација на Здружението на професорите по француски јазик на РМ (мај 2014)	1
7.	Учество во реализацијата на Државниот натпревар по спелување на француски јазик 2014, во организација на Здружението на професорите по француски јазик на РМ (декември 2014)	1
8.	Учество во реализацијата на Државниот натпревар <i>Олимпијади по француски јазик 2015</i> за основните и средните училишта во РМ, во организација на Здружението на професорите по француски јазик на РМ (април 2015)	1

9.	Учество во реализацијата на Државниот натпревар <i>Олимпијади по француски јазик 2016</i> за основните и средните училишта во РМ, во организација на Здружението на професорите по француски јазик на РМ (мај 2016)	1
10.	Учество во реализацијата на Државниот натпревар <i>Олимпијади по француски јазик 2017</i> за основните и средните училишта во РМ, во организација на Здружението на професорите по француски јазик на РМ (април 2017)	1
	Учество во промотивни активности на факултетот/ институтот	
11.	Промотивни активности на Катедрата за романски јазици и книжевности за 2013, 2014, 2015 и 2016 година	2
12.	Интензивна настава по француски јазик за почетници (септември 2017)	2
	Член на национална жири-комисија	
13.	Член на жири-комисија на натпреварот на француска шансона во организација на Францускиот институт од Скопје (28 март 2014)	1
	Превод	
14.	Јанкулоски, Роберт. « Vue de la fenêtre » (превод од македонски на француски јазик на текстот од каталогот за изложбата на фотографии со наслов „Поглед од прозорец“), Македонски центар за фотографија, Скопје, 2013.	0,5
15.	Conclusions du Colloque sur le thème « La langue et la littérature françaises dans le système éducatif en République de Macédoine: état des lieux et perspectives » (превод на заклучоците на француски јазик), во Зборник на трудови, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2013, стр. 215-216.	0,5
16.	Превод од македонски на француски јазик на информативни материјали (каталог, билтени, програма) за Кинотеката на Македонија, по повод организирањето на 70. Конгрес на ФИАФ, 2014.	3
17.	Bitrakova Grozdanova, Vera. « Les cultes orientaux dans la haute Macédoine, leur survie et leur adoption au temps romain » (превод од македонски на француски јазик), in Proceedings of the International symposium “Romanizing oriental gods?”, 18-21 September 2013, Skopje,	0,5

	Macedonian academy of sciences and arts, University of Leiden, Skopje, 2015, pp. 35-71.	
18.	Брико, Лоран. „Ориентални, египетски, александриски, озирски и изијачки култови: повеќеслојни идентитети и <i>interpretationes variae</i> “ (превод од француски на македонски јазик), во Зборник од Меѓународниот симпозиум „Романизирање на ориентални богови?“, 18-21 септември 2013, Македонска академија на науките и уметностите, Универзитет од Лајден, Скопје, 2015, стр. 27-33.	0,5
19.	Црвенковска, Билјана. <i>Mathieu et Lune partent à l'école</i> (превод од македонски на француски јазик). Скопје: Арс Ламина, 2016.	3
20.	Црвенковска, Билјана. <i>Mathieu et Lune partent à la mer</i> (превод од македонски на француски јазик). Скопје: Арс Ламина, 2016.	3
21.	Црвенковска, Билјана. <i>Le Père Noël chez Mathieu et Lune</i> (превод од македонски на француски јазик). Скопје: Арс Ламина, 2016.	3
22.	Црвенковска, Билјана. <i>Un week-end à la campagne avec Mathieu et Lune</i> (превод од македонски на француски јазик). Скопје: Арс Ламина, 2016.	3
23.	Јанкулоски, Роберт. „Манаки – приказна во слики“ (превод од македонски на легендите во монографијата), Македонски центар за фотографија, Скопје, 2017.	0,5
24.	Bitrakova Grozdanova, Vera. « Dassarètes et Lychnidiens – nouvelles sources épigraphiques et numismatiques » (превод од македонски на француски јазик), in <i>Illyrica antiqua (in honorem Dujе Rendić-Miočević)</i> , Proceedings of the international conference Šibenik 12 th – 15 th September 2013, Faculty of humanities and social sciences, University of Zagreb, 2017, pp. 69-81.	0,5
25.	Bitrakova Grozdanova, Vera. « Lychnidos, l'un des centres d'intégration culturelle à l'époque romaine » (превод од македонски на француски јазик), in <i>Jubilaеus VII: in memoriam prof. d-r Margaritae Tachevae</i> , Sofia, 2017 (sous presse).	0,5
26.	Bitrakova Grozdanova, Vera. « La céramique du 5 ^e et du 4 ^e siècle de Lychnitide » (превод од македонски на француски јазик), in <i>Lychnidos et Dassarétie</i> , International archeological conference, Thessaloniki "Classical pottery of the Northern Aegean and its periphery", Thessaloniki, 2017 (sous presse).	0,5

Дејности од поширок интерес		
	Уредник на зборник на трудови на високообразовна и научна институција	
1.	Коредактор на Зборникот на трудови „Романистика и балканистика“ посветен на проф. д-р Петар Атанасов	2
	Член на организациски или програмски одбор на научен/ стручен собир	
2.	Член на Организацискиот одбор на Првиот меѓународен симпозиум „Електронските ресурси и филолошките студии“, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 12-13 септември 2013	0,5
3.	Член на Редакцискиот одбор за Зборник на трудови од Научниот собир „Францускиот јазик и литература во образовниот систем на Република Македонија: состојби и перспективи“, Филолошки факултет „Блаже Конески“ – Скопје, 2013	0,5
4.	Член на Организацискиот одбор за одбележување на годишнината на иберороманските студии (октомври 2017)	0,5
	Член на организациски или програмски одбор на меѓународен научен/стручен собир	
5.	Член на Меѓународниот редакциски одбор за Зборникот на трудови „Романистика и балканистика“ посветен на проф. д-р Петар Атанасов	1
6.	Секретар на Организацискиот одбор за организирање меѓународен симпозиум по повод одбележување на јубилејот – 70 години студии по француски јазик и книжевност (октомври 2016)	1
	Член на факултетска комисија	
7.	Техничка комисија за пресметување на просекот и изготвување на ранг-листите на пријавените кандидати за упис (август-септември 2013)	0,5
8.	Работна група за увид и анализа во однос на изведени комисиски испити (октомври 2013)	0,5
9.	Централна комисија за попис на средствата и обврските (декември 2013)	0,5
10.	Единица за заштита и спасување (јуни 2014)	0,5

11.	Техничка комисија за пресметување на просекот и изготвување на ранг-листите на пријавените кандидати за упис (август-септември 2014)	0,5
12.	Комисија за полагање на испити (септември 2013 и септември 2014)	1
13.	Комисија за јавни набавки (2015 и 2016)	0,5
14.	Комисија за утврдување на исполнетост на условите за стекнување статус истакнат стручњак во практиката за изведување на клиничка настава (февруари 2016)	0,5
15.	Комисија за попис на постојани средства (ноември 2016)	0,5
16.	Централна комисија за упис (август 2017)	0,5
17.	Координатор за ЕКТС на студиските програми за француски, шпански и романски јазик (од 15 септември 2015)	1
18.	Член на Здружението на професорите по француски јазик на РМ (2007-2017)	1
	Вкупно	54

ПРОФЕСИОНАЛНИ РЕФЕРЕНЦИ НА КАНДИДАТОТ ЗА ИЗБОР ВО ЗВА	Поени
НАСТАВНО-ОБРАЗОВНА ДЕЈНОСТ	75,544
НАУЧНОИСТРАЖУВАЧКА ДЕЈНОСТ	131
СТРУЧНО-УМЕТНИЧКА ДЕЈНОСТ	/
СТРУЧНО-АПЛИКАТИВНА ДЕЈНОСТ	54
Вкупно	260,544

Членови на Комисијата

1. Проф. д-р Звонко Никодиновски, претседател, с.р.
2. Проф. д-р Маргарита Велевска, член, с.р.
3. Проф. д-р Петар Атанасов, член, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА ПОД НАСЛОВ „ЈАЗИЦИ ВО КОНТАКТ: МЕШАЊЕ И ПРЕФРЛАЊЕ КОДОВИ (CODE-MIXING/CODE-SWITCHING) МЕЃУ ГЕРМАНСКИОТ И АЛБАНСКИОТ ЈАЗИК ВО ШВАЈЦАРИЈА“ ОД М-Р ЃУЛИЈАНО ИСЕИНИ, ПРИЈАВЕНА НА ФИЛОЛОШКИОТ ФАКУЛТЕТ „БЛАЖЕ КОНЕСКИ“ ВО СКОПЈЕ

На својата единасетта редовна седница, одржана на 21.6.2017 година, Наставно-научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ не избра за членови на Рецензентската комисија за оцена на докторската дисертација под наслов „Јазичи во контакт: мешање и префрлање кодови (code-mixing/code-switching) меѓу германскиот и албанскиот јазик во Швајцарија“, изработена од м-р Ѓулијано Исеини. Со благодарност за укажаната доверба, му го предлагаме на Наставно-научниот совет следниов

ИЗВЕШТАЈ

Докторската дисертација „Јазичи во контакт: мешање и префрлање кодови (code-mixing/code-switching) меѓу германскиот и албанскиот јазик во Швајцарија“ изнесува 188 страници текст – изработен компјутерски со проред 1,5 и големина на букви 12 – и ги содржи следниве делови: *Список на скрашеници и симболи*, *Вовед и мотивација*, 1. *Јазични контакти и миграциска лингвистика*, 2. *Цел и методологија*, 3. *Мешање кодови (code-mixing) и префрлање кодови (code-switching)*, 4. *Мешање кодови (code-mixing) и префрлање кодови (code-switching) во фамилијарен контекст*, 5. *Мешање кодови (code-mixing) и префрлање кодови (code-switching) во институционален контекст*, 6. *Заклучок и напашошни изледи*, како и *Библиографија и прилози* (германско-, англиско-, албанско- и македонскојазични печатени и електронски публикации, како и прилози (прашалник, јазичен тест и др.) вклучени во анализата на оваа дисертација).

Во воведниот дел под наслов **Вовед и мотивација**, кандидатот етапно не воведува во поставената задача преку личната мотивација за изработка на оваа докторска дисертација, која има за цел да ги истражи јазично-контактните феномени мешање кодови (code-mixing) и префрлање кодови (code-switching) кај албанските мигранти во германското говорно подрачје на Швајцарија. Интересот на авторот за социолингвистички, а пред сè, миграциски прашања, е поттикнат од Стручната комисија за интеграција во својство на претставник на мигрантите по одлука на Владиноот совет на кантонот Солотурн, неговите учества во повеќе миграциски проекти, членувања во здруженија и организации, како и неговата соработка со судски, полициски и други општествени органи во својство на преведувач и толкувач во Швајцарската Конфедерација и во Р. Македонија.

Во првата глава под наслов **Јазични контакти и миграциска лингвистика**, м-р Исеини се осврнува на дијакхрониските прочувања на контактната лингвистика и на современата миграциска лингвистика, која според Штел (Stehl 2011) и според Фелдеш (Földes 2005) се третира како мошне млада научна гранка која се занимава со еден посебен вид јазичи во контакт, т.е. со миграциските јазичи во дијаспората. Прилично комплексната јазична состојба на германскиот во Швајцарија, како и на албанскиот ареал на Балканскиот Полуостров и во дијаспората („шарено јазично милје“, стр. 134), Исеини ја објаснува одделно. Поглавјето 1.1 *Германскиот јазик во Швајцарија* се надополнува со следниве поднаслови: 1.1.1. *Швајцарскиот високогермански јазик (Schweizerhochdeutsch/Schweizer Hochdeutsch) наспрема швајцарскиот германски јазик (Schweizerdeutsch, Schwyzertütsch)*, 1.1.2. *Швајцарскиот германски јазик (Schweizerdeutsch) наспрема швајцарскиот*

дијалект 1.1.3. Швајцарскиот германски јазик (*Schweizerdeutsch*) наспрема францускиот/италијанскиот/ретороманскиот јазик, 1.1.4. *Швајцарскиот германски јазик (Schweizerdeutsch) наспрема миграцискиот јазик* Во делот за албанскиот јазик м-р Исеини дава најпрвин општ историско-лингвистички преглед за албанскиот јазик, нагласувајќи ја поделеноста на албанското говорно подрачје на гегиско и на тоскиско дијалектно подрачје. Албанскиот јазик, како миграциски јазик во Швајцарија, се соочува со јазични контакти со другите миграциски јазици во Швајцарија, како што се српскиот, хрватскиот, шпанскиот, португалскиот, но и со англискиот во зависност од тоа за кој кантон станува збор. Оваа вискокомплексна швајцарскогерманска и албанскомиграциска јазична состојба не само што води кон миграциска дво- и повеќејазичност, туку значително придонесува за мешање на кодот од едната страна, како и за префрлање на кодот во мигот на конверзациската интеракција, од друга страна. Па, така, Исеини констатира дека јазичната состојба на албанските мигранти во Швајцарија може до извесна мера да се спореди со „јазичната суперразноликост“ („linguistic super diversity“, Blommaert 2010), со која според некои научници, на пр. Амон (Ammon 2015), се опишува повеќејазичноста во кварталите на големите градови во кои живеат мигранти.

Во втората глава (*Цел и методологија*), Исеини не запознава со целта на оваа дисертација и со методологијата со којашто се служи во текот на истражувањето. Корпусот на конверзациски и дискурсни интеракции се состои од прашалници и интервјуа, како и од автентични аудио- и видеоснимки во согласност со принципите на етнометодологијата направени во присуство на истражувачот. Автентичноста на разговорите и дијалогичноста на јазикот се важни параметри за извршеното истражување. Евалуацијата на корпусот се врши врз основа на транскрипти, чии дел е прикажан во емпирискиот дел, т.е. во Глава 4 и 5. Врз основа на проучувањата на Висмилер/Фиби (Wyssmüller/Fibbi 2009), Фригерио Саилир (Frigerio Sayilir 2007) и Крахт (Kracht 2000), направена е дистинкција меѓу прв јазик наспрема втор јазик, два први јазици наспрема втор јазик, странски јазик наспрема втор јазик, како и усвојување на втор јазик (Zweitspracherwerb) наспрема усвојување на два први јазици (Zweisprachenerwerb) кај испитаниците. Што се однесува до профилот на испитаниците, испитувањето е направено врз 30 испитаници на возраст од 12 до 18 - годишна возраст, претежно родени во Швајцарија, кои зборуваат албански и кои посетуваат редовна настава во Швајцарија, како и на нивните родители и баби и дедовци во смисла на моделот на три генерации на Фишман (Fishman 1972). За сите видови документација (прашалници, тест за јазик, аудио- и видеоснимки), авторот на истражувањето прибавил согласност од страна на испитаниците.

Третата глава, насловена како *Мешање кодови (code-mixing) и префрлање кодови (code-switching)*, претставува теориски стожер на централните поими во оваа дисертација: 3.1. *Мешање кодови (code-mixing)* и 3.2. *Префрлање кодови (code-switching)*, врз чија основа се гради и се потпира емпирискиот дел од истражувањето, претставен во последователните глави, 4 и 5. Авторот овде умешно и врз основа на еминентни светски истражувачи на полето на социолингвистиката (Fishman/Фишман, Gumperz/Гамперз, Myers-Scotton/Маерс-Скотон, Poplack/Поплак, Födes/Фелдеш, Auer/Ауер, Schader/Шадер и др.) и на психолингвистиката (Grosjean/Грожан, Clyne/Клајн и др.), како и врз конверзациската и дискурсна анализа, прави напори за разграничување на овие два поима и нивната засебна дефиниција. Па така поимот *мешање кодови (code-mixing)*, за којшто нагласува дека повремено се поистоветува во стручната литература со поимот префрлање, односно менување кодови (*code-switching*), во оваа дисертација служи за означување на меѓујазично мешање на кодови обусловено од ареални, економски, социјални и друг вид долготрајни контакти. Говорниот албански јазик претставува мешан код, како што нагласува м-р Исеини не само во матичниот ареал (Балкански Полуостров),

туку и во миграцискиот ареал, т.е. во дијаспората (Швајцарија). Префрлањето кодови, од друга страна, е опционално и функционално ситуациско обусловена алтернација на јазичниот код во мигот на конверзациската интеракција со цел учесниците во таа интеракција да бидат подобро разбрани (сп. стр. 71-72). На префрлањето кодови, што во почетокот на 50 - тите години од минатиот век имало третман на недостаток на јазична компетенција од страна на говорителот и било негативно конотирано, денес во рамките на миграциската лингвистика му се припишува креативна нота, заклучува м-р Исеини. Во оваа глава Исеини дава опширен историски преглед на почетоците на истражувањата на овие два јазично-контактни феномена, ставајќи ги во редот на првичните истражувања на би- и мултилингвизмот проучени од истражувачите-пионери на ова поле: Хауген (Haugen), Блумфилд (Bloomfield) и Вајнрајх (Weinreich). Меѓу поголемиот број современи видови билингвизам коишто се релевантни за ова истражување, Исеини подетално се задржува на описот на елитниот, надродниот и училишниот билингвизам, како и на раниот наспрема доцниот и суптрактивниот билингвизам. Со цел теориски сеопфатно да се задоволи аргументацијата за мешањето и префрлањето кодови во оваа глава се разработуваат во засебни поднаслови: 3.3.1. *Типови на префрлање кодови* (синтаксички: интерсентенцијално, интрасентенцијално, емблематско; социјални: инсерција, алтернација, дискурсен маркер; функционално-прагматички: палијативен, демонстративен), 3.3.2. *Функции на префрлање кодови*, 3.3.3. *Моделот на маркираност*, кој се заснова на сознанија од социјалната психологија, посебно теоријата за социјална размена (Social Exchange Theory), според која социјалните интеракции се одвиваат на принципот трошк/влог – добивка/профит; 3.3.4. *Рамковниот модел на матричен јазик* од Маерс-Скотон (Matrix-Language-Frame-Modell (MLF)) во којшто се дефинираат поимите матричен (matrix) наспрема вметнат (embedded) јазик (language); 3.3.5. *Модел на морфолошки рескрипции и модел на еквивалентност* во кој се поаѓа од претпоставката дека само слободни/коренски морфеми можат да бидат предмет на префрлање на кодот, што ќе биде побиеено од страна на м-р Исеини со примери на врзани албански морфеми врз германски зборови, *arbaitsamti* < *Arbeitsamt-ti*, *rehnungat* < *Rechnung-at*; стр. 113); 3.3.6. *Менување на кодои наспрема ад хок заемка*.

Во четвртата глава, ***Мешање кодови (code-mixing) и префрлање кодови (code-switching) во фамилијарен контекст***, конверзациските интеракции се истражуваат во фамилијарен контекст. Анализираниите конверзациски интеракции се резултат на евалуација на прашалниците, јазичните тестови, аудио- и видеоснимките, како и на разговорите и интервјуата водени во фамилијарен контекст. Во транскриптите на разговорите префрлањето од еден јазичен код на друг, како и мешањето на кодот се истакнуваат со црвена боја, додека текстот од матричниот јазик останува необележан, т.е. со црна боја. М-р Исеини нагласува дека досегашните испитувања на ова поле биле од прагматично-палијативен тип, поради фактот што демонстративниот тип префрлање кодови бара висока јазична компетенција на двата кода. Интересни се примерите на префрлање од албанскиот на германскиот јазичен код и обратно, што се психолошки поттикнати од еден збор, феномен познат под англискиот термин „triggering“ според Клејн (Clyne 1981), на пр. „Sot isha në pazar dhe bleva bukë, djathë dhe Tomaten... Alles so teuer“ (стр. 105; „Денес бев на пазар и купив, леб, сирење и Tomaten... Alles so teuer [...]гомаџу... Сè беше скапо“); „Ich bin gefahren ... von Bari nach Durrës, pastaj nga Qafa e Thanës deri në Shkup.“ (стр. 108; „Се возев од Бари до Драч, pastaj nga Qafa e Thanës deri në Shkup.“ [...]Драч, џоџоа преку Кафасан до Скопје“). Во сите посочени поглавја *Конверзациски интеракција* во фамилијарен контекст, т.е. 4.1. *геџе – рогител*, 4.2. *рогител – рогител* и 4.3. *сесџири – браќа*, Исеини начелно истакнува дека треба, што се однесува до матричниот јазик, да се направи генерациска разлика. На говорителите од првата генерација мигранти, матричен јазик им е албанскиот, според академик Шкуртај (Shkurtaј

2001) „јазикот што им лежи на срце“, а германскиот е вметнатиот јазик, односно „јазикот со којшто се заработува парче леб“. Кај втората и третата генерација, работите се обратно поставени, за нив е (швајцарско)германскиот, поточно „националниот дијалект“ (Ammon 1995) на германските Швајцарци наречен *Schweizerdeutsch/Schwyzertütsch* или некој друг од мноштвото швајцарски дијалекти оној јазичен код што ја домимнира нивната јазична матрица. Предмет на разговор, како што истакнува м-р Исеини (стр. 109), меѓу родителите и децата на албанските мигранти во Швајцарија се теми од доменот на образованието, училиштето, слободното време и здравјето. Посочувајќи примери на конверзациски интеракции, каде што се застапени сите во теорискиот дел опфатени појави на мешање (турцизми во поширока смисла: *inchallah, mysafir, kopil*; славизми: *лична карџа, држава, ауџоџуџи*) и префрлање кодови (интерсеквенцијален, интрасеквенцијално, дискурсни маркери (на пр. швајц. *Scheisse* и др.), Исеини сепак, заклучува дека до лексичка инсерција, односно ад хок заемање доаѓа пред сè по линија на најмал отпор, т.е. се врши рационален избор на имиња на институции (на пр. *Arbeitsamt* (место: *enti për punësim*, мак. *завод за вработување*), *Krankenkasse* (место: *kasa e shëndetësore/e të sëmurëve*, мак. *фонд за здравствено осигурување* и др.), како и на типично секојдневни поими за одредена културна средина (*Natel* (мобилен телефон), *Entschuldigung* (извини/извинете) и др.), кои штедат време и превенираат потенцијални недоразбирања. Битно е да се истакне дека повеќејазичните албански говорителди се приспособуваат во конверзациската интеракција во полза на непречена комуникација, и покрај мешањето на повеќе јазични кодови (албански и германски), тие мешаат и јазични модуси (стандард, дијалект, вариетет и сл.), т.е. во една конверзација алтернираат стандардни и супстандардни јазични модуси, доаѓа до „континуум на мешани јазични модуси“ (Frigerio Sayilir 2007), т.е. стандарден германски јазик и швајцарскогермански јазик, односно *Schweizerdeutsch/Schwyzertütsch*, како и стандарден албански јазик и на пр. гегиски дијалект.

Во петтиот главен наслов (**Мешање кодови (code-mixing) и префрлање кодови (code-switching) во институционален контекст**), кандидатот анализира кокретни конверзациски интеракции ексцерпирани од корпусот во институционален контекст. Ако во претходната глава 5 главно беа анализирани немаркирани случаи на префрлање кодови, т.е. говорителите се служеле со за нив својствениот матричен јазик во своите конверзациски интеракции и во него по потреба вметнувале друг јазичен код, во оваа глава м-р Исеини го фокусира своето внимание на маркираните случаи на префрлање кодови. Имено, тој овде во конверзациски интеракции на релација 5.1. *наставник – ученик*, 5.2. *службеник – миџрант*, и 5.3. *лекар – пациент* ни нуди ексцерпти што бележат извесна нота на изненадување. Во училишните клупи во Швајцарија се практикува, според м-р Исеини, меѓу албанските ученици што посетуваат редовна настава на германски јазик еден вид „таен код“. Тие ја префункционализираат својата двојазичност во механизам за ексклузија на швајцарскиот наставник со цел да им потшепнат нешто на своите соученици Албанци, односно соученици со албанско потекло, во зависност од нивната перцепција за идентитет. Служејќи се со она што Гамперз (Gumperz 1972) го нарекува „нашински код“ („we-code“) албанските ученици свесно го користат албанскиот јазик, односно албанскиот код како механизам за исклучување на еден соучесник во интеркација, а тоа е во овој случај наставникот, кој се служи од перспектива на албанските ученици само со „вашинскиот код“, т.е. германскиот (според Гамперз/Gumperz; „they-code“). Со механизмот на префрлање кодови, но со друга мотивација, се служат и албанските професори по дополнителна настава по (албански) родокраен јазик и култура (*Kurs/Unterricht in heimatlicher Sprache und Kultur, HSK*) во Швајцарија. Со цел да ги мотивираат албанските ученици во швајцарската дијаспора да го учат и усовршат албанскиот јазик тие сосем свесно во својот албански матричен јазичен код во наставниот процес вметнуваат германски секвенци. Исеини посочува мошне убедливи примери, како на пр. *Nxënës të dashur heute*

haben wir detyra të reja (мак. Драги ученици, *генес ќе работиме* нови задачи.). Во ексерптите на релација *службеник – мигрант* се навестуваат според резултатите на Исеини интеграциски поместувања во полза на албанските мигранти. Зачестените албански дискурсни маркери од типот *kusho, çika, mirë, bac* и др. во дискурсот на швајцарските службеници во службена интеракција со албански мигранти, односно сограѓани говорат за тоа дека албанскиот јазик зазема веќе значајно и респектабилно место меѓу миграциските јазици во Швајцарската Конфедерација. Иако на релација *лекар – пациент* се очекува дека првенствено албанскиот пациент е тој што ќе се труди да го усвои јазикот на државата домаќин, т.е. германскиот, и ќе менува од албански на германски и обратно, идентификувани и документирани се случаи каде што швајцарскиот лекар преку процесот на префрлање, односно менување на кодот го релаксира албанскиот пациент непосредно пред прегледот, на пр. *Mirëmëngjesi, alles klar, was haben Sie?* (мак. *Добро утро, сè е во ред, што Ви е?*)

Во шестата глава, **Заклучок и нашо мошни изледи**, м-р Ѓулијано Исеини ги сосоредоточува *заклучниите белешки* (6.1.), *нашо мошните изледи* (6.2.) и дава *завршен збор* (6.3). Во *заклучниите белешки*, тој ги сумира резултатите од конверзациските интеракции во поглед на мешањето и префрлањето кодови и ја коментира евалуацијата на прашалниците и на јазичните тестови. Битно е да се нагласи, според Исеини, дека мешањето и префрлањето кодови не претставува ни произволен ни бесфункционален, туку граматичко организирани и семантичко осмислени чин зад којшто стои креативна разговорна стратегија. Во *нашо мошните изледи*, м-р Исеини посочува теми кои отвораат простор за натамошна научна опсервација. Во *завршниот збор*, авторот на дисертацијата ги опишува тешкотиите со кои се соочил за време на спроведувањето на истражувањето.

Вака постевената и обработена дисертација за мешањето и префрлањето кодови кај јазиците во контакт, а во конкретна ситуација, меѓу германскиот и албанскиот јазик во Швајцарија, претставува новина во социо- и психолингвистичките проучувања во Р Македонија, посебно со фактот дека се истражува албанскиот јазик во дијаспората во контекст на (швајцарско)германскиот јазик, и затоа сметаме дека со тоа тежината на оваа дисертација е уште поголема.

ЗАКЛУЧОК

Од дадениов преглед на докторската дисертација со наслов „Јазици во контакт: мешање и префрлање кодови (code-mixing/code-switching) меѓу германскиот и албанскиот јазик во Швајцарија“ од кандидатот м-р Ѓулијано Исеини, во кои се осврнавме само на основните поставки на одделните делови на дисертацијата, може да се заклучи дека таа претставува исклучително релевантна социо- и психолингвистичка студија за јазичните заедници што живеат во и надвор од Р Македонија.

Темелно обработената теориска платформа и нејзината успешна примена врз (швајцарско)германско-албанскиот корпус конверзациски интеракции ја збогатува и ја освежува научната реч во Р Македонија со нови современи сознанија и поттикнува натамошни истражувања што природно произлегуваат од македонското мултијазично и мултиетничко општество, во самата матица, но и во дијаспората.

Од сè што е претходно изложено, Комисијата со задоволство констатира дека задачата што си ја поставил кандидатот м-р Ѓулијано Исеини во рамките на оваа докторска дисертација е целосно реализирана и затоа има особена чест да му предложи на Наставно-

научниот совет на Филолошкиот факултет „Блаже Конески“ во Скопје да го усвои овој извештај и да го повика кандидатот на јавна одбрана.

Рецензентска комисија

Д-р Силвана Симоска, редовен професор, с.р.

Д-р Волфганг Моч, редовен професор, с.р.

Д-р Димитар Пандев, редовен професор, с.р.

Д-р Агим Пољоска, редовен професор, с.р.

Д-р Аслан Хамити, редовен професор, с.р.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

„СОВРЕМЕНИ АСПЕКТИ НА МАРКЕТИНГОТ НА ТУРИСТИЧКИТЕ ДЕСТИНАЦИИ И НЕГОВАТА УЛОГА ВО РАЗВОЈОТ НА ТУРИСТИЧКИТЕ ДЕСТИНАЦИИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА”

ОД М-Р КАТЕРИНА МИЈАЛОВА, ПОДНЕСЕНА ДО ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 241 од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а во врска со поднесената докторска дисертација на тема: **СОВРЕМЕНИ АСПЕКТИ НА МАРКЕТИНГОТ НА ТУРИСТИЧКИТЕ ДЕСТИНАЦИИ И НЕГОВАТА УЛОГА ВО РАЗВОЈОТ НА ТУРИСТИЧКИТЕ ДЕСТИНАЦИИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈ** од м-р Катерина Мијалова, Научниот совет на Економскиот институт во Скопје, на својата редовна 10. седница одржана на 30.11.2017 година, донесе Одлука бр. 02-1936/2 од 5.12.2017 година, за формирање на Комисија за оцена на трудот, во состав:

1. д-р Татјана Петковска Мирчевска
2. д-р Никола Панов
3. д-р Марија Таковска
4. д-р Наташа Данилоска
5. д-р Александра Лозановска.

Членовите на Комисијата со особено внимание ја прочитаа и ја проучија поднесената докторска дисертација на тема: **СОВРЕМЕНИ АСПЕКТИ НА МАРКЕТИНГОТ НА ТУРИСТИЧКИТЕ ДЕСТИНАЦИИ И НЕГОВАТА УЛОГА ВО РАЗВОЈОТ НА ТУРИСТИЧКИТЕ ДЕСТИНАЦИИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈ** од м-р Катерина Мијалова и до Научниот совет на Економскиот институт во Скопје го доставуваат следниов

ИЗВЕШТАЈ

1. Општи согледувања

Докторската дисертација под наслов: **СОВРЕМЕНИ АСПЕКТИ НА МАРКЕТИНГОТ НА ТУРИСТИЧКИТЕ ДЕСТИНАЦИИ И НЕГОВАТА УЛОГА ВО РАЗВОЈОТ НА**

ТУРИСТИЧКИТЕ ДЕСТИНАЦИИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈ од м-р Катерина Мијалова, обработува интересна и актуелна проблематика од областа на маркетингот во туризмот и неговата улога во развојот на туристичките дестинации, со посебен осврт на Република Македонија.

Научнотехничкиот прогрес, развојот и модернизацијата на сообраќајот, зголемувањето на степенот и нивото на културата и современото живеење, зголемувањето на животниот стандард и друго, придонесуваат кон промени во општественото живеење и ја развиваат потребата за движење и запознавање со нови простори и туристички дестинации. Истовремено, современите трендови на туристичкиот пазар значително го менуваат однесувањето на субјектите во туризмот и го зголемуваат значењето на маркетингот во промоцијата и развојот на туристичките дестинации.

Понудата на услугите во туризмот треба да биде приспособена кон потребите на пазарот. Поради тоа, во современи услови, не може да се замисли туристичката понуда без соодветна маркетинг концепција како интегрален дел на туристичката понуда и потрошувачка.

Според основната концепција, маркетингот претставува генератор на туристичка вредност на одредена географска средина. Со цел да останат конкурентни на туристичкиот пазар, компаниите во јавниот и приватниот сектор треба да ги познаваат барањата и желбите на своите клиенти и да бидат свесни за флексибилноста на туристичката побарувачка. Исто така, тие треба да бидат способни да ги запознаат купувачите со своите производи и услуги; да им сугерираат и да ги убедат дека имаат корист ако се претворат во „вистински клиенти“, односно, да патуваат на иста локација и посакувана дестинација која е подготвена токму за такви цели. Врз основа на потенцијалите на туристичките дестинации од компаративна и конкурентска природа, маркетингот станува значаен елемент кој ја воспоставува врската меѓу побарувачката и понудата на туристичкиот пазар. Тој ја има функцијата да ги истакне најважните аспекти на услугата (производот), со цел да влијае на конечната одлука на потрошувачот при изборот на најатрактивната туристичка понуда.

Во земјите кои активно се борат да бидат дел од големата конкуренција на туристичкиот пазар, токму националните туристички организации се одговорни за реализација на оваа цел. Во натпреварот за што повеќе туристи, тие посветуваат посебно внимание на специфичните културни групи и ја нагласуваат атрактивноста на туристичките услуги на пазарот.

Туристичката дестинација е местото на кое се среќаваат туристичката понуда и побарувачка. Таа претставува поширок интегриран простор кој својот туристички идентитет го гради на културни или географски атракции и туристичка инфраструктура. Улогата на маркетингот во развојот на туристичките дестинации е од особено значење и опфаќа низа научни и стручни аспекти за чија анализа е потребен сериозен научен пристап. Во оваа докторска дисертација е направен обид да се интегрираат најзначајните маркетинг аспекти и да се потенцира нивното значење за развојот на туристичките дестинации на глобално ниво, со посебен осврт на Република Македонија.

2. Содржина на дисертацијата

По својата концепција и содржина, докторската дисертација се состои од шест тематски поглавја, вовед и заклучок.

Првото поглавје под наслов: „Туристичка понуда и нејзините специфичности” ја преудицира туризмолошката поставеност на предметот на истражувањето. На самиот почеток се поставени теоретско-методолошките основи на туризмот, кој е анализиран од неколку аспекти: од аспект на историскиот развој и неговата улога во модерниот свет како современ елемент на социјалното живеење, како развоен проблем и како „жива материја“ која константно се менува и унапредува. Во општествениот развој се забележува ситуација во која „желбата за патување и запознавање на светот“ наречена туризам е флексибилна и со својата растегливост се приспособува на концептите во разни периоди од цивилизацискиот развој. Во современи услови се забележува поинаква слика во која туризмот го моделира општеството и му дава посебни задачи, го модификува и го надградува. Освен тоа, туризмот е генератор на новите вработувања на поголем дел од популацијата на глобално ниво, главен агитатор за квалитетот на животна средина и симбол за мир и степен на демократија во светски размери. Со тоа, тој станува една од основните културни и социјални придобивки на 21- виот век.

Врз основа на теоретските постулати на туризмот, во првото поглавје се елаборирани и главните насоки на туристичките движења, во функција и со значење на маркетингот во туризмот. Трендовите во развојот на туристичкиот пазар имаат силна динамика што ја диктираат секоја развојна политика од туристички аспект. Поради тоа, неопходно е познавањето на компонентите на туристичкиот пазар од куповната моќ на населението, па се до нивните најосновни навики и желби. Континуираното истражување на навиките, потребите и желбите на потрошувачите е основата за креирање на идните маркетинг-стратегии. Во овој дел е елаборирана концептуалната поставеност на маркетингот која има значење за развојот на туризмот на одредена туристичка дестинација.

Во второто поглавје во докторската дисертација под наслов: „Туристичката дестинација како важен елемент во туризмот, се анализираат туристичките дестинации како систем и основен производ на туризмот. Тука се елаборираат основните карактеристики, елементи и концепти за дефинирање на туристичките дестинации кои отвораат поле за дискусија за различни аспекти и форми на туризмот. Преку анализа и интерпретација според географскиот пристап, се истакнуваат основните и посебните критериуми и карактеристики на концептот на туристичката дестинација како географски елемент кој поради својата атрактивност се здобива и со посебна туристичка функционалност.

Во третото поглавје под наслов: „Просторни аспекти за развој на туристичката дестинација,, се елаборирани просторните аспекти на концептот на туристичката дестинација. Од категоризирањето на туристичкиот простор и неговото уредување, па се до

елаборирањето на елементите и фазите за развој на туристичката дестинација, се развива техничко-географски и економски пристап при што се истакнува посебната концизност при поставување на основните постулати и решенија на зададениот проблем. Во ова поглавје се анализира влијанието на туристичката дестинација врз економијата и просторниот развој и се потенцира значењето на туристичката дестинација како производ кој ја има функцијата да врши модификација на просторот и на економските текови воопшто.

Во четвртото поглавје под наслов: „Примена на маркетингот на туристичката дестинација” се елаборира важноста и императивното влијание на маркетингот во туризмот, односно во формирањето на туристичката дестинација како производ. Во овој дел теоретски се објаснуваат основните форми на маркетинг-оперативните системи и инструментите на маркетинг-миксот, односно нивната примена при формирањето на дестинацискиот производ. Врз основа на потребата од нивно теоретско поставување, се елаборира нивната примена, односно потребата од маркетинг-стратегија на географската туристичка одредница.

Во петтото поглавје под наслов: „Местото, улогата и функцијата на државните органи во туризмот и маркетингот на туристичките дестинации во светот и Република Македонија” се согледува влијанието и значењето на државните органи врз изготвувањето на развојната политика во туризмот. Притоа, се согледуваат и компарираат искуствата од повеќе земји од светот, од поширокото окружување, но и искуствата од Република Македонија. Искуствата со компаративна анализа недвојбено укажуваат на различниот формат на влијание на државниот и приватниот сектор при конципирањето на маркетингот и туристичката политика.

Во последното поглавје под наслов: „Примена на маркетингот и промоција на Република Македонија како туристичка дестинација” се согледува разликата помеѓу теоретскиот концепт на маркетингот во туризмот и неговата практична примена на примерот на Република Македонија. Резултатите покажуваат одредени слабости, но и позитивни искуства и тенденции и упатуваат на можните насоки за поголема примена на маркетинг-инструментите во развојот на туристичкиот сектор, а туристичките потенцијали солидна основа за создавање на *дестинациски производ*. Во овој дел е направена анализа на примената на маркетинг-миксот на 10-те туристички региони во Република Македонија, во која се констатира дека не постои усогласена политика на развој и имплементација на маркетинг-инструментите. Кандидатката констатира дека секој регион има различен потенцијал и различна актуелна структура на туристички развој, но не постои посебен пристап за развој на туризмот во секој поодделен регион. Еден од главните проблеми на туристичката активност е неефикасната примена на сите инструменти на маркетингот, а особено промоцијата. Од институционален аспект, кандидатката посочува на имплементирањето на Националната стратегија за развој на туризмот во Република Македонија, според која е планирано да се отворат канцеларии и органи на локално и регионално ниво, со кои ќе се подобрат условите за промоција на туристичките производи од секој туристички регион засебно.

Во заклучокот се презентирани резултатите и сознанијата добиени со теоретската и емпириската анализа во истражувањето на трудот.

Основната хипотеза во трудот е значењето и улогата на маркетингот во развојот на туристичките дестинации во Република Македонија. Врз основа на главната хипотеза, помошните хипотези се однесуваат на следново: 1. Република Македонија има потенцијали за развој на туризмот, и основна варијабила при неуспехот во развојот на туризмот е слабата маркетиншка концепција; 2. современите маркетинг-аспекти мора да бидат опфатени од надлежните национални туристички органи во државата, на основа на нужноста од развојот на туризмот и општеството воопшто.

Во изработката на дисертацијата, користени се следниве научно истражувачки методи: географски метод на анализа и синтеза, статистички метод на компарација и метод на дедукција.

3. Оцена и предлог

Докторската дисертација на тема „СОВРЕМЕНИ АСПЕКТИ НА МАРКЕТИНГОТ НА ТУРИСТИЧКИТЕ ДЕСТИНАЦИИ И НЕГОВАТА УЛОГА ВО РАЗВОЈОТ НА ТУРИСТИЧКИТЕ ДЕСТИНАЦИИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА од м-р Катерина Мијалова, претставува значаен и актуелен научен труд. Во него се обработени повеќе релевантни аспекти поврзани со предметот на истражување, низ аргументација на поставените тези и илустрација на релевантни секундарни и примарни податоци.

Во докторската дисертација, кандидатката дава одредени констатации, заклучоци, насоки и препораки поврзани со истражуваната проблематика. Од истражувањето се констатира дека во Република Македонија постојат проблеми при конципирањето на политика на промоција и, воопшто, маркетингот во туризмот, како и ограничени средства за развој и промоција на туризмот. На претходното можат да се надоврзат проблемите со сообраќајната и хотелско-угостителската инфраструктура. Република Македонија се уште важи за држава која е „помалку пристапна“ иако се наоѓа во централна положба на Балканскиот Полуостров.

Република Македонија има сериозни проблеми при изградбата на имиџот како туристичка дестинација и се уште не може да се перципира како туристички бренд на глобално ниво. Развојните насоки на туризмот, зголемувањето на туристичкиот пазар и сè поголемата и сеопфатна туристичка понуда, диктираат потреба од медиум кој ќе ја воспостави неопходната врска помеѓу потрошувачот и понудата. Поради тоа, потребно е да се применат поинакви маркетинг-концепции и да се разграничат туристичките сегменти на регионално и локално ниво. Со институционалните, но и концепциските решенија на локално и регионално ниво потребно е да се анализираат и перципираат проблемите и потребите од туризмот, што ќе има позитивно влијание во создавањето на единствен дестинациски производ. Во таа смисла, општ заклучок од целокупната тематска поставеност на докторскиот труд претставува клучната улога на маркетингот во развојот на

туристичките дестинации, како и потенцирањето на нивната специфичност при конципирањето и имплементацијата на стратегиите на маркетинг-миксот во насока на развој и промоција на различни туристички дестинации.

Во трудот е применета соодветна методолошка рамка и користена е најнова научна и стручна литература од соодветната област. Критичкото размислување на кандидатката е базирано на податоци добиени со емпириското истражување, како и преку примена на методи кои обезбедуваат релевантни податоци и претставуваат инпут во конципирањето на заклучоците, насоките и препораките, што му дава научен придонес на трудот.

Стилот на пишување е разбирлив, а начинот на елаборацијата и интерпретацијата во одделни тематски делови е автентичен и се одликува со сопствен стил на кандидатката.

Од прифаќањето на пријавата до конечната верзија на изработка на трудот, направени се некои модификации од содржински аспект поради добиени податоци и сознанија во целокупниот период на негова изработка.

Согласно со законската обврска, трудот беше поставен на интернет- страницата за оценка на степен на преземање од други трудови при Министерството за образование и наука на Република Македонија, при што е добиен низок процент на преземање од други трудови (6,85%).

Комисијата констатира дека согласно со академските стандарди, кандидатката м-р Катерина Мијалова изработила комплексен и сеопфатен труд. Таа успешно се справила со поставениот предизвик и успеала да понуди аргументирани ставови, мислења, заклучоци и препораки кои ги презентира на автентичен начин и со сопствен стил на изразување. Теоретските и емпириските елаборации можат да имаат реална примена во практиката, што на трудот му дава научен и апликативен придонес.

Врз основа на претходното, Комисијата му предлага на Советот на Економскиот институт во Скопје:

1. да го прифати извештајот со позитивна оценка за поднесената докторска дисертација: **СОВРЕМЕНИ АСПЕКТИ НА МАРКЕТИНГОТ НА ТУРИСТИЧКИТЕ ДЕСТИНАЦИИ И НЕГОВАТА УЛОГА ВО РАЗВОЈОТ НА ТУРИСТИЧКИТЕ ДЕСТИНАЦИИ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА** од м-р Катерина Мијалова,
2. на кандидатката м-р Катерина Мијалова да и се дозволи јавна одбрана на докторскиот труд.

КОМИСИЈА ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА:

Д-р Татјана Петковска Мирчевска, с.р.

Д-р Никола Панов, с.р.

Д-р Марија Таковска, с.р.

Д-р Наташа Данилоска, с.р.

Д-р Александра Лозановска.

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

„МОЖНОСТИ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА ФУНКЦИОНИРАЊЕТО НА ЦЕНТРАЛНИОТ ДЕПОЗИТАР ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА”,

ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р ЃОРЃИ ПАЛЕВСКИ,

ПОДНЕСЕНА ДО ЕКОНОМСКИОТ ИНСТИТУТ ВО СКОПЈЕ

Врз основа на член 241 од Статутот на Универзитетот „Св. Кирил и Методиј“ во Скопје, а во врска со поднесената докторска дисертација од м-р Ѓорѓи Палевски со наслов **Можности за унапредување на функционирањето на Централниот депозитар за хартии од вредност во Република Македонија**, Советот на Економскиот институт во Скопје, на својата 10. седница одржана на 30.11.2017, донесе Одлука бр. 02-1929/2 од 5.12.2017 за формирање на Комисија за оцена и одбрана на докторската дисертација, во состав:

1. д-р Силвана Мојсовска, редовен професор
2. д-р Верица Јанеска, редовен професор
3. д-р Снежана Костадиноска Милошеска, редовен професор
4. д-р Васил Поповски, редовен професор
5. д-р Весна Георгиева Свртинов, доцент.

По проучувањето на поднесената докторска дисертација и по усогласувањето на мислењата на членовите, Комисијата до Советот на Економскиот институт во Скопје го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

I. Општи согледувања

Докторската дисертација **Можности за унапредување на функционирањето на Централниот депозитар за хартии од вредност во Република Македонија** од м-р Ѓорѓи Палевски обработува многу значајна и современа проблематика која ја третира

институционалната и функционалната поставеност на националните финансиските системи, со фокус на улогата, значењето и функциите на Централниот депозитар.

Основната работна хипотеза на трудот е: Успехот на работењето на Централниот депозитар за хартии од вредност во современи услови е суштински определен од неговата проактивност во однос на воведувањето на нови функции во работењето, наметнати од страна на пазарот на капитал.

Покрај хипотезата, дефинирани се неколку цели на трудот кои вклучуваат идентификување на силните и слабите страни на постојното функционирање на Централниот депозитар за хартии од вредност во Република Македонија, мерење на ефектите од неговото работење и идентификување на нови функции кои би можеле да се имплементираат во депозитарот, врз основа на искуствата од други земји, а во насока на унапредување на неговото работење. При изработката на трудот е користен соодветен методолошки инструментариум, кој вклучи консултација на мноштво материјали од областа на финансиските системи и функционирањето на централните депозитари во други земји, со посебен осврт на нивните функции. Покрај тоа, дисертацијата содржи и емпириско истражување за Централниот депозитар во Република Македонија, кое му дава посебен квалитет на трудот и обезбедува поцелосен осврт кон третираната проблематика. Трудот се одликува со умешна синтеза на консултираните материјали и извлекување на сопствени аргументирани заклучоци, а анализата нуди докази за поставената хипотеза и дефинираните цели на истражувањето.

II. Содржина на дисертацијата

Докторската дисертација **Можности за унапредување на функционирањето на Централниот депозитар за хартии од вредност во Република Македонија**, поднесена од м-р Ѓорѓи Палевски, содржи вкупно 280 страници. Дисертацијата се состои од вовед, пет поглавја, заклучок и користена литература. Во списокот на користената литература се наведени голем број на релевантни библиографски единици од домашни и странски автори, како и извештаи од соодветни институции.

Во **воведот**, кандидатот го образложува значењето и актуелноста на третираната проблематика, ги наведува целта и предметот на истражувањето, главната хипотеза на трудот и користената методологија врз која се темелат сознанијата од трудот.

Првата глава, **Карактеристики на современите пазари на капитал**, е посветена на поимното дефинирање на финансиските системи, финансиските пазари и видовите на пазари на капитал, а посебно внимание е посветено на дематеријализацијата на хартиите од вредност, појавата и развојот на институцијата централен депозитар на хартии од вредност. Во однос на дематеријализацијата на хартиите од вредност, даден е хронолошки приказ на процесот на замена на физичките хартии од вредност во електронски облик, проследен со дискусија за рапидниот раст на дематеријализацијата во 21-от век заради развојот на технологијата. Расположливите податоци покажуваат дека стапката на дематеријализација на хартиите од вредност на светско ниво била скоро 70% 2013 година, при што земјите од Средниот исток и Европската Унија тежнеат кон достигнување на целосна дематеријализација во блиска иднина. Кандидатот м-р Палевски истакнува дека дематеријализацијата повлекува големи промени во работењето на централните депозитари насекаде низ светот, имајќи предвид дека записите на хартиите од вредност (физички и/или електронски) се основната дејност на овие институции. Во тој контекст, во ова поглавје е направен детален осврт на појавата, значењето и функциите на централниот депозитар, при што се наброени депозитарите во сите членки на ЕУ, наведени се класичните и современите функции, а воедно е понудена аргументација за порастот на значењето на овие институции, посебно во контекст на дематеријализацијата на хартиите од вредност и воведувањето на нови технологии во работењето. Исто така, направен е осврт и на меѓународната правна рамка за пазарите на капитал и хартиите од вредност која е многу значајна за функционирањето на депозитарите во услови на силна глобализација на пазарите на капитал.

Втората глава, **Функции на Централниот депозитар на хартии од вредност - искуства од земјите во транзиција, ЕУ и најразвиените финансиски системи**, содржи компаративна анализа на функционирањето на централните депозитари во повеќе земји. Притоа, направен е избор на три групи на депозитари: национални депозитари во седум земји во транзиција (пет поранешни и две сегашни), еден депозитар кој паралелно функционира во повеќе земји од ЕУ, како и три депозитари во земји со најдобри оценки од релевантни институции за нивните финансиски системи. Целта е да се идентификуваат сличностите и разликите во поглед на констелацијата на предусловите за работа на депозитарот, кои функции ги извршува и со какви ефекти.

Поконкретно, компаративната анализа на кандидатот м-р Палевски покажува дека во пет поранешни земји во транзиција, а сегашни членки на ЕУ, појавата и развојот на

депозитарите била условена од воспоставувањето и динамиката на раст на пазарите на капитал после распадот на социјалистичкиот систем. Притоа, клучно влијание имала големината на пазарот на капитал, односно обемот на издадени и тргувани хартии од вредност, кои требало да бидат евидентирани (запишани) од страна на депозитарот. Понатамошниот развој на депозитарите, пред, и особено, после влезот во ЕУ, се одликува со воведување на нови функции засновани на напредна технологија, што е во непосредна врска со стремежот на ЕУ за целосна дематеријализација на хартиите од вредност, како и воспоставување на некои од депозитарите како профитни организации кои настојуваат да обезбедат нови и посовремени услуги на клиентите. Според анализата, депозитарите во сегашните земји во транзиција (анализирани се Србија и Русија), имаат слична историја на воспоставување и развој зависен од големината на пазарите на капитал, што, исто така, претставува фактор за воведување на современи функции, посебно доколку на пазарот на капитал се присутни поголем број на меѓународни компании.

Наспроти земјите во транзиција, трудот нуди приказ на Еуроклиар- системот, кој функционира како централен депозитар за хартии од вредност во повеќе земји од Европската Унија уште од 1958 година и претставува високо развиен систем кој врши најсовремени функции и обезбедува високо квалитетни услуги. Исто така, прегледот на функционирањето на депозитарите во трите земји со најдобри финансиски системи - Хонг Конг, Сингапур и Нов Зеланд упатува на тоа дека тие имаат воспоставено високи стандарди на работење, користат најмодерна технологија и воведуваат нови функции.

Врз основа на овие анализи е извлечен заклучокот за двонасочната врска помеѓу пазарите на капитал и централните депозитари, односно поразвиен пазар на капитал создава услови за побрз развој на депозитарот, но, истовремено, бара иновации и брзо следење на промените од страна на депозитарот. Исто така, депозитарот кој има современи функции може да се наметне како фактор за развивање на пазарот на капитал, особено што постои можност за меѓународно функционирање на депозитарите. Од друга страна, и во земјите со помали пазари на капитал неопходно е воведување на нови функции кај депозитарите заради финансиската глобализација, односно, депозитарите се соочуваат со слични предизвици независно од големината на пазарите на капитал. Имено, основните функции кај сите депозитари се исти, додека разликата е во современите функции. Кандидатот м-р Палевски истакнува дека заради различните фактори (големина на земјата, број на население, развиеност на пазарот на капитал, различна финансиска култура и др.) не може праволиниски да се измери обемот и ефективноста на работа на депозитарите, меѓутоа

заедничка карактеристика е дека депозитарот е неопходен во сите економии и дека постојано треба да се унапредува.

Третата глава, **Централниот депозитар за хартии од вредност во Република Македонија - цели, структура и функции**, посветена е на илустрирање на правната, институционалната и содржинска поставеност на оваа институција во земјата. Направен е осврт кон законите и подзаконските акти со кои се регулира работењето на Централниот депозитар за хартии од вредност (ЦДХВ), неговата поставеност во финансискиот систем на земјата и интеракцијата со другите учесници во него, како и дефинираните цели и улогата на ЦДХВ. Посебно внимание е посветено на принципите на работа на депозитарот, подрачјата на делување (регистар за хартии од вредност, утврдување и порамнување и корпоративни дејства), услугите за издавачите на хартии од вредност, како и на функциите на ЦДХВ. Во однос на функциите, направена е компаративна анализа со земјите што се анализирани претходно, врз основа на што е изведен заклучокот дека ЦДХВ ги нуди повеќето од функциите присутни кај депозитарите во земјите од ЕУ. Главни функции кои недостасуваат се функцијата “е-депозитар” и услугата за мултилатерално вмрежување на тргувањата, кои, според кандидатот м-р Палевски треба да бидат фокус на натамошните напори за унапредување на работењето на ЦДХВ.

Во ова поглавје е поместено и емпириско истражување на сите корисници на депозитарот за задоволството од услугите што ги дава, со што се обезбедува посèопфатна дискусија во однос на функциите на ЦДХВ. Резултатите од истражувањето покажуваат дека 60% од корисниците се целосно задоволни од услугите, а 70% сметаат дека ефикасноста во извршувањето на услугите на ЦДХВ се подобрува во континуитет. Во однос на задоволството од услугите, “водењето на регистарот на хартии од вредност” и “порамнувањето на трговските трансакции според принципот “испорака наспроти плаќање” се издвојуваат како најдобро оценети услуги, додека “овозможувањето на услови за позајмување на хартии од вредност” е најлошо оценета услуга од ЦДХВ. Според корисниците, депозитарот би требало да воведо две нови функции - “синхронизација на портфолија на клиенти преку брокерски софтвер” и “регистрација на овластувања за работа со сметки на клиенти преку брокерски софтвер”, што упатува на неопходноста од унапредување на работата на ЦДХВ во оваа сфера. Сумирано, компаративната анализа и емпириското истражување обезбедуваат идентификување на областите за понатамошен

развој на депозитарот, меѓутоа воведувањето на нови функции би требало да се анализира и од аспект на нивната економска оправданост.

Во четвртата глава, **Ефекти од функционирањето на Централниот депозитар за хартии од вредност во Република Македонија**, се проценуваат придобивките од функционирањето на депозитарот наспроти трошоците за обезбедување на услугите и конкретните резултати од услугите. Притоа, направен е приказ на работењето на депозитарот во периодите 2007-2010 и 2011-2016. Првиот период е избран заради анализа на функционирањето на депозитарот за време на најголемиот бум на македонскиот пазар на хартии од вредност во 2007 година, за време на кризата од 2008, како и непосредно после неа, а вториот како период преку чија анализа би требало да се добијат информации за тековното работење на ЦДХВ. Според кандидатот, резултатите упатуваат на тоа дека депозитарот имал капацитет функционално да одговори на барањата при поголемата динамика на пазарот на капитал во 2007 година и доколку таквата динамика продолжила, таа би стимулирала понатамошно негово унапредување, имајќи предвид дека се работи за профитно друштво. За жал, кризата довела до силна контракција на пазарот на капитал и негова последователна стагнација која е сèуште присутна, што негативно се одразува врз ЦДХВ. Ваквата ситуација упатува на потребата од сериозни анализи на оправданоста од евентуално воведување на нови функции на депозитарот, односно одмерување на трошоците наспроти економската оправданост на новата услуга, но, исто така, треба да се земат предвид последиците од заостанувањето на ЦДХВ во однос на другите депозитари, доколку не се воведуваат нови функции.

Врз основа на овие и претходните елаборации, м-р Палевски истакнува дека ЦДХВ, сразмерно на големината на македонскиот пазар на капитал, основните функции ги врши добро, слично како и другите анализирани депозитари, а унапредувањето во сферата на современите функции дискутирани погоре најчесто е поврзано со значајни законски измени, а воедно бара финансиски средства за обезбедување напредна технолошка платформа за поедини услуги, и тоа, не само кај депозитарот, туку и кај другите учесници во системот. Тоа значи дека развивањето на депозитарот во Република Македонија, како и во другите земји, е директно зависно од развојот на финансискиот систем, а посебно на пазарот на капитал. Во тој контекст, вториот анализиран период од 2011 година наваму ја нагласи неопходноста од „раздвижување“ на портфолио инвестициските активности во земјата кои би се рефлектирале и на пазарот на капитал.

Во петтата глава, **Можности за воведување на нови функции во Централниот депозитар за хартии од вредност во Република Македонија**, анализирани се функциите за кои не се потребни законски измени, а кои би значеле унапредување на работата на депозитарот. Тоа се функциите “е-депозитар” и “складиште на информации” за кои во трудот е понудена елаборација на нивното поимање, можни стручни решенија, како и предусловите за нивно воведување. Во контекст на последното, истражени се различни аспекти - финансиската култура, институционалната поставеност, мрежната покриеност и карактеристиките на широкопојасниот интернет, како и системските решенија на национално ниво за „е-услуги”, односно „е-влада”. Ова упатува на комплексноста на процесот од воведување на овие нови функции на ЦДХВ, иако придобивките за корисниците би биле значајни. Во тој контекст, направен е осврт на можноста за функционална надградба на ЦДХВ преку развој и имплементација на портал за инвеститори и издавачи, што би било прв значаен чекор напред кон „е-депозитар”. Кандидатот м-р Палевски истакнува дека тоа е тековен проект на ЦДХВ со поддршка од ЕБРД и ЕБОР, со очекуван позитивен исход во текот на 2018 година.

Понатаму, врз основа на опсежната анализа во целиот труд и разновидноста на опфатените аспекти, во ова поглавје се понудени и системски препораки за унапредување на работењето на депозитарот. Како клучни подрачја во кои е потребно подобрување се издвоени следниве: подобрување на капацитетот на Комисијата за хартии од вредност како клучен субјект во финансискиот систем на земјата кој директно влијание на работењето на ЦДХВ, поттикнување на инвестициските активности во земјата и последователно, раздвижување на пазарот на капитал. Преку препораките се нагласува поврзаноста на ЦДХВ со другите институции од финансискиот систем, што значи дека со нивниот развој уште повеќе би се зголемил притисокот врз депозитарот за воведување нови функции и обезбедување повисок квалитет на услугите за клиентите. Воедно, тоа би придонесло за подобро функционирање на целиот систем, со што се обезбедува дејствување на повратната спрега која е суштинска за обезбедување на современ и атрактивен финансиски систем во земјата.

Во **заклучокот** се сублимирани согледувањата кои произлегуваат од истражувањето и се издвоени наодите со кои се потврдуваат главната и помошните хипотези врз кои е поставена докторската дисертација.

III. Оцена и предлог

Докторската дисертација **МОЖНОСТИ ЗА УНАПРЕДУВАЊЕ НА ФУНКЦИОНИРАЊЕТО НА ЦЕНТРАЛНИОТ ДЕПОЗИТАР ЗА ХАРТИИ ОД ВРЕДНОСТ ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА**, поднесена од кандидатот м-р Ѓорѓи Палевски, се одликува со сериозен пристап кон третиралиот проблем, соодветна методолошка рамка и длабински осврт кон суштинските прашања во трудот. Понудена е опсежна компаративна анализа на предусловите за појава на централните депозитари, нивниот развој и тековното функционирање во повеќе земји во Европа и во светот, со што е обезбедена солидна основа за детално истражување на Централниот депозитар за хартии од вредност во Република Македонија, како главен предмет на истражување во дисертацијата.

Сознанијата од трудот покажуваат дека ЦДХВ во својот спектар на дејствување воопшто не заостанува зад другите анализирани депозитари во однос на содржината и квалитетот на основните услуги, меѓутоа унапредувањето во сферата на современите функции е поврзано со законски измени, значителни финансиски средства за напредни технолошки платформи, како и системски пристап кон паралелно унапредување на сите важни чинители за пазарот на капитал. Во трудот се идентификувани факторите што ја определуваат рамката на дејствување на македонскиот депозитар при што особено внимание е посветено на ограничувачките елементи како што се малиот пазар на капитал и ниската портфолио инвестициска активност од домашни и странски компании, што ја детерминираат економската (не)оправданост од воведувањето на нови функции на депозитарот. Од друга страна, кандидатот м-р Палевски истакнува дека и во земјите со помали пазари на капитал неопходно е воведување на нови функции кај депозитарите заради финансиската глобализација, што ја издвојува проактивноста на депозитарите, вклучително и на ЦДХВ на Република Македонија, како суштински елемент на нивниот успех.

Докторската дисертација нуди аргументација за поставените тези и нивна поткрепа со релевантни податоци, при што посебно мора да се истакне умешната систематизација на големиот опус на консултирани материјали при обемната компаративна анализа, како и емпириското истражување кое обезбедува кохерентност во освртот кон третираната проблематика. Врз основа на истражувачкиот пристап, содржината и резултатите од трудот може да се заклучи дека оваа докторска дисертација претставува придонес на полето на

научното согледување на оваа проблематика, посебно во Република Македонија каде што нема многу истражувања од оваа област.

Согласно со горенаведеното, Комисијата констатира дека м-р Ѓорѓи Палевски изработил докторски труд кој сосема одговара на академските стандарди. Општа е оценката дека кандидатот успешно се справил со поставениот предизвик и успеал да понуди соодветни аргументи, мислења и заклучоци во однос на поставените хипотези на истражувањето. Имајќи го предвид претходно изнесеното, Комисијата му предлага на Научниот совет на Економскиот институт во Скопје:

1. да го прифати овој извештај со позитивна оценка за докторската дисертација **Можности за унапредување на функционирањето на Централниот депозитар за хартии од вредност во Република Македонија;**
2. да формира Комисија за одбрана на докторската дисертација на кандидатот м-р Ѓорѓи Палевски;
3. да утврди термин за јавна одбрана на докторската дисертација.

КОМИСИЈА ЗА ОЦЕНА И ОДБРАНА:

1. Д-р Силвана Мојсовска, редовен професор, с.р.
2. Д-р Верица Јанеска, редовен професор, с.р.
3. Д-р Снежана Костадиноска Милошеска, редовен професор, с.р.
4. Д-р Васил Поповски, редовен професор, с.р.
5. Д-р Весна Георгиева Свртинов, доцент, с.р.

ПРЕГЛЕД

НА ПРИФАТЕНА ТЕМА ЗА ИЗРАБОТКА НА МАГИСТЕРСКИ ТРУД НА ИНСТИТУТОТ ЗА МАКЕДОНСКА ЛИТЕРАТУРА ВО СКОПЈЕ

Ред. бр.	Име и презиме на кандидатот	Наслов на темата	Ментор	Одлука од Советот на Институтот за прифаќање на темата
1.	Наташа Петровска	Ликот на Марија Магдалена низ историски и современи интерпретации The Image of Mary Magdalene through Historical and Contemporary Interpretations	проф. д-р Маја Јакимовска- Тошиќ	Бр. 12-185/15 од 27.11.2017 година

REVIEW PAPER

FOR SELECTION OF A PROFESSOR FOR GRANT OF ALL ACADEMIC-SCIENTIFIC TITLES IN THE EDUCATION-SCIENTIFIC AREA OF ORTHODONTICS AT THE DEPARTMENT OF ORTHODONTICS AT THE FACULTY OF DENTISTRY IN SKOPJE

Upon the competition of the „Ss. Cyril and Methodius” University in Skopje, Faculty of Dentistry, published in the daily newspapers „Nova Makedonija” and „Koha”, on 12 December 2017 for selection of a professor for grant of all academic-scientific titles in the education-scientific area of orthodontics, and in pursuance of the Decision of the Education-Scientific Council No. 02-2446/2, adopted at the 3rd regular session, a Review Commission was established composed as follows: prof. dr. Julijana Gjorgova, full professor at the Faculty of Dentistry in Skopje, prof. dr. Marija Zuželova, full professor at the Faculty of Dentistry in Skopje, prof. dr. Mirjana Janošević, full professor at the Faculty of Dentistry, University of Niš, prof. dr. Slave Naumovski, full professor at the Faculty of Dentistry in Skopje, and prof. dr. Danica Popovic Monevska, full professor at the Faculty of Dentistry in Skopje.

Having reviewed the enclosed documentation, the members of the Review Commission hereby submit the following

REPORT

Associate Professor Dr. Lidija Kanurkova submitted her application in the period envisaged under the published competition for selection of a professor for grant of all academic-scientific titles in the education-scientific area of orthodontics.

1. CV AND EDUCATION

Associate Professor Dr. Lidija Kanurkova was born on 1 July 1960, in Novo Selo, Strumica. She completed secondary education in 1978 at the Josis Broz Tito – Skopje Secondary school. She graduated from the Faculty of Dentistry, University of „Ss Cyril and Methodius” in Skopje, on 31 October 1983, with the average mark of 8.37.

The candidate is proficient in the English language.

She enrolled at M.Sc. studies (second cycle of studies) in the academic year of 1984/1985. She completed her studies in 1987, with the average grade of 8.49. She acquired the M.Sc. degree in dentistry at the Faculty of Dentistry at the „Ss. Cyril and Methodius” University on 30 May 1989, defending the M.Sc. thesis „*Transversal relations and changes in the orofacial region in unilateral crossbites*”.

She applied with her Ph.D. thesis on 10 September 1997 and acquired the Ph.D. degree at the Faculty of Dentistry at the „Ss. Cyril and Methodius” University in Skopje, on 16 June 2000, defending the Ph.D. thesis entitled „*Application of multidimensional analysis in diagnosing transversal deficiencies in the dentofacial region*”. The members of the Ph.D. dissertation Review Committee were: professor dr. Todor Bojadziev, dr.sci, professor dr. Julijana Gjorgova, dr.sci, professor dr. Miodrag Vracakovski, dr.sci, professor dr. Mila Mircheva, dr.sci, professor Dr. Dragoljub Veleviski, dr.sci. Thus, she acquired Ph.D. degree in the scientific area of orthodontics.

On 6 June 2013, she was appointed associate professor in the area of orthodontics at the Faculty of Dentistry.

She currently holds the title of associate professor. The last Review Paper for appointment was published in the Bulletin No. 1054, dated 15 May 2013.

The Review Commission has taken into consideration the overall scientific, professional, pedagogical and other accomplishments of the candidate as of the start of her career, published in the Bulletins of the University of „Ss Cyril and Methodius” in Skopje Nos. 537; 595; 667;758;846; 850; 945; 1027;1043; 1054; 1070;1091; 1111; 1123; 1126, as well as the overall scientific, professional, pedagogical and other accomplishments of the candidate as of the last appointment to the last date of the competition, i.e. until the application was submitted, reviewing as well all documentation of relevance for this appointment.

2. SCIENTIFIC, PROFESSIONAL, PEDAGOGICAL AND OTHER ACCOMPLISHMENTS OF THE CANDIDATE AS OF THE LAST APPOINTMENT TO THE DATE OF THE APPLICATION

Teaching-Education Activities

In the context of the teaching -education activities at the „Ss Cyril and Methodius” University, Faculty of Dentistry, the candidate Dr. Lidija Kanurkova delivers lectures and conducts practical classes for students in the first, second and third cycle of studies in orthodontics, then at the study programme for doctors in dental medicine, as well as the study programme for dental technicians, the study programme for dental nurses, at the Faculty of Dentistry and the study programme for residents -specialization studies in the area of orthodontics.

The candidate has been a mentor of 3 graduate and 23 specialist resident theses.

The candidate has been a member of Review Committees/ thesis defence committees for 3 graduate theses, 33 specialist resident theses, 6 M.Sc. degree theses and 8 Ph.D. degree theses.

The candidate is an author of a reviewed textbook entitled „Orthodontic morphological analysis and diagnostics”.

Scientific- Research Work

Dr. Lidija Kanurkova has published 117 scientific papers in the area of orthodontics, of which 4 scientific papers in scientific journals with an impact factor, 27 scientific papers in international scientific journals, 12 scientific papers in international scientific publications and 74 papers in collections of works from scientific conferences.

Dr. Lidija Kanurkova has been a member of two national scientific projects.

The candidate has been a mentor of one M.Sc. degree paper and co-mentor of 2 M.Sc. degree papers and three Ph.D. degree papers.

Professional applicative activities and activities of wider scope interest

Dr. Lidija Kanurkova has been extensively involved in the professional applicative work at the Department of Orthodontics, at the Faculty of Dentistry.

The candidate Dr. Lidija Kanurkova has conducted professional activities by preparing the design of a new study programme in 2014, she has been the supervisor of three symposiums in the area of orthodontics, as well as instructor at two courses at congresses; in addition she has participated in the design of study programmes for the first, and second cycle of studies and has contributed to two review papers for accreditation.

With a view to her professional advancement, she has paid study visits to the Oklahoma University, USA, Seoul, South Korea, the Ann Arbor Michigan University, USA.

The candidate is especially involved in pursuing activities of wider scope interest. She is actively involved in the work of professional commissions and working groups at the Faculty of Dentistry:

- Commission for II and III cycle of studies, commissions for assessment of credits for papers, Commissions at the Faculty of Dentistry, Commissions for enrolment of students at the Faculty of Dentistry, Commissions for admission of residents for specialized studies;
- Working Group for passing professional state exams by graduated dentists at the Chamber of Dentistry of Macedonia.

The candidate has been a member of the editorial board of the Macedonian Dentistry Review; she is also a member of the editorial board of the book of abstracts from the 7th Dentistry international congress;

she is a member of the editorial board of the book of abstracts of the 3rd International Congress of the Association of Orthodontic Specialists of Macedonia.

She has been the head of the Department of Orthodontics at the Faculty of Dentistry as of 12 March 2013.

She was a member of two Review Commissions for grant of academic scientific titles.

Self-Evaluation Assessment

The candidate Dr. Lidija Kanurkova was positively assessed at the anonymous poll taken among the students at the Faculty of Dentistry.

For this competition for selection of a professor for grant of all academic and scientific titles, she submitted 31 papers, quoted in ANNEX 2, below. She has submitted the following papers for review:

86. Tosheska-Spasova N, Dzipunova B, Gjorgova J, **Kanurkova L.** Relationship between lower incisor crowding, incisor position and craniofacial morphology. *Balk J Stom* 2013, Vol 17, No 1: 92-101. The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1070, 3 February 2014.

87. S. Georgieva, M. Pandilova, **L Kanurkova**, A. Sotirovska –Ivkovska. Diabetes mellitus as risk factor for activating the periodontal infection. *Apolonia* 2013; Vol:15, No 30:17-23.

The goal of the paper is to use clinical and x-ray analysis to monitor the impact of Diabetes mellitus on the periodontal status of patients with controlled and weakly controlled diabetes. 30 patients having Diabetes mellitus at the age of 40 to 60 years were monitored. For purposes of assessment and verification of the periodontal situation, x-rays were made and clinical assessments of the gingival bleeding index and of the index of the loss of the attachment according to Ramfjord were made. The results showed that patients with weakly controlled or uncontrolled diabetes, compared with patients with controlled diabetes, have significantly higher values of all examined parameters of the periodontal status. It can be concluded that patients with weakly controlled diabetes have significantly higher sensitivity to oral infections and periodontopathy.

The paper has scientific-professional and applicative relevance.

88. Bajraktarova Miševska Cvetanka, Kočova Mirjana, **Kanurkova Lidija**, Curcieva Cuckova Gabriela, Maneva Marija, Bajraktarova Valjakova Emilija. Dental arch dimensions and palatal height in children with Turner syndrome. *South Eur J Orthod Dentofac Res.* 2015;2(1):3-6. The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1091, December 2014.

89. Bajraktarova Miševska Cvetanka, Kočova Mirjana, **Kanurkova Lidija**, Curcieva Cuckova Gabriela, Bajraktarova Bona, Maneva Marija, Valjakova Emilija. Craniofacial morphology in Turner syndrome karyotypes. *South Eur J Orthod Dentofac Res.* 2015; 2(1):14-20. The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1091, December 2014.

90. Bajraktarova Miševska Cvetanka, Bajraktarova Valjakova Emilija, **Kanurkova Lidija**, Curcieva Cuckova Gabriela, Georgieva Silvana, Sotirovska Ivkovska Ana, Georgiev Zlatko, Andonovska Marija. Morphological characteristics of the occlusal surface of the first permanent molars in individuals with Turner syndrome. *IOSR-JDMS. IOSR Journal of dental and medical sciences*, 2016; Vol:15, Issue 1, Ver.II, pp:44-48. The paper has an impact factor of IF=1.576. The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1123, May 2016.

91. Bajraktarova Miševska Cvetanka, **Kanurkova Lidija**, Bajraktarova Valjakova Emilija, Maneva Marija. Prevalence of malocclusion in Turner syndrome karyotypes. *IOSR-JDMS. IOSR Journal of dental and medical sciences*, 2016; Vol:15, Issue 5, Ver V, pp:9-12. The paper has an impact factor of IF=1.576. The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1126, July 2016.

92. Biljana Kapusevska, Nikola Dereban, Vesna Jurukovska Sotarovska, Julijana Nikolovska, Vesna Ambarkova, Efka Zabokova Bilbilova, Zlatko Georgiev, Silvana Gjorgieva,

Antonio Benedetti, Ilijana Muratovska, and **Lidija Kanurkova**. Correlation between the molecular composition of the polymers and their use in prosthetic dentistry. *International Journal of Innovation and Applied Studies*, Mar. 2016; Vol. 15 No. 1, pp. 219-224.

Paper with an impact factor of IF: 0.786. The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1141, 2017.

93. Bajraktarova Miševska Cvetanka, **Kanurkova Lidija**, Bajraktarova Valjakova Emilija, Georgieva Silvana, Bajraktarova Bona, Georgiev Zlatko, Sotirovska Ivkovska Ana. Craniofacial morphology in individuals with increasing severity of hypodontia. *South Eur J Orthod Dentofac Res*. 2016;3(1):11-16.

The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1091, December 2014.

94. Kjurchieva Chuchkova Gabriela, **Kanurkova Lidija**, Bajraktarova Misevska Cvetanka. Changes in head posture after rapid maxillary expansion in patients with nasopharyngeal obstruction. *South Eur J Orthod Dentofac Res*. 2016;3(2):39-43.

The paper explains that nasopharyngeal obstruction is a factor that affects the growth of facial structures and conditions insufficient transversal growth of the maxilla. The treatment of such patients with rapid maxillary expansion enables change of the dentofacial morphology, change of the position of the mandible, the hyoid bone and tongue.

The goal of this paper is to monitor the effects of the rapid maxillary expansion on changes in the head posture and the dimensions of the pharyngeal area. The monitoring covered profile cephalogram x-rays of 30 patients having a nasopharyngeal obstruction at the age from 8 to 14 years, treated with a device for rapid maxillary expansion. The cephalometric analysis demonstrated that patients treated with a device for rapid maxillary expansion have expanded area of the nasopharynx, then there are changes in the head posture and the positioning of the tongue and the mandible, enabling thus good myofunctional balance and correct development of the craniofacial complex and change in the respiration.

The paper has scientific - professional and applicative relevance.

95. Vesna Trpevska, Gordana Kovachevska, **Lidija Kanurkova**. Digital computerized occlusal analysis using the T -Scan III system in occlusion and articulation with patients with neutroclussions. *Macedonian Dental Review*, year XXXIX, No. 12016 :47-71.

The goal of this paper was to examine the occlusal balance in occlusion and articulation with patients with neutroclussions using T-Scan III system. The examination covered 10 patients with neutroclussion, eugnat bite, non-tactile teeth, I class of occlusion according to Angle and with these patients, the quantitative occlusal balance was established with the help of computer occlusal analysis using the T-Scan III system. With these patients there was an assessment made of the positioning of the occlusal contacts, determining the impact centre, the time of occlusion, the time of disocclusion in mandible movements, with the type of articulation being determined as well. Patients with neutroclussion are featured with occlusal stability, balanced occlusion at a certain functional level of mastication and swallowing. There are simultaneous contacts of the upper and lower teeth on the left and right side of the distal and frontal occlusal zones, in centric and exocentric positions. There is a correlation between the occlusion and articulation in these patients.

The paper has scientific-professional and applicative relevance.

96. Vesna Jankulovska, Evdokija Jankulovska, Vera Petrova, Gabriela Kjurchieva Chuchkova, **Lidija Kanurkova**, Elena Petrova, Vaska Antevska. Masticatory performance in subjects with class II treated with myofunctional appliances: a review. *IOSR-JDMS. IOSR Journal of dental and medical sciences*, April 2017; Volume 16, Issue 4, Ver. IX, pp: 50-53. The paper is with an impact of IF: 1.576.

The goal of the paper is to present results of several studies explaining the muscular activity of masticatory and perioral muscles in patients with malocclusion of II class, when myofunctional devices are used. The studies of several authors have shown that the application of

electromyography as a neurophysiological and graphic method enables clear determination of the muscular activity of masticatory and perioral muscles. According to the electromyographic examinations, the activity of the masseter muscle was different in patients with Class I and Class II malocclusion and in patients with malocclusion II/1 and class II/2. The application of myofunctional devices in patients with class II malocclusion had a favourable impact on the masticatory function.

The paper has scientific-professional and applicative relevance.

97. Petrovska J, **Kanurkova L**, Jusufi G, Petrovski D. Impacted canine associated root resorption (ICARR) in orthodontic patients. Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists, Physioacta 2017; Vol.11, No.2, pp: 135-143.

The goal of this study was to present the positioning of the impacted canine and the root resorption of neighbouring teeth in patients with orthodontic malocclusions. An analysis was made of 32 panoramic radiograph x-rays of patients with impacted canines at the age from 11 to 18 years. The α angle was analysed which forms the horizontal axis of the canine and the interincisive median line and changes were observed in the roots of neighbouring teeth. The presence of root resorption in neighbouring teeth was noticed in 43.75% of patients, caused by the ectopic positioning of the canine, which required relevant surgical –orthodontic therapy of such patients.

The paper has scientific-professional and applicative relevance.

98. Jusufi G, Petrovska J, Cekovska S, Tosheska Trajkoska K, Curcieva-Cuckova G, **Kanurkova L**, Jankulovska M. Salivary fluoride concentration during early phase of fixed orthodontic treatment. Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists, Physioacta 2017; Vol.11, No.2, pp: 145-150.

The goal of this study was to determine the concentration of fluoride in the saliva of patients subject to fixed orthodontic treatment with metal brackets, using two different types of orthodontic adhesives: composite and resin-modified glass ionomer adhesive. The study covered 60 patients, divided into two groups, according to the type of adhesive used to fix the metal brackets. The first group consisted of 30 patients who had their orthodontic device fixed with a composite adhesive, while the second group consisted of 30 patients whose orthodontic device was fixed with application of glass ionomer adhesive. The results of this study showed that patients whose devices were fixed with glass ionomer adhesive have greater quantity of fluoride in the saliva one day after the brackets were fixed, while one month later, there was a rapid decrease of the concentration of the level of fluoride.

The paper has scientific-professional and applicative relevance.

99. Jasna Petrovska, Marija Zuzhelova, Gazmend Jusufi, Gabriela Curcieva C, **Lidija Kanurkova**. Diagnostic opportunities of orthopantomography (OPG) in localization of impacted maxillary canines. Apolonia –Albanian Dental Journal November 2016, May 2017; No: 35-36, p: 28-32.

The goal of this study was to determine whether there is buccal or palatal positioning of the impacted maxillary canine, and depending on its positioning to design the treatment plan. There were 59 OPG and CBCT x-rays made with patients at the age from 11 to 18 years of age who had impacted maxillary canines. The position of the impacted canines was determined using the Kuftinec method. The results of the examination of the position of the impacted canine showed that in 62.02% of patients there was palatal positioning of the canines, while in 22.78% of the patients there was buccal positioning of impacted canines. The angulation of the impacted canine as compared with the medial line was 25 degrees. The α angle was of average value of 46.23 degrees. The radiographic analysis is an essential element of the diagnostic process in patients with maxillary impacted canines.

The paper has scientific-professional and applicative relevance.

100. Gazmend Jusufi, Jasna Petroska., Gabriela Curcieva C., **Lidija Kanurkova**, Mira Jankulovska, Aleksandar P. PCR for detection of streptococcus mutans and streptococcus

sobrinus at patients with fixed orthodontic appliances. *Apolonia –Albanian Dental Journal* November 2016, May 2017; No:35-36,pp:12-16.

The goal of this study was to detect the presence of streptococcus mutans and streptococcus sobrinus in the dental plaque near the brackets of fixed orthodontic devices, which are often the cause of demineralization of the tooth enamel and occurrence of caries. The study covered 60 patients, who were divided in two groups. The first group consisted of 30 patients in which the fixed orthodontic device was applied (bonded) with a composite adhesive. The second group consisted of 30 patients whose fixed orthodontic device was bonded with glass-ionomer adhesive. The dental plaque from the surface of the tooth was collected at three different intervals, T0, T1, and T2. The results of this study showed that in patients whose fixed device was bonded with a composite adhesive there was streptococcus mutans and streptococcus sobrinus in the T2 period, while in patients whose fixed devices were bonded with glass-ionomer adhesive these bacteria were not detected.

The paper has scientific-professional and applicative relevance.

101. **Kanurkova L.**, Toseska –Spasova N., Dzipunova B., Gjorgova J., Dorakovska A. Clinical application of the selfligating bracket and treatment efficiency. 18th Congress of the Balkan Stomatological Society, Skopje 25-28 IV.2013. Book of Abstracts, p. 345(poster).

The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1070, dated 3 February 2014.

102. Toseska –Spasova N., Dzipunova B., **Kanurkova L.**, Gjorgova J., Spasov Z. Relationship between the skeletal growth pattern and lower incisor crowding-factor analysis. 18th Congress of the Balkan Stomatological Society, Skopje 25-28 IV.2013. Abstract book, p. 349(poster).

The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1070, dated 3 February 2014.

103. Zabokova-Bilbilova E, Sotirovska-Ivkovska A, Georgiev Z, **Kanurkova L**: Carious lesions in patients undergoing treatment with fixed orthodontic appliances. 18th Congress of the Balkan Stomatological Society Skopje: 25-28 IV.2013. Book of Abstracts, p.351(poster).

The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1072, 2014.

104. Dzipunova B., Toseska –Spasova N., Radojkova-Nikolovska V., **Kanurkova L.**, Simjanovska Lj. Mandibular morphology in patients with distocclusion. 18th Congress of the Balkan Stomatological Society, Skopje 25-28 IV.2013. Book of Abstracts, p. 344 (poster).

The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1070, dated 3 February 2014.

105. **Kanurkova Lidija**. Evaluation of craniofacial and dentoskeletal variables in the patients with asymmetrical occlusion. 53rd Congress of Anthropological Society of Serbia with international participation, Vranje, 4-7 June 2014. Book of Abstracts. 26 (plenary session lecture).

The purpose of this study was to show the dimension and symmetry of dental arches, the position of the occlusal flat surface and the morphological changes of maxillary, mandibular and facial skeletal structures in patients with transversal malocclusions. The group consisted of 35 patients with crowded teeth and laterally formed cross-bite, while the control group consisted of 35 patients with normal occlusion. The patients were at the age from 12 to 18 years. There was a transversal gnatometric analysis made using the Harper method and analysis of the frontal posterior -anterior cephalometric x-rays using the Ricketts method. The gnatometric analysis showed that in patients with asymmetric occlusions there were narrow maxillary dental arches with palatal inclination of the maxillary lateral incisors. The cephalometric analysis showed that in these patients there is narrow maxilla at the level of the Jugale point, which conditioned the formation of a skeletal lingual cross-bite.

The paper has scientific-professional relevance.

106. **Kanurkova Lidija**, Dorakovska Aleksandra, Sotirovska Ana, Zabokova Efka. Clinical applications of mini-implants in temporary orthodontic anchorage. Third Balkan Congress for Maxillofacial surgery-international Congress, Ohrid 24-27 April 2014. Book of Abstracts. 6-7 (oral presentations).

The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius University” No. 1111, 2015.

107. **Kanurkova Lidija**. Application of contemporary clinical concepts and techniques with a view to reaching greater efficiency of the orthodontic treatment. Orthodontics symposium, Association of orthodontic specialists of Macedonia: Contemporary technologies in orthodontics, Skopje, 8 November 2013 (plenary session lecture).

There is a presentation of the treatment of orthodontic malocclusions with application of various types of brackets and the order of orthodontic arches, which enable progress in the orthodontic treatment, and control of the torque and angulation of teeth. Super elastic arches were presented, which are made of an alloy of copper, nickel, titanium and are most often used with self- ligating braces. They enable high degree of clinical efficiency, being precise in ordering the teeth, while using ideal biological force, resulting in successful orthodontic treatment.

The paper has professional- applicative relevance.

108. **L.Kanurkova**. G. Kurcieva Cuckova, A. Dorakovska, A. Sotirovska Ivkovska, E. Zabokova-Bilbilova. Treatment efficiency with MBT fixed orthodontics appliance in the patient with class II malocclusion. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society, Serbia, Belgrade 24-27 April 2014. Book of Abstracts, p. 302-303 (poster).

The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1111, 2015.

109. G.Kjurchieva Chuchkova, L. **Kanurkova**, M. Maneva. Functional orthodontics outcome: effects of twin block appliances and pre-orthodontic trainer treatment (pot) on dentofacial growth. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society, Serbia, Belgrade 24-27 April 2014. Book of Abstracts, p.89 (poster).

The goal of this study was to present how the dysfunction of the orofacial system affects the morphological variations and the degree of facial disharmony. There was a presentation of how the twin block device and trainers influence the development of the stomatognathic system. It was shown that these devices result in reaching muscle balance of the orofacial muscles, elimination of oral dysfunction and the maxillary incisive protrusion is reduced.

The paper has scientific-professional and applicative relevance.

110. A. Sotirovska Ivkovska, S. Georgieva, E. Zabokova Bilbilova, Z. Georgiev, L.Kanurkova. Innate immune response of the dental pulp to caries. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society, Serbia, Belgrade 24-27 April 2014. Abstract book, p.83 (poster).

The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1111, 2015.

111. **Kanurkova L**, Kjurchieva Chuchkova G, Misevska C, Maneva M, Dorakovska A. Contemporary orthodontic treatment of adult patients. VII Congress of Dentists of Macedonia, with international participation. Ohrid, 11-14 June 2015, Macedonia, 2015:245-246 (oral presentation).

The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1126, 1 July 2016.

112. Maneva M, **Kanurkova L**, Bajraktarova Mishevska C, Kjurchieva Chuchkova G, Manev I. The treatment of anterior open bite. VII Congress of the Dentists of Macedonia with international participation. Ohrid, 11-14 June 2015, Macedonia, 2015:249-50 (poster).

The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1126, 1 July 2016.

113. Kjurchieva Chuchkova G, Dimovska R, Bajraktarova Miševska C, **Kanurkova L**, Maneva M. Effects and benefits of pre-orthodontic trainer treatment in developing dentition

patients. 91st Congress of the European Orthodontic Society, Venice, Italy, 13-18 June, 2015:131 (poster). (IF:1.528)

The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1126, 1 July 2016.

114. Bajraktarova Miševska C, **Kanurkova L**, Kjurchieva Chuchkova G, Maneva M, Bajraktarova Valjakova E. Skeletal age in patients with Turner’s syndrome. 91st Congress of the European Orthodontic Society, Venice, Italy, 13-18 June 2015:123. (poster).

The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1123, May 2016.

115. **Lidija Kanurkova. Orthodontic concepts for using micro implants as skeletal anchorage system. 3rd Congress of the Macedonian orthodontic society with international participation**, Ohrid, Macedonia, 12-15 May, 2016:68-69. (Plenary presentation).

Micro implants were presented as one of the state of the art techniques for reaching good anchorage for teeth, which does not depend on the cooperation with the patient. Micro implants were presented with different design and size. Their indications were elaborated in correcting anterior -posterior discrepancies of the mandibles when there is a high occlusal step with class II/1 malocclusion, in cases in which the premolars have been extracted, in cases of distalization of molars if more room is required for placing the premolars. It is underlined that this is applied with symmetric intrusion of frontal teeth and provides the opportunity to reduce the gingival – gummy smile or correction of the deep cross-bite. Micro implants as osteo-integrated elements applied in mandibles enable correction of several types of orthodontic malocclusions.

The paper has professional-applicative relevance.

116. **Trpevska V.**, Kovacevska G., **Kanurkova L**. Quantitative analysis of occlusal balance in patients with malocclusion class II division 1 with T-Scan system. **3rd Congress of the Macedonian orthodontic society with international participation**, Ohrid, Macedonia, 12-15 May, 2016:130-131. (oral presentation).

The goal of the paper is to present the occlusal balance in the position of maximum intercuspation in protrusion and lateropulsion in patients with Class II/1 malocclusion with the help of computerized digital occlusal analysis using T-scan III system. The centre of the occlusal force in the anterior -posterior position is localized more mesial from the location of the first permanent molar and is bilaterally asymmetric. The T-scan system is clinically diagnostic method, which identifies, records and analyses occlusal contacts and enables computerized digital occlusal analysis of the occlusal balance.

The paper has scientific-professional relevance.

117. Trpevska V, Kovacevska G, **Kanurkova L**, Kovacevski N. Clinical importance of T-Scan III system computerized occlusal analysis in patients with malocclusions. 22nd BaSS Congress, Congress of the Balkan Stomatological Society, Thessaloniki, Greece, 4-6 May, 2017:p. 21 (poster).

The goal of this study is to present the clinical importance of the use of the T-scan III system in analyzing the occlusal status and dynamic parameters in malocclusion patients. The intensity of the occlusal force was analyzed, as well as the level of occlusal contacts in maximum intercuspation in patients with malocclusion. Patients with malocclusion show bilateral occlusal asymmetry.

The paper has scientific-professional relevance.

**ANNEX 2
FORM**

**ENCLOSED WITH THE REPORT FOR GRANT OF ACADEMIC-SCIENTIFIC,
SCIENTIFIC, EDUCATIONAL - PROFESSIONAL AND ASSOCIATE TITLE**

Candidate: Lidija Voislav Kanurkova

(Name, father's name and surname)

Institution: Faculty of Dentistry – Skopje

(Name of Faculty/Institute)

Scientific area: Orthodontics

TEACHING-EDUCATION ACTIVITIES

Ord. No.	Name of activity:	Points
	Teaching	
1.	Teaching in first cycle of studies: Orthodontics I (3+2) for students doctors in dental medicine at the Faculty of Dentistry in Skopje, 2013,2014,2015,2016,2017. 3 classes *8 weeks *0.04*5 years = 4.8	4.8
2.	Teaching in the first cycle of studies: Orthodontics II (2+2) for students doctors dental medicine at the Faculty of Dentistry in Skopje, 2013,2014,2015,2016,2017. 2 classes *7 weeks*0.04*5 years= 2.8	2.8
3.	Teaching in the first cycle of studies: Orthodontics I (1+2) for students of the study programme for dental technicians, Faculty of Dentistry - Skopje, 2013,2014,2015,2016. 1 class *8 weeks*0.04*4 years = 1.28	1.28
4.	Teaching in the first cycle of studies: Orthodontics II (2+3) for students of the study programme for dental technicians- Faculty of Dentistry-Skopje, 2013,2014,2015,2016. 2 classes *7 weeks*0.04*4 years= 2.24	2.24
5.	- Teaching in the first cycle of studies: Orthodontics (1+2) for students of the study programme for dental nurses of Faculty of Dentistry-Skopje, 2013,2014,2015,2016. 1 class *8 weeks*0.04*4 years = 1.28 - Teaching in the first cycle of studies: Orthodontics (1+2) for students of the study programme for dental nurses –Faculty of Dentistry-Skopje, 2017. 1 class *3 weeks *0.04*1= 0.12	1.28 0.12
6.	Teaching in the first cycle of studies: Pre-surgical orthodontic treatment (1+2) for students- doctors in dental medicine at the Faculty of Dentistry, Skopje,2015,2016,2017. 1 class *7 weeks *0.04*3 years = 0.84	0.84

7.	- Teaching in the first cycle of studies Medical documentation in dentistry (1+2) for students of the study program for dental hygienists – Faculty of Dentistry – Skopje, 2016, 1 class *8 weeks *0.04*1 year=0.32 - Teaching in the first cycle of studies: Medical documentation in dentistry (1+2) for students of the study programme for dental hygienists – Faculty of Dentistry –Skopje, 2017. 1 class *3 weeks *0.04*1 year=0.01	0.32 0.01
8.	Practical classes in the first cycle of studies: Orthodontics I for students-doctors in dental medicine at the Faculty of Dentistry in Skopje,2013,2014,2015,2016,2017. 2 classes *15 weeks *0.03 *1 group *5 years = 4.5	4.5
9.	Practical classes in the first cycle of studies Orthodontics II (2+2) for students - doctors in dental medicine at the Faculty of Dentistry in Skopje,2013,2014,2015,2016,2017. 2 classes *15 weeks *0.03 *1 group *5 years = 4.5	4.5
10.	Teaching in the II cycle of studies: Orthodontics for residents attending specialized studies – two semesters 2 classes *15 weeks *0.05 *2 semesters=3	3
11.	Teaching in the II cycle of studies at the Faculty of Dentistry, Skopje: Current developments regarding the orofacial region, 2013,2014,2015,2016. 4 classes*0.05*4 years =0.8	0.8
12.	Teaching in the II cycle of studies at the Faculty of Dentistry, Skopje, Contemporary approach to treatment of skeletal dentofacial irregularities 2017. 9 classes*0.05*1 year =0.45	0.45
13.	Teaching in the II cycle of studies at the Faculty of Dentistry, Skopje, Orthodontic occlusion and articulation, 2017. 15 classes *0.05*1 year =0.75	0.75
14.	Teaching in the II cycle of studies at the Faculty of Dentistry in Skopje, Orthodontic diagnostics, 2017. 15 classes *0.05*1 year =0.75	0.75
15.	Teaching in the III cycle of studies at the Faculty of Dentistry in Skopje Orthodontic dental prevention and interception, 2014,2015,2016,2017. 3 classes *0.06* years =7.2	7.2
16.	Teaching in the III cycle of studies at the Faculty of Dentistry in Skopje, Conventional and digital X-ray cephalometry in orthodontics 2014,2015,2016,2017. 15 classes *0.06*4 years.=3.6	3.6
17.	Teaching in the III cycle of studies at the Faculty of Dentistry in Skopje, Dental occlusion and dysfunction of the temporomandibular joint 2014, 2015, 2016, 2017. 15 classes *0.06*4 years =3.6	3.6
18.	Design of a new subject- lectures for the subject Pre-surgical orthodontic treatment and Medical documentation in dentistry, 2*1=2	2
19.	Design of new subjects- practical classes for the subjects: Pre-surgical orthodontic treatment and Medical documentation in dentistry, 2*0.5=1	1
20.	Consultations for students- 80 students *10 semesters*0.002=1.6	1.6
21	Consultations for students in the area of health care clinical practice 3 students *10 semesters *0.2=6	6

22.	Mentor for a Ph.D. thesis- three decisions on Ph.D. thesis Nos. 10-2041/2, 10-2175, 10-2027. $3 \times 0.2 = 0.6$	0.6
23.	Mentor of resident – students of specialized studies $23 \times 1 = 23$	23
24.	Member of a Commission for review and defence of a Ph.D. thesis – Decisions Nos. 07-793, 02-600, 02-153, 03-1770, /3, 09-1769/3, 02-749/3, 02-2477, 02-2418 8 candidates $\times 0.5 = 4$	4
25.	Member of a Commission for review or defence of a M.Sc. thesis, Decisions Nos. 02-339, 02-2485, 07-2616, 07-2495, 07-2616, 02-2483, 6 candidates $\times 0.3 = 1.8$	1.8
26.	Member of a Commission for review or defence of specialized studies thesis, 33 candidates $\times 0.2 = 6.6$	6.6
27.	Member of a Commission for review or defence of a graduate thesis – three graduate theses, Decisions Nos. 10-2041/2, 10-2175, 10-2027, 3 candidates $\times 0.1 = 0.3$	0.3
28.	Teaching in schools/ at workshops (courses, seminars, symposiums) – participant, $23 \times 1 = 23$	23
29.	Package of materials for certain subject $\times 1$ - Design of a programme- re-accreditation for students doctors in dental medicine - Design of a programme for students at the II cycle of studies: $(1 \times 2 = 2)$,	1 1
	Total:	114.74

SCIENTIFIC – RESEARCH WORK

Ord. No.	Name of activity:	Points
1.	Defended her Ph.D. thesis on 16 June 2000 entitled: „Application of multidimensional analysis in diagnosing transversal deficiencies in the dentofacial region”.	
2.	Defended her M.Sc. thesis on 30 May 1989, entitled: „Transversal relations and changes in the orofacial region in unilateral crossbites”.	
3.	Mentor for a Ph.D. thesis, three Ph.D. degree candidates, Decisions Nos. 10-20, 1840/2, 10-1899, $3 \times 3 = 9$	9
4.	Mentor for a M.Sc. thesis - one M.Sc. thesis, Decision No. 07-2615/2. $1 \times 1 = 1$	1
5.	Commentary for a M.Sc. thesis, two M.Sc. theses 2×1 comments under Decisions Nos. 09-750/2, and 09-595/2. $2 \times 0.5 = 1$	1 1
6.	Participant in a national scientific project approved by the Education- Scientific Council of the Faculty of Dentistry, Decision No. 02-2365/2, dated 12 December 2014, entitled “The prevalence of optimal dental health among the adult population on the territory of the Republic of Macedonia”.	3
7.	Paper with original scientific results, published in a scientific - professional journal - Vesna Trpevska, Gordana Kovachevska, Lidija Kanurkova . Digital computerized occlusal analysis using the T -Scan III system in occlusion	3.2

	and articulation in patients with neutroclussions. Macedonian Dental Review, year XXXIX, No. 1,2016 :47-71.	
8.	Paper with original scientific results, published in a reference scientific. professional journal with international editorial board (6 points+ IP) - Tosheska-Spasova N, Dzipunova B, Gjorgova J, Kanurkova L. Relationship between lower incisor crowding, incisor position and craniofacial morphology. Balk J Stom 2013, Vol 17, No 1: 92-101. The paper was reviewed in the Bulletin of the Ss Cyril and Methodius University No. 1070, 3 February 2014. 3.6 - S. Georgieva, M.Pandilova, L Kanurkova, A.Sotirovska –Ivkovska. Diabetes mellitus as a risk factor for activating the periodontal infection. Apolonia 2013;Vol:15, No 30:17-23. 3.6 - Bajraktarova Miševska Cvetanka, Kočova Mirjana, Kanurkova Lidija, Curcieva Cuckova Gabriela, Maneva Marija, Bajraktarova Valjakova Emilija. Dental arch dimensions and palatal height in children with Turner syndrome. South Eur J Orthod Dentofac Res. 2015;2(1):3-6. The paper was reviewed in the Bulletin of the Ss Cyril and Methodius University No. 1091, December 2014. 3.6 - Bajraktarova Miševska Cvetanka, Kočova Mirjana, Kanurkova Lidija, Curcieva Cuckova Gabriela, Bajraktarova Bona, Maneva Marija, Valjakova Emilija. Craniofacial morphology in Turner syndrome karyotypes. South Eur J Orthod Dentofac Res. 2015;2(1):14-20. The paper was reviewed in the Bulletin of the Ss Cyril and Methodius University No. 1091, December 2014. 3.6 - Bajraktarova Miševska Cvetanka, Bajraktarova Valjakova Emilija, Kanurkova Lidija, Curcieva Cuckova Gabriela, Georgieva Silvana, Sotirovska Ivkovska Ana, Georgiev Zlatko, Andonovska Marija. Morphological characteristics of the occlusal surface of the first permanent molars in individuals with Turner syndrome.IOSR-JDMS. IOSR Journal of dental and medical sciences, 2016; Vol:15, Issue 1, Ver.II, pp:44-48. The paper has an impact factor IF=1.576. The paper was reviewed in the Bulletin of the Ss Cyril and Methodius University No. 1123, May 2016. 3.6+1.576 - Bajraktarova Miševska Cvetanka, Kanurkova Lidija, Bajraktarova Valjakova Emilija, Maneva Marija. Prevalence Of malocclusion in Turner Syndrome Karyotypes. IOSR-JDMS. IOSR Journal of dental and medical sciences, 2016; Vol:15,Issue 5,Ver V, pp:9-12. The paper has an impact factor IF=1.576. The paper was reviewed in the Bulletin of the Ss Cyril and Methodius University No. 1126, 1 July 2016. 3.6+1.576 - Biljana Kapusevska, Nikola Dereban, Vesna Jurukovska Sotarovska, Julijana Nikolovska, Vesna Ambarkova, Efka Zabokova Bilbilova, Zlatko Georgiev, Silvana Gjorgjieva, Antonio Benedetti, Ilijana Muratovska, and Lidija Kanurkova. Correlation between the molecular composition of the polymers and their use in prosthetic dentistry. International Journal of Innovation and Applied Studies., Mar. 2016;Vol. 15 No. 1, pp. 219-224. The paper has an impact factor IF: 0.786. The paper was reviewed in the Bulletin of the Ss Cyril and Methodius University No. 1141, 2017. 3.6+0.786 - Bajraktarova Miševska Cvetanka, Kanurkova Lidija, Bajraktarova Valjakova Emilija, Georgieva Silvana, Bajraktarova Bona, Georgiev 3.6	

	Zlatko, Sotirovska Ivkovska Ana. Craniofacial morphology in individuals with increasing severity of hypodontia. South Eur J Orthod Dentofac Res. 2016;3(1):11-16. The paper was reviewed in the Bulletin of the Ss Cyril and Methodius University No. 1091, December 2014. - Kjurchieva Chuchkova Gabriela, Kanurkova Lidija, Bajraktarova Misevska Cvetanka. Changes in head posture after rapid maxillary expansion in patients with nasopharyngeal obstruction. South Eur J Orthod Dentofac Res.2016;3(2):39-43. - Vesna Jankulovska, Evdokija Jankulovska, Vera Petrova, Gabriela Kjurchieva Chuchkova, Lidija Kanurkova, Elena Petrova, Vaska Antevska. Masticatory performance in subjects with class II malocclusion treated with myofunctional appliances: a review.IOSR-JDMS. IOSR Journal of dental and medical sciences, April 2017; Volume 16, Issue 4, Ver. IX, pp: 50-53. The paper has an impact factor IF: 1.576. - Petrovska J, Kanurkova L, Jusufi G, Petrovski D. Impacted canine associated root resorption (ICARR) in orthodontic patients. Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists, Physioacta 2017; Vol.11, No.2,pp: 135-143. - Jusufi G, Petrovska J, Cekovska S, Tosheska Trajkoska K, Kjurchieva-Chuchkova G, Kanurkova L, Jankulovska M. Salivary fluoride concentration during early phase of fixed orthodontic treatment. Journal of Macedonian Association of Physiologists and Anthropologists, Physioacta 2017; Vol.11, No.2,pp: 145-150. - Jasna Petrovska, Marija Zuzhelova, Gazmend Jusufi, Gabriela Curcieva C, Lidija Kanurkova. Diagnostic opportunities of orthopantomography (OPG) in localization of impacted maxillary canines. Apolonia –Albanian Dental Journal November 2016, May 2017; No:35-36,p:28-32. - Gazmend Jusufi, Jasna Petroska., Gabriela Curcieva C., Lidija Kanurkova, Mira Jankulovska, Aleksandar P .PCR for detection of streptococcus mutans and streptococcus sobrinus in patients with fixed orthodontic appliances. Apolonia –Albanian Dental Journal November 2016, May 2017; No:35-36,pp:12-16.	4.8 3.6+1.576 3.6 3.6 3.6 3.6
9.	Plenary session lecture at a scientific/professional conference with international participation 3 *3 points =9 - Kanurkova Lidija. EVALUATION OF CRANIOFACIAL AND DENTOSKELETAL VARIABLES IN PATIENTS WITH ASYMMETRICAL OCCLUSION. 53rd Congress of Anthropological Society of Serbia with international participation, Vranje 4-7 June 2014 (plenary session lecture). - Kanurkova Lidija. APPLICATION OF CONTEMPORARY CLINICAL CONCEPTS AND TECHNIQUES WITH A VIEW TO REACHING GREATER EFFICIENCY OF THE ORTHODONTIC TREATMENT. Orthodontics symposium, Association of orthodontic specialists of Macedonia: Contemporary technologies in orthodontics, Skopje, 8 November 2013 (plenary session lecture). - Lidija Kanurkova. ORTHODONTIC CONCEPTS FOR APPLICATION OF MINI-IMPLANTS AS A SKELETAL ANCHORAGE. 3-rd Congress of the Macedonian orthodontic society	3 3 3

	with international participation , Ohrid, Macedonia, 12-15 May, 2016: 68-69. (Plenary session lecture).	
10.	Participation in scientific/professional conference with a paper - oral presentation 3*1=3 - Kanurkova Lidija, Dorakovska Aleksandra, Sotirovska Ana, Zabokova Efka. CLINICAL APPLICATIONS OF MINI-IMPLANTS IN TEMPORARY ORTHODONTIC ANCHORAGE. Third Balkan Congress for Maxillofacial surgery-international Congress, Ohrid 24-27 April 2014. Book of Abstracts, pp. 6-7 (oral presentation). The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1111, 2015. - Kanurkova L., Kurcieva Cuckova G, Misevska C, Maneva M, Dorakovska A. CONTEMPORARY ORTHODONTIC TREATMENT WITH ADULT PATIENTS. VII Congress of Dentists of Macedonia, with international participation. Ohrid, 11-14 June 2015, Macedonia, 2015:245-246(oral presentation). The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1126, 1 June 2016. - Trpevska V., Kovacevska G., Kanurkova L. QUANTITATIVE ANALYSIS OF OCCLUSAL BALANCE IN PATIENTS WITH MALOCCLUSION CLASS II DIVISION 1 WITH T-SCAN SYSTEM. 3rd Congress of the Macedonian orthodontic society with international participation, Ohrid, Macedonia, 12-15 May, 2016:130-131.(oral presentation).	1 1 1
11.	Participation in a scientific/professional conference with a paper – poster 11*0.5=5.5 - Kanurkova L., Toseska –Spasova N., Dzipunova B., Gjorgova J., Dorakovska A. Clinical application of the self-ligating bracket and treatment efficiency. 18th Congress of the Balkan Stomatological Society, Skopje 25-28 IV.2013. Book of Abstracts, p. 345(poster). The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1070, 3 February 2014. - Toseska –Spasova N., Dzipunova B., Kanurkova L., Gjorgova J., Spasov Z. Relationship between the skeletal growth pattern and lower incisor crowding-factor analysis. 18th Congress of the Balkan Stomatological Society, Skopje 25-28 IV.2013. Book of Abstracts, p. 349 (poster). The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1070, 3 February 2014. - Dzipunova B., Toseska –Spasova N., Radojkova-Nikolovska V., Kanurkova L., Simjanovska Lj. Mandibular morphology in patients with distocclusion. 18th Congress of the Balkan Stomatological Society, Skopje 25-28 IV.2013. Book of Abstracts, p. 344 (poster). The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1070, 3 February 2014. - Zabokova-Bilbilova E, Sotirovska-Ivkovska A, Georgiev Z, Kanurkova L. Carious lesions in patients undergoing treatment with fixed orthodontic appliances. 18th Congress of the Balkan Stomatological Society Skopje: 25-28 IV.2013. Book of Abstracts, p.351(poster). The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1072, 2014. - L.Kanurkova, G. Kjurchieva Chuchkova, A. Dorakovska, A. Sotirovska Ivkovska, E. Zabokova-Bilbilova. Treatment efficiency with MBT fixed	0.5 0.5 0.5 0.5 0.5

	orthodontics appliance in patients with class II malocclusion. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society, Serbia, Belgrade 24-27 April 2014. Book of Abstracts, p. 302-303 (poster). The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1111, 2015. - G.Kjurchieva Chuchkova, L. Kanurkova, M. Maneva. Functional orthodontics outcome: effects of twin block appliances and pre-orthodontic trainer treatment (pot) on dentofacial growth. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society, Serbia, Belgrade 24-27 April 2014. Book of Abstracts, p.89 (poster). 0.5 - A. Sotirovska Ivkovska, S. Georgieva, E. Zabokova Bilbilova, Z. Georgiev, L.Kanurkova. Innate immune response of the dental pulp to caries. 19th Congress of the Balkan Stomatological Society, Serbia, Belgrade 24-27 April 2014. Book of Abstracts, p.83 (poster). The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1111, 2015. 0.5 - Maneva M, Kanurkova L, Bajraktarova Mishevska C, Kjurchieva Chuchkova G, Manev I. The treatment of anterior open bite. VIIth Congress of the Dentists of Macedonia with international participation. Ohrid, 11-14 June 2015, Macedonia, 2015:249-50 (poster). The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1126, 1 July 2016. 0.5 - Kjurchieva Chuchkova G, Dimovska R, Bajraktarova Miševska C, Kanurkova L, Maneva M. Effects and benefits of pre-orthodontic trainer treatment in developing dentition patients. 91st Congress of the European Orthodontic Society, Venice, 13-18 June, Italy, 2015:131 (poster).(IF:1.528) The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1126, 1 July 2016. 0.5 - Bajraktarova Miševska C, Kanurkova L, Kjurchieva Chuchkova G, Maneva M, Bajraktarova Valjakova E. Skeletal age in patients with Turner’s syndrome. 91st Congress of the European Orthodontic Society, Venice, 13-18 June, Italy, 2015:123. (poster). The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1123, May 2016. 0.5 - Trpevska V, Kovacevska G, Kanurkova L, Kovacevski N. Clinical importance of the T-scan III system computerized occlusal analysis in patients with malocclusions. 22nd BaSS Congress, Congress of the Balkan Stomatological Society, Thessaloniki, Greece, 4-6 May, 2017:p. 21 (poster). 0.5	
12.	Abstracts published in collections of papers from conferences/international 16*1=16 - Kanurkova L., Toseska –Spasova N., Dzipunova B.,Gjorgova J.,Dorakovska A. Clinical application of the selfligating bracket and treatment efficiency. 18th Congress of the Balkan Stomatological Society, Skopje 25-28 IV.2013. Book of Abstracts, p. 345 (poster). The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1070, 3 February 2014. 1 - Toseska –Spasova N., Dzipunova B.,Kanurkova L.,Gjorgova J.,Spasov Z. Relationship between the skeletal growth pattern and lower incisor crowding-factor analysis. 18th Congress of the Balkan Stomatological Society, Skopje 25-28 IV.2013. Book of Abstracts, p. 349(poster). The 1	

	paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1070, 3 February 2014.	1
-	Dzipunova B.,Toseska –Spasova N.,Radojkova-Nikolovska V., Kanurkova L. ,Simjanovska Lj. Mandibular morphology in patients with distoocclusion. 18 th Congress of the Balkan Stomatological Society, Skopje 25-28 IV.2013. Book of Abstracts , p. 344 (poster). The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1070, 3 February 2014.	1
-	Zabokova-Bilbilova E, Sotirovska-Ivkovska A, Georgiev Z, Kanurkova L : Carious lesions in patients undergoing treatment with fixed orthodontic appliances. 18 th Congress of the Balkan Stomatological Society Skopje: 25-28 IV.2013. Book of Abstracts ,:p.351(poster). The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1072, 2014.	1
-	Kanurkova Lidija . Evaluation of craniofacial and dentoskeletal variables in the patients with asymmetrical occlusion. 53 rd Congress of Anthropological Society of Serbia with international participation, Vranje 4-7 June 2014. Book of Abstracts . p. 26(plenary session lecture).	
-	Kanurkova Lidija , Dorakovska Aleksandra, Sotirovska Ana, Zabokova Efka. Clinical applications of mini-implants in temporary orthodontic anchorage. Third Balkan Congress for Maxillofacial surgery-international Congress, Ohrid 24-27 April 2014. Book of Abstracts . 6-7 (oral presentations).	1
	The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1111, 2015.	
-	L.Kanurkova , G. Kjurchieva Chuchkova, A. Dorakovska, A. Sotirovska Ivkovska, E. Zabokova-Bilbilova. Treatment efficiency with MBT fixed orthodontics appliance in patients with class II malocclusion. 19 th Congress of the Balkan Stomatological Society, Serbia, Belgrade 24-27 April 2014. Book of Abstracts , p. 302-303(poster). The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1111, 2015.	1
-	G.Kjurchieva Chuchkova, L. Kanurkova , M. Maneva. Functional orthodontics outcome: effects of twin block appliances and pre-orthodontic trainer treatment (pot) on dentofacial growth. 19 th Congress of the Balkan Stomatological Society, Serbia, Belgrade 24-27 April 2014. Book of Abstracts , p.89 (poster).	1
-	A. Sotirovska Ivkovska, S. Georgieva, E. Zabokova Bilbilova, Z. Georgiev, L.Kanurkova . Innate immune response of the dental pulp to caries. 19 th Congress of the Balkan Stomatological Society, Serbia, Belgrade 24-27 April 2014. Book of Abstracts , p.83 (poster). The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1111, 2015.	1
-	Kanurkova L , Kjurchieva Chuchkova G, Mishevska C, Maneva M, Dorakovska A. Contemporary orthodontic treatment of adult patients. VII Congress of Dentists of Macedonia, with international participation. Ohrid, 11-14 June 2015, Macedonia, Book of abstracts 2015:245-246(oral presentation). The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1126, 1 July 2016.	1
-	Maneva M, Kanurkova L , Bajraktarova Misevska C, Kjurchieva Chuchkova G, Manev I. The treatment of anterior open bite. VII. Congress of the Dentists of Macedonia with international participation. Ohrid, 11-14 June 1015, Macedonia, Book of Abstracts 2015:249-50 (poster). The paper	1

	was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1126, 1 July 2016.	
-	Kjurchieva Chuchkova G, Dimovska R, Bajraktarova Miševska C, Kanurkova L , Maneva M. Effects and benefits of pre-orthodontic trainer treatment in developing dentition patients. 91st Congress of the European Orthodontic Society, Venice, 13-18 June, Italy, 2015, Book of Abstracts :131 (poster). (IF:1.528) The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1126, 1 July 2016.	1
-	Bajraktarova Miševska C, Kanurkova L , Curcieva Cuckova G, Maneva M, Bajraktarova Valjakova E. Skeletal age in patients with Turner’s syndrome. 91 st Congress of the European Orthodontic Society, Venice, 13-18 June, Italy, 2015, Book of Abstracts :123. (poster). The paper was reviewed in the Bulletin of the „Ss Cyril and Methodius” University No. 1123, May 2016.	1
-	Lidija Kanurkova. Orthodontic concepts for using micro implants as skeletal anchorage system. 3-rd Congress of the Macedonian orthodontic society with international participation , Ohrid, Macedonia, 12-15 May 2016, Book of Abstracts : 68-69. (Plenary session presentation).	1
-	Trpevska V., Kovacevska G., Kanurkova L . Quantitative analysis of occlusal balance in patients with malocclusion class II division 1 with T-Scan system. 3rd Congress of the Macedonian orthodontic society with international participation , Ohrid, Macedonia, 12-15 May 2016, Book of Abstracts :130-131.(oral presentation).	1
-	Trpevska V, Kovacevska G, Kanurkova L , Kovacevski N. Clinical importance of the T-scan III system computerized occlusal analysis in patients with malocclusions. 22 nd BaSS Congress, Congress of the Balkan Stomatological Society, Thessaloniki, Greece, 4-6 May, 2017, Book of Abstracts :p. 21 (poster).	
	Total:	108.81

PROFESSIONAL APPLICATIVE WORK

Ord. No.	Name of activity:	Points
1.	Coordinator of the preparation of a document about a new study programme in 2014 , under Decision No. 07-460, participation in a project establishing the need for amending and supplementing a study programme of the first cycle of studies for doctors of dental medicine- re-accreditation.	1
2.	Expert activities: evaluation, expert review, supervision (1 point) - Supervisor of the Orthodontic Symposium “Contemporary aspects of the treatment of orthodontic anomalies”, held in Dojran, 25 October 2014, Association of orthodontic specialists of Macedonia. - On 3 October 2015 supervisor of the Symposium on the topic of „Biomechanics, function and aesthetics” of the Association of orthodontic specialists of Macedonia, held in Veles.	1 1

	- On 4 October 2015, supervisor of a course on the topic of „Biological interceptive orthodontics in adult patients: interceptive treatment of skeletal dysplasia” of the Association of orthodontic specialists of Macedonia, held in Veles. - Design of a study programme for the second cycle of studies at the Faculty of Dentistry in Skopje, Orthodontics Clinic, 2016. - Design of expert exam questions for the Chamber of Dentistry of Macedonia, as a member of exam commissions for professional examination of doctors of dental medicine. - Instructor at a pre-conference course entitled Basic orthodontics. From straight wire concepts to innovative anchorage appliances, conducted by Dr. Ekaterina Gizoeva, at the 3rd Congress of the Association of orthodontic specialists, with international participation, 12-15 May 2016, Ohrid. - Instructor at a post-congress course entitled Utilities bows as a tool in biomechanics, conducted by Dr. Nelson Operman, at the 3rd Congress of the Association of orthodontic specialists, with international participation, 12-15 May 2016, Ohrid. - Participation in a Commission for assessment of credits for written papers for III and V semester for students who study at the third cycle of studies- Ph.D. studies at the Faculty of Dentistry at the „Ss Cyril and Methodius” University, Skopje, Decisions Nos. 09-772, 10-725, 09-776, 10-198, assessment of credits for III semester, Decisions Nos. 10-724, 10-202, 07-826, 09-117, assessment of credits for the V semester. - Member of the expert commission for providing expertise on the clinical situation during dental check-up of a patient at the Public Health Care Institution University Dentistry Clinical Centre „St. Pantelejmon” Skopje, Decision No. 03-1881/2.	1 1 1 1 1 1 1
3.	Master (major) project- participant/associate - 2014 - master (major) project, participant/associate. Title of the project „Analysis and evaluation of the situation with dental health and intervention in patients at the Public Health Institution at the University Dentistry Clinical Centre „St. Pantelejmon” Skopje, in the period from 2012 to 2014.	2
4.	Introducing a new laboratory/clinical or public health method in the area of medical sciences and health care / a method introduced at the institution for the first time - Introduced method for preparation of orthodontic braces - acrylic obturator with supporting pilotis	1
	Total:	13
ACTIVITIES OF WIDER SCOPE INTEREST		
1.	Member of an editorial board of an international scientific/professional journal 1*3=3 -Member of the international editorial board of the journal- Macedonian Dental Review. - Member of the editorial board of the Book of abstracts from the 7th Congress of Stomatology with international participation, Ohrid, 11-14 June 2015. -Member of the editorial board of the Book of abstracts of the 3rd Congress of Association of orthodontic specialists of Macedonia, with international participation, 12-15 May 2016.	1 1 1
2.	Member of the organizational or programme board of an international conference 1*6=6	1

REVIEW COMMISSION

Professor Dr. Julijana Gjorgova, signed
Professor Dr. Marija Zuželova, signed
Professor Dr. Mirjana Janošević, signed
Professor Dr. Slave Naumovski, signed
Professor Dr. Danica Popovic Monevska, signed

CONCLUSION AND PROPOSAL

On the basis of all documentation submitted and the personal knowledge of the work of the candidate, the Review Commission favourably evaluates and assesses the teaching-education activities, scientific research work, the professional applicative activities, as well as the activities of wider scope interest of Dr. Lidiya Kanurkova.

Taking into consideration the information presented about the overall activities of the candidate as of the last appointment until presently, the Commission has concluded that Dr. Lidiya Kanurkova has the scientific and professional qualities and that in pursuance with the Law on Higher Education and the Rulebook on criteria and on the procedure for selection of candidates for grant of academic-scientific, scientific, education-professional and fellowship titles and associate Ph.D., candidates at the Ss Cyril and Methodius University in Skopje, she fulfils all conditions to be selected for grant of the title of full professor in the scientific area of Orthodontics.

In view of the above stated, the Commission is pleased and honoured to propose to the Education-Scientific Council at the Faculty of Dentistry in Skopje that Dr. Lidiya Kanurkova be granted the title of **full professor** in the scientific area of Orthodontics.

REVIEW COMMISSION

Professor Dr. Julijana Gjorgova, signed
Professor Dr. Marija Zuželova, signed
Professor Dr. Mirjana Janošević, signed
Professor Dr. Slave Naumovski, signed
Professor Dr. Danica Popovic Monevska, signed

РЕЦЕНЗИЈА

ЗА ОЦЕНА НА ДОКТОРСКАТА ДИСЕРТАЦИЈА

**„ДЕТЕКЦИЈА НА ОШТЕТУВАЊА И ПРИМЕНА НА ПОВРШИНСКИ
ПЬЕЗОЕЛЕКТРИЧНИ ПРЕТВОРУВАЧИ ВО СИСТЕМИ ЗА СЛЕДЕЊЕ
НА СОСТОЈБАТА НА КОНТИНУИРАНИ ВИТКИ ЕЛЕМЕНТИ“
ИЗРАБОТЕНА ОД М-Р МАРЈАН ЦИДРОВ ДИПЛ.МАШ.ИНЖ,
ПРИЈАВЕНА НА МАШИНСКИОТ ФАКУЛТЕТ ВО СКОПЈЕ**

Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје, на седницата одржана на 26.10.2017 година, формираше Комисија за оцена на докторската дисертација на кандидатот м-р Марјан Цидров, дипл.маш.инж., со наслов „Детекција на оштетувања и примена на површински пьезоелектрични претворувачи во системи за следење на состојбата на континуирани витки елементи“, во состав: проф. д-р Иван Мицкоски (претседател), проф. д-р Виктор Гаврилоски (ментор), проф. д-р Даме Коруноски (член), проф. д-р Златко Петрески (член) и проф. д-р Симеон Симеонов (надворешен член).

Комисијата во наведениот состав, со внимание ја прегледа и ја оцени докторската дисертација и на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет му го поднесува следниов

ИЗВЕШТАЈ

Анализа на трудот

Докторската дисертација изработена од кандидатот м-р Марјан Цидров, дипл.маш.инж., со наслов „Детекција на оштетувања и примена на површински пьезоелектрични претворувачи во системи за следење на состојбата на континуирани витки елементи“, содржи над 167 страници компјутерски обработен текст во фонт Georgia, со 1,15 проред и големина на букви 11, 170 библиографски единици, меѓу нив научни трудови, статии и книги.

Трудот е структуриран во 7 глави, заедно со воведот и заклучните согледувања. Деловите се систематизирани во точки и потточки со наслови и поднаслови, со што се обезбедува соодветно следење на материјата која е обработена во истражувањето.

Во првата глава од трудот дадени се мотивацијата на истражувањето, прегледот на постојните истражувања, како и предметот, целите, применетата методологија во истражувањето и значењето на резултатите од истражувањето. Најнапред се дадени воведни излагања на проблематиката разработувана во трудот и мотивацијата за истражувањето. Како основна мотивација за истражувањето, кандидатот ја истакнува потребата од развој на системи кои обезбедуваат точна процена и прецизно утврдување на состојбата на структурата, во зависност од постоење на оштетување, а со цел да се обезбеди сигурна и надежна употреба на механичките структури. Барањата за поточно утврдување на состојбата и за попрецизна детекција на оштетувањата ја наметнуваат потребата од

примена на нови пристапи во техничките системи за следење на состојбата. Понатаму, кандидатот дава осврт на постојните истражувања, при што се опфатени голем број на трудови во последните години, како и тековни истражувања од областа, при што се истакнува актуелноста на проблематиката и се анализира можноста за користење на искуствата од претходните истражувања. Од оваа анализа и од анализата дадена во мотивацијата, може да се заклучи дека истражувањето во дисертацијата е актуелно и е компатибилно со истражувањата кои се спроведуваат во светските истражувачки центри. Спроведената методологија на истражувањето одговара со поставените цели и хипотези, кои се дадени во оваа глава.

Во втората глава е разработено аналитичко моделирање на еластични структури базирано на теориите на Ојлер–Бернули, Релеј и Тимошенко, како три основни теории во динамичко однесување на континуирани носачи. Со тоа се добива јасна претстава за применливоста на теоретските методи од аспект на опишување на динамичкото однесување на континуиран виток елемент.

Третата глава е посветена на методот на конечни елементи заради утврдување на динамичката карактеристика на конзолен линиски носач, предмет на истражувањето. Гредниот елемент на кој е дискретизиран конзолниот носач е моделиран со теоријата на Ојлер-Бернули и Тимошенко. Континуираниот виток елемент, односно конзолниот линиски носач кој е предмет на анализата, исто така е моделиран со два пиезоелектрични претворувач. Со тоа е добиен нумерички модел кој одговара на реалната структура преку примена на хибриден греден елемент. Во оваа глава е дадена споредба на првите четири сопствени фреквенции за различен број на конечни елементи од различните модели.

Во Глава 4, кандидатот ја разработува механиката на лом заради анализа на можностите за примена при моделирање на оштетувањето во вид на пукнатина кај конзолен носач. Оштетувањето во вид на пукнатина го има претставено со пружина со зададена крутост. Равенката на движење за двата сегменти од конзолниот носач поделен со пружината која го преставува оштетување е анализирана со теоријата на Ојлер-Бернули и Тимошенко. Кандидатот, аналитички ги определува првите четири сопствени фреквенции за конзолниот носач кој е оштетен на три локации, а за секоја од овие локации зема во предвид три различни длабочини на оштетување. Покрај ова, разработува и индиректна (инверзна) можност за определување на локацијата на оштетувањето доколку се познати сопствените фреквенции за оштетен конзолен линиски носач. Намалување на крутоста на конечниот греден елемент исто така е земен во предвид при определување на динамичката карактеристика сопствена фреквенција. Преставено е влијанието на оштетувањето врз динамичките карактеристики на конзолен носач преку негова дискретизација на конечни гредни елементи моделирани според теоријата на Ојлер-Бернули и Тимошенко.

Во Глава 5 е претставена идентификацијата на модални параметри на структурен континуиран виток елемент. Идентификацијата на првите три сопствени фреквенции е остварена со помош на теорија на функции на мал бран, позната како „вејвлет“ анализа. Континуираната трансформација на функцијата на мал бран е искористена за идентификација на првите сопствени фреквенции на конзолен носач за експериментален случај со примена на два пиезоелектричните претворувачи, едниот како сензор и другиот како актуатор. За споредба на предложениот метод за идентификација на модалните параметри е искористена непараметарска идентификација во фреквентен домен. Исто така, анализирани се случаи на додадени маси со цел да се идентификува состојбата на структурата побудена од сигнали со променлива фреквенција.

Главата 6 е посветена на новата предложена методологија која овозможува создавање на систем за следење на здравата наспроти оштетена состојба на континуиран виток елемент, односно конзолан линиски носач. Методот се базира на анализа на главните компоненти за податоци добиени од пиезоелектричните претворувачи. Разработени се два случаи, каде за првиот податоците се само од здрава неопштетена состојба на конзолниот носач и тестирање за податоци само од состојбата која е потребно да се утврди, наспроти вториот случај кога матрицата содржи мешани податоци. Големината на оштетувањето исто така е земено во предвид, преку една, две и три додадени маси соодветно со цел утврдување на сериозноста на оштетувањето. Анализата се однесува за резонантно подрачје еден до три, соодветно за првите три сопствени фреквенции. Со цел остварување на дијагноза на утврдената состојба на конзолниот носач искористено е растојанието на секој од податоците добиени од моделот на гаусова распределба.

Последната глава 7 се однесува на заклучоците кои произлегле од спроведеното истражување и предложената методологија, како и препораки за идни истражување во областа на следење на состојбата на континуирани витки елементи и механички структури.

Предмет на истражување

Предмет на истражувањето се техниките за детекција на оштетувања и следење на состојбата со можност за примена на многу витки елементи. Истражувањето е поттикнато од потребата за развој на ефикасен систем за детекција со можност за осознавање на интегритетот на конструкцијата, детектирање на оштетувања и следење на состојбата. Истражувањата опфаќаат: теоретското моделирање на континуиран виток елемент и компаративна анализа на теоретските методи; идентификација на динамичките карактеристики преку анализа на функции на мал бран; експериментално определување на вредностите на сопствените фреквенции на конзолан носач; компаративна анализа на непараметарска идентификација на динамичките карактеристики и анализа со функции на мал бран за детекција на оштетувања; квантитативна и квалитативна анализа на промената на динамичките карактеристики на реалниот систем преку метод за анализа на главни компоненти и моделот на гаусова распределба.

Податоци за состојбата на подрачјето во кое е работена дисертацијата

Автоматизираното класично следење на состојбата на техничките системи е процес кој вклучува мерење на претходно дефинирани параметри од системот и нивна споредба со зададени гранични вредности. Основен недостаток на ваквиот класичен пристап е дека заклучоците се донесуваат само врз основа на мерливи големини што оневозможува детектирање на сите типови оштетувања. Исто така, овие системи за следење на состојбата немаат способност за самостојни автономни проверки со тест-сигнали, односно истите работат само при стационарен режим на работа на техничкиот систем, а како побуда ги користат само динамичките нарушувања од ротационите делови. Барањата за поточно утврдување на состојбата и за попрецизна детекција на оштетувањата ја наметнуваат потребата од примена на нови пристапи во техничките системи за следење на состојбата. Основниот концепт на ваквите системи се состои во следење на состојбата на елементите од структурата преку користење на интегрирани претворувачи (сензори/актуатори). Денес и во изминатите години, идејата и можноста за следење на состојбата на структурите и нивните составни елементи е мотив за интензивно академско истражување во насока кон развивање на нови техники и методи преку искористување на современи хардверски решенија, со цел да се овозможи сигурна детекција на оштетувањата.

Краток опис на применетите методи

Преку аналитичко моделирање на еластични структури, базирано на трите теории во динамичко свиткување на носачи, дадена е јасна претстава за применливоста на теоретските методи од аспект на веродостојно опишување на динамичкото однесување на континуиран виток елемент. Применетиот методот на конечни елементи е со цел утврдување на динамичката карактеристика на конзолен линиски носач и се однесува на греден елемент моделиран по теоријата на Ојлер-Бернули и Тимошенко, додека со претставениот хибриден греден елемент кандидатот ги моделира пиезоелектричните претворувачи како дел од реалната структура.

Моделирањето на оштетувањето во вид на пукнатина кај конзолен носач е претставено со пружина со крутост и равенката на движење за двата сегменти од конзолниот носач поделен со пружината се однесува за теориите на Ојлер-Бернули и Тимошенко. Исто така, кога континуируваниот линиски носач е дискретизиран на конечни елементи, оштетувањето во вид на пукнатина е земено во предвид преку матрицата за крутоста на оштетен греден елемент. Намалување на крутоста на конечниот греден елемент е земен во предвид при определување на сопствени фреквенции.

За експерименталните истражување се искористени функциите на мал бран и е остварена идентификација и временска локализација на сопствени фреквенции на конзолен линиски носач. Следењето на состојбата на истиот е остварена преку анализа на главни компоненти за податоци добиени од пиезоелектричните претворувачи за првите три резонантни подрачја на осцилирање на конзолниот носач. Валидацијата на претставениот модел е дадена во однос на бројот на интерации и утврдување на просечна вредност со кој се укажува за променета состојба на конзолниот носач.

Краток опис на резултатите од истражувањето

Аналитичкото моделирање на континуируваниот виток елемент, линиски конзолен носач базирано на теоријата на Ојлер-Бернули, Релеј и Тимошенко дава јасна претстава за применливоста на овие теории за веродостојно опишување на динамичкото однесување. Аналитичкото решение на динамиката на континуируваниот виток елемент со димензија по должина значително поголема од другите две е со апроксимација во однос на хомогеноста на материјалот и константен напречен пресек по должина на профилот. Споредбата на динамичките карактеристики за трите модели покажува разлика каде за моделот на Ојлер-Бернули фреквенцијата прикажана во функција од односот на висина и должината на конзолниот носач, тежнее кон бесконечност кога виткоста опаѓа. Исто така, за познати геометриски и материјални карактеристики за континуируваниот виток елемент линискиот конзолен носач, од кривите на фреквенцијата изразени како функција на односот на висина и должината се пресметуваат неговата динамичката карактеристика сопствена фреквенција.

За нумеричкиот модел кој одговара на реалната структура е применет методот на конечни елементи и е создаден хибриден греден елемент. Овој елемент се состои до два пиезоелектрични гредни елемента и алуминиумски греден елемент, односно еден греден елемент се наоѓа помеѓу два пиезоелектрични површински претворувачи, едниот како сензор наспроти другиот како актуатор. Влијанието на додадениот пиезоелектричен претворувач врз динамичките карактеристики за конзолниот носач е незначително за првите сопствени фреквенции според моделите добиени по аналитички и нумерички пат

за теоријата на Ојлер-Бернули и Тимошенко, со што се потврдува применливоста на истите во системите за следење на состојбата на континуирани витки структурни елементи.

Равенката на движење за двата сегмента од конзолниот носач поделен со пружина која го преставува оштетување се однесуваат за теориите на Ојлер-Бернули и Тимошенко. За секој модел е добиена карактеристична равенка која води кон определување на динамичката карактеристика за истиот тој оштетен конзолен носач. Оштетувањето преставено според моделот пружина и соодветно добиените сопствени фреквенции од теоретски карактеристичните равенки секогаш е утврдено влијае на оштетувањето врз динамичката карактеристика сопствена фреквенција. Поголема длабочина на оштетување води кон поголемо отстапување, но локацијата на оштетувањето не секогаш значи дека најголемите разлики во однос на здрава состојба се кога оштетувањето е близу вклучувањето. Анализата преку намалување на крутоста на конечниот греден елемент овозможува следење на состојбата при различни локации со различна длабочина на оштетување.

Идентификацијата и временската локализација на првите три сопствени фреквенции на конзолен линиски носач побиден со сигнали од пиезоелектрични претворувачи е остварена со помош на теорија на функции на мал бран. Најпрво, искористен е одговорот на конзолата добиена по аналитичкиот метод при прва сопствена фреквенција, односно за систем со еден степен на слобода со помош на континуираната вејвлет трансформација е идентификувана првата основна фреквенција, а исто така идентификација е направена и за систем со N степени на слобода. Споредба на првите четири сопствени фреквенции за конзолен носач добиени од теоретската анализа и континуираната вејвлетна трансформација дава апсолутната процентуалната грешка помала од еден процент. Исто така, процентуална грешка на првите четири сопствени фреквенции од континуираната вејвлет трансформација во однос на непараметарската идентификација не надминува во просек 0,5 проценти.

Експерименталното определување на динамичките карактеристики на лесни витки елементи кај системи за континуирано следење на состојбата е овозможено со примена на пиезоелектрични претворувачи кои се интегрирани во самата структура конзолен носач. Способноста на пиезоелектричните материјали за претоварање на механичкиот притисок во електричен напон и обратно, е двојна можност на пиезоелектричните уреди кои се користат како сензори или актуатори. Предложената нова методологија овозможува создавање на систем за следење на здравата наспроти оштетена состојба на континуиран виток елемент. Методот се базира на анализа на главните компоненти за податоци добиени од пиезоелектричните претворувачи. Анализата на главните компоненти води кон намалување на комплексноста на анализираните податоци добиени од пиезоелектричниот сензор при побуда на конзолниот носач во сигнали со променлива фреквенција. Големината на оштетувањето исто така е земено предвид и се анализирани три случаи на оштетување за дадена локација од конзолниот носач, како прв случај за една додадена маса, две и три додадени маси соодветно со цел утврдување на сериозноста на оштетувањето. Од предложената методологија и спроведената анализа за првите три резонантни подрачја на осцилирање, се потврдува дека постои јасно групирање на податоците при втора и трета сопствена фреквенција и за двата случаја на некомбинирана и комбинирана податочна матрица, додека за состојбата при резонантно подрачје еден е разработен модел на Гаусова распределба при случај на неоштетен и оштетен конзолен носач.

ОЦЕНА НА ТРУДОТ

Докторската дисертација изработена од кандидатот м-р Марјан Џидров, дипл.маш.инж., со наслов „Детекција на оштетувања и примена на површински пиезоелектрични претворувачи во системи за следење на состојбата на континуирани витки елементи“, претставува истражување во подрачјето машинство во областите динамика на конструкции и механика на цврсто тело.

Изработката на оваа докторска дисертација имаше за цел развој на ефикасен систем за детекција со можност за осознавање на интегритетот на конструкцијата, детектирање на оштетувања и следење на состојбата. Истражувањето дава јасна претстава за теоретското моделирање на континуиран виток елемент, идентификација на динамичките карактеристики преку функции на мал бран и следењето на динамичките карактеристики на реалниот систем преку анализа на главни компоненти и моделот на гаусова распределба. Претставува иновативен инженерски пристап за решавање на актуелни проблеми поврзани со системите за следење на состојбата кај современите конструкции.

Докторската дисертација изработена од кандидатот м-р Марјан Џидров, дипл.маш.инж., со наслов „Детекција на оштетувања и примена на површински пиезоелектрични претворувачи во системи за следење на состојбата на континуирани витки елементи“, според мислењето на Комисијата за оцена, ги исполнува основните услови и стандарди за подготовка на докторски труд.

ИСПОЛНЕТОСТ НА ЗАКОНСКИТЕ УСЛОВИ ЗА ОДБРАНА НА ТРУДОТ

Кандидатот, пред одбраната на докторскиот труд, ги има објавено како прв автор, во меѓународни научни списанија, следниве рецензирани истражувачки трудови:

1. Marjan Djidrov, Viktor Gavriloski, Jovana Jovanova, Dynamic analysis of cantilever beam with bonded piezoelectric transducers by finite element method, Mechanical Engineering–Scientific Journal, ISSN 1857–5293, Volume 35, No. 2, pp. 121-127, 2017.
2. Marjan Djidrov, Viktor Gavriloski, Goce Tasevski, Vibration based damage detection in mechanical structure using piezoelectric transducer, FME Transactions, ISSN 1451-2092, 2014.
3. Marjan Djidrov, Viktor Gavriloski, Jovana Jovanova, Vibration based fault detection techniques for mechanical structures, Mechanical Engineering–Scientific Journal, ISSN 1857–5293, Vol. 31 (1–2), pp. 99–105, 2013.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Главен научен придонес на кандидатот. Резултатите од ова истражување и предложената нова методологија можат да се применат во системите за следење на состојбата, но исто така и да поттикне развивање на техники и методи. Истражувањето ја покажува применливоста на теоријата на функции на мал бран како метод за идентификација на динамичките карактеристики на континуиран виток елемент.

Анализата на главни компоненти за податоците добиени од пиезоелектричните површински претворувачи и можноста за групирање на динамичките карактеристики на реален систем во зависност од големината на оштетувањето на витки континуирани елементи овозможува креирање на современ и интегриран систем за детекција на оштетувања и следење на состојбата. Одовде, придонесот на докторската дисертација на кандидатот претставува иновативен инженерски пристап за решавање на актуелни проблеми поврзани со системите за следење на состојбата кај современите конструкции преку мултидисциплинарен пристап.

Подрачје на примена и ограничувања. Користењето на современите техники и технологии овозможи создавање на систем за детекција и следење на оштетувањето кај структурите со намера истите да бидат побезбедни при експлоатација, поекономични за одржување со намален ризик од човечко влијание. Покрај тоа што постојат голем број теоретски истражувања за класичните теории од механиката, нивната примена во ова истражување е од особено значење поради аспектот за нивна употребливост во системите за следење и детекција на оштетување. Лесните витки елементи, како дел од различни технички системи, се комплицирани за вградување на систем за следење на состојбата, бидејќи секоја промена на масата од вграден сензор и актуатор би предизвикала и промена на динамичките карактеристики. Ова истражување, со својот теоретски и експериментален дел, дава посебен придонес во примена на пиезоелектричните површински актуатори во системите за детекција на оштетувања и следење на состојбата на континуирани витки елементи.

Можни понатамошни истражувања. Во ова истражување експерименталниот модел е конзолан носач со што како препорака произлегува анализа на други случаи на гранични услови. Функциите на мал бран за идентификација на динамичката карактеристика сопствена фреквенција во иднина е потребно да се применат и анализираат на плочести или по комплексни витки структурни елементи, исто така и следење на состојбата при различни надворешни влијанија. Денешните технологии, процеси или системи, покрај тоа што користат современи методи и техники, не се исклучени од можноста за појава на оштетување или дефект, односно да гарантираат непрекорна и сигурна функционалност, па затоа полето на истражување во која е работена докторската дисертација нуди можности за многу понатамошни истражувања.

Со оглед на наведеното, Комисијата му предлага на Наставно-научниот совет на Машинскиот факултет во Скопје, да ја прифати позитивната оценка и да закаже одбрана на докторската дисертација изработена од кандидатот м-р Марјан Џидров дипл.маш.инж., со наслов „Детекција на оштетувања и примена на површински пиезоелектрични претворувачи во системи за следење на состојбата на континуирани витки елементи“.

КОМИСИЈА

Проф. д-р Иван Мицкоски, претседател с.р.

Проф. д-р Виктор Гаврилоски, ментор с.р.

Проф. д-р Даме Коруноски, член с.р.

Проф. д-р Златко Петрески, член с.р.

**Проф. д-р Симеон Симеонов, надворешен член
с.р.**